



VÝROČNÁ SPRÁVA

O ČINNOSTI ÚRADU VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ZA ROK 2022

AUGUST 2023
(PODĽA STAVU
K 12/2022)

© VYPRACOVAL ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

Odbor organizačno - dokumentačný

OBSAH SPRÁVY

1	IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE	3
2	POSLANIE A STREDNODOBÝ VÝHĽAD ORGANIZÁCIE	7
3	KONTRAKT ORGANIZÁCIE S ÚSTREDNÝM ORGÁNOM A JEHO PLNENIE	12
4	ČINNOSTI ORGANIZÁCIE	13
5	ROZPOČET ORGANIZÁCIE	35
6	PERSONÁLNE OTÁZKY	41
7	CIELE A PREHĽAD ICH PLNENIA	47
8	HODNOTENIE A ANALÝZA VÝVOJA ORGANIZÁCIE	58
9	HLAVNÉ SKUPINY UŽÍVATEĽOV VÝSTUPOV	69
10	PRÍLOHY	
	Príloha č. 1: Analýza činnosti jednotlivých odborov ÚVZ SR	75
	Príloha č. 2: Publikačná a prednášková činnosť zamestnancov ÚVZ SR	414

1 IDENTIFIKÁCIA ORGANIZÁCIE

Názov: Úrad verejného zdravotníctva SR
Sídlo: Trnavská cesta 52, 826 45 Bratislava
Rezort: Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Kontakt: Telefón: 00421 2 49 284 111
Fax: 00421 2 44 372 641
E-mail: uvzsr@uvzsr.sk
www.uvzsr.sk

Hlavný hygienik a generálny tajomník služobného úradu
PhDr. RNDr. MUDr. Ján Mikas, PhD., MPH

Sekcia ochrany a podpory zdravia II.
doc. MUDr. Jana Hamade, PhD., MPH, MHA

Sekcia ochrany a podpory zdravia I.
MUDr. Katarína Kromerová

Sekcia epidemiológie a pripravenosti na pandémie
PhDr. Mgr. Adriana Mečochová

Sekcia financovania, rozpočtu a prevádzky
PhDr. Juraj Lovásik, MPH

Sekcia medzinárodných vzťahov a komunikácie
PhDr. Juraj Lovásik, MPH

Sekcia informačných technológií
Ing. Juraj Németh

Kancelária HH SR a GTSÚ
Sekretariát HH SR a GTSÚ
Osobný úrad
Odbor legislatívy a práva
Odbor kontroly, dozoru, sťažností a auditu
Odbor hygieny životného prostredia
Odbor radiačnej ochrany
Odbor rozpočtu a financovania
Odbor hospodárskej správy
Odbor objektivizácie faktorov životných podmienok
Odbor lekárskej mikrobiológie
Odbor preventívneho pracovného lekárstva
Odbor podpory zdravia a výchovy k zdraviu
Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov
Odbor hygieny detí a mládeže
Odbor surveillance infekčných ochorení

Mgr. Andrea Fedičová
Mgr. Iveta Kintlerová
JUDr. Ján Hučko
JUDr. Roman Soska
JUDr. Ján Hučko
Mgr. Milada Eštoková, PhD.
RNDr. Veronika Drábová, PhD.
Ing. Renáta Pinková
Mgr. Andrej Kubiš

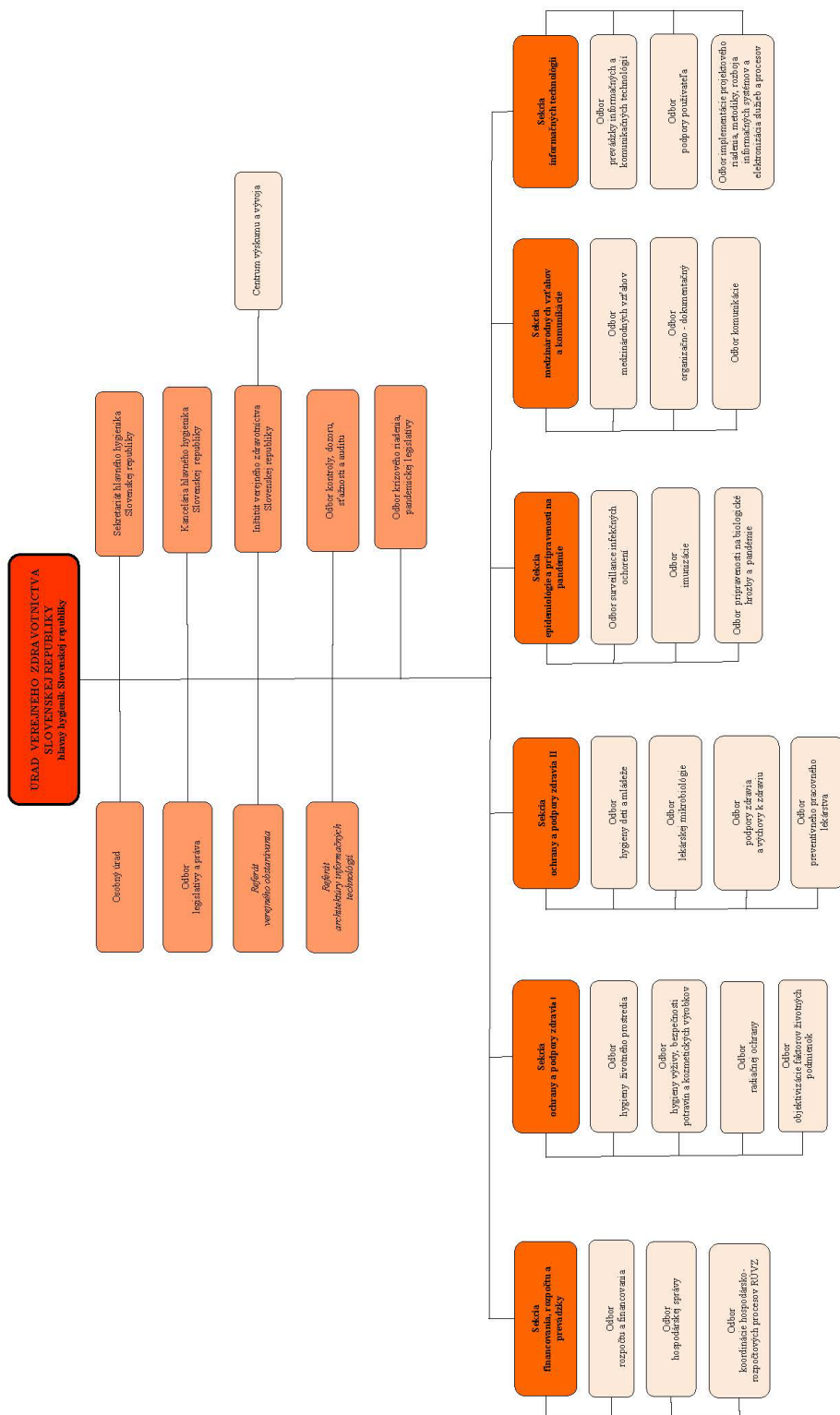
Mgr. Ing. Zuzana Sirotná, MPH, MHA
Mgr. Edita Staroňová, PhD.
PhDr. Monika Zámečníková
doc. Mgr. PhDr. Róbert Ochaba, PhD., MPH

MUDr. Marek Slávik
MUDr. Hana Janechová
PhDr. Júlia Adamčíková

Odbor imunizácie	MUDr. Ivan Bakoss
Odbor pripravenosti na biologické hrozby a pandémie	Mgr. Eva Chmelanová
Odbor medzinárodných vzťahov	PhDr. Lucia Paulíková
Odbor organizačno – dokumentačný	JUDr. Mária Bognárová
Odbor komunikácie	Mgr. Daša Račková
Odbor podpory používateľa	Ing. Marián Guoth
Odbor krízového riadenia, pandemickej legislatívy a nefarmakologických opatrení	JUDr. Robert Rovný

ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA ÚVZ SR

Príloha č. 1 k Rozhodnutiu HH SR
Príloha č. 1 k rozhodnutiu HH SR č. ÚVZSR/007/5894/2001/2022



PhDr. RNDr. MUDr. Ján Milas, PhD., MPH
Hlavný hygienik Slovenskej republiky

Organizačná štruktúra ÚVZ SR, platná od 01. 07. 2022

HLAVNÉ ČINNOSTI

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky je rozpočtová organizácia štátu s pôsobnosťou pre územie Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave, ktorá je zapojená finančnými vzťahmi na rozpočet ministerstva zdravotníctva.

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky riadi a za jeho činnosť zodpovedá hlavný hygienik Slovenskej republiky, ktorý je zároveň vedúcim služobného úradu. Hlavného hygienika vymenúva a odvoláva na návrh ministra zdravotníctva Slovenskej republiky vedúci služobného úradu ministerstva.

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky je nadriadeným služobným úradom regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Slovenskej republike. Úrad odborne a metodicky riadi, usmerňuje a kontroluje výkon štátnej správy v oblasti verejného zdravotníctva uskutočňovaný regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v Slovenskej republike. Podrobnejšie kompetencie a pôsobnosť úradu na úseku ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia ustanovuje § 5 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

2 POSLANIE A STREDNODOBÝ VÝHLAD ORGANIZÁCIE

Verejné zdravotníctvo si kladie za cieľ znižovanie poškodenia zdravia populácie a trvalé zlepšovanie jej zdravotného stavu, čo je zároveň jeho základným poslaním. Efektívny výkon štátneho zdravotného dozoru orgánmi verejného zdravotníctva je jedným z nástrojov, slúžiacich na zníženie a odstránenie rizík všetkých typov ochorení, s dôrazom na chronické neprenosné ochorenia.

V popredí záujmu sa nachádza preferovanie preventívneho zamerania ochrany a tvorby zdravých životných a pracovných podmienok, jasné definovanie práv a povinností orgánov štátnej správy, obcí, právnických a fyzických osôb na úseku ochrany zdravia ľudí, určovanie konkrétnych opatrení na predchádzanie chorobám a systematické sledovanie zdravotného stavu obyvateľstva. Dôsledným plnením úloh a cieľov verejného zdravotníctva by sa mali vytvoriť podmienky na pozitívne ovplyvňovanie spôsobu života obyvateľstva a postupné zlepšovanie jeho zdravotného stavu. Orgány verejného zdravotníctva majú nezastupiteľné miesto pri identifikácii hlavných problémov v súvislosti s problematikou verejného zdravia, určujú stratégie efektívneho riešenia týchto problémov, navrhujú a realizujú účinné intervenčné opatrenia, hodnotia a interpretujú dosiahnuté výsledky.

Prioritou Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a príslušných regionálnych úradov verejného zdravotníctva, ktoré sú orgánmi radiačnej ochrany v Slovenskej republike, je zabezpečenie radiačnej ochrany prostredníctvom kontinuálneho sledovania a hodnotenia účinkov ionizujúceho žiarenia na zdravie pracovníkov, obyvateľov a pacientov, ktorí sa podrobujú lekárskeму ožiareniu, ako aj na jednotlivé zložky životného prostredia a potravinového reťazca. Cieľom orgánov radiačnej ochrany je zabezpečiť efektívnu a účinnú ochranu zdravia pred negatívnymi účinkami ionizujúceho žiarenia, usmerňovať a regulovať vykonávanie ľubovoľnej činnosti vedúcej k ožiareniu, bezpečné používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia, plánovanie a vykonávanie zásahov pri mimoriadnych radiačných udalostiach a núdzových radiačných situáciách, pri nálezoch rádioaktívnych materiálov neznámeho pôvodu, usmerňovať a kontrolovať vykonávanie ochranných opatrení a preventívnych opatrení na zabezpečenie radiačnej ochrany a na obmedzenie ožiarenia pracovníkov a obyvateľov a informovať verejnosť o možných následkoch ožiarenia, ohrození zdravia a o rizikách spojených s ožiarovaním ionizujúcim žiarením a o opatreniach na zníženie ožiarenia.

Riešenie pestrej palety odborných problematik v súvislosti s ochranou a podporou zdravia obyvateľov Slovenskej republiky je odborne garantované špecializovanými pracovníkmi jednotlivých odborov úradu.

Odbor hygieny životného prostredia je prierezový odbor verejného zdravotníctva, ktorý sa zaoberá vplyvom komplexu vybraných faktorov životného prostredia na zdravie populácie i jednotlivca. Jeho činnosť je zameraná na podporu environmentálneho zdravia cez riešenie kľúčových environmentálnych determinantov, ktoré môžu poškodzovať a ohrozovať zdravie ľudí. V oblasti kontroly riadi výkon štátneho zdravotného dozoru nad umelými a prírodnými kúpaliskami, hromadným zásobovaním pitnou vodou, ubytovacími zariadeniami, zariadeniami sociálnych služieb, zariadeniami starostlivosti o ľudské telo a telovýchovnými zariadeniami, nad zdrojmi hluku, optického a elektromagnetického žiarenia v životnom prostredí. Zároveň riadi výkon štátneho zdravotného dozoru na úseku pohrebníctva. Spolupracuje v expertných skupinách EK v problematike pitnej vody, v problematike výrobkov určených na styk s pitnou vodou, v problematike vody na kúpanie a v neposlednom rade v oblasti posudzovania a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí.

Okrem toho rieši prierezové úlohy v rámci medzirezortnej spolupráce v problematike environmentálneho zdravia (Stratégia adaptácie SR na zmenu klímy, Envirostratégia 2030, Zelené mestá, Agenda 2030 a pod.).

Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

V problematike starostlivosti o zdravú výživu odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov presadzuje hlavné smery zdravej výživy a výživovej politiky na podporu a rozvíjanie verejného zdravia, koordinuje a monitoruje vplyv výživy na verejné zdravie, riadi výkon štátneho zdravotného dozoru nad zariadeniami spoločného stravovania a kozmetickými výrobkami a úradnú kontrolu potravín. Spolupracuje v oblasti expertných skupín Európskej komisie v problematike zdravotnej bezpečnosti potravín a v problematike bezpečnosti kozmetických výrobkov. Odbor vykonáva štátny zdravotný dozor, úradnú kontrolu potravín, prijíma oznámenia o umiestnení výživových doplnkov, nových potravín, počiatočnej dojčenskej výživy, následnej dojčenskej výživy, celkovej náhrady stravy na reguláciu hmotnosti a potravín na osobitné lekárske účely na trh v SR. Odbor posudzuje vplyv prípravkov na ochranu rastlín na zdravie ľudí a vydáva odborné posudky.

Odbor preventívneho pracovného lekárstva pripravuje podklady

- na celoslovenské odborné usmerňovanie a koordináciu RÚVZ v SR pri výkone štátneho zdravotného dozoru v oblasti ochrany zdravia pri práci,
 - na rozhodovaciu činnosť ÚVZ SR na vydanie, zmenu a odobranie oprávnení na vykonávanie činnosti pracovnej zdravotnej služby,
 - na rozhodovaciu činnosť ÚVZ SR na vydanie, zmenu a odobranie oprávnení na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb,
 - na harmonizáciu právnych predpisov v oblasti ochrany zdravia pri práci s právnymi predpismi Európskych spoločenstiev,
 - k národným právnym predpisom v oblasti ochrany zdravia pri práci,
- vedie
- centrálny register rizikových prác,
 - evidenciu vydaných, odobratých alebo zmenených oprávnení na výkon pracovnej zdravotnej služby dodávateľským spôsobom,
 - evidenciu fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb, ktoré vykonávajú činnosť pracovnej zdravotnej služby dodávateľským spôsobom pre zamestnancov vykonávajúcich prácu zaradenú do kategórie 1 alebo 2,
 - evidenciu vydaných, odobratých alebo zmenených oprávnení na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb,
- vypracováva
- postupy na výkon štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách,
 - kritériá zdravých pracovných podmienok, pracovného prostredia a spôsobu práce a faktorov, ktoré ich ovplyvňujú,
- koordinuje spoločné dozorné aktivity RÚVZ v SR, orgánov inšpekcie práce a iných orgánov dozoru.

Odbor hygieny detí a mládeže plní úlohy verejného zdravotníctva v oblasti ochrany, podpory a rozvoja zdravia detí a mládeže, sleduje a vyhodnocuje zdravie a vývin detí a mládeže vo vzťahu k determinantom zdravia. Stanovuje preventívne opatrenia na predchádzanie vzniku a šírenia ochorení a iných porúch zdravia detí a mládeže, ako aj opatrenia zamerané na kladné ovplyvnenie zdravia, prostredia a životného štýlu mladej generácie. Zapája sa do realizácie medzinárodných projektov, ktoré súvisia so zdravím a rizikovými faktormi, ovplyvňujúcimi zdravie tejto populačnej skupiny.

Sekcia epidemiológie a pripravenosti na pandémiu plní úlohy zamerané na prevenciu, kontrolu a surveillance prenosných ochorení v SR. Členenie sekcie epidemiológie a

pripravenosti na pandémie - odbor imunizácie, odbor surveillance infekčných ochorení, odbor pripravenosti na biologické hrozby a pandémie

Sekcia zabezpečuje:

- 24 hodín/7 dní v týždni za SR európsky systém včasného varovania a reakcie (EWRS), ktorý je systémom ECDC pre monitorovanie závažných cezhraničných ohrození zdravia,
- koordináciu komplexnej celoslovenskej surveillance infekčných ochorení,
- koordináciu surveillance osobitne chrípky a chrípke podobných ochorení, poliomyelitídy, meningokokových invazívnych infekcií, salmonelózy, osýpok a HIV/AIDS v SR a analýzu a vyhodnotenie jej výsledkov,
- prípravu a koordináciu plnenia Národného programu prevencie HIV/AIDS v SR, surveillance HIV/AIDS na území SR,
- koordináciu plnenia Národného imunizačného programu v SR,
- kontrolu plnenia úloh v oblasti imunizácie a prípravu návrhov stratégie očkovania, očkovacích schém a aplikačných postupov pri použití očkovacích látok v súlade s odporúčaniami SZO a v súlade s realizáciou očkovania v krajinách EÚ,
- vyhodnotenie úrovne zaočkovanosti v SR,
- overovanie efektívnosti očkovania cieľovými imunologickými prehľadmi,
- realizáciu očkovacích kampaní a v súlade s odporúčaniami ECDC usmerňuje a vyhodnocuje informačné a edukačné aktivity regionálnych úradov verejného zdravotníctva,
- koordináciu pripravenosti regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR na pandémie, resp. krízové situácie pri ohrození verejného zdravia infekčnými ochoreniami, vypracovávanie návrhov Pandemického plánu SR a jeho aktualizáciu,
- vypracovávanie návrhov národných plánov, usmernení a stratégií v oblasti vysoko nebezpečných nákaz, plnenie úloh v súlade s odporúčaniami SZO, EK a ECDC v oblasti pripravenosti SR na biologické hrozby a pandémie,
- prípravu návrhov odborných usmernení a kontroly činnosti odborov/oddelení epidemiológie regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR a výkonu štátnej správy v oblasti zdravotníctva na úseku epidemiológie infekčných ochorení.

Odbor podpory a výchovy k zdraviu sa zúčastňuje na realizácii programov a projektov zameraných na podporu a rozvoj verejného zdravia. Sleduje ukazovatele zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia obyvateľov SR, rizikové faktory zdravotného stavu, ktoré by mohli mať vplyv na podporu zdravia populácie. Analyzuje a identifikuje aktuálne potreby slovenskej populácie vo vzťahu k udržiavaniu, upevňovaniu a predlžovaniu jej zdravia na základe zistených ukazovateľov. Navrhuje priority a potrebné intervencie vrátane identifikácie cieľových skupín, výberu najvhodnejších metód, prostriedkov, zdrojov, ktoré môžu ovplyvniť proces zvyšovania zodpovednosti obyvateľstva za vlastné zdravie na úrovni jednotlivca a komunity. Pripravuje, koordinuje, realizuje a vyhodnocuje programy podpory zdravia zamerané na vybrané cieľové skupiny obyvateľstva, vyplývajúce zo schválených národných a medzinárodných dokumentov na medzinárodnej, národnej, regionálnej úrovni.

Odbory radiačnej ochrany zabezpečuje vykonávanie štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany pri vykonávaní činností vedúcich k ožiareniu a pri poskytovaní služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany. Cieľom výkonu štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany bude kontinuálne hodnotiť odôvodnenie ožiarovania ionizujúcim žiarením pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, ďalších zamestnancov a obyvateľov, so zvýšeným dôrazom na ochranu tehotných žien a detí a hodnotiť efektívnosť opatrení na zabezpečenie optimalizácie radiačnej ochrany a dodržiavania základných limitov ožiarovania. Neodborné nakladanie a zaobchádzanie s rádioaktívnymi materiálmi môže viesť k strate kontroly a k tomu, že sa stanú opustenými alebo nechránenými, čo môže mať za následok vážne nehody s environmentálnymi, sociálnymi alebo ekonomickými následkami. V Slovenskej republike je prostredníctvom odborov radiačnej ochrany už dlhodobo zavedený systém, ktorý vedie k minimalizácii možných následkov súvisiacich s nálezmi alebo záchytnými zdrojmi ionizujúceho žiarenia alebo iných

rádioaktívnych látok. V nasledujúcich rokoch je však naďalej potrebné rádioaktívne materiály mimo kontroly aktívne vyhľadávať.

Smerovanie a ďalší rozvoj činnosti odboru bude v nasledujúcom období ovplyvňovať aj pokrok a vývoj vedeckých poznatkov v oblasti radiačnej ochrany, využívanie nových postupov a nových zdrojov ionizujúceho žiarenia v zdravotníctve a v iných oblastiach hospodárstva, rozvoj informačných technológií, automatických riadiacich systémov a digitálnych technológií, a bude reagovať aj na zmeny v právnych predpisoch v oblasti radiačnej ochrany a na nové medzinárodné odporúčania a predpisy v tejto oblasti.

Odbor objektivizácie faktorov životných podmienok vykonáva prostredníctvom laboratórií analýzy a merania zamerané na kvalitatívne a kvantitatívne skúšanie chemických, mikrobiologických, biologických a fyzikálnych faktorov životného a pracovného prostredia. Ich úlohou je objektivizovať faktory v zložkách životného a pracovného prostredia, ktoré môžu mať škodlivý účinok na zdravie a tiež faktory, ktorých prítomnosť v prostredí zdraviu človeka prospieva. Špecializovanú diagnostiku a expertíznu činnosť vrátane medzinárodných aktivít v odborných problematikách zabezpečujú národné referenčné centrá.

Odbor lekárskej mikrobiológie (OLM) zabezpečuje laboratórnu diagnostiku pôvodcov vybraných prenosných chorôb bakteriálnej a vírusovej etiológie v klinických vzorkách a vzorkách z vonkajšieho prostredia. Odbor lekárskej mikrobiológie je medicínske laboratórium s fixným rozsahom akreditácie, akreditované SNAS podľa normy ISO 15189:2012. Národné referenčné centrá pri OLM zabezpečujú medzinárodnú spoluprácu vrátane požadovaných analýz a hlásení do regionálnych pracovísk špecifických sietí EÚ a WHO, realizujú úlohy a odporúčania WHO a EK pri eliminácii, eradikácii a kontrole závažných infekčných chorôb.

Do organizačnej štruktúry ÚVZ SR sú začlenené národné referenčné centrá lekárskej mikrobiológie, ktoré diagnosticky zabezpečujú surveillance povinne hlásených infekčných ochorení a vykonávajú nadstavbovú diagnostiku.

Národné referenčné centrá vyššie spomenutých odborov zabezpečujú medzinárodnú spoluprácu v sieťach národných referenčných laboratórií, pracujúcich pod gesciou WHO, ECDC a EFSA.

STREDNODOBÝ VÝHLAD ORGANIZÁCIE

Dôležitým poslaním Úradu verejného zdravotníctva SR v budúcnosti by malo byť komplexné zabezpečovanie úloh osobitného charakteru s celoštátnym významom.

ÚVZ SR by mal v budúcnosti:

- monitorovať zdravotný stav, identifikovať zdravotné problémy obyvateľstva, vykonávať prevenciu, surveillance a kontrolu prenosných a neprenosných ochorení,
- diagnostikovať a vyšetrovať riziká pre zdravie obyvateľstva a jeho skupín, vyplývajúce z expozície fyzikálnym, chemickým, biologickým, psychologickým a sociálnym faktorom a riešiť ich,
- naďalej venovať zvýšenú pozornosť ožiareniu z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia a preverovať dávkovú záťaž obyvateľov v dôsledku ožiarovania radónom v pobytočných priestoroch, verejných budovách a na pracoviskách prostredníctvom realizácie stratégií a uskutočňovania národných radónových programov,
- pokračovať v monitorovaní radiačnej situácie na území Slovenskej republiky s cieľom zabezpečenia systematického a trvalého merania úrovne rádioaktívnej kontaminácie zložiek životného prostredia,
- informovať, vzdelávať a posilňovať obyvateľstvo v oblasti zdravia,
- mobilizovať partnerstvá v spoločnosti s cieľom identifikovať a riešiť zdravotné problémy,

- zameriavať pozornosť na zvyšujúce sa epidemiologické riziká v globalizovanom svete, s dôrazom na prevenciu vysokoinfekčných ochorení,
- vypracovať a plánovať politiku, ktorá podporí individuálne úsilie a úsilie komunity pre lepšie zdravie,
- vymáhať plnenie zákonov, nariadení v oblasti zdravia, vytvárať právne predpisy na úseku verejného zdravotníctva a usmerňovať tvorbu právnych predpisov, ktoré môžu mať negatívny, či pozitívny vplyv na zdravie ľudí, zabezpečovať štátny zdravotný a potravinový dozor,
- prepájať obyvateľov k potrebným zdravotníckym službám a zabezpečiť zdravotnícke služby,
- zabezpečovať a skvalitňovať poradenskú činnosť prostredníctvom regionálnych úradov verejného zdravotníctva zameranú na poradenstvo k životnému štýlu pre udržanie a podporu zdravia,
- zabezpečovať rozvoj metód zameraných na zvyšovanie informovanosti širokej verejnosti o zdravom spôsobe života a pokračovať v zabezpečovaní šírenia informácií, formovania vedomostí, postojov a návykov zameraných na podporu zdravia obyvateľov SR,
- pokračovať v plnení úloh a projektov Národného programu podpory zdravia a ďalších programov s celonárodnou pôsobnosťou,
- zabezpečiť kompetentnú pracovnú silu a manažment verejného zdravotníctva,
- vyhodnocovať efektívnosť, dostupnosť a kvalitu zdravotníckych služieb,
- uskutočňovať výskum vo verejnom zdravotníctve, skúmať nové pohľady a inovačné riešenia zdravotných problémov a problémov súvisiacich so zdravím,
- pokračovať v spolupráci s európskymi inštitúciami a inštitúciami Svetovej zdravotníckej organizácie, Európskou komisiou a Radou Európskej únie v rámci ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravotníctva,
- pokračovať v realizácii významných medzinárodných a európskych programov a projektov, zameraných na ochranu zdravia obyvateľov SR, naďalej odborne garantovať prípravu návrhov a aproximáciu právnych predpisov s právom Európskej únie,
- zrealizovať optimalizáciu procesov verejného zdravotníctva v rámci operačného programu Efektívna verejná správa (OP EVS), projekt OP EVS prinesie podklady a podnety na digitalizáciu, ktoré budú premietnuté do realizácie projektu Integrovaný systém úradov verejného zdravotníctva (bude realizovaný Úradom verejného zdravotníctva SR v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra),
- pokračovať v medzinárodnej spolupráci s európskymi orgánmi a medzinárodnými spolupracujúcimi inštitúciami vo vedeckovýskumnej a laboratórnej činnosti,
- zabezpečovať rozvoj metód zameraných na zvyšovanie informovanosti širokej verejnosti o zdravom spôsobe života a pokračovať v zabezpečovaní šírenia informácií, formovania vedomostí, postojov a návykov zameraných na podporu zdravia obyvateľov SR,
- pokračovať v edukácii pracovníkov, ktorí zabezpečujú externú komunikáciu úradu smerom k obyvateľom SR, v oblasti infodémie, misinformácií a dezinformácií a v oblasti mediálneho prezentovania odborných tém ÚVZ SR; postupne zavádzať kompatibilné nástroje odporúčané zo strany WHO, ktoré majú uľahčiť identifikovanie a adresnejšiu reakciu na mediálny obsah s potenciálom negatívnych dopadov na ľudské zdravie,
- naďalej zvyšovať obsahové a grafické štandardy pre prezentačné materiály používané v online komunikácii s verejnosťou, a to za účelom zvýšiť dosah zdravotno-osvetových informácií a potenciál spontánnej distribúcie populárno-osvetových materiálov prostredníctvom médií, ako aj samotných používateľov sociálnych sietí,
- pokračovať v spolupráci s európskymi inštitúciami a inštitúciami Svetovej zdravotníckej organizácie, Európskou komisiou a Radou Európskej únie v rámci ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravotníctva,

- pokračovať v realizácii významných medzinárodných a európskych programov a projektov, zameraných na ochranu zdravia obyvateľov SR, naďalej odborne garantovať prípravu návrhov, aproximáciu právnych predpisov s právom Európskej únie,
- pokračovať v medzinárodnej spolupráci s európskymi orgánmi a medzinárodnými spolupracujúcimi inštitúciami vo vedeckovýskumnej a laboratórnej činnosti.

Jednou z výziev verejného zdravotníctva je riešenie projektu „Nové služby a postupy: Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva“, ktorý si kladie za cieľ informatizáciu verejného zdravotníctva v zmysle vypracovania a uvedenia do praxe informačných systémov na úseku jeho jednotlivých vedných disciplín.

Projektom sa naplní reformný zámer na zlepšenie procesov verejného zdravotníctva a zavedenie nových elektronických služieb úradov verejného zdravotníctva.

Prioritnými úlohami v nasledujúcom období pre ďalší rozvoj orgánov radiačnej ochrany v Slovenskej republike budú

- budovanie a posilňovanie personálnych, inštitucionálnych a finančných kapacít odboru pre výkon štátneho dozoru v radiačnej ochrane,
- sledovanie a hodnotenie radiačnej záťaže obyvateľov Slovenskej republiky,
- zavádzanie nových informačných systémov pre oblasť radiačnej ochrany,
- udržiavanie prevádzkyschopnosti radiačnej monitorovacej siete,
- účasť na národných programoch a medzinárodných programoch a projektoch zameraných na radiačnú ochranu pracovníkov, obyvateľov, pacientov,
- budovanie infraštruktúry pre pripravenosť a odozvu na riešenie núdzových situácií,
- informovanie odbornej verejnosti a laickej verejnosti o problematike a výsledkoch činnosti odboru v oblasti radiačnej ochrany a podieľanie sa na efektívnej výchove k zdraviu obyvateľstva prostredníctvom cielených kampaní,
- príprava a aktualizácia odborných usmernení a metodických dokumentov,
- spolupráca so zainteresovanými odbornými spoločnosťami a medzinárodnými inštitúciami,
- zabezpečenie analýz, skúšok a meraní na základe najnovších vedeckých poznatkov a usmernení európskych referenčných laboratórií
- zabezpečenie národného monitoringu SARS-CoV-2 a iných patogénov vrátane AMR v odpadových vodách podľa aktuálnej epidemiologickej situácie.

3 KONTRAKT ORGANIZÁCIE S ÚSTREDNÝM ORGÁNOM A JEHO PLNENIE

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky nie je povinný vypracovávať kontrakt s ústredným orgánom v zmysle uznesenia vlády SR č. 1370.

4 ČINNOSTI / PRODUKTY ORGANIZÁCIE

Inštitút verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

Národný projekt Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva

Dňa 14. marca 2019 Úrad verejného zdravotníctva SR (ÚVZ SR) uzavrel s Zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku pre národný projekt „*Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva*“ (OPVZ) v rámci Operačného programu Efektívna verejná správa (OP EVS).

Realizáciou národného projektu chce ÚVZ SR zlepšiť, zefektívniť a zjednodušiť procesy fungovania verejného zdravotníctva a zaviesť nové elektronické služby úradov verejného zdravotníctva v SR. Cieľom je dosiahnuť nasledujúce priority:

- znížiť administratívnu náročnosť práce pomocou elektronizácie procesov (kompletná elektronizácia celého procesu štátneho zdravotného dozoru, eliminácia zbytočných krokov pre zamestnancov ako i subjektov dozoru prostredníctvom opatrení optimalizácie a digitalizácie, zjednodušenie vydávania povolení a sústredenie sa na ex-post riešenie problémov),
- znížiť administratívnu záťaž pre podnikateľov a občanov (elektronizácia a štandardizácia procesov a výstupných dokumentov - čím sa vytvorí jednoduchšia, komfortnejšia a transparentnejšia komunikácia s úradmi verejného zdravotníctva)
- zvýšiť transparentnosť, kvalitu a dostupnosť poskytovaných údajov (vytvorenie otvoreného, transparentného a inovatívneho verejného zdravotníctva, podpora otvoreného publikovania informácií),
- znížiť záťaž z prostredia a zlepšiť stav regulovaného prostredia (využívanie dát a inteligentných nástrojov pri výkone úloh verejného zdravotníctva, lepšia efektivita monitoringu, vyššia transparentnosť a efektívnosť verejnej kontroly),
- na základe realizovaných aktivít projektu zvýšiť zdravotné uvedomenie populácie a znížiť výskyt ochorení v populácii.

Národný projekt sa realizuje už viac ako druhý rok prostredníctvom aktivít:

- digitalizácia procesov (vd'aka digitalizácií budú údaje spracované rýchlo a hodnoverne pre ďalšie použitie – projekt OP EVS prinesie podklady a podnety na digitalizáciu, ktoré budú premietnuté do realizácie projektu Integrovaný systém úradov verejného zdravotníctva (bude realizovaný ÚVZ SR v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra).
- nové interaktívne služby: zmení sa spôsob komunikácie s klientmi s cieľom znížiť administratívnu záťaž,
- optimalizácia riadenia verejného zdravotníctva: organizačná štruktúra, ktorá podporí zdieľanie údajov s verejnou správou a proaktívne riešenie problémov,
- údaje sa budú transparentne zverejňovať: kvalitné údaje (merané indikátory, výsledky kontrol) budú publikované vo formáte otvorených údajov, čo výrazne zvýši tlak na kvalitu verejného zdravotníctva,
- zmení sa spôsob práce - lepšie využívanie dát pre plánovanie kontrol a preventívne opatrenia, zavedenie nových postupov práce vo verejnom zdravotníctve podľa najlepších skúseností zo zahraničia, zavádzanie inovatívnych postupov založených na najlepších vedeckých poznatkoch s dôrazom na výskum.

Ukončenie aktivít na národnom projekte z OP EVS bolo pôvodne plánované na koniec roka 2021, avšak na základe žiadostí o predĺženie, bola realizácia hlavných aktivít na národnom projekte OPVZ predĺžená do konca roka 2022, resp. na základe súhlasného písomného stanoviska RO zo dňa 29.11.2022, MV SR, do konca marca 2023. Ku schváleniu úpravy časového rámca národného projektu OPVZ zo strany riadiaceho orgánu, MV SR, došlo najmä v súvislosti so vznikom pandemickej situácie COVID-19 v SR, počas ktorej nebolo možné dodržať pôvodný termín ukončenia národného projektu z OP EVS, a to aj s prihliadnutím na skutočnosť, že ÚVZ SR určuje hlavnú líniu preventívnych a proti epidemických opatrení, ktoré vyžadujú úplné nasadenie všetkých relevantných zložiek. V zmysle uvedeného, časové vyťaženie vecných odborníkov a výkonných zložiek malo za následok zníženie kapacitného zapojenia sa dotknutých zamestnancov do realizácie hlavnej projektovej aktivity, čím za obdobie od 03/2020 do 01/2021 vznikol posun v časovom rámci realizácie hlavnej projektovej aktivity približne o 9 mesiacov. Sekundárnym efektom mimoriadnej situácie bola aj potreba úpravy financovania personálnej matice s cieľom posilniť analytický komponent projektu, ktorým by sa zabezpečila efektívnejšia implementácia projektu v jeho ukončovacej fáze, t. j. pri implementácii reformy verejného zdravotníctva v rámci SR. V nadväznosti na uvedené skutočnosti sa následne posunuli aj pod-aktivity súvisiace s realizáciou školení, workshopov, jazykových kurzov (kurzy anglického jazyka), zahraničných stáží a pod., ktoré sú realizované zo strany ÚVZ SR v spolupráci s externými kapacitami. Rovnako bolo potrebné vziať do úvahy aj koordinačný mechanizmus medzi aktivitami na národnom projekte OPVZ a aktivitami na národnom projekte „Integrovaný systém úradov verejného zdravotníctva“ (IS UVZ), ktorý je financovaný z Operačného programu Integrovaná infraštruktúra (OP II), keďže aj na strane národného projektu IS UVZ vznikol obdobný problém, čo tiež viedlo k zmene dĺžky trvania národného projektu z OP II.

Požadované zmeny (úprava časového rámca a harmonogramu) by mali zabezpečiť dosiahnutie hlavného cieľa, ako aj špecifických cieľov, národného projektu OPVZ a taktiež zabezpečiť dosiahnutie merateľných ukazovateľov národného projektu z OP EVS.

Národný projekt „Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva“ je financovaný z Operačného programu Efektívna verejná správa.

Národný projekt Integrovaný systém úradov verejného zdravotníctva

Dňa 19. augusta 2019 Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ÚVZ SR) uzavrel Zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku v rámci projektu „Integrovaný systém úradov verejného zdravotníctva“ (IS UVZ). Projekt je realizovaný z operačného programu Integrovaná infraštruktúra (OP II) v spolupráci s Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, resp. neskôr, v nadväznosti na legislatívnu zmenu, s Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (MIRRI SR).

Zámerom projektu je najmä zvýšenie ochrany a podpory zdravia občanov Slovenska ako aj prehľadnejšia a lepšia informovanosť občanov. Spustením národného projektu sa zároveň podporí vytváranie moderného a bezpapierového prostredia s komfortnými interaktívnymi službami pre občanov i podnikateľov. Elektronizácia a automatizácia procesov sa dotkne viac ako 180 odborných pracovníkov ÚVZ SR, 1600 pracovníkov z 36 regionálnych úradov verejného zdravotníctva, Ministerstva zdravotníctva SR (MZ SR) a Národného centra zdravotníckych informácií (NCZI). Projekt bude svojimi výstupmi napojený aj na činnosti iných ministerstiev a orgánov štátnej a verejnej správy, ako napr. Ministerstva životného prostredia SR (MŽP SR), Slovenskú agentúru životného prostredia (SAŽP), Ministerstva dopravy SR (MD SR), či Ministerstva vnútra SR (MV SR).

Ukončenie aktivít na národnom projekte IS UVZ bolo pôvodne naplánované na koniec roka 2021. Počas realizácie národného projektu z OP II, od začiatku roku 2020, však bola realizácia aktivít na národnom projekte IS UVZ poznačená pandemiou COVID-19, v rámci ktorej sú ÚVZ SR a jednotlivé Regionálne úrady verejného zdravotníctva (RÚVZ) v SR kľúčovými subjektmi, v ktorých pôsobnosti je riešenie pandemickej agendy. Ako dopad na národný projekt z OP II to znamenalo, že odborní garanti, resp. kľúčoví používatelia aktivít národného projektu IS UVZ, ako aj ostatní zamestnanci participujúci na realizácii aktivít národného projektu z OP II, boli vysoko vyťažení riešením vzniknutej pandemickej situácie, čo malo negatívny vplyv na riadne poskytovanie súčinnosti. Vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti bola realizácia hlavných aktivít národného projektu IS UVZ predĺžená do konca januára 2023, resp. do augusta 2023 vrátane postupného a riadeného nasadzovania agenndových systémov a postimplementačnej podpory.

Národný projekt „*Integrovaný systém úradov verejného zdravotníctva*“ realizuje Úrad verejného zdravotníctva SR v rámci súvisiaceho národného projektu „*Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva*“, ktorého cieľom je zlepšiť, zefektívniť a zjednodušiť procesy optimalizáciou modelu fungovania verejného zdravotníctva. Konkrétne opatrenia sú zamerané na zníženie administratívnej záťaže pre podnikateľov a občanov, optimalizáciu posudkovej činnosti orgánov verejného zdravotníctva, zjednodušenie žiadosti o uvedenie priestorov do prevádzky, ako aj zefektívnenie a zintenzívnenie štátneho zdravotného dozoru v SR. Národný projekt „*Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva*“ je financovaný z Operačného programu Efektívna verejná správa. Národný projekt „*Integrovaný systém úradov verejného zdravotníctva*“ je financovaný z Operačného programu Integrovaná infraštruktúra, prioritná os 7.

Sekcia medzinárodných vzťahov a komunikácie

Sekcia medzinárodných vzťahov a komunikácie vykonáva veľké množstvo prierezových a podporných činností pre HH SR, ostatné zložky ÚVZ SR a RÚVZ.

Skladá sa z troch odborov:

- odbor medzinárodných vzťahov
- odbor komunikácie
- odbor organizačno-dokumentačný

Odbor medzinárodných vzťahov koordinuje zahraničnú spoluprácu medzi ÚVZ SR, RÚVZ v SR a WHO, Európskou komisiou, Radou EÚ ako aj jednotlivými členskými štátmi EÚ a pracovnými orgánmi na pôde EÚ, a v rámci SR koordinuje spoluprácu medzi ÚVZ SR, Ministerstvom zdravotníctva SR a inými ústrednými orgánmi štátnej správy v oblasti zahraničných vzťahov v rámci verejného zdravotníctva.

Odbor komunikácie je hlavným kontaktným bodom pre médiá a verejnosť. Proaktívne komunikuje prioritné témy prostredníctvom tlačových správ, webovej stránky, verifikovanej facebookovej stránky a ďalších nástrojov. Odbor denne, spravidla bezodkladne, reaguje na desiatky otázok a podnetov z médií a verejnosti. Odbor podľa potreby vytvára aj grafiky a audiovizuálne výstupy, prostredníctvom ktorých sprostredkúva odborné informácie širokej verejnosti zrozumiteľným spôsobom a na aktuálne témy v oblasti ochrany a podpory zdravia. Vzhľadom na

pretrvávajúcu pandémiu COVID-19 a ďalšie významné udalosti v oblasti ochrany verejného zdravia (najmä migrácia v dôsledku ozbrojeného konfliktu na Ukrajine, epidémia ochorenia mpox v Európe) je podstatnou úlohou Odboru komunikácie aj častá krízová komunikácia. Odbor zároveň poskytuje *mediálne poradenstvo* pre HH SR, ostatné útvary ÚVZ SR a RÚVZ.

Odbor organizačno-dokumentačný zabezpečuje veľké množstvo rozmanitých podporných úloh pre celý ÚVZ SR. Vydáva a vedie evidenciu interných riadených dokumentov hlavného hygienika, vypracováva prehľady o činnosti ÚVZ SR a RÚVZ v SR v oblasti verejného zdravotníctva, zaoberá sa ochranou osobných údajov, kybernetickou bezpečnosťou aj manažmentom kvality. Súčasťou odboru je aj knižnica ÚVZ SR, správa registratúry a podateľňa.

Sekcia epidemiológie a pripravenosti na pandémiu

Činnosti/produkty organizácie a ich náklady

Pracovníci sekcie epidemiológie a pripravenosti na pandémiu naďalej plnia úlohy zamerané na surveillance infekčných ochorení v SR. Medzi prioritné úlohy patrí zabezpečovanie epidemiologickej surveillance ochorenia COVID-19 a koordinácia imunizačného programu. Odbor zabezpečuje najmä:

- a) plnenie úloh, ktoré vyplývajú pre odbor epidemiológie zo zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- b) koncepčnú a normotvornú činnosť, vypracovávanie podkladov a stanovísk pre rozhodovacie činnosť úradu, MZ SR a ústredné orgány štátnej správy v SR na úseku epidemiológie infekčných ochorení a prevencie,
- c) prípravu návrhov odborných-metodických usmernení a kontroly činnosti odborov epidemiológie RÚVZ v SR a výkonu štátnej správy na úseku epidemiológie infekčných ochorení,
- d) koordináciu komplexnej celoslovenskej surveillance infekčných ochorení v súlade s odporúčaniami WHO a v súlade s realizovanou surveillance v krajinách Európskej únie,
- e) plnenie hlavných úloh a projektov RÚVZ v SR,
- f) surveillance infekčných ochorení, osobitne chrípky a chrípke podobných ochorení, poliomyelitídy, meningokokových invazívnych infekcií, salmonelózy, osýpok a rubeoly, sexuálne prenosných chorôb a HIV/AIDS v SR a analyzuje a vyhodnocuje jej výsledky,
- g) vypracováva návrhy preventívnych a represívnych opatrení a sleduje efekt ich zavedenia,
- h) zabezpečuje pravidelné sledovanie a týždenné vyhodnocovanie výskytu mimoriadnych epidemiologických situácií v SR a napojenie SR na Európsky systém včasného varovania a reakcie – EWRS,
- i) pripravuje a koordinuje plnenie Národného programu prevencie HIV/AIDS v SR cestou Národnej komisie prevencie HIV/AIDS v SR,
- j) pripravuje návrhy stratégie očkovania, očkovacích schém a postupov v súlade s odporúčaniami WHO a v súlade s realizáciou očkovania v krajinách EÚ,
- k) plánuje a koordinuje Národný imunizačný program SR,
- l) vyhodnocuje úroveň zaočkovanosti v SR, sleduje a analyzuje výskyt postvákcinálnych reakcií a komplikácií, dodržiavanie chladového reťazca pri skladovaní očkovacích látok u pediatriov,

m) spolupracuje s ECDC a WHO na úseku surveillance infekčných ochorení preventabilných očkovaním.

Sekcia ochrany a podpory zdravia I

Odbor hygieny životného prostredia

Hygiena životného prostredia je odbor zaoberajúci sa vplyvom komplexu vlastností životného prostredia a spôsobu života na zdravie populácie i jednotlivca. Ide o veľmi komplexný prierezový odbor, ktorý zahŕňa širokú škálu problematík z rôznych oblastí, čo si vyžaduje adekvátnu úroveň vedomostí z rôznych disciplín. V gescii odboru sú okrem zákona č. 355/2007 Z. z. ďalšie 2 zákony, 10 vyhlášok a 1 nariadenie, čo sa vo významnej miere odráža aj na vysokom počte doručených žiadostí na vybavenie.

Cieľom činnosti odboru je zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľstva vytváraním takých podmienok v životnom prostredí, ktoré zabezpečia, resp. prispievajú k ochrane zdravia človeka, jeho zdravému vývoju, fyzickej a psychickej pohode.

Činnosť odboru hygieny životného prostredia sa odvíja predovšetkým od úloh a kompetencií vyplývajúcich z národných legislatívnych predpisov, najmä zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, platných Smerníc Európskeho parlamentu a Rady, aktuálneho Programového vyhlásenia vlády SR na úseku verejného zdravotníctva ako aj ďalších záväzných dokumentov a uznesení prijatých vládou SR, napríklad Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR V (NEHAP V), Protokolu o vode a zdraví.

Odbor hygieny životného prostredia v rámci svojich úloh predovšetkým:

- pripravuje návrhy legislatívnych predpisov a odborných usmernení k problematike pitnej vody, vody na kúpanie, výrobkov určených na styk s pitnou vodou, fyzikálnych faktorov prostredia, vnútorného prostredia budov, pohrebníctva, zariadení, pri ktorých dochádza ku kontaktu s ľudským telom, telovýchovných zariadení, hodnotenia vplyvov na verejné zdravie
- metodicky a odborne usmerňuje výkon štátneho zdravotného dozoru v uvedených oblastiach vykonávaný regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v SR
- podieľa sa na tvorbe koncepčných materiálov Ministerstva zdravotníctva SR, pripomienkuje materiály iných rezortov predkladané na rokovanie vlády SR
- koordinuje monitoring kvality pitnej vody a vody na kúpanie
- vykonáva posudkovú činnosť a vydáva záväzné stanoviská a rozhodnutia v prípadoch ak navrhovaná činnosť alebo strategický dokument presahuje pôsobnosť regionálneho úradu verejného zdravotníctva (podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, stavebného zákona a pod.),
- vypracúva odborné stanoviská v rámci odvolacích konaní a pri vybavovaní sťažností
- vypracúva posudky k laboratórnym protokolom k rozborom pitnej vody a vnútorného ovzdušia budov,
- vykonáva činnosť v pracovných skupinách a štruktúrach Európskej komisie, Svetovej zdravotníckej organizácie a Európskej environmentálnej agentúry vo veciach týkajúcich sa environmentálneho zdravia, zabezpečuje pravidelný reporting v nadväznosti na záväzky vyplývajúce z členstva SR v EÚ,
- vykonáva poradenskú činnosť pre verejnosť k otázkam týkajúcim sa faktorov životného prostredia, pripravuje informačné materiály (brožúry, letáky, články) k aktuálnym otázkam

- environmentálneho zdravia, každoročne organizuje aktivity pri príležitosti Svetového dňa vody,
- koordinuje aktivity týkajúce sa implementácie programových dokumentov (Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP), Protokol o vode a zdraví), iniciuje, organizuje a zabezpečuje environmentálno-zdravotné aktivity na národnej úrovni.

Odbor radiačnej ochrany

1. Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia

Odbor radiačnej ochrany ÚVZ SR v spolupráci s RÚVZ so sídlom v Bratislave, RÚVZ v Banskej Bystrici, RÚVZ v Nitre a RÚVZ v Košiciach v roku 2021 realizoval úlohu „Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia“, ktorá bola v uvedenom roku zameraná na sledovanie a stanovenie individuálnych dávok pacientov pri vykonávaní špecializovaných vyšetrení.

V priebehu roka 2022 sa pokračovalo v zbieraní štatistických údajov pre potreby interpretovania v UNSCEAR, ako aj zbierania údajov z oblasti stomatologických CBCT o veľkosti ožiarenia pacientov.

Zber dát z pracovísk rádioterapie a nukleárnej medicíny sa uskutočnil prostredníctvom žiadosti a tabuľky vo formáte Excel, ktoré rozosielali pracovníci odboru radiačnej ochrany.

Vyhodnotenie získaných dát bude súčasťou výročnej správy Odboru radiačnej ochrany.

2. Cielené vyhľadávanie rádioaktívnych žiaričov a rádioaktívneho materiálu a vypracovanie postupov na riešenie krízových situácií súvisiacich s nelegálnym nakladaním s rádioaktívnym materiálom

Na zníženie rizika nelegálneho nakladania s nepoužívanými rádioaktívnymi materiálmi a ich možným zneužitím na teroristické účely bolo a je stále potrebné ich aktívne vyhľadávanie a nevyhnutnosť vypracovať postupy, ktorých cieľom je prevencia, včasná detekcia a rýchla reakcia, aby nedošlo k ohrozeniu zdravia obyvateľov.

ÚVZ SR v spolupráci s RÚVZ so sídlom v Bratislave, RÚVZ v Banskej Bystrici, RÚVZ v Nitre a RÚVZ v Košiciach realizovali kampaň na vyhľadávanie a identifikáciu nepoužívaných rádioaktívnych materiálov, za účelom vytvorenia databázy, predovšetkým takých rádioaktívnych materiálov, ktorých vlastníka nie je možné jednoducho a jednoznačne identifikovať, keďže sa nachádzajú u podnikateľských subjektov, ktoré boli i niekoľkokrát vlastnícky transformované a k pasívam rádioaktívnych materiálov sa nikto nehlásil, ale aj takých rádioaktívnych materiálov, ktoré boli vystopovateľného pôvodu, avšak skladovali sa v nevyhovujúcich podmienkach, keďže ich likvidácia bola finančne náročná.

Informácie, ktoré ÚVZ SR získal kampaňou vyhľadávania nepoužívaných rádioaktívnych materiálov boli využité pre potreby vytvorenia databázy, a slúžili ako podklad pre odhad potrebných finančných nákladov na likvidáciu týchto materiálov a pre vytvorenie mechanizmu na financovanie ich zberu.

ÚVZ SR v spolupráci s obchodnou spoločnosťou JAVYS, a. s. vytvorili databázu IRAO, ktoré sú vo vlastníctve štátnych aj súkromných subjektov a zodpovedajú vyššie uvedeným kritériám. Predmetné IRAO bolo zlikvidované z finančných prostriedkov obchodnej spoločnosti JAVYS, a. s.

3. **Development of Guidance Material Supporting Safety Standards Applicable to the Water Supply and Treatment Industry – RNDr. Veronika Drábová, PhD. sa podieľa na príprave bezpečnostnej správy, ktorej prípravu zastrešuje MAAE;**
4. **Radiation Protection and the Management of Radioactive Waste in the Oil and Gas Industry - RNDr. Veronika Drábová, PhD. sa podieľa na aktualizácii bezpečnostnej správy a prislúchajúcich vzdelávacích materiálov, ktorých prípravu zastrešuje MAAE;**

RNDr. Veronika Drábová, PhD. v priebehu celého roka 2022 ako garant a metodik za oblasť radiačnej ochrany na prácach pri realizácii národných projektov:

- OP EVS „Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva“
- OP II „Integrovaný systém úradov verejného zdravotníctva“.

Odbor objektivizácie faktorov životných podmienok

Laboratóriá odboru objektivizácie faktorov životných podmienok (OOFŽP) vykonávajú analýzy a merania v objektivizácii faktorov životných podmienok v zmysle zákona č. 517/2022, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Odbor je akreditované skúšobné laboratórium podľa STN EN ISO/IEC 17025:2017 od roku 2001 Slovenskou národnou akreditačnou službou (SNAS).

Objektivizáciu faktorov životných podmienok vykonávali pracovníci odboru analýzami a meraniami zameranými na kvalitatívne a kvantitatívne skúšanie chemických, mikrobiologických, biologických a fyzikálnych vlastností životného a pracovného prostredia. Ich úlohou bolo objektivizovať faktory v zložkách životného a pracovného prostredia, ktoré môžu mať škodlivý účinok na zdravie a tiež faktory, ktorých prítomnosť v prostredí zdraviu človeka prospieva. Laboratóriá sledovali škodliviny alebo ich metabolity v biologickom materiáli u pracovníkov exponovaných biologickým, chemickým a karcinogénnym faktorom. Pracovníci tiež objektivizovali akustické hladiny zvuku, vibrácie, osvetlenie vo viditeľnej oblasti, infračervené a ultrafialové a elektromagnetické žiarenie a tepelno-vlhkostnú mikroklímu v životnom a pracovnom prostredí.

Okrem štandardných laboratórnych analýz a meraní OOFŽP zabezpečoval špecializovanú činnosť, hlavne prostredníctvom národných referenčných centier (NRC), ktoré okrem nadstavbovej diagnostiky v svojej problematike zabezpečovali medzinárodnú činnosť v sieťach národných laboratórií Európskej Únie (EÚ).

Medzinárodná činnosť NRC

NRC pre mikrobiológiu životného prostredia je zapojené do činnosti sietí Národných referenčných laboratórií členských štátov EÚ v úradnej kontrole potravín v zmysle Nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) č. 625 z 15. marca 2017 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín pre oblasť :

1. *Listeria monocytogenes* (sídlo Európskeho referenčného laboratória – EURL: Agence Francaise De Sécurité Sanitaire des Aliments, Maisons-Alfort, FR)
2. *Koagulázopozitívne stafylokoky* a ich toxíny (sídlo EURL: Agence Francaise De Sécurité Sanitaire des Aliments, Maisons-Alfort, FR)
3. *Escherichia coli* vrátane VTEC (sídlo EURL: Istituto Superiore di Sanita, Roma, IT).

V rámci tejto činnosti sa NRC zapájalo do aktivít organizovaných EURL: účasť v piatich medzinárodných štúdiách, on-line mítingoch a tréningoch. Pripomienkovala sa legislatíva a metodické materiály zaslané z EURL a boli vypracované dotazníky k nadstavbovej diagnostike vykonávanej v NRC.

- účasť na online odborných akciách EURL:
 - Workshop of the EURL/National Reference Laboratories for *Listeria monocytogenes* (17.5.-18.5. 2022)
 - 16th Workshop of the EURL/National Reference Laboratories for *Coagulase Positive Staphylococci* (30.5.-1.6.2022)
 - 17th Annual Workshop of the National Reference Laboratories for *E. coli* in the EU (10-11.10.2022)
 - Estimation of measurement uncertainty for the enumeration of *Campylobacter*, *Listeria monocytogenes* and coagulase positive staphylococci in food webinar – (14.12.2022)

NRC pre legionely v životnom prostredí je vedené ako kontaktný bod v ECDC (Štokholm) za mikrobiológiu v európskej sieti ELDSNet (European Legionnaires Disease Surveillance Network), ktorého súčasťou je aj aktívny prístup do medzinárodnej epidemiologickej databázy TESSy.

V rámci tejto činnosti sa NRC zapájalo do aktivít organizovaných ELDSNet:

- účasť na medzinárodnom externom hodnotení kvality týkajúceho sa špeciálnej diagnostiky legionel vo vzorkách životného prostredia
- príprava správy a hlásenia o šetrení legionelóz v SR pre TESSy v spolupráci s odborným garantom (apríl 2022)
- informácie a spolupráca v rámci riešenia medzinárodných cestovných legionelóz.

NRC sa zúčastnilo medzinárodnej externej kontroly, ktorú organizovalo United Kingdom National External Quality Assessment Schemes pod gesciou ECDC.

NRC pre hydrobiológiu vykonávalo týždenný monitoring peľovej situácie; výsledky sa odosielať do koordinačného pracoviska na RÚVZ v Banskej Bystrici, ktoré reportovalo výsledky do európskej centrály vo Viedni.

NRC pre rezíduá pesticídov pracovalo v sieťach európskych laboratórií pod vedením:

1. **Cereals and feedingstuffs**, National Food Institute, Department of Food Chemistry, Danish Technical University (DTU), Denmark
2. **Fruits and vegetables, including commodities with high water and high acid content**, Laboratorio Agrario de la Generalitat Valenciana (LAGV), Grupo de Residuos de Plaguicidas de la Universidad de Almería (PRRG), Spain

NRC analyzovalo pesticídy v zmysle Vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 2021/601, týkajúceho sa koordinovaného viacročného kontrolného programu Únie na roky 2022, 2023 a 2024 s cieľom zabezpečiť dodržiavanie maximálnych hladín rezíduí pesticídov a posúdiť vystavenie spotrebiteľov rezíduám pesticídov v potravinách rastlinného a živočíšneho pôvodu a na nich. NRC vypracovalo správu o kontrole rezíduí pesticídov v potravinách na výživu dojčiat a malých detí a vo výživových prípravkoch pre dojčatá a malé deti za rok 2021 pre EFSA.

Odborné činnosti

OOFŽP zabezpečoval v roku 2022 nepretržite od marca 2021 celonárodný monitoring odpadových vôd na SARS-CoV-2 v SR spracovaním odpadových vôd a špecializovanými analýzami.

Monitoring sa vykonával pravidelne na týždennej báze zo vzoriek vôd odobratých v čističkách odpadových vôd v každom kraji SR.

Pracoviská OOFŽP riešili úlohy v rámci programov a projektov verejného zdravotníctva:

- Monitoring vybraných prírodných vodných plôch
- Kvalita vody a prostredia zdravotníckych zariadení a umelých kúpalísk
- Materské mlieko
- Rezíduá pesticídov v pitných vodách a v potravinách na výživu a výživových prípravkoch pre dojčatá a malé deti
- Nadstavbová diagnostika významných mikroorganizmov v životnom prostredí
- Biomonitoring ťažkých kovov v pracovnom a životnom prostredí
- Kvalita vnútorného ovzdušia v zdravotníckych zariadeniach a v zariadeniach pre deti od 0 do 6 rokov veku
- Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody
- Monitoring biologických alergénov v ovzduší (Peľová informačná služba) a alergénov roztočov vo vnútornom prostredí
- Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách
- Monitoring výskytu vibrií s cieľom ochrany zdravia

Odbor sa celoročne aktívne podieľal na úlohách riešených v rámci národných projektov:

- OP EVS: „Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva“
- Európsky fond regionálneho rozvoja OP Integrovaná infraštruktúra: „Integrovaný systém úradov verejného zdravotníctva.“

Pracovníci odboru sa zúčastnili ako respondenti medzinárodného projektu ORCHESTRA (12/20 – 11/23), financovaného z programu Európskej únie pre výskum a inovácie Horizont 2020 na základe grantovej zmluvy č. 101016167, WP5 – zdravotníci a sociálni pracovníci z prvej línie práce počas pandémie ochorenia COVID-19.

Okrem výkonu laboratórnych skúšok a meraní pracovníci OOFŽP vykonávali nasledovné odborné činnosti:

- pripravovali vecné podklady k tvorbe legislatívy verejného zdravotníctva,
- pripomienkovali STN, ISO, vnútrorezortné a mimorezortné legislatívne predpisy,
- pripomienkovali odborné materiály, vypracovávali posudky a stanoviská pre iné odbory verejného zdravotníctva,
- vypracovávali podklady pre rozhodovacie činnosť orgánov na ochranu zdravia,
- zavádzali a validovali nové analytické metódy v odbornej problematike,
- pracovali v technických komisiách SÚTN: TK 27-voda, TK 28-ovzdušie, TK 79-kozmetika, TK 29 –bezpečnosť strojov a ergonómia, TK 58-tepelná ochrana budov, TK 108-svetlo a osvetlenie, TK 21- Akustika a mechanické kmitanie
- boli členmi medzinárodných a národných expertných skupín a aktívne pracovali v odborných spoločnostiach,
- vykonávali konzultačnú, poradenskú a školiacu činnosť pre pracovníkov laboratórií verejného zdravotníctva a pracovníkov mimorezortných inštitúcií, študentov univerzít a stredných odborných škôl,
- vykonávali konzultačnú a poradenskú činnosť pre zdravotnícke zariadenia, odborných lekárov, pracovné zdravotné služby a bežnú populáciu,
- vykonávali funkcie hlavných odborníkov hlavného hygienika SR a členov pracovných skupín v rámci poradných zborov,
- vedúci NRC organizovali konzultačné dni NRC a zabezpečovali externú kontrolu kvality formou medzilaboratórnych porovnávacích skúšaní,

- zúčastňovali sa na odborných podujatiach a publikovali v odborných časopisoch,
- zvyšovali si svoju kvalifikáciu ďalším špecializačným štúdiom, účasťou na zahraničných tréningoch, odborných kurzoch, seminároch a školeniach,
- spracovali výročné správy za objektivizáciu faktorov prostredia za SR z podkladov krajských RÚVZ za oblasť biológie životného prostredia, mikrobiológie životného prostredia a fyzikálnych faktorov.

Plnenie jednotlivých úloh je podrobne popísané vo výročných správach NRC, v odpočtoch plnení úloh programov a projektov ÚVZ SR a v čiastkových správach vedných odborov OOFŽP (chemické analýzy, biológia životného prostredia, mikrobiológia životného prostredia, fyzikálne faktory) – vid' príloha: Analýza činnosti pracovísk OOFŽP.

Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

Celkovo OHVBPKV v roku 2022 vybavil 807 podaní týkajúcich sa potravín a výživy, 53 koronapodnetov, 356 podaní týkajúcich sa prípravkov na ochranu rastlín a 3414 podaní týkajúcich sa kozmetických výrobkov.

V roku 2022 OHVBPKV zaevidoval 3570 oznámení o zložení a označení výživových doplnkov (oznámení o umiestnení výživového doplnku na trh v SR).

Bolo prijatých 23 hlásení k výživovým doplnkom, 17 hlásení o dovoze surovín na výrobu výživových doplnkov a 51 hlásení k prídavným látkam do potravín od pobočiek colných úradov v SR.

Bolo prijatých 17 oznámení o umiestnení počiatočnej dojčenskej výživy na trh v SR, 11 oznámení o umiestnení následnej dojčenskej výživy na trh v SR, 57 oznámení o umiestnení potravín na osobitné lekárske účely na trh v SR a 1 oznámenie o umiestnení celkovej náhrady stravy na reguláciu hmotnosti na trh v SR.

V problematike hodnotenia prípravkov na ochranu rastlín z hľadiska vplyvu na zdravie ľudí bolo v roku 2022 pripravených 224 odborných posudkov a záväzných stanovísk a 4 hodnotiace správy.

Pokračovalo riešenie úloh „Hodnotenie účinnej látky etofenprox na úrovni EÚ za účelom obnovenia schválenia do zoznamu povolených účinných látok a hodnotenie potvrdzujúcich údajov predložených v súvislosti s článkom 12 nariadenia EP a Rady č. 396/2005 pre účinnú látku etofenprox“. V rámci úlohy „Hodnotenie účinnej látky boscalid na úrovni EÚ za účelom obnovenia schválenia do zoznamu povolených účinných látok“, OHVBPKV posúdil predložené pripomienky spoločnosti BASF SE po vyhodnotení dodatočných údajov a aktualizoval hodnotiace správy a zoznam koncových bodov za oblasť rezíduá.

Za oblasť kozmetických výrobkov OHVBPKV vydal 7 odborných usmernení pre RÚVZ. Cez systém RAPEX/ Safety Gate bolo prijatých 219 hlásení o nebezpečných kozmetických výrobkoch. V 4 prípadoch boli zistené na území SR kozmetické výrobky, ktoré boli hlásené cez tento systém. V rámci výkonu ŠZD nad kozmetickými výrobkami boli zistené a nahlásené so systémom ako nebezpečné 2 výrobky. V jednom prípade výrobok predstavoval nebezpečnú napodobneninu potraviny a v druhom prípade bol pri výrobku zistený nesúlad v zložení (neoznačené zložky, zakázané zložky). V rámci spolupráce s colnými orgánmi bolo prijatých 134 hlásení.. Odbor vystavil 125 písomných stanovísk k dovozu – prepusteniu

kozmetických výrobkov do režimu voľný obeh a 3 stanoviská Nevyhovujúci výrobok – prepustenie do voľného obehu nepovolené – nariadenie EP a Rady č. 2019/1020“

Sekcia ochrany a podpory zdravia II

Odbor preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia

Odbor preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia sa usiluje o podporu a udržanie telesnej, duševnej a sociálnej pohody zamestnancov všetkých povolání, o prevenciu zmien zdravia zamestnancov vyvolávanú pracovnými podmienkami, o ochranu zamestnancov v zamestnaní pred rizikami spôsobenými faktormi škodlivými pre zdravie, o umiestnenie zamestnancov do pracovného prostredia prispôsobeného fyziologickým a psychickým schopnostiam ľudí a o ich udržanie v tomto prostredí. Znamená to prispôsobenie práce človeku (definícia Medzinárodnej organizácie práce a Svetovej zdravotníckej organizácie).

Medzi významné okruhy činností odboru preventívneho pracovného lekárstva ÚVZ SR patria:

- Legislatívne úlohy
- Plnenie úloh vyplývajúcich z uznesení vlády SR
- Odborné stanoviská k problematike ochrany zdravia pri práci pre MZ SR, pre Európske inštitúcie, pre ústredné orgány štátnej správy, pre zamestnávateľov a zamestnancov
- Celoslovenské odborné usmerňovanie a koordinácia RÚVZ v SR pri výkone štátneho zdravotného dozoru v oblasti ochrany zdravia pri práci
- Evidencia rizikových prác
- Rozhodovacia činnosť ÚVZ SR k návrhom na vydanie oprávnení na vykonávanie činnosti pracovnej zdravotnej služby
- Rozhodovacia činnosť ÚVZ SR k návrhom na vydanie oprávnení na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb
- Evidencia fyzických osôb - podnikateľov a právnických osôb, ktorí vykonávajú samostatne činnosti pracovnej zdravotnej služby v kategórii 1 a 2
- Evidencia vydaných, odobratých alebo zmenených oprávnení na výkon pracovnej zdravotnej služby
- Evidencia vydaných, odobratých alebo zmenených oprávnení na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb
- Kontroly plnenia podmienok, na základe ktorých boli právnickým osobám alebo fyzickým osobám – podnikateľom vydané oprávnenia na výkon pracovnej zdravotnej služby
- Realizácia a koordinácia úloh, projektov, programov, epidemiologických štúdií zameraných na hodnotenie vplyvu fyzikálnych, chemických, biologických a iných faktorov práce a pracovného prostredia na zdravie zamestnancov (gestorské a spoluriešiteľské pracovisko)
- Činnosť pracovnej zdravotnej služby pre zamestnancov ÚVZ SR

Odbor podpory zdravia a výchovy k zdraviu

Odbor podpory zdravia a výchovy k zdraviu bol v roku 2022 gestorom a svojou činnosťou plnil ciele národných celospoločenských programov schválených vládou SR: Národný program podpory zdravia, Národný akčný plán v prevencii obezity, Národný program kontroly tabaku, Národný akčný plán pre problémy s alkoholom, Národný akčný plán pre podporu pohybovej aktivity. Zároveň sa podieľal na plnení Národného programu aktívneho starnutia, ktorý je v gescii MPSVaR.

Zároveň boli riešené projekty a vzdelávacie intervenčné a monitorovacie aktivity orientované na podporu zdravia a výchovu k zdraviu. Ďalšie činnosti boli orientované na prednáškovú a publikačnú činnosť.

Odbor hygieny detí a mládeže

V roku 2022 pracovníci odboru hygieny detí a mládeže realizovali aktivity, ktorých cieľom je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru a realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie cestou zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity. Ďalším záujmom činnosti bolo zmapovanie situácie v oblasti dodržiavania všeobecných zásad pre zostavovanie jedálnych lístkov v zariadeniach spoločného stravovania detí v materských a základných školách.

Spolupráca s rezortom školstva sa týkala najmä oblasti zdravej výživy detí a mládeže.

V legislatívnej oblasti sa v roku 2022 sa pracovníci odboru podieľali na príprave noviel:

- zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

- vyhlášky MZ SR č. 526/2007 Z. z., ktorou sa upravujú podrobnosti o požiadavkách na zotavovacie podujatia

V roku 2022 sa pripravila nová vyhláška MZ SR č. 75/2023 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež.

Odbor lekárskej mikrobiológie

Pracovníci odboru lekárskej mikrobiológie plnili v roku 2022 hlavné ciele a úlohy ktoré vychádzajú sú stanovené zo zákona č.355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Ťažisko činnosti spočíva v laboratórnej diagnostike pôvodcov vybraných prenosných chorôb bakteriálnej a vírusovej etiológie v klinických vzorkách a vzorkách z vonkajšieho prostredia. Okrem toho plnili úlohy NRC (špecializovaná nadstavbová mikrobiologická diagnostika vybraných nákaz a overovanie výsledkov), zavádzali sa nové molekulárno-biologické metódy do laboratórnej praxe, vykonávala sa celoslovenská laboratórna surveillance chrípky a chrípke podobných Ochorení a ostatných infekčných ochorení.

Pracovníci zabezpečovali medzinárodnú spoluprácu, vrátane požadovaných analýz a hlásení do regionálnych pracovísk špecifických sietí EÚ a WHO. Realizovali sa úlohy a odporúčania WHO a EK pri eliminácii, eradikácii a kontrole závažných infekčných chorôb.

V spolupráci s odborom epidemiológie sa zabezpečuje kontrola účinnosti Imunizačného programu v Slovenskej republike prostredníctvom imunologických prehľadov.

Odbor lekárskej mikrobiológie sa podieľa na metodickom a odbornom usmerňovaní spolupracujúcich mikrobiologických pracovísk regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR, plní programy a projekty v ochrane a podpore zdravia a spolupracuje s odbornými spoločnosťami, vzdelávacími inštitúciami a výskumnými inštitúciami v otázkach diagnostiky a prevencie chorôb mikrobiálnej etiológie.

Odbor kontroly, dozoru, sťažností a auditu

1. Prehľad:

- Petícií : 0
- Sťažností : 5

2. Zamerania opodstatnených sťažností: 1

Porušenie § 20 ods. 2 (prvá veta) zákona č. 9/2010 Z. z., podľa ktorého „v oznámení sa uvedie, či sťažnosť je opodstatnená, alebo neopodstatnená“ v Oznámení výsledku prešetrenia sťažnosti (*Informácia o vybavení sťažnosti*).

3. Prijaté opatrenia: 1

Pracovnoprávne

voči zamestnancom vlastného subjektu pracujúcim na úseku (odbore) kontroly: bola určená osoba zodpovedná za zistené nedostatky pri vybavovaní sťažnosti, bol vydaný Príkaz regionálnej hygieničky a generálnej tajomníčky služobného úradu na odstránenie zistených nedostatkov pri vybavovaní sťažnosti a zároveň bola aktualizovaná Smernica o vybavení sťažností.

4. Podania: 102

5. Protispoločenská činnosť: 0

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v súlade s § 10 ods. 1,2 a 8 v spojení s § 25 ods. 9 zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov vydal Smernicu o postupe pri vybavovaní oznámení protispoločenskej činnosti v zmysle zákona č. 54/2019 Z. z. – SM 24 s účinnosťou od 1.9.2019.

6. Oznámenia z podozrenia zo spáchania trestného činu prijímania úplatku, podplácania, nepriamej korupcie:

V rámci boja proti korupcii Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky od septembra 2012 poskytuje verejnosti možnosť prostredníctvom emailovej adresy korupcia@uvzs.sk oznámiť podozrenie zo spáchania trestného činu prijímania úplatku, podplácania, nepriamej korupcie, alebo zneužitia právomoci verejného činiteľa v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 300/2005 Trestný zákon, v znení neskorších predpisov.

7. Prehľad riešených podaní (petície, sťažnosti, podnety, protispoločenská činnosť, oznámenia o korupcii) v tabuľke

	Spolu
Petície	0
Sťažnosti	5
Podania označené ako sťažnosti	6
Podania celkom	102
Protispoločenská činnosť	0
Oznámenie o korupcii (aj na e-mail okdas@uvzs.sk)	0

8. Kontrolná činnosť

Kontrolnú činnosť odbor kontroly, dozoru a sťažností Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len ÚVZ SR) vykonával v súlade so zákonom č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v súlade so zákonom NR SR č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov, ako aj v súlade s ostatnými odbornými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Kontroly boli vykonané ako:

- a) **plánované kontroly (na ÚVZ SR a RÚVZ)** - v súlade so Zameraním kontrolnej činnosti Úradu verejného zdravotníctva SR na rok 2022
- b) **mimoriadne kontroly**
- c) **kontroly plnenia nariadení vyšších orgánov**

a) **vykonané plánované kontroly na RÚVZ:**

- RÚVZ Stará Ľubovňa
- RÚVZ Veľký Krtíš
- RÚVZ Topoľčany

predmet vykonaných kontrol na RÚVZ

Dodržiavanie zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a s ním súvisiacich právnych predpisov, zákona č. 377/2004 o ochrane nefajčiarov, zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach, zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve a zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov na úseku epidemiológie, hygieny životného prostredia, hygieny výživy bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov a na úseku prijímania, evidovania a vybavovania sťažností a petícií a ostatných podaní, v zmysle ustanovení § 8 ods. 1 a § 9 ods. 3 zákona NR SR č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov.

vykonané plánované kontroly v úrade:

finančné kontroly na mieste v ú r a d e:

Pokladnica – I. štvrtrok r. 2022 – kontrola č. 1/2022 - na ÚVZ SR
Pokladnica - II. štvrtrok r. 2022 – kontrola č. 2/2022 - na ÚVZ SR
Verejné obstarávanie realizované v 1. polroku 2022 – kontrola č. 6/2022 - na ÚVZ SR
Inventarizácia majetku a záväzkov v správe ÚVZ SR uskutočnená v r. 2021 – kontrola č. 9/2022 - v podmienkach ÚVZ SR

predmet vykonaných kontrol

A/ finančných kontrol na mieste

- finančná kontrola na mieste - kontrola hotovosti u každej používanej meny, kontrola pokladničných kníh, pokladničných dokladov a stravných lístkov podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov – I. štvrťrok a II. štvrťrok roku 2022, v zmysle ustanovení zákona NR SR č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

1/ finančnou kontrolou na mieste pokladnice za I. štvrťrok 2022 bola preverená nasledovná finančná čiastka:

109 593,06 EUR

38 400,00 CZK

2/ finančnou kontrolou na mieste pokladnice za II. štvrťrok 2022 bola preverená nasledovná finančná čiastka:

88 977,77 EUR

60 600,00 CZK

- finančná kontrola na mieste – kontrola realizácie verejného obstarávania v 1. polroku 2022 v podmienkach úradu podľa zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako aj v zmysle ustanovení zákona NR SR č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

touto finančnou kontrolou na mieste bola preverená nasledovná finančná čiastka:

1 179 323,55 EUR

-finančná kontrola na mieste – inventarizácia majetku a záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov a materiálu civilnej ochrany uskutočnenej v roku 2021 v podmienkach ÚVZ SR, kontrola príslušných postupov procesu inventarizácie majetku v správe úradu, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov uskutočnenej v kontrolovanom období podľa zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov a zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, v zmysle ustanovení zákona NR SR č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

a/ predmetnou finančnou kontrolou na mieste bola preverená nasledovná finančná čiastka za majetok v správe úradu: 25 921 424,84 EUR

b/ finančnou kontrolou na mieste bola preverená nasledovná finančná čiastka za materiál civilnej ochrany: 3 719,84 EUR

c/ finančnou kontrolou na mieste bola preverená finančná čiastka za majetok kritickej infraštruktúry úradu vo výške 427,83 EUR

Spolu: 25 925 527,51 EUR.

Predmetná finančná kontrola na mieste bola jedným z bodov vládneho auditu, ktorý vykonala trojčlenná audítorská skupina Úradu vládneho auditu T. G. Masaryka 10, 960 01 Zvolen, pracovisko Bratislava, oddelenie vládneho auditu vlastných zdrojov I., Drieňová 34, 826 50 Bratislava v čase od 3.5.2022 do 26.7.2022. Výsledky auditu sú uvedené v **S p r á v e** z predmetného vládneho auditu zo dňa 26.7.2022, pričom v oblasti inventarizácie majetku a záväzkov úradu za rok 2021 neboli zistené nedostatky.

b)

vykonané mimoriadne kontroly:

na úseku

- rozpočtu a financovania
- ochrany zdravia pred žiarením

Mimoriadne kontroly boli zamerané na

dodržiavanie zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov na odbore rozpočtu a financovania ÚVZ SR – kontrola evidencie majetku odboru radiačnej ochrany – kontrola č. 3/2022 – na ÚVZ SR.

dodržiavanie zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení na odbore radiačnej ochrany Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky – kontrola evidencie zdrojov ionizujúceho žiarenia a rádioaktívnych odpadov – kontrola č. 4/2022 – na ÚVZ SR.

predmet vykonaných kontrol

- kontrola iného charakteru – predmetom mimoriadnej kontroly bolo dodržiavanie zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších – kontrola evidencie majetku odboru radiačnej ochrany. V rámci kontroly sa kontrolná skupina zamerala na kontrolu evidencie zdrojov ionizujúceho žiarenia a rádioaktívnych odpadov. Vykonanou mimoriadnou kontrolou nebolo v kontrolovanom subjekte zistené porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov, interných predpisov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich hospodárenie s majetkom štátu v správe úradu a upravujúcich ochranu verejného zdravotníctva.

- kontrola iného charakteru – predmetom mimoriadnej kontroly bolo dodržiavanie zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení na odbore radiačnej ochrany Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky – kontrola evidencie zdrojov ionizujúceho žiarenia a rádioaktívnych odpadov. Vykonanou mimoriadnou kontrolou nebolo v kontrolovanom subjekte zistené porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov, interných predpisov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia.

c)

vykonané kontroly plnenia nariadení vyšších orgánov

Kontroly plnenia nariadení vyšších orgánov – súčinnosť a preverenie úloh pri kontrolnej činnosti MZ SR v počte 5. Súčinnosť a preverenie sa týkalo:

- dodržiavania metodického pokynu na prípravu a predkladanie materiálov na rokovanie vlády SR
- plnenia úloh vyplývajúcich z úlohy B.2 uznesenia vlády SR

9. Auditorská činnosť

vykonané plánované audity v RÚVZ

- Žilina
- Čadca

- Považská Bystrica
- Zvolen
- Nitra
- Galanta

predmet vykonaných auditov

dodržiavanie ustanovení zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v platnom znení - zameraných najmä v oblasti ako: prevencia, eliminácia alebo níženia na prijateľnú mieru rizík, hroziacich ľuďom a zvieratám buď priamo alebo nepriamo cez životné prostredie a zaručenie spravodlivých postupov v oblasti obchodu s potravinami a ochrana záujmov spotrebiteľov, posúdenia rizika v súvislosti so zákonom č. 152/1995 Z. z. v platnom znení – vysledovateľnosť, resp. označovanie v zariadeniach spoločného stravovania, dodržiavanie nariadenia v zmysle článku 4 ods. 6 Európskeho parlamentu a rady (ES) č. 2017/625 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmovínového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín, o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, (ES) č. 396/2005, (ES) č. 396/2005(ES) č. 396/2005(ES) č. 396/2005(ES) č. 396/2005(ES) č. 396/2005(ES) č. 1069/2009, (ES) č. 1107/2009, (ES) č. 1151/2012, (ES) č. 652/2014, (EÚ) 2016/429 a (EÚ) 2016/2031, nariadení Rady (ES) č. 1/2005 a (ES) č. 1099/2009 a smerníc Rady 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES a 2008/120/ES a o zrušení nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004, smerníc Rady 89/608/EHS, 89/662/EHS, 90/425/EHS, 91/496/EHS, 96/23/ES, 96/93/ES a 97/78/ES a rozhodnutia Rady 92/438/EHS (nariadenie o úradných kontrolách) (ďalej len „nariadenie (ES) č. 2017/625“).

Súhrn kontrolných a auditorských aktivít v tabuľke:

	Plánované	Vykonané	Presunuté na rok 2022
Kontrola na RÚVZ plánovaná	3	3	0
Kontrola na ÚVZ SR plánovaná	4	4	0
Kontrola plnenia nariadení vyšších orgánov	0	5	0
Mimoriadna kontrola	0	2	0
Audity	6	6	0
Spolu vykonané kontroly a audity v r. 2022	13	20	0

10. OKDSA sa v roku 2022 podieľal na úlohách a činnostiach::

- a. na vybavovaní podnetov, ktoré prichádzali z mailu porusovanieopatreni@uv-zsr.sk
- b. archivovaní Čestných vyhlásení osôb, ktorým bola určená izolácia podľa platnej vyhlášky ÚVZ SR, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia

(pri nedodrzaní platných opatrení ÚVZ SR pri ohrození verejného zdravia ide o priestupok na úseku verejného zdravotníctva podľa § 56 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov),

- c. spolupracoval s Úradom na ochranu oznamovateľov – mapovanie protikorupčných aktivít

11. OKDSA vyhodnotil a plnil Rezortný protikorupčný program MZ SR:

- Analyzovať etické kódexy svojich organizácií a vypracovať nové verzie etických kódexov tak, aby predchádzali korupcii a poskytovali podporu v dennom živote zamestnancov,
- Predloženie plánu procesu etiky s určením a sledovaním KPIs etiky,
- Predložiť Register identifikovaných korupčných rizík (zadaním do systémov RR) a prijatých opatrení za rok 2021

Sledovať, vyhodnocovať KPIs a realizovať opatrenia pre zamedzenie korupcie a podporu čestnosti

Odbor krízového riadenia, pandemickej legislatívy a nefarmakologických opatrení

Odbor krízového riadenia, pandemickej legislatívy a nefarmakologických opatrení vznikol dňa 01.07.2022 zlúčením organizačných útvarov odbor pandemickej legislatívy a nefarmakologických opatrení a referát krízového riadenia.

V roku 2022 úrady verejného zdravotníctva realizovali hygienicko-epidemické opatrenia v spojitosti s dvomi mimoriadnymi situáciami vyhlásenými na území Slovenskej republiky:

- z dôvodu ohrozenia verejného zdravia II. stupňa v dôsledku pandémie infekčného ochorenia COVID-19 od 12.03.2020;
- pre vojnu na Ukrajine od 26.02.2022 od 12. hod.

V súvislosti s vojnovým konfliktom na území Ukrajiny bolo nevyhnutné prijať adekvátne opatrenia na elimináciu radiačného ohrozenia územia Slovenskej republiky a riešenie hromadného prílevu cudzincov. Radiačná monitorovacia sieť SR je funkčná a plní záväzky SR vyplývajúce z článkov 35 a 36 Zmluvy Euratom, čo bolo potvrdené aj verifikačnou misiou Európskej komisie v apríli roku 2022. Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR v súčinnosti s inými orgánmi štátnej a miestnej správy zabezpečili v spojitosti s migračnou vlnou opatrenia na prípravu zariadení pre núdzové ubytovanie a stravovanie, mobilné testovanie na ochorenie COVID-19, kontrolu očkovanosti.

V súvislosti s pandemiou infekčného ochorenia COVID-19 odbor krízového riadenia, pandemickej legislatívy a nefarmakologických opatrení v roku 2022 vydal nasledovné vyhlášky Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky:

9.6.2022 – 35/2022 Vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

35/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k povinnosti prekrytia horných dýchacích ciest

20.4.2022 – 33/2022 Vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

33/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k izolácii osôb pozitívnych na ochorenie COVID-19 a karanténe osôb, ktoré prišli do úzkeho kontaktu s osobou pozitívnu na ochorenie COVID-19

20.4.2022 – 32/2022 Vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

32/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k povinnosti prekrytia horných dýchacích ciest

4.4.2022 – 31/2022 Vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

31/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k povinnosti prekrytia horných dýchacích ciest

10.3.2022 – 29, 28/2022 Vyhlášky Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

29/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k povinnosti prekrytia horných dýchacích ciest

28/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia ku karanténnym povinnostiam osôb po vstupe na územie Slovenskej republiky

27.2.2022 – 27/2022 Vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

27/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. 3/2022 V. v. SR, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k povinnosti prekrytia horných dýchacích ciest

25.2.2022 – 26/2022 Vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

26/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. 7/2022 V. v. SR, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k izolácii osôb pozitívnych na ochorenie COVID-19 a karanténe osôb, ktoré prišli do úzkeho kontaktu s osobou pozitívnu na ochorenie COVID-19 v znení neskorších predpisov

24.2.2022 – 24, 25/2022 Vyhlášky Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

25/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k obmedzeniam prevádzok

24/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k obmedzeniam hromadných podujatí

15.2.2022 – 20, 21, 22/2022 Vyhlášky Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

22/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa mení vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. 19/2022 V. v. SR, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k obmedzeniam prevádzok

21/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. 10/2022 V. v. SR, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia ku karanténym povinnosťiam osôb po vstupe na územie Slovenskej republiky

20/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. 7/2022 V. v. SR, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k izolácii osôb pozitívnych na ochorenie COVID-19 a karanténe osôb, ktoré prišli do úzkeho kontaktu s osobou pozitívnu na ochorenie COVID-19 v znení vyhlášky Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. 17/2022 V. v. SR

11.2.2022 – 18, 19/2022 Vyhlášky Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

19/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k obmedzeniam prevádzok

18/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa mení vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. 5/2022 V. v. SR, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k obmedzeniam hromadných podujatí v znení vyhlášky Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. 11/2022 V. v. SR

4.2.2022 – 16, 17/2022 Vyhlášky Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

17/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. 7/2022 V. v. SR, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k izolácii osôb pozitívnych na ochorenie COVID-19 a karanténe osôb, ktoré prišli do úzkeho kontaktu s osobou pozitívnu na ochorenie COVID-19

16/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa zrušuje vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. 4/2022 V. v. SR, ktorou sa z dôvodu ochrany verejného zdravia nariaďuje dočasné opatrenie pre vstup zamestnancov na pracovisko zamestnávateľa

31.1.2022 – 10, 11, 12, 13, 14, 15/2022 Vyhlášky Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

15/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa mení vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. 4/2022 V. v. SR, ktorou sa z dôvodu ochrany verejného zdravia nariaďuje dočasné opatrenie pre vstup zamestnancov na pracovisko zamestnávateľa

14/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa mení vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. 257/2021 V. v. SR, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k povinnostiam v ústavoch na výkon väzby, ústavoch na výkon trestu odňatia slobody, ústave na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých a nemocnici pre obvinených a odsúdených

13/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa mení vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. 6/2022 V. v. SR, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k obmedzeniam prevádzok

12/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa mení vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. 238/2021 V. v. SR, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k povinnostiam poskytovateľov zdravotnej starostlivosti

11/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa mení vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky č. 5/2022 V. v. SR, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k obmedzeniam hromadných podujatí

10/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia ku karanténym povinnostiam osôb po vstupe na územie Slovenskej republiky

24.1.2022 – 7/2022 Vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

7/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k izolácii osôb pozitívnych na ochorenie COVID-19 a karanténe osôb, ktoré prišli do úzkeho kontaktu s osobou pozitívnu na ochorenie COVID-19

17.1.2022 – 3, 4, 5, 6/2022 Vyhlášky Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

6/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k obmedzeniam prevádzok

5/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k obmedzeniam hromadných podujatí

4/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa z dôvodu ochrany verejného zdravia nariaďuje dočasné opatrenie pre vstup zamestnancov na pracovisko zamestnávateľa

3/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k povinnosti prekrytia horných dýchacích ciest

11.1.2022 – 2/2022 Vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

2/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k obmedzeniam hromadných podujatí

7.1.2022 – 1/2022 Vyhláška Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

1/2022 V. v. SR VYHLÁŠKA Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa nariaďujú opatrenia pri ohrození verejného zdravia k obmedzeniam prevádzok

Stručný prehľad najdôležitejších splnených opatrení v krízovom riadení v roku 2022

a) v oblasti plnenia opatrení hospodárskej mobilizácie stanovených v rozhodnutí MZ SR o určení ako SHM

1. krízové plánovanie

- aktualizácia krízového plánu úradu
- aktualizácia plánu spojenia ÚVZ SR na vykonanie vyrozumenia o vyhlásení krízového stavu, mimoriadnej situácie alebo stupňa teroristického ohrozenia na území SR

2. finančné zabezpečenie

Zmluva o financovaní výdavkov na hospodársku mobilizáciu z prostriedkov štátneho rozpočtu na rok 2022 č. 524/2022

- rozpis limitov pre SHM Úrad verejného zdravotníctva SR:

631 Cestovné náhrady 10,00 e

632 Telekomunikačné služby 300,00 e

633 Materiál 300,00 e

SPOLU 610.00 e

3. evidencia ľudských zdrojov pre potreby plnenia pracovných úloh

- aktualizácia prehľadov o personálnom zabezpečení ÚVZ SR vedené v JIS HM EPSIS

4. evidencia vecných prostriedkov na účely vecného plnenia

- údaje o majetku v správe ÚVZ SR a o jeho hodnote eviduje odborné pracovisko úradu pre ekonomické činnosti – sekcia financovania, rozpočtu a prevádzky
5. organizácia zdravotníckeho zabezpečenia
- hygienické a protiepidemické opatrenia ÚVZ SR prijímané a vykonávané v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19
 - organizačné opatrenia v záujme posilnenia kapacít úradov verejného zdravotníctva SR v oblasti monitorovania epidemiologickej situácie a laboratórneho vyšetřovania biologického materiálu;
 - v súvislosti s hromadným prílevom cudzincov spôsobeným ozbrojeným konfliktom na území Ukrajiny realizácia hygienických a protiepidemických opatrení na zabezpečenie poskytovania zdravotnej starostlivosti v prospech utečencov;
 - monitorovanie a vyhodnocovanie radiačnej situácie na území Slovenskej republiky a v Európe.
6. pracovná povinnosť
- v čase vyhláseného núdzového stavu (03.12.2021 – 23.02.2022) uložená pre subjekty HM v Nariadení vlády SR č. 459/2021 Z. z. na vykonanie opatrenia HM v súvislosti s vyhláseným núdzovým stavom na zabezpečenie riešenia ochorenia COVID-19.
- b) vyhodnotenie činnosti krízového štábu ÚVZ SR
- počet rokovaní KŠ ÚVZ SR: 3
 - počet prijatých úloh v uzneseniach KŠ ÚVZ SR: 13
 - počet splnených úloh z uznesení KŠ ÚVZ SR: 12
 - počet nespĺnených úloh z uznesení KŠ ÚVZ SR s uvedením dôvodu nespĺnenia: 1 / príprava nového usmernenie hlavného hygienika SR na koordináciu postupu pri výskyte vysoko nebezpečnej nákazy – splnenie je naviazané na vybudovanie siete zdravotníckych zariadení a laboratórií pripravených na riešenie VNN
 - prínos činnosti KŠ ÚVZ SR v prospech krízovej pripravenosti ÚVZ SR: členovia KŠ úradu sa podieľajú na navrhovaní a realizácii opatrení úradu, ktoré sú potrebné prijať a realizovať z hľadiska ochrany verejného zdravia v súvislosti s biologickými a radiačnými hrozbami
 - pozitívne možno hodnotiť aktívny prístup členov KŠ k plneniu mimoriadnych úloh ÚVZ SR v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 a s vojnovým konfliktom na Ukrajine;
 - oblasť vzdelávania: vzhľadom na protipandemické opatrenia prebiehali realizované odborné semináre ÚVZ SR on line formou podľa schváleného Plánu seminárov ÚVZ SR na rok 2022; odborné školenia resp. ukázkové cvičenia organizované zložkami MZ SR, MV SR, MDVRR SR, OÚ v Bratislave, NBÚ pre oblasť krízového riadenia, civilnej ochrany, informačnej bezpečnosti a kritickej infraštruktúry sa nekonali v súvislosti s prijatými protipandemickými opatreniami.
- c) úlohy a opatrenia z PHÚ za oblasť krízovej pripravenosti na radiačné udalosti
- a) Na účel plnenia požiadaviek EÚ, lepšiu výmenu informácií medzi členskými krajinami a zabezpečenie radiačnej ochrany obyvateľstva boli orgány radiačnej ochrany podľa individuálnych požiadaviek posilnené personálne.
- b) Vedenie ÚVZ SR zabezpečilo rozsiahlu rekonštrukciu laboratórií ÚVZ SR a príslušných regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Detekčné zariadenia poskytla orgánom radiačnej ochrany aj Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu.

c) V predchádzajúcom období rekonštrukciou a dobudovaním prešli aj monitorovacie miesta v rámci siete včasného varovania, ktoré zabezpečuje nepretržité monitorovanie radiačnej situácie na území SR.

d) V roku 2022 orgány radiačnej ochrany absolvovali niekoľko cvičení zameraných na riešenie núdzových situácií zo zdrojov ionizujúceho žiarenia a následným únikom rádioaktívnych látok a monitorovania radiačnej situácie, a rovnako aj medzinárodných a národných porovnávacích meraní so 100 % úspešnosťou.

d) úlohy a opatrenia z PHÚ za oblasť krízovej pripravenosti na vysoko nebezpečné nákazy

- cieľ: udržať schopnosti poskytovateľov zdravotnej starostlivosti na poskytovanie ZS osobám s možným postihnutím ochorením na VNN
- z dôvodu praktických problémov vykonateľnosti usmernenia v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti zrušené Usmernenie hlavného hygienika SR „Koordínácia postupov pri zistení VNN v SR“ č. OE/7829/2019 zo dňa 2.12.2019
- v rozsahu činnosti RÚVZ v SR v oblasti prípravy na možný výskyt VNN postupovať ako doteraz a v súlade s platnými legislatívnymi predpismi následne, po schválení materiálu „návrh na vybudovanie siete zdravotníckych zariadení a laboratórií pripravenú na riešenie VNN v SR“ vládou SR, ÚVZ SR pripraví usmernenie ku Koordinácii postupov pri zistení vysoko nebezpečnej nákazy v SR.

e) úlohy v oblasti civilnej ochrany

- aktualizovaná bola plánovacia dokumentácia civilnej ochrany;
- v roku 2022 bola zabezpečená organizácia civilnej ochrany v objekte úradu prostredníctvom štábu a siedmich odborných jednotiek civilnej ochrany;
- realizovaná bola príprava zamestnancov na sebaochranu a vzájomnú pomoc.

5 ROZPOČET ORGANIZÁCIE

Základné identifikačné údaje o organizácii

IČO: 00607223
DIČ: 2020878090
IČ DPH: SK2020878090

Adresa úradu: Trnavská cesta č. 52, 826 45 Bratislava 29

Štatutár úradu: PhDr. RNDr. MUDr. Ján M i k a s, PhD., MPH

Telefón: 02/49 284 111, 02/49 284 246, 02/44 372 906
Fax: 02/44 372 641

Účty úradu: Účty ÚVZ SR sú zriadené
v Štátnej pokladnici Bratislava.

Výdavkový účet: SK02 8180 0000 0070 0013 5898

Výdavkový účet - ES: SK29 8180 0000 0070 0037 8494

Prijmové účty:	SK52 8180 0000 0070 0013 5871 - platené služby SK91 8180 0000 0070 0020 0450 - pokuty, penále SK38 8180 0000 0070 0020 0434 - predaj kapitálových aktív SK28 8180 0000 0070 0020 1584 - dobropisy z minulých období SK47 8180 0000 0070 0041 8134 – príjmy z vlastníctva majetku
Účet soc. zabezpečenia:	SK92 8180 0000 0070 0013 5927
Depozitný účet:	SK17 8180 0000 0070 0013 5919
Účet grantov a darov:	SK70 8180 0000 0070 0013 5935
BÚ – stravovanie:	SK04 8180 0000 0070 0059 2247
BÚ – MultiplexDX:	SK47 8180 0000 0070 0055 9172

Pre účely hotovostného platobného styku zriadila Štátna pokladnica Bratislava pre Úrad verejného zdravotníctva SR účet vo Všeobecnej úverovej banke, a.s. pobočka Bratislava - Ružinov, Jašíkova ul. č. 8.

Číslo účtu: **SK65 0200 0000 0019 2973 3558**

Stručný popis činnosti organizácie

Úrad verejného zdravotníctva SR (ďalej ÚVZ SR) je rozpočtová organizácia štátu s pôsobnosťou pre územie Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave, ktorá je zapojená finančnými vzťahmi na rozpočet Ministerstva zdravotníctva SR.

Úrad verejného zdravotníctva SR Bratislava je odborným centrom činnosti v jednotlivých odboroch hygieny, epidemiológie a lekárskej mikrobiológie, ako aj špecializovaných činností pre územie Slovenskej republiky. V rámci svojej pôsobnosti zabezpečuje:

- oblasť odborného-metodického usmerňovania ochrany environmentálneho zdravia,
- oblasť výkonu štátneho zdravotného dozoru,
- oblasť výkonu potravinového dozoru,
- oblasť ochrany zdravia pri práci,
- oblasť podpory a ochrany mladej generácie,
- oblasť ochrany zdravia pred žiarením,
- oblasť kontroly infekčných ochorení,
- koordinuje oblasť legislatívy pripravovanej v oblasti životných a pracovných podmienok,
- koordinuje prípravu programov a projektov v oblasti úseku štátnej správy,
- koordinuje realizáciu úloh vyplývajúcich z integračných krokov na úseku ochrany zdravia obyvateľstva,

- stály dohľad spoločensky závažných chorôb a chorobných stavov s usmerňovaním a koordináciou vybraných rizík,
- zber údajov a ukazovateľov zdravotného stavu obyvateľov SR,
- plnenie úloh a priorit NPPZ a činnosti nadväzujúce na priority a programy SZO,
- odborné projektové a grantové úlohy, zamerané na epidemiologickú a mikrobiologickú laboratórnu diagnostiku v NRC a ich spoluprácu so SZO, chemické, fyzikálne, mikrobiologické a biologické laboratórne rozbory pre potreby štátneho zdravotného dozoru a plnenie plánovaných a mimoriadnych úloh na sledovanie vplyvu životného prostredia a problematiku celospoločensky významných nákaz bakteriálneho a vírusového pôvodu
- odborne a metodicky riadi a usmerňuje činnosť regionálnych hygienikov a regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR.

Vládny návrh zákona o štátnom rozpočte na rok 2022 bol prerokovaný v Národnej rade Slovenskej republiky a schválený zákonom č. 534/2021 Z. z.. Rozpis záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu pre rok 2022 bol Úradu verejného zdravotníctva SR oznámený prostredníctvom listu z Ministerstva zdravotníctva SR. Na základe vyššie uvedeného boli Úradu verejného zdravotníctva SR na rok 2022 schválené nasledovné záväzné ukazovatele:

Príjmy	165 000,- €
Výdavky celkom:	9 675 205,- €
z toho: Bežné výdavky: (600)	9 675 205,- €
z toho: mzdy a platy (610)	6 233 572,- €
poistné (620)	2 178 633,- €
tovary a služby (630)	1 203 000,- €
bežné transfery (640)	60 000,- €
Kapitálové výdavky: (700)	0,- €
z toho: Obstarávanie kapitálových aktív (710)	0,- €

V priebehu roka 2022 bol rozpočet Úradu verejného zdravotníctva SR z úrovne Ministerstva zdravotníctva SR niekoľkokrát upravovaný nasledovnými rozpočtovými opatreniami. Po zapracovaní všetkých uvedených rozpočtových opatrení, ktoré Úrad verejného zdravotníctva SR obdržal v priebehu roka 2022, hospodáril s nasledovnou výškou finančných prostriedkov:

Príjmy	165 000,- €
Výdavky celkom:	11 323 666,8 €
z toho: Bežné výdavky: (600)	10 879 770,84 €
z toho: mzdy a platy (610)	6 328 285,- €
poistné (620)	2 222 329,- €
tovary a služby (630)	2 164 035,84 €
bežné transfery (640)	105 121,- €
Kapitálové výdavky: (700)	443 896,- €
z toho: Obstarávanie kapitálových aktív (710)	443 896,- €

Okrem finančných prostriedkov, pridelených Úradu verejného zdravotníctva SR v roku 2022 zo štátneho rozpočtu z kapitoly Ministerstva zdravotníctva SR, čerpal Úrad verejného

zdravotníctva SR k 31. 12. 2022 finančné prostriedky aj z programu „Efektívna verejná správa“ a aj z programu „Integrovaná infraštruktúra“ vo výške 1 418 493,53 €. Predmetné finančných prostriedky sa čerpali pod funkčnou klasifikáciou 0111 ako aj 0133.

Rozpočet a čerpanie finančných prostriedkov na bežné výdavky **k 31. 12. 2022**

V roku 2022 mal Úrad verejného zdravotníctva SR k dispozícii na bežné výdavky rozpočet v celkovej výške 9 675 205,- €. V priebehu roku 2022 bol rozpočet upravený na čiastku 10 819 770,84 €. Finančné prostriedky boli k 31. 12. 2022 čerpané vo výške 10 819 769,15 €, čo predstavuje čerpanie na 99,9 %. V porovnaní s rokom 2021, kedy čerpanie finančných prostriedkov k 31. 12. 2021 predstavovalo čiastku 10 530 002,54 €, bolo v roku 2022 čerpanie vyššie o 289 766,61 €, t. zn. o 2,8 %.

610 – Mzdy, platy a služobné príjmy

Pre rok 2022 boli Úradu verejného zdravotníctva SR v kategórii 610 – Mzdy, platy a služobné príjmy pridelené finančné prostriedky vo výške 6 233 572,- €. V priebehu roka 2022 bol rozpočet upravený na čiastku 6 328 285,- €. Finančné prostriedky k 31. 12. 2022 na mzdy boli čerpané vo výške 6 328 285,- €, čo predstavuje čerpanie na 100,- %. V porovnaní s rokom 2021, kedy čerpanie finančných prostriedkov k 31. 12. 2021 na mzdy predstavovalo čiastku 5 247 379,84 €, je v roku 2022 nárast v čerpaní o 1 080 905,16 €, t. zn. o 20,6 %.

620 – Poistné a príspevok zamestnávateľa do poisťovní

Pre rok 2022 boli Úradu verejného zdravotníctva SR v kategórii 620 – Poistné a príspevok zamestnávateľa do poisťovní pridelené finančné prostriedky vo výške 2 178 633,- €. V priebehu roka 2022 bol rozpočet upravený na čiastku 2 222 329,- €. Finančné prostriedky na odvody do poisťovní boli k 31. 12. 2022 čerpané vo výške 2 222 329,- €, čo predstavuje čerpanie na 100,- %. V porovnaní s rokom 2021, kedy čerpanie finančných prostriedkov k 31. 12. 2021 na odvody predstavovalo čiastku 1 876 035,92 €, je to nárast v čerpaní o 346 293,08 €, t. zn. o 18,5 %.

630 – Tovary a služby

Pre rok 2022 boli Úradu verejného zdravotníctva SR v kategórii 630 – Tovary a služby pridelené finančné prostriedky vo výške 1 203 000,- €. V priebehu roka 2022 bol rozpočet upravený na čiastku 2 164 035,84 €. Čerpanie finančných prostriedkov k 31. 12. 2022 bolo vo výške 2 164 034,15 €, čo predstavuje čerpanie na 99,9 %. V porovnaní s rokom 2021, kedy na tovary a služby boli čerpané finančné prostriedky vo výške 3 338 300,05 €, je v roku 2022 pokles v čerpaní o 1 174 265,90 €, t. zn. o 35,2 %. Na tejto ekonomickej kategórii v roku 2022 zostali finančné prostriedky vo výške 1,69 €, ktoré neboli vyčerpané na programe 0790203 – Ochrana zdravia a na rozpočtovej položke 637 012 – Poplatky a odvody. Najviac finančných prostriedkov sa vynaložilo na nákup diagnostík, špeciálneho zdravotného materiálu a chemikálií.

640 – Bežné transfery

V roku 2022 boli Úradu verejného zdravotníctva SR na bežné transfery pridelené finančné prostriedky vo výške 60 000,- €. V priebehu roku 2022 bol rozpočet upravený na čiastku 105 121,- €. Čerpanie finančných prostriedkov k 31. 12. 2022 bolo vo výške 105 121,- €, teda na 100 %. Finančné prostriedky, určené na bežné transfery, boli čerpané na vyplatenie odchodného vo výške 10 590,- €, na vyplatenie nemocenských dávok vo výške 92 068,83 €, na vyplatenie príplatkov a príspevkov vo výške 1 283,17 € a na vyplatenie jednotlivcom vo výške 1 179,- €. V porovnaní s rokom 2021, kedy čerpanie finančných prostriedkov k 31. 12. 2021 na bežné transfery bolo vo výške 68 286,73 €, je v roku 2022 čerpanie na tejto rozpočtovej kategórii vyššie o 36 834,27 €, t. zn. o 53,9 %.

Rozpočet a čerpanie finančných prostriedkov na kapitálové výdavky k 31. 12. 2022

Úradu verejného zdravotníctva SR na začiatku roku 2022 prostredníctvom Štátnej pokladnice Bratislava neboli pridelené žiadne finančné prostriedky na kapitálové výdavky. V priebehu roku 2022 bol rozpočet upravený na čiastku 443 896,- €. Čerpanie finančných prostriedkov na kapitálové výdavky k 31. 12. 2022 bolo vo výške 441 450,08 €, teda na 99,4 %. Na kapitálových výdavkoch sa vykazoval zostatok finančných prostriedkov vo výške 2 445,92 €.

V porovnaní s rokom 2021, kedy Úrad verejného zdravotníctva SR k 31. 12. 2021 vykazoval čerpanie finančných prostriedkov na kapitálové výdavky vo výške 311 595,08 €, je v roku 2022 nárast v čerpaní o 129 855,- €, t. zn. o 41,7 %.

Príjmy

Rozpisom záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu pre rok 2022 bol Úradu verejného zdravotníctva SR stanovený ukazovateľ príjmov vo výške 165 000,- €. V priebehu roku 2022 nebol ukazovateľ príjmov upravovaný. K 31. 12. 2022 odviedol Úrad verejného zdravotníctva SR do štátneho rozpočtu finančné prostriedky v celkovej výške 183 612,02 €. V porovnaní s rokom 2021, kedy príjmy boli vykázané k 31. 12. 2021 vo výške 121 313,24 €, sa vykázal nárast o 62 298,78 €, t. zn. o 51,4 %.

Pohľadávky

Úrad verejného zdravotníctva SR vykázal v roku 2022 pohľadávky vo výške 59 016,13 €. V porovnaní s rokom 2021, kedy pohľadávky úradu k 31. 12. 2021 boli vykázané vo výške 7 851,79 €, sa dosiahol v roku 2022 nárast o 51 164,34 €, t. zn. o 651,6 %. Vymáhanie neuhradených pohľadávok bolo uskutočnené písomnou formou upomienky.

Hospodárenie s majetkom štátu

<u>Stav majetku štátu v správe ÚVZ SR k 1. 1. 2022:</u>	27 281 927,18 €
z toho: dlhodobý hmotný majetok	14 314 386,84 €
dlhodobý nehmotný investičný majetok	11 607 038,00 €
drobný hmotný majetok	1 205 187,14 €
drobný nehmotný majetok	155 315,20 €

<u>Prírastky hnutel'ného majetku za rok 2022:</u>	3 956 267,81 €
z toho: dlhodobý hmotný majetok	1 247 787,88 €
dlhodobý nehmotný majetok	2 669 438,40 €
drobný hmotný majetok	31 741,23 €
drobný nehmotný majetok	7 300,30 €

<u>Úbytky hnutel'ného majetku za rok 2022:</u>	302 399,23 €
z toho: dlhodobý hmotný investičný majetok	268 495,20 €
dlhodobý nehmotný investičný majetok	6 278,64 €
drobný hmotný majetok	27 189,50 €
drobný nehmotný majetok	435,89 €

<u>Stav majetku štátu v správe ÚVZ SR k 31. 12. 2022:</u>	30 935 795,76 €
z toho: dlhodobý hmotný majetok	15 293 679,52 €
dlhodobý nehmotný majetok	14 270 197,76 €
drobný hmotný majetok	1 209 738,87 €
drobný nehmotný majetok	162 179,61 €

6 PERSONÁLNE OTÁZKY

Úrad verejného zdravotníctva SR mal na rok 2022 určený počet zamestnancov záväzným limitom Ministerstva zdravotníctva SR, ktorý bol stanovený na 302 osôb.

V priebehu roku 2022 bolo prijatých spolu 27 zamestnancov na výkon práce vo verejnom záujme, z toho na dobu neurčitú 3 osôb, na dobu určitú 24 osôb. Do štátnozamestnaneckého pomeru bolo prijatých 16 osôb, z toho 1 osôb výberovým konaním, 14 do dočasnej štátnej služby a 1 zamestnanec trvalým preložením.

Vo výkone práce vo verejnom záujme skončilo pracovný pomer 22 zamestnancov, z toho odchodom na dôchodok 5 osôb, v skúšobnej dobe 3 osoby, na dohodu 10 osôb, výpoveďou 2 osoby, dobou určitou 1 osoba, úmrtím 1 osoba. Štátnozamestnanecký pomer ukončilo 11 osôb, z toho odchodom na dôchodok 2 osoby, dohodou 7 osôb, skončenie v skúšobnej dobe 2 osoby. Úrad verejného zdravotníctva SR zamestnáva 15 zamestnancov so zmenenou pracovnou schopnosťou a 21 zamestnancov so skráteným pracovným úväzkom.

V organizácii je zavedený pružný pracovný čas, základný pracovný čas je 7-hodinový s výnimkou piatka, kedy je 6-hodinový. Týždenný pracovný čas je 37,50 hodiny bez prestávky na odpočinok a jedenie, ktorá sa do pracovného času nezapočítava.

Stav zamestnancov ÚVZ SR k 31.12.2022

Zamestnanci zaradení podľa zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov (vo fyzických osobách)	
Kategória	Počet zamestnancov
Lekár	3
Sestra	0
Verejný zdravotník	13
Zdravotnícky laborant	29
Fyzik	0
Laboratórny diagnostik	45
THP - VŠ	27
THP - ÚSV	28
Robotníci	26
Spolu	171

**Zamestnanci zaradení podľa zákona č. 55/2017 Z. z.
o štátnej službe (vo fyzických osobách)**

Kategória	Generálny štátny radca	Štátny radca	Hlavný radca	Odborný radca	Samostatný radca	Radca	Hlavný referent	Odborný referent	Samostatný referent	Spolu
Lekár	1	3	3							7
Sestra										
Verejný zdravotník			15	1						16
Zdravotnícky laborant										
Fyzik										
Laboratórny diagnostik			7							7
THP - VŠ		16	35	13						64
THP - ÚSV						4				4
Robotníci										
Spolu	1	19	60	14		4				98

V sledovanom období je v mimoevidenčnom stave

(spolu verejná aj štátna služba): 19

materská dovolenka	3
rodičovská dovolenka	14
neplatené voľno	1
uvolnený na výkon funkcie	1

Počty zamestnancov	Skutočnosť rok 2022
Evidenčný poč. zam. vo fyz. osobách k poslednému dňu sled. obdobia	265
Priemerný ev. poč. zam. vo fyz. osobách v sledovanom období	262,90
Evidenčný počet zam. prepočítaný k poslednému dňu sled. obdobia	257,90
Priemerný evidenčný počet zam. prepočítaný v sledovanom období	257,96

Prepočítaný počet zamestnancov k 31.12.2022 podľa kategórií a vekovej štruktúry

Veková štruktúra zamestnancov podľa kategórií k 31. 12. 2021 (všetci zamestnanci)

	Lekár	Sestra	Verejný zdravotník	Zdrav. laborant	Fyzik	Labor. diagnostik	THP		Robotnícke povolanie	Spolu
							VŠ	ÚSV		
do 20 rokov										
20 - 24				1			2	1		4
25 - 29			6			8	25,64	3	2	44,64
30 - 34			6,7			5	16	0,5		28,20
35 - 39	1		6	2		6,8	8,56	2	0,93	27,29
40 - 44	3		1,6	7		10	7,21	3	2	33,81
45 - 49	1		1	8		8	7,19	6,37	5	36,56
50 - 54	1		3,8	4		3	6	9	4	30,80
55 - 59	2		1	7		8	11,40	4	9	42,40
60 - 64	1,2		1			2		2	2	8,20
65 a viac			1			1	1,06		1	4,06
Spolu	9,20		28,10	29		51,80	85,06	30,87	25,93	259,96

Prepočítaný počet zamestnancov k 31.12.2022 podľa kategórií a odborov

	Lekár	Sestra	Verejný zdravotník	Zdrav. laborant	Fyzik	Labor. diagnostik	THP		Robotnícke povolanie	Spolu
							VŠ	ÚSV		
HŽP			1			2	7	1		11
HDM	2		2					1		5
PPL	1		2,85			1	2			6,85
HV	2						14	1		17
PZ			7				2,3			9,3
EPID	1		8,25							9,25
Laboratória	2,2		3	27		44,80	13	5	3	98
Úsek RH	1		2				33,76	17,87		54,63
OZpŽ			2	2		4	10	2		20
HTC							3	3	22,93	28,93
Spolu	9,2		28,10	29		51,80	85,06	30,87	25,93	259,96

Vzdelávacie aktivity zamestnancov ÚVZ SR v roku 2022

Vzdelávanie zamestnancov ÚVZ SR sa realizuje formou kontinuálneho vzdelávania štátnych zamestnancov a prehĺbovaním kvalifikácie zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme formou ďalšieho vzdelávania zameraného na výkon špecializovaných pracovných činností, certifikačnou prípravou na výkon certifikovaných pracovných činností a sústavným vzdelávaním a prípravou na výkon práce v zdravotníctve.

- počet vzdelávacích aktivít: 464
- počet účastníkov: 180

- počet odborných seminárov v ÚVZ SR: 11
- počet účastníkov: 770

- odborné stáže zamestnancov RÚVZ: 0 stážistov

Mediálne aktivity ÚVZ SR v roku 2022

Odpočet činnosti knižnice ÚVZ SR a správy registratúry ÚVZ SR za rok 2022

Osvedčenia o odbornej spôsobilosti

7 Ciele a prehľad ich plnenia

7.1 Odbor hygieny životného prostredia

V roku 2022 sme opätovne naštartovali aktivity, ktoré vplyvom pandémie nemohli prebiehať štandardným procesom. Rok 2022 sa niesol v rámci odboru hygieny životného prostredia transpozíciou smernice pre pitnú vodu. Išlo o veľmi náročný 1,5 ročný proces, ktorý si vyžiadala medzirezortnú spoluprácu s MŽP SR, MV SR a v neposlednom rade s MF SR. Prijatím zákona od januára 2023 sa zvyšuje ochrana pitnej vody. Zavádza sa uplatňovanie princípov manažmentu rizík a predbežnej opatrnosti, čím sa vytvoria komplexné a efektívne podmienky pre dodávanie zdravotne bezpečnej pitnej vody pre všetkých spotrebiteľov. Okrem toho sme štandardne riešili úlohy v oblasti hluku, v oblasti zariadení starostlivosti o ľudské telo, v oblasti pohrebníctva, v oblasti vnútorného prostredia. Počas letnej kúpacej sezóny sme kontrolovali prírodné a umelé kúpaliská. V oblasti zmeny klímy sme spolupracovali s SHMÚ na vytvorení informačnej platformy informovania verejnosti v prípade extrémnych výkyvov počasia (horúčavy, mrazy, povodne). V oblasti právnych predpisov pripravujeme zmeny v ďalších oblastiach ako je hluk, zariadenia starostlivosti o ľudské telo a telovýchovné zariadenia.

Medzi ďalšie dôležité ciele odboru v roku 2022 patrili:

Plnenie úloh vyplývajúcich z realizácie projektu OP EVS

Počas celého roka prebiehala aktívna spolupráca pracovníkov odboru na aktivitách v rámci projektu *Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva* realizovaného z operačného programu Efektívna verejná správa (OP EVS), ktorého cieľom je zlepšiť, zefektívniť a zjednodušiť procesy v rámci verejného zdravotníctva optimalizáciou modelu jeho riadenia a fungovania. Pripravovali odborné podklady a zúčastňovali sa pracovných stretnutí ku koncepcii odboru hygieny životného prostredia a zdravia, návrhu personálnych kapacít, k riešeniu informačnej architektúry, posudkovej činnosti atď. Zároveň spolupracovali i na národnom projekte *Integrovaný systém úradov verejného zdravotníctva*, ktorého cieľom je prostredníctvom elektronizácie agendy odboru znížiť náklady pre podnikateľov aj občanov a zefektívniť činnosť odboru. V rámci jednotlivých modulov systému sa venovali najmä modulom IS HŽP, IS ŠZD, IS GIS ako aj ďalším prierezovým modulom. Pre modul IS HŽP, ktorý zahŕňa 3 samostatné podmoduly (IS Pitná voda, IS Kúpaliská a IS Hluk) spracovali odborné podklady, zúčastňovali sa pracovných stretnutí s analytickým tímom dodávateľa a úradu, pripomienkovali zápisy zo stretnutí a dokumenty s návrhmi na riešenie funkčnosti systémov atď. Okrem toho testovali systémy a organizovali zber požiadaviek na systém z RÚVZ a ich účasť na stretnutiach. Priebežne prebiehala aj intenzívna mailová a telefonická komunikácia.

Predloženie Správy o kvalite vody na kúpanie do Európskej komisie

Správa Slovenskej republiky o kvalite vôd určených na kúpanie v roku 2022 bola vypracovaná v nadväznosti na požiadavku uvedenú v článku 13 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/7/ES o riadení kvality vody určenej na kúpanie a po schválení gremiálnou poradou p. ministra bola v novembri zaslaná Slovenskej agentúre životného prostredia. SAŽP ako inštitúcia zodpovedná za predkladanie správ za oblasť životného prostredia túto následne koncom roka 2022 predložila EK.

Plnenie národných cieľov SR k Protokolu o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992

V apríli 2022 bola do WHO a UNECE zaslaná vypracovaná *Súhrnná národná správa o dosiahnutom pokroku v implementácii Protokolu o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní*

hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992. Pracovníčka ÚVZ SR, ktorá je národným kontaktným bodom Protokolu za SR, sa v novembri roku 2022 zúčastnila na pracovnom online stretnutí *Pracovnej skupiny pre vodu a zdravie*. Stretnutie sa prioritne venovalo prerokovaniu ďalších úloh Protokolu a stanoveniu nových cieľov s výhľadom do budúcnosti. V priebehu roku 2023 sa v spolupráci s rezortom životného prostredia a ďalšími zainteresovanými subjektmi a organizáciami budú aktualizovať a nastavovať nové národné ciele, ktoré budú odzrkadľovať aktuálne problémy a potreby v oblasti vody a zdravia na Slovensku.

7.2 Odbor preventívneho pracovného lekárstva

Ciele, úlohy a priority odboru preventívneho pracovného lekárstva ÚVZ SR

- Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce (gestor)
 - znižovanie miery zdravotných rizík - rizikové práce
 - znižovanie zdravotných rizík z látok a zmesí klasifikovaných ako toxické
 - znižovanie miery zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém
- Intervencie na podporu zdravia pri práci
 - Zdravé pracoviská (gestor)

Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu poškodení podporno-pohybovej sústavy súvisiacich s prácou

7.3 Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

V roku 2022 boli ciele odboru (OHVBPKV) zamerané na presadzovanie princípov ochrany zdravia v problematike zdravotnej bezpečnosti potravín, hygieny výživy a stravovania dospelaj populácie. V tejto súvislosti odbor metodicky a odborne usmerňoval orgány verejného zdravotníctva (pracoviská hygieny výživy RÚVZ v SR) v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín, nad výrobou a manipuláciou s hotovými pokrmami v zariadeniach spoločného stravovania, činností súvisiacich s epidemiologicky rizikovými činnosťami zamestnancov pri výrobe a manipulácii s potravinami, nad výrobou a manipuláciou potravín pre osobitné skupiny, úradnej kontroly výživových doplnkov, potravín ošetrovaných ionizačným žiarením a materiálov a predmetov prichádzajúcich do kontaktu s potravinami v súlade s príslušnými právnymi predpismi a Plánom úradnej kontroly orgánov verejného zdravotníctva na rok 2022 zameraným na mikrobiologické, chemické a toxikologické riziká (spolu bolo vydaných 5 odborných a metodických usmernení). Významnú časť odbornej problematiky tvorila oznamovacia povinnosť výživových doplnkov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia (ďalej „zákon“).

OHVBPKV v roku 2022 zaevidoval 3 570 oznámení o zložení a označení výživových doplnkov umiestnených na trh v SR.

V roku 2022 OHVBPKV a zamestnanci RÚVZ v SR vyšetrovali výskyt zdraviu škodlivých potravín a nevyhovujúcich potravín, materiálov a predmetov prichádzajúcich do kontaktu s potravinami, ktoré boli hlásené prostredníctvom systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá (RASFF). V roku 2022 sme riešili spolu 100 oznámení RASFF (najčastejšie išlo o výživové doplnky (43 oznámení) a o materiály a predmety prichádzajúce do kontaktu

s potravinami (25 oznámení). Na základe zistení RÚVZ v SR v rámci úradnej kontroly boli v systéme RASFF hlásené 2 oznámenia o zdraví škodlivých príp. nevyhovujúcich potravinách - 1 výživový doplnok, 1 počiatočná dojčenská výživa a 1 materiál a predmet prichádzajúci do kontaktu s potravinami.

Systém AAC - v roku 2022 bolo na ÚVZ SR zaslaných 7 žiadostí. 5 žiadostí sa týkalo výživových doplnkov, a to najmä ich označenia a reklamy, ktoré boli v rozpore s nariadením č. 1169/2011, výnosom MP SR a MZ SR č. 16826/2007-OL a nariadením EP a Rady č. 1924/2006, ale aj obsahu nepovolených zložiek. ÚVZ SR postúpil prostredníctvom systému AAC 8 žiadostí (7 sa týkalo výživových doplnkov, prítomnosti nepovolenej novej potraviny CBD alebo serrapeptázy, 1 žiadosť sa týkala materiálu a predmetu prichádzajúceho do kontaktu s potravinou, v prípade ktorého chýbalo vyhlásenie o súlade) na kontrolu príslušným orgánom v iných členských štátoch, najmä Českej republiky.

V problematike hodnotenia prípravkov na ochranu rastlín z hľadiska vplyvu na zdravie ľudí OHVBPKV v súlade s § 5 ods. 4 písm. ag) zákona v roku 2022 pripravil 224 odborných posudkov a záväzných stanovísk a 4 hodnotiace správy, kde Slovenská republika figurovala v úlohe zonálne hodnotiaceho štátu (zRMS).

V roku 2022 OHVBPKV aktualizoval návrhy hodnotiacich správ pre účinnú látku etofenprox za oblasť rezíduá, a to v nadväznosti na predloženie finálnych štúdií týkajúcich sa stability žiadateľom. Uvedená úloha vyplynula OHVBPKV, ako odbornému pracovníkovi pre hodnotenie prípravkov na ochranu rastlín, v súvislosti s vykonávacím nariadením Komisie č. 2016/183, ktorým bola Slovenská republika určená ako spravodajský členský štát (RMS) pre účinnú látku etofenprox v procese obnovenia schválenia účinnej látky. Aktualizácia hodnotiacich správ je zároveň spojená aj s riešením úlohy „Hodnotenie potvrdzujúcich údajov predložených v súvislosti s článkom 12 nariadenia EP a Rady č. 396/2005 pre účinnú látku etofenprox“, keďže návrhy hodnotiacich správ obsahujú hodnotenia pre oba procesy t.j. obnovenie schválenia aj hodnotenie potvrdzujúcich údajov.

V roku 2022 OHVBPKV v rámci úlohy „Hodnotenie účinnej látky boscalid na úrovni EÚ za účelom obnovenia schválenia do zoznamu povolených účinných látok“, posúdil predložené pripomienky spoločnosti BASF SE po vyhodnotení dodatočných údajov a aktualizoval hodnotiace správy a zoznam koncových bodov za oblasť rezíduá. Zároveň bola uvedená úloha uzavretá po finančnej stránke.

OHVBPKV bol v 2022 taktiež aktívne zapojený do procesu tvorby európskych právnych predpisov v oblasti maximálnych hladín rezíduí pesticídov.

V roku 2022 bolo na ÚVZ SR prijatých 23 hlásení k výživovým doplnkom, 17 hlásení o dovoze surovín na výrobu výživových doplnkov a 51 hlásení k prídavným látkam do potravín od pobočiek colných úradov v SR.

Za oblasť kozmetických výrobkov boli ciele odboru zamerané na dosiahnutie bezpečnosti kozmetických výrobkov a ochranu spotrebiteľa. Dosiahnutie stanovených cieľov sa realizovalo prostredníctvom riadenia a usmerňovania výkonu dozoru a dohľadu nad trhom nad kozmetickými výrobkami a ochranou spotrebiteľa. Okrem plánu výkonu dozoru odbor vydal počas roka 7 odborných usmernení a ďalšie metodické materiály pre zamestnancov RÚVZ v SR vykonávajúcich kontrolu kozmetických výrobkov. Kontrola pozostávala z cielených sledovaní, v rámci ktorých sa odoberali vzorky výrobkov, ktoré sa následne analyzovali v laboratóriách.

Na základe pretrvávajúcej pandemickej situácie sa v mesiacoch marec až september 2022 vykonávalo cielené sledovanie na kontrolu povinného označenia a tvrdení o výrobku, ktoré sa týkalo nezmývateľných hydroalkoholových gélov na ruky v súvislosti s COVID-19.

Na základe úlohy, ktorá vyplynula z rokovania Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre pôdohospodárstvo a životné prostredie o mimoriadnej situácii v oblasti zabíjania spoločenských zvierat a nakladania s telami usmrtených spoločenských zvierat, ÚVZ SR nariadil vykonanie mimoriadneho cieleného sledovania na kontrolu kozmetických výrobkov s tvrdeniami o prítomnosti živočíšnej zložky vo výrobku na trhovách miestach a predajných akciách.

Cez systém EÚ na rýchlu výmenu informácií (RAPEX) bolo podľa článku 12 smernice č. 2001/95/ES o všeobecnej bezpečnosti výrobkov prijatých 219 hlásení o nebezpečných kozmetických výrobkoch. V rámci stanoveného cieľa ochrany zdravia a bezpečnosti spotrebiteľa, tiež z dôvodu zabránenia výskytu a obmedzenia distribúcie nebezpečných výrobkov na trhu Európskej únie, všetky RÚVZ zisťovali výskyt uvedených výrobkov na trhu v Slovenskej republike kontrolou u dovozcov, distribútorov a predajcov kozmetických výrobkov. Vykonali spolu 13 163 kontrol. V 4 prípadoch boli zistené na území SR kozmetické výrobky, ktoré boli hlásené cez tento systém. Distribútori a v jednom prípade zodpovedná osoba daných výrobkov vykonali opatrenia: stiahnutie výrobku z trhu, spätné prevzatie od spotrebiteľa a likvidácia výrobkov. ÚVZ SR zaslal požadované informácie o týchto zisteniach ako Reakciu do systému RAPEX.

V rámci výkonu ŠZD nad kozmetickými výrobkami boli zistené a nahlásené so systému Safety Gate/RAPEX ako nebezpečné výrobky 2 výrobky. V jednom prípade výrobok predstavoval nebezpečnú napodobneninu potraviny a v druhom prípade bol pri výrobku zistený nesúlad v zložení (neoznačené zložky, zakázané zložky).

Ďalej odbor zabezpečoval súčinnosť s colnými orgánmi pri kontrole dovozu kozmetických výrobkov. V roku 2022 bolo na odbor prijatých 134 hlásení od pobočiek colných úradov. Odbor vystavil 125 písomných stanovísk k dovozu kozmetických výrobkov na základe, ktorých bol tento tovar „prepustený do režimu voľný obeh“. Ďalej boli vydané 3 stanoviská: „Nevyhovujúci výrobok – prepustenie do voľného obehu nepovolené – nariadenie EP a Rady č. 2019/1020“. Tieto výrobky obsahovali zmes kanabinoïdov s obsahom látky THC a v 1 prípade rastový faktor.

7.4 Odbor hygieny detí a mládeže

V roku 2022 odbor hygieny detí a mládeže sa podieľal na plnení úloh štátu v oblasti verejného zdravotníctva, spočívajúcich v podpore a ochrane zdravia detí a mládeže. Činnosť odboru je zameraná na rozvoj a zlepšovanie zdravia mladej generácie a zahŕňa systémové opatrenia zamerané na vylúčenie, prípadne zníženie rizika výskytu ochorení a iných porúch zdravia, starostlivosť o zdravé životné a pracovné podmienky, podporu správneho životného štýlu detí a mládeže a výkon štátneho zdravotného dozoru a potravinového dozoru.

Cieľom odboru je sledovať a vyhodnocovať zdravie a zdravý vývin detí a mládeže, vrátane vysokoškolákov, vo vzťahu k determinantom zdravia a stanovovať preventívne opatrenia na predchádzanie vzniku a šírenia ochorení a iných porúch zdravia detí a mládeže, ako aj opatrenia zamerané na kladné ovplyvnenie zdravia, prostredia a životného štýlu mladej generácie.

V roku 2022 bola zrušená väčšina opatrení, týkajúcich sa pandémie, spôsobenej vírusom SARS – CoV – 2. Odborní pracovníci však naďalej spolupracovali s odborními epidemiológmi pri riešení všetkých úloh, súvisiacich s ochranou zdravia detskej a dorastovej populácie v súvislosti s infekciou COVID – 19.

V roku 2022 sa činnosť pracovníkov odboru hygieny detí a mládeže zameriavala na výkon štátneho zdravotného dozoru, potravinového dozoru a realizáciu úloh, vyplývajúcich z programov a projektov úradov verejného zdravotníctva na roky 2022 a ďalšie.

V roku 2022 sa plnili úlohy, vyplývajúce z realizácie projektov OP EVS a OPII. V rámci projektu bola vykonaná analýza súčasného stavu spracovávanej problematiky na odboroch hygieny detí a mládeže, prebehla kontrola elektronických verzií formulárov pre uvedenie priestorov do prevádzky na úseku zariadení pre deti a mládež, taktiež kontrola aktuálnej verzie informačnej architektúry s upravenými odbornými doménami aj obsahom pre Občana a Podnikateľa. Vypracovali sa elektronické formuláre pre žiadateľov o uvádzanie priestorov do prevádzky v podmienkach odboru hygieny detí a mládeže.

V roku 2022 odbor hygieny detí a mládeže pripravil návrh novely vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež.

Riešenie odborných úloh odboru sa zabezpečovalo prostredníctvom rezortnej a medzirezortnej spolupráce, najmä s Ministerstvom zdravotníctva, Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, ako aj s ostatnými odbornými verejného zdravotníctva, poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, zdravotnými poisťovňami, Sociálnou poisťovňou a Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Spolupráca sa týkala najmä otázok, súvisiacich s pandemiou COVID-19§

Ciele odboru sú priebežne plnené prostredníctvom výkonov štátneho zdravotného dozoru na jednotlivých úsekoch odboru, ako aj realizáciou projektov. V roku 2022 boli plánované tri projekty:

1. Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025 (NAPPO)
2. Hodnotenie jedálnych lístkov materských a základných škôl
3. Úrazy u detí v SR.

7.5 Sekcia epidemiológie a pripravenosti na pandémiu

Cieľ

Koordinácia surveillance infekčných ochorení v SR, koordinácia a plnenie Národného imunizačného programu SR, zabezpečenie systému včasného varovania a reakcie (EWRS), medzinárodná spolupráca.

Prehľad plnenia

V Slovenskej republike bolo v roku 2021 celoročne zabezpečené monitorovanie výskytu prenosných ochorení. V zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. sú vybrané prenosné ochorenia hlásené do EPIS – Epidemiologického informačného systému.

V rámci Európskej únie je Slovenská republika zapojená na systému včasného varovania a reakcie - EWRS. Na ÚVZ SR je zabezpečené sledovanie informácií vkladanych do EWRS, ich spracovanie a v prípade potreby aj zaslanie odpovedí (24 hodín, 7 dní v týždni), ktoré sa vykonáva v súlade so smernicou ÚVZ SR - SM-07. V rámci EWRS bolo možné včas reagovať na udalosti, ktoré predstavovali potenciálnu zdravotnú hrozbu a tým predchádzať zavlečeniu niektorých prenosných ochorení na územie SR. Nadobudnutím účinnosti Rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 1082/2013/EÚ došlo k rozšíreniu typov hrozieb hlásených do systému EWRS aj o chemické, environmentálne a neznáme hrozby. Na zabezpečenie implementácie predmetného rozhodnutia je potrebná súčinnosť zodpovedných rezortov. Vláda SR dňa 7. januára 2015 prerokovala materiál Návrh na implementáciu rozhodnutia č.

1082/2013/EÚ a vydala Uznesenie vlády SR č. 16/2015, kde je uvedené, že vláda SR schválila predložený návrh a uložila vybraným rezortom, aby do 31. marca 2015 určili vo svojej pôsobnosti kompetentný bod pre komunikáciu s kontaktným miestom pre EWRS v SR a aby tieto kontaktné body priebežne plnili úlohy hlásnej služby kontaktnému miestu pre EWRS prostredníctvom národného varovacieho a vyzozumievacieho centra a v rámci svojej pôsobnosti zabezpečili výmenu informácií medzi kontaktným bodom pre komunikáciu alebo národným varovacím a vyzozumievacím centrom s kontaktným miestom pre EWRS v SR v prípade podozrenia alebo vzniku ohrozenia a udalostí definovaných v kategóriách cezhraničných ohrození zdravia, a to:

- a) ohrozenia zdravia biologického pôvodu (prenosné ochorenia, antimikrobiálna rezistencia a infekcie spojené so zdravotnou starostlivosťou, ktoré súvisia s prenosnými ochoreniami, biotoxíny alebo iné škodlivé biologické činitele nesúvisiace s prenosnými ochoreniami),
- b) ohrozenia chemického pôvodu,
- c) ohrozenia environmentálneho pôvodu,
- d) ohrozenia neznámeho pôvodu,
- e) udalosti, ktoré môžu vyvolať mimoriadnu situáciu v oblasti verejného zdravia s medzinárodným rozmerom, podľa Medzinárodných zdravotných predpisov Svetovej zdravotníckej organizácie za predpokladu, že patria do jednej z kategórií ohrození uvedených v písmenách a) až d).

Epidemiologickú situáciu vo výskyte prenosných ochorení na Slovensku v roku 2022 možno hodnotiť ako priaznivú. Do európskeho informačného systému TESSy je pravidelne hlásených 55 druhov prenosných ochorení. Analýza výskytu prenosných ochorení je dostupná denne v tlačových, grafických a mapových zostavách na portáli EPIS (pre registrovaných užívateľov je podrobnejšia na aplikácii portálu EPIS (na portáli pre registrovaných užívateľov www.epis.sk ako aj na www.vzbb.sk).

Výskyt viacerých prenosných ochorení preventabilných očkovaním sa v Slovenskej republike plnením Národného imunizačného programu udržiava na nízkych hodnotách. Každoročne sa vykonáva administratívna kontrola pravidelného povinného očkovania, pri ktorej sa sleduje zaočkovanosť detí očkovaných vzhľadom na dosiahnutý vek, skladovanie očkovacích látok u pediatrov, kontraindikácie očkovania, nežiaduce reakcie po očkovaní a počet odmietnutí povinného očkovania. Odbor epidemiológie ÚVZ SR v spolupráci s Pracovnou skupinou pre imunizáciu pripravuje každoročne očkovací kalendár pre pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých.

Pracovníci sekcie epidemiológie a pripravenosti na pandémie v roku 2022 spolupracovali s Európskou komisiou, SZO, ECDC, UNAIDS a ďalšími organizáciami a inštitúciami. V roku 2022 pracovníci pripravili početné stanoviská pre médiá v SR, odbornú a laickú verejnosť.

7.6 Odbor objektivizácie faktorov životných podmienok

Laboratória OOFŽP v zmysle zákona č. 517/2022, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vykonávali laboratórne analýzy, ktoré boli súčasťou:

- štátneho zdravotného dozoru ŠZD v rozsahu pôsobnosti vymedzenej zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov,
- úradnej kontroly potravín v zmysle platných právnych predpisov v oblasti ochrany verejného zdravia,
- monitoringu – zabezpečovali odbery vzoriek pitných vôd, vôd na kúpanie, ovzdušia, sterov z prostredia a laboratórne analýzy týchto vzoriek, vzoriek potravín, biologického materiálu, zabezpečovali aerobiologický monitoring ovzdušia a monitoring odpadových vôd na prítomnosť vírusu SARS-CoV-2 a jeho mutácií,
- pracovníci OOFŽP pôsobili v komisiách pre skúšky odbornej spôsobilosti v oblasti kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania faktorov životného prostredia a pracovného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie a na odber vzoriek zo životného prostredia a z pracovného prostredia na účely kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania faktorov životného prostredia a pracovného prostredia a v skúšobných komisiách na hodnotenie vplyvov na verejné zdravie a na hodnotenie zdravotných rizík zo životného prostredia,
- národné referenčné centrá (NRC) zriadené v odbore vykonávali chemické, mikrobiologické a biologické analýzy vzoriek vôd, ovzdušia, potravín, kozmetiky, predmetov bežného používania, ekotoxikologické skúšky a analýzy biologického materiálu, kontrolovali účinok dezinfekčných a sterilizačných procesov a merali chemické a fyzikálne faktory v životnom a pracovnom prostredí. Vykonávali odbery vzoriek, vyjadrovali názory a interpretácie výsledkov analýz. NRC zavádzali nadstavbovú diagnostiku v zmysle usmernení európskych sietí národných laboratórií. Zabezpečovali a vykonávali špeciálne analýzy pre ostatné RÚVZ v SR.

NRC zriadené v OOFŽP:

- NRC pre hydrobiológiu (NRC BIO)
- NRC pre ekotoxikológiu (NRC EKO)
- NRC pre mikrobiológiu životného prostredia (NRC MŽP)
- NRC pre legionely v životnom prostredí (NRC LEG)
- NRC pre neionizujúce žiarenie (NRC NIŽ)
- NRC pre tepelno-vlhkostnú mikroklimu (NRC TVM)
- NRC pre expozičné testy xenobiotík (NRC ETX)
- NRC pre rezíduá pesticídov (NRC RP)

Okrem NRC je v odbore zriadených 8 špecializovaných laboratórií

- Špecializované laboratórium chémie vôd (CHV)
- Špecializované laboratórium chémie potravín (CHP)
- Špecializované laboratórium chémie ovzdušia (CHO)
- Špecializované laboratórium atómovej absorpčnej spektrometrie (AAS)
- Špecializované laboratórium kvapalinovej chromatografie (HPLC)
- Špecializované laboratórium plynovej chromatografie (GC)
- Špecializované laboratórium hluku a vibrácií (LHV)
- Centrálny príjem a Pracovná skupina pre odbery vzoriek zo životného a pracovného prostredia

- Špecializované laboratórium molekulárnej biológie (MOL)

Hlavné ciele OOFŽP:

1. Plnenie úloh vyplývajúcich z programového vyhlásenia vlády
 - na úseku ochrany a podpory zdravia (surveillance prenosných ochorení, problematika nemocničných nákaz, analýzy pitných a rekreačných vôd, vonkajšieho a vnútorného ovzdušia, merania fyzikálnych faktorov, stanovovanie chemických škodlivín, ich metabolitov v biologickom materiáli po profesionálnej aj neprofesionálnej expozícii)
 - na úseku štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín (analýzy potravín v rámci sledovania chemického a mikrobiologického rizika, sledovanie patogénnych organizmov a chemického znečistenia vôd na kúpanie).
2. Zabezpečenie nadstavbovej a špeciálnej laboratórnej diagnostiky NRC a špecializovaných laboratórií - diagnostická, expertízna činnosť a overovanie nových laboratórnych postupov vyplývajúca z účasti v medzinárodných programoch (siete národných laboratórií EÚ a ECDC) a z ďalších úloh verejného zdravotníctva.
3. Realizácia analýz pre potreby odborov hygieny a epidemiológie a výkon platených služieb pre zákazníkov:
 - mikrobiologické, biologické, ekotoxikologické a chemické rozbery pitných, povrchových, rekreačných, technologických, odpadových a iných typov vôd, potravín, predmetov bežného používania, kozmetiky, ovzdušia, sterov z prostredia, kontrola sterilizačných procesov a biologického materiálu pri expozícii chemickým faktorom z pracovného a životného prostredia.
 - merania fyzikálnych faktorov (elektromagnetické polia, hluk, vibrácie, lasery, UV a IR žiarenie, tepelno-vlhkostná mikroklima).

Plnenie jednotlivých úloh je podrobne popísané vo výročných správach NRC, v odpočtoch plnení úloh programov a projektov ÚVZ SR a v čiastkových správach vedných odborov OOFŽP (chemické analýzy, biológia životného prostredia, mikrobiológia životného prostredia, fyzikálne faktory) – vid' príloha: Analýza činnosti pracovísk OOFŽP.

7.7 Odbor lekárskej mikrobiológie

Hlavné ciele a úlohy odboru LM, ktoré sú stanovené v súlade so zákonom č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ďalších všeobecno-záväzných predpisov, sú:

- laboratórna diagnostika pôvodcov vybraných prenosných chorôb bakteriálnej a vírusovej etiológie v klinických vzorkách a vzorkách z vonkajšieho prostredia;
- plnenie úloh NRC - špecializovaná nadstavbová mikrobiologická diagnostika vybraných nákaz a overovanie výsledkov;
- zavádzanie a aplikácia nových molekulárno-biologických metód do laboratórnej praxe v zmysle nových diagnostických štandardov odporúčaných WHO a ECDC, čím prispieva ku zvyšovaniu kvality preventívnych programov;
- vykonávanie celoslovenskej laboratórnej surveillance chrípky a chrípke podobných ochorení, poliomyelitídy, ACHO, enterovírusových ochorení, meningokokových invazívnych infekcií, morbill, rubeoly, parotitídy, salmonelóz, hemoragických horúčok

s renálnym syndrómom, kliešťovej encefalitídy, západonílskej horúčky; monitorovanie rezistencie klinicky relevantných baktérií na antimikrobiálne látky,

- zabezpečovanie medzinárodnej spolupráce, vrátane požadovaných analýz a hlásení do regionálnych pracovísk špecifických sietí EÚ a WHO;
- realizácia úloh a odporúčaní WHO a EK pri eliminácii, eradikácii a kontrole závažných infekčných chorôb;
- v spolupráci s odborom epidemiológie zabezpečovanie kontroly účinnosti Imunizačného programu v Slovenskej republike prostredníctvom imunologických prehľadov;
- vedenie celoslovenskej databázy rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká – SNARS;
- metodické a odborné usmerňovanie spolupracujúcich mikrobiologických pracovísk regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR pri plnení celoštátnych aj medzinárodných programov v ochrane a podpore zdravia;
- plnenie programov a projektov ÚVZ SR;
- metodická a konzultačná činnosť, vzdelávacie aktivity a spolupráca s odbornými spoločnosťami, vzdelávacími inštitúciami a výskumnými inštitúciami v otázkach diagnostiky a prevencie chorôb mikrobiálnej etiológie;
- budovanie a udržiavanie systému kvality podľa STN EN ISO/IEC 15189:2012 a účasť na medzinárodných a medzilaboratórných skúškach spôsobilosti;
- spracovávanie vzoriek z podozrivých zásielok a laboratórna diagnostika na detekciu prítomnosti spór *B. anthracis*;
- príprava a udržiavanie zbierky bunkových kultúr pre laboratórnu diagnostiku vo virologických NRC laboratóriách ÚVZ SR a v rámci SR pre spolupracujúce pracoviská na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Košiciach;

Príloha č.1: Výročná správa OLM - podrobný prehľad plnenia uvedených cieľov v roku 2022

Príloha č.2: Prehľad publikačnej a prednáškovej činnosti OLM ÚVZ SR v roku 2022

7.8 Odbor podpory zdravia a výchovy k zdraviu

Hlavným cieľom odboru podpory zdravia a výchovy k zdraviu je aktívne sa zúčastňovať na realizácii programov a projektov zameraných na podporu a rozvoj verejného zdravia a spolupracovať s orgánmi a orgánmi štátnej správy a samosprávou a organizáciami WHO.

Odbor podpory zdravia a výchovy k zdraviu bol v roku 2022 gestorom a svojou činnosťou plnil ciele národných celospoločenských programov schválených vládou SR: Národný program podpory zdravia, Národný akčný plán v prevencii obezity, Národný program kontroly tabaku, Národný akčný plán pre problémy s alkoholom, Národný akčný plán pre podporu pohybovej aktivity. Zároveň sa podieľal na plnení Národného programu aktívneho starnutia, ktorý je v gescii MPSVaR.

V rámci spomínaných celospoločenských programov, spadajúcich do rámca Národného programu podpory zdravia, Odbor podpory zdravia a výchovy k zdraviu súhrnne v roku 2022 riešil samostatne alebo participoval na riešení vzdelávacích intervenčných a monitorovacích aktivít orientovaných na podporu zdravia.

Ďalšie činnosti boli orientované na realizáciu celonárodných kampaní so zameraním na zdravotnícku tematiku, prednáškovú a publikačnú činnosť; spracovanie a predkladanie materiálov do legislatívneho procesu na schválenie vládou.

7.9 Odbor radiačnej ochrany

Radiačná ochrana je samostatný špecializačný odbor, ktorý sa zaoberá sledovaním a hodnotením účinkov ionizujúceho žiarenia na zdravie pracovníkov, obyvateľov a pacientov, ktorí sa podrobujú lekárskemu ožiareniu, ako aj na jednotlivé zložky životného prostredia a potravinového reťazca. Cieľom činnosti odboru je zabezpečiť efektívnu a účinnú ochranu zdravia pred negatívnymi účinkami ionizujúceho žiarenia, usmerňovať a regulovať vykonávanie ľubovoľnej činnosti vedúcej k ožiareniu, bezpečné používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia, plánovanie a vykonávanie zásahov pri mimoriadnych radiačných udalostiach a núdzových radiačných situáciách, pri nálezoch rádioaktívnych materiálov neznámeho pôvodu, usmerňovať a kontrolovať vykonávanie ochranných opatrení a preventívnych opatrení na zabezpečenie radiačnej ochrany a na obmedzenie ožiarenia pracovníkov a obyvateľov a informovať verejnosť o možných následkoch ožiarenia, ohrození zdravia a o rizikách spojených s ožiarovaním ionizujúcim žiarením a o opatreniach na zníženie ožiarenia.

Odbor radiačnej ochrany ďalej zabezpečuje vykonávanie štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany pri vykonávaní činností vedúcich k ožiareniu a pri poskytovaní služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany a pri svojej činnosti vychádza z ustanovení slovenských právnych predpisov, európskych smerníc a všeobecne akceptovaných medzinárodných usmernení a odporúčaní v oblasti radiačnej ochrany.

Odbor radiačnej ochrany sa z hľadiska zabezpečenia plnenia úloh a vykonávania štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany, rozsahu a špecifikácie vykonávanej činnosti člení na

- a) Oddelenie radiačnej ochrany na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia,
- b) Oddelenie radiačnej ochrany v jadrove-palivovom cykle a pri nakladaní s rádioaktívnymi odpadmi,
- c) Oddelenie hodnotenia zdravotných rizík ionizujúceho žiarenia a usmerňovania ožiarenia pracovníkov, obyvateľov a pacientov,
- d) Oddelenie prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia,
- e) Oddelenie monitorovania, laboratórných analýz a havarijnej pripravenosti,
- f) Oddelenie centrálnych registrov, evidencie a informačných systémov v radiačnej ochrane.

Členenie odboru zabezpečuje aj možnosť jeho ďalšieho rozvoja podľa aktuálnych požiadaviek v oblasti radiačnej ochrany.

V súlade s právnymi predpismi Európskej únie sa odbor radiačnej ochrany v roku 2020 podieľal na príprave odborných podkladov pre právne predpisy v oblasti radiačnej ochrany. Pripravoval podklady pre usmerňovanie ochrany zdravia pri činnostiach vedúcich k ožiareniu a pri poskytovaní služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany v rôznych oblastiach

hospodárstva, zdravotníctva, vedy a výskumu. Podieľal sa tiež na hodnotení a usmerňovaní ožiarenia obyvateľstva z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia v životnom prostredí.

Pracovníci odboru radiačnej ochrany sa zúčastňovali na riešení národných programov a medzinárodných programov a projektov významných pre ochranu zdravia pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia. Odbor radiačnej ochrany realizoval programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike. Výkonom štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany zabezpečoval kontrolu dodržiavania právnych noriem pri činnostiach vedúcich k ožiareniu a pri poskytovaní služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany tak, aby akákoľvek činnosť vykonávaná so zdrojmi ionizujúceho žiarenia mala minimálny negatívny vplyv na zdravie ľudí.

Odbor radiačnej ochrany má multidisciplinárny charakter. Na odbore a oddeleniach radiačnej ochrany pracujú:

- a) jadroví fyzici a fyzici,
- b) jadroví chemici a chemici,
- c) lekári a biológovia,
- d) laboratórni diagnostici,
- e) verejní zdravotníci,
- f) iní odborníci na radiačnú ochranu,
- g) zdravotníci a chemickí laboranti,
- h) informatici, dátoví analytici,
- i) iní odborníci.

Odbor radiačnej ochrany využíva ľudské zdroje a finančné zdroje nevyhnutné na plnenie povinností podľa zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v súlade so zdrojovými možnosťami štátneho rozpočtu; na podporu svojich dozorných funkcií môžu orgány radiačnej ochrany využívať externé vedecké poznatky a technické zdroje a odborné znalosti.

K 31.12.2022 bol odbor radiačnej ochrany personálne obsadený 20 pracovníkmi. 13 pracovníkov odboru boli štátni zamestnanci (pozícia hlavný radca), 1 zdravotnícky laborant, 1 chemický laborant, 3 laboratórny diagnostici, 1 odborný pracovník a 1 administratívny pracovník.

8 Hodnotenie a analýzy vývoja organizácie v roku 2022

8.1 Odbor hygieny životného prostredia

Poslaním odboru hygieny životného prostredia je zabezpečiť a realizovať na národnej úrovni plnenie úloh a aktivít zameraných na problematiku faktorov životného prostredia vo vzťahu k zdraviu populácie a jednotlivca (environmentálne zdravie) s cieľom neustále zlepšovať zdravotný stav obyvateľstva vytváraním takých podmienok v životnom prostredí, ktoré zabezpečia, resp. prispievajú k ochrane zdravia človeka, jeho zdravému vývoju, fyzickej a psychickej pohode. Odbor sa v rámci svojej činnosti zaoberá problematikou zdravotnej bezpečnosti a kvality pitnej vody, vody na kúpanie, problematikou environmentálneho hluku, pohrebníctva, vplyvom komplexu vlastností životného prostredia, ktoré zdravie človeka ovplyvňujú v podmienkach bývania, vo vnútornom prostredí budov, určených najmä na dlhodobý pobyt osôb, v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, v ubytovacích zariadeniach a pod. Prístup Úradu verejného zdravotníctva SR k riešeniu tejto problematiky sa odvíja najmä od ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákona č. 2/2005 Z. z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí a o zmene zákona NR SR č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov, zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve, súvisiacich vykonávacích predpisov, úlohami, ktoré vyplývajú z koncepčných dokumentov týkajúcich sa verejného zdravia a programov schválených vládou SR, ako aj od záväzkov prijatých na implementáciu politiky európskeho spoločenstva v oblasti environmentálneho zdravia. Zmeny v spôsobe života spoločnosti v posledných desaťročiach a s tým spojené zmeny v životnom prostredí kladú čoraz vyššie nároky na riešenie otázok a výziev v oblasti environmentálneho zdravia. Do popredia vystupujú problémy súvisiace s výraznou urbanizáciou životného prostredia veľkých miest (expozícia hluku, znečistenému ovzdušiu a pod.), problémy súvisiace s narastajúcim efektom zmeny klímy (extrémne horúčavy, obťažovanie obyvateľstva prenášačmi vektorových ochorení a peľovými alergénmi, častejší výskyt povodní), kontamináciou životného prostredia (prítomnosť antropogénnych znečisťujúcich látok (napr. pesticídov) v pitných vodách, zhoršovanie kvality vody na kúpanie na niektorých prírodných lokalitách) či poskytovaním služieb verejnosti (problematika UV žiarenia v soláriách). Účinná prevencia v oblasti ochrany verejného zdravia bude vyžadovať čoraz väčšiu podporu a zavádzanie postupov a metód práce založených na efektívnejšom a komplexnejšom spracovaní a hodnotení údajov prostredníctvom kvalitných informačných systémov vrátane tzv. GIS, využívania moderných štatistických metód, metód ľudského biomonitingu a pod. ako aj podporu budovania zdatných a zaškolených personálnych kapacít.

8.2 Odbor preventívneho pracovného lekárstva

Z odborného hľadiska odbor PPL ÚVZ SR plní všetky okruhy činností, ktoré mu vyplývajú zo zákonných kompetencií a z náplne odboru vo vzťahu k ochrane zdravia pri práci.

Z legislatívneho hľadiska odbor PPL ÚVZ SR priebežne zabezpečuje transpozíciu a aktualizáciu právnych predpisov v ochrane zdravia pri práci v spolupráci s hlavnou odborníčkou HH SR pre odbor PPLaT (RÚVZ Banská Bystrica) a s členmi poradného zboru HH SR pre odbor PPLaT, taktiež zabezpečuje podklady pre legislatívny proces uvedených právnych predpisov a ich uvedenie do praxe po ich prijatí a nadobudnutí účinnosti.

V r. 2022 boli pripravené novelizácie legislatívnych úprav s problematikou ochrany zdravia pri práci:

- 1. septembra 2022 nadobudol účinnosť zákon č. 249/2022 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú zákony v súvislosti so zlepšovaním podnikateľského prostredia, ktorým sa novelizoval zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Novelou zákona č. 355/2007 Z. z. sa upravili povinnosti jednoosobovej spoločnosti s ručením obmedzeným, ak fyzická osoba v tejto spoločnosti vykonáva rizikovú prácu.
- 1. decembra 2022 nadobudla účinnosť vyhláška MZ SR č. 381/2022 Z. z., ktorou sa novelizovala vyhláška MZ SR č. 99/2016 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci v znení neskorších predpisov. Novelou vyhlášky MZ SR č. 99/2016 Z. z. sa v období od 01.12.2022 do 31.05.2023 z dôvodu energetickej krízy znížila v triede práce 1a minimálna prípustná operatívna teplota na pracovisku pre chladné obdobie roka na 19 stupňov Celzia.

V priebehu r. 2022 boli pripravené dve legislatívne úpravy s problematikou ochrany zdravia pri práci, ktoré nadobudli účinnosť v januári 2023:

- 13. januára 2023 nadobudol účinnosť zákon č. 517/2022 Z. z., ktorým sa novelizoval zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Novelou zákona č. 355/2007 Z. z. sa upravil spôsob vykonávania odbornej prípravy osôb exponovaných pri práci diizokyanátom, t. j. zamestnancov a fyzických osôb - podnikateľov, ktoré nezamestnávajú iné fyzické osoby.
- 15. januára 2023 nadobudlo účinnosť nariadenie vlády SR č. 525/2022 Z. z., ktorým sa novelizovalo nariadenie vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko. V rámci zlepšovania podnikateľského prostredia bola vypustená príloha č. 3, ktorá obsahovala minimálne lehoty na čistenie vykurovacích telies, osvetľovacích telies a okien na pracovisku.

V priebehu r. 2022 sa pripravovali návrhy nasledovných legislatívnych úprav s problematikou ochrany zdravia pri práci, ktoré nadobudnú účinnosť v r. 2023:

- novela zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- nová vyhláška MZ SR o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci,
- nová vyhláška MZ SR o podrobnostiach o ochrane zdravia pred psychickou pracovnou záťažou,
- novela vyhlášky MZ SR č. 99/2016 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci v znení neskorších predpisov,
- novela vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií v znení neskorších predpisov,
- novela nariadenia vlády SR č. 281/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami.

8.3 Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

OHVBPVKV vo svojej odbornej činnosti sa zameriava na plnenie a presadzovanie úloh na úseku hygieny výživy so zameraním sa na dospelú populáciu, bezpečnosť potravín a hotových pokrmov v rôznych formách stravovania dospeléj populácie, ale aj niektorých špecifických kategórií potravín, ako sú výživové doplnky, potraviny pre dojčatá a malé deti, potravín na osobitné lekárske účely, materiály a predmety prichádzajúce do kontaktu s potravinami. Samostatnou odbornou časťou je problematika kozmetických výrobkov podľa zákona č. 355/2007

Z. z. a problematika prípravkov na ochranu rastlín v otázkach ochrany zdravia v nadväznosti na zákon č. 145/1995 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti. Odbor spolupracuje pri príprave usmerňujúcich dokumentov pre výkon štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín pre pracoviská hygieny výživy RÚVZ v SR, pri príprave návrhov právnych predpisov na národnej úrovni a spolupracuje s orgánmi Európskej komisie a Rady EÚ v oblasti tvorby právnych predpisov EÚ. Svojou činnosťou prispieva a vytvára základné pravidlá na ochranu zdravia v oblasti výživy a bezpečnosti potravín, zariadení spoločného stravovania a kozmetických výrobkov. Pri svojej práci využíva poradný orgán HH SR pre problematiku hygieny výživy a bezpečnosti potravín, najmä v otázkach koordinovania úloh a zjednocovania princípov pre výkon ŠZD a ÚK.

V roku 2022 odbor spolupracoval pri zabezpečovaní ochrany zdravia v rámci prijatých protipandemických opatrení z dôvodu doznievajúcej pandémie ochorenia COVID-19 v SR a najmä v oblasti kontroly dodržiavania nariadených opatrení z dôvodu ochrany verejného zdravia, a to najmä v zariadeniach spoločného stravovania, ako aj v ostatných typoch prevádzok, ako sú predajne potravín, drogérie, lekárne a ambulantly predaj potravín.

V roku 2022 odbor pokračoval v spolupráci pri príprave a tvorbe analytických materiálov, týkajúcich sa činností odboru v rámci realizácie projektov - Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva (OPEVS) a Digitalizácia verejného zdravotníctva (OPII).

8.4 Odbor hygieny detí a mládeže

V roku 2022 sa situácia na úseku činnosti odborných pracovníkov hygieny detí a mládeže v zmysle pretrvávajúcej pandémie upokojila a mnoho vyhlášok a usmernení v tejto oblasti bolo zrušených. V prípade potreby však naďalej prebiehala komunikácia so širokou verejnosťou formou telefonických konzultácií, elektronickej pošty, klasickej korešpondencie apod. Odborné diskusie, semináre, ako aj stretnutia so žiadateľmi aj naďalej boli prenesené do on-line prostredia, ktoré je epidemiologicky bezpečné.

Vzhľadom na uvedené sa činnosť odboru hygieny detí a mládeže postupne opäť zameriavala na jej základnú úlohu, ktorou je ochrana a podpora zdravia detí a mládeže.

Oblasť výkonu štátneho zdravotného dozoru bol zameraný na objektívne vyšetrovanie príslušných parametrov prostredia s hodnotením ich efektu na zdravie a zdravý vývoj detí a mládeže, na kontrolu stavu a úrovne prevádzky zariadení pre deti a mládež, kontrolu dodržiavania hygienických zásad pri najrôznejších činnostiach detí a mládeže (výchovno-vzdelávacej činnosti, režimu práce a odpočinku, pobytu vonku, psychickej a telesnej záťaže). Veľký význam má v súčasnosti sledovanie spoločného stravovania detí a mládeže z hľadiska jeho energetickej a biologickej vhodnosti, podmienok prípravy a podávania jedál v zariadeniach spoločného stravovania. Výkon štátneho zdravotného dozoru poskytuje poznatky o stave prostredia a o správaní sa detí a mládeže. Výsledky výkonu štátneho zdravotného dozoru vytvárajú predpoklad na realizáciu cielených intervenčných opatrení zameraných na zlepšenie zdravia a stavu životných a pracovných podmienok detí a mládeže.

V roku 2022 bola naplánovaná na úseku hygieny detí a mládeže aj účasť na plnení programov a projektov úradov verejného zdravotníctva. Projekty sa týkali úloh a aktivít, vychádzajúcich z vládou schváleného Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025, ktoré sú zamerané na zníženie výskytu obezity detskej a dospelostnej populácie. Zlé stravovacie návyky a nízka fyzická inaktivita predstavujú významné faktory obezity u

dospelých, rovnako ako aj u detí a mladých ľudí. Cieľom ďalšieho projektu bolo zmapovanie situácie v oblasti dodržiavania všeobecných zásad pre zostavovanie jedálnych lístkov v zariadeniach spoločného stravovania detí MŠ a ZŠ a zistenie frekvencie podávania vybraných druhov potravín. Cieľom projektu „Úrazy detí“ je formou spolupráce s NCZI a regionálnymi nemocnicami získať vybrané informácie, týkajúce sa problematiky úrazov detí na Slovensku.

Koncepcná a legislatívna činnosť odboru bola ako aj minulé roky zameraná na pripomienkovanie legislatívnych materiálov, pripravovaných na vnútrorezortné a mimorezortné pripomienkové konanie. Pripravili sa odborné stanoviska k poslanceckým návrhom zmien zákonov, napr. k vládnomu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov. Pre potreby Svetovej zdravotníckej organizácie sa odbor hygieny detí a mládeže podieľal na vypracovaní dotazníka, týkajúceho sa mapovania integrovania detí migrantov do kolektívov a materiálno-technickej a personálnej potreby.

V rámci koncepcnej činnosti sa vypracovalo odborné stanovisko pre strojnícku fakultu v Košiciach, ohľadom uplatnenia absolventov s multidisciplinárnymi odbormi, v oblasti verejného zdravotníctva.

Metodické vedenie a odborné usmerňovanie pracovníkov odborov hygieny detí a mládeže bolo zamerané na riešenie aktuálnych problémov v rámci jednotlivých krajov a okresov na území SR.

V roku 2022 odbor hygieny detí a mládeže pokračoval v príprave a tvorbe analytických materiálov, týkajúcich sa analýz činností odboru v rámci realizácie významných projektov - Optimalizácia procesov Verejného zdravotníctva (OPEVS) a Digitalizácia Verejného zdravotníctva (OPII).

Hlavná odborníčka pre odbor HDM začiatkom roka 2022 na základe žiadosti Sekcie vzdelávania Ministerstva zdravotníctva SR vypracovala stanovisko k preformulovanému návrhu novely nariadenia vlády SR č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností.

Hlavná odborníčka sa podieľala na vypracovaní návrhu novely vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež, ktorý bol následne postúpený do legislatívneho procesu.

8.5 Sekcia epidemiológie a pripravenosti na pandémiu

Vďaka efektívnej surveillance je v SR možné hodnotiť epidemiologickú situáciu vo výskyte prenosných ochorení ako priaznivú. Napriek tomu sledujeme mierny nárast okresov so zaočkovanosťou nižšou ako 95 % vzhľadom na požiadavky rodičov posunúť očkovanie v rámci pravidelného povinného očkovania do vyššieho veku. Z tohto dôvodu bolo v roku 2022 vynaložené značné úsilie najmä na realizáciu opatrení v SR nielen v súvislosti s výskytom ochorenia COVID-19 ale aj informovaním verejnosti o význame očkovania. Vzhľadom na stabilnú epidemiologickú situáciu vo výskyte ochorenia Covid-19, znižovanie hospitalizácií a závažných priebehov ochorení boli postupne odvolané vyhlášky Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.

Odbor epidemiológie sa v roku 2022 zúčastňoval audiokonferencií v rámci systému EWRS a Výboru pre zdravotnú bezpečnosť (HSC) v gescii Európskej komisie.

Plnenie Národného imunizačného programu SR bolo aj v roku 2022 zabezpečené a realizované v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. a vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z. z., čo sa odrazilo na nízkych hodnotách u všetkých ochorení, proti ktorým sa povinne očkuje.

V roku 2019 vznikol nový portál o dôležitosti a potrebe očkovania. Webová stránka s názvom "Chráňme sa očkovaním" na doméne www.ockovaniechrani.sk vznikla z iniciatívy a za odbornej garancie ÚVZ SR ako národnej autority v plnení imunizačného programu. Na portáli je možné nájsť informácie a vyjadrenia významných slovenských odborníkov z oblasti epidemiológie, vakcinológie, infektológie, pediatrie, imunológie a vedy a výskumu. Aj v roku 2022 boli na portáli aktualizované a dopĺňané informácie pre rodičov, s cieľom vyvrátiť nepravdivé tvrdenia o očkovaní. Pracovníci sekcie epidemiológie a pripravenosti na pandémie a ďalší odborníci odpovedali v priebehu celého roka na otázky širokej verejnosti, ktoré sa týkali očkovania a možných nežiaducich účinkov očkovacích látok.

Regionálny úrad pre Európu Svetovej zdravotníckej organizácie (ďalej len „WHO/EUROPE“) na dni od 24. apríla do 30. apríla 2022 vyhlásil 17. ročník Európskeho imunizačného týždňa/ European Immunization Week (z angl. ďalej len „EIW 2022“). Úsilie označované ako „Prevent Protect Immunize“ / „Predchádzať Chrániť Očkovať“ vyjadroval hlavný zámier aj tejto kampane. Aktivity EIW 2022 sa vykonávali pod heslom: „Long Life for All“/ „Dlhý život pre všetkých“. O vyhlásení kampane boli informované všetky RÚVZ listom hlavného hygienika SR, ktorý im bol zaslaný elektronicky - prostredníctvom ÚPVS.

V rámci svojej činnosti zamestnanci ÚVZ SR, RÚVZ, MZ SR ako aj lekári v odboroch infektológia, imunológia a pediatria poskytovali širokej verejnosti informácie o význame očkovania širokej verejnosti. Dôraz sa kládol na možnosť dať sa zaočkovať nielen proti ochoreniam v rámci pravidelného povinného očkovania ale aj v rámci odporúčaných druhov očkovania dostupných v Slovenskej republike. Aktivity vykonávali ÚVZ SR a jednotlivé RÚVZ najmä prostredníctvom konzultácií, prednášok, informačných letákov a médií. Zamestnanci ÚVZ SR priebežne poskytovali informácie k rôznym druhom očkovania. Zamestnanci RÚVZ poskytovali informácie o povinnom pravidelnom očkovaní detí aj v poradniach očkovania. Spolu bolo v rámci EIW 2022 realizovaných 72 prednášok a 946 konzultácií, pričom sa preferovala písomná elektronická alebo telefonická komunikácia.

Aj počas trvania kampane EIW 2022 mediálny odbor ÚVZ SR poskytoval informácie pre odbornú a laickú verejnosť a pre médiá k jednotlivým tematickým okruhom ako je očkovanie po tridsiatke, očkovanie proti HPV, význam očkovania proti varicelle, rotavírusovým infekciám, meningokokovým invazívnym ochoreniam alebo kliešťovej encefalitíde a zdôrazňovali potrebu očkovania v rámci pravidelného povinného očkovania. Priebežne tiež odpovedali na otázky širokej verejnosti na portáli <https://www.ockovaniechrani.sk>.

Každoročne sa k 31. augustu vykonáva administratívna kontrola zaočkovanosti, vďaka ktorej je možné sledovať úroveň zaočkovanosti detskej populácie. V priebehu roka 2022 prebiehalo jej vyhodnotenie k 31. 8. 2021.

Celoslovenské výsledky zaočkovanosti v rámci pravidelného povinného očkovania detí prekročili hranicu 95 % vo všetkých druhoch povinného očkovania detí. Celoslovenská zaočkovanosť sa v kontrolovaných ročníkoch narodenia pohybovala na úrovni 95,4 % až 97 %. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím sa zaočkovanosť v rámci pravidelného

povinného očkovania detí udržala približne na rovnakej úrovni, pri niektorých druhoch očkovania mierne vzrástla.

Najvyšší počet okresov so zaočkovanosťou nižšou ako 95 % bolo zaznamenaných pri očkovaní proti osýpkam, mumpsu a ružienke, aj keď sa zaznamenáva zvyšovanie počtu okresov s nižšou ako 95 % zaočkovanosťou aj proti diftérii, tetanu, čiernemu kašľu, poliomyelitíde, vírusovej hepatitíde typu B a hemofilovým invazívnym nákazám tak ako v predchádzajúcej kontrole očkovania. Na úrovni obvodov nedosiahlo hranicu 90 % zaočkovanosti 20,6 % z celkového počtu obvodov, čo je v porovnaní s predchádzajúcim obdobím nárast o 5,8 %. Najviac takýchto obvodov bolo v rámci Trenčianskeho kraja, Košického kraja a Bratislavského kraja.

Okrem zaočkovanosti ročníkov detí, ktoré mali byť vzhľadom na vek v súlade s očkovacím kalendárom k termínu kontroly kompletne očkované alebo preočkované, bola kontrola zameraná aj na sledovanie kontraindikácií očkovania, nežiaducich reakcií po očkovaní, odmietanie povinného očkovania, správnosť evidencie a dokumentácie očkovania a na dodržiavanie chladového reťazca pri uskladnení vakcín v ambulancii. Kontrolu zaočkovanosti vykonali všetky RÚVZ v SR. Pediatri sú povinní hlásiť odmietanie očkovania na príslušný RÚVZ. Pracovníci odborov a oddelení epidemiológie sa snažia rodičom zdôrazniť význam očkovania a poučiť ich o možných následkoch, týkajúcich sa ohrozenia zdravia dieťaťa ako aj verejného zdravia v prípade neočkovania.

V oblasti medzinárodnej spolupráce sa zabezpečovali úlohy vyplývajúce z členstva SR v programoch WHO zameraných na udržanie eliminácie a eradikácie vybraných očkovaním preventabilných ochorení - pravidelné hlásenie prípadov na akútne chabé obrny; zasielanie výročných správ v súvislosti s výskytom a úrovňou zaočkovanosti proti poliomyelitíde, osýpkam a ružienke; zasielanie výročnej správy v súvislosti so stratégiou očkovania a úrovňou zaočkovanosti proti vybraným očkovaním preventabilným ochoreniam.

Slovenská republika sa prostredníctvom ÚVZ SR a RÚVZ v SR každoročne zapája do aktivít v rámci Svetového dňa AIDS. Cieľom v roku 2022 bolo informovanie verejnosti o tomto ochorení a možnostiach jeho prevencie.

Pracovníci sekcie epidemiológie a pripravenosti na pandémiu týždenne vyhodnocovali a spracovávali informácie do správ o mimoriadnych epidemiologických a iných havarijných situáciách v Slovenskej republike, ktoré boli zasielané všetkým zainteresovaným. Verejnosť bola informovaná počas chrípkovej sezóny o výskyte akútnych respiračných ochorení a chrípky a chrípke podobných ochorení v SR prostredníctvom webovej stránky ÚVZ SR a masmédií.

Dôležité informácie o výskyte a prevencii prenosných ochorení v SR aj vo svete boli priebežne zverejňované na webovej stránke ÚVZ SR.

8.6 Odbor objektivizácie faktorov životných a pracovných podmienok

Národné referenčné centrá (NRC) a špecializované laboratóriá OOFŽP v ÚVZ SR vykonávali chemické, mikrobiologické a biologické analýzy vzoriek vôd, ovzdušia, potravín, materského mlieka, predmetov bežného používania, dekontaminácie prostredia a biologického materiálu, monitoring peľov v ovzduší, ekotoxikologické skúšky a merali fyzikálne faktory v životnom a pracovnom prostredí.

Laboratóriá vyšetřili v roku 2022 spolu 5 720 vzoriek (kódových čísel) životného a pracovného prostredia (čo je o 2 351 vzoriek viac, ako v roku 2021). Odbor prispel do štátnej pokladnice príjmami za výkon platených služieb zákazníkom spracovaním 1368 vzoriek a meraní. Laboratóriá OOFŽP spracovali 799 vzoriek pitných, povrchových, rekreačných, technologických vôd a s vodou súvisiacich matric, 2658 odpadových vôd, 120 vzoriek vnútorného

ovzdušia, 179 vzoriek sterov z prostredia, 496 vzoriek potravín, 126 vzoriek materského mlieka a 660 vzoriek biologického materiálu. Fyzikálne faktory boli stanovované v 325 vzorkách životného a pracovného prostredia. V rámci úradnej kontroly potravín bolo analyzovaných 305 vzoriek, v rámci štátneho zdravotného dozoru 741 vzoriek životného a pracovného prostredia, a v rámci epidemiologických šetrení 2776 vzoriek. Laboratóriá plnili úlohy jedenástich programov a projektov verejného zdravotníctva spracovaním 838 vzoriek. V rámci monitoringu biologických alergénov v ovzduší bolo vyšetrených 301 vzoriek.

Pracoviská OOFŽP sú akreditované v zmysle STN EN ISO/IEC 17025:2017, a majú akreditovaných 582 ukazovateľov v oblasti analýz, meraní a odberov vzoriek zo životného a pracovného prostredia, vrátane biologického materiálu. V roku 2022 sa zúčastnili 27 skúšok spôsobilosti, 3 medzilaboratórnych porovnávacích skúšaní v súlade s dokumentom Stratégia účasti v skúškach spôsobilosti na roky 2018-2023.

Pracovníci NRC pre mikrobiológiu životného prostredia (MŽP) a Špecializovaného laboratória molekulárnej biológie v OOFŽP zabezpečovali spracovanie odpadových vôd a diagnostiku za účelom detekcie prítomnosti, kvantifikácie a identifikácie variantov vírusu SARS-CoV-2 v odpadových vodách v rámci sledovania aktuálnej epidemickej situácie spôsobenej ochorením COVID-19. Od marca 2021 bol na základe ODPORÚČANIA KOMISIE (EÚ) 2021/472 zo 17. marca 2021 o spoločnom prístupe k zavedeniu systematického dohľadu nad SARS-CoV-2 a jeho mutáciami v odpadových vodách v EÚ zahájený pravidelný monitoring odpadových vôd v SR. V roku 2022 bolo molekulárnymi metódami (*real-time* PCR a *droplet digital* PCR) vyšetrených 2669 vzoriek odpadových vôd, čo predstavovalo 16 014 vyšetrených ukazovateľov a 28 157 analýz. Údaje boli poskytované na týždennej báze za účelom epidemiologického hodnotenia situácie a prípravy trendov koncentrácie vírusu v jednotlivých oblastiach SR, ako aj do platformy EU Sewage Sentinel System for SARS-CoV-2 (EU4S), ktorý je pod záštitou Európskej komisie.

Plnenie jednotlivých úloh je podrobne popísané vo výročných správach NRC, v odpočtoch plnení úloh programov a projektov ÚVZ SR a v čiastkových správach vedných odborov OOFŽP (chemické analýzy, biológia životného prostredia, mikrobiológia životného prostredia, fyzikálne faktory) – viď príloha: Analýza činnosti pracovísk OOFŽP.

8.7 Odbor lekárskej mikrobiológie

Odbor lekárskej mikrobiológie zabezpečuje laboratórnu diagnostiku pôvodcov vybraných prenosných chorôb bakteriálnej a vírusovej etiológie v klinických vzorkách a vzorkách z vonkajšieho prostredia. Národné referenčné centrá (ďalej len NRC) pre diagnostiku a sledovanie výskytu chorôb, preventabilných očkovaním zabezpečujú medzinárodnú spoluprácu vrátane požadovaných analýz a hlásení do regionálnych pracovísk špecifických sietí EÚ a WHO, realizujú úlohy a odporúčania WHO a EK pri eliminácii, eradikácii a kontrole závažných infekčných chorôb.

Odbor lekárskej mikrobiológie je medicínske laboratórium s fixným rozsahom akreditácie, akreditované SNAS podľa normy ISO 15189:2012. Zavedený systém manažérstva zabezpečuje nepretržitú kontrolu kvality v laboratóriu vykonávaných skúšok, čo významnou mierou prispieva k zvyšovaniu kreditu a prestíže laboratórií, ale zároveň kladie vysoké nároky na odbornú úroveň personálu, jeho sústavné vzdelávanie a zastupiteľnosť. Prístrojové vybavenie by malo nielen umožňovať zavádzanie aktuálnych trendov v diagnostike, ale zároveň musí spĺňať podmienky stanovené v metodikách, technických normách a metrologickom poriadku, t.j. prístroje podliehajú kalibráciám, validáciám a pravidelnému servisu. NRC, ktoré sú

zapojené do európskych a WHO sietí pre surveillance infekčných chorôb, musia pracovať v súlade s najnovšou odporúčanou diagnostikou a v zmysle aktuálnych požiadaviek ECDC a WHO. Z uvedených dôvodov je nevyhnutné pre chod akreditovaných laboratórií, pracujúcich v súlade so záväznými medzinárodnými metodikami zabezpečiť dostatočné množstvo stabilného odborného personálu (s čím súvisí aj vhodná morálna a finančná motivácia). V súčasnosti – po opakovanej redukcii zamestnancov v predchádzajúcich rokoch sú NRC na ÚVZ SR personálne poddimenzované, čo prakticky znemožňuje zastupiteľnosť pracovníkov, ohrozuje udržanie národnej (SNAS), ale aj medzinárodných akreditácií NRC (WHO). Dôsledkom dlhodobo pretrvávajúceho trendu znižovania finančných prostriedkov je v niektorých prípadoch zastarané prístrojové vybavenie, ktorého prevádzka sa v dôsledku častých a mnohokrát nákladných opráv stáva nerentabilnou s vysokými nárokmi na prevádzkové médiá, alebo nespĺňa technické požiadavky na zavedenie a používanie nových diagnostických setov. V dôsledku reštrikcie finančných a personálnych zdrojov sa NRC, ako reprezentanti inštitúcií verejného zdravotníctva, ocitajú v zložitom postavení, ktoré sťažuje plnenie náročných úloh pri udržiavaní už dosiahnutej úrovne medzinárodne akceptovanej kvality činnosti NRC a znemožňuje ústretovosť v očakávanej flexibilitě pre zavádzanie požadovaných resp. doporučovaných progresívnych vyšetrovacích laboratórnych metód. Z týchto dôvodov sa Slovenská republika musí pri diagnostike niektorých nových, resp. zavlečených pôvodcov ochorení spoliehať na voľné kapacity zahraničných laboratórií.

Ďalší rozvoj a udržiavanie „kroku“ minimálne na európskej úrovni je teda podmienený navýšením finančných a personálnych zdrojov, možnosťou ďalšieho vzdelávania zamestnancov na národnej, ale aj medzinárodnej úrovni a pravidelnej obmeny prístrojovej techniky.

Laboratórium bunkových kultúr pripravovalo a udržiavalo zbierky bunkových kultúr pre laboratórnu diagnostiku virologických NRC a virologických laboratórií úradov verejného zdravotníctva v SR.

Pracoviská OLM ÚVZ SR vykonávali metodickú a konzultačnú činnosť pre klinické pracoviská a spolupracujúce mikrobiologické pracoviská RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Košiciach. Spolupracovali s odbornými spoločnosťami, a výskumnými inštitúciami v otázkach diagnostiky a prevencie chorôb mikrobiálnej etiológie. Aktívne sa podieľali na legislatívnej činnosti v rámci vnútrorezortného pripomienkového konania.

NRC pre sledovanie rezistencie mikroorganizmov na ATB v spolupráci vykonalo pravidelnú ročnú aktualizáciu metodických postupov na in „vitro“ stanovovanie a interpretáciu laboratórnych testov citlivosti NRC podľa Európskej komisie pre štandardizáciu testovania citlivosti (Slovenská mutácia normatívu EUCAST). Pracoviská OLM sa podieľali na plnení úloh vyplývajúcich z Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na rok 2022 a na ďalšie roky.

Pracoviská odboru klinickej mikrobiológie v roku 2022 absolvovali 10 medzinárodných porovnávacích testov, v rámci ktorých v 253 skúškach dokazovali spôsobilosť v testovaní 1 442 ukazovateľov. Vo všetkých už vyhodnotených medzinárodných porovnávacích testoch bola dosiahnutá 100%-ná úspešnosť. Zároveň boli laboratória OLM organizátormi medzilaboratórnych porovnávacích testov v rámci SR pre klinické a spolupracujúce mikrobiologické pracoviská na RÚVZ a OKM.

8.8 Odbor podpory zdravia a výchovy k zdraviu

Zdravotno-výchovné aktivity boli v roku 2022 plnené v súlade s existujúcimi národnými programami a akčnými plánmi. Dôležitými prioritami aj naďalej zostávajú: prevencia chronických neinfekčných ochorení, kontrola tabaku a alkoholu, podpora pohybovej aktivity, podpora zdravia seniorov, detí a mládeže, podpora zdravia znevýhodnených komúní a podpora duševného zdravia. V súvislosti so zlepšením koordinácie aktivít na celom Slovensku bude potrebné zabezpečiť metodické vedenie regionálnych úradov verejného zdravotníctva a posilnenie odborných kapacít pre plánovanie, prípravu, implementáciu a hodnotenie intervenčných aktivít, programov a projektov.

8.9 Odbor radiačnej ochrany

Hlavnou úlohou činnosti odboru radiačnej ochrany bolo rovnako ako v predchádzajúcich rokoch aj v roku 2022 zabezpečiť nevyhnutnú radiačnú ochranu pracovníkov, pacientov a obyvateľov pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia pri plánovanom využívaní zdrojov ionizujúceho žiarenia v zdravotníctve pri diagnostike a liečbe pacientov, v rádiológii, nukleárnej medicíne a v radiačnej onkológii, pri prevádzke jadrovej energetiky, jadrových zariadení, jadrových zariadení, pri nakladaní s vyhoretým jadrovým palivom a pri nakladaní s rádi-oaktívnymi odpadmi, pri využívaní zdrojov ionizujúceho žiarenia v priemysle, pôdohospodárstve a veterinárnej medicíne, v školstve, vo vede a výskume a v ďalších oblastiach využívania zdrojov ionizujúceho žiarenia a pri činnostiach v prostredí prírodného ionizujúceho žiarenia, ktoré vyžadujú usmerňovanie. V prípade mimoriadnej radiačnej udalosti a núdzovej radiačnej situácie je úlohou odboru usmerňovať a navrhovať opatrenia na zabezpečenie ochrany zdravia pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia a obmedzenie ožiarovania pracovníkov, obyvateľov a zasahujúcich osôb.

Náplňou činnosti odboru radiačnej ochrany bolo v roku 2022

- 1) vykonávanie štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany pri vykonávaní činností vedúcich k ožiarovaniu a pri poskytovaní služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany,
- 2) kontrola zabezpečenia ochrany zdravia pracovníkov a obyvateľov pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia pri vykonávaní činností vedúcich k ožiarovaniu a pri poskytovaní služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany,
- 3) sledovanie a hodnotenie vplyvu vykonávaných činností vedúcich k ožiarovaniu a prevádzky pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia na ožiarovanie pracovníkov a obyvateľov,
- 4) sledovanie dodržiavania limitov ožiarovania pracovníkov a obyvateľov,
- 5) určovanie autorizovaných limitov ožiarovania na pracoviskách pri využívaní zdrojov ionizujúceho žiarenia,
- 6) hodnotenie nadexpozícií pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia,
- 7) hodnotenie účinkov ionizujúceho žiarenia na zdravie pracovníkov a obyvateľov,

- 8) sledovanie, hodnotenie a usmerňovanie ožiarenia pacientov pri vykonávaní vyšetrení a liečby s využitím ionizujúceho žiarenia pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti a vykonávaní biomedicínskeho výskumu,
- 9) vydávanie odborných usmernení, návodov a odporúčaní na zabezpečenie radiačnej ochrany,
- 10) vydávanie opatrení na zabezpečenie radiačnej ochrany a na obmedzenie ožiarenia zamestnancov a obyvateľov,
- 11) kontrola zaistenia bezpečnosti a ochrany zdrojov ionizujúceho žiarenia,
- 12) určovanie požiadaviek na ochranu zdravia pracovníkov a obyvateľov pred ožiarením radónom a prírodnými rádionuklidmi na pracoviskách a vo vnútornom ovzduší budov,
- 13) kontrola plnenia požiadaviek na zabezpečenie radiačnej ochrany pri vykonávaní činností vedúcich k ožiareniu v prostredí s prírodnými zdrojmi ionizujúceho žiarenia,
- 14) usmerňovanie používania spotrebných výrobkov s pridanými rádionuklidmi,
- 15) vydávanie pokynov na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany,
- 16) určovanie požiadaviek na nakladanie s rádioaktívnymi látkami, rádioaktívnymi odpadmi, inštitucionálnymi rádioaktívnymi odpadmi a rádioaktívnymi materiálmi neznámeho pôvodu,
- 17) vedenie centrálného registra dávok pracovníkov v Slovenskej republike,
- 18) vedenie centrálného registra zdrojov ionizujúceho žiarenia v Slovenskej republike,
- 19) vedenie evidencie oznamovaných, registrovaných a povoľovaných činností vedúcich k ožiareniu a poskytovaných služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany,
- 20) vedenie evidencie o prevádzkovateľoch a pracoviskách so zvýšeným ožiarením prírodným ionizujúcim žiarením,
- 21) vedenie evidencie o prevádzkovateľoch a pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia,
- 22) vykonávanie špecializovaných dozimetrických, spektrometrických, rádiometrických a rádiochemických analýz a meraní vzoriek životného prostredia, pracovného prostredia a potravinového reťazca na účely hodnotenia dávkovej záťaže pracovníkov a obyvateľov,
- 23) vykonávanie monitorovania radiačnej situácie na území Slovenskej republiky, zber a spracovanie údaje o výsledkoch monitorovania v Slovenskej republike na hodnotenie vplyvu žiarenia na zdravie obyvateľov,
- 24) zabezpečenie radiačnej ochrany pri záchyte rádioaktívnych materiálov neznámeho pôvodu s cieľom zabrániť ich zneužitiu na nelegálnu manipuláciu, vrátane možnosti ich zneužitia na teroristické účely,
- 25) zabezpečenie pripravenosti a odozvy na vznik núdzových situácií,
- 26) určovanie referenčných úrovní na optimalizáciu ožiarenia osôb v núdzovej situácii ožiarenia,
- 27) poskytovanie informácií o možných následkoch ožiarenia a o opatreniach na ich obmedzenie osobám, ktoré boli ožiarené alebo rádioaktívne kontaminované,
- 28) poskytovanie základných informácií obyvateľom zasiahnutým v núdzovej situácii o aktuálnej radiačnej situácii, rizikách ožiarenia a ohrozenia zdravia spôsobených ožiarením

a o opatreniach na zníženie ožiarenia, ktoré má obyvateľstvo vykonať v núdzovej situácii,

- 29) spolupráca s Klinikou pracovného lekárstva a toxikológie a inými pracoviskami pracovného lekárstva pri posudzovaní poškodenia zdravia ionizujúcim žiarením.

Odbor radiačnej ochrany sa ďalej podieľal na

- 1) overovaní odbornej spôsobilosti osôb pre vykonávanie činností vedúcich k ožiareniu,
- 2) činnosti radiačnej monitorovacej siete Slovenskej republiky a monitorovaní radiačnej situácie v životnom prostredí a hodnotení obsahu rádioaktívnych látok v zložkách životného prostredia a v potravinovom reťazci a informovaní inštitúcií Európskej únie o radiačnej situácii v Slovenskej republike,
- 3) kontrole radiačnej situácie v okolí prevádzkovaných jadrových zariadení a sledovaní ich vplyvu na životné prostredie a obyvateľov,
- 4) riešení mimoriadnych situácií a vykonávaní opatrení pri strate kontroly nad zdrojmi ionizujúceho žiarenia a pri náleze rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu,
- 5) pripravenosti na odozvu na núdzovú situáciu a na hodnotení následkov núdzovej situácie a účinnosti vykonaných ochranných opatrení,
- 6) informovaní obyvateľov o radiačnej situácii, rizikách spôsobených ožiarením, možných núdzových situáciách a ich možných dôsledkoch na zdravie obyvateľov a na životné prostredie,
- 7) informovaní obyvateľov o monitorovaní rádioaktívnych látok v pitnej vode,
- 8) riešení národných programov a medzinárodných programov významných pre radiačnú ochranu,
- 9) spolupráci v oblasti radiačnej ochrany s ministerstvami a s ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy,
- 10) spolupráci s medzinárodnými inštitúciami v oblasti radiačnej ochrany - Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu so sídlom vo Viedni, Vedecký výbor Organizácie spojených národov pre sledovanie účinkov atómového žiarenia na ľudí, Medzinárodná asociácia pre radiačnú ochranu, Združenie európskych dozorných orgánov v oblasti radiačnej ochrany, Svetová zdravotnícka organizácia,
- 11) zabezpečovaní medzinárodnej spolupráce v oblasti radiačnej ochrany s orgánmi Európskej únie, príslušnými orgánmi a inštitúciami iných členských štátov Európskej únie, vrátane plnenia záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná, a kontroluje plnenie záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv.

9 Hlavné skupiny užívateľov a výstupov organizácie

9.1 Odbor hygieny životného prostredia

Hlavné skupiny odberateľov:

- fyzické osoby (verejnosť)
- fyzické osoby – podnikatelia, právnické osoby
- miestna samospráva (mestské a obecné úrady, stavebné úrady)
- RÚVZ v SR
- ústredné orgány štátnej správy
 - vláda SR
 - NR SR
 - ministerstvá /MZ SR, MŽP SR, MV SR, MDaV SR, ... /
 - iné orgány štátnej správy a inštitúcie /SAŽP, VÚVH, Štatistický úrad SR, .../
- medzinárodné organizácie /EK, WHO, Európska environmentálna agentúra (EEA), .../
- mimovládne a neziskové organizácie, združenia
- masmédiá
- vzdelávacie inštitúcie – vysoké školy, univerzity
- vedecko-výskumné inštitúcie pôsobiace v oblasti environmentálneho zdravia

9.2 Odbor preventívneho pracovného lekárstva

Hlavné skupiny užívateľov výstupov odboru preventívneho pracovného lekárstva ÚVZ SR

- vláda SR, MZ SR a ďalšie ministerstvá, Štatistický úrad SR, európske inštitúcie, orgány štátnej správy, ďalšie inštitúcie
- zamestnávateľia
- zamestnanci
- regionálne úrady verejného zdravotníctva.

9.3 Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

V roku 2022 boli hlavnými adresátmi odborných výstupov OHVBPKV:

- Centrum pre chemické látky a prípravky
- Fyzické a právnické osoby
- Európska komisia
- Ministerstvo hospodárstva SR
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
- Finančná správa Slovenskej republiky
- Ministerstvo zdravotníctva SR
- Rada Európskej Únie
- Regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike
- Slovenská obchodná inšpekcia
- Spotrebiteľia

- Štátna veterinárna a potravinová správa SR
- Štátny ústav pre kontrolu liečiv
- ÚNMS SR
- WHO
- WHO/FAO Codex Alimentarius
- Zväzy zastupujúce výrobcov v oblasti kozmetických výrobkov, chemických látok a ochrany spotrebiteľa
- Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave

9.4 Odbor hygieny detí a mládeže

Hlavnými skupinami odberateľov sú:

- Ministerstvo zdravotníctva SR
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
- Ministerstvo hospodárstva SR
- Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
- Kancelária WHO na Slovensku
- Úrad Komisára pre deti
- Slovenská obchodná inšpekcia
- Národné centrum zdravotníckych informácií
- Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo
- Fyzické a právnické osoby

9.5 Sekcia epidemiológie a pripravenosti na pandémiu

V priebehu roka 2022 pracovníci sekcie epidemiológie a pripravenosti na pandémiu vypracovali stanoviská, informácie a pripomienky pre:

- hlavného hygienika SR,
- odbor komunikácie a ďalšie odbory ÚVZ SR,
- regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR,

- iné inštitúcie, (Ministerstvo zdravotníctva SR, Úrad vlády SR, Ministerstvo vnútra SR, Národné centrum zdravotníckych informácií a štatistiky SR, Štátny ústav na kontrolu liečiv, zdravotné poisťovne, Štatistický úrad Slovenskej republiky, AstraZeneca AB o.z., Merck Sharp & Dohme, s.r.o., Swixx BioPharma s.r.o., Viatris Slovakia s.r.o., Pfizer Luxembourg SARL, o.z.),
- iné odborné spoločnosti a združenia (občianske združenie ODYSEUS, Dom svetla Slovensko, o.z., Slovenská epidemiologická a vakcinologická spoločnosť SLS, Cech profesionálov DDD),
 - mimovládne organizácie,
 - medzinárodné organizácie (WHO, ECDC, EK, UNAIDS),
 - a verejnosť/odborná aj laická.

9.6 Odbor objektivizácie faktorov životných podmienok

Výstupmi pracovísk pre jednotlivých odberateľov OOFŽP sú:

- výsledky skúšok a meraní vzoriek životného a pracovného prostredia a biologického materiálu poskytované ostatným odborom hygieny a epidemiológie ÚVZ SR a RÚVZ v SR ako podklady k ich kontrolnej a rozhodovacej činnosti,
- výsledky skúšok biologického materiálu použité na diagnostické účely pre Klinikum pracovného lekárstva a toxikológie LF UK a UNB v Bratislave, Laktárium NÚDCH v Bratislave a iné zdravotnícke zariadenia na Slovensku a pre pracovné zdravotné služby,
- výsledky skúšok a meraní, v mnohých prípadoch aj s názormi a interpretáciami, poskytované objednávateľom platených služieb (fyzické aj právnické osoby),
- výsledky laboratórnych analýz, príprava materiálov, odborných posudkov pre účely riešenia medzinárodných a národných projektov a úloh potravinového výskumu (výskumné a akademické pracoviská),
- príprava odborných stanovísk, expertíz, pripomienok k legislatívnym materiálom v jednotlivých problematikách OOFŽP,
- výsledky medzinárodných štúdií a externých kontrol kvality práce pre národné a medzinárodné organizácie a európske referenčné laboratóriá a SNAS,
- hlásenia a podklady za Slovenskú republiku pre Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín (EFSA) v oblasti mikrobiologických nálezov pôvodcov zoonóz a analýz rezíduí pesticídov v rámci úradnej kontroly potravín,
- sumarizácia výsledkov o pôvodcoch ochorení z potravín a vôd za verejné zdravotníctvo v SR pre Národný kontaktný bod EFSA (MPaRV SR),
- pripomienky a stanoviská k materiálom zaslaným z ECDC, DG SANTE, Codex Alimentarius, EFSA a z európskych referenčných laboratórií,
- konzultačná a výuková činnosť pre pracoviská RÚVZ v SR,
- výuková činnosť pre študentov univerzít, vysokých škôl a stredných odborných škôl, vypracovávanie oponentských posudkov k záverečným prácam,
- pripomienkovania STN, EN, ISO štandardov pre technické komisie SÚTN.

9.7 Odbor lekárskej mikrobiológie

Výstupmi NRC a laboratórií odboru lekárskej mikrobiológie sú výsledky skúšok vzoriek biologických materiálov, klinických vzoriek a vzoriek z vonkajšieho prostredia, ktoré

predstavujú rýchle a objektívne informácie o prítomnosti pôvodcov vybraných prenosných chorôb bakteriálnej a vírusovej etiológie získané dostupnými metódami skúšania.

Výsledky vyšetrení využívajú:

- pracoviská zdravotníckych zariadení – OKM, ambulancie lekárov prvého kontaktu, sentinelových lekárov, lôžkové oddelenia - ako podklad pre stanovenie alebo potvrdenie diagnózy a indikáciu terapie,
- pracoviská patológie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou – objasňovanie príčin úmrtia,
- pracoviská epidemiológie – objasňovanie príčin vzniku, faktorov prenosu a spôsobu šírenia infekčných ochorení, kontrolu účinnosti očkovania,
- regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR,
- laboratória klinickej mikrobiológie v SR – nastavbová diagnostika v zmysle odborných usmernení MZ SR,
- výskumné pracoviská,
- Ministerstvo zdravotníctva SR,
- regionálne pracoviská špecifických sietí EÚ (ECDC) a WHO
- odborná a laická verejnosť (médiá, internet..)

9.8 Odbor podpory zdravia a výchovy k zdraviu

- široká verejnosť (seniori, deti a mládež, znevýhodnené skupiny)
- komunikačné médiá
- Ministerstvo zdravotníctva SR
- regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
- Pôdohospodárska platobná agentúra SR
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
- Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity
- Úrad vlády SR
- ZŠ, SŠ

9.9 Odbor radiačnej ochrany

Výstupy, stanoviská a odborné vyjadrenia pripravené pracovníkmi Odboru radiačnej ochrany sú využívané širokou, či už laickou alebo odbornou verejnosťou.

Centrálny register dávok pracovníkov zabezpečuje sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a zamestnancov, ktorí sú pri výkone svojej pracovnej činnosti vystavení ionizujúcemu žiareniu, ktoré slúžia pre potreby viacerých ústredných

orgánov štátnej správy a pre medzinárodné inštitúcie a organizácie, ako aj pre odbornú aj laickú verejnosť:

- Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky,
- vláda Slovenskej republiky,
- ESOREX Platform European Commission,
- Európska komisia, Subkomisia pre jadrovú bezpečnosť a radiačnú ochranu,
- EURADOS - European Radiation Dosimetry Group,
- Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu,
- Výbor OSN pre sledovanie účinkov atómového žiarenia (UNSCEAR),
- Svetová zdravotnícka organizácia,
- Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky,
- a ďalšie.

Okrem ústredných orgánov štátnej správy, Európskych inštitúcií a medzinárodných inštitúcií a organizácii, Centrálny register dávok spracováva odborné posudky, odborné vyjadrenia a poskytuje na požiadanie informácie, odbornú poradenskú činnosť a konzultácie v oblasti radiačnej ochrany:

- organizáciám poskytujúcim služby osobnej dozimetrie v Slovenskej republike a odborníkom v oblasti radiačnej ochrany, ktorí sa zaoberajú osobným monitorovaním a monitorovaním pracovných priestorov pracovísk so zdrojmi žiarenia,
- právnickým osobám, ktoré zamestnávajú pracovníkov so zdrojmi žiarenia,
- fyzickým osobám, ktoré pracujú so zdrojmi žiarenia,
- zamestnávateľom externých pracovníkov pri vydávaní dokladov o osobných dávkach,
- externým pracovníkom, ktorí odchádzali pracovať so zdrojmi žiarenia do zahraničia,
- pracovným zdravotným službám, ktoré vykonávajú preventívne lekárske prehliadky pracovníkov so zdrojmi žiarenia,
- odborným zástupcom v radiačnej ochrane,
- odborníkom a špecialistom v oblasti radiačnej ochrany, ktorí vykonávajú činnosti dôležité z hľadiska radiačnej ochrany,
- poskytovateľom zdravotníckej starostlivosti pri hodnotení veľkosti ožiarenia tehotných žien a stanovení výšky rizika možného poškodenia plodu ionizujúcim žiarením,
- tehotným pacientkam, ktorým boli vykonané röntgenové vyšetrenia,
- projektovým a stavebným organizáciám, ktorú pripravujú stavebné projekty pre výstavbu objektov a zariadení, kde sa budú používať zdroje ionizujúceho žiarenia,
- špecialistom v oblasti radiačnej ochrany, ktorí navrhujú opatrenia na optimalizáciu radiačnej ochrany,
- odbornej a laickej verejnosti.

Odbor radiačnej ochrany pri svojej odbornej činnosti ďalej spolupracuje s

- a) ostatnými odbormi úradov verejného zdravotníctva,
- b) inými medicínskymi a prírodovednými odbormi,

- c) Úradom jadrového dozoru Slovenskej republiky pri zabezpečovaní radiačnej ochrany v jadrovo-palivovom cykle a pri nakladaní s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi,
- d) ústrednými orgánmi štátnej správy pri monitorovaní radiačnej situácie v Slovenskej republike, pri pripravenosti na havarijnú odozvu a pri odozve na havarijnú a núdzovú radiačnú situáciu,
- e) miestnymi orgánmi štátnej správy pri pripravenosti na havarijnú odozvu a pri odozve na havarijnú a núdzovú radiačnú situáciu,
- f) obcami a samosprávnymi krajinami pri odozve na havarijnú a núdzovú radiačnú situáciu,
- g) vysokými školami, školami, výskumnými, výchovnými a vzdelávacími inštitúciami,
- h) poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, ich odbornými zástupcami pre radiačnú ochranu, lekárskymi fyzikmi, lekármi v odbore rádiológia, rádioterapia a nukleárna medicína pri zabezpečení ochrany zdravia pacientov pri vykonávaní diagnostiky a terapie pomocou zdrojov ionizujúceho žiarenia v rámci poskytovania zdravotnej starostlivosti,
- i) klinickým pracovným lekárstvom a pracovnými zdravotnými službami pri posudzovaní zdravotnej spôsobilosti na prácu so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a analýze príčin poškodenia zdravia ionizujúcim žiarením,
- j) komisiou Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky pre zabezpečenie kvality v rádiológii, radiačnej onkológii a nukleárnej medicíne,
- k) medzinárodnými inštitúciami v oblasti radiačnej ochrany - Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu so sídlom vo Viedni, Vedecký výbor Organizácie spojených národov pre sledovanie účinkov atómového žiarenia na ľudí, Medzinárodná asociácia pre radiačnú ochranu, Medzinárodná komisia pre radiačnú ochranu, Združenie európskych dozorných orgánov v oblasti radiačnej ochrany, Organizácia pre výživu a poľnohospodárstvo v rámci Organizácie spojených národov,
- l) orgánmi Európskej únie, Európskej komisie a príslušnými orgánmi a inštitúciami iných členských štátov Európskej únie pri zabezpečení plnenia záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, informovaní o zabezpečení radiačnej ochrany a o radiačnej situácii na území Slovenskej republiky.

**ANALÝZA ČINNOSTI PODĽA JEDNOTLIVÝCH
ORGANIZAČNÝCH ÚTVAROV ÚRADU VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY ZA
ROK 2022**

SEKCIA OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA I

ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

**ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH
VÝROBKOV**

ODBOR RADIAČNEJ OCHRANY

ODBOR OBJEKTIVIZÁCIE FAKTOROV ŽIVOTNÝCH PODMIENOK

ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1. PITNÁ VODA

Počas celého roka 2022 pracovníci odboru hygieny životného prostredia, ktorí sú organizačne začlenení aj do národného referenčného centra pre hygienickú problematiku pitnej vody (ďalej len „NRC pre pitnú vodu“), zabezpečovali prioritne úlohy súvisiace so zásobovaním obyvateľov zdravotne bezpečnou pitnou vodou.

Prehľad úloh, ktoré boli vykonávané zároveň v rámci činnosti NRC pre pitnú vodu, ako napr. problematika pesticídov, výrobky určené na styk s pitnou vodou a pod. sú podrobne popísané v *Správe o činnosti NRC pre pitnú vodu za rok 2022* (dostupná na webovom sídle ÚVZ SR v časti „Dokumenty“), a preto ju v ďalšom texte neuvádzame. Pracovníci odboru spolupracovali pri plnení úloh aj s inými odbormi ÚVZ SR (najmä OOFŽP), s MŽP SR a jeho rezortnými organizáciami (VÚVH, SHMÚ, SAŽP), ÚV SR, MPRR SR, MV SR, MF SR, ÚKSÚP, ZMOS ako i s ďalšími inštitúciami a subjektmi zaoberajúcimi sa problematikou pitnej vody (Asociácia vodárenských spoločností (AVS), STU v Bratislave, Slovenská asociácia vodárenských expertov (SAVE), vodárenské spoločnosti a pod.). Pri regionálnych témach súvisiacich s pitnou vodou spolupracovali s dotknutými miestne príslušnými RÚVZ.

Počas celého roka 2022 boli pracovníkmi odboru poskytované osobné konzultácie a odpovede na telefonické a elektronické dotazy občanov, ktoré sa týkali predovšetkým problémov zásobovania pitnou vodou, úrovne kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch a v individuálnych studniach, postupu pri zisťovaní a hodnotení kvality pitnej vody, odporúčaní pre využívanie vlastných vodných zdrojov, výrobkov určených na styk s pitnou vodou, prípravkov na chemickú úpravu a dezinfekciu pitnej vody, príp. používania zariadení a technológií na úpravu pitnej vody. So žiadosťami o konzultácie sa na pracovníkov odboru obracali aj občania, ktorým boli na ÚVZ SR v rámci platených služieb vykonané analýzy pitnej vody. Ich otázky sa týkali dosiahnutých výsledkov analýz vody zo studní a možností využívania vody zo studní v domácnostiach.

Vzhľadom na pretrvávajúce pandemické opatrenia v súvislosti s ochorením COVID-19 v roku 2022 nebolo uskutočnené bezplatné orientačné laboratórne vyšetrenie vzoriek vody z individuálnych vodných zdrojov v ukazovateľoch dusičnany a dusitany pri príležitosti Svetového dňa vody 2022. Celoročne bolo však verejnosti poskytnuté individuálne odborné poradenstvo v oblasti zdravotnej bezpečnosti pitnej vody z verejných vodovodov a individuálnych vodných zdrojov, ochrany vlastných vodných zdrojov ako i ďalších problémov týkajúcich sa pitnej vody a jej významu pre zdravie človeka

V priebehu roka 2022 prebiehalo dokončovanie transpozície *smernice Európskeho parlamentu (EÚ) 2020/2184 zo 16. decembra 2020 o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu (prepracované znenie)* (ďalej len „smernica (EÚ) 2020/2184“) do národných predpisov pre problematiku pitnej vody. Smernica (EÚ) 2020/2184 vstúpila do platnosti 12. januára 2021 a v súlade s uznesením vlády č. 177 zo 7. apríla 2021 bol termín jej transpozície do národných právnych predpisov stanovený na 30. jún 2022. Z dôvodu veľkého rozsahu ustanovení smernice (EÚ) 2020/2184 bola ešte v decembri 2021 zaslaná žiadosť na Úrad vlády Slovenskej republiky o predĺženie termínu transpozície do národných právnych predpisov. V januári 2022 bolo žiadosti vyhovené a termín transpozície sa predĺžil do 31. októbra 2022.

Vzhľadom na stanovený termín transpozície smernice (EÚ) 2020/2184 do národných právnych predpisov bolo v prvej polovici roka 2022 uskutočnených niekoľko stretnutí zo strany rezortu zdravotníctva a životného prostredia, kde boli predstavené návrhy zapracovania požiadaviek zmienenej smernice.

Vzhľadom na komplexnosť novej smernice (EÚ) 2020/2184 a nových povinností z nej vyplývajúcich, pracovníci odboru zorganizovali niekoľko pracovných stretnutí a workshop-ov pre subjekty, ktorých sa zmeny najviac dotknú (vodárenské spoločnosti a obce, ktoré sú

dodávateľmi pitnej vody). Priebežne sa tiež pripravovali podklady k stretnutiam pracovných skupín a tiež podklady, ktoré boli ďalej potrebné v rámci legislatívneho procesu schválenia návrhu zákona č. 355/2007 Z. z. Novela zákona č. 355/2007 Z. z. bola vládou schválená v septembri 2022 a účinnosť nadobudla 12. januára 2023, čím sa dodržal termín transpozície do národných právnych predpisov stanovený Európskou komisiou. V rámci medzirezortného pripomienkového konania bolo vznesených 253 pripomienok, z toho 60 bolo zásadných. Všetky vznesené pripomienky boli riadne zapracované.

V priebehu roka 2022 zároveň začala príprava novej vyhlášky MZ SR, do ktorej sa transponovali ďalšie požiadavky smernice (EÚ) 2020/2184 a ktorou sa nahradila vyhláška MZ SR č. 247/2017 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalite pitnej vody, kontrole kvality pitnej vody, programe monitorovania a manažmente rizík pri zásobovaní pitnou vodou. V danej veci bolo zorganizovaných viacero stretnutí, na ktorých boli prítomní pracovníci VÚVH, AVS a tiež aj RÚVZ a pre ktoré boli pripravené potrebné podklady.

Počas celého roka prebiehala intenzívna spolupráca a konzultácie s Národným referenčným laboratóriom pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami, ktoré je nominované ako Národné referenčné centrum pre materiály určené na styk s pitnou vodou pri RÚVZ so sídlom v Poprade. Konzultácie sa týkali predovšetkým požiadaviek na zdravotnú bezpečnosť výrobkov určených na styk s pitnou vodou, ktorá patrí k ďalším novým požiadavkám smernice pre pitnú vodu.

V rámci Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP V.), priority B, aktivity č. 9 bol v roku 2022 dokončený a vyhodnotený monitoring vzoriek životného prostredia so zameraním na stanovenie prítomnosti baktérií rodu *Legionella*. Monitoring bol vykonaný v dvoch kolách a odbery vzoriek boli vykonané v zariadeniach sociálnych služieb (ZSS) po celej Slovenskej republike. V prvom kole odberov bolo odobratých celkovo 398 vzoriek. *Legionella* bola stanovená v 75 prípadoch a to najmä vo vzorkách teplej vody. V ZSS, v ktorých bola stanovená baktéria rodu *Legionella* boli následne vykonané nápravne opatrenia. Po vykonaní nápravných opatrení boli zopakované odbery v ZSS, kde sa výskyt baktérie *Legionella* potvrdil, a ukázalo sa, že vykonané nápravne opatrenia boli účinné. Bolo odobratých 108 vzoriek, pričom v 34 z nich bola opäť stanovená *Legionella* a opäť to bolo najmä vo vzorkách teplej vody. Najviac zastúpenou bola *Legionella pneumophila* sérotyp 1.

V apríli 2022 bola do WHO a UNECE zaslaná vypracovaná *Súhrnná národná správa o dosiahnutom pokroku v implementácii Protokolu o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992*. Pracovníčka odboru, ktorá je národným kontaktným bodom Protokolu za SR, sa tiež v novembri roku 2022 zúčastnila na online stretnutí Pracovnej skupiny pre vodu a zdravie. Stretnutie sa prioritne venovalo prerokovaniu ďalších úloh Protokolu a stanoveniu nových cieľov s výhľadom do budúcnosti. Vo veci stanovenia nových národných cieľov bolo tiež v decembri 2022 zorganizované stretnutie rezortu zdravotníctva a životného prostredia, kde bol prerokovaný ďalší postup v danej problematike. Nové národné ciele by mali odzrkadľovať aktuálne problémy a potreby v oblasti vody a zdravia na Slovensku.

V novembri 2022 sa pracovníčky odboru zúčastnili stretnutia pracovnej skupiny na Úrade splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity vo veci riešenia legalizácie verejných studní a na zlepšenie prístupu k pitnej vode v osídleniach marginalizovaných rómskych komunit. Pracovníčky pripravili potrebné podklady k danej problematike, pričom spolupráca prebieha aj naďalej.

Prehľad ďalších činností, súvisiacich s problematikou pitnej vody:

- Príprava čiastkových stanovísk a konzultácie podľa požiadaviek odborov ÚVZ SR, napr. pre odbor legislatívy a práva k poslaneckým návrhom, ktoré sa týkali problematiky pitnej vody.

- Pripomienkovanie materiálov zaslaných v rámci medzirezortného pripomienkového konania súvisiacich s problematikou pitnej vody a životného prostredia
- Príprava písomných stanovísk pre odbor komunikačný ÚVZ SR v súvislosti so žiadosťami médií ohľadom, napr. nové hygienické predpisy a pod. V spolupráci s odborom komunikačným bolo poskytnutých tiež niekoľko rozhovorov pre rádia či televíziu.
- Príprava čiastkových a záväzných stanovísk.
- Súčinnosť RÚVZ pri riešení podnetov verejnosti a pri riešení aktuálnych problémov súvisiacich s pitnou vodou.
- Riešenie mimoriadnych situácií v spolupráci s dotknutými miestami príslušnými RÚVZ.
- V súlade s požiadavkami zákona č. 305/2018 Z. z. o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov prehodnotili pracovníci odboru zdravotný význam zistených ukazovateľov kvality pitnej vody v surovej vode chránených vodohospodárskych oblastí a pripravil zoznam obcí s vymenovanými prekročenými limitnými hodnotami a tiež zdravotné riziká jednotlivých ukazovateľov. O výsledkoch boli písomne informovaní aj starostovia dotknutých obcí. Pracovníci odboru vychádzali zo *Správy o kvalite vôd v chránených vodohospodárskych oblastiach za rok 2021*, ktorú zverejňuje MŽP SR.
- Účasť na viacerých medzinárodných stretnutiach, workshopoch a webinaroch, napr.:
 - o 9.3.2022 – 2nd workshop on new reporting DWD
 - o 19.5.2022 – 13th meeting of the Working Group on Water and Health
 - o 13. – 14.6.2022 – Regional Workshop on Equitable Access to Water and Sanitation
 - o 23.9.2022 – Stretnutie so Státnim zdravotným ústavem ČR
 - o 13.10.2022 – 14th meeting of the Drinking Water Expert Group
 - o 16. – 18.11.2022 – 6th session of the Meeting of the Parties of the Protocol on Water and Health
 - o 30.11.2022 - Meeting on the recast DWD data model
- Ďalšie písomné alebo telefonické stanoviská k dotazom verejnosti sa týkali najmä možnosti poskytovania bezplatnej kontroly kvality vody v studni, zaujímalo ich kto kontroluje kvalitu pitnej vody od súkromného dodávateľa pre rodinné domy, ďalej to boli informácie k hygienickým previerkam bývania v súkromných priestoroch a riešeni prístupu obyvateľov k pitnej vode, informácie k rozboru vody zo studne v nadväznosti na narodenie dieťaťa, žiadosť o posúdenie kvality vody a o usmernenie pri posudzovaní kvality vody, informácie o kvalite vody vo verejnom vodovode v súvislosti s prítomnosťou pesticídov a pod. Verejnosť tiež zaujímalo ako postupovať pri nezodpovednom nakladaní a zaobchádzaní s odpadom, ako postupovať, keď im vyteká v bytovom dome žltá teplá voda a zaujímala ich tiež aj problematika Ecocapsúl. Bolo tiež poskytnutých niekoľko osobných konzultácií k posudkom pitnej vody, napr. pre oblasť Žabieho majera v Bratislave.
- Vypracovanie 48 posudkov k protokolom pitnej vody, vyšetrovanej v rámci platených služieb ÚVZ SR.

2. VODA NA KÚPANIE

Pred začiatkom kúpacej sezóny (ďalej len „KS“) 2022 boli za účelom zjednotenia postupu a výkonu činností počas KS v rámci celej Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) pripravené pre RÚVZ *Pokyny pre monitoring a štátny zdravotný dozor pre kúpaciu sezónu 2022*. Podobne ako v minulých rokoch bola aj pred začiatkom KS 2022 vypracovaná a zverejnená *Pripravenosť prírodných vodných plôch a umelých kúpalísk na kúpaciu sezónu*

2022 (stav ku dňu 11.06.2022), ktorá hodnotila aktuálny stav a zmeny pri využívaní a prevádzkovaní prírodných a umelých plôch na kúpanie. Počas celej KS 2022 (od 15.06.2022 do 15.09.2022) boli vždy v piatok na webovom sídle ÚVZ SR aktualizované a poskytované verejnosti informácie o stave kúpalísk v *Aktualizácii stavu prírodných a umelých kúpalísk počas kúpacej sezóny 2022* za aktuálny týždeň. Celkovo bolo pripravených z podkladov RÚVZ a spracovaných prostredníctvom [Informačného systému o kvalite vody na kúpanie \(ďalej len „IS Voda na kúpanie“\)](#) 13 týždenných aktualizácií. Po ukončení KS 2022 bola na základe podkladov RÚVZ vypracovaná a 24.11.2022 zverejnená národná hodnotiacia *Správa o sledovaní hygienickej situácie na prírodných vodných plochách a umelých kúpaliskách počas kúpacej sezóny 2022*.

Osobitná pozornosť bola počas KS 2022 venovaná „vodám určeným na kúpanie“ (ďalej len „VUK“). Pred začiatkom KS 2022 bol pripravený návrh *Zoznamu VUK*, ktorý bol od 20.5.2022 do 27.5.2022 k dispozícii na internetovej stránke ÚVZ SR na pripomienkovanie verejnosťou. K návrhu *Zoznamu VUK* nebola na ÚVZ SR doručená žiadna pripomienka. SR mala v KS 2022 v súlade so *zákonom č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon)* vyhlásených 32 lokalít za VUK. ÚVZ SR však sledoval kvalitu len na 30 VUK, nakoľko vodná nádrž *Ružiná* bola počas KS 2022 v rekonštrukcii a obe VUK (*Ružiná – pri obci Divín* a *Ružiná – pri obci Ružiná*) neboli preto využívané verejnosťou na kúpanie ani monitorované miestne príslušným RÚVZ. Na ostatných sledovaných VUK prebiehali frekvencie odberov vzoriek vôd a rozsah analýz v súlade s požiadavkami európskych právnych predpisov. Pre sledovaných 30 VUK boli do EK reportované výsledky monitoringu i hodnotenia kvality vody prostredníctvom preddefinovaných excelovských tabuliek. V týchto tabuľkách boli EK poskytnuté informácie k identifikácii VUK a vymedzeniu KS na jednotlivých VUK, dáta o dočasnom zákaze kúpania v dôsledku premnoženia cyanobaktérií a najmä požadované údaje pre dva mikrobiologické ukazovatele - črevné enterokoky a *Escherichia coli*, ktorých prítomnosť je každoročne hodnotená za účelom klasifikácie VUK. Na konci KS 2022 pracovníci OHŽP vypracovali *Správu Slovenskej republiky o kvalite vôd určených na kúpanie v roku 2022*, ktorú každoročne predkladá Slovenská agentúra životného prostredia ako inštitúcia zodpovedná za predkladanie správ za oblasť životného prostredia. Z poskytnutých údajov vypracúva následne EK celoeurópsku správu, ktorá vyhodnotí kvalitu VUK vo všetkých členských štátoch. Pracovníci OHŽP pred zverejnením (v nasledujúcom roku) uvedenú správu pripomienkujú a prípadne diskutujú o otázkach s Európskou environmentálnou agentúrou (ďalej len „EEA“). Správa je potom pred začiatkom nasledujúcej KS zverejnená na stránkach EK a EEA.

[Pracovníci OHŽP sú odborným správcom IS Voda na kúpanie, ktorý od roku 2006 slúži RÚVZ a ÚVZ SR pre spracovanie a vyhodnocovanie údajov o kúpaliskách a poskytuje informácie o vode na kúpanie a o aktuálnom stave kúpalísk pre verejnosť. Využívaný je najmä počas letných mesiacov pre týždennú aktualizáciu situácie na kúpaliskách.](#) Priebežne počas celého roka pracovníci OHŽP zabezpečovali spracovanie požiadaviek RÚVZ, týkajúcich sa úprav údajov o prírodných a umelých kúpaliskách v [IS Voda na kúpanie](#), ktoré sú v kompetencii ÚVZ SR.

Počas celého roka 2022 prebiehalo taktiež zhrnutie a analýza požiadaviek na Modul HYGKU, ktorý je súčasťou nového IS HŽP. Pracovníci OHŽP sa zúčastňovali pracovných stretnutí a asistovaných testovaní s analytickým tímom dodávateľa, pripravovali odborné podklady, pripomienkovali zápisy zo stretnutí i predkladané analytické dokumenty s návrhmi na riešenie funkčnosti a výstupov systému, v spolupráci s RÚVZ pripravovali údaje na ich migráciu z IS Voda na kúpanie do IS HŽP. Organizovali tiež spoluprácu a zber požiadaviek na systém z RÚVZ i účasť odborných pracovníkov RÚVZ na stretnutiach.

V roku 2022 Európska komisia pokračovala s revíziou *Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2006/7/ES z 15. februára 2006 o riadení kvality vody určenej na*

kúpanie, ktorou sa zrušuje smernica 76/160/EHS (ďalej len „Smernica 2006/7/ES“). Pracovníci OHŽP sa v dňoch 29. a 30. apríla 2022 zúčastnili online workshopu k revízii smernice, ktorého témou bolo hodnotenie vplyvov Smernice 2006/7/ES a následne online konferencie, ktorej účelom bolo prehodnotenie Smernice 2006/7/ES z pohľadu zainteresovaných strán. Zároveň sa pracovníci odboru 16. júna zúčastnili online stretnutia neformálnej expertnej skupiny EK pre implementáciu Smernice 2006/7/ES a 20. septembra online workshopu EEA na tému sociálno-ekonomických výhod kúpania v európskych mestách.

Nadalej pokračoval zber údajov prostredníctvom anonymného *Dotazníka výskytu ochorení súvisiacich s kvalitou vody na kúpanie v Slovenskej republike* uverejneného na webom sídle ÚVZ SR aj niektorých RÚVZ. V zbere informácií a názorov verejnosti ÚVZ SR plánuje pokračovať aj nadalej, pričom rozširujúca sa databáza informácií môže svojím rozsahom okrem spracovania jednoduchých štatistík umožniť aj hlbšiu analýzu a korelácie údajov.

Pracovníci odboru sa venovali aj príprave aktuálnych podkladov a informácií k problematike vody na kúpanie, stavu na prírodných a umelých kúpaliskách pre médiá, webové sídlo ÚVZ SR i pre širokú verejnosť a prevádzkovateľov kúpalísk. Počas KS sa dôraz kládol na poskytovanie informácií o nevyhovujúcej kvalite vody na kúpanie a o vydaných zákazoch kúpania, v menšej miere nedostatkoch zistených pri prevádzkovaní prírodných a umelých kúpalísk v rámci ŠZD. Často diskutovanými otázkami boli hygienické požiadavky pri prevádzke kúpalísk i spôsob a rozsah kontroly kvality vody na kúpanie v umelých bazénoch a na prírodných vodných plochách. Ďalej vypracovali niekoľko čiastkových stanovísk pre referát komunikačný k témam vody na kúpanie, k výskytu améb na kúpaliskách pre TV Markíza atď. Poskytli tiež rozhovor o kvalite vody na kúpanie na prírodných kúpaliskách a prírodných vodných plochách pre Denník N. Počas celého roka pracovníci OHŽP takisto poskytovali telefonické a písomné informácie k žiadostiam a dotazom prevádzkovateľov a verejnosti napríklad k témam: postup ÚVZ SR v súvislosti s nevyhovujúcou kvalitou vody na *Letnom kúpalisku Púchov*; kvalita vody na kúpanie na *Termálnom kúpalisku Podhájska, Kuchajde a Zlatých pieskoch* v Bratislave, *Zelenej vode* pri Novom Meste nad Váhom, *Plážovom kúpalisku Jazero* v obci Košice – Nad jazerom a *Slnečných jazerách* v Senci v nadväznosti na hodnotenie EEA.

Ďalšie činnosti pracovníkov odboru:

- Poskytnutie údajov o kvalite vody v rekreačných jazerách a vodných nádržiach za rok 2021 v spolupráci s dotknutými RÚVZ na základe vyžiadania Štatistického úradu SR.
- Konzultácie s RÚVZ pri aktuálne vzniknutých problémoch najmä počas KS napr. vydanie zákazov kúpania a pri [týždenných aktualizáciách situácie na kúpaliskách](#) pre verejnosť v IS Voda na kúpanie.
- Vypracovanie stanoviska k žiadosti o poskytnutie informácie podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v súvislosti s postupom ÚVZ SR ohľadne nevyhovujúcej kvality vody na kúpanie na *Letnom kúpalisku* v Púchove, ktoré bolo dočasne zatvorené z dôvodu výskytu *Staphylococcus aureus* v plaveckom bazéne.

3. ZARIADENIA STAROSTLIVOSTI O ĽUDSKÉ TELO

Medzi zariadenia starostlivosti o ľudské telo (ďalej len „ZSoLT“) sú zaradené prevádzky ako sú napr. kaderníctva, pedikúry, manikúry, sauny, soláriá, zariadenia na poskytovanie regeneračných a rekondičných služieb a pod. Vykonávajú sa v nich epidemiologicky závažné činnosti, pri ktorých môže dôjsť k ohrozeniu zdravia zákazníkov i samotných pracovníkov

a tiež môže dôjsť k vzniku a šíreniu prenosných ochorení; preto je potrebné venovať im zvýšenú pozornosť, aby sa tomu predchádzalo.

Nakoľko UV žiarenie je dokázaný karcinogén, bola aj v hodnotenom roku venovaná veľká pozornosť zo strany orgánov verejného zdravotníctva prevádzkam solárií. V súvislosti s osvetou ohľadne škodlivosti používania solárií bol vypracovaný leták a brožúra „Soláriá a zdravie“, ktoré informujú o možných zdravotných rizikách v súvislosti s opaľovaním sa v soláriách. Podľa údajov medzinárodných vedeckých a odborných inštitúcií (WHO a IARC - medzinárodná agentúra pre výskyt rakoviny) sa potvrdilo, že používanie solárií môže byť významne nebezpečné z hľadiska vzniku rakoviny kože. Následne boli obidva materiály prostredníctvom príslušných RÚVZ v SR distribuované do dermatovenerologických ambulancií a tiež umiestnené na stránkach regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR. Z dôvodu, aby bolo možné vo väčšej miere vykonávať objektivizáciu UV žiarenia v soláriách bolo na regionálnych úradoch verejného zdravotníctva zisťované ako sú úrady vybavené meracími prístrojmi. Bolo zistené, že meracími prístrojmi disponuje a merania vykonáva 5 úradov verejného zdravotníctva (ÚVZ SR, Prešov, Košice, Banská Bystrica a Trenčín).

V súvislosti s novelou zákona č. 355/2007 Z. z. bol doplnený a spresnený zoznam študijných odborov a akreditovaných vzdelávacích programov, ktorých diplom, vysvedčenie alebo osvedčenie preukazuje odbornú spôsobilosť na vykonávanie epidemiologicky závažných činností v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo.

V máji 2022 sa na ÚVZ SR uskutočnilo jednanie „Pracovnej skupiny pre riešenie problematiky zariadení starostlivosti o ľudské telo a telovýchovných zariadení a novelizácie Katalógu služieb“, Na stretnutí boli diskutované problémy pri zaraďovaní služieb do ZSoLT a telovýchovných zariadení ako aj návrhy na úpravu a doplnenie Katalógu služieb. Úlohou pracovnej skupiny je napr. nastaviť rovnaké pravidlá pri určitom type zariadení, aktualizovať Katalóg služieb, riešiť problematiku mobilných prevádzok a iné.

Počas celého roku boli poskytované odborné konzultácie na mnohé telefonické a elektronické dotazy prevádzkovateľov a verejnosti, ktoré sa týkali napr. oznamovacej povinnosti regionálnemu úradu verejného zdravotníctva o zriadení prevádzky, požiadaviek na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti, schvaľovania prístrojov používaných v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, zlých hygienických podmienok a pod. Ďalej boli riešené podnety na vykonávanie služieb, ktoré predstavujú zdravotné výkony, ale sú vykonávané v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, čo predstavuje problém aj z hľadiska ich poskytovania často nie lekármi a inými zdravotníckymi pracovníkmi. Riešené boli služby napr. aplikácia kyseliny halurónovej do pier aj z pohľadu miesta výkonu služby (v ZSoLT alebo v zdravotníckom zariadení), aplikácia laserov pri odstraňovaní tetovania a ochlpenia v kozmetickom salóne, prevádzkovanie hyperbarickej komory. Riešený bol aj prípad diagnostického centra so zameraním na regeneráciu a rekondíciu s tým, že v predmetnom zariadení budú poskytované aj služby, ktoré majú charakter zdravotných výkonov. Poskytovanie takýchto služieb si vyžaduje odborné zdravotnícke vzdelanie, pretože ich poskytovanie bez požadovaného zdravotníckeho vzdelania je spojené so zvýšeným rizikom poškodenia zdravia klientov. V mnohých prípadoch boli oslovení hlavní odborníci MZ SR s požiadavkou o nastavenie pravidiel pri ich vykonávaní, či uvedené služby môžu byť poskytované v ZSoLT a ak áno, tak za akých podmienok, či je potrebné zabezpečenie odborného zdravotného dohľadu pri poskytovaní služby v ZSoLT alebo môžu byť poskytované len v zdravotníckych zariadeniach. Nakoľko v právnych predpisoch na ochranu verejného zdravia nie sú jasne stanovené požiadavky pre poskytovanie takéhoto typu služieb, pričom vznikajú problémy pri ich schvaľovaní, bude potrebné tento problém legislatívne doriešiť. V poslednom období sa zvyšuje počet prevádzkovateľov, ktorí majú záujem zriaďovať prevádzky zariadení starostlivosti o ľudské telo v mobilných zariadeniach (napr. mobilná pedikúra) alebo vo voľne stojacich stánkoch (stánky s dočasným tetovaním). Nakoľko

v právnych predpisoch na ochranu verejného zdravia nie sú pre ne stanovené požiadavky, predstavuje to vážny problém pri ich posudzovaní. Ďalším problémom, ktorý bol riešený je poskytovanie služieb (napr. pedikúra, manikúra, masáže) externe priamo u zákazníka. V médiách bola zvýšená pozornosť venovaná problematike poskytovania služieb tetovania a piercingu nepľnoletých detí hlavne z hľadiska existencie vekových limitov a možných zdravotných rizík z tetovania.

4. HLUK V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

Hluk je v súčasnosti považovaný za jeden z kľúčových faktorov, ktorý negatívne ovplyvňuje životné prostredie, a tým aj zdravie a kvalitu života obyvateľov, predovšetkým v urbanizovaných oblastiach.

Prítomnosť environmentálneho hluku v životnom prostredí je spojená s rôznymi druhmi dopravy, najmä s prudkým nárastom intenzity individuálnej automobilovej dopravy na pozemných komunikáciách, ktorá je dôsledkom rastúcej miery urbanizácie miest. Ďalšie nepriaznivo vplývajúce zdroje hluku sú spojené s intenzívnou stavebnou činnosťou a nárastom developerských aktivít vo väčších mestách, a rovnako tak aj zvýšená miera používania rôznych technologických zariadení v budovách (vzduchotechnika, klimatizačné a kogeneračné jednotky a pod.).

V oblasti ochrany zdravia pred hlukom v životnom prostredí boli na základe žiadostí vypracovávané stanoviská adresované obciam, samosprávam, fyzickým a právnickým osobám, a taktiež boli na základe žiadostí usmerňované regionálne úrady verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.

Stanoviská boli zamerané na usmernenie konaní v oblasti ochrany zdravia pred hlukom vo všeobecnej rovine v súvislosti s pôsobením rôznych zdrojov hluku a poskytnutie súvisiacich informácií:

- Pre Mesto Spišská Nová Ves, Štefánikovo námestie č. 1, 052 70 Spišská Nová Ves bolo vypracované usmernenie k určovaniu typu hluku pochádzajúcemu z mestského útulku pre psy.
- Pre Národnú diaľničnú spoločnosť, a. s. a Slovenskú správu ciest bolo vypracované usmernenie ako postupovať vo veci vypracovania strategických hlukových máp pre IV. etapu mapovania.

Ďalšie stanoviská sa týkali občianskych podnetov, v ktorých boli podané sťažnosti v súvislosti s porušovaním prípustných hodnôt hluku, ktoré upravuje Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí, a to najmä pri posudzovaní hluku z prevádzok, hluk z automobilovej či inej formy dopravy, hluk pochádzajúci zo stavebnej činnosti, hluk z priemyselných oblastí, technických zariadení budov a pod. Nakoľko kontrolu dodržiavania prípustných hodnôt hluku zabezpečujú v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru podľa § 54 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov jednotlivé orgány verejného zdravotníctva, t.j. regionálne úrady verejného zdravotníctva (RÚVZ) podľa miestnej príslušnosti, boli predmetné podania postúpené na priame vybavenie.

Osobitnou skupinou boli podnety v súvislosti s nadmerným hlukom spôsobovaným fyzickými osobami – susedmi, ktorých riešenie nespadá do pôsobnosti orgánov verejného zdravotníctva. V tomto prípade boli občanom zaslané usmernenia ako postupovať pri riešení daného problému, a to, že môžu požiadať o pomoc príslušné orgány miestnej samosprávy

v nadväznosti na platné ustanovenia § 4 ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, § 127 ods. 1 občianskeho zákonníka a pod.

Pri prešetrovaní sťažností na postup orgánov verejného zdravotníctva boli riešené viaceré prípady, a to:

- Podnet na prešetrovanie spôsobilosti zamestnancov RÚVZ KE v súvislosti s meraním hluku z pozemnej dopravy
- Zvýšený hluk z prevádzky výtahu v Spišskej Novej Vsi
- Porušovanie nočného pokoja v územnej pôsobnosti RÚVZ Trenčín

Pri vydávaní záväzných stanovísk regionálnych úradov verejného zdravotníctva k návrhom na územné konanie stavby boli posudzované námietky účastníkov konania pri ich odvolaní, a to pri návrhu na:

- Územné plánovanie stavby „Objekt rýchleho občerstvenia“ v katastrálnom území Kováčová proti RÚVZ Zvolen (postup RÚVZ alebo územné konanie?)

Rovnako boli posudzované námietky účastníkov konania pri odvolaniach voči rozhodnutiam regionálnych úradov verejného zdravotníctva vydaným v nadväznosti na výkon posudkovej činnosti a štátneho zdravotného dozoru, napríklad:

- Prevádzkovanie Píly v extraviláne obce Kuková
- Podanie Združenia Slovenského zväzu biatlonu proti RÚVZ BB na hluk z prevádzky Osrbliu
- Odvolanie proti RÚVZ Michalovce pri prešetrovaní hluku z hromadného podujatia „Closing Summer Party“
- Odvolanie Spoločenstva vlastníkov bytov proti RÚVZ Nitra vo veci hluku z prevádzky kotolne

V súvislosti s rozhodnutím Európskej komisie bola na Slovenskú republiku podaná žaloba č. C-683/2020 vo veci nesprávnej aplikácie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/49/ES z 25. júna 2002, ktorá sa týka posudzovania a riadenia environmentálneho hluku. Súdny proces v súvislosti so žalobou prebieha od roku 2021. Dňa 13. januára 2022 bol zo Súdneho dvora EÚ doručený na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „MS SR“) rozsudok Súdneho dvora EÚ. Následne bol rozsudok zaslaný na Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ÚVZ SR“). Dňa 09.02.2022 bolo z ÚVZ SR doručené na MS SR a Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky stanovisko k rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci žaloby č. C-683/2020.

Dňa 11. marca 2022 bola na Slovenskú správu ciest zaslaná opätovná výzva na predloženie strategickej hlukovej mapy a akčného plánu ochrany pred hlukom pre rok 2016 nakoľko táto povinnosť ohľadom vyššie uvedeného nebola daným subjektom splnená ani v nadväznosti na výzvy z predchádzajúceho roka.

Dňa 21. októbra 2022 bola zaslaná výzva ohľadom nevypracovania a neodovzdania strategických hlukových máp pre rok 2021 na Národnú diaľničnú spoločnosť, a. s., Slovenskú správu ciest, Banskobystrickú regionálnu správu ciest, a.s., Správu ciest Bratislavského samosprávneho kraja, Správu ciest Žilinského samosprávneho kraja, Správu ciest Košického samosprávneho kraja, Magistrát hlavného mesta SR Bratislavy a Mesto Košice, nakoľko ÚVZ SR neobdržal vypracované strategické hlukové mapy do legislatívne stanoveného termínu.

V súvislosti s prípravou nových informačných systémov v oblasti verejného zdravotníctva sa pokračovalo v zadaní požiadaviek na modul hluku v informačnom systéme, v ktorom by mali byť zhromažďované údaje o strategických hlukových mapách, akčných plánoch ochrany pred hlukom ako aj ďalších súvisiacich údajoch, a ktorý by mal

v budúcnosti umožniť reportovanie údajov v súlade s najnovšími požiadavkami EÚ pre prácu s priestorovými údajmi.

5. VNÚTORNÉ PROSTREDIE BUDOV A UBYTOVACIE ZARIADENIA

Kvalitné vnútorné prostredie zahŕňa vyvážený mikroklimatický režim, vhodnú úroveň vlhkosti, dostatočný prísun čerstvého vzduchu, správne osvetlenie a akustiku. Požiadavky pre kvalitu vnútorného prostredia sú zahrnuté vo vyhláske MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia.

V roku 2022 pracovníci odboru odpovedali na dotazy verejnosti ohľadne dodržiavania požiadaviek uvedených v platných opatreniach Úradu verejného zdravotníctva SR (ďalej len „ÚVZ SR“) pri ohrození verejného zdravia v súvislosti s výskytom ochorenia Covid-19.

Boli vypracované stanoviská ohľadne znečistenia vnútorného prostredia v byte, k bezpečnosti používania vetracích zariadení v bytových domoch, odporúčania na udržanie všeobecne zdravého vnútorného prostredia a odborné usmernenie ohľadne problematiky pachových látok vo vnútornom prostredí budov. Ďalej boli vypracované stanoviská k problematike posudzovania apartmánov, boli riešené žiadosti o informácie ohľadne splnenia požiadaviek na bývanie v apartmánoch a žiadosti o poskytnutie stanoviska na základe vyhlášky o požiadavkách na vnútorné prostredie budov.

Najviac podnetov z hľadiska kvality vnútorného prostredia bolo v roku 2022 smerovaných na prešetrenie zápachu, ako napr. podnet na zápach z prevádzky EBA s.r.o. v Spišskej Belej, podnety týkajúce sa silného chemického zápachu a znečistenia klimatizácie a ovzdušia v obchode Peek a Cloppenburg v Bratislave, podnet na prešetrenie zápachu z bytu na Jelšovej ulici v Bratislave. Okrem toho boli riešené hygienické nedostatky, ako napríklad šváby v chate vo Vyhnanej, podnet na riešenie rodinných domov, ktoré sú využívané ako ubytovne, podnet na nelegálnu podnikateľskú činnosť v neskolaudovanej stavbe v Senci. Pre Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hl. mesto so sídlom v Bratislave bolo vypracované stanovisko k problematike pachových látok vo vnútornom ovzduší obytného prostredia. Okrem iného boli poskytnuté informácie ohľadne uvedenia priestorov do prevádzky a zmeny miesta prevádzky.

Problematika kvality vnútorného prostredia je značne diskutovanou témou aj v médiách, pre ktoré sa poskytli relevantné informácie a odpovede na otázky týkajúce sa ochrany zdravia a životného prostredia. Zamestnanci odboru hygieny životného prostredia a zdravia vypracovali materiál v súvislosti s používaním klimatizačných zariadení v domácnostiach, ako dosiahnuť zdravé prostredie v interiéri domu a ako môže znečistený vzduch vplývať na zdravie ľudí. Boli poskytnuté informácie ohľadne optimálnej vlhkosti a teploty v domácnostiach vzhľadom na ročné obdobie. Pozornosť sa venovala tiež problematike vetrania, kde zamestnanci vypracovali odporúčania ako správne vetrať a ako vetrať, ak bývame v prostredí so znečistenou dopravou a v oblastiach so zlým vykurovaním. Ďalej boli vypracované otázky spojené s vnútorným prostredím v školskej triede, optimálnej teploty v izbe v rekreačnom zariadení a miestností v domácnosti. V súvislosti s vykurovacou sezónou zamestnanci vypracovali materiál s názvom *Spotrebu energie znižujte s ohľadom na vaše zdravie*, kde poskytli odporúčania, ktoré obyvateľom počas šetrenia energie pri vykurovaní a ohreve vody zabezpečia zdraviu adekvátny tepelný komfort, mikroklimatické podmienky a vhodnú teplotu vody. V súvislosti s vykurovaním boli tiež vypracované články o zdravotných rizikách spojených so spaľovaním nevhodných palív a odpovede na otázky týkajúce sa minimálnej teploty, ktorá je vyžadovaná na pracovisku počas vykurovacej sezóny.

Ďalej boli v priebehu roka 2022 vypracované posudky na kvalitu vnútorného ovzdušia, ktoré si vyžiadali objednávateľia a tiež odporúčania na nápravné opatrenia v súvislosti s vyhodnotením vzorky vnútorného ovzdušia, v ktorej bola prekročená limitná hodnota parametra „celkový počet mikroorganizmov“.

Pre odbor legislatívy a práva bolo vypracované stanovisko k predloženému materiálu na rokovanie vlády SR „Návrh opatrení na zníženie spotreby energie vo verejných budovách“, v ktorom odôvodňujeme potrebu dodržiavať aj počas vykurovacej sezóny požiadavky na tepelno-vlhkostnú mikroklimu vo vnútorných priestoroch budov, ktoré upravujú právne predpisy na ochranu verejného zdravia. V rámci pracovných úloh sme tiež pripomenovali zákon o stavebnom konaní a zákon o územnom plánovaní, ktoré predložilo Ministerstvo dopravy a výstavby SR.

V menšej miere bola riešená aj problematika vonkajšieho ovzdušia a to v súvislosti s dočasne zvýšenou úrovňou prízemného ozónu v letnom období, kedy zamestnanci vypracovali materiál: *Ako vzniká smog a ako sa chrániť počas smogovej situácie.*

6. KLIMATICKÉ ZMENY A ZDRAVIE

Problematika zmeny klímy a adaptácie na jej nepriaznivé dôsledky je multirezortnou oblasťou na ktorej sa v rámci svojej kompetencie podieľajú všetky ústredné orgány štátnej správy vrátane ich podriadených inštitúcií. Odbor HŽPaZ v roku 2022 poskytoval relevantné stanoviská v rámci svojich kompetencií za oblasť verejného zdravotníctva.

V rámci adaptačných opatrení na zmenu klímy orgány verejného zdravotníctva vykonávajú peľový monitoring, ktorým sa sledujú koncentrácie biologických alergizujúcich častíc v ovzduší. Podľa peľových správ SR sa peľová sezóna predlžuje a prítomnosť peľových alergénov sa začína už v zimnom období. Na začiatku roka 2022 sa ukončil národný projekt „Rozšírenie siete monitorovacích staníc na sledovanie koncentrácie alergizujúcich častíc“, ktorého cieľom bolo zabezpečenie presného a komplexného vyhodnocovania peľovej situácie v jednotlivých regiónoch Slovenska. Realizácia projektu bola naplánovaná na obdobie 2020-2022, avšak pretrvávajúca pandemická situácia COVID-19 a dynamický vývoj legislatívno - metodického rámca v oblasti informačných technológií verejnej správy spôsobili objektívne prekážky pre realizáciu predmetného projektu, a to hlavne časový sklz pri implementácii projektu a z toho vyplývajúce riziká ako oneskorenie procesu verejného obstarávania a potrebné sústredenie kapacít ÚVZ SR na pandemickú situáciu. Komplexným zhodnotením všetkých okolností a vplyvov dospel ÚVZ SR na pracovnej porade vedenia dňa 13.01.2022 k rozhodnutiu, že sa nebude pokračovať v realizácii rozširovania peľových staníc, a to z personálnych, kapacitných a materiálnych dôvodov.

Odbor HŽPaZ participoval počas roka 2022 na medzirezortnej spolupráci spolu so SHMÚ v rámci plnenia úloh pre NAP „Akčný plán pre implementáciu Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy“. Klimatologické a meteorologické spravodajstvo, ktoré poskytuje SHMÚ na svojej webovej stránke, bude v nadväznosti na túto spoluprácu rozšírené o stručné informácie ohľadom zdravotných rizík a odporúčaní ku hydrologickým a meteorologickým výstrahám. Ide o preventívne odporúčania s dôrazom na ochranu zdravia obyvateľstva pred extrémnymi výkyvmi počasia, ktoré patria medzi najvýraznejšie prejavy zmeny klímy na ľudské zdravie. Zdravotné riziká pri jednotlivých výstrahách budú definovať najrizikovejšie skupiny, možné ohrozenie na zdraví a zároveň odporúčania ako predísť resp. eliminovať vplyv danej výstrahy. Zo strany ÚVZ SR bolo cieľom realizácie predmetnej úlohy zvýšiť povedomie o negatívnych dopadoch na zdravie ľudí vplyvom extrémnych výkyvov počasia, ktoré sa v najväčšej miere týkajú najmä extrémnych horúčav a povodní.

V rámci realizácie projektu „Integrovaný systém úradov verejného zdravotníctva“

(ISÚVZ) bol vypracovaný materiál „Mimoriadne environmentálne situácie“, v ktorom sú uvedené informácie ohľadom odporúčaní pre ochranu zdravia obyvateľstva, ktoré môže byť ohrozené vplyvom mimoriadnych environmentálnych udalostí ako sú povodne, extrémne horúčavy či mrazy, kalamitný výskyt komárov a pod.. Materiál bude zverejnený na novom informačnom portáli ÚVZ SR.

V súvislosti s problematikou extrémnych prejavov počasia (mrazy, horúčavy, povodne) sa poskytovali podklady pre mediálny odbor. Zároveň bola počas výskytu takýchto extrémnych prejavov počasia verejnosť promptne informovaná prostredníctvom webovej stránky o spôsobe ako sa chrániť a predchádzať ich negatívnym vplyvom.

7. POHREBNÍCTVO

Pandémia ochorenia COVID-19 sa v roku 2022 zlepšila, znížil sa počet obetí, Slovensko sa zaradilo do bežného života. Naďalej ostalo v platnosti Usmernenie ÚVZ SR k zaobchádzaniu s ľudskými pozostatkami osoby, ktorá bola v čase úmrtia nakazená koronavírusom, a k organizovaniu pohrebných obradov.

V roku 2022 Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky naďalej usmerňoval regionálne úrady verejného zdravotníctva, verejnosť, jednotlivé obce a mestá, prevádzkovateľov pohrebných služieb, prevádzkovateľov pohrebísk, aj zdravotnícke zariadenia vo veci správneho postupu pri nakladaní s mŕtvym v zmysle zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve. V oblasti pohrebníctva sa poskytovali informácie aj jednotlivým médiám.

Bolo vydaných cca 20 stanovísk. Najviac žiadostí o vypracovanie stanoviska sa týkalo problematiky prevádzkovania pohrebiska, ochranného pásma pohrebiska, pochovávanie utečencov a právny názor na ustanovenie § 30 ods. 2 zákona o pohrebníctve. Ďalej to boli témy postupov nakladania s ľudskými pozostatkami v zdravotníctve, problematika balzamovania, riešenie odstavenia krematória a prevádzkovania pohrebných služieb. Mimo pochovávania ľudských pozostatkov sa odpovedalo aj na otázky v oblasti krematória zvierat. V roku 2022 Úrad verejného zdravotníctva SR sa vyjadroval k poslancemu návrhu zákona o pohrebníctve pani poslankyne Adrejuvovej, ktorého cieľom bolo odstrániť nesúlad v prístupe a zaobchádzaní s potratenými alebo predčasne odňatými ľudskými plodmi v kontexte zabezpečenia piety, teda spôsobu dôstojného zaobchádzania s ľudskými pozostatkami.

8. ĎALŠIE ČINNOSTI ODBORU

• Uplatňovanie procesu Hodnotenia dopadov na zdravie (HIA) v praxi

V roku 2022 bola metodika HIA uplatňovaná v posudkovej činnosti v rámci posudzovania návrhov činností predkladaných orgánom verejného zdravotníctva SR v rámci procesu EIA alebo pri územnom konaní. Predkladateľom návrhov bolo vo väčšine prípadov Ministerstvo životného prostredia SR. Uplatňovanie vyhlášky MZ SR č. 233/2014 Z. z. o podrobnostiach hodnotenia vplyvov na verejné zdravie bolo priebežne konzultované na podnet jednotlivých regionálnych úradov. V mnohých prípadoch posudzované zámery, oznámenia o zmene, záverečné stanoviská obsahovali alebo boli na vyžiadanie príslušného regionálneho úradu doplnené o rozptylové, akustické štúdie, svetlotechnické posudky, a teda orgány VZ vedeli na základe nich posúdiť ich možný vplyv na zdravie a ich významnosť bez požiadavky na vypracovanie HIA.

V súvislosti zlepšiť databázu relevantných údajov, ktoré by nám dopomáhali vyhodnotiť vplyv negatívnych faktorov životného prostredia na zdravie v rámci nominácie do

pracovnej skupiny MZ SR pre tvorbu, implementáciu a revíziu štandardných a odporúčaných postupov pre výkon prevencie v Slovenskej republike odbor HŽP v spolupráci s odborníkmi na ÚVZ SR, RÚVZ v BB a zo SZU pokračoval na príprave začleniť ľudský biomonitring medzi postupy pre výkon prevencie a jeho zavedenie do praxe. V kontexte uvedeného sa ÚVZ SR zapojilo do národného projektu MZ SR "Tvorba nových a inovovaných postupov pre výkon prevencie a ich zavedenie do medicínskej praxe" (2019-2022) financovaného z OP: Ľudské zdroje MPSVR SR (NFP312041R239). Cieľom projektu bolo vypracovať štandardný preventívny postup pre zavedenie ľudského biomonitringu na národnej úrovni. V rokoch 2020-2021 prebehlo niekoľko expertných pracovných stretnutí v spolupráci s RÚVZ BB, SZU a UKF Nitra. Výsledkom bolo spracovanie návrhu preventívneho postupu, ktorý bol predložený Komisii MZ SR pre PpVP na schválenie. Komisia uvedený postup odporučila ministrom zdravotníctva SR schváliť a zaradiť ho medzi ostatné štandardné preventívne a inovatívne postupy MZ SR. Následne MZ SR podľa § 45 ods. 1 písm. c) zákona 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydalo štandardný postup: „Biomonitoring populácie Slovenskej republiky toxickým látkam z prostredia“ s účinnosťou od 15. mája 2021 (revízia 1. júl 2022). Ide o metodický rámec zavedenia ľudského biomonitringu do praxe. Aktuálne prebiehajú prípravné práce pre jeho aplikačnú časť.

- **Programy a projekty**

Pracovníci odboru hygieny životného prostredia sa podieľali na riešení úloh v rámci Programov a projektov ÚVZ SR a RÚVZ v SR. Odpočet za rok 2021 bol podľa pokynov spracovaný a odovzdaný.

- **Mimoriadne udalosti**

Pandémia ochorenia COVID-19: Aj počas roku 2022 zamestnanci odboru HŽP pripravovali stanoviská pre občanov, pre médiá, usmernenia pre regionálne úrady, odpovedali emailom na koronapodnety, či telefonické dotazy na základe aktuálne platných vyhlášok a nariadení. Zároveň ÚVZ SR reagoval na danú situáciu preventívnymi odporúčanými opatreniami ako je časté umývanie rúk mydlom, zakrývanie si úst pri kýchaní alebo kašľaní, fyzický odstup, nosenie rúška na verejnosti, častá ventilácia a filtrovanie vzduchu v miestnosti, či dezinfekcia. Všetky vyhlášky a odporúčania sú uverejnené na webovej stránke úradu.

Prílev vojnových utečencov z Ukrajiny: Vyhlásením mimoriadnej situácie z dôvodu ozbrojeného konfliktu z územia Ukrajiny prichádza na Slovensko milióny ľudí, ktorí hľadajú útočisko pred vojnou v krajinách EÚ. Slovensko, ako aj celá EÚ poskytla vojnovým utečencom koordinovanú humanitárnu, politickú, finančnú a materiálnu podporu. Zamestnanci odboru boli nápomocní pri tvorbe usmernení a odporúčaní napr. pre ubytovacie zariadenia.

Pracovné skupiny:

Na národnej úrovni:

- Pracovná skupina 1/VODA v rámci prípravy novej Stratégie environmentálnej politiky Slovenska do roku 2030, MŽP SR Bratislava
- Riadiaci výbor projektu LIFE – Water and Health (LIFE17ENV/SK/000036)
- Pracovná skupina pre aktualizáciu pesticídov pre monitorovanie v pitnej vode a jej zdrojoch

- Medzirezortná pracovná skupina autorizovaných osôb a orgánov technického posudzovania
- Asociácia vodárenských expertov
- Tematická pracovná skupina pre monitorovanie a hodnotenie Stratégie SR pre integráciu Rómov do roku 2020
- Vedecké fórum pre oblasť vôd na území hlavného mesta SR Bratislavy
- Pracovná skupina k monitoringu vodných útvarov podľa návrhu novej smernice pre pitnú vodu
- Medzirezortná pracovná skupina v súvislosti s implementáciou smernice Rady (EÚ) 2020/2184 vytvorená Ministerstvom zdravotníctva SR,
- Pracovná skupina pre transpozíciu Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2020/2184 zo 16. decembra 2020 o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu
- Pracovná skupina zameraná na riešenie legislatívno-technických otázok súvisiacich s legalizáciou verejných studní a na zlepšenie prístupu k pitnej vode
- **Pracovná skupina pre zabezpečenie plnenia základných podmienok v pôsobnosti MŽP SR v rámci politiky súdržnosti (2021 – 2027)**
- Pracovná skupina na prípravu návrhu zákona o územnom plánovaní a o výstavbe
- Pracovná skupina na riešenie problematiky fitness a ďalších zariadení na regeneráciu tela a novelizácie Katalógu služieb
- Expertná skupina Národnej infraštruktúry pre priestorové informácie (NIPI)
- Medzirezortná pracovná skupina pre koordináciu politiky zmeny klímy
- Medzirezortná pracovná skupina pre implementáciu NEHAP
- Medzirezortná pracovná skupina pre Akčný plán adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy.
- Medzirezortná pracovná skupina pre vypracovanie materiálu „Konceptia ochrany prírody a krajiny na roky 2016-2025“
- Medzirezortná pracovná skupina pre Envirostratégiu 2030
- Pracovná skupina k príprave Správy o zdravotnom stave obyvateľstva SR
- Medzirezortná pracovná skupina pre Agendu 2030
- Skúšobná komisia pre odbornú spôsobilosť pre hodnotenie vplyvov na verejné zdravie
- Skúšobná komisia pre odbornú spôsobilosť pre hodnotenie zdravotných rizík
- Medzirezortná pracovná skupina „Terminologická komisia MŽP SR“
- Národná expertná skupina na elimináciu environmentálnej kriminality
- Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie balzamovania a konzervácie
- Poradný zbor hlavnej odborníčky pre odbor HŽP HH SR

Na medzinárodnej úrovni:

- Pracovná skupina Voda a zdravie k Protokolu o vode a zdraví
- Pracovná skupina k Nastaveniu cieľov a reportovaniu k Protokolu o vode a zdraví
- Pracovná skupina Smernice 98/83/ES pitná voda
- Expertná skupina k pracovnej skupine Smernice 98/83/ES pitná voda
- Pracovná skupina Smernice 2006/7/ES voda na kúpanie
- Expertná skupina Smernice 2006/7/ES voda na kúpanie
- Pracovná skupina EIONET – NRC Noise (EEA)
- Výbor Európskej komisie pre problematiku environmentálneho hluku ustanovený na základe Smernice 2002/49/EC Európskeho parlamentu a Rady
- Expertná skupina pri EK pre problematiku hluku v životnom prostredí
- Expertná skupina HIC pod WHO za oblasť zmena klímy a zdravie

- Pracovná skupina EIONET - NRC Environment and Health (EEA)
- Zmiešaná Slovensko – Maďarská komisia pre životné prostredie, Pracovná skupina pre otázky hygieny životného prostredia
- WHO / Task Force for Environment and Health
- Pracovná skupina v súvislosti s implementáciou smernice Rady (EÚ) 2020/2184 vytvorená Ministerstvom zdravotníctva SR
- Pracovná skupina pre transpozíciu Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2020/2184 zo 16. decembra 2020 o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu vytvorená Hlavným hygienikom SR pre riešenie konkrétnych odborných problémov na úrovni ÚVZ SR a RÚVZ
- Pracovná skupina pre Krajinu a zdravie (Landscape and Health)

Pracovné cesty:

Zahraničné:

- Voda Zlín – konferencia, marec 2022, Zlín ČR
- Pitná voda Tábor- konferencia, máj 2022, Tábor ČR
- Odborno- študijná cesta do vybraných úpravni vôd v severných Čechách – október 2022
- Pracovné stretnutie k novým právnym predpisom – transpozícia smernice (EÚ) 2020/2184, Praha SZÚ, september 2022

Tuzemské:

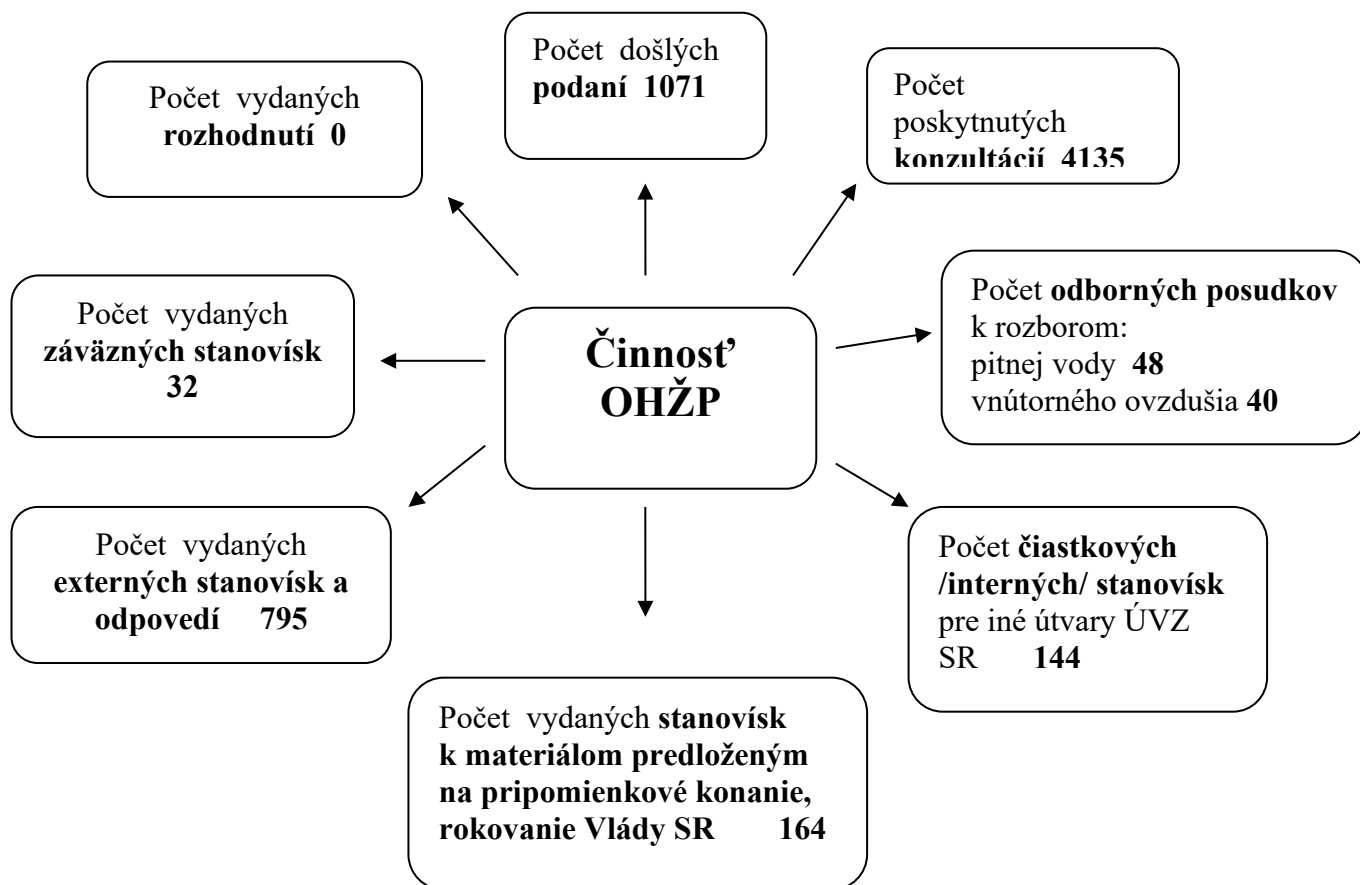
- SAVE –Nové trendy v úprave vody – konferencia, apríl 2022
- 20. Slovenská hydrogeologická konferencia, máj 2022
- Akustika a vibrácie – konferencia, máj 2022
- Poradný zbor HH SR pre odbor HŽPaZ, jún 2022, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
- Životné podmienky a zdravie – konferencia, september 2022
- Hodnotenie kvality prostredia – konferencia, október 2022
- 53. konferencia vodohospodárov v priemysle – konferencia, november 2022
- Ochrana podzemných vôd – seminár, december 2022
- Prezentácia rekarbonizačného reaktora (stvrdzovanie vôd) v úpravni vôd v Kokave nad Rimavicou – jún, 2022

Kurzy:

- Základné manažérske zručnosti, marec 2022, Bratislava
- Riadený výberový rozhovor, apríl 2022, Bratislava
- Mentoring, apríl 2022
- Prezentačné zručnosti, august 2022
- Riešenie problémov, september 2022
- Stres manažment, október 2022
- Environmentálne dáta, informácie a hodnotenie – workshop, október 2022

Ostatné pracovné cesty boli organizované online formou.

Prehľad výkonov OHŽP



ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

1. Legislatívne úlohy

Zabezpečovanie legislatívneho procesu schvaľovania - legislatívne úpravy účinné v r. 2022

V r. 2022 boli pripravené novelizácie legislatívnych úprav s problematikou ochrany zdravia pri práci:

- 1. septembra 2022 nadobudol účinnosť zákon č. 249/2022 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú zákony v súvislosti so zlepšovaním podnikateľského prostredia, ktorým sa novelizoval zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Do § 30 zákona č. 355/2007 Z. z. boli doplnené povinnosti právnickej osoby - jednoosobovej spoločnosti s ručením obmedzeným, ak štatutárny zástupca alebo konateľ, ktorý je fyzickou osobou vykonáva rizikovú prácu (bez ohľadu na to, či je alebo nie je zamestnancom).
- 1. decembra 2022 nadobudla účinnosť vyhláška MZ SR č. 381/2022 Z. z., ktorou sa novelizovala vyhláška MZ SR č. 99/2016 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci v znení neskorších predpisov. V súvislosti s energetickou krízou sa na prechodné obdobie šiestich mesiacov od 01.12.2022 do 31.5.2023 znížila minimálna prípustná operatívna teplota pre chladné obdobie roka na pracoviskách, na ktorých zamestnanci vykonávajú prácu zaradenú podľa energetického výdaja do triedy 1a (t. j. ľahkú administratívnu prácu), z pôvodnej hodnoty 20 stupňov Celzia, na hodnotu 19 stupňov Celzia.

V priebehu r. 2022 boli pripravené dve legislatívne úpravy s problematikou ochrany zdravia pri práci, ktoré nadobudli účinnosť v januári 2023:

- 13. januára 2023 nadobudol účinnosť zákon č. 517/2022 Z. z., ktorým sa novelizoval zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Novelou zákona č. 355/2007 Z. z. sa upravil spôsob vykonávania odbornej prípravy osôb exponovaných pri práci diizokyanátom, t. j. zamestnancov a fyzických osôb - podnikateľov, ktoré nezamestnávajú iné fyzické osoby. Diizokyanáty, ktoré sa používajú najmä v rôznych odvetviach priemyslu spôsobujú profesionálne ochorenia dýchacích ciest a profesionálne kožné ochorenia. Povinnosť zabezpečiť odbornú prípravu osôb exponovaných pri práci diizokyanátom najneskôr od 24. augusta 2023 vyplýva pre zamestnávateľov a pre fyzické osoby - podnikateľov, ktoré nezamestnávajú iné fyzické osoby z nariadenia komisie (EÚ) 2020/1149, ktorým sa mení príloha XVII k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemikálií (REACH), pokiaľ ide o diizokyanáty. Uvedené nariadenie komisie EÚ je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. Cieľom je obmedziť používanie diizokyanátov v priemyselných a profesionálnych aplikáciách na tie prípady, pri ktorých sa uplatňujú technické a organizačné opatrenia, pričom je uložená požiadavka na absolvovanie odbornej prípravy osôb.
- 15. januára 2023 nadobudlo účinnosť nariadenie vlády SR č. 525/2022 Z. z., ktorým sa novelizovalo nariadenie vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko. V rámci zlepšovania podnikateľského prostredia bola vypustená príloha č. 3, ktorá obsahovala minimálne lehoty na čistenie vykurovacích telies, osvetľovacích telies a okien na pracovisku.

V priebehu r. 2022 sa pripravovali návrhy nasledovných legislatívnych úprav s problematikou ochrany zdravia pri práci, ktoré nadobudnú účinnosť v r. 2023:

- novela zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- nová vyhláška MZ SR o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci,
- nová vyhláška MZ SR o podrobnostiach o ochrane zdravia pred psychickou pracovnou záťažou,
- novela vyhlášky MZ SR č. 99/2016 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci v znení neskorších predpisov,
- novela vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií v znení neskorších predpisov,
- novela nariadenia vlády SR č. 281/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami.

2. Plnenie úloh vyplývajúcich z uznesení vlády SR

- Správa o stave ochrany práce a o činnosti orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie práce za r. 2021 - príprava časti správy na rokovanie vlády SR týkajúcej sa ochrany zdravia pri práci a hodnotenia stavu a vývoja chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce; predkladá sa každoročne spoločne s MPSVR SR, MH SR a ďalšími zainteresovanými rezortami (uznesenie vlády SR č. 475/2003, úlohy B.1 a B.4) (28.03.2022)
- Stratégia BOZP - Vyhodnotenie plnenia Stratégie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v SR na roky 2021-2027 a programu jej realizácie – uznesenie vlády SR č. 790/2020, úlohy B.2 a B.3) (25.03.2022)
- Informácia o plnení opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia - novelizáciou zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov prehodnotiť zdravotný dohľad prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby pre zamestnancov vykonávajúcich 1. a 2. kategórie prác (uznesenie vlády SR č. 327/2017, úloha B.36) (07.03.2022)
- Predložiť do legislatívneho procesu novelu nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko s cieľom vyňatia ustanovení upravujúcich čistenie okien vyplývajúcich z prílohy č. 3 (uznesenie vlády SR č. 79/2022, úloha C.46) (22.06.2022)
- Primerane upraviť a predložiť návrh zmeny vyhlášky č. 99/2016 Z. z. do legislatívneho procesu tak, aby bola minimálna teplota v priestoroch pre prácu triedy 1a v súlade s návrhom Ministerstva hospodárstva SR (uznesenie vlády SR č. 79/2022, úloha C.46) (30.11.2022)
- Zabezpečiť plnenie úloh akčného plánu pre implementáciu Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy (uznesenie vlády SR č. 476/2021, úloha B.2) (14.12.2022)

3. Plnenie úloh pre MZ SR - stanoviská a podklady k materiálom s problematikou ochrany zdravia pri práci

- Odborné podklady k legislatívnemu procesu noviel zákona č. 355/2007 Z. z. (priebežne celý rok)
- Stanovisko k návrhu odborného usmernenia MZ SR, ktorým sa mení odborné usmernenie o náplni lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci (VPK) (25.01.2022)

- Vyjadrenie pre Odborový zväz KOVO v súvislosti s aplikáciou vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci (21.02.2022)
- Stanovisko k rozporovému konaniu k zásadnej pripomienke KOZ SR k novele zákona č. 355/2007 Z. z., týkajúcej sa vnútorného predpisu pri záťaži teplom pri práci (17.06.2022)
- Informácia ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotného rizika - expozícia vírusu SARS-CoV-2 (27.09.2022)
- Stanoviská v rámci VPK a MPK k návrhom právnych predpisov

4. Príprava materiálov pre Európske a iné medzinárodné inštitúcie

- Výročná správa orgánov verejného zdravotníctva pre SLIC za r. 2021
- Non-Binding Guidance on Biological Agents (12.08.2022)
- Dotazník k biologickým expozičným testom (biomonitorovaniu) zamestnancov (24.08.2022)
- Request_Directive 2009/148/EC on the protection of workers from the risks related to exposure to asbestos at work (25.08.2022)
- Survey on asbestos in buildings (06.09.2022)
- Guaranteeing the timely delivery of the EU Green Deal for health: reforming the REACH and CLP regulations and agreeing on the Sustainable Use of Pesticides (04.11.2022)
- Spolupráca na novelách európskych smerníc
- Odpovede na otázky v rámci medzinárodného výmenného informačného systému (siete) SLIC – KSS (Knowledge Sharing Site)
 - Švédsko: Kognitívne faktory pri presadzovaní BOZP a prevencii (16.01.2022)
 - Holandsko: Normy pre expozíciu prachu a endotoxínom pri chove ošípaných (20.01.2022)
 - Dánsko: Systémy povolení na prácu s azbestom (02.02.2022)
 - Írsko: EM polia a elektrotechnickí pracovníci (02.02.2022)
 - Holandsko: Teleskopický systém na umývanie (okien) s exoskeletom (09.02.2022)
 - Dánsko: Vplyv informačných technológií na kvalitu spánku (21.04.2022)
 - Holandsko: Opatrenia na kontrolu výfukových plynov naftového motora (22.04.2022)
 - Belgicko: Odstraňovanie azbestocementu (12.05.2022)
 - Chemex 2022 SLIC Guidance Sensitisers (15.06.2022)

5. Spolupráca s ústrednými orgánmi štátnej správy a s ich výkonnými zložkami, ktoré pôsobia v oblasti ochrany pracovného prostredia, so zástupcami zamestnávateľov a zamestnancov

- Spolupráca zástupcov Národnej siete BOZP
- Spolupráca s NIP
 - v rámci Dohody o spolupráci a koordinácii činnosti medzi ÚVZ SR a NIP v oblasti ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti pri práci (podpísaná 15.3.2011)
 - v rámci Poradného orgánu hlavného hygienika SR a generálneho riaditeľa NIP (štatút nadobudol účinnosť 19.12.2016) – zasadnutie per rollam z dôvodu mimoriadnej epidemiologickej situácie (10.05.2022)
 - ako Národným kontaktným miestom Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci
 - spoločné previerky vykonané orgánmi verejného zdravotníctva a orgánmi inšpekcie práce vo vybraných organizáciách; vypracovanie súhrnnej správy

- spoločné štvrťročné pracovné stretnutia zástupcov RÚVZ v SR a Inšpektorátov práce; vypracovanie súhrnnej správy
- Spolupráca s Ministerstvom životného prostredia SR
 - pri výkone štátneho zdravotného dozoru na úseku prevencie závažných priemyselných havárií v rozsahu svojej pôsobnosti podľa zákona č. 355/2007 Z. z.
 - pri spracúvaní plánu kontrol podnikov podľa zákona č. 128/2015 Z. z.
- Spolupráca so Slovenskou inšpekciou životného prostredia
 - spoločné koordinované kontroly vykonané RÚVZ v SR a orgánmi štátnej správy na úseku prevencie závažných priemyselných havárií vo vybraných podnikoch (vrátane zistených nedostatkov a opatrení uložených RÚVZ v SR)
 - priebežná kontrola dodržiavania stanoveného harmonogramu spoločných koordinovaných kontrol podľa zákona č. 128/2015 Z. z., požadovaného zasielania záznamov z kontrol
- Spolupráca so Štatistickým úradom SR
 - poskytnutie údajov o rizikových prácach v SR
- Spolupráca s Národným lesníckym centrom

6. Celoslovenské odborné usmerňovanie a koordinácia RÚVZ v SR pri výkone štátneho zdravotného dozoru v oblasti ochrany zdravia pri práci

- Usmerňovanie prostredníctvom Poradného orgánu HH SR a GR NIP pre spoluprácu a koordináciu činností v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci
- Koordinácia a metodické usmerňovanie spoločných dozorných aktivít RÚVZ v SR a orgánov inšpekcie práce v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci
 - Spoločné dozorné aktivity boli zamerané najmä na prevenciu poškodení podporno-pohybovej sústavy súvisiacich s prácou
- Koordinácia spoločných dozorných aktivít RÚVZ v SR a zainteresovaných orgánov štátnej správy vo vybraných podnikoch v SR podľa zákona č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Aktualizácia osnovy celoslovenskej výročnej správy RÚVZ v SR
- Príprava stanovísk pre RÚVZ (písomne, elektronickou poštou, telefonicky)

7. Príprava podkladov na rozhodovaciu činnosť ÚVZ SR

- Počet rozhodnutí (spolu): 22
- a) **rozhodovacia činnosť ÚVZ SR k návrhom na vydanie oprávnení na vykonávanie činnosti pracovnej zdravotnej služby**
 - Počet rozhodnutí - o uložení pokuty: 1
- b) **rozhodovacia činnosť ÚVZ SR k návrhom na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb**
 - Počet rozhodnutí - vydané oprávnenia: 20 (týkajúce sa interiéru budov: 1; interiéru budov exteriéru budov a bytových: 1; exteriéru budov a bytových jadier: 9; exteriéru budov: 8; bytových jadier: 1)
 - zmena rozhodnutia: 1

8. Evidencia fyzických osôb - podnikateľov a právnických osôb, ktoré vykonávajú samostatne niektoré činnosti pracovnej zdravotnej služby v kategórii 1 a 2

Podľa § 5 ods. 4 písm. s) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vedie Úrad verejného zdravotníctva SR (odbor PPL) na svojej internetovej stránke zoznam fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb, ktoré vykonávajú samostatne dodávateľským spôsobom činnosť pracovnej zdravotnej služby (dohľad nad pracovnými podmienkami) podľa § 30aa ods. 2 písm. a) až d) zákona č. 355/2007 Z. z. na základe ohlásenia Úradu verejného zdravotníctva SR pre zamestnancov vykonávajúcich práce zaradené do kategórie 1 a 2.

K 31.12.2022 vykonávalo činnosť PZS 367 fyzických osôb - podnikateľov alebo právnických osôb (činnosť vykonávali samostatne lekári a verejní zdravotníci). Od r. 2004 do 31.12.2022 ukončilo alebo pozastavilo svoju činnosť 25 lekárov alebo verejných zdravotníkov.

9. Kontrolná činnosť

Kontroly plnenia podmienok, na základe ktorých bolo právnickým osobám alebo fyzickým osobám – podnikateľom vydané oprávnenie na **výkon pracovnej zdravotnej služby** a plnenia povinností pracovnej zdravotnej služby boli v r. 2022 ovplyvnené pandemiou ochorenia COVID-19 a s tým súvisiacim výnimočným stavom a núdzovým stavom vyhláseným 11. marca 2020 uznesením vlády SR a opatreniami Úradu verejného zdravotníctva SR prijatými počas mimoriadnej situácie súvisiacej s ohrozením verejného zdravia II. stupňa.

Dňa 05.10.2022 bola vykonaná kontrola pracovnej zdravotnej služby Balsam, s.r.o., Bardejov a bolo vydané rozhodnutie o uložení pokuty v sume 2 000 €.

10. Realizácia a koordinácia úloh, projektov, programov, epidemiologických štúdií zameraných na hodnotenie vplyvu fyzikálnych, chemických, biologických a iných faktorov práce a pracovného prostredia na zdravie zamestnancov (gestorské a spoluriešiteľské pracovisko)

- Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce (gestor)
 - znižovanie miery zdravotných rizík - rizikové práce
 - znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí
 - znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém
- Intervencie na podporu zdravia pri práci
 - Zdravé pracoviská (gestor)
 - Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci (gestor: NIP, informovanie prostredníctvom webového sídla)

11. Plnenie ďalších úloh

- Odborné stanoviská k problematike ochrany zdravia pri práci: 161
Z toho:
 - Stanoviská: 18
 - Informácie: 50
 - Čiastkové stanoviská pre iné odbory: 93
- Vyjadrenia k protiepidemickým opatreniam vydaných Úradom verejného zdravotníctva SR ku COVID-19 - pre zamestnávateľov, odbornú a laickú verejnosť: 243
- Pripomienkovanie legislatívnych a nelegislatívnych úprav MZ SR a iných rezortov

- Príprava podkladov na interné audity
 - Preverenie dodržiavania Etického kódexu zamestnanca ÚVZ SR VD-04. Kontrola dodržiavania zásad bezpečnej prevádzky PC v ÚVZ SR v súlade so smernicou SM-25 „Smernica, ktorou sa upravuje práca s informačnými technológiami“. Kontrola zabezpečenia ochrany osobných údajov dotknutých osôb, spracúvaných v informačných systémoch osobných údajov v ÚVZ SR v súlade s SM-37 „Bezpečnostný projekt“ (05.10.2022)
- Príprava podkladov na certifikačný audit ÚVZ SR
 - Certifikačný dohľadový audit SGS (14.06.2022)
- Príprava celoslovenskej výročnej správy odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR
- Odpočet plnenia Programov a projektov ÚVZ SR a RÚVZ v SR za r. 2022
- Príprava stanovísk k odvolaniam proti rozhodnutiu RÚVZ a k sťažnostiam: 11
- Činnosť v poradnom zbore HH SR pre odbor PPLaT
- Činnosť v Poradnom orgáne HH SR a GR NIP pre spoluprácu a koordináciu činností v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci
- Centrálny register rizikových prác (sumarizácia údajov z RÚVZ v SR k 31.12.2022, priebežné aktualizácie programu a konzultácie)
- Poskytovanie informácií, konzultácií a poradenstvo pre zamestnávateľov, zamestnancov, pre KOZ SR a jednotlivé odborové zväzy, pre jednotlivé rezorty, pracovníkmi odboru PPL osobne, telefonicky, elektronickou poštou
- Aktualizácia internetovej stránky ÚVZ SR
- Príprava stanovísk pre mediálny referát ÚVZ SR

12. Činnosť pracovnej zdravotnej služby pre zamestnancov ÚVZ SR

- Zabezpečenie povinného očkovania zamestnancov laboratórií odboru lekárskej mikrobiológie a odboru objektivizácie faktorov životných podmienok ÚVZ SR proti hepatitíde typu B a meningokokovej meningitíde (opakované konanie v r. 2022 na ÚVZ SR a s RÚVZ hl. mesto Bratislava so sídlom v Bratislave)
- Posúdenie zdravotnej spôsobilosti na prácu zamestnankyne ÚVZ SR, ktorá bola zamestnávateľom zaradená medzi pracovníkov kategórie A so zdrojmi ionizujúceho žiarenia - príprava podkladov k pracovnej činnosti pre pracovnú zdravotnú službu Miomed s.r.o., Bratislava (15.03.2022)
- SM-13 Smernica, ktorou sa upravuje činnosť pracovnej zdravotnej služby – pripomienkovanie aktualizácie (29.03.2022)
- Posudok o riziku práce a pracovných podmienok s rizikovým faktorom ionizujúce žiarenie – pripomienkovanie (06.04.2022)
- Prevádzkový poriadok a posudok o riziku pre chemické faktory odboru objektivizácie faktorov životného prostredia ÚVZ SR – pripomienkovanie (23.05.2022)
- Lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci zamestnancov ÚVZ SR – informácia pre osobný úrad ÚVZ SR (28.09.2022)
- Zátiaľ teplom u zamestnancov ÚVZ SR počas mimoriadne teplých dní – informácia pre HH SR (30.06.2022)
- Návrh postupu na zníženie zdravotného rizika pri monitorovaní odpadových vôd na prítomnosť vírusu SARS-CoV-2 – žiadosť o stanovisko odboru objektivizácie faktorov životných podmienok ÚVZ SR (26.09.2022)
- Návrh na zaradenie prác s expozíciou biologickému faktoru (vírusu SARS-CoV-2) do kategórie 3 na pracovisku Špecializované laboratórium molekulárnej biológie ÚVZ SR (19.10.2022)

- Povinné očkovanie zamestnancov laboratórií ÚVZ SR – informácia a žiadosť o súhlas HH SR (25.10.2022)
- Zabezpečenie vykonávania lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci zamestnancov ÚVZ SR a vypracovanie lekárskeho posudku o zdravotnej spôsobilosti na prácu podľa zákona č. 355/2007 Z. z. – konzultácia s doc. MUDr. F. Krutým, CSc., vedúcim tímu pracovnej zdravotnej služby Miomed s.r.o., Bratislava, ktorá pre zamestnancov ÚVZ SR vykonáva lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci (28.10.2022)
- Posúdenie zdravotného rizika z expozície faktorom práce a pracovného prostredia na pracoviskách odboru lekárskej mikrobiológie ÚVZ SR, na ktorých zamestnanci vykonávajú rizikovú prácu (14.12.2022)
 Informácia k 31.12.2022 o výsledkoch posúdenia zdravotného rizika na pracoviskách ÚVZ SR, na ktorých zamestnanci vykonávajú rizikovú prácu - kontrolný list zamestnávateľa – príprava podkladov pre osobný úrad ÚVZ SR (30.12.2022).

**ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A
KOZMETICKÝCH VÝROBKOV**

1. Tvorba právnych predpisov (legislatívny proces)

V oblasti legislatívnych úloh Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky a Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky bol OHVBPKV aj v roku 2022 aktívne zapojený do procesu tvorby právnych predpisov v oblasti bezpečnosti potravín a hygieny výživy, kozmetických výrobkov a ochrany spotrebiteľa prostredníctvom zastúpenia v pracovných výboroch Európskej komisie a Rady EÚ.

OHVBPKV pripravil paragrafové znenie novely zákona č. 355/2007 Z. z. Zmeny sa týkali bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov.

OHVBPKV pripravil paragrafové znenie novely vyhlášky MZ SR č. 533/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania.

OHVBPKV opatrením MZ SR zrušil výnos MP SR a MZ SR č. 608/1/2004 - 100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca požiadavky na potraviny nového typu.

OHVBPKV zverejnil predbežnú informáciu k novelám výnosov MP SR a MZ SR č. 16826/2007-OL a 28167/2007-OL.

OHVBPKV bol v 2022 taktiež aktívne zapojený do procesu tvorby európskych právnych predpisov v oblasti maximálnych hladín rezíduí pesticídov.

V rámci medzirezortného pripomienkového konania OHVBPKV pripomienkoval materiály predkladané Ministerstvom zdravotníctva SR, Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a Ministerstvom hospodárstva SR.

2. Úlohy súvisiace s bezpečnosťou potravín a výkonom dozoru

Na úseku bezpečnosti potravín v kompetencii Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a ostatných orgánov verejného zdravotníctva ako orgánov úradnej kontroly a ŠZD bolo v roku 2022 odborom priebežne odborne a organizačne pripravované priebežné plnenie odporúčaní, ktoré vyplynuli z predchádzajúcich záverečných správ k špecifickým auditom Európskej komisie, ktoré sa uskutočnili v Slovenskej republike v priebehu predchádzajúcich rokov (od 2008 – orgánov verejného zdravotníctva sa týkala problematika prevencie salmonel pri používaní živočíšnych potravín pri výrobe hotových pokrmov v zariadeniach spoločného stravovania, problematika všeobecnej hygieny, prídavných látok, problematika materiálov a predmetov prichádzajúcich do kontaktu s potravinami, problematika kontroly nakladania s odpadom z medzinárodných dopravných prostriedkov, problematika kontroly nakladania s vedľajším živočíšnym odpadom, problematika kontaminantov v potravinách).

OHVBPKV pripravil a zverejnil na webovom sídle články „Zmena podmienok pri vývoze potravín zo SR do Číny od 1.1.2022“ a „Zákaz používania oxidu titaničitého (E171) ako prídavnej látky v potravinách“

3. Činnosť v medzirezortných pracovných skupinách a pracovných výboroch pri Európskej komisii a Rade Európskej únie

V roku 2022 sa pracovníci odboru v nadväznosti na kompetencie vyplývajúce zo zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách, ako zástupcovia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky priebežne zúčastňovali pracovných rokovaní v nasledovných pracovných skupinách a výboroch Európskej komisie, na zasadnutiach nasledovných pracovných skupín Rady Európskej Únie a Rady Európy:

- Pracovná skupina Európskej komisie expertov pre potraviny pre osobitné skupiny,
- Pracovná skupina Európskej komisie expertov pre výživové a zdravotné tvrdenia o potravinách,
- Pracovná skupina Európskej komisie expertov pre výživové doplnky a obohatené potraviny,
- Pracovná skupina Európskej komisie expertov pre nové potraviny,
- Pracovná skupina Európskej komisie expertov pre prídavné látky,
- Pracovná skupina Európskej komisie expertov pre arómy,
- Pracovná skupina Európskej komisie expertov pre enzýmy,
- Pracovná skupina Európskej komisie expertov pre environmentálne kontaminanty,
- Pracovná skupina Európskej komisie pre rezíduá pesticídov,
- Stály výbor Európskej komisie pre rastliny, zvieratá, potraviny a krmivá – rezíduá pesticídov,
- Stály výbor Európskej komisie pre rastliny, zvieratá, potraviny a krmivá – nové potraviny a toxikologická bezpečnosť v potravinovom reťazci,
- Stály výbor Európskej komisie pre potravinový reťazec a zdravie zvierat –všeobecné potravinové právo (PAFF-GFL),
- Stály výbor Európskej komisie pre potravinový reťazec a zdravie zvierat –všeobecné potravinové právo (PAFF-TOX) – toxikologická bezpečnosť,
- Pracovná skupina Codex Alimentarius Rady Európskej Únie (kontaminanty, prídavné látky, rezíduá pesticídov),
- Pracovná skupina Európskej komisie pre kozmetické výrobky,
- Stály výbor Európskej komisie pre kozmetické výrobky,
- Pracovná skupina Európskej komisie PEMSAC trhový dozor,
- Pracovná skupina Európskej komisie PEMSAC spolupráca kontrolných orgánov,
- Stály výbor pri Rade Európy P-SC-COS
- Pracovná skupina pre laboratórne analýzy P-SC-OCCL.

Spolu bola zamestnancami odboru zabezpečená účasť na 30 (z toho 11 v oblasti kozmetických výrobkov) zasadnutiach uvedených pracovných skupín expertov a výborov.

Zastupovanie v uvedených pracovných skupinách a výboroch Európskej komisie a na zasadnutiach pracovných skupín Rady Európskej únie úzko súviselo s materiálmi v oblasti bezpečnosti potravín, kozmetických výrobkov, zavádzania nových laboratórných metód na kontrolu zloženia a mikrobiologickej čistoty kozmetických výrobkov a s výkonom úradnej kontroly potravín a štátnym zdravotným dozorom nad kozmetickými výrobkami. V súvislosti s prípravou budúcich právnych predpisov boli odbornými pracovníkmi OHVBPKV zabezpečené aj odborné jazykové korektúry uvedených legislatívnych návrhov.

V rámci medzirezortných komisií bolo zabezpečené odborné zastúpenie, najmä v komisiách

- Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (napr. Komisia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky pre bezpečnosť potravinového reťazca, v Komisii pre udeľovanie značky kvality SK u oceňovaných potravín, Slovenskej národnej platformy SNP 3Rs - odborníkov na posudzovanie alternatívnych metód, odborná komisia pre prípravky na ochranu rastlín a aplikačné zariadenia na ochranu rastlín)
- Ministerstva zdravotníctva SR (Kategorizačná rada pre dietetické potraviny),
- Ministerstva hospodárstva SR (v Rade pre spotrebiteľskú politiku so zameraním na bezpečnosť spotrebiteľských výrobkov, najmä pri tvorbe usmernenia Európskej komisie pre riadenie systému Spoločenstva na rýchlu výmenu informácií (RAPEX), riadení oznamovacieho postupu nebezpečných spotrebiteľských výrobkov a rýchlu výmenu informácií v prípade zistení porušovania správ spotrebiteľov (CPC),
- Ministerstva financií SR – spolupráca s colnými úradmi pri dovoze kozmetických výrobkov z tretích krajín,
- so zástupcami Finančnej správy v rámci spolupráce kontroly výživových doplnkov na hraniciach.

4. Príprava podkladov pre rozhodovaciu činnosť ÚVZ SR

OHVBPKV v roku 2022 zaevidoval 3 207 oznámení o zložení a označení výživových doplnkov umiestnených na trh v SR.

V problematike hodnotenia prípravkov na ochranu rastlín z hľadiska vplyvu na zdravie ľudí OHVBPKV v súlade s § 5 ods. 4 písm. ag) zákona č. 355/2007 Z. z. v roku 2022 pripravil 224 odborných posudkov a záväzných stanovísk a 4 hodnotiace správy, kde Slovenská republika vystupovala v úlohe zonálne hodnotiaceho štátu (zRMS).

V roku 2022 OHVBPKV aktualizoval návrhy hodnotiacich správ pre účinnú látku etofenprox za oblasť rezíduá, a to v nadväznosti na predloženie finálnych štúdií týkajúcich sa stability žiadateľom. Uvedená úloha vyplynula OHVBPKV, ako odbornému pracovisku pre hodnotenie prípravkov na ochranu rastlín, v súvislosti s vykonávacím nariadením Komisie č. 2016/183, ktorým bola Slovenská republika určená ako spravodajský členský štát (RMS) pre účinnú látku etofenprox v procese obnovenia schválenia účinnej látky. Aktualizácia hodnotiacich správ je zároveň spojená aj s riešením úlohy „Hodnotenie potvrdzujúcich údajov predložených v súvislosti s článkom 12 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 396/2005 pre účinnú látku etofenprox“, keďže návrhy hodnotiacich správ obsahujú hodnotenia pre oba procesy t.j. obnovenie schválenia aj hodnotenie potvrdzujúcich údajov.

V roku 2022 OHVBPKV v rámci úlohy „Hodnotenie účinnej látky boscalid na úrovni EÚ za účelom obnovenia schválenia do zoznamu povolených účinných látok“, posúdil predložené pripomienky spoločnosti BASF SE po vyhodnotení dodatočných údajov a aktualizoval hodnotiace správy a zoznam koncových bodov za oblasť rezíduá. Zároveň bola uvedená úloha uzavretá po finančnej stránke.

Ďalej bolo pripravených 131 odborných stanovísk ÚVZ SR k problematike hygieny výživy, bezpečnosti potravín a 925 stanovísk v oblasti kozmetických výrobkov.

V problematike bezpečnosti potravín bolo vydaných 40 záverečných posudkov ÚVZ SR o zdravotnej neškodnosti vzoriek vyšetrených potravín (vrátane výživových doplnkov).

5. Oblasť metodicko – riadiacej činnosti

V roku 2022 bol koordinovaný a metodicky vedený ŠZD (ďalej len „ŠZD“) a úradná kontrola vykonávaná nad výrobou, manipuláciou s hotovými pokrmami v zariadeniach spoločného stravovania a nad výrobou, manipuláciou a umiestnením na trh potravín a zložiek potravín v zmysle kompetencií vyplývajúcich z § 23 ods. 2 zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách a ŠZD nad kozmetickými výrobkami podľa zákona č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia.

V uvedenej oblasti bolo pripravených viacero odborných a metodických materiálov ÚVZ SR so zameraním sa na koordináciu výkonu úradnej kontroly a ŠZD odborov/oddelení hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov a v prípade kozmetických výrobkov aj iných odborov RÚVZ, ktoré vykonávajú činnosť ŠZD a dohľadu nad kozmetickými výrobkami. Okrem metodického materiálu ÚVZ SR - národného viacročného plánu úradnej kontroly potravín v pôsobnosti orgánov verejného zdravotníctva podľa nariadenia č. 2017/625 na rok 2022.

OHVBPKV ÚVZ SR vydal v roku 2022 5 odborných usmernení k výkonu úradnej kontroly a štátneho zdravotného dozoru:

- Uznesenie Výboru Národnej rady SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie č. 244 z 29. septembra 2022 – usmernenie
- Skúšky z odbornej spôsobilosti odídencom z Ukrajiny na vykonávanie epidemiologicky závažných činností - usmernenie
- Sklad organického odpadu – metodické usmernenie
- Počet sanitárnych zariadení v ZSS – metodické usmernenie
- Usmernenie k vyhodnoteniu výsledkov laboratórnych analýz potravín, ktoré sú vykonávané laboratóriom ÚVZ SR.

V roku 2022 odbor zabezpečoval v oblasti hygieny výživy a bezpečnosti aj usmerňovanie výkonu úradnej kontrol a ŠZD pri plánovaných aj pri mimoriadnych kontrolách vyhlásených hlavným hygienikom Slovenskej republiky.

Okrem plánovaných kontrol boli v roku 2022 vyhlásené hlavným hygienikom Slovenskej republiky 4 mimoriadne ciele kontroly (kontrola v prevádzkach s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny počas letnej sezóny 2022 v Slovenskej republike, cieľná kontrola zameraná na overenie bezpečnosti čerstvej hydiny z Poľska, cieľná úradná kontrola zameraná na priame dodávky hydínového mäsa do ZSS s krajinou pôvodu Poľsko, mimoriadna kontrola zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín, pokrmov alebo nápojov počas konania hromadných podujatí – vianočných (Mikulášskych) trhov.

V súvislosti s nariadenými protipandemickými opatreniami z dôvodu doznievajúcej pandémie ochorenia COVID-19 odborní pracovníci OHVBPKV zabezpečovali odpovede na podania týkajúce sa nariadených protipandemických opatrení, aktualizovali zápisnice a usmerňovali výkon kontrol v potravinárskych prevádzkach (najmä v prevádzkach verejného stravovania, predajniach potravín, drogérií, v lekárňach, trhoviskách) zameraný na kontrolu dodržiavania nariadených protipandemických opatrení, spracovávali výsledky z vykonaných kontrol.

V roku 2022 OHVBPKV a zamestnanci RÚVZ v SR vyšetřovali výskyt zdraviu škodlivých potravín a nevyhovujúcich potravín, materiálov a predmetov prichádzajúcich do kontaktu s potravinami, ktoré boli hlásené prostredníctvom systému rýchleho varovania pre potraviny a krmivá (RASFF). V roku 2022 sme riešili spolu 100 oznámení RASFF (najčastejšie

išlo o výživové doplnky (43 oznámení) a o materiály a predmety prichádzajúce do kontaktu s potravinami (25 oznámení). Na základe zistení RÚVZ v SR v rámci úradnej kontroly boli v systéme RASFF hlásené 2 oznámenia o zdraví škodlivých príp. nevyhovujúcich potravinách - 1 výživový doplnok, 1 počiatočná dojčenská výživa a 1 materiál a predmet prichádzajúci do kontaktu s potravinami.

Systém AAC - v roku 2022 bolo na ÚVZ SR zaslaných 7 žiadostí. 5 žiadostí sa týkalo výživových doplnkov (najmä ich označenia a reklamy, ale aj obsahu nepovolených zložiek) ktoré boli v rozpore s nariadením č. 1169/2011, výnosom MP SR a MZ SR č. 16826/2007-OL a nariadením EP a Rady č. 1924/2006. ÚVZ SR postúpil prostredníctvom systému AAC 8 žiadostí (7 sa týkalo výživových doplnkov, prítomnosti nepovolenej novej potraviny CBD alebo serrapeptázy, 1 žiadosť sa týkala predmetu prichádzajúceho do kontaktu s potravinou, v prípade ktorého chýbalo vyhlásenie o súlade) na kontrolu príslušným orgánom v iných členských štátoch, najmä Českej republiky.

Orgány verejného zdravotníctva počas roka 2022 reagovali na hlásenia o nebezpečných kozmetických výrobkoch zo systému RAPEX. Celkovo bolo podľa článku 12 smernice 2001/95/ES o všeobecnej bezpečnosti výrobkov hlásených 219 nebezpečných výrobkov. Všetky RÚVZ zistovali výskyt uvedených výrobkov na trhu v Slovenskej republike kontrolou u dovozcov, distribútorov a predajcov kozmetických výrobkov. Vykonali spolu 13 163 kontrol. V 4 prípadoch boli zistené na území SR kozmetické výrobky, ktoré boli hlásené cez tento systém. Distribútori a v jednom prípade zodpovedná osoba daných výrobkov vykonali opatrenia: stiahnutie výrobku z trhu, spätné prevzatie od spotrebiteľa a likvidácia výrobkov. ÚVZ SR zaslal požadované informácie o týchto zisteniach ako Reakciu do systému RAPEX.

V rámci výkonu ŠZD nad kozmetickými výrobkami boli zistené a nahlásené so systémom Safety Gate/RAPEX ako nebezpečné výrobky 2 výrobky. V jednom prípade výrobok predstavoval nebezpečnú napodobnenu potravinu a v druhom prípade bol pri výrobku zistený nesúlad v zložení (neoznačené zložky, zakázané zložky).

V priebehu roku 2022 sa uskutočnila 1 celoslovenská online pracovná porada vedúcich odborov/oddelení hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov jednotlivých regionálnych úradov verejného zdravotníctva v hygiene výživy a na úrovni odborného a metodického vedenia hlavného odborníka hlavného hygienika Slovenskej republiky pre hygienu výživy sa uskutočnili 2 pracovné porady krajských odborníkov hlavného hygienika Slovenskej republiky pre hygienu výživy a členov Poradného zboru pre hygienu výživy hlavného hygienika SR. V oblasti kozmetických výrobkov sa v roku 2022 uskutočnilo 1 celoslovenské školenie zamestnancov, ktorí vykonávajú ŠZD nad kozmetickými výrobkami a 1 porada vedúcich laboratórií, ktoré vykonávajú analýzy kozmetických výrobkov. Pracovné porady boli zamerané aj na koordináciu plnenia úloh pri výkone štátneho zdravotného dozoru, na zmeny právnych predpisov a kontrolu informačnej zložky.

Výkon ŠZD na kozmetickými výrobkami bol v roku 2022 vykonávaný v zmysle ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, nariadenia č. 1223/2009, nariadenia Komisie č. 655/2013, ktorým sa stanovujú spoločné kritériá na odôvodnenie tvrdení používaných v súvislosti s kozmetickými výrobkami, nariadenia vlády SR č. 404/2007 Z. z. o všeobecnej bezpečnosti výrobkov a zákona 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Okrem ŠZD bol v zmysle právnych predpisov vykonávaný aj dohľad nad trhom (dohľad) podľa zákona č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene

a doplnení niektorých zákonov, nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 765/2008, ktorým sa stanovujú požiadavky akreditácie a dohľadu nad trhom v súvislosti s uvádzaním výrobkov na trh a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 339/93 a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 2019/1020 o dohľade nad trhom a súlade výrobkov a o zmene smernice 2004/42/ES a nariadení č. 765/2008 a č. 305/2011. Výkon ŠZD bol realizovaný v roku 2022 v súlade s pracovným plánom, ktorý bol vytvorený na základe diskusií a plánov členských štátov na pracovnej skupine PEMSAC pri Európskej komisii.

V roku 2022 zamestnanci RÚVZ v rámci výkonu ŠZD a dohľadu nad kozmetickými výrobkami skontrolovali 2605 hospodárskych subjektov za účelom zistenia dodržiavania ustanovení právnych predpisov v oblasti kozmetických výrobkov. V rámci ŠZD zamestnanci RÚVZ v SR vykonali 1149 kontrol, z toho 19 na správnu výrobnú prax, 75 na kontrolu dokumentácie informačnej zložky o výrobku, 959 kontrol na povinné označenie výrobkov, 314 kontrol na tvrdenia uvedené na obale a v prezentácii výrobku a 46 kontrol na internetový predaj. Ďalej boli vykonávané kontroly v zmysle predpisov na ochranu spotrebiteľa a kontroly ako reakcie na podnety od spotrebiteľov.

Podľa celoslovenského plánu odberu vzoriek boli na kontrolu zloženia odoberané kozmetické výrobky pre deti a dospelých, výrobky vyrábané v Slovenskej republike, ako i výrobky dovezené z ostatných štátov Európskej únie alebo krajín mimo územia Európskej únie. Vzorky boli prednostne odoberané u výrobcov a dovozcov, kde bola vykonaná aj kontrola dokumentácie o bezpečnosti kozmetických výrobkov, ďalej u distribútorov, vo veľkoobchode, maloobchode, v lekárňach, v sektore služieb a v internetových predajniach. Cieľene sa sledovali zakázané, regulované látky, mikrobiologická čistota, úroveň konzervácie, povinné označenie a pravdivosť tvrdení uvedených na obale kozmetických výrobkov a v reklame. V rámci cieľených sledovaní sa v laboratóriách RÚVZ Bratislava hl. mesto so sídlom v Bratislave, RÚVZ so sídlom v Žiline a RÚVZ so sídlom v Poprade analyzovali vzorky výrobkov na:

Zakázané látky:

- hormóny a hydrochinón,
- ťažké kovy,
- farbivá na vlasy a riasy,
- ftaláty,
- konzervačné látky,
- akrylamid, toluén
- PABA (kyselina 4-aminobenzoová),
- CMR látky.

Regulované látky:

- konzervačné látky,
- ultrafialové filtre,
- fluór,
- vonné látky,
- farbivá,
- hliník.

Tvrdenia o prítomnosti alebo neprítomnosti danej zložky boli kontrolované na základe odobratých vzoriek, u ktorých sa vykonali laboratórne analýzy. Takýmto spôsobom boli skontrolované napr. tvrdenia:

- o prítomnosti koenzýmu Q-10,
- o obsahu vitamínov A, C, E,
- bez alergénov, bez vonných látok, bez parfumu,

- bez parabénov, bez konzervačných látok,
- tvrdenia o hodnote pH,
- o Cannabidirole – o obsahu, účinku a pod.

Tvrdenia na hydroalkoholových géloch – monitoring

Na základe pretrvávajúcej pandemickej situácie sa v mesiacoch marec až september 2022 vykonávalo cieľené sledovanie na kontrolu povinného označenia a tvrdení o výrobku, ktoré sa týkalo nezmývateľných hydroalkoholových gélov na ruky v súvislosti s COVID-19. Výrobky boli kontrolované na sklade výrobcov, dovozcov, distribútorov, v predajnej sieti, vrátane lekární a v sektore služieb. Na povinné označenie a na tvrdenia nachádzajúce sa na výrobkoch bolo skontrolovaných 180 výrobkov, z toho bol zistený nesúlad pri 8 druhoch výrobkov.

V spolupráci s Colnou správou Slovenskej republiky boli pri dovoze kozmetických výrobkov z tretích krajín vykonané kontroly dodržiavania zákazu testovania kozmetických výrobkov a zložiek na zvieratách a kontroly súladu dovážaných kozmetických výrobkov s nariadením č. 1223/2009. Kontroly boli vykonávané na základe stanovených rizikových profilov:

1. Rizikový profil – dokumentárna kontrola kozmetických výrobkov – Esenciálne oleje na kozmetické účely
2. Rizikový profil - dokumentárna kontrola kozmetických výrobkov z Veľkej Británie

V roku 2022 bolo na ÚVZ SR a NRC prijatých 134 hlásení od pobočiek colných úradov. ÚVZ SR k nim vystavilo 125 písomných stanovísk na základe ktorých bol tovar „prepustený do voľného obehu“. Ďalej boli vydané 3 stanoviská: „Nevyhovujúci výrobok – prepustenie do voľného obehu nepovolené – nariadenie č. 2019/1020“. Tieto výrobky obsahovali zmes kanabinoidov s obsahom látky THC a v 1 prípade rastový faktor. Okrem hlásení, ktoré sa týkali kozmetických výrobkov bolo prijatých 20 hlásení, ktoré sa týkali dovozu výživových doplnkov, zdravotníckych pomôcok a surovín.

ŠZD nad kozmetickými výrobkami a dohľad nad dodržiavaním predpisov na ochranu spotrebiteľa v roku 2022 je podrobnejšie uvedený v samostatnej správe.

V oblasti potravín a výživy OHVBPKV vykonával činnosť kontaktného bodu pre:

- Systém rýchleho varovania pre potraviny a krmivá (RASFF)
- Systém administratívnej pomoci a spolupráce členských štátov EÚ v oblasti potravín (AAC systém)
- Systém administratívnej pomoci a spolupráce členských štátov EÚ pre podvody v potravinách (AAC FF systém).

OHVBPKV v roku 2022 vykonával v rámci oblasti kozmetických výrobkov činnosť kontaktného bodu a lokálneho správcu pre Systém rýchleho varovného hlásenia pri zistení nebezpečných kozmetických výrobkov (RAPEX), CPC, ICSMS (informačný a komunikačný systém pre dohľad nad trhom), CPNP (portál na oznámenie kozmetických výrobkov) a kontaktným bodom pre nahlásenie závažných poškodení zdravia spôsobených kozmetickými výrobkami.

6. Programy a projekty

V roku 2022 sa pod odborným metodickým vedením odboru hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov Úradu verejného zdravotníctva SR realizovali nasledovné projekty:

- 1) Monitoring príjmu kuchynskej soli**
- 2) Monitoring bezpečnosti PET fliaš z recyklovaných plastov**
- 3) Sledovanie výživového stavu klientov v zariadeniach sociálnych služieb**
- 4) Monitoring prítomnosti alergénov v hotových pokrmoch pripravovaných v ZSS a v potravinách určených pre dojčatá a malé deti**

Odpočet projektov je súčasťou osobitného dokumentu.

7. Vzdelávanie zamestnancov

V roku 2022 bolo pracovníkmi odboru zabezpečené odborné vedenie školiacich akcií a prednášková činnosť v hygiene výživy a bezpečnosti kozmetických výrobkov. Bol pripravený návrh školiacich akcií v oblasti hygieny výživy, bezpečnosti potravín, kozmetických výrobkov, úradnej kontroly a ŠZD v nadväznosti na požiadavky vyplývajúce z Akčného plánu Slovenskej republiky, požiadaviek Európskej komisie a nariadenia č. 2017/625 o úradných kontrolách potravín. Pracovníci odboru sa zúčastnili školiacich akcií usporiadaných EK, MZ SR, MPRV SR, MH SR, FS SR a rôznych konferencií, seminárov a workshopov.

8. Osobitná činnosť a agenda odboru hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

V prednáškovej činnosti bolo odbornými pracovníkmi odprednášaných spolu 37 (za KV 11) prednášok na odborných seminároch a konferenciách. Pracovníci odboru sa zúčastnili viacerých rokovaní pracovných skupín online, týkajúcich sa zdravotnej bezpečnosti potravín a rokovaní pri Európskej komisii a Rade EU k problematike bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov.

**Prehľad o počte výkonov v problematike odboru hygieny výživy, bezpečnosti potravín
a kozmetických výrobkov**

Hygiena výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov Druh činnosti za rok 2022	Počet výkonov	Poznámka
Oznámenia o zložení a označení výživových doplnkov (oznámenie o umiestnení výživového doplnku na trh v SR)	3 570	
Odborné posudky a stanoviská pre prípravky na ochranu rastlín, vrátane hodnotiacich správ pre prípravky na ochranu rastlín, kde Slovenská republika bola zónálne hodnotiacim členským štátom a hodnotiace správy pre účinné látky	279	224 odborných posudkov a záväzných stanovísk 4 hodnotiace správy 1 aktualizácia návrhov hodnotiacich správ pre účinnú látku etofenprox pre proces obnovenia schválenia a proces hodnotenia potvrdzujúcich údajov 1 posúdenie pripomienok spoločnosti BASF SE po vyhodnotení dodatočných údajov a aktualizácia hodnotiacich správ a zoznamu koncových bodov
Záverečné posudky o zdravotnej neškodnosti potravín, výživových doplnkov	40	Vyhodnotenie výsledku laboratórnej analýzy
Stanoviská ÚVZ SR a iné odborné stanoviská	131 potraviny, výživa, 925 kozmetické výrobky	
Hlásenia spracované zo systému RASFF	100	32 potraviny 43 výživové doplnky 25 materiály a predmety prichádzajúce do kontaktu s potravinami
Hlásenia do systému RASFF	3	Potraviny + materiály a predmety prichádzajúce do kontaktu s potravinami
Hlásenia RAPEX	219	Výrobky predstavovali vážne riziko z dôvodu:

			-obsahu zakázaných zložiek, -nedodržania mikrobiologickej čistoty - neoznačenia potenciálneho alergénu v zozname zložiek - napodobení potravín
Publikačno-prednášková činnosť	Prednášky (semináre, konferencie)	16	3 potraviny, výživa 13 kozmetika
Konzultácie (písomné, telefonické, osobné, mailom)		2796	
Účasť na pracovných skupinách EK, Rada EU, FAO/WHO, WHO		67	
Legislatívny proces v SR		5	návrh § znenia zákona č. 355/2007 Z. z. pre oblasť potravín a kozmetických výrobkov, návrh vyhlášky 533/2007 Z. z., návrh novely výnosu 28167/2007-OL, návrh novely výnosu 16826/2006-OL, návrh opatrenia na zrušenie výnosu MP SR a MZ SR č. 608/1/2004 - 100 o potravinách nového typu
Odborné usmernenia k výkonu úradnej kontroly a štátneho zdravotného dozoru		5	
Metodické usmernenia pre zamestnancov RÚVZ v SR vykonávajúcich kontrolu kozmetických výrobkov		7	
Oznámenia o umiestnení počiatočnej dojčenskej výživy na trh v SR		17	
Oznámenia o umiestnení následnej dojčenskej výživy na trh v SR		11	
Oznámenia o umiestnení potravín na osobitné lekárske účely na trh v SR		57	
Oznámenie o umiestnení celkovej náhrady stravy na reguláciu hmotnosti na trh v SR		1	

ODBOR RADIAČNEJ OCHRANY

1) PRÁVNE PREDPISY V OBLASTI RADIAČNEJ OCHRANY A JEJ IMPLEMENTÁCIA

Problematika radiačnej ochrany je upravená v zákone č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov upravuje výkon štátnej správy v oblasti radiačnej ochrany, podmienky vykonávania činnosti vedúcej k ožiareniu a činnosti v prostredí s prírodnými zdrojmi žiarenia, požiadavky na nakladanie s rádioaktívnymi látkami, inštitucionálnymi rádioaktívnymi odpadmi a rádioaktívnymi odpadmi neznámeho pôvodu, ochranu pracovníkov a obyvateľov pred ožiarovaním radónom vo vnútornom ovzduší budov, vonkajším ožiarovaním zo stavebných materiálov a pretrvávajúcim ožiarovaním, ktoré je dôsledkom núdzovej situácie alebo dôsledkom ľudskej činnosti v minulosti, zaistenie bezpečnosti rádioaktívneho žiariča, pripravenosť na núdzové situácie ožiarovania, monitorovanie radiačnej situácie a radiačnú monitorovaciu sieť, obmedzovanie ožiarovania z pitnej vody, prírodnej minerálnej vody a pramenitej vody, povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri zabezpečovaní radiačnej ochrany, priestupky, správne delikty a sankcie na úseku radiačnej ochrany. Vykonávanie činností a poskytovanie služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany vzhľadom na výšku možného radiačného rizika sa rozdeľujú na činnosti, ktoré sú vyňaté spod pôsobnosti zákona, činnosti podliehajúce oznamovacej povinnosti, činnosti a služby podliehajúce registrácii a činnosti a služby vykonávané na základe povolenia.

Zákon č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov definuje aj požiadavky na zabezpečenie fyzickej ochrany pri používaní rádioaktívnych žiaričov, ktoré majú zabrániť zneužitiu rádioaktívnych žiaričov na nelegálnu manipuláciu vrátane možnosti ich zneužitia na teroristické účely.

Podrobnosti o požiadavkách na zabezpečenie radiačnej ochrany na vykonanie zákona sú ustanovené vo vykonávacích vyhláškach Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „MZ SR“):

- Vyhláška MZ SR č. 96/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o činnosti radiačnej monitorovacej siete.
- Vyhláška MZ SR č. 98/2018 Z. z. o obmedzovaní ožiarovania pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.
- Vyhláška MZ SR č. 99/2018 Z. z. o zabezpečení radiačnej ochrany.
- Vyhláška MZ SR č. 100/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na obmedzovanie ožiarovania z pitnej vody, z prírodnej minerálnej vody a z pramenitej vody.
- Vyhláška MZ SR č. 101/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zabezpečení radiačnej ochrany pri vykonávaní lekárskeho ožiarovania.

V roku 2022 bola pripravená novela zákona . 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Predkladaný návrh zákona, ktorým sa menil a dopĺňal zákon č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých

zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menili a dopĺňali niektoré zákony vychádzal z plnenia požiadaviek definovaných v článkoch smernice Rady 2013/59/Euratom z 5. decembra 2013, ktorou sa ustanovujú základné bezpečnostné normy ochrany pred nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia, a ktorou sa zrušujú smernice 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom a 2003/122/Euratom a bol v súlade s požiadavkami Európskej komisie uvedenými vo formálnom oznámení č. C (2020) 6976 final k zákonu č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Cieľom predkladaného návrhu zákona, ktorým sa menil a dopĺňal zákon č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menili a dopĺňali niektoré zákony bol návrh nových transpozičných ustanovení do vnútroštátneho práva pre konkrétne ustanovenia, ktoré Európska komisia nedokázala identifikovať ako úplne transponované.

Novela zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je účinná dňom 15. apríla 2023.

2) MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky je styčným miestom na komunikáciu s Medzinárodnou agentúrou pre atómovú energiu so sídlom vo Viedni v oblasti radiačnej ochrany a spolupracuje s ministerstvami a s ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy, s orgánmi Európskej únie, príslušnými orgánmi a inštitúciami iných členských štátov Európskej únie a zastupuje Slovenskú republiku v orgánoch Európskej únie a medzinárodných organizáciách v oblasti radiačnej ochrany. Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky ďalej zabezpečuje medzinárodnú spoluprácu v oblasti radiačnej ochrany vrátane plnenia záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná, kontroluje plnenie záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv a zúčastňuje sa na riešení národných a medzinárodných programov významných pre radiačnú ochranu.

Pracovníci odboru radiačnej ochrany v rámci medzinárodnej spolupráce

a) s Európskym spoločenstvom

sa pravidelne zúčastňovali rokovaní expertných skupín Rady Európskej únie a Európskej komisie s cieľom vzájomnej výmeny poznatkov z hodnotenia úrovne radiačnej ochrany v Európe a zúčastňujú sa na tvorbe právnych predpisov Európskej únie vo vybraných oblastiach,

b) s Medzinárodnou agentúrou pre atómovú energiu so sídlom vo Viedni

ako členovia výborov Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu so sídlom vo Viedni, spolupracovali na regionálnych projektoch týkajúcich sa radiačnej ochrany, zabezpečovali v Slovenskej republike stáže zahraničných expertov, semináre, workshopy a tréningové kurzy so širokou medzinárodnou účasťou, ktoré boli mimoriadne úspešné,

c) s Organizáciou spojených národov

zastupovali Slovenskú republiku vo Vedeckom výbore Organizácie spojených národov pre účinky ionizujúceho žiarenia,

d) so Svetovou zdravotníckou organizáciou,

plní Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky úlohu (24 hodín nepretržite) funkciu Národného ohniskového bodu, ktorý je zriadený na odbore radiačnej ochrany na plnenie povinností vyplývajúcich z medzinárodných zdravotných predpisov,

g) so Združením európskych dozorných orgánov v oblasti radiačnej ochrany

zastupujú Slovenskú republiku v jej predstavenstve, výboroch a odborných pracovných skupinách.

Pracovníci odboru radiačnej ochrany ďalej spolupracovali v problematike radiačnej ochrany s Agentúrou pre atómovú energiu pri Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, Organizáciou pre výživu a poľnohospodárstvo v rámci Organizácie spojených národov a s členskými štátmi Európskej únie a s inými štátmi Európy a ostatnými štátmi sveta a pravidelne sa zúčastňovali na formálnych bilaterálnych rokovaníach (na základe medzinárodných zmlúv),

neformálna spolupráca prebiehala so všetkými susednými štátmi, ako aj s ďalšími štátmi (Arménsko, Bulharsko, Nemecko, Francúzsko, Fínsko, Slovinsko, USA). Spolupráca bola zameraná na výmenu skúseností v oblasti radiačnej ochrany.

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky zabezpečuje plnenie úloh vyplývajúcich Slovenskej republike z členstva v EÚ a príslušných medzinárodných zmlúv. Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí a v potravinách vykonávajú odbory radiačnej ochrany ako plnenie článkov 35 a 36 zmluvy EURATOM. Výsledky z tohto monitorovania zasiela Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v požadovanom rozsahu inštitúciám EK. V dňoch 27. apríl až 29. apríl 2022 sa uskutočnila verifikačná misia EK na účel kontroly plnenia medzinárodných záväzkov. Hodnotiaca správa z verifikačnej misie EK je k dispozícii a zverejnená na portáli EK, a rovnako aj na web stránke Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.



Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky hostil v roku 2022 medzinárodnú expertnú misiu ORPAS (Occupational Radiation Protection Appraisal Service), ktorá sa uskutočnila v termíne od 27. júna do 6. júla 2022.

Misia ORPAS je expertnou hodnotiacou misiou zriadenou pod hlavičkou Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu so sídlom vo Viedni (ďalej len „MAAE“) a vecne pokrýva problematiku posilňovania a zlepšovania legislatívnej a regulačnej infraštruktúry pre ožiarenie pracovníkov a implementácie medzinárodných štandardov v oblasti radiačnej ochrany.

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky vzniesol oficiálnu písomnú požiadavku voči MAAE pre vykonanie misie ORPAS zameranej na koordinované hodnotenie v oblasti radiačnej ochrany pracovníkov v Slovenskej republike už v roku 2020.

Všeobecným cieľom misie ORPAS bolo zvýšenie radiačnej ochrany pracovníkov v Slovenskej republike, čo je možné dosiahnuť prostredníctvom integrovaného sebahodnotenia, koordinovaného hodnotenia MAAE, ktoré uskutočnil tím medzinárodných hodnotiteľov, optimalizácie opatrení, ktoré prijala Slovenská republika a poskytnutím možnosti diskutovať s hodnotiteľmi a vymieňať si tak skúsenosti v oblasti radiačnej ochrany pracovníkov, v oblasti monitorovania ožiarenia pri práci, monitorovania pracoviska, atď.

Pracovníci odboru radiačnej ochrany sa v roku 2022 zúčastnili aj ďalšej medzinárodnej expertnej misie, ktorú pozval Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky. Misia IRRS (z angl. Integrated Regulatory Review Service) je ďalšou z hodnotiacich misií MAAE, prostredníctvom ktorých členské štáty deklarujú súlad národných opatrení s medzinárodnými odporúčaniami, ide o nástroj na preukazovanie plnenia medzinárodných zmlúv a záväzkov, ktorými je viazaná Slovenská republika. Misia IRRS, ktorá prebehla v septembri 2022 bola zameraná na nezávislé hodnotenie legislatívneho a regulačného rámca v oblasti radiačnej ochrany a jadrovej bezpečnosti.

3) ZABEZPEČENIE RADIAČNEJ OCHRANY A VÝKON ŠTÁTNEHO DOZORU NA PRACOVISKÁCH SO ZDROJMI IONIZUJÚCEHO ŽIARENIA

V rámci výkonu štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany, odbor radiačnej ochrany Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky registruje vykonávanie činností vedúcich k ožiareniu a poskytovanie služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany, povoľuje vykonávanie činností vedúcich k ožiareniu, rozhoduje o návrhu na vykonávanie lekárskeho ožiarenia pri biomedicínskom výskume alebo vykonávanie lekárskeho ožiarenia v súvislosti s preventívnymi zdravotnými programami alebo skríningom, rozhoduje o návrhu na výstavbu pracoviska, na ktorom sa bude vykonávať povoľovaná činnosť, rozhoduje o návrhu na stavebné a technologické zmeny významné z hľadiska radiačnej ochrany počas výstavby pracoviska, uvádzania pracoviska do prevádzky, prevádzky pracoviska, atď.

Štátny dozor v oblasti radiačnej ochrany bol vykonávaný na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia podľa regionálnej príslušnosti v regióne Trnavského kraja a Trenčianskeho kraja. V rámci štátneho dozoru bola kontrola zameraná na dodržiavanie požiadaviek vyplývajúcich z platných právnych predpisov v oblasti radiačnej ochrany uvedenej v kapitole 1. Bola vykonávaná kontrola prevádzkovej dokumentácie, dodržiavanie lehôt na vykonávanie skúšok dlhodobej stability zdrojov ionizujúceho žiarenia, skúšok prevádzkovej stálosti zariadení podľa stanoveného rozsahu, a rovnako kontrola záznamov z monitorovania pracoviska, kontrola dokladov o absolvovaní aktualizáčnej odbornej prípravy z radiačnej ochrany, kontrola kníh o vykonaných opravách na zdrojoch ionizujúceho žiarenia a k nim prislúchajúcich zariadeniach, vedenie evidencie o vykonaných vyšetreniach na jednotlivých pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a pod.

Hlavnou činnosťou bolo vykonávanie kontroly pracovných podmienok, spôsobu zaobchádzania so zdrojmi ionizujúceho žiarenia z hľadiska ich možného vplyvu na zdravie pracovníkov a obyvateľov, vykonávanie dozimetrických meraní príkonu priestorového dávkového ekvivalentu žiarenia predovšetkým RTG zariadení, uzavretých a otvorených žiaričov, merania kvality RTG prístrojov na zdravotníckych a veterinárnych pracoviskách, vedenie evidencie používaných aj nepoužívaných zdrojov ionizujúceho žiarenia v Trnavskom kraji a Trenčianskom kraji, vedenie evidencie likvidovaných zdrojov ionizujúceho žiarenia, vydávanie potvrdení o zaevidovaní oznamovaných činností, vydávanie rozhodnutí o registrácii a povolení, resp. zmien registrácií a zmien povolení na vykonávanie činností vedúcich k ožiareniu, vydávanie rozhodnutí na dovoz, distribúciu, predaj a prenájom zdrojov žiarenia, ako aj vydávanie rozhodnutí na vykonávanie inštalácie, údržby a opráv zdrojov ionizujúceho žiarenia, vydávanie odborných stanovísk a vyjadrení v oblasti radiačnej ochrany. Pracovníci odboru radiačnej ochrany boli v roku 2022 súčinní pri príprave a pripomienkovaní vyvíjaných informačných systémov v oblasti radiačnej ochrany (IS RAD modulov), zúčastňovali sa na seminároch, prednáškach, workshopoch.

Prehľad o počte vyššie spomínaných výkonov pracovníkov štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany za rok 2022 na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia je uvedený v Tabuľke č. 1.

Tabuľka č. 1

Prehľad výkonov štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia

Prehľad výkonov štátneho dozoru	Jadrové zariadenia	Zdravotníctvo	Priemysel	Pôdohospodárstvo a veterinárna medicína	Školstvo, veda a výskum	Iné pracoviská	SPOLU
Počet výkonov štátneho dozoru	2	5	0	0	0	0	7
Počet pracovísk	13	5	0	0	0	0	18
Počet záznamov z výkonu štátneho dozoru	2	5	0	0	0	0	7
Počet návrhov na správne konanie	0	0	0	0	0	0	0
Počet uložených sankcií (pokuty)	0	0	0	0	0	0	0
Prešetrenie chorôb z povolania	0	0	0	0	0	0	0
Prešetrenie podozrenia na prekročenie limitov ožiarenia	0	0	0	0	0	0	0
Prešetrenie núdzových situácií	0	0	0	0	0	0	0
Záchyt rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu	3	0	0	0	0	0	3
Počet riešených podnetov a sťažností ³⁾	0	1	0	0	0	0	1
Počet konzultácií a odborných rokovaní, vyjadrení, usmernení, správ, hlásení a analýz	719	150	50	10	0	1	930
Spracované podklady pre vydanie rozhodnutí podľa zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 87/2018 Z. z.“)	0	0	0	0	0	0	0
Počet vydaných rozhodnutí o registrácii podľa § 25 zákona č. 87/2018 Z. z.	0	54	0	0	0	0	54
Počet vydaných rozhodnutí na vykonávanie činností vedúcich k ožiareniu podľa § 28 zákona č. 87/2018 Z. z.	5	21	0	0	0	0	26
Počet vydaných rozhodnutí na poskytovanie služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany podľa § 29 zákona č. 87/2018 Z. z.	0	0	0	0	0	0	0
Počet rozhodnutí podľa § 33 zákon č. 87/2018 Z. z.	0	0	0	0	0	0	0
Počet rozhodnutí o zastavení alebo prerušení konania	0	0	0	0	0	0	0
Počet vydaných potvrdení o zaevidovaní oznamovanej činnosti podľa § 23 zákona č. 87/2018 Z. z.	5	0	7	0	0	0	12
Počet vydaných záväzných stanovísk podľa § 32 zákona č. 87/2018 Z. z.	28	0	0	0	0	0	28
Počet uložených pokynov na odstránenie zistených nedostatkov a nariadených opatrení na zabezpečenie radiačnej ochrany podľa § 6 a § 7 zákona č. 87/2018 Z. z.	0	0	0	0	0	0	1086

Pracovníci odboru radiačnej ochrany vykonali štátny dozor v oblasti radiačnej ochrany v roku 2022 podľa zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na 5 pracoviskách.

K 31.12.2022 celkovo odbor radiačnej ochrany eviduje 448 (za rok 2021 počet pracovísk 421) prevádzkovateľov zdrojov ionizujúceho žiarenia v zdravotníctve, priemysle, stavebníctve, školstve, vede a výskume a vo veterinárnom lekárstve.

Podrobnejší prehľad o počte prevádzkovateľov, ktorí používajú RTG prístrojov je uvedený v Tabuľke č. 2.

Tabuľka č. 2
Prehľad počtu prevádzkovateľov RTG prístrojov

OKRES	Zdravotníctvo	Príemysel	Pôdohospodárstvo a veterinárna medicína	Školstvo, veda a výskum	Finančné riaditeľstvo a Colná správa	Iné	SPOLU
Bánovce nad Bebravou	7	0	2	1	0	0	10
Ilava	18	6	1	0	0	4	29
Myjava	8	1	1	0	0	0	10
Nové mesto nad Váhom	24	1	3	0	0	1	29
Partizánske	9	0	5	0	0	1	15
Považská Bystrica	20	6	2	0	0	0	28
Prievidza	41	3	2	0	0	0	46
Púchov	15	4	0	0	0	0	19
Trenčín	54	2	6	2	1	2	67
Dunajská Streda	24	0	5	0	0	0	29
Galanta	21	5	5	0	0	1	32
Hlohovec	11	2	1	0	0	2	16
Piešťany	23	3	2	1	0	2	31
Senica	12	1	2	0	0	0	15
Skalica	10	2	2	0	0	0	14
Trnava	41	7	4	2	1	3	58
SPOLU	338	43	43	6	2	16	448

V Trnavskom kraji a Trenčianskom kraji bolo k 31.12.2022 evidovaných a používaných 879 RTG prístrojov (z toho 1 evidovaný prístroj s uzavretým žiaričom na brachyterapiu).

Podrobnejší prehľad o počtoch používaných zdrojov ionizujúceho žiarenia v Trnavskom kraji a Trenčianskom kraji v roku 2022 je uvedený v Tabuľke č. 3 s identifikáciou oblasti ich použitia.

Tabuľka č. 3
Prehľad počtu RTG prístrojov

OKRES	RTG prístroje v zdravotníctve												Technické RTG prístroje						SPOLU	
	Zubné RTG prístroje			Skiagrafia	Skiaskopia	Mamografia	Pojazdné RTG	CT*	Angiografia, DSA a intervenčné výkony	RTG kostné denzitometrie	Terapeutické RTG	Iný nšpecifikovaný RTG prístroj	Veterinárne RTG	Technický RTG prístroj stacionárny	Technický RTG prístroj prenosný	Mikroštruktúrny RTG prístroj	RTG prístroj pre kontrolu batožín	Röntgenfluorescenčný analyzátor		Iný nšpecifikovaný RTG prístroj
	Intraorálne	Panoramatické	CB CT																	
Bánovce nad Bebravou	5	2	0	2	2	1	1	0	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	16
Ilava	16	3	1	6	1	2	1	0	0	0	0	0	1	4	0	1	1	8	0	45
Myjava	9	2	1	4	0	1	1	1	0	1	0	0	1	1	0	0	0	1	0	23
Nové mesto nad Váhom	26	7	5	2	0	1	0	1	0	1	0	0	2	3	0	0	0	1	0	49
Partizánske	10	5	1	4	0	0	3	1	0	1	0	0	4	0	0	0	0	1	0	30
Považská Bystrica	20	5	0	4	0	1	3	2	0	1	0	0	2	2	0	0	0	7	0	47
Prievidza	43	8	2	11	0	3	9	2	1	2	0	0	3	1	1	0	0	1	0	87
Púchov	17	5	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	3	0	0	0	1	0	30
Trenčín	61	16	4	3	1	3	13	5	2	2	1	1	7	1	0	5	0	7	0	132
Dunajská Streda	32	15	4	6	0	2	6	1	0	1	0	0	7	0	0	0	0	0	0	74
Galanta	24	8	2	6	1	2	4	2	0	0	0	0	5	2	0	0	2	1	0	59
Hlohovec	17	5	2	4	0	1	0	1	0	0	0	0	1	3	0	1	3	0	0	38
Piešťany	25	11	2	4	1	1	4	1	0	1	0	0	2	20	0	3	1	3	0	79
Senica	15	4	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	23
Skalica	13	6	1	1	0	1	4	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	30
Trnava	58	12	8	4	0	3	11	4	1	1	0	0	2	1	4	1	5	2	0	117
SPOLU	391	114	34	63	6	23	60	22	4	14	1	1	43	41	5	11	12	34	0	879

Podľa zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bolo spolu vydaných celkovo 157 rozhodnutí a 28 záväzných stanovísk, z toho podľa § 28 ods. 2 a podľa § 28 ods. 6 bolo vydaných 16 povolení na dovoz, distribúciu, predaj a prenájom zdrojov ionizujúceho žiarenia, ako aj na vykonávanie inštalácie údržby a opráv zdrojov ionizujúceho žiarenia a 1 povolenie na vykonávanie skúšok zdrojov. Ďalej podľa § 31 zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bolo vydaných 48 rozhodnutí na zmenu povolení.

V roku 2022 sa neuskutočnilo meranie objemovej aktivity radónu v jaskyni Driny a hodnotenie možného rizika ožiarovania u pracovníkov vykonávajúcich prácu turistického sprievodcu v uvedenej jaskyni z dôvodu pretrvávajúceho nedostatku meracích prístrojov.

Na územie Slovenskej republiky bolo v roku 2022 dovezených 4576 otvorených rádioaktívnych žiaričov, 41 uzavretých rádioaktívnych žiaričov, 73 zubných RTG prístrojov a ostatných zdrojov ionizujúceho žiarenia bolo 116.

A) VYUŽÍVANIE ZDROJOV IONIZUJÚCEHO ŽIARENIA NA LEKÁRSKE OŽIARENIE

V rámci prípravy podkladov na vydávanie nových rozhodnutí Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (povoľovanie/registrácia činností vedúcich k ožiareniu a poskytovania služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany) bola hlavná pozornosť venovaná fyzickej kontrole všetkých zdravotníckych RTG prístrojov, ostatných zdrojov ionizujúceho žiarenia, posudzovaniu prevádzkových predpisov a bezpečnostných predpisov, havarijných plánov a monitorovacích plánov na pracoviskách, zabezpečeniu radiačnej ochrany na pracoviskách, vykonávaniu skúšok zdrojov ionizujúceho žiarenia, preukázaniu optimalizácie radiačnej ochrany na pracoviskách, ako aj kontrole odbornej spôsobilosti pre činnosti vedúce k ožiareniu u menovaných odborných zástupcov pre radiačnú ochranu.

V rámci štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany na zdravotníckych rádiodiagnostických pracoviskách bolo v roku 2022 kontrolovaných 5 subjektov. Počet vykonaných kontrol na jednotlivých pracoviskách bolo 5. Vykonané inšpekcie: rádiodiagnostika 2, nukleárna medicína 1, zubné ambulancie 1, vo veterinárnej praxi vykonaná previerka 1 a v priemysle neboli vykonané inšpekcie.

Najväčší rozsah prác s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi je na pracoviskách nukleárnej medicíny v zdravotníckych zariadeniach, ktoré sú súčasne najväčšími spotrebiteľmi rádioaktívnych látok v Slovenskej republike. Tieto pracoviská spotrebujú viac ako 95 % všetkých rádioaktívnych látok na diagnostické vyšetrenia a na terapiu rádionuklidmi. Okrem toho sa využívajú v menšej miere vo výskumných ústavoch. Najčastejšie používanými rádionuklidmi sú ^{99m}Tc , ^{123}I , ^{87m}Kr , ^{68}Ga , ^{18}F , ^{11}C a ^{177}Lu .

GAMMALAB s. r. o.

V roku 2022 sa vykonalo 1644 vyšetrení. O 59 vyšetrení viac ako za rok 2021. V počte aplikovaných vyšetrení je viac zasiahnutá ženská populácia naproti mužskej. Najviac aplikované vyšetrenie bolo vyšetrenie skeletu pomocou rádiofarmaka ^{99m}Tc . V počte vyšetrení prevyšuje za oba roky mužská populácia ženskú. Naproti tomu je najfrekvencovanejším vyšetrením medzi ženami vyšetrenie sentinelovej uzliny a vyšetrenie pľúc čo súvisí aj rakovinou prsníka.

B) VYUŽÍVANIE ZDROJOV IONIZUJÚCEHO ŽIARENIA NA LEKÁRSKE OŽIARENIE PRI BIOMEDICÍNSKÝCH, DIAGNOSTICKÝCH ALEBO TERAPEUTICKÝCH VÝSKUMNÝCH PROGRAMOCH

V roku 2022 naďalej pokračovala snaha farmaceutických firiem ako zadávateľov žiadostí o vydanie povolenie Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky na vykonanie lekárskeho ožiarenie pri biomedicínskych, diagnostických alebo terapeutických výskumných programoch o zmenu právnych predpisov v tejto oblasti, z čoho vyplynulo množstvo pracovných stretnutí

a konzultácii. Táto komplikovaná problematika je naďalej riešená v rámci pracovnej skupiny Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky. V roku 2022 bolo vydané 1 povolenie na lekárske ožiarenie pri biomedicínskych, diagnostických alebo terapeutických výskumných programoch.

C) VYUŽÍVANIE ZDROJOV IONIZUJÚCEHO ŽIARENIA NA TECHICKÝCH RTG A DEFEKTOSKOPICKÝCH PRACOVISKÁCH

Používanie technických röntgenových prístrojov v priemyselnej praxi je zamerané predovšetkým na defektoskopické skúšky pri sledovaní a kontrole kvality zvarov, materiálov a výrobkov nedeštruktívnym spôsobom a na mikroštruktúrálnu a makroštruktúrálnu analýzu rozličných surovín a materiálov. V roku 2022 neboli vykonané inšpekcie na defektoskopických pracoviskách.

V roku 2022 boli evidované 6 pracovísk defektoskopie, ktoré používajú zariadenia s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi (s rádionuklidmi ^{192}Ir , ^{75}Se) a celkovo používaných uzavretých rádioaktívnych žiaričov je 13. Pri výkone defektoskopických prác v roku 2022 neboli hlásené v Trenčianskom kraji ani v Trnavskom kraji žiadne nehody ani nadexpozície pracovníkov.

D) VYUŽÍVANIE UZAVRETÝCH ZDROJOV IONIZUJÚCEHO ŽIARENIA

Pracoviská s uzavretými zdrojmi ionizujúceho žiarenia tvoria rozhodujúcu časť z celkového počtu pracovísk, ktoré nakladajú s rádioaktívnymi žiaričmi. Najrozšírenejšie je používanie uzavretých žiaričov, ako súčasť rozličných zariadení na riadenie a kontrolu technologických procesov, na meranie kvality finálnych výrobkov, a ako súčasť rozličných meracích prístrojov (napr. hladinomery, hustomery, hrúbkomery, a pod.).

V roku 2022 v rámci štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany na priemyselných pracoviskách s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi nebola vykonaná previerka. Prevádzkovateľov, ktorí používajú uzavreté rádioaktívne žiariče je evidovaných v Trenčianskom a Trnavskom kraji spolu 16 a celkovo používaných uzavretých rádioaktívnych žiaričov je počet 59. Podľa zákona č. 87/2018 Z .z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa naďalej kladie dôraz na odovzdanie a likvidáciu nepoužívaných žiaričov zdrojov ionizujúceho žiarenia.

Prehľad počtu uzavretých rádioaktívnych žiaričov a zariadení, ktoré obsahujú uzavreté rádioaktívne žiariče, podľa účelu používania je uvedený v Tabuľke č. 4.

Tabuľka č. 4

Prehľad počtu uzavretých rádioaktívnych žiaričov a zariadení, ktoré obsahujú uzavreté rádioaktívne žiariče, podľa účelu používania

OKRES	Zdravotníctvo			Priemysel, školstvo, veda, výskum, veterinárna a iné							SPOLU
	Externá gama terapia	Brachyterapia	Iné používanie	Defektoskopia	Priemyselné a technické ožarovacie zariadenia	Priemyselné indikačné zariadenia	Meradlá vlhkosti a hustoty	Karotážne práce	Kalibračné žiariče, etalóny a pod.	Iné zariadenia	
Bánovce nad Bebravou	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ilava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Myjava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nové mesto nad Váhom	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Partizánske	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Považská Bystrica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prievidza	0	0	0	1	0	21	0	0	3	0	25
Púchov	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	6
Trenčín	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Dunajská Streda	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Galanta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hlohovec	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Piešťany	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Senica	0	0	0	7	0	1	0	0	0	0	8
Skalica	0	0	0	2	0	3	0	0	0	0	5
Trnava	0	0	0	4	0	7	0	0	0	0	11
SPOLU	0	1	0	14	0	40	0	0	3	1	59

Tabuľka č. 5

Prehľad počtu prevádzkovateľov uzavretých žiaričov a zariadení s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Pôdohospodárstvo a veterinárna medicína	Školstvo, veda a výskum	Finančné riaditeľstvo a Colná správa	Iné	SPOLU
Bánovce nad Bebravou	0	0	0	0	0	0	0
Ilava	0	1	0	0	0	0	1
Myjava	0	0	0	0	0	0	0
Nové mesto nad Váhom	0	1	0	0	0	0	1
Partizánske	0	0	0	0	0	0	0
Považská Bystrica	0	0	0	0	0	0	0
Prievidza	0	2	0	0	0	0	2
Púchov	0	2	0	0	0	0	2
Trenčín	1	1	0	0	0	0	2
Dunajská Streda	0	1	0	0	0	0	1
Galanta	0	0	0	0	0	0	0
Hlohovec	0	0	0	0	0	0	0
Piešťany	0	0	0	0	0	0	0
Senica	0	2	0	0	0	0	2
Skalica	0	2	0	0	0	0	2
Trnava	0	3	0	0	0	0	3
SPOLU	1	15	0	0	0	0	16

E) VYUŽÍVANIE CYKLOTRÓNOV A URÝCHĽOVAČOV

Spoločnosť BIONT, a. s., Bratislava v roku 2022 naďalej dodávala rádiofarmaká na vlastné oddelenie nukleárnej medicíny, do Onkologického ústavu sv. Alžbety v Bratislave, DSD Pharma, GmbH, Republik Österreich a AGELU DIAGNOSTIC, a. s., Banská Bystrica.

V rámci výkonu štátneho dozoru v radiačnej ochrane v roku 2022 bola vykonaná 1 kontrola v Cyklotrónové centrum BIONT a. s. v Bratislave. a Centrum urýchľovačov MTF Slovenskej technickej univerzity v Trnave.

F) VYUŽÍVANIE ZDROJOV IONIZUJÚCEHO ŽIARENIA VO VETERINÁRNOM LEKÁRSTVE

V roku 2022 v rámci štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany na veterinárnych pracoviskách, na ktorých sa používajú röntgenové prístroje na diagnostiku bola vykonaná 1 inšpekcia. Je však možné konštatovať, že úroveň zabezpečenia radiačnej ochrany na týchto

pracoviskách je štandardne na uspokojujúcej úrovni a neboli hlásené vážne nedostatky.

G) PLNENIE OZNAMOVACEJ POVINNOSTI A VYDÁVANIE ROZHODNUTÍ O REGISTRÁCIÍ PRE ČINNOSTI VEDÚCE K OŽIARENIU

V roku 2022 sa naďalej vydávali potvrdenia o registrácii činností vedúcich k ožiareniu na základe oznámení jednotlivých prevádzkovateľov zdrojov ionizujúceho žiarenia, ktorí používajú zdroje ionizujúceho žiarenia, na používanie ktorých nie je potrebné povolenie.

V priebehu roka 2022 bolo celkovo odoslaných 3 oznámenia prevádzkovateľov zdrojov ionizujúceho žiarenia postúpených na vybavenie potvrdení o zaevidovaní činností vedúcich k ožiareniu územne príslušným orgánom štátnej správy v oblasti radiačnej ochrany. V roku 2022 bolo vydaných celkovo 7 potvrdení o registrácii činností vedúcich k ožiareniu. Podľa druhu vykonávanej činnosti boli v roku 2022 vydaných 7 potvrdení o zaevidovaní činností vedúcich k ožiareniu, išlo o nasledovné činnosti vedúce kožiareniu:

- 5 oznámení o používaní röntgenfluorescenčných spektrometrov a laboratórnych prístrojov,
- 2 technické RTG zariadenia na kontrolu výrobkov.

Najväčší počet oznámení o vykonávaní činností vedúcich k ožiareniu v roku 2022 sa týkal používania laboratórnych prístrojov a röntgenfluorescenčných spektrometrov.

4) ZABEZPEČENIE RADIAČNEJ OCHRANY A VÝKON ŠTÁTNEHO DOZORU V JADROVÝCH ZARIADENIACH

Úroveň rozvoja jadrovej energetiky v Slovenskej republike je porovnateľná s najvyspelejšími krajinami, pričom v podiele výroby elektrickej energie z jadrových elektrární sme na 2. mieste na svete za Francúzskom. V Slovenskej republike sú momentálne v prevádzke 4 reaktory (V2 EBO, EMO12), 2 reaktory vo výstavbe (MO34), jednu plánuje spoločnosť JESS, a. s. postaviť v lokalite Jaslovské Bohunice, 2 jadrové elektrárne sú v etape vyrad'ovania (JE A1 a JE V1), pričom priestory aj okolie JE A1 sú po nehode kontaminované. V Slovenskej republike existuje niekoľko ďalších jadrových zariadení: Technológie spracovania a úpravy RAO v Jaslovských Bohuniciach, Medzisklad vyhorelého jadrového paliva v Jaslovských Bohuniciach, Integrovaný sklad rádioaktívnych odpadov v Jaslovských Bohuniciach, Finálne spracovanie kvapalných rádioaktívnych odpadov v Mochovciach a Republikové úložisko rádioaktívnych odpadov v Mochovciach (úložisko nízko a stredne aktívnych rádioaktívnych odpadov a úložisko veľmi nízko aktívnych rádioaktívnych odpadov). V lokalite Mochovce sa nachádza aj Sklad inštitucionálnych rádioaktívnych odpadov a zachytených rádioaktívnych odpadov.

Štátny dozor nad radiačnou ochranou vo vyššie uvedených jadrových zariadeniach je zabezpečený štátnym dozorom v zmysle ustanovení § 155 zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorí vykonávajú pracovníci odboru radiačnej ochrany Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.

Osoba vykonávajúca štátny dozor v jadrových zariadeniach je okrem iného oprávnená vstupovať na pozemky, do objektov, zariadení a prevádzok a do iných priestorov kontrolovaných subjektov, požadovať potrebné sprevádzanie, odoberať vzorky v množstve a v rozsahu potrebnom na analýzu a vykonávať ich odborné posúdenie, požadovať potrebné informácie, doklady, údaje a vysvetlenia, sprievodné listiny, technickú a inú dokumentáciu, ukladať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a sankcie.

Dozor nad zabezpečením radiačnej ochrany pri činnostiach vedúcich k ožiareniu a službách dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany sa vykonával apriórne posudzovaním návrhu na vykonávanie činnosti vedúcej k ožiareniu alebo poskytovanie služby dôležitej z hľadiska radiačnej ochrany v etape jej licencovania a potom priebežne podľa charakteru rizika, ktoré predstavuje.

Pracovníci odboru radiačnej ochrany vykonávali štátny dozor v jadrových zariadeniach na základe vopred pripraveného plánu výkonov štátneho dozoru, ktorý sa aktualizuje raz ročne. Pri jeho príprave a aktualizácii sa uplatňuje odstupňovaný prístup zohľadňujúci rozsah a charakter rizika spojeného s vykonávaním činnosti, ktoré sú predmetom štátneho dozoru. Previerky boli vykonávané aj neplánovane.

Systém kontroly dodržiavania povinností a požiadaviek na zabezpečenie radiačnej ochrany ustanovených v právnych predpisoch a dodržiavania podmienok a povinností stanovených v povolení na vykonávanie činnosti vedúcej k ožiareniu bol v roku 2021 zabezpečený predovšetkým systémom cielených kontrol na mieste, ale veľmi účinným nástrojom a zdrojom informácií

bol aj komplexný systém správ, informácií a oznámení o situácii na jadrovom zariadení, o ožiarení pracovníkov, o mimoriadnych udalostiach a o nakladaní s rádioaktívnymi odpadmi, ktoré držiteľ povolenia priebežne poskytoval v listinnej alebo elektronickej podobe dozornému orgánu v lehotách stanovených v povolení.

Počas výkonu štátneho dozoru na lokalite jadrového zariadenia sa kontrolovali najmä:

- aktuálny stav zabezpečenia radiačnej ochrany,
- stav technologických zariadení,
- dodržiavanie režimov,
- stav monitorovacích systémov, dodržiavanie monitorovacieho plánu a evidencia výsledkov,
- dokumentácia o prevádzke,
- dokumentácia o zabezpečení radiačnej ochrany,
- prevádzkové predpisy,
- záznamy o odchýlkach, výsledky vyšetřovania udalostí.

Výkony štátneho dozoru na lokalite boli spojené s vykonávaním kontrolných meraní radiačnej situácie a odberom kontrolných vzoriek pracovníkmi vykonávajúcimi dozor. Každá vykonaná previerka bola dokumentovaná formou zápisnice. Závazné opatrenia na nápravu zistených nedostatkov tvorili vždy súčasť zápisnice, sú formulované jasne tak, aby ukladali odstránenie zistených nedostatkov a zrozumiteľné s jednoznačne stanovenými termínmi plnenia.

Výkon štátneho dozoru na lokalite bol v roku 2022 väčšinou zameraný na špeciálnu oblasť dôležitú z hľadiska radiačnej ochrany, a to:

- kontrola zabezpečenia radiačnej ochrany počas výkonovej prevádzky reaktorov reaktorov s kontrolou radiačnej situácie v obsluhovaných a poloobsluhovaných priestoroch kontrolovaného pásma,
- kontrola zabezpečenia radiačnej ochrany počas generálnej odstávky,
- kontrola monitorovania výpustí, evidencie dát a hodnotenia ich vplyvu na dávkovú záťaž obyvateľstva,
- kontrola systému implementácie a aplikovania princípu ALARA,
- kontrola zabezpečenia zdravotnej a odbornej spôsobilosti pracovníkov,
- kontrola nakladania s rádioaktívnym odpadom,
- kontrola systému uvoľňovania kontaminovaných materiálov spod administratívnej kontroly vrátane kontroly skládok tohto materiálu,
- kontrola plnenia monitorovacieho plánu v okolí jadrového zariadenia a hodnotenie vplyvu prevádzky jadrového zariadenia na rádioaktivitu zložiek životného prostredia,
- kontrola radiačnej situácie v areáli jadrového zariadenia,
- kontrola pripravenosti na havarijné situácie a ich materiálového zabezpečenia, kontrola v krytoch, priestoroch zhromažďovania a kontrola zabezpečenia ochrany personálu v priestoroch núteného pobytu pri haváriách,
- kontrola zabezpečenia plnenia plánu zdravotníckych opatrení a pod.

Štátny dozor v oblasti radiačnej ochrany bol v roku 2022 vykonávaný podľa jeho aktuálnosti, a to:

- preprava rádioaktívnych materiálov,
- transport vyhorelého jadrového paliva,
- udalosti, nehody a havárie,
- účasť na havarijnom cvičení.

Možno konštatovať, že porušovanie zásad radiačnej ochrany pri výkone štátneho dozoru nebolo zistené. Napriek tomu, pri výkone štátneho dozoru uplatnil odbor radiačnej ochrany Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky celý rad požiadaviek, ktorých cieľom bolo zlepšenie systému radiačnej ochrany. Systém zabezpečenia radiačnej ochrany v jadrových zariadeniach je účinný a systematicky vnútorne kontrolovaný, preto sa pri kontrolách len výnimočne zistia závažnejšie nedostatky, ktoré nie je možné na mieste odstrániť. Úroveň radiačnej ochrany v jadrových zariadeniach ovplyvňuje aj skutočnosť, že riadiace funkcie, najmä funkciu odborného zástupcu pre radiačnú ochranu, v týchto zariadeniach vykonávajú erudovaní pracovníci s medzinárodnými skúsenosťami.

Počet zamestnancov prevádzkovateľov jadrových zariadení, ktorí vykonávajú činnosť na zariadených útvaroch radiačnej ochrany je síce malý, ale zamestnanci sú vysoko kompetentní. Prevádzkovatelia by však mali venovať zvýšenú pozornosť uchovávaniu a odovzdávaniu vedomostí vzhľadom na nezastupiteľnosť jednotlivých pracovných pozícií.

Držiteľ povolenia podľa § 28 ods. 1 písm. a) zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov je povinný v súlade s § 37 písm. c) a e) trvalo zabezpečovať personálne a materiálne činnosť útvarov vykonávajúcich kontrolu a hodnotenie radiačnej situácie a usmerňovanie radiačnej ochrany a trvalo zabezpečovať materiálnu a odbornú pripravenosť na odozvu na núdzovú situáciu. Preto pracovníci odboru radiačnej ochrany Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky aj v roku 2021 upozorňovali prevádzkovateľov počas výkonu štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany, že je potrebné zabezpečiť, aby rozsah a kapacita meraní pri zachovaní základných parametrov merania, prostriedky na prípravu, spracovanie a analýzu vzoriek, flexibilitu a odborne rezervnú kapacitu personálu zostali zachované minimálne v súčasnom rozsahu.

Nedostatok odborných pracovníkov a zaťaženosť inými úlohami sa prejavili aj na počte výkonov štátneho dozoru pracovníkmi odboru radiačnej ochrany Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky. Na druhej strane však prevádzkovatelia jadrových zariadení v súlade s podmienkami stanovenými v povolení poskytujú dozornému orgánu priebežne celý rad informácií a správ. Niektoré z nich poskytujú denne elektronickou formou, iné písomne v mesačných, štvrťročných alebo ročných intervaloch. Okrem toho rozsiahle informácie poskytuje dokumentácia, ktorá je v zmysle nových právnych predpisov požadovaná k vydávaniu rozhodnutí alebo záväzných stanovísk. V tejto dokumentácii prevádzkovateľ nielenže dokumentuje aké stavebné, technologické a organizačné opatrenia na zabezpečenie radiačnej ochrany vykonal, ale predkladá aj prevádzkové predpisy, podľa ktorých bude postupovať. Tieto skutočnosti sú veľmi efektívnym nástrojom pri výkone štátneho dozoru. Veľkú úlohu pri výkone dozoru,

odbornom poradenstve a konzultáciách s kompetentnými pracovníkmi jadrových elektrární predstavuje internet, ktorý umožňuje priebežnú výmenu informácií a uplatňovanie požiadaviek alebo odborné poradenstvo.

V jadrových zariadeniach v Slovenskej republike bola z hľadiska radiačnej ochrany v roku 2022 priaznivá situácia a nedošlo k žiadnym k radiačným udalostiam.

A) POSUDKOVÁ ČINNOSŤ V JADROVO-PALIVOVOM CYKLE A PRI NAKLADANÍ S RÁDIOAKTÍVNymi ODPADMI

V súvislosti s vyššie menovanými jadrovými zariadeniami vypracoval a vydal odbor radiačnej Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky 23 záväzných stanovísk podľa § 32 ods. 3 písm. a) zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov pre jadrové zariadenia z hľadiska radiačnej ochrany k návrhu na stavebné a technologické zmeny významné z hľadiska radiačnej ochrany počas prevádzky jadrového zariadenia a počas etapy vyradovania jadrového zariadenia z prevádzky, a to:

- „Realizačná úprava „Veľké komponenty“ v hermetickej zóne 2. bloku AE Mochovce, časť projektu seizmické z odolnenie Regeneračného výmenníku s dochladzovačom 2KBF50BC001,002 . technologická a stavebná časť“;
- „9-PRG-03/2400/2022 Fragmentácie komponentov primárneho okruhu reaktora JE A1 v m. č. 411 obj. č. 30“;
- „9-PRG-07/2400/2022 Demontáž, likvidácia stropu a odstránenie austenitickej výstelky nádrží N1/2 a N1/3 obj. 44/10“;
- „Vybudovanie stavby „Prístavba k SO 30 pre nakladanie s veľkorozmernými materiálmi z vyradovania JE A1““;
- „9-PRG-01/2400/2022 Vyradovanie neprevádzkovaných technologických zariadení v RS A1 – hermetizačné zariadenie“;
- „Zmena hraníc kontrolovaného pásma“;
- „Vybudovanie 4. dvojradu úložiska NAO v RÚ RAO Mochovce“;
- „9-PRG-41/2400/2021 Preddemontážna dekontaminácia austenitickej výstelky nádrže N1/2 obj. 44/10 pre potrebu jej demontáže“;
- „9-PRG-02/2400/2022 Vyradovanie neprevádzkovaných zariadení skladu, priestoru oceľového schodiska, rezervnej miestnosti, vlečkovej chodby v m. č. 418, 421, 445 a 460 obj. 30“;
- „Etapa fyzikálneho spúšťania uvádzania jadrového zariadenia – 3. blok JE EMO34 do prevádzky“;
- „Realizačné úpravy „Veľké komponenty“ v hermetickej zóne 1. bloku AE Mochovce, časť projektu seizmické z odolnenie Regeneračného výmenníku s dochladzovačom 1KBF50BC001,002 . technologická a stavebná časť“;
- „Demontáž veľkorozmerných komponentov primárneho okruhu časť Fixácia kalov z premývania pieskových filtrov a použitej pieskovej náplne z pieskových filtrov systému pieskovej filtrácie vody v bazénoch mokrého rezania WCW-1 a WCW2 na reaktorovej sále JE V1 Jaslovské Bohunice počas a po ukončení prevádzky bazénov mokrého rezania WCW-1 a WCW-2, fixácie kalov vybratých z dna bazénov

- mokrého rezania WCW-1 a WCW-2 po ukončení prevádzky bazénov mokrého rezania WCW-1 a WCW-2 a fixácie kalov vybratých z dna bývalého bazéna skladovania a výmeny paliva na druhom bloku JE V1“;
- „Demobilizácie pracovísk mokrého rezania bazénov WCW-1 a WCW-2 na reaktorovej sále a v boxoch parogenerátorov JE V1 Jaslovské Bohunice po ukončení prevádzky bazénov mokrého rezania WCW-1 a WCW-2“;
 - „Riešenie odolnosti potrubných trás KDD vyplývajúce z revízie seizmického konceptu (SE EMO12)“;
 - „Realizácia úprav z posudkov do stavby podľa Realizačnej dokumentácie na komponentoch 1,2JNF20,40,60BB001, 1,2JNG20,40,60BB001“;
 - „Prevádzková bezpečnostná správa JE EMO1,2“;
 - „Plán nakladania s RAO v SE-EMO“;
 - „9-PRG-16/2400/2022 Vyradovanie chránišťa technologických kanálov a skladovania aviálovej nádoby v obj. 30 m. č. 335,336“;
 - „9-PRG-22/2400/2022“ Vyradovanie zariadení dekontaminačnej linky vody bazéna DS a SUZA DS;
 - „Optimalizácia spracovateľských kapacít JZ TSÚ RAO – VT lisovanie“;
 - „Demontáž veľkorozmerných komponentov primárneho okruhu, časť Spracovanie kontaminovaných betónových blokov zo sledovaných pásiem“;
 - „9-PRG-12/2400/2022 Rekonštrukcia VZT systému HVB JE A1“;
 - „9-PRG-04/2400/2022 Vyradenie PG3 a PG4, m. č. 114, obj. 32 – 3. časť“;
 - „Realizácia projektu zmeny IPR B19005 – Modifikácia HTZ potrubia rozvodu napájajúcej vody v PG“;
 - „Etapu energetického spúšťania uvádzania jadrového zariadenia – 3. blok JE EMO34 do prevádzky“;
 - „Organizačná zmena na odbore radiačnej ochrany Jadrovej a vyradovacej spoločnosti“;
 - „Organizačná zmena útvaru radiačnej ochrany v SE-EMO“.

Odbor radiačnej ochrany Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky vydal žiadateľovi obchodná spoločnosť Jadrová a vyradovacia spoločnosť, a. s. povolenie na prevádzku jadrových zariadení Spaľovňa RAO PS45. C7-a4 – Zariadenie na pretavovanie kovových RAO a Sklad bazénových vôd MSVP – SO 724 na základe písomnej žiadosti žiadateľa podľa § 28 ods. 1 písm. a).

B) ODBORNÉ STANOVISKÁ, KONZULTAČNÁ A PORADENSKÁ ČINNOSŤ V JADROVO-PALIVOVOM CYKLE A PRI NAKLADANÍ S RÁDIOAKTÍVNymi ODPADMI

Odborne a časovo náročná je aj príprava odborných stanovísk, poradenstvo a konzultácie v oblasti radiačnej ochrany. Čo do počtu, prevažujú telefonické požiadavky a požiadavky zaslané elektronickou poštou. Poskytnutie odbornej rady často vyžaduje nielen štúdium predložených materiálov, ale aj získavanie a štúdium nadväzujúcich právnych predpisov EÚ, materiálov a odporúčaní Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu so sídlom vo Viedni, OECD a podobne.

Z dôležitých stanovísk vypracovaných na základe požiadaviek ústredných orgánov štátnej správy uvádzame stanoviská pre

Prezídium policajného zboru Slovenskej republiky:

- „Vyjadrenie k nameraným hodnotám dávkového príkonu, pracovníkmi ÚVZ SR“;

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky:

- „Vyjadrenie k pripomienkam – Jadrová elektrárň Khmelnitsky“;
- „Spracovateľské centrum na recykláciu nebezpečných odpadov z použitých ionizačných hlásičov požiaru“;

Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky:

- „Národné správy vybraných členských krajín spracovaných v zmysle
 - Dohovoru o jadrovej bezpečnosti“ – vypracovanie otázok“;

Európsku komisiu:

- „Implementation of Nuclear and Radiological Emergency Preparedness and Response Requirements in EU Member States and Neighbouring Countries“;
- „EP&R Project Sponsored by the European Commission- Virtual Workshop “10 years of EP&R improvements from FKS accident impacts to transborder European harmonisation““;
- „EP&R survey for Nuclear Safety Authorities and Civil Protection Organisations“;

Ďalej uvádzame vybrané dôležité správy vypracované pre medzinárodné organizácie:

- „The IAEA ISEMIR-IR Survey“;
- „2021 Review Cycle for the IAEA Transport Regulations (IAEA Safety Standards Series No. SSR-6 (Rev. 1)) Proposals for Change and Identified Problems“;
- „HERCA Draft report of workshop meeting on the challenges in RPE and RPO implementation“;
- „IAEA Summary of your national radiation safety infrastructure“;

Do tejto oblasti možno zahrnúť aj mnohé odborné konzultácie, rokovania, ako aj účasť na pracovných stretnutiach. Rovnako pracovníci odboru radiačnej ochrany poskytli tisíce telefonických a mailových konzultácií občanom, ktoré sa týkali aktuálnych protipandemických opatrení v súvislosti s ochorením COVID-19.

Pre zabezpečenie radiačnej ochrany v jadrových zariadeniach je nevyhnutná spolupráca s ostatnými orgánmi štátnej správy predovšetkým v oblasti jadrovej bezpečnosti. Najvýznamnejší podiel medzirezortnej spolupráce sa viaže na spoluprácu s

Úradom jadrového dozoru Slovenskej republiky:

- Činnosť medzirezortnej pracovnej skupiny k problematike občianskoprávnej zodpovednosti za jadrové škody;
- Činnosť MRKS Euratom a strategickej RKS;
- Činnosť v Centre havarijnej odozvy pri havarijných cvičeniach;

Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky:

- Činnosť medzirezortnej pracovnej skupiny k prepravám vyhoretého jadrového paliva;

Zložkami radiačnej monitorovacej siete vytvorenými podľa § 6 ods. 2 písm. b) zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov:

- Činnosť pracovnej skupiny k činnosti radiačnej monitorovacej siete v Slovenskej republike.

C) OZNAMOVACIA POVINNOSŤ ZAMESTNÁVATEĽA EXTERNÝCH PRACOVNÍKOV

V roku 2022 bolo odboru radiačnej ochrany Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky doručených 65 oznámení zamestnávateľa externých pracovníkov, ktorí vykonávajú činnosť v kontrolovaných pásmach prevádzkovateľov jadrových zariadení na území Slovenskej republiky, a to: obchodnej spoločnosti Slovenské elektrárne a. s., a obchodnej spoločnosti Jadrovej a vyradovacej spoločnosti, a. s.

5) CENTRÁLNY REGISTER DÁVOK

Centrálny register dávok (ďalej len „CRD“) v priebehu roku 2022 v súlade s ustanoveniami zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 99/2018 Z. z., ktorá ustanovuje podrobnosti na zabezpečenie radiačnej ochrany, spracovával priebežne údaje o osobných dávkach pracovníkov, ktorí pracovali so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v Slovenskej republike, alebo boli počas pracovnej činnosti vystavení ožiareniu ionizujúcim žiarením. Súčasne CRD spracovával osobné dávky pracovníkov, ktorí pracovali v zahraničí. Pre pracovníkov, ktorí odchádzali pracovať do zahraničia CRD na odbore radiačnej ochrany Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky zabezpečoval vydávanie dokladov o osobných dávkach.

CRD pri sledovaní osobných dávok pracovníkov vychádzal z výsledkov meraní a údajov od organizácií, ktoré sú na základe povolenia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky oprávnené poskytovať služby osobnej dozimetrie v Slovenskej republike.

V roku 2022 mali platné povolenie na poskytovanie služieb osobnej dozimetrie nasledovné subjekty:

- Slovenská legálna metrológia n. o., Laboratórium osobnej dozimetrie, Bratislava;
- VF s. r. o., Žilina;
- Jadrová a vyradovacia spoločnosť, a. s., JAVYS, závod Jaslovské Bohunice;

- Slovenské elektrárne, a. s., závod Mochovce;
- Ústav radiačnej ochrany s.r.o., Trenčín;
- Slovenské elektrárne a. s., závod EBO V2 Jaslovské Bohunice.

Okrem údajov z dozimetrických služieb sa pri hodnotení veľkosti ožiarenia pracovníkov vychádzalo aj z údajov, ktoré do CRD priebežne zasielali zamestnávateľia pracovníkov so, vrátane zamestnávateľov externých pracovníkov.

V roku 2022 bolo v Slovenskej republike monitorovaných celkovo 14 327 pracovníkov. Výsledky meraní osobných dávok pracovníkov boli evidované za jednotlivé monitorovacie obdobia (mesačné alebo štvrt'ročné intervaly monitorovania). Na základe výsledkov osobného monitorovania boli spracované a vyhodnotené sumárne ročné dávky jednotlivých pracovníkov – ročné efektívne dávky, ročné ekvivalentné dávky v koži, v očnej šošovke a na horné končatiny. Evidencia osobných dávok pracovníkov, ktorú vedie CRD v súlade s ustanoveniami platných právnych predpisov obsahuje:

- osobné údaje a pracovné zaradenie monitorovaných pracovníkov;
- údaje o zamestnávateľovi pracovníkov;
- údaje o dozimetrickej službe;
- údaj o pracovisku so zdrojmi žiarenia;
- údaj charakterizujúci pracovnú činnosť pracovníka;
- údaj o dĺžke monitorovacieho obdobia;
- dátum začatia prác a dátum ukončenia prác so zdrojmi ionizujúceho žiarenia;
- počet pridelených dozimetrov a ich evidenčné čísla;
- výsledky meraní osobných dávok pracovníkov za každé monitorovacie obdobie;
- efektívnu dávku pracovníka za kalendárny rok, ktorá zahŕňa efektívnu dávku z vonkajšieho ožiarenia a úväzok efektívnej dávky z vnútorného ožiarenia;
- sumárne ekvivalentné dávky v koži, v očnej šošovke a na horné končatiny za kalendárny rok;
- údaje o osobných dávkach pracovníkov pri radiačnej nehode alebo radiačnej havárii (pokiaľ boli pracovníci ožiarení pri radiačnej nehode alebo radiačnej havárii);
- údaje o osobných dávkach pracovníkov pri výnimočnom ožiarení;
- údaje o osobných dávkach pracovníkov v núdzovej situácii.

CRD spracováva a eviduje osobné dávky pracovníkov, ktorí sú monitorovaní pomocou osobných dozimetrov a hodnotí veľkosť ožiarenia pracovníkov v Slovenskej republike priebežne od roku 2001. V rokoch 2001 až 2022 bolo v priebehu jednotlivých rokov monitorovaných 12 000 až 14 500 pracovníkov. V roku 2022 bolo spracovaných približne 320 hlásení o veľkosti ožiarenia pracovníkov doručených od jednotlivých dozimetrických služieb a od zamestnávateľov pracovníkov.

CRD ďalej v roku 2022 v súlade s ustanoveniami zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, pokračoval vo vydávaní dokladov o osobných dávkach pre pracovníkov v Slovenskej republike, ktorí odchádzali pracovať do zahraničia. Vydávanie osobných radiačných preukazov a následne dokladov

o osobných dávkach pracovníkov kontinuálne prebieha v Slovenskej republike od októbra 2006, pričom vydávanie osobných radiačných preukazov bolo ukončené ku dňu 31. marca 2018 a od 1. apríla 2018 bolo vydanie osobného radiačného preukazu nahradené dokladom o osobných dávkach. Výpisy dávok pre pracovníkov, ktorí budú pracovať na externých pracoviskách v Slovenskej republike, vydávajú spravidla ich zamestnávateľa a CRD vydáva doklady o osobných dávkach len pre pracovníkov, ktorí odchádzajú pracovať do zahraničia. V prípade potreby CRD dávok vydá doklad o osobných dávkach aj pre externých pracovníkov. Doklady o veľkosti dávok pracovníkov sa vydávajú v súlade so smernicou Európskej komisie 2013/59/Euratom a ustanoveniami zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V roku 2022 boli vydané doklady o osobných dávkach pre pracovníkov 25 právnických osôb. Spolu boli vydané doklady o osobných dávkach pre 62 pracovníkov.

V roku 2022, v rámci projektu informačných systémov pre úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike, s finančnou podporou Európskych fondov, pokračovala príprava nového informačného systému pre Centrálny register dávok pracovníkov. Nový informačný systém pre CRD by mal byť spracovaný a odovzdaný do užívania v roku 2023.

Vzhľadom na skutočnosť, že odbor radiačnej ochrany má širokú štruktúru činností a významnou mierou sa podieľa na zabezpečení radiačnej ochrany obyvateľov a pracovníkov pred negatívnymi účinkami ionizujúceho žiarenia a vzhľadom na množstvo, charakter a rôznorodosť vecných úloh CRD, ktoré sa často prelínajú s inými úlohami a činnosťami vykonávanými v oblasti radiačnej ochrany, nie je možné presne kvantifikovať kapacity použité na jednotlivé, úzko vymedzené okruhy činností, a nie je možné presne kalkulovať priame a nepriame náklady na jednotlivé vecné úlohy, súvisiace s prevádzkou CRD a ďalšími vykonávanými činnosťami .

Realizácia a plnenie plánovaných úloh v roku 2022 boli mimoriadne sťažené postupným prechodom na nový informačný systém, ktorého postupná validácia a migrácia dát vnášala komplikácie do CRD.

A) HODNOTENIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK IONIZUJÚCEHO ŽIARENIA A USMERŇOVANIA OŽIARENIA PRACOVNÍKOV, OBYVATEĽOV A PACIENTOV A HODNOTENIE VEĽKOSTI OŽIARENIA PRACOVNÍKOV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Radiačná ochrana obyvateľstva pred ionizujúcim žiarením je jednou zo základných úloh úradov verejného zdravotníctva v oblasti radiačnej ochrany. Veľmi dôležitou oblasťou pri využívaní zdrojov ionizujúceho žiarenia je oblasť lekárskeho ožiarovania - vykonávanie diagnostiky a terapie pomocou zdrojov ionizujúceho žiarenia pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti pacientom v diagnostickej rádiológii, nukleárnej medicíne a radiačnej onkológii, vrátane zabezpečenia a kontroly kvality používaných zdravotníckych rádiologických zariadení a optimalizácie radiačnej záťaže pacientov a zdravotníckeho personálu. Dávky z lekárskeho ožiarovania sú najvýznamnejším príspevkom k ožiarovaniu populácie zo zdrojov žiarenia v Slovenskej republike rovnako ako ja v iných členských krajinách Európskej únie a ich kontinuálne sledovanie a hodnotenie je jednou zo základných požiadaviek ochrany zdravia obyvateľstva pred ionizujúcim

žiarením, ktoré sú zakotvené v základnej zmluve o založení Európskeho spoločenstva pre Atómovú energiu EURATOM a v smernica Európskej komisie č. 2013/59/EURATOM.

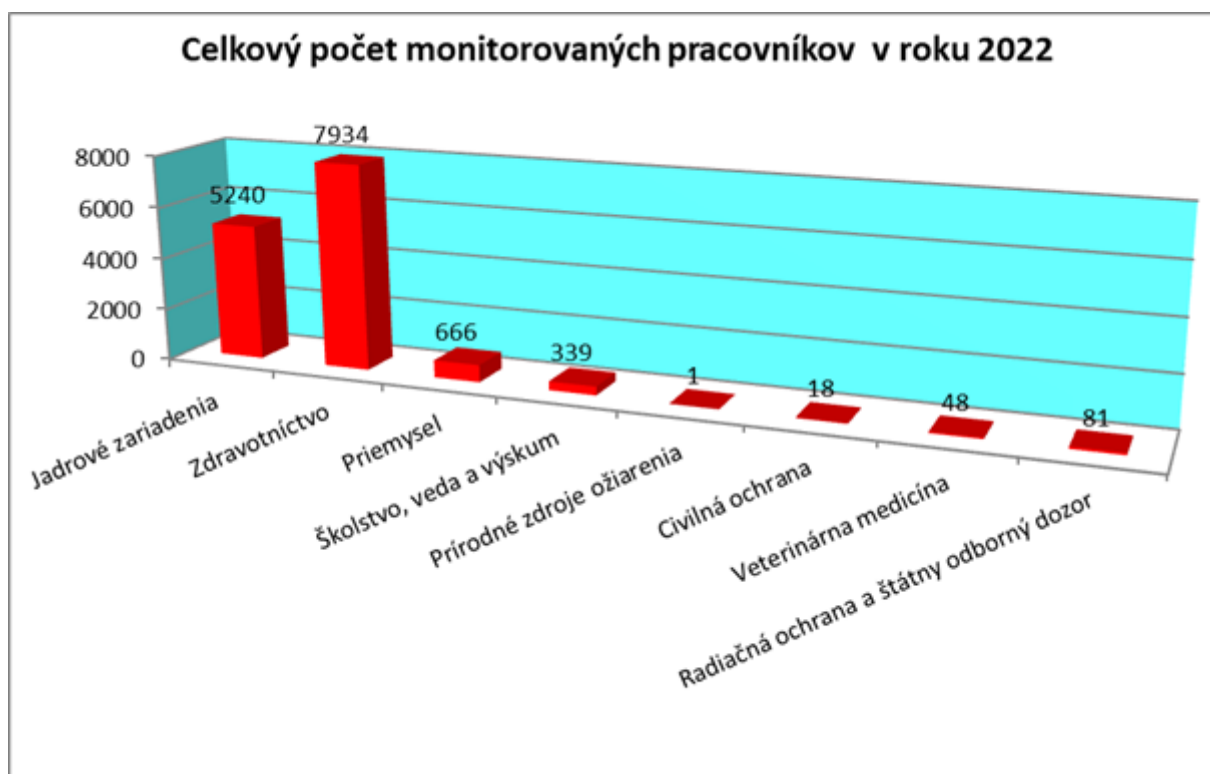
V rámci hodnotenia veľkosti ožiarenia plodu tehotných pacientok pri röntgenových vyšetreniach, bola v roku 2022 stanovená dávka na plod u 2 tehotných pacientok, ktorým bolo vykonané CT vyšetrenie, resp. klasické röntgenové vyšetrenie.

Evidencia osobných dávok jednotlivých pracovníkov v CRD obsahuje údaje o dávkach pracovníkov pri bežnej, plánovanej pracovnej činnosti a osobitne údaje o dávkach pri mimoriadnych situáciách a haváriách a dávkach z výnimočného ožiarenia. V roku 2022 neboli zaznamenané žiadne dávky pracovníkov pri núdzovej situácii alebo pri havarijnom ožiarení.

Ročne sa v priemere spracováva niekoľko sto hlásení o veľkosti ožiarenia zamestnancov (v roku 2022 to bolo viac ako 330 hlásení). Na osobné monitorovanie pracovníkov sa v Slovenskej republike v roku 2022 používali filmové dozimetre (ktoré sú postupne nahrádzané OSL dozimetrami), termoluminiscenčné dozimetre - TLD a dozimetre s opticky stimulovanou luminescenciou - OSL dozimetre na stanovenie dávok z vonkajšieho ožiarenia gama a beta žiarenia a TLD dozimetre na stanovenie externého ožiarenia neutrónmi a na stanovenie ekvivalentných dávok na končatiny a na očnú šošovku.

Na stanovenie vnútorného ožiarenia pracovníkov sa používali celotelové detektory (merania sa vykonávali v obchodnej spoločnosti Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, a. s., Jaslovské Bohunice a v obchodnej spoločnosti Slovenské elektrárne, a. s., závod Mochovce). Monitorovanie vnútornej kontaminácie pracovníkov a stanovenie úväzku efektívnej dávky z vnútorného ožiarenia sa vykonáva len u pracovníkov v jadrových zariadeniach.

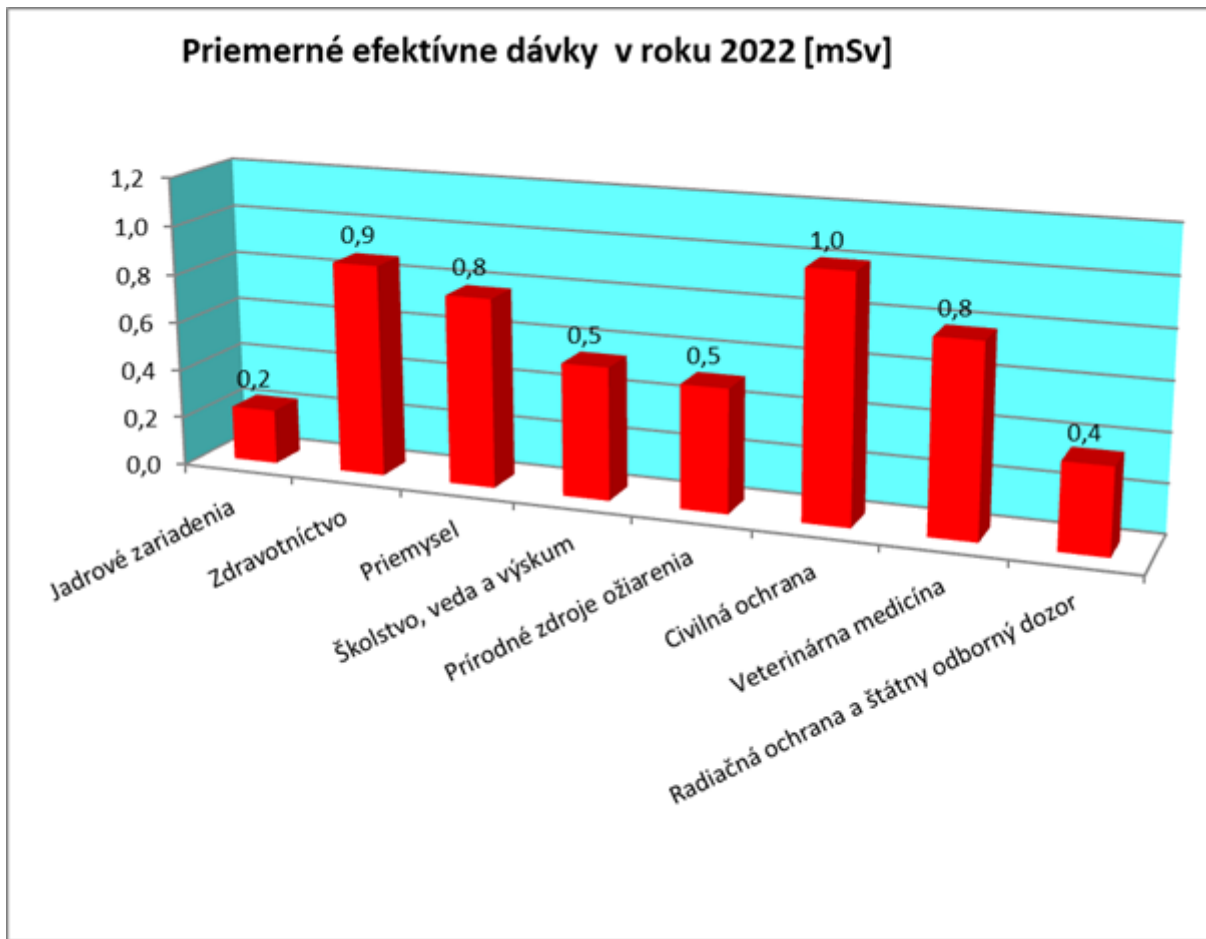
V rokoch 2001 až 2022 bolo v priebehu jednotlivých rokov monitorovaných celkovo 12 000 až 14 500 pracovníkov (tabuľky a trendy za interval 20 rokov je možné nájsť vo výročných správach za prechádzajúce roky). V roku 2022 bolo v Slovenskej republike monitorovaných 14 327 pracovníkov (Obrázok č. 1).



Graf č. 1

Počet monitorovaných pracovníkov v Slovenskej republike v roku 2022

Najvyšší počet monitorovaných pracovníkov je na pracoviskách so zdrojmi žiarenia v zdravotníctve (v roku 2022 bolo v zdravotníctve monitorovaných celkovo 7934 pracovníkov) a v jadrových zariadeniach (celkovo 5240 pracovníkov). V roku 2022 boli najvyššie priemerné dávky na jedného monitorovaného pracovníka na zdravotníckych pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia. Priemerné dávky zdravotníckych pracovníkov patria dlhodobo k najvyšším zo všetkých kategórií. Dlhodobo najnižšie priemerné efektívne dávky na jedného monitorovaného pracovníka v uplynulých rokoch boli na pracoviskách v jadrových zariadeniach, a to najmä v dôsledku vysokého podielu externých pracovníkov, ktorí pracujú v kontrolovanom pásme jadrových zariadení len obmedzený, krátky časový interval a ich osobné dávky sú nižšie ako detekčný limit. Na obrázku č. 2 sú znázornené priemerné efektívne dávky pracovníkov vykonávajúcich činnosti v rôznych oblastiach za rok 2022 (Obrázok č. 2).



Graf č. 2

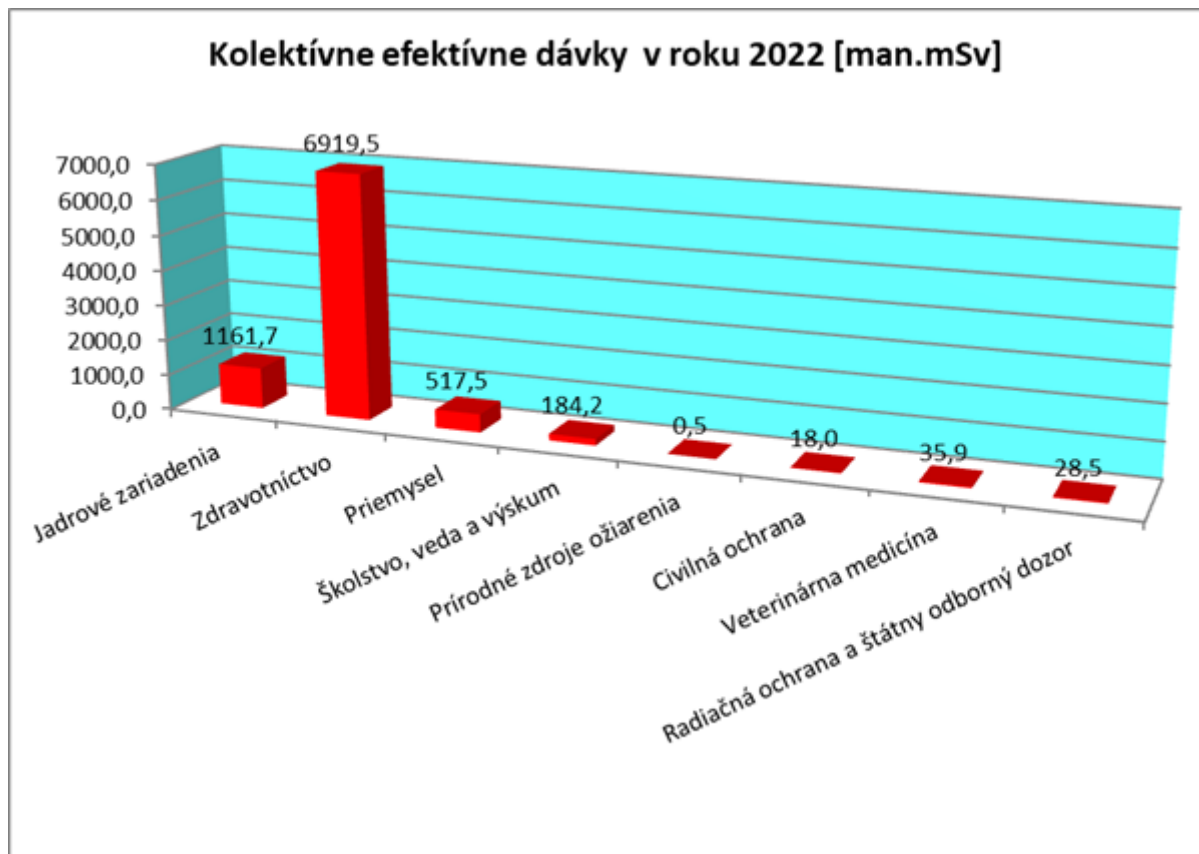
Priemerné efektívne dávky monitorovaných pracovníkov v Slovenskej republike v roku 2022

Z analýzy výsledkov osobného monitorovania ďalej vyplýva, že najvyšší príspevok ku kolektívnej efektívnej dávke pracovníkov v Slovenskej republike predstavuje ožiarenie zdravotníckych pracovníkov, ktorí pracujú so zdrojmi ionizujúceho žiarenia pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Tento príspevok predstavoval v rokoch 2001 až 2022 približne 2/3 až 3/4 z celkovej kolektívnej efektívnej dávky pracovníkov v Slovenskej republike a mal v posledných rokoch stúpajúcu tendenciu.

Kolektívne efektívne dávky pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v rôznych oblastiach využívania zdrojov ionizujúceho žiarenia (Obrázok č. 3) majú od roku 2001 postupne klesajúcu tendenciu. Veľkosť ožiarenia pracovníkov v Slovenskej republike sa postupne znižovala vo všetkých oblastiach využívania zdrojov žiarenia - zníženie celkovej kolektívnej dávky bolo približne o 50 %, napriek tomu, že celkový počet monitorovaných pracovníkov sa významnejšie nezmenil (± 10 %):

- jadrové zariadenia – zníženie kolektívnej efektívnej dávky o 55 %;
- zdravotníctvo - zníženie kolektívnej efektívnej dávky o 50 %;
- priemysel - zníženie kolektívnej efektívnej dávky o 50 %;
- školstvo, veda a výskum - zníženie kolektívnej efektívnej dávky pracovníkov o 70 %.

K prekročeniu limitu ožiarenia pracovníkov (efektívna dávka 20 mSv v kalendárnom roku) dochádzalo v uplynulých rokoch len ojedinele. V roku 2022 bolo zaznamenaných 7 prípadov prekročenia limitov ožiarenia (limit efektívnej dávky z vonkajšieho ožiarenia 20 mSv za kalendárny rok), všetky prekročenia boli identifikované u zdravotníckych pracovníkov v intervenčnej rádiológii a intervenčnej kardiológii.



Graf č. 3
Kolektívne efektívne dávky monitorovaných pracovníkov v Slovenskej republike v roku 2022

B) ANALÝZA RADIAČNEJ ZÁŤAŽE PRACOVNÍKOV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Kolektívne efektívne dávky zdravotníckych pracovníkov pracujúcich so zdrojmi ionizujúceho žiarenia predstavujú najväčší príspevok k celkovej kolektívnej dávke z profesionálneho ožiarenia v Slovenskej republike (60 až 75 %). Počet monitorovaných pracovníkov so zdrojmi žiarenia v rokoch 2001 až 2022 v rôznych oblastiach využívania zdrojov ionizujúceho žiarenia:

- jadrové zariadenia – počet monitorovaných pracovníkov ročne 4981 až 7120, čo predstavuje 35,7 % až 52,2 % z celkového počtu sledovaných pracovníkov;
- zdravotníctvo – počet monitorovaných pracovníkov ročne 4650 až 7984, čo predstavuje 36,6 % až 56,8 % z celkového počtu sledovaných pracovníkov;
- priemysel – počet monitorovaných pracovníkov ročne 640 až 850, čo predstavuje 4,8 % až 6,8 % z celkového počtu sledovaných pracovníkov;
- školstvo, veda a výskum – počet monitorovaných pracovníkov ročne 264 až 430, čo predstavuje 2,0 % až 3,3 % z celkového počtu sledovaných pracovníkov;

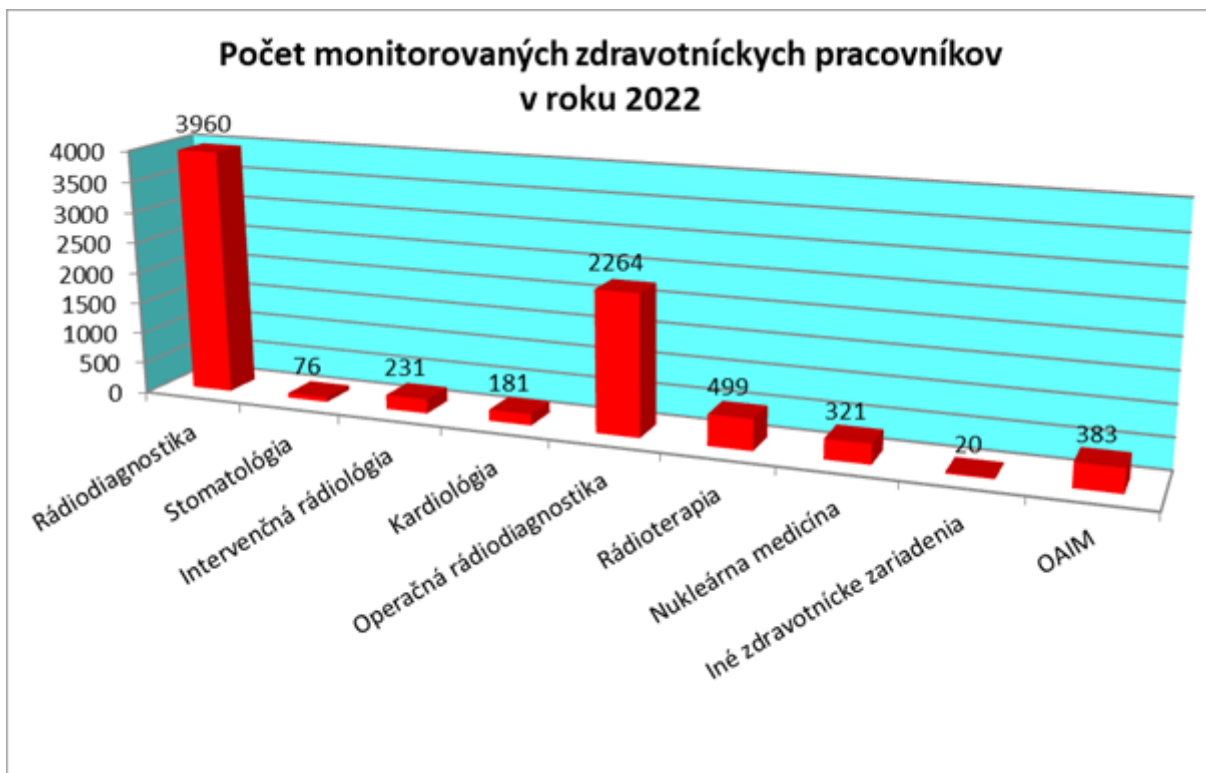
- počet monitorovaných pracovníkov v iných oblastiach nedosahuje ani 1 % z celkového počtu sledovaných pracovníkov.

Druhou skupinou profesijných pracovníkov so zdrojmi žiarenia s najväčšou kolektívnou efektívnou dávkou sú pracovníci v jadrových zariadeniach (20 až 25 %). Kolektívne dávky pracovníkov v priemysle v uvedenom období predstavujú 4,5 až 6,5 %, v školstve, vo vede a vo výskume 1,2 až 2,4 % a kolektívne dávky pracovníkov v ostatných oblastiach využívania zdrojov ionizujúceho žiarenia sú nižšie ako 1 % z celkovej kolektívnej dávky všetkých pracovníkov, ktorí sú ožiarení pri výkone svojej pracovnej činnosti.

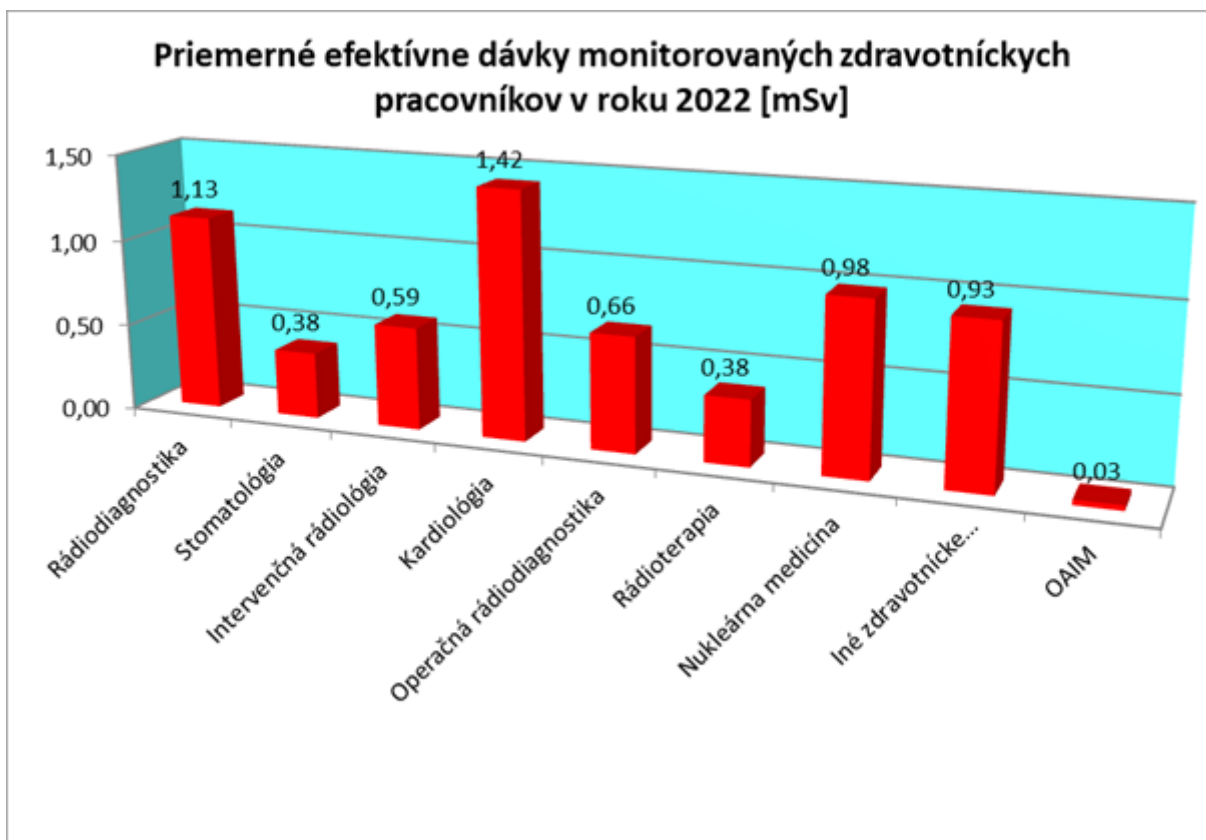
B) ANALÝZA RADIAČNEJ ZÁŤAŽE ZDRAVOTNÍCKYCH PRACOVNÍKOV

Najvyšší počet monitorovaných pracovníkov v zdravotníctve je v štandardnej diagnostickej rádiológii, a potom nasledujú zdravotnícky pracovníci rôznych špecializácií, ktorí pracujú s röntgenovými prístrojmi na operačných sálach (chirurgia, ortopédia, traumatológia, neurológia, neurochirurgia, urológia a pod.). Počet monitorovaných zdravotníckych pracovníkov v nukleárnej medicíne a v radiačnej onkológii bol v sledovanom období v rokoch 2001 – 2022 stabilný a výraznejšie sa nemenil.

Počet monitorovaných zdravotníckych pracovníkov, ktorí pracovali so zdrojmi žiarenia v Slovenskej republike v rokoch 2022 je uvedený na nasledujúcom Obrázku č. 4. Na rozdiel od klasickej diagnostickej rádiológie v poslednom desaťročnom období výraznejšie stúpal počet monitorovaných pracovníkov, ktorí pracujú s röntgenovými prístrojmi na operačných sálach pri rôznych operačných zákrokoch. Priemerné efektívne dávky zdravotníckych pracovníkov podľa jednotlivých profesijných skupín v roku 2022 sú uvedené na Obrázku č. 5. Najvyššie priemerné ročné efektívne dávky na jedného monitorovaného pracovníka v rokoch 2001 – 2022 boli v skupine zdravotníckych pracovníkov na intervenčných kardiologických pracoviskách.

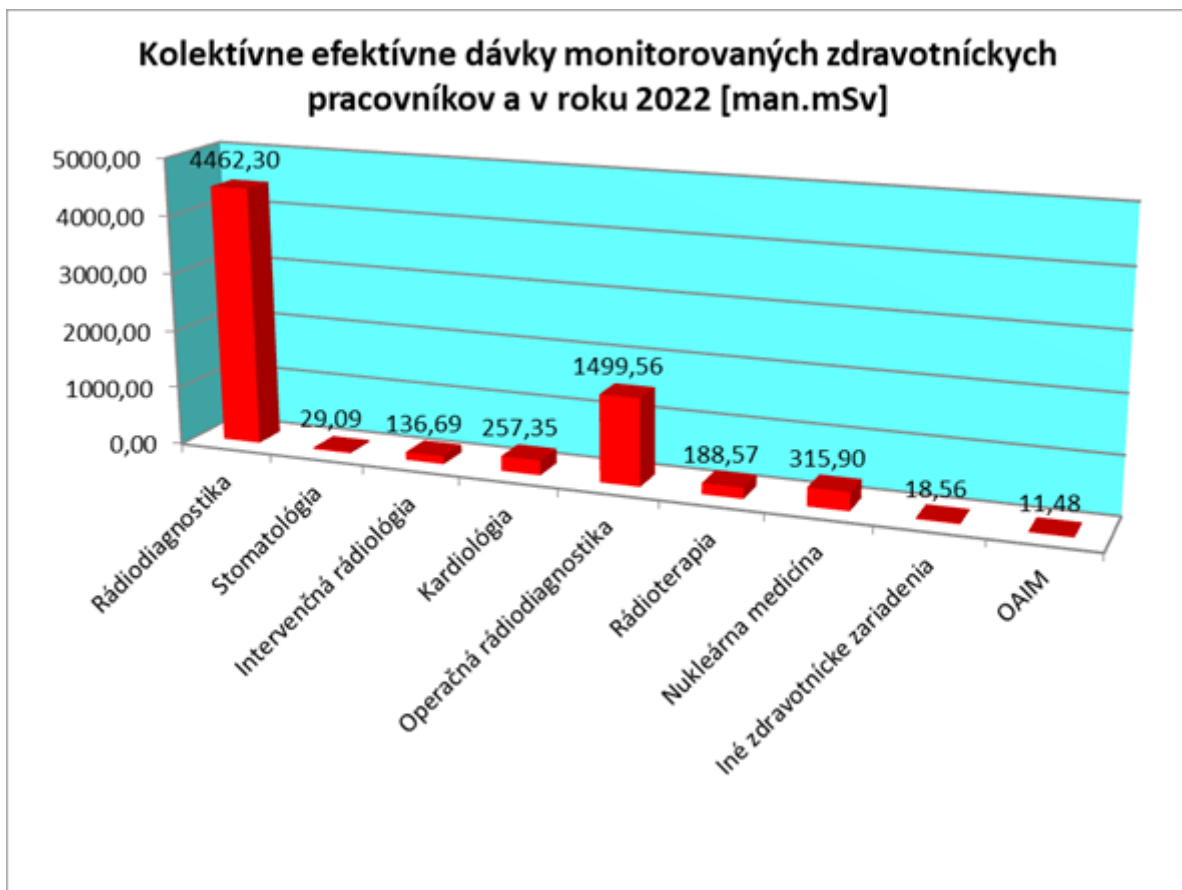


Graf č. 4
Počet monitorovaných zdravotníckych pracovníkov v Slovenskej republike v roku 2022



Graf č. 5
Priemerné efektívne dávky zdravotníckych pracovníkov v Slovenskej republike v roku 2022

Na Obrázku č. 6 sú uvedené kolektívne efektívne dávky zdravotníckych pracovníkov v Slovenskej republike v roku 2022. Najvyššia kolektívna dávka v uvedenom období bola v profesijnej skupine pracovníkov v diagnostickej rádiológii, nakoľko sa jedná o najpočetnejšiu skupinu monitorovaných zdravotníckych pracovníkov. Kolektívna efektívna dávka pracovníkov v klasickej diagnostickej rádiológii od roku 2001 postupne klesala a dosiahla minimum v roku 2013. V roku 2001 predstavovala kolektívna efektívna dávka pracovníkov v diagnostickej rádiológii dve tretiny z celkovej kolektívnej efektívnej dávky zdravotníckych pracovníkov, v rokoch 2010 až 2013 to bola už približne len jedna tretina v nasledujúcich rokoch kolektívne dávky v diagnostickej opäťovne vzrástli so zvyšovaním počtu pracovníkov.



Graf č. 6
Kolektívne efektívne dávky monitorovaných zdravotníckych pracovníkov v Slovenskej republike v roku 2022

Záverom pri hodnotení veľkosti individuálnych dávok zdravotníckych pracovníkov v roku 2022 možno konštatovať:

- najvyššie priemerné ročné efektívne dávky boli dlhodobo u pracovníkov na špecializovaných kardiologických klinikách a pracoviskách, ktorí vykonávajú komplikované a časovo náročné intervenčné rádiologické a kardiologické zákroky;
- intervenčné zákroky výrazne vzrástli v Slovenskej republike po roku 2003 v súvislosti s modernizáciou kardiologických pracovísk (zvýšenie počtu angiografických vyšetrení o 70 %, endovaskulárnych intervencií o 450 %, koronárnych angioplastík o 50 % v porovnaní s rokom 1999) a s rozšírením počtu špecializovaných kardiologických kliník;

- relatívne veľmi dlhý čistý prevádzkový skiaskopický čas v priebehu intervenčných zákrokov (od 2 min pri angiografiách až po 195 min pri rádiovfrekvenčnej ablácii) významne prispieva k osobným dávkam pracovníkov na týchto špecializovaných kardiologických klinikách a na pracoviskách intervenčnej rádiológie;
- v porovnaní s inými oblasťami využívania zdrojov ionizujúceho žiarenia mimo rezortu zdravotníctva, sa každoročne vyskytovali medzi zdravotníckymi pracovníkmi aj jednotlivci, ktorých ročné efektívne dávky sú vyššie ako 20 mSv (limit ožiarenia pre pracovníkov so zdrojmi žiarenia);
- v posledných rokoch sa významne zvýšil počet sledovaných zdravotníckych pracovníkov, ktorí vykonávajú rôzne operačné výkony s pomocou röntgenových prístrojov (klasická chirurgia, jednoduchová chirurgia, traumatológia, neurológia, neurochirurgia, ortopédia, urológia, cievna chirurgia, gastroenterológia a pod.).

Významný nárast počtu intervenčných rádiologických výkonov v Slovenskej republike viedol v uplynulom období aj k významnému nárastu veľkosti ožiarenia zdravotníckych pracovníkov, ktorí tieto výkony vykonávajú. Intervenčná rádiológia a kardiológia, spolu s rozširujúcim sa používaním röntgenových prístrojov pri rôznych chirurgických výkonoch, vrátane výkonov tzv. „jednoduchovej chirurgie“ sú oblasťami pri medicínskom využívaní zdrojov žiarenia, kde v uplynulom období dochádzalo k postupnému zvyšovaniu veľkosti ožiarenia pracovníkov (s výnimkou obdobia ekonomickej krízy v rokoch 2010 – 2013, ktorá sa prejavila aj v zdravotníctve). Napríklad v oblasti intervenčných rádiologických výkonov sa zvýšil podiel kolektívnej dávky pracovníkov, ktorí tieto výkony vykonávajú, viac ako trojnásobne: z 4,18 % v roku 2001 na 18,50 % v roku 2015.

V profesijnej skupine zdravotníckych pracovníkov na operačných sálach sa podiel kolektívnej dávky týchto pracovníkov zvýšil z 12,27 % v roku 2001 až na 32,14 % v roku 2015. Najväčší pokles bol zaznamenaný v oblasti klasickej diagnostickej rádiológie: zo 65,53 % v roku 2001 na 34,01 % v roku 2015. Po poklese dávok pracovníkov počas ekonomickej krízy sa s oživením ekonomiky zvýšili aj kolektívne dávky pracovníkov v zdravotníctve.

Veľkosť ožiarenia pracovníkov na pracoviskách v radiačnej onkológii a nukleárnej medicíne sa v uvedenom období výraznejšie nemenila a predstavovala 6 až 7 % z celkovej kolektívnej efektívnej dávky v prípade nukleárnej medicíny a 5 až 8 % v prípade radiačnej onkológie. V roku 2022 sa výrazným uvoľnením obmedzení v súvislosti s COVID-19 sa významne navýšil aj počet vyšetrení a zákrokov na jednotlivých pracoviskách, čoho dôsledkom bola aj zmena zastúpenia kolektívnej efektívnej dávky na jednotlivých pracoviskách, Nárast bol hlavne zaznamenaný na pracoviskách diagnostickej rádiológie na 64,5 % z celkovej kolektívnej efektívnej dávky v zdravotníctve a rádiodiagnostiky pri operačných zákrokoch, ktoré predstavovali 21,7%. Najnižšie hodnoty veľkosti ožiarenia boli v roku 2022 na pracoviskách oddelení anesteziológie a intenzívnej medicíny (OAIM), kde hodnoty ožiarenia predstavovali približne 0,2 % z celkovej kolektívnej efektívnej dávky v zdravotníctve.

C) ANALÝZA RADIAČNEJ ZÁŤAŽE PRACOVNÍKOV V JADROVO-PALIVOVOM CYKLE A PRI NAKLADANÍ S RÁDIOAKTÍVNymi ODPADMI

Zamestnanci v jadrových zariadeniach v Slovenskej republike predstavujú po zdravotníckych pracovníkoch druhú najvýznamnejšiu skupinu pracovníkov a tvoria približne 40 % až 45 % z celkového počtu monitorovaných pracovníkov. V roku 2022 bolo v jadrových zariadeniach monitorovaných spolu 5240 pracovníkov, vrátane externých pracovníkov (3170 externých pracovníkov).

Celkový počet monitorovaných pracovníkov v jadrových zariadeniach v rokoch 2001 až 2022, vrátane zamestnancov zamestnávateľov externých pracovníkov, ktorí vykonávali rôzne pracovné činnosti v jadrových zariadeniach, bol v uvedených rokoch v rozpätí 4500 až 7100. Počet monitorovaných pracovníkov od roku 2010 v atómovej elektrárni Jaslovské Bohunice (EBO V2) sa postupne výrazne znižoval v súvislosti odstavením a iniciovaním vyradovania dvoch blokov jadrovej elektrárne EBO V1 (2006 a 2008). Rovnako v uvedenom období sa znižoval aj počet monitorovaných pracovníkov v obchodnej spoločnosti Jadrová a vyradovacia spoločnosť, a. s., ktorá sa zaoberá spracovaním rádioaktívnych odpadov, ich prípravou na uloženie a uložením na Republikové úložisko rádioaktívnych odpadov v Mochovciach. Počet monitorovaných pracovníkov v jadrovej elektrárni v Mochovciach (EMO12), vrátane externých pracovníkov sa od roku 2010 výraznejšie nemenil – pokračujúca dostavba 3. a 4. bloku elektrárne a pripravované uvedenie do prevádzky 3. a 4. bloku jadrovej elektrárne. Počet vlastných zamestnancov elektrárne EMO12 je stabilizovaný s miernym nárastom pracovníkov v roku 2021 (v roku 2022 bolo v EMO monitorovaných 870 zamestnancov), v rokoch 2019 a 2020 postupne klesal počet externých pracovníkov (pokles z priemerného počtu 1100 externých pracovníkov v predchádzajúcich rokoch na 800 v roku 2020) ale v priebehu dokončovacích prác na 3. bloku MO34 počet externých pracovníkov v roku 2022 stúpol na 1792. Počet monitorovaných pracovníkov v EBO V2 bol v predchádzajúcich piatich kalendárnych rokoch stabilný a menil sa len minimálne (630 až 670 pracovníkov) - v roku 2022 bol počet monitorovaných pracovníkov EBO V2 651.

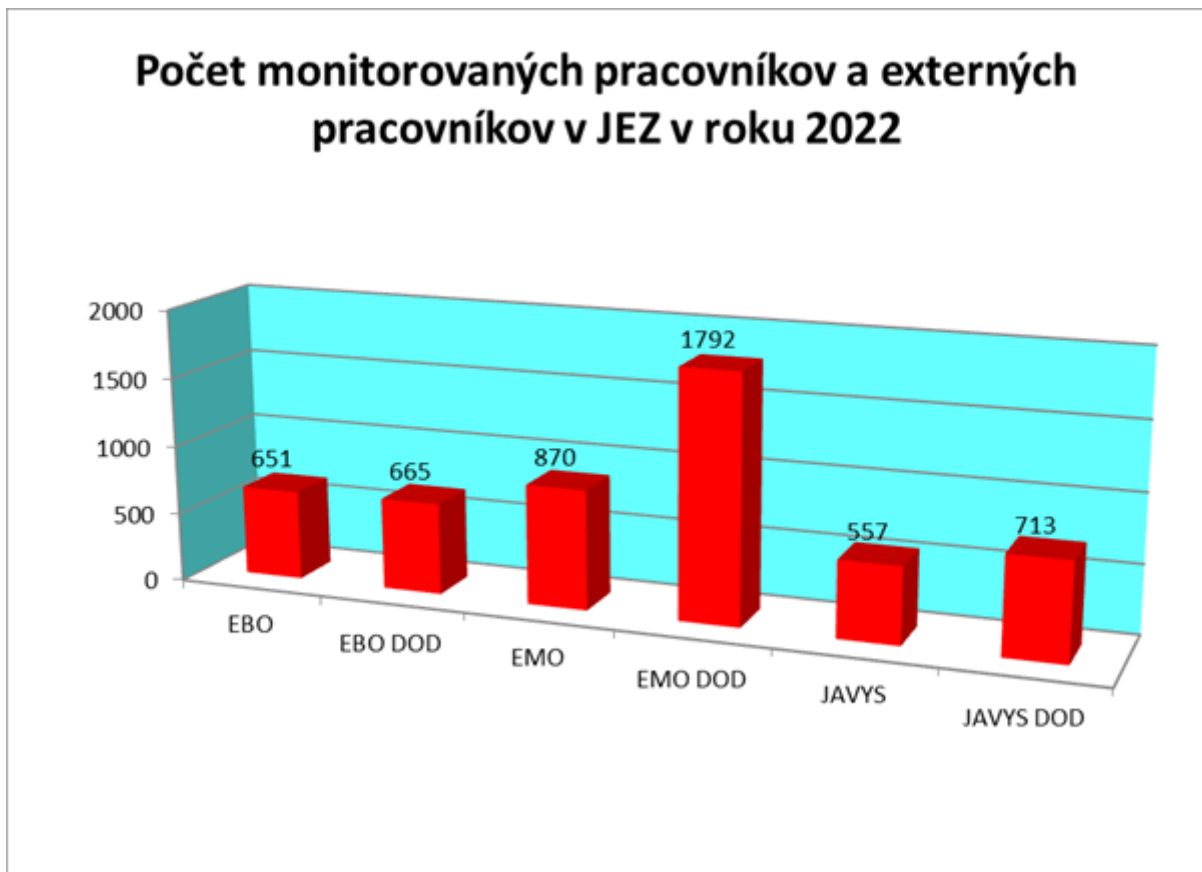
Kolektívne efektívne dávky v jadrových zariadeniach boli od roku 2010 každoročne najvyššie u zamestnancov v obchodnej spoločnosti Jadrová a vyradovacia spoločnosť, a. s., a u ich externých zamestnancov, ktorí vykonávali pracovné činnosti v kontrolovanom pásme tejto obchodnej spoločnosti. Externí zamestnanci spoločnosti JAVYS predstavovali 56 % z celkového počtu monitorovaných pracovníkov v kontrolovanom pásme JAVYS v roku 2022 a 76,1 % z celkovej kolektívnej efektívnej dávky. Ročná sumárna kolektívna efektívna dávka týchto zamestnancov v rokoch 2010 až 2022 bola 632 man·mSv až 1394 man·mSv. Ročná kolektívna efektívna dávka zamestnancov EMO12 v uvedenom období bola 125 man·mSv až 329 man·mSv a ročná kolektívna dávka zamestnancov EBO V2 bola v tomto období 163 man·mSv až 368 man·mSv.

Sumárna kolektívna efektívna dávka pracovníkov v jadrových zariadeniach v roku 2022 bola 2397,49 man.mSv:

- EBO V2 – zamestnanci 168,99 man.mSv, externí pracovníci 147,07 man.mSv,

- EMO – zamestnanci 125,71 man.mSv, externí pracovníci 124,08 man.mSv,
- JAVYS – zamestnanci 437,13 man.mSv, externí pracovníci 1394,51,65 man.mSv.

Na nasledujúcich obrázkoch č. 7 a č. 8 je uvedený počet monitorovaných pracovníkov v jednotlivých jadrových zariadeniach v Slovenskej republike, vrátane externých pracovníkov, ktorí pracovali v týchto jadrových zariadeniach a priemerné efektívne dávky pracovníkov v týchto jadrových zariadeniach.



Graf č. 7

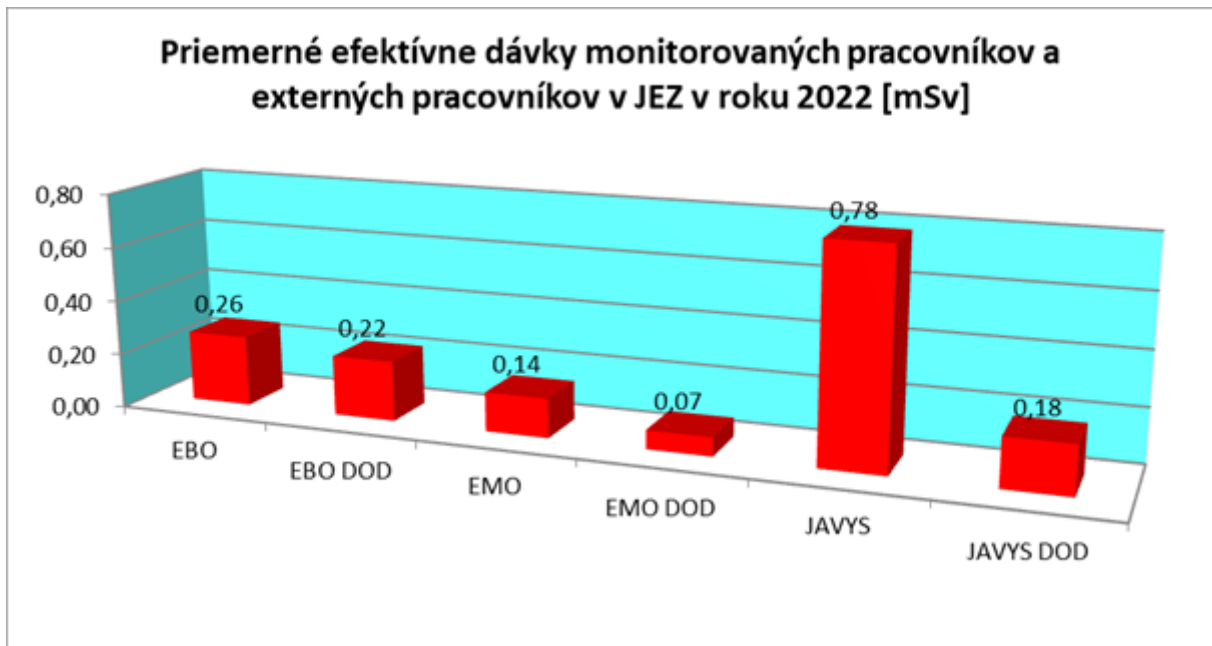
Počet monitorovaných pracovníkov v jadrových zariadeniach v Slovenskej republike (vrátane externých pracovníkov) v roku 2022

Priemerné efektívne dávky zamestnancov v jadrových zariadeniach v rokoch 2010 až 2021 boli najvyššie u kmeňových zamestnancov obchodnej spoločnosti Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, a. s., – 0,55 mSv/rok až 0,74 mSv/rok, nasledovali priemerné efektívne dávky externých pracovníkov obchodnej spoločnosti Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, a. s., v Jaslovských Bohuniciach - 0,18 mSv/rok až 0,59 mSv/rok. Priemerné efektívne dávky zamestnancov EBO V2 v Jaslovských Bohuniciach boli v uvedenom období 0,18 mSv/rok až 0,29 mSv/rok a priemerné dávky zamestnancov EMO12 v Mochovciach boli v uvedenom období 0,17 mSv/rok až 0,24 mSv/rok.

Priemerné efektívne dávky pracovníkov v jadrových zariadeniach v roku 2022 boli:

- EBO V2 – zamestnanci 0,26 mSv, externí pracovníci 0,22 mSv,
- EMO – zamestnanci 0,14 mSv, externí pracovníci 0,07 mSv,

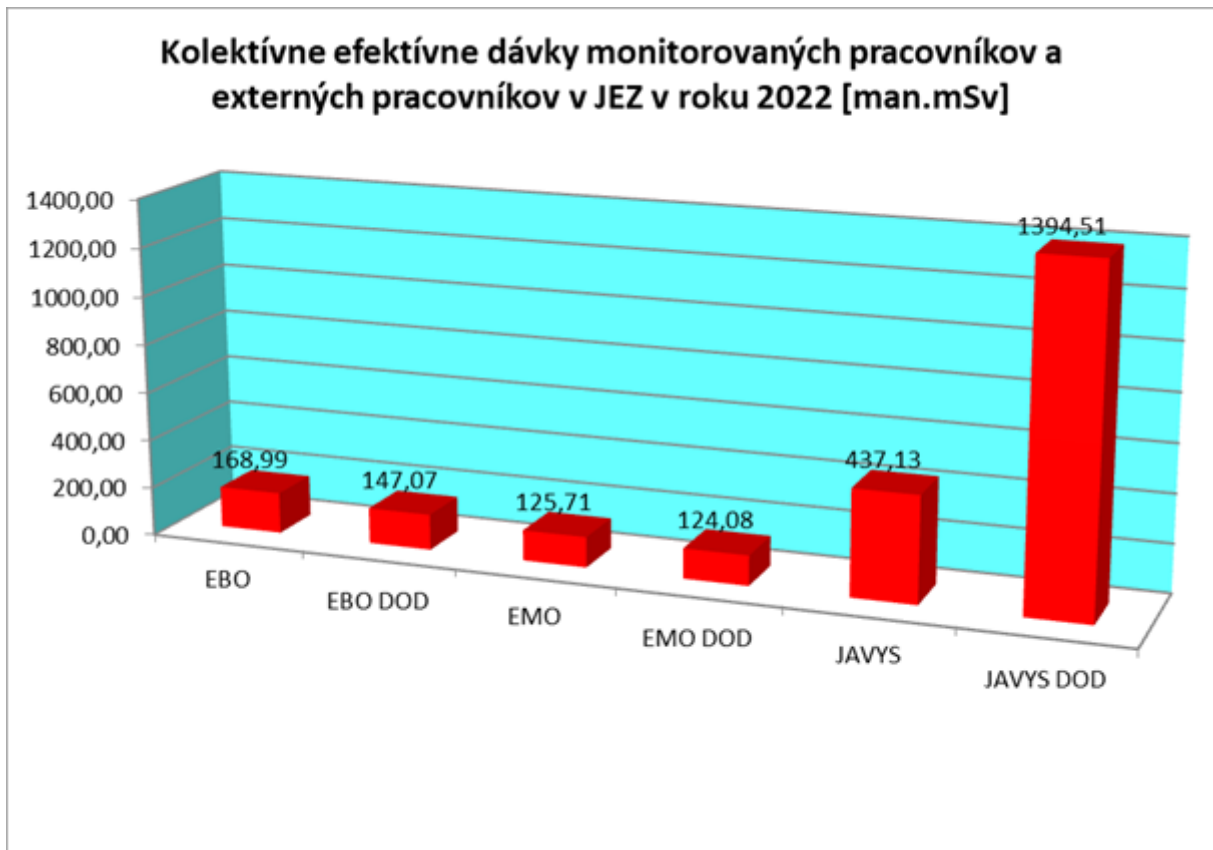
JAVYS – zamestnanci 0,78 mSv, externí pracovníci 0,18 mSv.



Graf č. 8

Priemerná ročná efektívna dávka pracovníkov v jadrových zariadeniach v Slovenskej republike (vrátane externých pracovníkov) v roku 2022

Počet externých pracovníkov v priebehu kalendárneho roku v obchodnej spoločnosti Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, a. s., v rokoch 2010 až 2022 bol 976 až 1696 pracovníkov (v roku 2022 pracovalo v kontrolovanom pásme JAVYS a.s. 713 externých pracovníkov). Počet monitorovaných externých pracovníkov v EBO V2 bol v uvedenom období 557 až 972 pracovníkov počas kalendárneho roku (v roku 2022 to bolo 665 externých pracovníkov) a v EMO12 740 až 1457 pracovníkov počas kalendárneho roku (v roku 2022 to bolo 1792 externých pracovníkov). Vysoký počet pracovníkov dodávateľských firiem v obchodnej spoločnosti Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, a. s., v posledných rokoch viedol k tomu, že kolektívna efektívna dávka týchto externých pracovníkov je vyššia ako kolektívna efektívna dávka vlastných kmeňových zamestnancov obchodnej spoločnosti Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, a. s., v Jaslovských Bohuniciach (v roku 2022 bola kolektívna efektívna dávka externých pracovníkov 1394,51 man.mSv, u kmeňových zamestnancov obchodnej spoločnosti Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, a. s., len 437,13 man.mSv) (Obrázok č. 9).



Graf č. 9

Kolektívna efektívna dávka zamestnancov a externých pracovníkov v jadrových zariadeniach v roku 2022

D) VYDÁVANIE DOKLADOV O OSOBNÝCH DÁVKACH PRACOVNÍKOV

CRD v roku 2022 priebežne zabezpečoval vydávanie dokladov o osobných dávkach pre externých pracovníkov, ktorí odchádzali pracovať do zahraničia.

Vydávanie osobných radiačných preukazov podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 346/2006 Z. z. o požiadavkách na zabezpečenie radiačnej ochrany externých pracovníkov vystavených riziku ionizujúceho žiarenia počas ich činnosti v kontrolovanom pásme bolo ukončené v roku 2018 na základe nových ustanovení zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V rokoch 2006 až 2018 bolo vydaných celkovo 7280 osobných radiačných preukazov.

CRD na požiadanie jednotlivých zamestnávateľov zabezpečil spracovanie osobných dávok ich zamestnancov, ktorí pracovali so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a vydal doklady o veľkosti osobných dávok pre ich zamestnancov. V roku 2022 centrálny register dávok riešil 25 žiadostí zamestnávateľov o vydanie dokladov o osobných dávkach pre zamestnancov a vydal celkovo 62 dokladov o osobných dávkach. Doklady o osobných dávkach obsahovali osobné údaje zamestnancov, údaje o ich zamestnávateľovi a údaje o dávkach zamestnancov za obdobie predchádzajúcich 5 kalendárnych rokov (2017 až 2021).

E) HODNOTENIE VEĽKOSTI OŽIARENIA PLODU TEHOTNÝCH PACIENTIEK

V rámci hodnotenia veľkosti ožiarenia plodu tehotných pacientiek pri röntgenových vyšetreniach, bola na základe požiadaviek poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v roku 2022 stanovená dávka na plod u 2 tehotných pacientiek, ktoré v čase vykonania röntgenových vyšetrení nevedeli o svojom tehotenstve. Uvedeným pacientkam boli vykonané CT vyšetrenia a klasické diagnostické röntgenové vyšetrenia. Pre výpočet dávky na plod u klasických skiagrafičkových röntgenových vyšetrení sa vychádzalo z prevádzkových parametrov röntgenových prístrojov, ktoré poskytli jednotliví poskytovatelia zdravotnej starostlivosti a na výpočet sa používal program PCXMC V2.0, vyvinutý Fínskym úradom pre radiačnú ochranu – STUK. Pri stanovení dávok na plod pri CT vyšetrení pacientok sa pri výpočte vychádzalo z prevádzkových parametrov CT zariadenia, údajov o objemovom indexe dávky pri CT a údajov o DLP pri CT vyšetrení, ktoré poskytli prevádzkovatelia CT zariadení a na výpočet dávky na plod bol použitý program CT-EXPO verzia 2.4 z roku 2014. Okrem stanovenia veľkosti dávky na plod bola kvantifikovaná aj výška možného rizika poškodenia zdravia, ktorá by mohla byť vyvolaná ionizujúcim žiarením.

Vypočítané dávky na plod pri uvedených röntgenových vyšetreniach u 2 tehotných pacientkach boli veľmi nízke a riziko možného poškodenia plodu ionizujúcim žiarením pri nich bolo zanedbateľné.

F) ODBORNÉ STANOVISKÁ, KONZULTAČNÁ A PORADENSKÁ ČINNOSŤ V HODNOTENÍ OŽIARENIA

V roku 2022 bolo vypracovaných 48 rôznych správ, hlásení, odborných stanovísk a vyjadrení k vykonávaniu rôznych činností vedúcich k ožiareniu, ktoré sa týkali rizikových prác, výstavby pracovísk so zdrojmi žiarenia a k stavebným zmenám na pracoviskách so zdrojmi žiarenia (najmä k novým a rekonštruovaným pracoviskám s urýchľovačmi elektrónov na pracoviskách radiačnej onkológie), dovozu, inštalácie a predaja zdrojov žiarenia, vzdelávania v radiačnej ochrane, uvoľňovania rádioaktívnych žiaričov spod administratívnej kontroly, k obsahu a rozsahu skúšok zdrojov žiarenia na pracoviskách nukleárnej medicíny a odborné stanoviská, ktoré sa týkali lekárskeho ožiarenia a vykonávania klinických auditov na rádiologických pracoviskách.

V roku 2022 bolo poskytnutých rôznym subjektom a jednotlivcom 65 konzultácií v problematike radiačnej ochrany v rôznych oblastiach používania zdrojov ionizujúceho žiarenia, ochrany zdravia pracovníkov a riziku ohrozenia zdravia pracovníkov a ďalších osôb ionizujúcim žiarením.

6) Hlavné úlohy a projekty v oblasti radiačnej ochrany

Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia

V oblasti vedecko-výskumnej činnosti zameranej na sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov, odbor radiačnej ochrany Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v roku 2020 v spolupráci s RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Bratislava, RÚVZ Košice, RÚVZ Nitra pokračoval priebežne v realizácii hlavnej úlohy úradov verejného zdravotníctva v oblasti radiačnej ochrany č. 5.1: *Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia*.

Cieľom úlohy je zhodnotiť veľkosť individuálnych dávok pacientov pri vybraných typoch vyšetrení a vyhodnotiť kolektívne dávky obyvateľov z týchto vyšetrení vykonávaných v Slovenskej republike a výsledky štúdie porovnať s národnými diagnostickými referenčnými úrovňami, ktoré sú definované v opatrení Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z roku 2018. Realizáciu tejto úlohy bude pokračovať aj v nasledujúcom období.

V priebehu roka 2022 sa pokračovalo v zbieraní štatistických údajov pre potreby interpretovania v UNSCEAR, ako aj zbierania údajov z iných oblastí o veľkosti ožiarenia pacientov.

Zber dát sa uskutočnil prostredníctvom žiadosti a tabuľky vo formáte Excel, ktoré rozosieli pracovníci odboru radiačnej ochrany.

Na zníženie rizika nelegálneho nakladania s nepoužívanými rádioaktívnymi materiálmi a ich možným zneužitím na teroristické účely bolo a je stále potrebné ich aktívne vyhľadávanie a nevyhnutnosť vypracovať postupy, ktorých cieľom je prevencia, včasná detekcia a rýchla reakcia, aby nedošlo k ohrozeniu zdravia obyvateľov.

ÚVZ SR v spolupráci s RÚVZ so sídlom v Bratislave, RÚVZ v Banskej Bystrici, RÚVZ v Nitre a RÚVZ v Košiciach realizovali v roku 2022 kampaň na vyhľadávanie a identifikáciu nepoužívaných rádioaktívnych materiálov, za účelom vytvorenia databázy, predovšetkým takých rádioaktívnych materiálov, ktorých vlastníka nie je možné jednoducho a jednoznačne identifikovať, keďže sa nachádzajú u podnikateľských subjektov, ktoré boli i niekoľkokrát vlastnicky transformované a k pasívam rádioaktívnych materiálov sa nikto nehlásil, ale aj takých rádioaktívnych materiálov, ktoré boli vystopovateľného pôvodu, avšak skladovali sa v nevyhovujúcich podmienkach, keďže ich likvidácia bola finančne náročná.

Informácie, ktoré ÚVZ SR získal kampaňou vyhľadávania nepoužívaných rádioaktívnych materiálov boli využité pre potreby vytvorenia databázy, a slúžili ako podklad pre odhad potrebných finančných nákladov na likvidáciu týchto materiálov a pre vytvorenie mechanizmu na financovanie ich zberu.

ÚVZ SR v spolupráci s obchodnou spoločnosťou JAVYS, a. s. vytvorili databázu IRAO, ktoré sú vo vlastníctve štátnych aj súkromných subjektov a zodpovedajú vyššie uvedeným kritériám. Predmetné IRAO bolo zlikvidované z finančných prostriedkov obchodnej spoločnosti JAVYS, a. s.

7) NÁRODNÝ OHNISKOVÝ BOD NA PLNENIE POVINNOSTÍ VYPLÝVAJÚCICH Z MEDZINÁRODNÝCH ZDRAVOTNÝCH PREDPISOV

V rámci spolupráce so Svetovou zdravotníckou organizáciou plní Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky úlohu (24 hodín nepretržite) funkciu Národného ohniskového bodu, ktorý je zriadený na odbore radiačnej ochrany na plnenie povinností vyplývajúcich z medzinárodných zdravotných predpisov.

Pracovníci odboru radiačnej ochrany v roku 2022 vykonávali tieto úlohy:

1. Vyhľadávanie osôb s potvrdeným alebo potenciálnym rizikom prenosu infekčných ochorení (prednostne SARS- CoV-2) a ich kontaktov na základe informácií od zahraničných Národných ohniskových bodov a ďalších organizácií (100);
2. Elektronická distribúcia materiálov Svetovej zdravotníckej organizácie ústredné orgány štátnej správy, regionálne úrady verejného zdravotníctva, miesta vstupu a ďalším zainteresovaným organizáciám (500);
3. Príprava materiálov, návrhov a komentárov na zasadnutia - Executive Board of World Health Organization, Emergency Committee of International Health Regulations, hodnotenia, dotazníky a prieskumy, medzinárodné cvičenia a tréningy (30);
4. Denné, týždenné a následné hlásenia Regionálnemu Kontaktnému Bodu Svetovej zdravotníckej organizácie v prípade mimoriadnych udalostí s medzinárodným dosahom a udalostí PHEIC (Public Health Emergency of International Concern) (500);
5. Príprava publikácií a materiálov so zameraním na duševné zdravie, sociálnu stigmatizáciu, vzdelávanie, životný štýl na osobné, odborné a mediálne využitie (30);
6. Účasť na odborných webinároch, web-konferenciách, workshopoch (20).

8) MONITOROVANIE, LABORATÓRNE ANALÝZY A HAVARIJNÁ PRIPRAVENOSŤ - *Radiačná monitorovacia sieť Slovenskej republiky*

Radiačná monitorovacia sieť Slovenskej republiky (ďalej len „RMS“) bola zriadená zákonom č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na Úrade verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.

Ďalšie podrobnosti o činnosti RMS definuje vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 96/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o činnosti radiačnej monitorovacej siete, ktorá definuje:

- a) podrobnosti o činnosti RMS,
- b) podrobnosti o úlohách RMS,
- c) spôsob monitorovania radiačnej situácie v životnom prostredí,
- d) spôsob prenosu dát na hodnotenie a usmerňovanie ožiarenia obyvateľstva.

ÚVZ SR plní podľa § 6 zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov funkciu Ústredia radiačnej monitorovacej siete a riadi jej činnosť, uvádza stále zložky monitorovacej siete do režimu monitorovania v núdzovej situácii, a ak je to potrebné, aktivuje aj pohotovostné zložky radiačnej monitorovacej siete a vykonáva monitorovanie radiačnej situácie, zbiera a spracováva údaje o výsledkoch monitorovania v Slovenskej republike na hodnotenie ožiarenia a hodnotenie vplyvu žiarenia na zdravie obyvateľov.

ÚVZ SR a príslušné regionálne úrady verejného zdravotníctva v roku 2022 vykonávali monitorovanie rádioaktívnej kontaminácie podľa časového harmonogramu vo vybraných zložkách životného prostredia, potravinového reťazca a iných predmetov a komodít pre hodnotenie kvality pitnej vody a prírodnej minerálnej vody, obsahu prírodných rádionuklidov v stavebnom materiáli, hodnotenie ožiarenia osôb a na prevenciu prenikania radónu do stavby na ochranu pred ožiarením prírodným zdrojom žiarenia v stavbe, obsahu rádionuklidov v zložkách životného prostredia, v potravinovom reťazci a v iných materiáloch a predmetoch. Výsledky týchto stanovovaní môžu byť použité na hodnotenie ožiarenia osôb a reguláciu spotreby potravín.

Podľa § 154 ods. 4 zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bola za rok 2022 vypracovaná Výročná správa o radiačnej situácii na území Slovenskej republiky a o ožiarení obyvateľstva, ktorej súčasťou boli prezentované výsledky stanovenia rádioaktivity vo vzorkách životného prostredia a potravinového reťazca v gamaspektrometrických, rádiochemických a rádiometrických laboratóriách ÚVZ SR ako aj príslušných regionálnych úradov.

Súhrnný prehľad o vykonaných laboratórnych analýzach a meraniach pracovníkmi odboru radiačnej ochrany ÚVZ SR v rámci siete včasného varovania a siete meracích miest s termoluminiscenčnými dozimetrami je uvedený v tabuľkách č.6 až č.52. V závere tejto správy sú jednotlivé výsledky diskutované v samostatných kapitolách uvedených nižšie.

V tabuľke č. 52 je uvedená účasť odboru radiačnej ochrany v medzilaboratórnych porovnávacích meraniach na zabezpečenie kvality v laboratóriách

A) GAMASPEKTROMETRICKÉ LABORATÓRIÁ

Gamaspektrometrické analýzy vykonané v roku 2022 boli zamerané na plnenie úloh štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany v súlade so zákonom č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov a na hodnotenie zdravotnej nezávadnosti vybraných zložiek potravinového reťazca a stavebných materiálov.

Všeobecne o gamaspektrometrických metódach možno povedať, že ich nezastupiteľnosť v radiačnej ochrane a špeciálne pri hodnotení mimoriadnych situácií je daná ich univerzálnosťou a možnosťou priameho a rýchleho určovania rádioaktívnych látok prakticky vo všetkých zložkách biosféry.

V roku 2022 boli v gamaspektrometrickom laboratóriu analyzované nasledovné vzorky:

- odpadové vody z jadrových zariadení,
- pôdy,
- stavebné materiály,
- celodenná strava,
- rôzne druhy potravín,
- obilniny,
- krmoviny,
- sušené huby,
- mach,
- vodné rastliny a sedimenty,
- aerosólové filtre,
- produkty na export.

Technologické vzorky z prevádzkovaných jadrových zariadení a jadrových zariadení vo vyradovaní analyzované v roku 2022 obsahovali odpadovú vodu. V uvedených vzorkách boli stanovené stopové až podprahové hodnoty aktivity ^{137}Cs .

Odbery vzoriek boli vykonávané v súlade s monitorovacím programom a v lokalitách s predpokladaným významným zastúpením prírodných rádionuklidov.

V rámci platených expertíz bolo na obsah prírodných rádionuklidov analyzovaných 37 stavebných materiálov od rôznych dodávateľov a 9 vzoriek potravinových produktov určených na export bolo analyzovaných na obsah umelých rádionuklidov. Hodnoty hmotnostných aktivít ^{40}K , ^{226}Ra a ^{232}Th v týchto stavebných materiáloch sú uvedené v tabuľke č.6.

V tabuľke č. 7 sú uvedené výsledky stanovenia objemových aktivít ^{137}Cs , ^{134}Cs a ^7Be zachytených na aerosólových filtroch v roku 2022. Aerosólové filtre boli analyzované v intervaloch daných monitorovacím plánom.

Tabuľka č.6

Výsledky stanovenia hmotnostných aktivít ^{40}K , ^{226}Ra a ^{232}Th v stavebných materiáloch

Stavebný materiál	^{40}K [Bq/kg]	^{226}Ra [Bq/kg]	^{232}Th [Bq/kg]
Clinoptilolite	641,80 ± 53,43	32,10 ± 2,85	35,56 ± 1,38
Betón C 25/30	225,82 ± 18,91	6,38 ± 0,61	7,78 ± 0,38
CEM I 52,5 R	82,53 ± 7,26	37,65 ± 2,94	14,61 ± 0,65
CEM I 42,5 R	72,83 ± 6,31	33,47 ± 2,78	13,23 ± 0,58
CEM II/A-S 42,5 R	92,29 ± 7,92	43,77 ± 3,83	15,76 ± 0,76
CEM II/A-S 42,5 N	92,12 ± 7,98	47,31 ± 3,61	16,39 ± 0,68
CEM II/B-P 32,5 R	163,40 ± 13,78	59,08 ± 4,97	24,58 ± 1,09
CEM II/B-S 42,5 N	101,01 ± 8,77	54,08 ± 4,31	18,20 ± 0,75
CEM III/A 42,5 N	106,75 ± 9,12	50,52 ± 4,35	17,96 ± 0,83
CEM III/A 32,5 R	108,75 ± 9,39	57,56 ± 4,35	18,36 ± 0,76
CEM III/A 32,5 N	118,46 ± 10,12	67,99 ± 5,71	21,84 ± 0,98
CEM III/B 32,5 N-LH/SR	118,96 ± 10,30	73,35 ± 5,45	20,79 ± 0,86
CEM V/A (S-V) 32,5 R	148,14 ± 12,53	58,82 ± 4,94	23,60 ± 1,02
Mletá vysokopečná gran. troska	126,04 ± 10,76	96,84 ± 7,65	26,34 ± 1,18
Betón C 25/30	226,12 ± 18,93	6,22 ± 0,58	7,67 ± 0,38
Betón C 20/25	195,72 ± 16,43	6,77 ± 0,64	8,09 ± 0,38
Betón C 25/30	232,43 ± 19,41	6,82 ± 0,68	8,49 ± 0,42
Vápnó CL 90-Q (R5,Psv)	43,05 ± 3,94	12,20 ± 0,99	1,99 ± 0,19
Vápnó CL 90-Q (R4,Psv)	75,55 ± 6,50	14,84 ± 1,26	3,24 ± 0,23
Vápenec jemne mletý	31,07 ± 2,83	6,30 ± 0,55	1,07 ± 0,14
Betón C 20/25	206,62 ± 17,31	6,54 ± 0,60	7,52 ± 0,37
Betón C 30/37	177,45 ± 14,85	6,41 ± 0,63	6,75 ± 0,35
Betón C 30/37	224,11 ± 18,75	7,11 ± 0,64	7,89 ± 0,37
Betón C 30/37	165,40 ± 13,86	5,53 ± 0,55	6,33 ± 0,34
Klinolime Eco Plus	307,54 ± 25,77	21,93 ± 1,95	18,95 ± 0,77
Klinolime Eco	272,32 ± 22,79	20,34 ± 1,93	16,51 ± 0,79
Klinolime Ultra	238,72 ± 20,06	17,59 ± 1,56	15,48 ± 0,69
Klinolime Ultra ++	196,85 ± 16,58	15,67 ± 1,50	12,82 ± 0,64
Klinocem	376,88 ± 31,42	26,57 ± 2,47	23,34 ± 1,05
CEM II/B-P 42,5 N	416,33 ± 34,75	25,87 ± 2,28	24,58 ± 0,99
CEM I 42,5 R	252,04 ± 21,07	22,92 ± 1,98	16,00 ± 0,68

CEM II/A-S 42,5 R	232,93 ± 19,56	31,27 ± 2,69	17,12 ± 0,72
CEM III/A 32,5 N	199,42 ± 16,78	67,74 ± 5,23	26,30 ± 1,05
CEM II/A-LL 42,5 R	65,14 ± 5,80	37,93 ± 3,09	15,34 ± 0,65
Zeoslag	310,52 ± 25,98	99,25 ± 7,47	35,95 ± 1,40
1125 Betón 25MPa 4mm	732,12 ± 60,66	15,34 ± 1,38	16,54 ± 0,68
1125 Betón 25MPa 4mm	184,35 ± 15,45	9,30 ± 0,84	8,35 ± 0,39

Tabuľka č. 7

Výsledky stanovenia objemových aktivít ^{137}Cs , ^{134}Cs a ^7Be zachytených na aerosólových filtroch

Dĺžka monitorovacieho obdobia	^{137}Cs [$\mu\text{Bq}/\text{m}^3$]	^{134}Cs [$\mu\text{Bq}/\text{m}^3$]	^7Be [$\mu\text{Bq}/\text{m}^3$]
Aerosólový filter 14.1.2022 - 2.2.2022	< 0,44	< 0,69	3673,91 ± 474,89
Aerosólový filter 2.2.2022 - 16.2.2022	< 0,65	< 0,43	3086,83 ± 399,26
Aerosólový filter 16.2.2022 - 2.3.2022	< 0,47	< 0,43	3712,88 ± 480,06
Aerosólový filter 2.3.2022 - 15.3.2022	< 0,56	< 0,46	5079,86 ± 656,71
Aerosólový filter 15.3.2022 - 30.3.2022	< 0,71	< 0,38	7189,90 ± 929,16
Aerosólový filter 30.3.2022 - 12.4.2022	< 0,56	< 0,45	3577,93 ± 462,69
Aerosólový filter 12.4.2022 - 29.4.2022	< 0,45	< 0,40	5481,72 ± 708,52
Aerosólový filter 29.4.2022 - 18.5.2022	< 0,57	< 0,32	7543,51 ± 974,88
Aerosólový filter 18.5.2022 - 1.6.2022	< 0,63	< 0,54	6587,33 ± 851,60
Aerosólový filter 1.6.2022 - 15.6.2022	< 0,50	< 0,45	6486,79 ± 838,52
Aerosólový filter 15.6.2022 - 1.7.2022	< 0,42	< 0,39	5945,29 ± 768,53
Aerosólový filter 1.7.2022 - 14.7.2022	< 0,62	< 0,56	5642,88 ± 729,90
Aerosólový filter 14.7.2022 - 1.8.2022	< 0,43	< 0,45	6929,09 ± 896,00
Aerosólový filter 1.8.2022 - 18.8.2022	< 0,59	< 0,49	7044,58 ± 910,75
Aerosólový filter 18.8.2022 - 5.9.2022	< 0,63	< 0,51	4830,89 ± 624,87
Aerosólový filter 5.9.2022 - 23.9.2022	< 0,69	< 0,51	3481,40 ± 450,29
Aerosólový filter 23.9.2022 - 7.10.2022	< 0,65	< 0,69	3017,03 ± 390,21
Aerosólový filter 7.10.2022 - 25.10.2022	0,65 ± 0,22	< 0,51	4091,76 ± 529,10
Aerosólový filter 25.10.2022 - 9.11.2022	< 0,54	< 0,40	2262,90 ± 292,76
Aerosólový filter 9.11.2022 - 25.11.2022	< 0,55	< 0,37	1739,52 ± 225,15
Aerosólový filter 25.11.2022 - 8.12.2022	< 0,61	< 0,43	1631,75 ± 211,31
Aerosólový filter 8.12.2022 - 21.12.2022	< 0,88	< 0,71	2032,86 ± 263,54
Aerosólový filter 21.12.2022 - 11.1.2023	< 0,62	< 0,67	2669,71 ± 345,68

Pri odberoch vzoriek v teréne sa v roku 2022 vykonávalo jednorazové meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu (ďalej len „PDE“) prenosným dozimetrickým prístrojom v mieste odberu vzorky. V roku 2022 bol PDE meraný v 33 odberových miestach Nitrianskeho, Bratislavského a Trnavského kraja. Priemerné hodnoty PDE sa pohybovali na úrovniach charakteristických pre dané lokality v intervale od $81,2 \pm 4,0$ nSv.h⁻¹ do $167,0 \pm 12,9$ nSv.h⁻¹ (Tabuľka č.8).

Tabuľka č.8

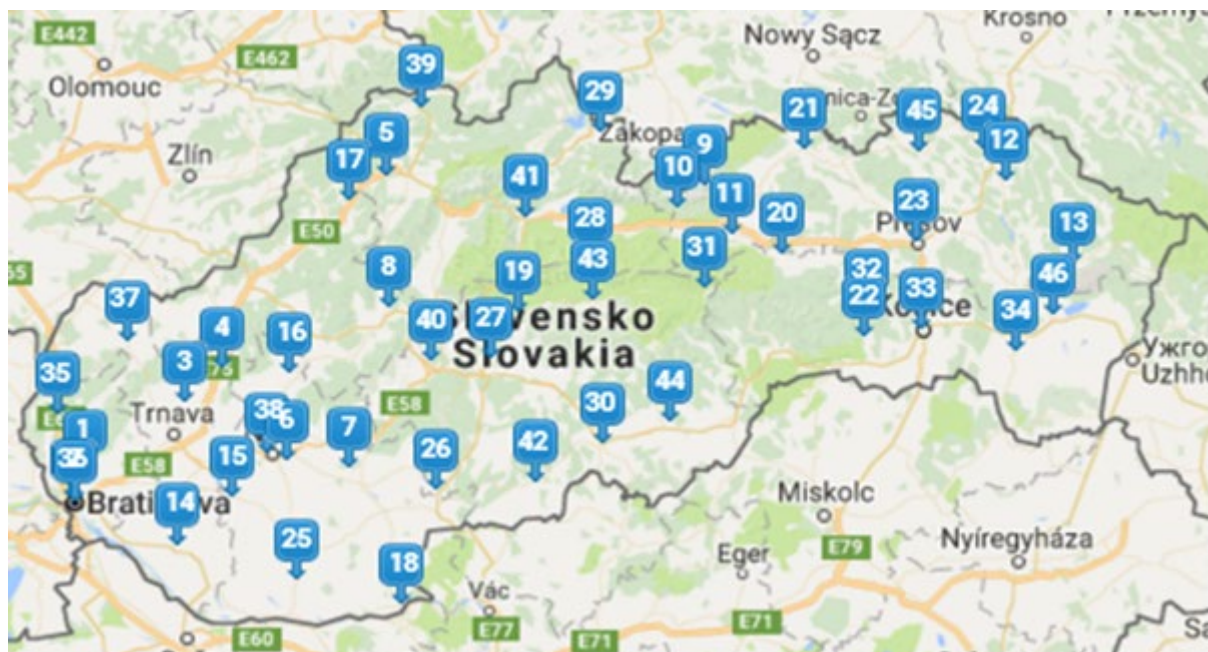
Priemerné hodnoty príkonu dávkového ekvivalentu v nSv/h meraného jednorazovo prenosným prístrojom FH 40 G-L na miestach odberu vzoriek

Lokalita	Okres	Sev. šírka	Vých. dĺžka	Dátum	Hx [nSv/h]
Jelka	TT	48°09'19.9''	17°32'12.7''	27.06.2022	114,4±6,8
Bratislava Sihoť	BA	48°08'50.6''	17°03'45.6''	27.06.2022	148,8±7,0
Bratislava Dunaj	BA	48°08'12.7''	17°06'35.4''	27.06.2022	88,8±5,0
Vysoká pri Morave	BA	48°19'23.4''	16°54'34.8''	27.06.2022	129,0±5,2
Most pri Bratislave (družstvo)	BA	48°08'41.5''	17°16'57.7''	27.06.2022	83,1±4,0
Jaslovské Bohunice	TT	48°29'27.8''	17°40'49.2''	01.07.2022	118,6±7,8
Jaslovské Bohunice (výpustné potrubie)	TT	48°27'23.1''	17°47'16.2''	01.07.2022	110,2±5,6
Žlkovce	TT	48°27'23.7''	17°43'23.7''	01.07.2022	82,8±5,8
Trakovice	TT	48°26'22.1''	17°42'56.3''	01.07.2022	95,0±2,6
Sereď	TT	48°17'09.2''	17°44'45.2''	01.07.2022	106,2±3,2
Paderovce	TT	48°29'20.4''	17°37'48.4''	01.07.2022	104,7±3,8
Malženice	TT	48°27'08.9''	17°40'50.3''	01.07.2022	136,8±9,2
Žlkovce (družstvo)	TT	48°27'23.1''	17°43'28.7''	01.07.2022	98,4±6,3
Manivier	TT	48°27'44.2''	17°43'05.8''	01.07.2022	83,9±6,5
Madunice	TT	48°27'21.7''	17°47'16.4''	01.07.2022	108,1±4,9
Jaslovské Bohunice AE	TT	48°29'45.9''	17°41'22.5''	01.07.2022	97,1± 15,4
Horný Ohaj	NR	48°15'05.7''	18°18'43.0''	06.07.2022	104,4±2,6
Čifáre	NR	48°13'46.7''	18°23'23.4''	06.07.2022	118,6±14,6
Mochovce (stružka C)	NR	48°15'00.0''	18°25'37.3''	06.07.2022	120,9±5,2
Mochovce RÚRAO	NR	48°15'57.3''	18°26'09.5''	06.07.2022	108,2±4,0
Mochovce AE	NR	48°15'23.2''	18°27'23.0''	06.07.2022	154,0±6,6
Kalná nad Hronom	NR	48°12'04.4''	18°31'23.8''	06.07.2022	79,8±2,4

RÚVZ Levice	NR	48°13'02.4''	18°36'20.6''	06.07.2022	164,0±8,4
Horný Ohaj (družstvo)	NR	48°15'24.1''	18°19'32.2''	06.07.2022	132,3±5,7
Nový Tekov (most)	NR	48°14'40.8''	18°31'28.8''	06.07.2022	81,2±4,0
Veľké Kozmálovce (výpustné potrubie)	NR	48°16'06.0''	18°31'40.4''	23.09.2022	111,2±4,4
Veľké Kozmálovce (za výpustňou)	NR	48°15'58.2''	18°31'46.4''	23.09.2022	166,1±15,7
MVE č.1, Nový Tekov	NR	48°14'49.0''	18°31'25.9''	23.09.2022	108,1±3,9
Nový Tekov (slepé rameno)	NR	48°15'08.0''	18°31'06.3''	23.09.2022	118,7±5,2
Nový Tekov (jazierko pri ihrisku)	NR	48°14'52.4''	18°31'17.4''	23.09.2022	167,0±12,9
Nový Tekov (most)	NR	48°14'40.8''	18°31'28.9''	23.09.2022	126,7±7,8
Starý Tekov (obecný rybník)	NR	48°14'59.3''	18°31'33.5''	23.09.2022	139,0±18,7
Kalnica (štrkovisko)	NR	48°13'05.4''	18°32'02.0''	23.09.2022	125,1±5,6
MVE Kalná nad Hronom	NR	48°13'06.7''	18°32'15.9''	23.09.2022	108,6±10,5
Kalná nad Hronom	NR	48°12'04.4''	18°31'23.8''	23.09.2022	121,2±3,6

Neistota k=1

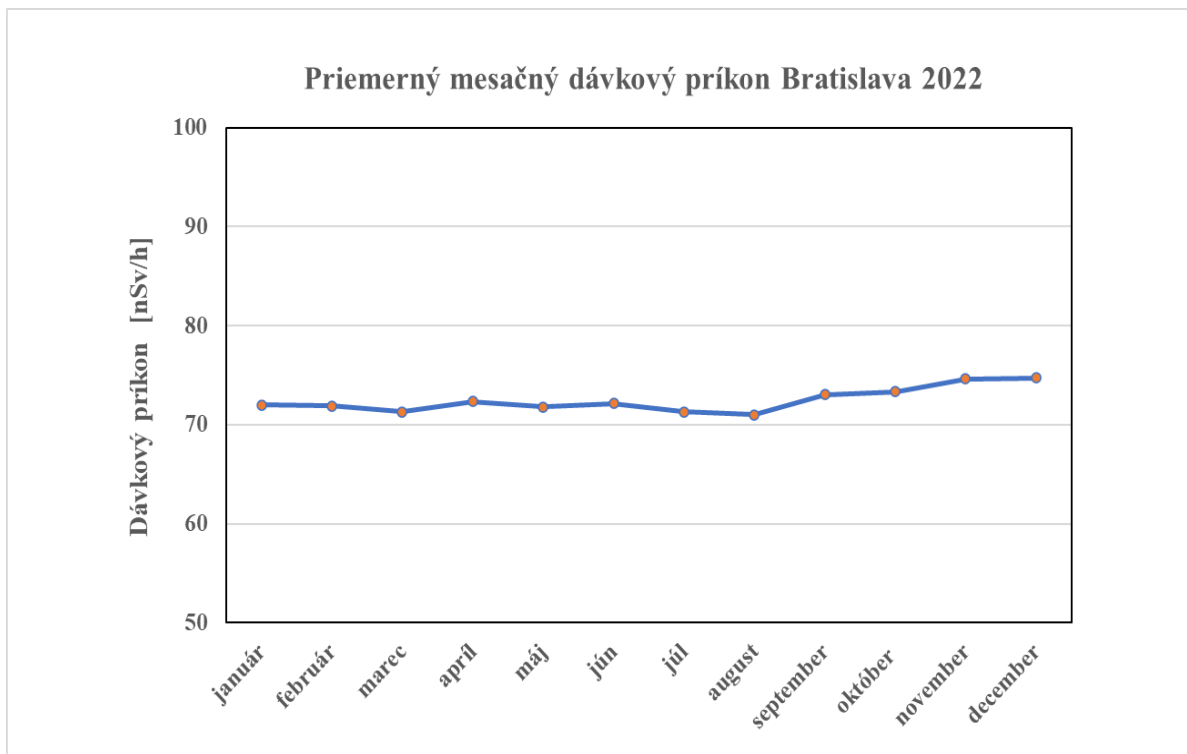
Merania príkonu priestorového dávkového ekvivalentu v ovzduší v rámci siete včasného varovania prebiehajú na monitorovacích miestach, ktoré sú rovnomerne rozmiestnené na celom území Slovenskej republiky (Obrázok č. 1).



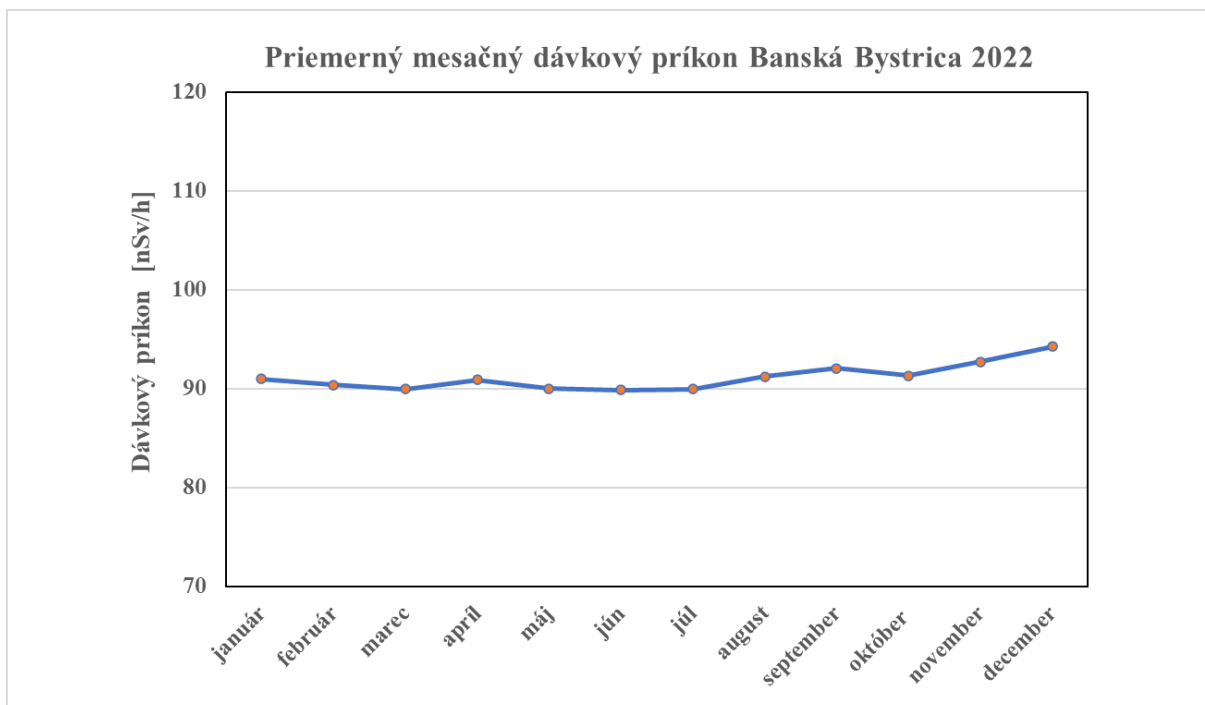
Obrázok č. 1

Rozmiestnenie monitorovacích miest v rámci siete včasného varovania

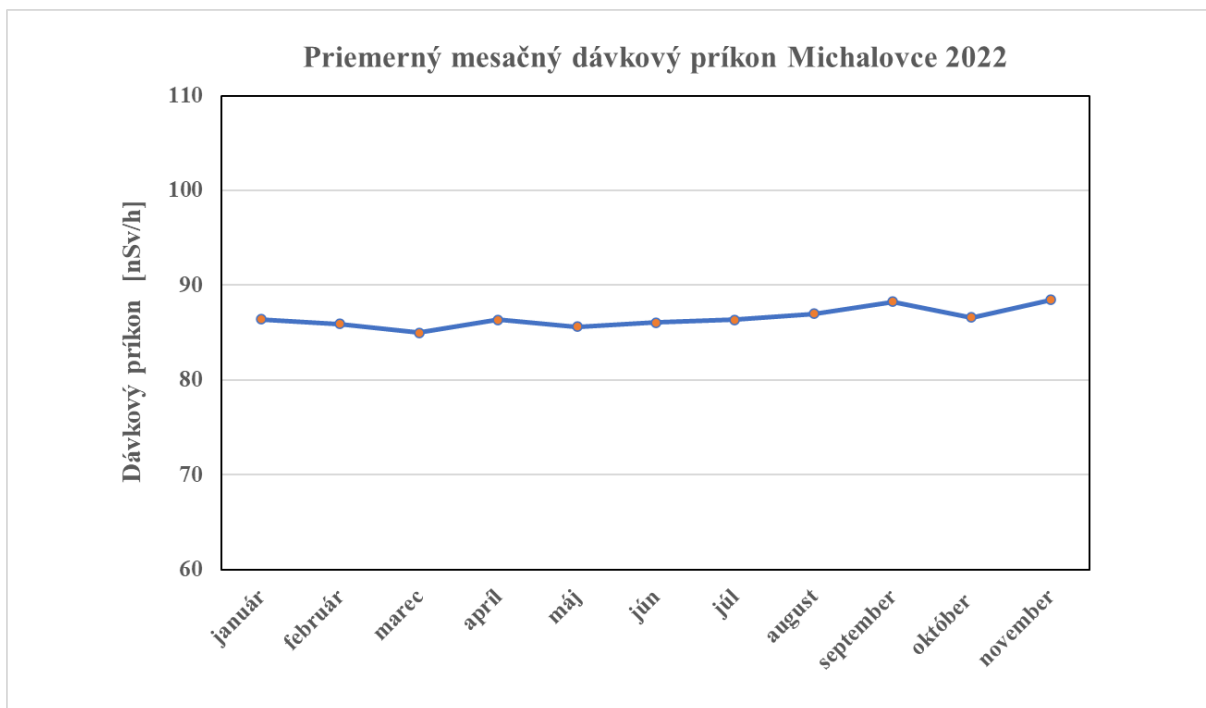
Mesačné priemery príkonu priestorového dávkového ekvivalentu v ovzduší na vybraných lokalitách na území Slovenskej republiky merané v roku 2022 sú uvedené na Grafoch č.10 a 14.



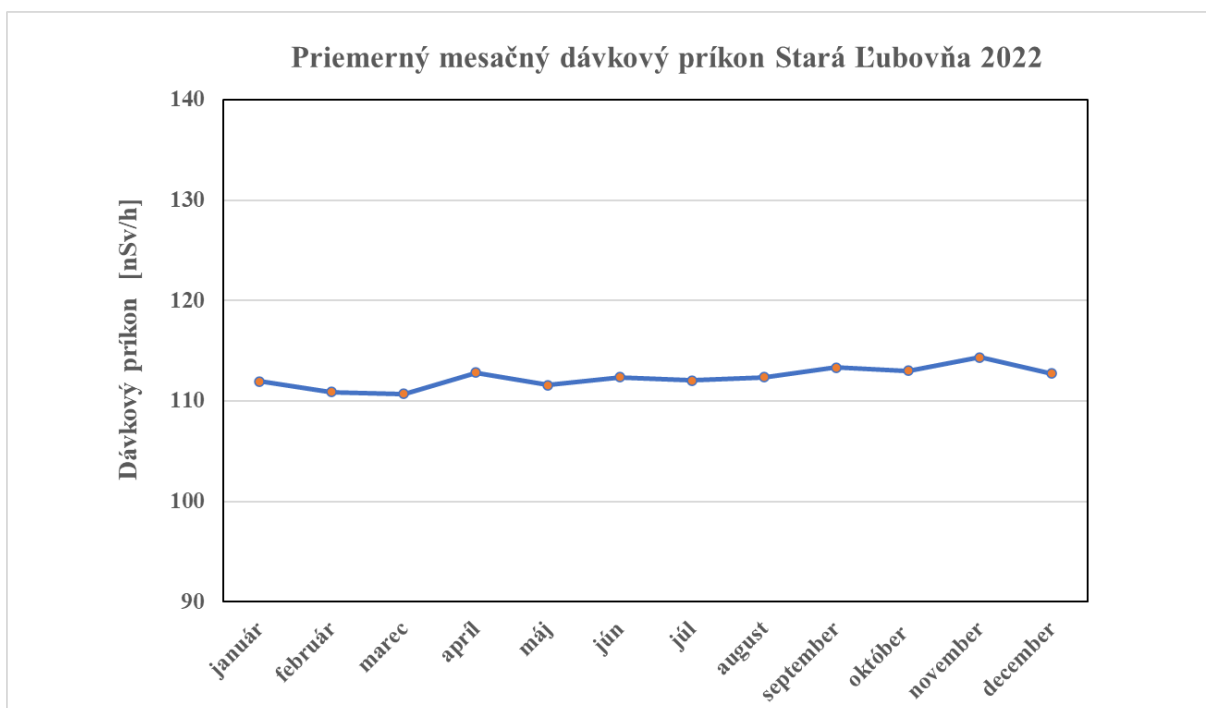
Graf č.10
Mesačné priemery dávkových príkonov v lokalite Bratislava v roku 2022



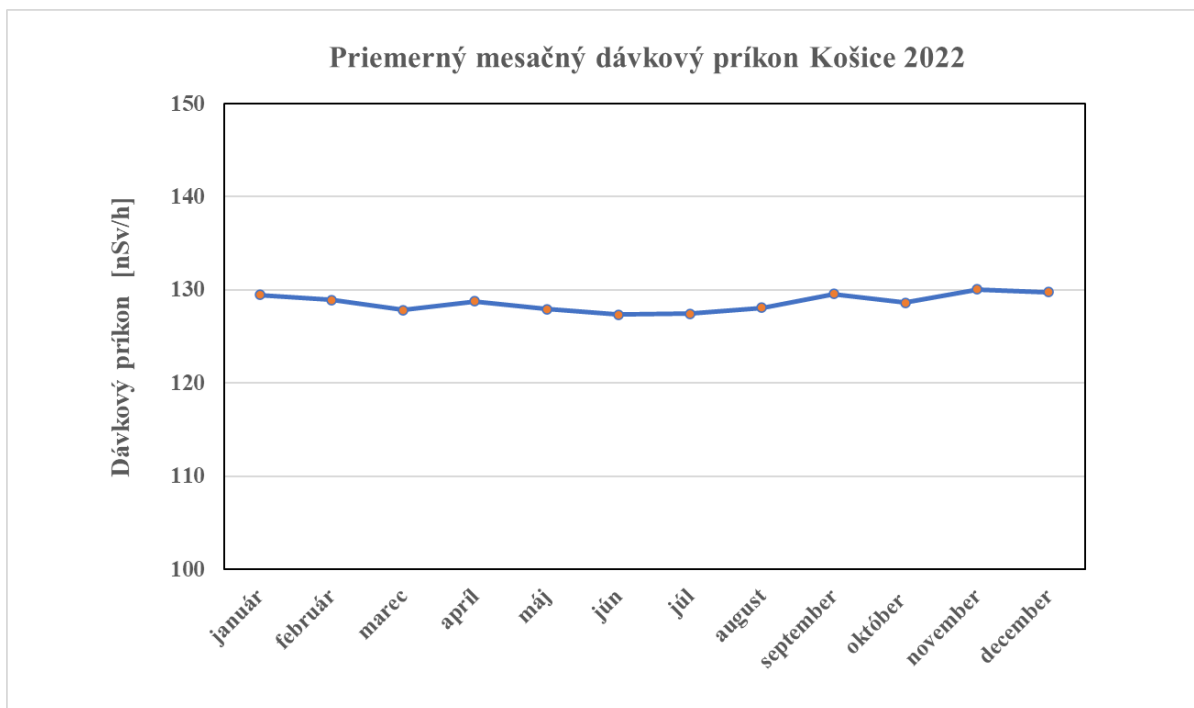
Graf č. 11
Mesačné priemery dávkových príkonov v lokalite Banská Bystrica v roku 2022



Graf č. 12
Mesačné priemery dávkových príkonov v lokalite Michalovce v roku 2022



Graf č. 13
Mesačné priemery dávkových príkonov v lokalite Stará Ľubovňa v roku 2022



Graf č. 14

Mesačné priemery dávkových príkonov v lokalite Košice v roku 2022

B) RÁDIOCHEMICKÉ LABORATÓRIÁ

Monitorovanie rádioaktívnej kontaminácie jednotlivých zložiek životného prostredia sa vykonáva v súlade so zákonom č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane o zmene a doplnení niektorých zákonov a s vyhláškou Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 96/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o činnosti radiačnej monitorovacej siete. Monitoring rádioaktivity v životnom prostredí a v potravinovom reťazci prebiehal v roku 2022 v súlade s monitorovacím plánom vypracovaným podľa požiadaviek vyššie uvedenej vyhlášky s ohľadom na aktuálnu epidemiologickú situáciu.

V roku 2022 pracovníci odboru radiačnej ochrany odobrali celkovo 658 vzoriek životného prostredia, vykonali 753 rádiochemických analýz a 6730 rádiometrických meraní.

Monitorovací plán bol rozdelený do dvoch častí (tabuľky č.9 až č. 52):

1. Plán monitorovania rádioaktivity územia Slovenskej republiky, ktorého cieľom bolo monitorovanie radiačnej situácie na území krajiny za účelom získania podkladov pre hodnotenie ožiarenia obyvateľov. Vybrané údaje z monitorovania za rok 2022 boli zaslané do JRC v Ispre ako plnenie úloh vyplývajúcich z článkov 35 a 36 Zmluvy Euratom v súlade s požiadavkami Európskej komisie.

Súčasťou monitorovania rádioaktívnej kontaminácie životného prostredia a potravinového reťazca na území Slovenskej republiky boli odobraté vzorky pitnej vody (vodné zdroje Sihot' Bratislava a Jelka), vzorky povrchovej vody (rieka Dunaj – Bratislava, rieka Morava – Vysoká

pri Morave), vzorky čerstvého kravského mlieka (Rajo Bratislava, Most pri Bratislave) a vzorky celodennej stravy – mix (Onkologický ústav Sv. Alžbety).

Vo vzorkách boli stanovené nasledovné rádiologické ukazovatele: celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta, aktivita ^{90}Sr , aktivita ^{137}Cs , objemová aktivita ^3H , objemová aktivita ^{222}Rn a aktivita ^{131}I . Výsledky jednotlivých meraní sú uvedené v tabuľkovej časti tejto správy.

Zároveň bol vykonávaný monitoring kvality pitnej vody u spotrebiteľa. V odobratých vzorkách pitných vôd boli stanovené základné rádiologické ukazovatele, t. j. celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta, objemová aktivita ^{222}Rn , podľa prílohy č. 2 vyhlášky MZ SR č. 100/2018 Z. z. o obmedzovaní ožiarenia obyvateľov z pitnej vody, z prírodnej minerálnej vody a z pramenitej vody. (Tabuľka č.17)

2. Plán monitorovania rádioaktivity v okolí jadrových zariadení, ktorý sa vykonával ne-pretržite za účelom:

- sledovania aktivít vybraných rádionuklidov, ktoré sa dostávajú do životného prostredia za normálnej prevádzky jadrových zariadení,
- získania dlhodobých časových trendov distribúcie rádionuklidov v životnom prostredí a možnosti včasného zistenia odchýlok od dlhodobých priemerov,
- vytvorenia databázy výsledkov o rádioaktívnej kontaminácii životného prostredia za dané časové obdobie, ktorá slúži ako podklad pre zhodnotenie vplyvu výpustí z jadrových zariadení na okolité životné prostredie.

Za účelom zabezpečenia kontroly kvality nameraných výsledkov sa laboratórium rádiochémie a gamaspektrometrie zúčastnilo v roku 2022 medzilaboratórnych porovnávacích skúšok ASLAB OR-RA-22 v oblasti rádiologického rozboru pitných a povrchových vôd, ktorý organizuje Výzkumný ústav vodohospodársky T. G. Masaryka v Prahe. V rádiologických ukazovateľoch celková objemová aktivita alfa (modelová vzorka), celková objemová aktivita beta (modelová vzorka), objemová aktivita ^3H (umelá vzorka), objemová aktivita ^{222}Rn (umelá vzorka), objemová aktivita ^{90}Sr (umelá vzorka) a v gamaspektrometrických stanoveniach laboratórium dosiahlo požadovanú úroveň kvality práce a získalo Osvedčenie o správnosti výsledkov v medzilaboratórnych porovnávacích skúškach (tabuľka č. 52).

V roku 2022 sa laboratórium rádiochémie a gamaspektrometrie taktiež zúčastnili medzilaboratórnych porovnávacích skúšok, ktoré organizuje Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu so sídlom vo Viedni v oblasti rádiologického rozboru pitných vôd, zeminy a filtrov. V rádiologických ukazovateľoch celková objemová aktivita alfa (modelová vzorka), celková objemová aktivita beta (modelová vzorka), objemová aktivita ^3H (modelová vzorka), objemová aktivita ^{90}Sr (modelová vzorka) a v gamaspektrometrických stanoveniach rádionuklidov v pitných vodách (modelová vzorka), zeminy (modelová vzorka), filtrov (modelová vzorka) dosiahli laboratória požadovanú úroveň kvality práce (tabuľka č. 52).

Naše laboratória zaevidovali protokoly s výsledkami meraní rádiologických ukazovateľov kvality v pitných vodách dodávaných do siete za rok 2022, ktoré zaslali Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky jednotliví dodávatelia pitnej vody v súlade s § 136 zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V roku 2022 sa na ÚVZ SR konala verifikačná misia na kontrolu plnenia medzinárodných požiadaviek vyplývajúcich Slovenskej republike v oblasti monitorovania radiačnej situácie, uskutočnená inšpektormi DG ENER Európskej komisie. Vykonané overovacie činnosti preukázali, že zariadenia potrebné na monitorovanie úrovni rádioaktivity v ovzduší, vode a pôde v Bratislave sú primerané, ale odporučil ÚVZ SR, aby obnovil a doplnil špecifické laboratórne vybavenie, a aby zabezpečil zálohu pre tieto zariadenia. Odporúčania verifikačného tímu týkajúce sa rádioanalytických postupov boli zapracované do metodických postupov zložiek RMS.

Tabuľka č. 9

Hodnoty objemových aktivít rádiologických ukazovateľov stanovených v pitnej vode z vodného zdroja Sihot' Bratislava

Rádiologický ukazovateľ	Mesiac											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
	[mBq·l ⁻¹]											
Celková objemová aktivita alfa	50±7	55±6	47±5	55±7	50±7	54±8	49±6	45±5	60±7	57±7	74±9	75±8
Celková objemová aktivita beta	97 ± 4	87 ± 4	83 ± 4	80 ± 4	85 ± 4	77 ± 4	82 ± 4	108 ± 4	100 ± 4	85 ± 4	67 ± 4	97 ± 4
⁹⁰ Sr	4 ± 1	< 3	< 4	< 4	< 4	12 ± 2	6 ± 1	< 4	6 ± 1	10 ± 2	< 4	7 ± 1
¹³⁷ Cs	22 ± 2	< 12	14 ± 2	14 ± 2	< 12	< 13	< 13	< 16	< 11	< 12	19 ± 2	14 ± 2
	[Bq·l ⁻¹]											
³ H	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6
²²² Rn	5,4±0,5	5,0±0,5	5,1±0,5	7,1±0,6	6,8±0,6	5,3±0,5	5,3±0,5	4,0±0,5	5,9±0,5	5,5±0,6	4,4±0,5	6,4±0,6

Tabuľka č. 10

Hodnoty objemových aktivít rádiologických ukazovateľov stanovených v pitnej vode z vodného zdroja Jelka

Rádiologický ukazovateľ	Štvrťrok			
	I.	II.	III.	IV.
	[mBq·l ⁻¹]			
Celková objemová aktivita alfa	91±8	65±9	94±10	89±7
Celková objemová aktivita beta	94 ± 4	94 ± 4	104 ± 4	91 ± 4
⁹⁰ Sr	< 4	8 ± 1	7 ± 2	< 3
¹³⁷ Cs	< 13	< 12	< 12	14 ± 2
	[Bq·l ⁻¹]			

^3H	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6
^{222}Rn	5,1±0,5	5,3±0,5	6,3±0,6	6,8±0,6

Tabuľka č. 11

Hodnoty objemových aktivít rádiologických ukazovateľov stanovených v povrchovej vode Dunaj – Bratislava

Rádiologický ukazovateľ	Mesiac											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
	[mBq·l ⁻¹]											
Celková objemová aktivita alfa	38±6	28±5	50±6	30±5	44±6	76±12	61±6	40±5	41±5	73±10	71±9	82±10
Celková objemová aktivita beta	79 ± 4	81 ± 4	78 ± 4	84 ± 4	90 ± 4	75 ± 4	97 ± 4	94 ± 4	98 ± 4	99 ± 4	101 ± 4	98 ± 4
^{137}Cs	31 ± 3	18 ± 2	17 ± 2	15 ± 2	15 ± 2	< 15	< 12	13 ± 2	17 ± 2	13 ± 2	< 13	14 ± 2
	[Bq·l ⁻¹]											
^3H	< 6,5	< 6,5	< 6,1	< 6,5	< 6,4	< 7,0	< 6,7	< 6,9	< 6,6	< 6,7	< 6,3	< 6,7

Tabuľka č.12

Hodnoty objemových aktivít rádiologických ukazovateľov stanovených v povrchovej vode Morava – Vysoká pri Morave

Rádiologický ukazovateľ	Mesiac											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
	[mBq·l ⁻¹]											
Celková objemová aktivita alfa	79±12	48±9	38±7	49±7	48±9	48±10	59±10	21±4	68±12	49±8	76±11	67±10
Celková objemová aktivita beta	205 ± 6	146 ± 5	179 ± 6	189 ± 6	237 ± 6	241 ± 6	274 ± 7	243 ± 6	226 ± 6	241 ± 6	266 ± 7	224 ± 6
^{137}Cs	17 ± 2	15 ± 2	15 ± 2	< 12	< 14	< 13	11 ± 2	< 13	17 ± 2	20 ± 2	< 12	< 12
	[Bq·l ⁻¹]											
^3H	< 6,5	< 6,5	< 6,4	< 6,8	< 6,7	< 7,3	8 ± 4	< 6,9	< 6,9	< 6,9	11 ± 4	< 7,0

Tabuľka č.13

Hodnoty objemových aktivít ^{137}Cs stanovených v povrchovej vode Váh - Sered'

Rádiologický ukazovateľ	Štvrťrok			
	I.	II.	III.	IV.
	[mBq·l ⁻¹]			
^{137}Cs	19 ± 2	< 14	35 ± 4	< 12
	[mBq·l ⁻¹]			
Zvyšková beta aktivita	< 7	< 7	13,6 ± 4	12,3 ± 4

Tabuľka č.14

Hodnoty objemových aktivít ^{90}Sr a ^{137}Cs stanovených v čerstvom mlieku, ktoré dodalo Rajo – Bratislava

Rádiologický ukazovateľ	Štvrťrok			
	I.	II.	III.	IV.
	[mBq·l ⁻¹]			
^{90}Sr	< 14	31 ± 5	33 ± 6	22 ± 7
^{137}Cs	74 ± 8	81 ± 8	123 ± 10	110 ± 10

Tabuľka č. 15

Hodnoty objemových aktivít ^{90}Sr a ^{137}Cs stanovených v čerstvom mlieku – Most pri Bratislave

Rádiologický ukazovateľ	Štvrťrok			
	I.	II.	III.	IV.
	[mBq·l ⁻¹]			
^{90}Sr	< 14	46 ± 6	23 ± 5	< 17
^{137}Cs	66 ± 8	87 ± 9	101 ± 10	119 ± 10

Tabuľka č.16

Hodnoty aktivít ^{90}Sr , ^{137}Cs a ^{40}K v Bq/osoba.deň mokrej váhy v celodennej strave – mix odobratej v Onkologickom ústave Sv. Alžbety

Rádiologický Ukazovateľ	Štvrťrok			
	I.	II.	III.	IV.
	[mBq/osoba.deň]			
^{90}Sr	17 ± 2	22 ± 3	26 ± 3	30 ± 4
	[Bq/osoba.deň]			
^{137}Cs	< 0,03	< 0,06	< 0,03	< 0,06
^{40}K	59,42 ± 2,10	83,84 ± 2,92	104,69 ± 6,23	125,14 ± 6,43

Tabuľka č. 17

Hodnoty objemových aktivít rádiologických ukazovateľov stanovených v pitnej vode z kohútika z príslušného miesta odberu

Miesto odberu	Dátum odberu	Celková objemová aktivita alfa	Celková objemová aktivita beta	^{222}Rn
		[Bq·l ⁻¹]		
Bratislavský kraj				
Malacky	24.05.2022	0,058±0,009	0,038±0,003	2,830±0,420
Modra	24.05.2022	0,030±0,005	0,071±0,004	2,804±0,418
Pezinok	24.05.2022	0,034±0,006	0,059±0,003	8,726±0,677

Senec	24.05.2022	0,035±0,005	0,069±0,004	2,968±0,419
Nitriansky kraj				
Kolíňany	15.06.2022	0,082±0,013	0,174±0,006	1,291±0,310
Nové Zámky	15.06.2022	0,058±0,016	0,053±0,003	2,739±0,432
Topoľčany	15.06.2022	0,025±0,006	0,028±0,003	4,410±0,501
Trenčiansky kraj				
Kočovce	13.07.2022	0,092±0,016	0,115±0,005	10,673±0,735
Myjava	11.07.2022	0,070±0,010	0,033±0,003	4,561±0,486
Partizánske	13.07.2022	0,059±0,008	0,026±0,003	2,462±0,370
Považská Bystrica	13.07.2022	0,031±0,005	0,021±0,002	0,755±0,209
Trnavský kraj				
Hlohovec	11.07.2022	0,090±0,011	0,132±0,005	2,487±0,372
Piešťany	11.07.2022	0,098±0,012	0,115±0,005	6,551±0,568
Skalica	01.08.2022	0,051±0,008	0,160±0,006	1,395±0,311

Tabuľka č. 18

Hodnoty objemových aktivít rádiologických ukazovateľov stanovených v pitnej vode odobratej z distribučnej siete v SE, a. s., závod Jaslovské Bohunice

Dátum odberu vzorky	Celková objemová aktivita alfa	Celková objemová aktivita beta	³ H	¹³⁷ Cs	⁹⁰ Sr
	[Bq·l ⁻¹]				
1.2.2022	-	0,035 ± 0,003	< 3,6	-	-
8.3.2022	-	0,035 ± 0,003	< 3,6	-	-
30.3.2022	0,057 ± 0,008	0,044 ± 0,003	< 3,6	0,013 ± 0,002	< 0,004
3.5.2022	-	0,036 ± 0,003	< 3,6	-	-
3.6.2022	-	0,029 ± 0,003	< 3,6	-	-
1.7.2022	0,045 ± 0,008	0,052 ± 0,003	< 3,6	< 0,012	0,012 ± 0,002
2.8.2022	-	0,031 ± 0,003	< 3,6	-	-
6.9.2022	-	0,038 ± 0,003	< 3,6	-	-
29.9.2022	0,031 ± 0,007	0,040 ± 0,003	< 3,6	< 0,014	< 0,004
28.10.2022	-	0,036 ± 0,003	< 3,6	-	-
1.12.2022	-	0,034 ± 0,003	< 3,6	-	-
9.1.2023	0,059 ± 0,009	0,044 ± 0,003	< 3,6	< 0,012	< 0,004

Tabuľka č. 19

Hodnoty objemových aktivít rádiologických ukazovateľov stanovených v pitnej vode odobratej z distribučnej siete v SE, a. s., závod Mochovce

Dátum odberu vzorky	Celková objemová aktivita alfa	Celková objemová aktivita beta	³ H	¹³⁷ Cs	⁹⁰ Sr
	[Bq·l ⁻¹]				
3.2.2022	-	0,072 ± 0,004	< 3,6		
4.3.2022	-	0,074 ± 0,004	< 3,6		
31.3.2022	0,077 ± 0,008	0,073 ± 0,004	< 3,6	< 0,013	< 0,004
4.5.2022	-	0,066 ± 0,004	< 3,6		
2.6.2022	-	0,069 ± 0,004	< 3,6		
6.7.2022	0,065 ± 0,026	0,082 ± 0,004	< 3,6	< 0,013	0,016 ± 0,005
3.8.2022	-	0,072 ± 0,004	< 3,6		
8.9.2022	-	0,076 ± 0,004	< 3,6		
10.10.2022	0,095 ± 0,011	0,062 ± 0,004	< 3,6	< 0,012	0,008 ± 0,002
4.11.2022		0,081 ± 0,004	< 3,6		
2.12.2022		0,077 ± 0,004	< 3,6		
10.1.2023	0,094 ± 0,010	0,073 ± 0,004	< 3,6	< 0,012	0,005 ± 0,001

Tabuľka č.20

Hodnoty objemových aktivít rádiologických ukazovateľov stanovených v pitnej vode odobratej z distribučnej siete v RÚVZ Levice

Dátum odberu vzorky	Celková objemová aktivita alfa	Celková objemová aktivita beta	²²² Rn	³ H	¹³⁷ Cs	⁹⁰ Sr
	[Bq·l ⁻¹]					
3.2.2022	-	0,052 ± 0,003	< 10,0	< 3,6	-	-
4.3.2022	-	0,026 ± 0,003	-	< 3,6	-	-
31.3.2022	0,063 ± 0,007	0,050 ± 0,003	1,6 ± 0,3	< 3,6	< 0,013	< 0,004
4.5.2022	-	0,052 ± 0,003	< 10,0	< 3,6	-	-
2.6.2022	-	0,057 ± 0,003	-	< 3,6	-	-
6.7.2022	0,055 ± 0,007	0,048 ± 0,003	< 10,0	< 3,6	< 0,012	0,009 ± 0,001
3.8.2022	-	0,056 ± 0,003	-	< 3,6	-	-
8.9.2022	-	0,058 ± 0,003	-	< 3,6	-	-
10.10.2022	0,075 ± 0,008	0,058 ± 0,003	< 10,0	< 3,6	< 0,012	0,008 ± 0,002
4.11.2022	-	0,089 ± 0,004	-	< 3,6	-	-
2.12.2022	-	0,053 ± 0,003	-	< 3,6	-	-
10.1.2023	0,091 ± 0,009	0,054 ± 0,003	< 10,0	< 3,6	< 0,013	< 0,005

Tabuľka č. 21

Hodnoty celkovej objemovej aktivity beta [$\text{mBq}\cdot\text{l}^{-1}$] stanovených v pitných, povrchových a odpadových vodách okolí AE Jaslovské Bohunice

Miesto odberu vzorky	Mesiac											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Sereď Váh	102 ± 4	88 ± 3	80 ± 4	91 ± 4	109 ± 4	113 ± 4	109 ± 4	117 ± 5	103 ± 4	105 ± 4	104 ± 4	101 ± 4
Trakovice Dudv.	142 ± 6	161 ± 6	132 ± 5	102 ± 4	110 ± 4	127 ± 5	128 ± 5	139 ± 5	98 ± 4	106 ± 4	121 ± 5	163 ± 5
Žlkovce za kanálom	126 ± 6	127 ± 5	143 ± 5	99 ± 4	108 ± 4	117 ± 5	130 ± 5	160 ± 5	106 ± 4	111 ± 4	133 ± 5	146 ± 5
EBO, odp. voda	347 ± 8	247 ± 7	377 ± 9	387 ± 9	177 ± 6	378 ± 8	390 ± 8	443 ± 9	484 ± 9	462 ± 9	455 ± 9	469 ± 9

Tabuľka č. 22

Hodnoty celkovej objemovej aktivity beta [$\text{mBq}\cdot\text{l}^{-1}$] stanovených v pitných, povrchových a odpadových vodách v okolí AE Mochovce

Miesto odberu	Mesiac											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Kalná Hron	90 ± 4	81 ± 4	73 ± 4	68 ± 4	91 ± 4	112 ± 4	135 ± 5	135 ± 5	101 ± 4	122 ± 5	109 ± 4	375 ± 8
Čifáre	172 ± 6	144 ± 5	166 ± 6	229 ± 7	184 ± 6	297 ± 8	356 ± 8	352 ± 8	240 ± 7	301 ± 8	300 ± 8	287 ± 7
Horný Ohaj	166 ± 6	148 ± 6	169 ± 6	186 ± 6	175 ± 6	248 ± 7	185 ± 6	264 ± 7	173 ± 6	224 ± 7	201 ± 6	323 ± 8
Mochovce*	81 ± 4	76 ± 4	97 ± 5	95 ± 5	109 ± 5	185 ± 6	146 ± 5	423 ± 10	182 ± 6	204 ± 7	136 ± 5	242 ± 7
EMO, odp. voda	426 ± 10	371 ± 9	344 ± 9	289 ± 8	309 ± 8	363 ± 11	460 ± 10	465 ± 10	335 ± 8	264 ± 7	331 ± 8	482 ± 10
RÚ RAO ** Mochovce	-	-	106 ± 5	-	-	151 ± 5	-	-	144 ± 5	-	-	105 ± 4

*Mochovce-stružka C; **povrchová voda (odber štvrťročne)

Tabuľka č. 23

Hodnoty objemových aktivít ^{90}Sr a ^{137}Cs stanovených v povrchových a odpadových vodách v okolí AE Jaslovské Bohunice

Miesto odberu	Mesiac											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
^{90}Sr [$\text{mBq}\cdot\text{l}^{-1}$]												
Žlkovce za kanálom	10 ± 3	< 7	< 7	< 8	< 7	< 9	33 ± 3	12 ± 3	17 ± 3	20 ± 4	25 ± 6	14 ± 3
Trakovice Dudváh	10 ± 2	8 ± 3	< 8	< 9	10 ± 3	< 9	12 ± 3	8 ± 2	13 ± 4	15 ± 3	< 8	< 8
EBO, odp. voda	12 ± 2	< 7	8 ± 3	8 ± 3	12 ± 3	< 8	22 ± 3	10 ± 3	16 ± 4	23 ± 4	15 ± 3	26 ± 4
^{137}Cs [$\text{mBq}\cdot\text{l}^{-1}$]												
Žlkovce za kanálom	50 ± 5	32 ± 4	35 ± 4	27 ± 4	< 25	< 27	< 23	< 23	33 ± 5	< 25	43 ± 5	< 24
Trakovice Dudváh	65 ± 5	41 ± 5	37 ± 4	43 ± 5	27 ± 4	< 28	25 ± 4	26 ± 4	< 25	33 ± 4	40 ± 5	< 24
EBO, odp. voda	< 43	< 53	< 46	< 43	< 46	< 84	< 48	< 51	< 55	< 43	< 43	< 19

Tabuľka č. 24

Hodnoty objemových aktivít ^{90}Sr a ^{137}Cs stanovených v povrchových a odpadových vodách v okolí AE Mochovce

Miesto odberu	Mesiac											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
^{90}Sr [mBq·l ⁻¹]												
Hron – Kalná	< 8	< 8	< 8	< 8	14 ± 3	< 7	< 7	14 ± 3	17 ± 4	14 ± 3	22 ± 4	11 ± 3
Čifáre	17 ± 3	7 ± 2	< 9	< 9	< 7	8 ± 3	12 ± 3	10 ± 3	16 ± 3	12 ± 3	12 ± 3	9 ± 6
Mochovce*	14 ± 4	< 7	< 8	< 8	10 ± 3	10 ± 3	8 ± 2	18 ± 3	29 ± 6	6 ± 2	21 ± 3	< 7
^{137}Cs [mBq·l ⁻¹]												
Hron - Kalná	77 ± 6	38 ± 5	45 ± 5	47 ± 5	< 28	< 25	22 ± 3	38 ± 4	33 ± 4	49 ± 5	< 26	< 25
Čifáre	109 ± 6	42 ± 5	< 24	36 ± 4	< 28	< 27	32 ± 4	< 23	< 25	28 ± 4	29 ± 4	< 25
Mochovce*	65 ± 5	31 ± 4	43 ± 5	30 ± 4	< 33	< 26	< 23	24 ± 4	28 ± 4	< 23	30 ± 4	< 25

*Mochovce-stružka C

Tabuľka č. 25

Hodnoty objemových aktivít ^{131}I stanovených v povrchových a odpadových vodách v okolí AE Jaslovské Bohunice

Miesto odberu	Mesiac			
	I.	V.	IX.	XII.
	^{131}I [mBq·l ⁻¹]			
EBO, odp. voda	123±15	25±11	120±13	18±11

Tabuľka č. 26

Hodnoty objemovej aktivity ^3H stanovenej v atmosférických zrážkach odobratých v Bratislave na Kolibe

Miesto odberu	Mesiac											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
	^3H [Bq·l ⁻¹]											
Koliba, Bratislava	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6

Tabuľka č. 27

Hodnoty objemovej aktivity ^3H stanovenej v povrchových a odpadových vodách odobratých v okolí AE Jaslovské Bohunice

Miesto odberu	Mesiac											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
	^3H [Bq·l ⁻¹]											
Sereď Váh	< 6,5	< 6,5	< 6,1	< 6,8	< 6,7	< 7,3	< 6,7	< 6,9	< 6,6	< 6,7	< 6,3	137 ± 9

Trakovice Dudváh	< 6,5	< 6,2	< 6,1	< 6,8	< 6,4	< 7,0	< 6,7	< 6,9	< 6,6	< 6,7	< 6,3	< 7,0
Žlkovce za kanálom	< 6,5	< 6,5	< 6,4	< 6,5	< 6,7	< 8,0	< 6,4	< 6,9	< 6,9	< 6,7	< 6,3	< 6,7
Potrubie EBO, Madunice	603 ± 18	< 6,5	< 6,4	< 6,5	1219 ± 26	< 7,3	< 6,7	< 6,9	< 6,6	< 6,7	< 6,3	905 ± 23

Tabuľka č. 28

Hodnoty objemovej aktivity ³H stanovenej v povrchových a odpadových vodách odoberatých v okolí AE Mochovce

Miesto odberu	Mesiac											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
	³ H [Bq·l ⁻¹]											
Mochovce**	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6	< 3,6
Čifáre	< 6,8	< 6,2	< 6,4	< 6,8	< 6,4	< 7,3	< 6,7	< 6,9	< 6,9	< 6,7	< 6,3	< 7,0
Kalná n/Hronom	< 6,5	24,3 ± 5,1	< 6,4	< 6,5	< 6,4	10 ± 5	< 6,7	< 6,9	33 ± 6	< 7,1	< 6,3	78,2 ± 8

Tabuľka č. 29

Hodnoty plošných aktivít rádiologických ukazovateľov stanovených v atmosférickom spade v Jaslovských Bohuniaciach, Mochovciach a na referenčnom mieste v Bratislave

Miesto odberu	Mesiac											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Celková aktivita beta [Bq·m ⁻²]												
Koliba – Bratislava m.	1,05 ± 0,13	1,77 ± 0,15	1,10 ± 0,13	16,29 ± 0,39	3,61 ± 0,20	20,41 ± 0,43	12,06 ± 0,34	11,16 ± 0,33	5,12 ± 0,23	15,32 ± 0,38	5,93 ± 0,25	11,03 ± 0,33
Koliba – Bratislava s.	-	-	-	-	15,21 ± 0,38	-	-	-	-	-	-	-
ÚVZ SR Bratislava	-	< 0,29	1,00 ± 0,13	20,50 ± 0,44	43,34 ± 0,64	29,55 ± 0,53	12,25 ± 0,34	34,17 ± 0,57	10,52 ± 0,32	13,06 ± 0,35	5,23 ± 0,23	14,16 ± 0,37
Jaslovské Bohunice m.	1,25 ± 0,14	2,25 ± 0,17	2,52 ± 0,17	7,03 ± 0,27	7,42 ± 0,27	18,05 ± 0,41	13,27 ± 0,36	25,17 ± 0,49	20,22 ± 0,45	14,53 ± 0,37	6,80 ± 0,26	5,55 ± 0,24
Jaslovské Bohunice s.	-	-	-	22,77 ± 0,49	22,51 ± 0,46	-	-	-	-	-	-	-
RÚ RAO Mochovce	6,58 ± 0,27	2,68 ± 0,19	5,49 ± 0,25	4,61 ± 0,23	18,15 ± 0,44	14,31 ± 0,39	10,25 ± 0,33	11,56 ± 0,35	5,86 ± 0,25	3,87 ± 0,21	3,53 ± 0,20	7,07 ± 0,30
⁹⁰Sr [Bq·m ⁻²]												
Koliba - Bratislava	< 0,59			0,94 ± 0,21			0,32 ± 0,18			< 0,54		
ÚVZ SR Bratislava	< 0,66			0,31 ± 0,16			0,26 ± 0,15			< 0,44		
Jaslovské Bohunice	< 0,67			0,51 ± 0,16			1,25 ± 0,24			0,70 ± 0,22		
RÚ RAO Mochovce	< 0,57			< 0,49			2,97 ± 0,71			< 0,47		
¹³⁷Cs [Bq·m ⁻²]												
Koliba - Bratislava	2,69 ± 0,30			< 0,70			1,47 ± 0,25			< 0,68		
ÚVZ SR Bratislava	1,48 ± 0,25			1,00 ± 0,24			1,80 ± 0,26			< 0,68		

Jaslovské Bohunice	3,10 ± 0,31	1,43 ± 0,25	1,84 ± 0,26	< 0,68
RÚ RAO Mochovce	3,69 ± 0,32	< 0,71	0,72 ± 0,22	< 0,66

Tabuľka č. 30

Objemová aktivita rádiologických ukazovateľov v povrchovej vode odobratej z dažďových nádrží DN1 a DN2 z lokality RÚ RAO Mochovce

Dátum odberu	Celková objemová aktivita beta	³ H	¹³⁷ Cs
	[Bq·l ⁻¹]		[mBq·l ⁻¹]
I. štvrťrok	0,106 ± 0,004	< 3,6	< 5,14
II. štvrťrok	0,151 ± 0,005	< 3,6	< 6,60
III. štvrťrok	0,144 ± 0,005	< 3,6	74,16 ± 9,83
IV. štvrťrok	0,105 ± 0,004	< 3,6	< 6,38

Tabuľka č. 31

Gamaspektrometrické stanovenie objemovej aktivity ¹³⁷Cs v odpadových vodách (mesačná zlievaná vzorka) z Javys, a. s. – Sokoman, objekt 368

Dátum odberu	¹³⁷ Cs [mBq·l ⁻¹]
1/2022	24,27 ± 5,12
2/2022	37,58 ± 5,28
3/2022	19,45 ± 3,56
4/2022	14,26 ± 4,72
5/2022	26,07 ± 5,79
6/2022	27,34 ± 7,32
7/2022	28,42 ± 5,72
8/2022	34,60 ± 6,42
9/2022	30,49 ± 5,41
10/2022	40,21 ± 8,58
11/2022	37,38 ± 6,86
12/2022	34,71 ± 6,14

Tabuľka č. 32

Gamaspektrometrické stanovenie objemovej aktivity ¹³⁷Cs v odpadových vodách (mesačná zlievaná vzorka) z V2 EBO

Dátum odberu	¹³⁷ Cs [mBq·l ⁻¹]
1/2022	< 5,99
2/2022	< 6,32
3/2022	< 4,61
4/2022	< 9,31
5/2022	< 9,30
6/2022	< 6,90

7/2022	< 7,90
8/2022	< 9,29
9/2022	< 7,60
10/2022	< 8,93
11/2022	< 8,14
12/2022	< 7,62

Tabuľka č. 33

Gamaspektrometrické stanovenie objemovej aktivity ^{137}Cs v odpadových vodách (mesačná zlievaná vzorka) z EMO

Dátum odberu	^{137}Cs [$\text{mBq}\cdot\text{l}^{-1}$]
1/2022	< 52,20
2/2022	< 35,71
3/2022	< 42,50
4/2022	< 40,89
5/2022	< 40,85
6/2022	< 61,76
7/2022	< 76,31
8/2022	< 71,75
9/2022	< 49,45
10/2022	< 44,63
11/2022	< 45,04
12/2022	< 67,81

Tabuľka č. 34

Hodnoty objemovej aktivity ^{90}Sr a ^{137}Cs v mlieku v okolí AE Jaslovské Bohunice

Miesto odberu	Štvrťrok			
	I.	II.	III.	IV.
^{90}Sr [$\text{mBq}\cdot\text{l}^{-1}$]				
Malženice	< 14	43 ± 6	18 ± 6	28 ± 6
Žlkovce	< 13	50 ± 6	28 ± 5	< 16
Paderovce	16 ± 5	23 ± 5	27 ± 7	17 ± 5
^{137}Cs [$\text{mBq}\cdot\text{l}^{-1}$]				
Malženice	62 ± 8	82 ± 9	65 ± 9	94 ± 10
Žlkovce	< 51	< 45	69 ± 9	123 ± 10
Paderovce	81 ± 8	134 ± 11	118 ± 10	127 ± 10

Tabuľka č. 35

Hodnoty objemovej aktivity ^{90}Sr a ^{137}Cs v mlieku v okolí AE Mochovce

Miesto odberu	Štvrťrok			
	I.	II.	III.	IV.
^{90}Sr [mBq·l ⁻¹]				
Levmilk	< 14	27 ± 5	36 ± 7	19 ± 6
Kozárovce	15 ± 5	43 ± 6	50 ± 7	31 ± 7
Horný Ohaj	25 ± 7	43 ± 6	43 ± 7	< 15
^{137}Cs [mBq·l ⁻¹]				
Levmilk	77 ± 9	< 48	82 ± 10	135 ± 11
Kozárovce	66 ± 8	78 ± 9	102 ± 10	126 ± 11
Horný Ohaj	49 ± 7	70 ± 8	68 ± 9	124 ± 11

Tabuľka č. 36

Hodnoty hmotnostných aktivít ^{137}Cs a ^{40}K stanovených v potravinách z obchodnej siete Kaufland a Billa

Druh potraviny	^{137}Cs	^{40}K
	[Bq·kg ⁻¹]	
Káva Lavazza Rossa	< 0,24	520,57 ± 18,28
Cestoviny Erce	< 0,11	28,01 ± 2,89
Cestoviny Cessi	< 0,10	41,71 ± 2,74
Mlieko Tami	< 0,09	62,80 ± 3,18
Káva Favourites brazílska	< 0,21	566,44 ± 16,56
Mleté bravčové mäso Purland	0,09 ± 0,05	69,43 ± 3,20
Rajo Acidko	< 0,07	42,36 ± 2,21
10 slovenských vajec	< 0,07	36,69 ± 2,10
Káva Favourites etiópska	< 0,23	507,13 ± 16,81
Arašidy Soltino	< 0,10	161,05 ± 6,48
Ryža guľatozrná Giana	< 0,04	26,32 ± 1,58
Ovocné müsli	< 0,17	104,75 ± 4,10
Mix ovocných čajov	< 0,27	417,96 ± 12,86
Tuniak Franz Josef	< 0,09	76,69 ± 3,53
Fazole v chilli omáčke	< 0,06	54,46 ± 2,38
Hovädzie mäso	< 0,08	86,74 ± 5,66

Bryndza	< 0,08	20,65 ± 1,76
Olej repkový	< 0,06	< 1,82
Kyslá smotana	< 0,08	40,46 ± 2,46
Paradajkový pretlak	< 0,08	101,18 ± 6,63
Filé Nowaco	0,27 ± 0,08	106,11 ± 6,83
Mandľové mlieko	< 0,08	< 2,63
Sójové mlieko	< 0,08	28,97 ± 2,45
Kryštálový cukor	< 0,07	< 2,32
Hrástka Thymos	< 0,12	339,50 ± 17,47
Hladká múka	< 0,10	47,74 ± 4,02
Hrubá múka	< 0,10	33,76 ± 2,80
Polohrubá múka	< 0,10	30,52 ± 3,26
Šošovica Lagris	< 0,06	275,30 ± 16,27
Detská krupica	< 0,05	39,31 ± 2,47
Tvaroh ochutený Rajo	< 0,07	30,61 ± 2,74
Kvasená kapusta	< 0,08	58,37 ± 3,69
Sušené slivky	< 0,09	253,33 ± 15,36
Karotka s hráškom	< 0,08	37,81 ± 2,76
Mleté mandle	< 0,12	295,25 ± 18,26
Diviačie mäso	0,19 ± 0,07	72,33 ± 5,02
Včelí med	< 0,09	24,13 ± 1,84
Hrozienska Mánya	< 0,06	302,91 ± 15,27
Kokos Classic	0,14 ± 0,08	176,79 ± 14,99

Tabuľka č. 37

Hodnoty hmotnostných aktivít ^{90}Sr , ^{137}Cs a ^{40}K stanovených v zelenine a ovocí z obchodnej siete Kaufland a Billa

Druh potraviny	^{90}Sr	^{137}Cs	^{40}K
	[Bq·kg ⁻¹]		
Zemiaky	0,069 ± 0,003	< 0,17	645,82 ± 21,52
Zeler	0,018 ± 0,002	< 0,24	874,97 ± 28,60
Cibuľa žltá	0,014 ± 0,002	< 0,25	588,58 ± 21,06
Mrkva	0,050 ± 0,003	< 0,20	469,81 ± 16,67

Jablko Gala	< 0,006	< 0,11	208,57 ± 7,38
-------------	---------	--------	---------------

Tabuľka č. 38

Hodnoty hmotnostných aktivít ¹³⁷Cs a ⁴⁰K stanovených v ovocí a lesných plodoch v Bratislavskom kraji, Trnavskom kraji a Trenčianskom kraji

Druh plodu	Miesto odberu	¹³⁷ Cs	⁴⁰ K
[Bq·kg ⁻¹]			
Hrozno	Partizánske	< 0,06	40,42 ± 2,18
Šípky	Bratislava - Devínska Nová Ves	< 0,10	280,27 ± 9,97
Hrušky	Bratislava - Zlaté piesky	< 0,06	37,76 ± 2,27
Višne	Veľké Úľany	< 0,11	79,62 ± 7,42

Tabuľka č. 39

Hodnoty hmotnostných aktivít ⁹⁰Sr, ¹³⁷Cs a ⁴⁰K stanovených v jačmeni v okolí AE Jaslovské Bohunice a Mochovce

Miesto odberu	⁹⁰ Sr	¹³⁷ Cs	⁴⁰ K
[Bq·kg ⁻¹]			
Kátlovce	0,097 ± 0,018	< 0,10	148,40 ± 6,24
Červený Hrádok	0,062 ± 0,011	< 0,08	136,53 ± 8,50

Tabuľka č. 40

Hodnoty hmotnostných aktivít ⁹⁰Sr, ¹³⁷Cs a ⁴⁰K stanovených v pšenici v okolí AE Jaslovské Bohunice a Mochovce

Miesto odberu	⁹⁰ Sr	¹³⁷ Cs	⁴⁰ K
[Bq·kg ⁻¹]			
Žlkovce	0,067 ± 0,012	< 0,08	110,33 ± 4,63
Kátlovce	0,074 ± 0,012	< 0,08	113,39 ± 4,62
Horný Ohaj	0,077 ± 0,011	< 0,10	118,81 ± 7,79
Červený Hrádok	0,100 ± 0,014	< 0,09	114,85 ± 7,50
Kalná nad Hronom	0,080 ± 0,012	< 0,09	112,35 ± 7,38

Tabuľka č. 41

Hodnoty hmotnostných aktivít ⁹⁰Sr, ¹³⁷Cs a ⁴⁰K stanovených v ornej a lesnej pôde v okolí AE Jaslovské Bohunice a Mochovce

Miesto odberu	⁹⁰ Sr	¹³⁷ Cs	⁴⁰ K
[Bq·kg ⁻¹]			
Jaslovské Bohunice	1,435 ± 0,260	5,04 ± 0,21	555,65 ± 32,83
Kalná nad Hronom	0,431 ± 0,135	10,92 ± 0,36	527,80 ± 26,56

Horný Ohaj	0,607 ± 0,135	11,10 ± 0,36	578,11 ± 29,03
Malženice	0,815 ± 0,143	4,10 ± 0,17	577,75 ± 28,99
Šaštín-Stráže	0,582 ± 0,114	13,28 ± 0,42	326,55 ± 19,36

Tabuľka č. 42

Hodnoty hmotnostných aktivít ⁹⁰Sr, ¹³⁷Cs a ⁴⁰K stanovených v krmovine lucerna (suchá váha) v okolí AE Jaslovské Bohunice a Mochovce

Miesto odberu	⁹⁰ Sr	¹³⁷ Cs	⁴⁰ K
	[Bq·kg ⁻¹]		
Horný Ohaj	0,687 ± 0,028	0,65 ± 0,19	803,33 ± 30,15
Jaslovské Bohunice	0,212 ± 0,021	< 0,46	832,78 ± 29,23

Tabuľka č. 43

Hodnoty hmotnostných aktivít ⁹⁰Sr, ¹³⁷Cs a ⁴⁰K stanovených v krmovine kukuričné listy (suchá váha) v okolí AE Jaslovské Bohunice a Mochovce

Miesto odberu	⁹⁰ Sr	¹³⁷ Cs	⁴⁰ K
	[Bq·kg ⁻¹]		
Malženice	0,414 ± 0,026	< 0,29	721,53 ± 61,04
Nový Tekov	0,785 ± 0,031	< 0,46	1020,02 ± 85,90

Tabuľka č. 44

Hodnoty hmotnostných aktivít ⁹⁰Sr, ¹³⁷Cs a ⁴⁰K stanovených v krmovine repné listy (suchá váha) v okolí AE Jaslovské Bohunice a Mochovce

Miesto odberu	⁹⁰ Sr	¹³⁷ Cs	⁴⁰ K
	[Bq·kg ⁻¹]		
Malženice	0,724 ± 0,027	< 0,25	1119,07 ± 92,87
Čífare	0,937 ± 0,033	< 0,21	1757,68 ± 145,77

Tabuľka č. 45

Hodnoty hmotnostných aktivít ¹³⁷Cs a ⁴⁰K stanovených v repke olejnej v okolí AE Jaslovské Bohunice a Mochovce

Miesto odberu	¹³⁷ Cs	⁴⁰ K
	[Bq·kg ⁻¹]	
Horný Ohaj	< 0,08	235,17 ± 14,11
Kalná nad Hronom	< 0,11	219,65 ± 11,29
Kátlovce	< 0,11	200,38 ± 7,55

Tabuľka č. 46

Hodnoty hmotnostných aktivít ^{90}Sr , ^{137}Cs a ^{40}K stanovených vo vodných sedimentoch a vodných rastlinách v okolí AE Jaslovské Bohunice a Mochovce

Druh vzorky	Miesto odberu	^{90}Sr	^{137}Cs	^{40}K
		[Bq·kg ⁻¹]		
Vodný sediment	Žlkovce	0,539 ± 0,170	37,10 ± 4,46	296,65 ± 24,67
Vodné rastliny	Žlkovce	1,101 ± 0,090	17,75 ± 2,21	622,97 ± 52,82
Vodné rastliny	Trakovice	1,282 ± 0,094	7,12 ± 1,02	825,72 ± 69,77
Vodný sediment	Trakovice	0,348 ± 0,142	28,54 ± 3,44	352,35 ± 29,31

Tabuľka č. 47

Hodnoty hmotnostných aktivít ^{137}Cs a ^{40}K stanovených v hubách a machu v okolí AE Jaslovské Bohunice a Mochovce

Druh vzorky	Miesto odberu	^{137}Cs	^{40}K
		[Bq·kg ⁻¹]	
Huby jedlé	Šaštín-Stráže	310,16 ± 37,31	1101,10 ± 92,29
Huby nejedlé	Šaštín-Stráže	437,93 ± 52,63	659,17 ± 54,92
Mach	Šaštín-Stráže	14,91 ± 1,89	131,02 ± 13,70

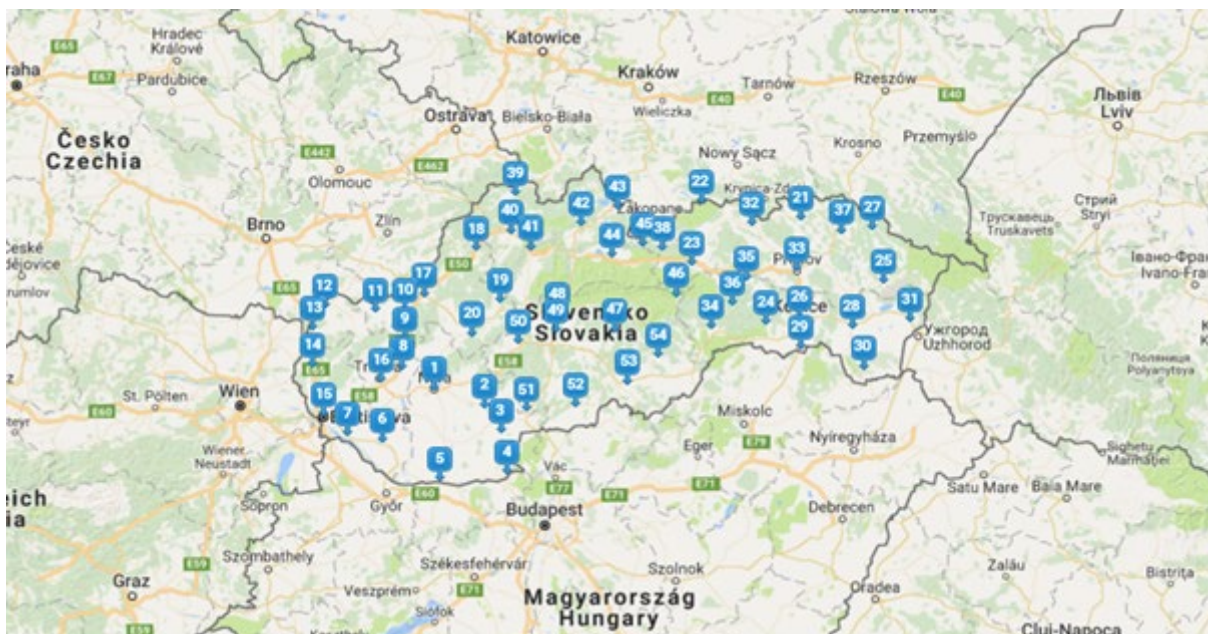
Výsledky z monitoringu rádioaktívnej kontaminácie vybratých zložiek životného prostredia a potravinového reťazca za rok 2022 boli odoslané v požadovanom rozsahu Európskej komisii (JRC v Ispre) ako plnenie článkov 35 a 36 Zmluvy Euratom.

Z výsledkov monitorovania jednotlivých zložiek životného prostredia, potravinového reťazca a poľnohospodárskych produktov v roku 2022 vyplýva, že obsah umelých rádionuklidov ^{137}Cs a ^{90}Sr v základných druhoch potravín a krmovín je na hranici detegovateľnosti a ich príspevok k radiačnej záťaži obyvateľstva v dôsledku inžescie je nevýznamný.

Porovnaním výsledkov monitorovania rádioaktivity vo vzorkách mlieka, poľnohospodárskych produktov a ornej pôdy odobratých v okolí atómových elektrární Jaslovské Bohunice a Mochovce a v ostatných lokalitách Slovenskej republiky v roku 2022 neboli zistené významné rozdiely v rádioaktívnej kontaminácii životného prostredia.

C) MERANIE GAMA ŽIARENIA V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ METÓDOU TERMOLUMINISCENČNÝCH DOZIMETROV (TLD)

Merania žiarenia gama metódou termoluminiscenčných dozimetrov v životnom prostredí prebiehajú na monitorovacích miestach, ktoré sú rovnomerne rozmiestnené na celom území Slovenskej republiky (Obrázok č. 2).



Obrázok č. 2
Rozmiestnenie monitorovacích miest v rámci siete TLD

Monitorovanie životného prostredia metódou termoluminiscenčnej dozimetrie umožňuje zistiť integrálnu dávku v danom mieste počas obdobia medzi dvoma výmenami dozimetra. Dozimetre sa vymieňajú a vyhodnocujú v trojmesačnom intervale. Pri zbere dozimetrov sa vykonávajú merania okamžitých dávkových príkonov gama žiarenia prenosným zariadením. Odbor radiačnej ochrany, ako stála zložka celoštátnej radiačnej monitorovacej siete pravidelne zabezpečuje plošné meranie integrálnej dávky v regióne západného Slovenska.

Integrálne dávky sa sledujú v 20 lokalitách na území Bratislavského, Trnavského, Trenčianskeho a Nitrianskeho kraja, v okolí atómovej elektrárne Jaslovské Bohunice a v okolí atómovej elektrárne Mochovce.

Táto metóda bola vybraná ako ťažisková pri zisťovaní dávkovej zát'aže populácie Slovenska v prípade havárie atómovej elektrárne, (či už na našom území alebo mimo neho), aj vzhľadom na vysokú citlivosť merania. Prepočítané dávkové príkony žiarenia gama v jednotlivých lokalitách [nS_v/hod] sú uvedené v tabuľke č. 48.

Tabuľka č. 48

Jednotlivé lokality na území Bratislavského, Trnavského, Trenčianskeho a Nitrianskeho kraja [nS_v/hod]

Lokalita	1. kvartál	2. kvartál	3. kvartál	4. kvartál
Bratislava	109,69	96,46	167,13	81,02
Dunajská Streda	104,31	88,61	99,26	101,99
Hlohovec	97,15	105,15	105,36	76,07
Holice	109,10	106,07	93,56	78,77
Kalná n./Hronom	115,88	152,43	100,70	101,60
Komárno	92,97	100,42	76,36	99,23
Kopčany	88,62	88,19	74,34	75,59
Kúty	89,93	78,08	83,53	65,13

Malacky	111,69	106,27	104,86	89,62
Malé Uherce	127,43	107,58	112,78	99,07
Myjava	103,18	94,35	87,45	63,01
Nedožery-Brezany	X	73,27	131,63	65,50
Nitra	119,42	149,40	98,38	92,62
Nové Mesto n./V.	107,83	107,47	90,65	83,27
Piešťany	122,70	114,52	99,21	91,08
Považská Bystrica	111,22	89,81	128,69	85,97
Štúrovo	86,92	114,81	100,59	98,72
Trnava-Modranka	101,98	X	164,46	72,86
Veľké Bierovce	95,75	83,20	110,18	80,28
Želiezovce	120,45	170,64	114,67	96,68

Tabuľka č. 49

Súhrnný prehľad o odobratých vzorkách životného prostredia a vykonaných stanoveniach v roku 2022

Typ vzorky	Počet odobratých vzoriek	Počet chemických a rádiochemických stanovení										Spolu stanovení
		Celková objemová aktivita alfa	Celková objemová aktivita beta	Zvyšková beta aktivita	⁹⁰ Sr	¹³⁷ Cs	¹³¹ I	²²² Rn	^{234,238} U	²²⁶ Ra	³ H	
Atmosférický spad	46	-	49	-	15	15	-	-	-	-	-	79
Atmosférické zrážky	15	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Aerosóly v životnom prostredí (aerosólové filtre)	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vody - pitné, povrchové a odpadové	339	73	201	4	102	120	4	35	-	-	-	539
Vodné rastliny a vodné sedimenty	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mlieko a mliečne výrobky	93	-	-	-	32	32	-	-	-	-	-	64
Krmoviny (lucerna, kukuričné listy, repné listy) a trávy	6	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	6
Obilie (jačmeň, pšenica)	10	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	9
Zelenina a ovocie	13	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	5
Celodenná strava - mix	4	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Mäso	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Huby	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lesné plody	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mach	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Iné potraviny	35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pôdy	5	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Stavebný materiál	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Medzilaboratórne porovnávacie skúšky	19	7	13	-	7	-	-	12	-	-	-	39
Spolu	658	80	267	4	184	167	4	47	-	-	-	753

Tabuľka č. 50

Prehľad meraní vo vzorkách odobratých v roku 2022

Typ vzorky	Počet odobratých vzoriek	Počet meraní										Spolu meraní
		Celková objemová aktivita alfa	Celková objemová aktivita beta	⁹⁰ Sr	¹³⁷ Cs	¹³¹ I	²²⁶ Ra	²²² Rn	^{234,238} U	³ H	Gamaspektrometrická analýza	
Atmosférický spad	46	-	147	90	45	-	-	-	-	-	-	282
Atmosférické zrážky	15	-	12	-	-	-	-	-	-	260	4	276
Vody - pitné, povrchové, odpadové	339	219	603	612	360	12	-	105	-	1702	56	3669
Vodné rastliny a sedimenty	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4
Mlieko a mliečne výrobky	93	-	-	192	96	-	-	-	-	-	5	293
Krmoviny (lucerna, kukuričné listy, repné listy) a tráv	6	-	-	36	-	-	-	-	-	-	6	42
Obilie (jačmeň, pšenica)	10	-	-	54	-	-	-	-	-	-	10	64
Zelenina a ovocie	13	-	-	30	-	-	-	-	-	-	11	41
Celodenná strava - mix	4	-	-	24	-	-	-	-	-	-	4	28
Mäso	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Huby	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Lesné plody	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Mach	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Iné potraviny	35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	39	39
Pôdy	5	-	-	24	-	-	-	-	-	-	9	33
Ovzdušie na pracovisku	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	9
Stavebný materiál	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	48	48
Aerosóly v životnom prostredí (aerosólové filtre)	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24	24
Kalibrácie (pozadie, etalóny)	-	513	462	54	63	-	-	282	-	100	36	1510
Gamaspektrometria in situ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Medzilaboratórne porovnávacie skúšky	19	21	39	42	-	-	-	72	-	130	58	362
Spolu	658	753	1263	1158	564	12	-	459	-	2192	329	6730

Tabuľka č. 51

Prehľad meraní externého fotónového žiarenia v životnom prostredí v roku 2022

Druh merania	Počet meracích bodov *)	Počet meraní **)
Dlhodobé meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia pomocou termoluminiscenčných dozimetrov (TLD)	20	80
Kontinuálne meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia ***)	5	--- ****)
Meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia prenosným dozimetrickým prístrojov *****)	33	35

Poznámky:

- *) Počet meracích bodov, v ktorých sa vykonáva opakované alebo kontinuálne meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu alebo ekvivalentnej dávky fotónového žiarenia v životnom prostredí
- **) Celkový počet vykonaných meraní v kalendárnom roku (napr. 20 meracích bodov TLD, vyhodnotenie 4x ročne, celkový počet meraní 80)
- ***) Kontinuálne meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia uskutočňované meracím zariadením s nepretržitou prevádzkou 24 hodín 365 dní v roku s automatickým zaznamenávaním nameraných údajov
- ****) Vzhľadom na nepretržité, kontinuálne meranie sa počet meraní neuvádza
- *****) Meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia prenosným dozimetrickým prístrojov vykonávané pravidelne na vopred definovaných meracích bodoch

Tabuľka č. 52

Účasť v medzilaboratórnych porovnávacích meraniach na zabezpečenie kvality v laboratóriách

Organizátor medzilaboratórnych porovnávacích meraní	Počet porovnávaných ukazovateľov spolu	Úspešnosť v medzilaboratórnych porovnávacích meraniach	
		Vyhovel	Nevyhovel
ASLAB Středisko pro posuzování způsobilosti laboratoří VÚV T.G.M., v.v.i., Podbabská 2582/30 160 00 Praha 6	19	19	-
Proficiency Test Exercise on the determination of anthropogenic and natural radionuclides in water, soil (gamma-ray spectrum analysis exercise), and simulated contaminated surface samples, IAEA-TERC-2022-01/02	41	39	2
ME-RER9155-2201679-Regional Workshop	22	-	-

ODBOR OBJEKTIVIZÁCIE FAKTOROV ŽIVOTNÝCH PODMIENOK

Pracoviská v odbore objektivizácie faktorov životných podmienok plnia úlohy vyplývajúce z koncepcií vedných odborov:

Chemické analýzy (CHA)

Biológia životného prostredia (BŽP)

Mikrobiológia životného prostredia (MŽP)

Fyzikálne faktory (FF)

Podľa týchto vedných odborov je spracovaná činnosť jednotlivých pracovísk OOFŽP.

Podrobné správy o činnosti národných referenčných centier, ako aj správy z programov a projektov verejného zdravotníctva, sú spracované v samostatnom materiáli.

CHEMICKÉ ANALÝZY (CHA)

Pracoviská:

NRC pre rezíduá pesticídov (NRC RP)

NRC pre expozičné testy xenobiotík (NRC ETX)

Špecializované laboratórium chémie potravín (CHP)

Špecializované laboratórium chémie vôd (CHV)

Špecializované laboratórium chémie ovzdušia (CHO)

Špecializované laboratórium atómovej absorpčnej spektrometrie (AAS)

Špecializované laboratórium plynovej chromatografie (GC)

Špecializované laboratórium kvapalinovej chromatografie (HPLC)

Personálne obsadenie: 17 VŠ, 7 ÚSOV (úplné stredné odborné vzdelanie).

Personálne obsadenie pracovísk CHA a stav akreditácie v roku 2022

Názov úradu	Pracovníci				Akreditácia				platnosť do	
	VŠ	SZP	NZP	Spolu	počet skúšok / ukazovateľov		počet odberov / ukazovateľov			
					A	N	A	N		
ÚVZ SR, z toho: - NRC pre expozičné testy xenobiotík - NRC pre rezíduá pesticídov	17	7	0	3	S	67	76	4	4	30.5.2023
	2	1	0		U	300	650	5	7	
				S	5	4	0	0		
				U	5	7	0	0		
	5	1	0	6	S	6	10	0	0	
U				113	445	0	0			

- vysokoškolsky vzdelaní pracovníci (VŠ)
- strední zdravotnícki pracovníci (SZP)
- pomocný personál (NZP)

- A – akreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
- N – neakreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
- S – skúška
- U – ukazovateľ

Analytická činnosť pracovísk CHA v roku 2022

a) podľa typu komodít

Názov úradu	Druh výkonu	Typ vzorky										Spolu
		Voda pitná	Voda na kúpanie	Minerálne vody	Potraviny	Materské mlieko	PBP	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
ÚVZ SR	vzorky	168	72	0	300	74	1	0	9	1180	11	1815
	ukazovatele	2528	157	0	4898	303	2	0	54	1263	32	9236
	analýzy	5238	344	0	6010	726	4	0	226	3562	66	16182

b) zabezpečenie kvality skúšok

Názov úradu		Typ vzorky								
		Vody	Potraviny	Materské mlieko	PBP	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	Spolu
ÚVZ SR	ukazovatele	2277	7581	375	0	0	233	3049	376	13257
	analýzy	6454	12726	1001	0	0	440	5024	1234	26170

c) meranie mikroklimatických faktorov pri odbere ovzdušia

Názov úradu	Počet ukazovateľov	Počet analýz
ÚVZ SR	60	60

Účasť na medzilaboratórnych porovnávacích testoch a porovnaniach pracovísk CHA v roku 2022

Názov pracoviska	Počet		Typ vzorky					
			Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	Spolu
CHA OOFŽP ÚVZ SR	testov	prihlásené	5	8	1	0	0	14
		ukončené	5	8	1	0	0	14
	ukazovateľov	prihlásené	46	183	1	0	0	230
		ukončené	46	183	1	0	0	230

Nové analytické metódy a postupy meraní zavedené v pracoviskách CHA v roku 2022

Názov úradu	Typ vzorky (komodita)	Ukazovateľ
ÚVZ SR	pitná voda	2,4-D acetochlór ESA acetochlór OA acetochlór alachlór ESA alachlór OA alachlór 2-amino-N-(izopropyl) benzamid atrazín 2-hydroxyatrazín desetylatrazín desetyldesisopropylatrazín desizopropylatrazín R234886 azoxystrobín metylbentazón bentazón karbendazím cyprokonazol desmedifam diflufenikan

		dichlórprop dimetachlór ESA dimetachlór OA dimetachlór dimeténamid ESA dimeténamid OA dimeténamid epoxikonazol etofumesát flufenacet ESA flufenacet fluroxypyr chloridazón desfenylchloridazón metyldesfenylchloridazón chlórmekvát chlórotolurón desmetylchlorotolurón chlórpyrifos chlórsulfurón izoproturón desmetylizoproturón lenacil linurón MCPA MCPB mekoprop mezotrión metamitrón metazachlór ESA metazachlór OA metazachlór metolachlór ESA metolachlór OA metribuzín diketodesaminometribuzín ASDM nikosulfurón pendimetalín pethoxamid fenmedifam prochloraz prometrín propazín propikonazol protiokonazol quinmerac simazín 2-hydroxysimazín metolachlór tebukonazol terbutylazín hydroxyterbutylazín desetylterbutylazín 2-hydroxydesetyl-terbutylazín terbutrín tiofanát-metyl
ÚVZ SR	potraviny	2,4-D 3-OH-karbofurán acefát

		acetamiprid aklonifén aldikarb sulfón aldikarb sulfoxid ametoktradín azínfos-metyl azoxystrobin bifentrin bitertanol bixafén boskalid bromukonazol BTS 44595 (M201-04) BTS 44596 (M201-03) bupirimát buprofezín byi08330-enol byi08330-ketohydroxy byi08330-monohydroxy cyantraniliprol cyazofamid cyflufenamid cymoxanil cyprodinil cyprokonazol demetón-S-metyl demetón-S-metyl sulfón desmetylpirimikarb desmetyl chlórpyrifos-metyl diazinón dietofénkarb difenokonazol diflubenzurón dichlofluanid dichlórvos dimetoát dimetomorf dinikonazol disulfotón disulfotón-sulfón disulfotón-sulfoxid dodín DMST EPN emamektín benzoát B1 epoxikonazol etión etirimol etoprofos etoxazol famoxadon fenamidón fenamifos fenamifos sulfón fenamifos sulfoxid fenarimol fenazachín fentín fenbukonazol fénhexamid
--	--	---

		fenoxykarb fenpropatrín fenpropidín fénpropimorf fenpyrazamín fénpyroximát fensulfotión fensulfotión-oxón fensulfotión-oxón-sulfón fensulfotión-sulfón fentión fentión oxón fentión oxón sulfón fentión oxón sulfoxid fentión sulfoxid fentoát flonikamid fluazifop-P fluazifop-P-butyl fludioxonyl flufenacet flufenoxurón fluchinkonazol fluopikolid fluopyram flusilazol flutolanil flutriafol fluxapyroxad forát sulfón formetanát hydrochlorid fosalón fosfamidon fosmet fosmet oxón fostiazat foxim haloxyfop haloxyfop-etotyl haloxyfop-metyl haloxyfop-R haloxyfop-R-metyl hexakonazol hexytiazox chinoxifén chlorantraniliprol chlórfenvinfos chlórprofám chlórpyrifos chlórpyrifos-metyl imazalil imidaklopid indoxakarb iprodión iprovalikarb izofenfos-metyl izoprotiolan izoproturón izopyrazám kadusafos
--	--	---

		karbaryl karbendazím karbofurán karboxín klofentezín klomazón klotianidín krezoxím-metyl linurón lufenurón malaoxon malatión mandipropamid mekarbam mepanipirim metaflumizón metalaxyl metamidofos metomyl metoxyfenozid metidatió metiokarb metiokarb sulfoxid metkonazol metolachlór metrafenón metribuzín monokrotofos myklobutanil ometoát oxadixyl oxamyl oxydemetón-metyl paklobutrazol paraoxon-metyl paratió pencykurón pendimetalín penkonazol pentiopyrad pirimifos-metyl pirimikarb profenofos prochinazid prochloraz propamokarb propargit propikonazol propyzamid prosulfokarb protiofos protiokonazol-destio pyraklostrobín pyrazofos pyridabén pyridalyl pyrimetamil pyriproxifén resmetrín spiromezifén
--	--	--

		spirotetramat spiroxamín spinetoram spinosad sulfoxaflor tebufenozid tebufénpyrad tebukonazol teflubenzurón terbufos terbufos-sulfón terbufos-sulfoxid terbutylazín tetrakonazol tetrametrín tiabendazol tiaklopid tiametoxám TNFA tiodikarb tiofanát-metyl tolklofos-metyl tolylfluánid triadimefón triadimenol triazofos tricyklazol trifloxystrobín triflumizol triflumizol, FM-6-1 triflumurón trichlórfon tritikonazol
--	--	---

Odborná činnosť pracovník CHA v roku 2022

a) Programy, projekty, ťažiskové úlohy verejného zdravotníctva

Číslo úlohy: 7.1	NÁZOV ÚLOHY: MONITORING KVALITY VÔD VYBRANÝCH LOKALÍT	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	34	151
Číslo úlohy: 7.3	NÁZOV ÚLOHY: MATERSKÉ MLIEKO	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	74	303
Číslo úlohy: 7.4	NÁZOV ÚLOHY: REZIDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH NA VÝŽIVU A VÝŽIVOVÉ PRÍPRAVKY PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	41	4025
Číslo úlohy: 7.6	NÁZOV ÚLOHY: BIOMONITORING ŤAŽKÝCH KOVOV V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	149	297
Číslo úlohy: 7.13	NÁZOV ÚLOHY: MONITORING CELKOVÉHO ORGANICKÉHO UHLÍKA V PRÍRODNÝCH A UME- LÝCH KÚPALISKÁCH	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	45	45

b) Iné úlohy v rámci SR

Iné projekty/úlohy	Názov	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
ÚVZ SR/ PZS, SALUSÉ spol. s r. o.	Stanovenie olova v krvi zamestnancov exponovaných olovu	510	510	3060

c) Iná odborná činnosť

Názov úradu / Pracovisko	Forma činnosti
ÚVZ SR	<p><u>Členstvo v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Členovia pracovných skupín (PS), poradného zboru HH SR: RNDr. Kaniková - PS pre chémiu ovzdušia, Ing. Lošonská – PS pre spektrálnu analýzu, Ing. Dömötörová, PhD., Ing. Lukačovičová, PhD. – PS pre chromatografickú analýzu, Ing. Jašková, PhD. – PS pre chemometriu, Ing. Kurejová – tajomník poradného zboru HO HH SR pre OCHA. • Komisia pre certifikované referenčné materiály, Slovenský metrologický ústav - Ing. Dömötörová, PhD. • Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného a pracovného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie - RNDr. Drastichová, RNDr. Kaniková, Ing. Kurejová. • Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na odber vzoriek zo životného prostredia a pracovného prostredia na účely kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania faktorov životného prostredia a pracovného prostredia - RNDr. Drastichová, RNDr. Kaniková, Ing. Kurejová. • Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na hodnotenie vplyvov na verejné zdravie a hodnotenie zdravotných rizík zo životného prostredia, ÚVZ SR – RNDr. Iveta Drastichová, predseda • Predseda poradného zboru hlavného hygienika SR pre etické otázky – RNDr. Iveta Drastichová • TK 28 Kvalita a ochrana ovzdušia - RNDr. Kaniková. <p><u>Výuková činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Konzultačná, poradenská a školiaca činnosť pre študentov STU FCHPT a SZU • Prednášky o odbornej činnosti špecializovaných laboratórií študentom SZU. <p><u>Iná odborná a legislatívna činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Spracovanie podkladov a pripomienkovanie Vyhlášky MZ SR č. 91/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú ukazovatele a limitné hodnoty kvality pitnej vody a kvality teplej vody, postup pri monitorovaní pitnej vody, manažment rizík systému zásobovania pitnou vodou a manažment rizík domových rozvodných systémov. • Spracovanie podkladov pre novelu Zákona 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Štvrtá časť. Odborná spôsobilosť. • Spracovanie podkladov pre novelu Vyhlášky MZ SR č. 209/2014 Z. z., ktorou sa ustanovuje rozsah odbornej prípravy, rozsah požadovaných vedomostí pre skúšky odbornej spôsobilosti, podrobnosti o zriaďovaní a činnosti komisií na preskúšanie odbornej spôsobilosti, podrobnosti o skúške pred komisiou na preskúšanie odbornej spôsobilosti, obsah osvedčenia o odbornej spôsobilosti a rozsah aktualizácie odbornej prípravy. <p><u>Konzultačná činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Konzultačný deň NRC, ÚVZ SR, on-line, 7.12.2022.

Medzinárodná činnosť pracovísk CHA v roku 2022

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
ÚVZ SR	NRC pre RP	<ul style="list-style-type: none">• Vypracovanie ročnej súbornej databázy o analýzach rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti pre EFSA - medzinárodný monitoring.• Laboratórium analyzovalo rezíduá pesticídov vo vzorkách počiatočnej a následnej dojčenskej výživy, potravín spracovaných na báze obilnín určených pre dojčatá a detských potravín podľa Nariadenia Komisie (EÚ) č. 2021/601 z 13.5.2021, týkajúceho sa viacročného kontrolného programu Spoločenstva s cieľom zabezpečiť dodržiavanie maximálnych hladín rezíduí pesticídov a posúdiť vystavenie spotrebiteľov rezíduám pesticídov v potravinách rastlinného a živočíšneho pôvodu a na nich.• Spolupráca s laboratóriami EURL National Food Institute Department of Food Chemistry Technical University of Denmark a UNIVERSITY OF ALMERIACITE I, Dpto. Hidrogeología y Química Analítica v Španielsku na vykonanie medzilaboratórných testov.

BIOLÓGIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA (BŽP)

Personálne obsadenie pracovísk BŽP a stav akreditácie v roku 2022

Pracovisko	Pracovníci					Akreditácia				platnosť do
	VŠ	SZP	NZP	Spolu		počet skúšok/počet ukazovateľov		počet odberov/počet ukazovateľov		
						A	N	A	N	
NRC pre hydrobiológiu (ďalej NRC BIO)	3	1	0	4	S	5	5	5*	0	30.5.2023
					U	18	12	20	0	
NRC pre ekotoxikológiu (ďa- lej NRC EKO)	2	2	0	4	S	4	3	0	0	30.5.2023
					U	4	4	0	0	
SPOLU	5	3	0	8	S	9	8	5	0	30.5.2023
					U	22	16	20	0	

Vysvetlivky:

VŠ – vysokoškolsky vzdelaní pracovníci

SZP – strední zdravotnícki pracovníci

NZP – pomocný personál

MD – materská dovolenka

A – akreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)

N - neakreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)

S – skúšky

U – ukazovatele

* - počet odobraných vzoriek s účasťou NRC BIO (programy a projekty)

Analytická činnosť pracovísk BŽP v roku 2022

a) podľa typu komodít

Názov pracoviska		Vody pitné a úžitkové	Vody minerálne, pramenité, bal. pitné	Vody bazénové	Vody z prírodných kúpalísk	Vodné kvety	Makrofýty*	Stery	Piesok	Ovzdušie a bytový prach	Pele	Biol. materiál	Zabezpečenie kvality	Iné**	SPOLU
NRC BIO	vzorky	218	1	43	32	7	0	9	0	0	301	0	13	8	632
	ukazovatele	1142	4	86	137	12	0	24	0	0	903	0	83	20	2411
	analýzy	1413	5	130	522	41	0	108	0	0	6241	0	191	40	8691
NRC EKO	vzorky	10*	0	0	35*	8	0	0	0	0	0	0	89	45*	187
	ukazovatele	216	0	0	583	133	0	0	0	0	0	0	1202	45	2179
	analýzy	1757	0	0	5825	1394	0	0	0	0	0	0	10584	133	19693

* „Vody pitné a úžitkové“ sú vzorky pitných a surových vôd; v stĺpci „Iné“ sú vzorky zbierkových kultúr améb“

b) prehľad výkonov analytických skúšok BŽP

Názov pracoviska		Abiosetón a biosetón pitných vôd	Biosetón prírodných kúpalísk	Vodné kvety kvalita - kvantita	Biosetón umelých kúpalísk	Améby	Chlorofyl a	Makrofýty	Testy ekotoxicity	Vajčka helmintov	Cytogenetika	Pele	Biologický materiál	Roztoče	Iné
NRC BIO	vzorky	213	32	7	43	38	13	0		0	0	301	0	0	8*
	ukazovatele	1176	137	12	86	101	61	0		0	0	903	0	0	20
	analýzy	1528	522	41	130	217	299	0		0	0	6241	0	0	40
NRC EKO	vzorky	0	0	0	0	45*	0	0	142	0	0	0	0	0	0
	ukazovatele	0	0	0	0	45	0	0	939	0	0	0	0	0	0
	analýzy	0	0	0	0	133	0	0	10301	0	0	0	0	0	0

* Iné: šedé vody, Améby: udržiavanie zbierky

Účasť na medzilaboratórnych porovnávacích testoch a porovnaniach pracovísk BŽP v roku 2022

Názov pracoviska	Počet		Typ vzorky					Spolu
			Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
NRC BIO	testov	prihlásené	0	0	0	0	0	0
		ukončené	0	0	0	0	0	0
	ukazovateľov	prihlásené	0	0	0	0	0	0
		ukončené	0	0	0	0	0	0
NRC EKO	testov	prihlásené	1	0	0	0	0	1
		ukončené	1	0	0	0	0	1
	ukazovateľov	prihlásené	15	0	0	0	0	15
		ukončené	15	0	0	0	0	15
Spolu	testov	prihlásené	1	0	0	0	0	1
		ukončené	1	0	0	0	0	1
	ukazovateľov	prihlásené	15	0	0	0	0	15
		ukončené	15	0	0	0	0	15

Odborná činnosť pracovísk BŽP v roku 2022

a) programy, projekty, ťažiskové úlohy verejného zdravotníctva

Číslo úlohy: 7.1	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring kvality vôd vybraných lokalít	
Názov pracoviska	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
NRC BIO	33	110
NRC EKO	29	449
Číslo úlohy: 7.2	NÁZOV ÚLOHY: Kvalita vody a prostredia zdravotníckych zariadení a umelých kúpalísk	
Názov pracoviska	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
NRC BIO	17	42
NRC EKO	45 (udržiavanie zbierky)	133

Číslo úlohy: 7.10	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring biologických alergénov v ovzduší (Peľová informačná služba - PIS) a alergénov roztočov vo vnútornom prostredí	
Názov pracoviska	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
NRC BIO	301	903

b) Iná odborná činnosť

Pracovisko	Forma činnosti
NRC BIO	<p><u>Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Krajská odborníčka hlavného hygienika SR za Bratislavský kraj pre odbor biológie životného prostredia - Mgr. Chomová, PhD. Tajomníčka poradného zboru hlavnej odborníčky HH SR pre BŽP - Mgr. Chomová, PhD.

	<ul style="list-style-type: none"> • Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného a pracovného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie, ÚVZ SR - Mgr. L. Chomová, PhD., členka • Tajomníčka algologickej sekcie Slovenskej botanickej spoločnosti pri SAV - Mgr. L. Chomová, PhD. • Komisia TK 27 Kvalita a ochrana vody - Mgr. L. Chomová, PhD., Ing. H. Némová, členky • Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov - Mgr. L. Chomová, PhD., Ing. H. Némová, členky <p><u>Iná odborná činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Využívanie molekulárnych metód pri identifikácii améb, pre tieto účely aj možnosťami získavania, kultivovania a udržiavania kultúr vybraných rodov améb. V rámci výskumnej činnosti testuje PCR metódy identifikácie améb vo vzorkách zo životného prostredia • Akreditované odbery vôd na kúpanie v rámci úlohy 7.1 a pre potreby pracoviska HŽP • Spolupráca s pracoviskom algológie Oddelenia biodiverzity a ekológie SAV Bratislava, výmena skúseností pri determinácii organizmov, odbery vzoriek. • Výsledky peľového monitoringu pre portály www.alergia.sk a www.zdravie.sk <p><u>Metodická činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vypracovanie súhrnného prehľadu metodiky kvantifikácie cyanobaktérií pri rôznych typoch vzoriek obsahujúcich cyanobaktérie, metodika bola poskytnutá všetkým pracoviskám <p><u>Konzultačná činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Porada hlavnej odborníčky HH SR pre BŽP a Konzultačný deň NRC, ÚVZ SR, online, 8.11.2022 • V rámci odberov vzoriek povrchových vôd konzultačno-školiace stretnutie s pracovníkmi pre odber vzoriek z RÚVZ <p><u>Výuková činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Prednáška pre študentov II. ročníka SZÚ na tému Biologické skúšanie vôd, 21.4.2022 <p><u>Legislatívna a normotvorná činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Korešpondenčné rokovanie komisie TK 27 Kvalita a ochrana vody, 7.-28.3.2022, pripravené materiály k preverke noriem za dotknuté laboratória ÚVZ SR • Účasť na príprave nových právnych predpisov o pitnej a teplej vode z pohľadu biologických ukazovateľov, tvorba návrhov, pripomienkovanie, spolupráca s Odborom hygieny životného prostredia <p><u>Vzdelávanie</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Determinačný kurz pro hydrobiologie, Česká Skalice, ČR, 6.-9.6.2022 - Mgr. Chomová, PhD., Ing. Némová
NRC EKO	<p><u>Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hlavná odborníčka HH SR pre biológiu životného prostredia a predseda poradného zboru HH SR pre BŽP - RNDr. V. Nagyová, PhD. • Horizontálny akreditačný výbor SNAS za oblasť verejného zdravotníctva - RNDr. V. Nagyová, PhD., členka • Slovenská limnologická spoločnosť – RNDr. V. Nagyová, PhD., členka • Skúšobná komisia na účely overenia odbornej spôsobilosti potrebnej na vydanie osvedčenia na kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného prostredia a pracovného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie - RNDr. V. Nagyová, PhD., členka • Skúšobná komisia na účely overenia odbornej spôsobilosti potrebnej na vydanie osvedčenia na odber vzoriek zo životného prostredia a pracovného prostredia na účely kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania faktorov životného prostredia a pracovného prostredia – RNDr. V. Nagyová, PhD., členka • Expertná pracovná skupina IS1A one substance, one assessment (1 látka, 1 hodnotenie) na uľahčenie koordinácie v oblasti hodnotenia bezpečnosti chemických látok v rozsahu pôsobnosti niekoľkých legislatív – PharmDr. E. Košťálová, členka • European Commission, Directorate-General for Environment, Unit B2: Sustainable Chemicals – PharmDr. E. Košťálová, členka • Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre preklad- PharmDr. E. Košťálová, spolupráca pri terminologických prekladoch <p><u>Metodická činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pracovníci vykonávali konzultačnú činnosť v problematike hydrobiológie a ekotoxikológie pre spolupracujúce laboratória vo verejnom zdravotníctve, pre vodárenské spoločnosti a iné mimozostné pracoviská.

	<p><u>Konzultačná činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Porada hlavnej odborníčky a poradného zboru HH SR pre odbor biológie životného prostredia a vedúcich pracovníkov NRC v spojení s konzultačným dňom sa konala on-line formou 8.11.2022. <p><u>Legislatívna a normotvorná činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Koordinácia, spracovanie podkladov a pripomienkovanie Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 247/2017, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalite pitnej vody, kontrole kvality pitnej vody, programe monitorovania a manažmente rizík pri zásobovaní pitnou vodou <p><u>Zahraničný kurz</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Training on Chemical Risk Assessment, BTSF Academy: 14.-18.2.2022 (PharmDr. E. Košťálová) • SGL, EFSA: Follow-up Training Workshop on the ImproRisk Model, 20.-21.9.2022, Larnaca, Cyprus (PharmDr. E. Košťálová)
--	--

Medzinárodná činnosť pracovník BŽP v roku 2022

Pracovisko	Forma činnosti
NRC BIO	<ul style="list-style-type: none"> • Spolupráca so Štátnym zdravotným ústavom v Prahe, vyšetovanie série vzoriek vôd z akumuláčnych nádrží (tzv. šedé, recyklované vody) na prítomnosť améb ako súčasť výsledkov projektu skúmajúceho možnosti opätovného využitia takýchto vôd

MIKROBIOLÓGIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA (MŽP)

Odbornú a analytickú činnosť obidvoch NRC zabezpečuje ten istý personál v rovnakých priestoroch.

Pracoviská:

NRC pre mikrobiológiu životného prostredia (NRC MŽP)

NRC pre legionely v životnom prostredí (NRC LEG)

Špecializované laboratórium molekulárnej biológie (MOL)

Personálne obsadenie:

VŠ II. stupňa: 6

VŠ III. stupňa: 1 (od mája 2022 MD)

2 ÚSOV

Analytická činnosť pracovísk MŽP v roku 2022

Prehľad o počte a druhu vzoriek vyšetrených v roku 2022

Komodita	Počet		
	vzoriek	ukazovateľov	analýz
voda	275	1327	4191
ovzdušie	90	264	807
stery	100	168	548
potraviný	36	661	2393
materské mlieko	120	480	2805
skúšky sterilizačných procesov	159	159	318
vzorky zabezpečenia kvality meraní, medzilaboratórne porovnávacie skúšky	3995	1638	5057
identifikácia bakteriálneho kmeňa a kultúr	68	597	2940
iné (výskum)	120	120	120
Spolu	4963	5414	19 179

Prehľad o druhoch a počte vôd vyšetrených v pracoviskách MŽP v roku 2022

Druh analyzovanej vody										
MŽP		vodovody	studne	vrty	bazény	štrkoviská	povrchová voda	odpadová voda	iné	spolu
	V	120	78	16	43	9	0	682	9	957
	U	600	385	80	177	45	0	4086	40	5413
	A	1 753	1 485	293	349	199	0	7701	112	11 892

V – vzorky

U – ukazovatele

A - analýzy

Nadstavbová molekulárna diagnostika v roku 2022

Bakteriálny kmeň	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych vzoriek
Verocytotoxín-produkujúce <i>E.coli</i> (VTEC)	71	14
Enteroagregatívne <i>E.coli</i> (EAggEC)	36	3
Enterotoxinogénne <i>E.coli</i> (ETEC)	26	0
Enteroinvazívne <i>E.coli</i> (EIEC)	54	14
Enteropatogénne <i>E.coli</i> (EPEC)	78	24
<i>Escherichia coli</i> O157	29	3
<i>Escherichia coli</i> O146	11	0
<i>Escherichia coli</i> O145	26	1
<i>Escherichia coli</i> O128	11	0
<i>Escherichia coli</i> O121	26	0
<i>Escherichia coli</i> O113	11	0
<i>Escherichia coli</i> O111	27	1
<i>Escherichia coli</i> O104	25	2
<i>Escherichia coli</i> O103	26	0
<i>Escherichia coli</i> O91	11	0
<i>Escherichia coli</i> O80	2	0
<i>Escherichia coli</i> O55	11	0
<i>Escherichia coli</i> O45	11	0
<i>Escherichia coli</i> O26	26	7
<i>Listeria monocytogenes</i>	0	0
<i>Listeria spp.</i>	0	0
<i>Legionella spp.</i>	9	7
<i>Legionella pneumophila</i>	9	7
subtypizácia verocytotoxín-produkujúcich <i>E.coli</i> (VTEC)	10	10
Vírus SARS-CoV-2 v odpadových vodách	2669	2644

Nadstavbová diagnostika NRC LEG v roku 2022

Druh vzorky	Počet		
	vzoriek	ukazovateľov	analýz
Pitné vody	7	7	187
Teplé úžitkové vody	45	45	1720
Bazénové vody	1	1	12
Stery z vodného prostredia	5	5	277
Technologické a chladiace vody	2	2	20
Ovzdušie a stery z klimatizačných zariadení	36	36	123
Identifikácia izolátov pre RÚVZ v SR	220	220	5598
Zabezpečenie kvality (vrátane medzilaboratórnych porovnávacích skúšok)	17	17	789
Epidemiologické šetrenie	31	31	898
Spolu	364	364	9624

Prehľad izolovaných legionel zo životného prostredia v roku 2022

Izolované kmene	Vody				Bakt. kmeň	Ovzdušie Stery	Spolu
	pitné	bazénové	technologické chladiace prevádzkové	TÚV **			
<i>Legionella pneumophila. ser.1</i>	1	1	2	4	26	1	35
<i>Legionella pneumophila ser.2</i>	-	-	-	3	57	2	62
<i>Legionella pneumophila ser.3</i>	-	-	-	6	44	1	51
<i>Legionella pneumophila ser.6</i>	-	-	-	10	34	3	47
<i>Legionella pneumophila ser.8</i>	-	-	-	1	-	-	1
<i>Legionella pneumophila ser.9</i>	-	-	-	-	7	-	7
<i>Legionella pneumophila ser.10</i>	-	-	-	-	8	-	8
<i>Legionella pneumophila ser. 2-15</i>	1	-	-	11	37	-	49
<i>Legionella spp.</i>	1	-	-	8	-	-	9

** TÚV – teplá úžitková voda

Účasť pracovísk MŽP v medzilaboratórnych porovnávacích testoch v roku 2022

NRC MŽP, NRC LEG a MOL sa v roku 2022 zúčastnili a dosiahli požadovanú úroveň v nasledovných testoch a štúdiách:

1. Proficiency test – Food Microbiology – Distribution M272 d20, Detection of *Cronobacter sakazakii*, FAPAS, UK, 28.2. – 21.3.2022 (2 vzorky, 1 ukazovateľ, sušená detská výživa)
2. ECDC External Quality Assessment (EQA) scheme supporting the surveillance of Legionnaires disease, UK NEQAS, Spojené Kráľovstvo, 4.4. – 16.5.2022 (10 vzoriek, 3 ukazovatele)
3. Interlaboratory proficiency testing trial of the detection of staphylococcal enterotoxins types SEA to SEE in food according to Standard EN ISO 19020 (syr, šunka), Anses_LSAI_22_02_EURL_SE, EU-RL for Coagulase Positive Staphylococci, ANSES, Paríž, FR, 29.3.- 29.4.2022 (6 vzoriek, 1 ukazovateľ)
4. Interlaboratory proficiency test trial on of coagulase positive staphylococci enumeration (krevety) EN ISO 6888-1 and/or 6888-2, Anses_LSAI_22_08_EURL_CPS_enumeration, EU-RL for Coagulase Positive Staphylococci, ANSES, Paríž, FR, 26.9 – 8.10.2022 (4 vzorky, 1 ukazovateľ)
5. Interlaboratory study on the detection of Diarrhoeagenic *E. coli*, including STEC, in cheese (PT33)-2022, EU-RL for *E. coli* - Department of Food Safety, Nutrition and Veterinary Public Health, Microbiological Food safety and Food-borne Diseases Unit, Istituto Superiore di Sanita, IT, 28.6 -8.7.2022 (3 vzorky, 33 ukazovateľov)
6. MŽP 41/2022 Stery z prostredia (kvalitatívna mikrobiologická analýza povrchovej mikroflóry), ÚVZ SR, 9.11. – 7.12.2022 (3 vzorky, 1 ukazovateľ)
7. MŽP 42/2022 Identifikácia bakteriálnych kmeňov, ÚVZ SR, 9.11. – 7.12.2022, (3 vzorky, 1 ukazovateľ)
8. Interlaboratory study on the detection of Shiga toxin-producing *E. coli* (STEC), in sprout spent irrigation water (PT34)-2022, EU-RL for *E. coli* - Department of Food Safety, Nutrition and Veterinary Public Health, Microbiological Food safety and Food-borne Diseases Unit, Istituto Superiore di Sanita, IT, 18.10-7.11.2022 (2 vzorky, 27 ukazovateľov)
9. Interlaboratory study on the characterization of pathogenic *Escherichia coli* (PT35)-2022, EU-RL for *E. coli* - Department of Food Safety, Nutrition and Veterinary Public Health, Microbiological Food safety and Food-borne Diseases Unit, Istituto Superiore di Sanita, IT, 24.11.-29.12.2022 (8 vzoriek, 33 ukazovateľov)

Organizovanie medzilaboratórnych porovnaní pracoviskami MŽP v roku 2022

Národné referenčné centrum pre mikrobiológiu životného prostredia (NRC pre MŽP) v Úrade verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v Bratislave organizovalo v dňoch 9.11. – 7.12.2022 pre pracoviská MŽP v regionálnych úradoch verejného zdravotníctva na Slovensku dve medzilaboratórne porovnávania:

1. MŽP 41/2022 Stery z prostredia (kvalitatívna mikrobiologická analýza povrchovej mikroflóry).
Predmetom medzilaboratórneho porovnávania MŽP - 41/2022 bolo overenie spoľahlivosti stanovenia patogénnych a podmienených patogénnych mikroorganizmov v steroch z prostredia podľa príslušných štandardných pracovných postupov

jednotlivých mikrobiologických pracovísk. Na medzilaboratórnom porovnávaní sa zúčastnilo 9 pracovísk MŽP RÚVZ v SR.

2. MŽP 42/2022 Identifikácia bakteriálnych kmeňov.

Predmetom medzilaboratórneho porovnávania MŽP - 42/2022 bola identifikácia bakteriálnych kmeňov. Cieľom testu bolo preverenie spoľahlivosti stanovenia bakteriálnych kmeňov pracoviskami RÚVZ v SR podľa príslušných štandardných metodík a noriem. Na medzilaboratórnom porovnávacom skúšaní sa zúčastnilo 8 pracovísk MŽP RÚVZ v SR.

Nové analytické metódy zavedené v pracoviskách MŽP v roku 2022

Metódy identifikácie variantov vírusu SARS – CoV- 2 v odpadových vodách

V súvislosti s dynamikou genómu vírusu SARS-CoV-2 (mutácie v genóme) a výskytom nových variantov v populácii pracovníci aktívne optimalizovali metódy využívané pri monitorovaní vírusu v odpadových vodách v rámci národného monitoringu. V rovnakom duchu prebiehala aj spolupráca s Vedeckým parkom UK v Bratislave pri vývoji a testovaní metódy sekvenovania vírusového genómu z odpadových vôd.

Odborná činnosť pracovísk MŽP v roku 2022

Programy, projekty, ťažiskové úlohy verejného zdravotníctva

Číslo úlohy: 7.1.	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring vybraných prírodných vodných plôch a biokúpalísk	
Pracovisko:	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
NRC MŽP	6	29
Číslo úlohy: 7.2.	NÁZOV ÚLOHY: Kvalita vody a prostredia umelých kúpalísk a zdravotníckych zariadení	
Pracovisko:	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
NRC LEG, NRC MŽP	3	3
Číslo úlohy: 7.3.	NÁZOV ÚLOHY: Materské mlieko	
Pracovisko:	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
NRC MŽP	120	480
Číslo úlohy: 7.5.	NÁZOV ÚLOHY: Nadstavbová diagnostika významných mikroorganizmov v životnom prostredí	
Pracovisko:	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
NRC MŽP	2 769	16 919
Číslo úlohy: 7.7.	NÁZOV ÚLOHY: Kvalita vnútorného ovzdušia v zdravotníckych zariadeniach	
Pracovisko:	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
NRC MŽP	30	90

Iná odborná činnosť

Pracovisko	Forma činnosti
<p>NRC MŽP NRC LEG MOL</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zabezpečenie zberu údajov o počte vzoriek, vyšetrení a o izolátoch zo vzoriek z úradnej kontroly potravín analyzovaných v mikrobiologických laboratóriách v RÚVZ v SR a finalizácia tabuľkových výstupov do EFSA (január – máj 2022) • Príprava výročnej správy za mikrobiológiu životného prostredia vo verejnom zdravotníctve v SR za rok 2021 (február-máj 2022) • Zber údajov z pracovísk MŽP v RÚVZ v SR a príprava podkladov a vypracovanie jednotlivých kapitol pre spoločnú Správu o zoonózach a pôvodcoch zoonóz v potravinách, krmivách a u zvierat v Slovenskej republike za rok 2021 v spolupráci s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, vrátane pripomienkového konania (marec-august 2022) • Účasť na štúdií v spolupráci s NOÚ, Biomedicínske centrum SAV, Chemix-D, s.r.o., POLYMPT s.r.o: Monitoring vzduchotechniky v Národnom onkologickom ústave v Bratislave – monitoring mikrobiologického zaťaženia vnútorných povrchov vzduchotechniky (celoročne) • Zabezpečenie a koordinácia Národného monitoringu odpadových vôd za účelom detekcie a kvantifikácie vírusu SARS-COV-2 v populácii - spolupráca s Vedeckým parkom UK v Bratislave (celoročne) • Pracovníci MŽP sa aktívne podieľali na úlohách národných projektov: <ul style="list-style-type: none"> - OP EVS: „Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva“ - Európsky fond regionálneho rozvoja OP Integrovaná infraštruktúra: „Integrovaný systém úradov verejného zdravotníctva (celoročne) • <u>Národný monitoring odpadových vôd v SR na prítomnosť vírusu SARS-CoV-2</u> v zmysle ODPORÚČANIA KOMISIE (EÚ) 2021/472 zo 17. marca 2021 o spoločnom prístupe k zavedeniu systematického dohľadu nad SARS-CoV-2 a jeho mutáciami v odpadových vodách v EÚ sa členským štátom dôrazne odporúča, aby zaviedli národný systém dohľadu nad odpadovými vodami zameraný na zber údajov o SARS-CoV-2 a jeho mutáciách v odpadových vodách. Národný monitoring v SR bol zahájený v 18. kalendárnom týždni 2021 a v roku 2022 sa vykonával nepretržite pravidelne na týždennej báze v každom kraji SR. Do monitoringu bolo vybraných 63 čističiek odpadových vôd (ČOV) z celého Slovenska, pokryté sú epidemiologicky významné oblasti. Výsledky monitoringu boli v týždňových intervaloch hlásené epidemiológom a v súčasnosti aj do <i>EU Sewage Sentinel System for SARS-CoV-2</i> (EU4S), ktorý je pod záštitou Európskej komisie. <p><u>Legislatívna činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Príprava podkladov do národných právnych predpisov v súvislosti s novou Smernicou EP a Rady o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu • Pripomienkovanie Nariadenia vlády č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností • Príprava podkladov pre novelu Zákona 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Štvrtá časť. Odborná spôsobilosť. • Príprava štandardného postupu MZSR: Štandardný postup procesu na zaradenie laboratória do siete laboratórií na diagnostiku vírusu SARS-CoV-2 v biologickom materiáli s využitím metód molekulárnej biológie <p><u>Konzultačná činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pracovné stretnutie s odborným seminárom k problematike koordinovaného spoločného prístupu k šetreniu legionelóz, ÚVZ SR, Bratislava, 8.6.2022 (Mgr. Ing. Sirotná, Mgr. Kotvasová) • Pracovné stretnutie k problematike stanovenia legionel v životnom prostredí, ÚVZ SR, Bratislava, 28.6.2022 (Mgr. Kotvasová) • Pracovníčky NRC pripravili pre vedúcich pracovníkov MŽP v RÚVZ v SR Konzultačné dni a Poradu hlavnej odborníčky hlavného hygienika SR pre MŽP pre vedúcich pracovníkov MŽP v RÚVZ v SR, 9.11.2022 <p><u>Výuková činnosť</u></p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Prednáška na tému Bezpečnosť vodovodných systémov s dôrazom na zdravotnícke zariadenia v rámci Tematického kurzu škola prevencie, zameraný na nozokomiálne nákazy, časť hygienická, SZU, Bratislava, 23.3.2022 (Mgr. Kotvasová) • Prednášky v problematike mikrobiológie životného prostredia pre študentov Slovenskej zdravotníckej univerzity (SZU) v Bratislave, 21.4.2022 (Mgr. Gažiová, Mgr. Kotvasová) • Odborné vedenie študentky Gymnázia Gröslingova, Bratislava - stredoškolská odborná činnosť zameraná na vyhodnocovanie dát z monitoringu odpadových vôd, september 2021-február 2022 (RNDr. Kaliňáková, PhD., Mgr. Kotvasová) <p><u>Členstvo</u></p> <p>Mgr. Ing. Z. Sirotná:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hlavná odborníčka hlavného hygienika SR pre mikrobiológiu životného prostredia, predsedníčka Poradného zboru pre mikrobiológiu životného prostredia • podpredseda skúšobnej komisie ÚVZ SR na účely overenia odbornej spôsobilosti potrebnej na kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného a pracovného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie • člen stálej pracovnej skupiny pre veterinárnu legislatívu členských krajín EÚ • členka Komisie pre bezpečnosť potravín a výživu pri MPA RV SR • tajomník výboru Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne vedy pri SAV • člen pracovnej skupiny SNAS pre oblasť „Ochrana a podpora verejného zdravia“ • členka národných odborných vedeckých skupín pre Hygienu potravín a Biologické riziká <p>Mgr. Ing. Z. Sirotná, Mgr. B. Kotvasová:</p> <ul style="list-style-type: none"> • členky národného koordinačného tímu Európskej platformy výskumných dát COVID-19 (European COVID-19 Data Platform) <p>Mgr. Andrea Gažiová:</p> <ul style="list-style-type: none"> • členka expertnej skupiny Európskej komisie pre mikrobiológiu vôd (nominácia za Slovenskú republiku)
--	--

Medzinárodná činnosť pracovísk MŽP v roku 2022

Pracovisko	Forma činnosti
NRC MŽP NRC LEG MOL	<p>Činnosť NRC v EÚ laboratórnych sieťach</p> <p>NRC MŽP je zapojené do činnosti sietí Národných referenčných laboratórií členských štátov EÚ v úradnej kontrole potravín v zmysle Nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) č. 625 z 15. marca 2017 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín pre oblasť</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Listeria monocytogenes</i> (sídlo EURL Agence Francaise De Sécurité Sanitaire des Aliments, Maisons-Alfort, FR) 2. <i>Koagulázopozitívne stafylokoky</i> a ich toxíny (sídlo EURL Agence Francaise De Sécurité Sanitaire des Aliments, Maisons-Alfort, FR) 3. <i>Escherichia coli</i> vrátane VTEC (sídlo EURL Instituto Superiore di Sanita, Roma, IT) <p>V rámci tejto činnosti sa NRC zapájalo do aktivít organizovaných EURL:</p> <ul style="list-style-type: none"> - účasť v piatich medzinárodných štúdiách týkajúcich sa špeciálnej diagnostiky <i>Listeria monocytogenes</i>, koagulázopozitívnych stafylokokov a stafylokokových enterotoxínov - dotazníky, materiály a dáta spracované pre potreby EURL - účasť na online odborných akciách EURL: <ul style="list-style-type: none"> - Workshop of the EURL/National Reference Laboratories for <i>Listeria monocytogenes</i> (17.5.-18.5. 2022) - 16th Workshop of the EURL/National Reference Laboratories for <i>Coagulase Positive Staphylococci</i> (30.5.-1.6.2022) - 17th Annual Workshop of the National Reference Laboratories for <i>E. coli</i> in the EU (10-11.10.2022)

	<ul style="list-style-type: none"> - Estimation of measurement uncertainty for the enumeration of <i>Campylobacter</i>, <i>Listeria monocytogenes</i> and coagulase positive staphylococci in food webinar – (14.12.2022) <p><u>NRC LEG</u> je vedené ako kontaktný bod v ECDC (Štokholm) za mikrobiológiu v európskej sieti ELDSNet (European Legionnaires Disease Surveillance Network), ktorého súčasťou je aj aktívny prístup do medzinárodnej epidemiologickej databázy TESSy.</p> <p>V rámci tejto činnosti sa NRC zapájalo do aktivít organizovaných ELDSNet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - účasť na medzinárodnom externom hodnotení kvality týkajúceho sa špeciálnej diagnostiky legionel vo vzorkách životného prostredia - príprava správy a hlásenia o šetrení legionelóz v SR pre TESSy v spolupráci s odborným garantom (apríl 2022) - informácie a spolupráca v rámci riešenia cestovných legioneloz <p><u>Medzinárodný projekt (HERA 2021-2022):</u> <u>Projekt:</u> European Commission (DG Environment) Support to the Member States to establish national systems, local collection points, and digital infrastructure for monitoring Covid 19 and its variants in waste waters (HERA 2021-2022) <u>Riešiteľ:</u> Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky/Národné referenčné centrum pre mikrobiológiu životného prostredia <u>Cieľ projektu:</u> Posilnenie národných monitoringov odpadových vôd na prítomnosť vírusu SARS-CoV-2. Zavedenie dlhodobého dohľadu nad zdravotnými parametrami v odpadových vodách. Včasný prenos informácií a manažment údajov zhromaždených orgánmi verejného zdravotníctva v ČS EÚ. Transformácia existujúcich výskumných aktivít na permanentný dohľad nad detekciou variantov SARS-CoV-2. Podpora existujúcich monitorovacích systémov so zameraním na detekciu variantov.</p> <p><u>Finančná podpora – Svetová zdravotnícka organizácia (WHO):</u> <u>Cieľ financovania:</u> Posilnenie laboratórnych kapacít pre kontinuálnu diagnostiku SARS-CoV-2 na Slovensku <u>Príjemca:</u> Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky/Národné referenčné centrum pre mikrobiológiu životného prostredia a Národné referenčné centrum pre chrípku <u>Použitie:</u> Laboratória využili finančnú podporu na zabezpečenie kontinuálnej diagnostiky SARS-CoV-2 z klinických ale aj environmentálnych vzoriek nie len z pohľadu nákupu diagnostík, ale aj drobného laboratórneho vybavenia. Národné referenčné centrum pre chrípku zabezpečuje zber, spracovanie a analýzu vybraných klinických vzoriek molekulárnymi metódami – <i>real-time</i> PCR a sekvenovanie. Národné referenčné centrum pre mikrobiológiu životného prostredia zabezpečuje spracovanie odpadových vôd, ďalej zabezpečuje zber už spracovaných vzoriek a ich analýzu metódami molekulárnej biológie – <i>real-time</i> PCR, <i>digital</i> drople PCR a sekvenovanie.</p>
--	--

FYZIKÁLNE FAKTORY (FF)

Pracoviská:

NRC pre neionizujúce žiarenie (NRC NIŽ)

NRC pre tepelno-vlhkostnú mikroklímu (NRC TVM)

Špecializované laboratórium pre hluk a vibrácie (LHV)

Personálne obsadenie: 4,5 VŠ, 1 ÚSOV

Prehľad meraní veličín fyzikálnych faktorov v životnom a pracovnom prostredí v roku 2022

Názov úradu	HLUK			VIBRÁCIE			OPTICKÉ ŽIARENIE (osvetlenie, lasery, UV, IR)			TEPELNO-VLHKOSTNÁ MIKROKLÍMA			ELEKTROMAGN. POLE		
	POČET			POČET			POČET			POČET			POČET		
	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz
NRC TMV										6	51	426			
NRC NIŽ							238 ¹⁾	301 ¹⁾	505 ¹⁾				56	168	843
Špecializované laboratórium pre hluk a vibrácie	18	116	208	3	6	8									

Poznámky k tabuľke:

počet vzoriek = počet meraných miest, napr. vysielateľ, miestnosť, pracovné miesto, stroj, stanovište apod. (označených kódovým číslom centrálného príjmu)

počet ukazovateľov = počet fyz. veličín (faktorov) zmeraných na meraných miestach

počet analýz = počet meraní

¹⁾ z toho (vzorky/ukazovatele/analýzy) osvetlenie 3/9/213, UV 188/220/220, lasery 22/22/22, IČ 25/50/50

Účasť pracovníkov FF v medzilaboratórnych porovnávacích testoch a porovnaníach pracovníkov v roku 2022

Názov pracoviska	Počet		Typ vzorky						Spolu
			Hluk	Vibrácie	Umelé osvetlenie	Elektromagnetické pole	TVM	UV žiarenie	
NRC TVM	testov	prihlásené					1		1
		ukončené					1		1
	ukazovateľov	prihlásené					3		3
		ukončené					3		3
Špecializované laboratórium pre hluk a vibrácie	testov	prihlásené	1						1
		ukončené	1						1
	ukazovateľov	prihlásené	2						2
		ukončené	2						2

Odborná činnosť pracovníkov FF v roku 2022

Pracovisko	Forma činnosti
Pracoviská FF	<ul style="list-style-type: none"> - účasť v skúšobných komisiách na vydávanie osvedčenia o spôsobilosti na kvalitatívne a kvantitatívne skúšanie zložiek životného a pracovného prostredia pre potreby verejného zdravotníctva (Ing. Juchová, Ing. Roščák, RNDr. Kániková), - pracovná skupina na vypracovanie metodík FF, - pracovná skupina návrhu novely vyhlášky MZ SR č. 549/2007, - členstvo SKAS, vedúca odbornej sekcie: Hygienické aspekty hluku a vibrácií - konzultačný deň a poskytovanie osobných, telefonických a mailových konzultácií, - vypracovanie čiastkových stanovísk k odvolacím konaniam UVZ SR v oblasti hluku a vibrácií, UV žiarenia a laserového žiarenia, - konzultácie z problematiky jednotlivých fyzikálnych faktorov, - expert pre SNAS (Ing. Juchová, RNDr. Kániková.), - členka Komisie TK 21 Akustika a mechanické kmitanie (Ing. Juchová), - pracovná skupina pre oblasť fyzikálnych faktorov pre SNAS, - členstvo v pracovnej skupine pre problematiku prevádzky technológie 5G - riešenie problematiky budovania a prevádzky základňových staníc verejnej rádio-telefónnej siete operátorov pôsobiacich v Slovenskej republike. - spracovanie údajov do materiálov „Výkazníctvo“ za rok 2022, správa o činnosti za NRC pre NIŽ a TVM a výročná správa SR za fyzikálne faktory. Pre OPPL – Informácia o stave ochrany zdravia pri práci, vývoji chorôb z povolaní a iných poškodení zdravia z práce za rok 2022. <p><u>Výuková činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Školenie o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci (BOZP) na OOFŽP - fyzikálne faktory, 25.7.2022, ÚVZ SR Bratislava (Ing. Juchová) <p><u>Legislatívna činnosť:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Príprava podkladov pre novelizáciu vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia.. - Pravidelné sledovanie normotvornej činnosti v rámci členstva v komisii TK 21 Akustika a mechanické kmitanie

**SEKCIA EPIDEMIOLOGIE A PRIPRAVENOSTI NA
PANDÉMIE**

Analýza činnosti Sekcie epidemiológie a pripravenosti na pandémie za rok 2022

1. MATERIÁLY PREDLOŽENÉ DO VLÁDY SR

V roku 2022 Sekcia epidemiológie a pripravenosti na pandémie ÚVZ SR nepripravovala materiály na rokovanie vlády SR.

2. PLNENIE ÚLOH PRE MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

2.1 Vyhodnotenie administratívnej kontroly očkovania v Slovenskej republike k 31. 8. 2021

2.1.1 ÚROVEŇ ZAOČKOVANOSTI

V rámci administratívnej kontroly pravidelného povinného očkovania bola zaočkovanosť detí kontrolovaná vo všetkých ambulanciách všeobecných lekárov pre deti a dorast v SR. Zisťovaná bola zaočkovanosť ročníkov detí, ktoré mali byť vzhľadom na vek v súlade s očkovacím kalendárom k termínu kontroly kompletne očkované alebo preočkované.

Celoslovenské výsledky zaočkovanosti v rámci pravidelného povinného očkovania detí prekročili hranicu 95 % vo všetkých druhoch povinného očkovania detí. Celoslovenská zaočkovanosť sa v kontrolovaných ročníkoch narodenia pohybovala na úrovni 95,4 % až 97 %. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím sa zaočkovanosť v rámci pravidelného povinného očkovania detí udržala približne na rovnakej úrovni, pri niektorých druhoch očkovania mierne vzrástla.

Na úrovni krajov sa nižšia ako 95 % zaočkovanosť zistila:

základné očkovanie proti MMR v 15. – 18. mesiaci života

- v ročníku narodenia 2019: Banskobystrický kraj – 94,2 %, Prešovský kraj – 94,6 %

preočkovanie proti MMR v 11. roku života

- v ročníku narodenia 2009: Bratislavský kraj – 94,3 %, Košický kraj – 94,8 %

preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 6. roku života

- v ročníku narodenia 2014: Bratislavský kraj – 93,7 %, Trenčiansky kraj - 94,9 %

preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 13. roku života

- v ročníku narodenia 2007: Košický kraj – 94,6 %

Krajská zaočkovanosť sa v rámci všetkých ročníkov narodenia kontrolovaných v sledovanom období pohybovala od 93,7 % (preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 6. roku života, ročník narodenia 2014, Bratislavský kraj) po 98,7 % (preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 13. roku života, ročník narodenia 2007, Trnavský kraj).

Na úrovni okresov hranicu 95 % zaočkovanosti nedosiahli okresy:

- **základné očkovanie dojčiat tromi dávkami hexavalentnej vakcíny proti DI-TE-PER-VHB-HIB-POLIO v ročníku narodenia 2019:**

Myjava	93,9 %	Zvolen	93,5 %
Spišská Nová Ves	94,9 %	Žiar nad Hronom	93,1 %
Trebišov	94,6 %	Levoča	92,8 %
Turčianske Teplice	94,4 %	Vranov nad Topľou	93,3 %

• **základné očkovanie dojčiat tromi dávkami konjugovanej vakcíny proti invazívnym pneumokokovým ochoreniam v ročníku narodenia 2019:**

Myjava	93,9 %	Trebišov	94,7 %
Turčianske Teplice	94,4 %	Levoča	90,2 %
Brezno	94,7 %	Vranov nad Topľou	93,3 %
Zvolen	93,1 %	Kežmarok	94,1 %
Žiar nad Hronom	93,1 %		

• **základné očkovanie proti MMR v ročníku 2019:**

Bratislava V	92,6 %	Krupina	94,7 %
Senec	94,6 %	Žarnovica	93,1 %
Pezinok	94,8 %	Žiar nad Hronom	90,7 %
Myjava	91,9 %	Lučenec	93,5 %
Nové Mesto nad Váhom	94,0 %	Levoča	91,2 %
Prievidza	93,2 %	Vranov nad Topľou	90,0 %
Považská Bystrica	94,3 %	Prešov	93,1 %
Turčianske Teplice	92,8 %	Kežmarok	93,7 %
Martin	94,2 %	Sabinov	93,0 %
Dolný Kubín	94,8 %	Košice I	93,1 %
Banská Bystrica	93,3 %	Košice II	93,3 %
Brezno	93,8 %	Spišská Nová Ves	93,6 %
Zvolen	90,9 %	Trebišov	92,6 %
Detva	92,4 %		

• **základné očkovanie proti MMR v ročníku 2018:**

Bratislava III	94,1 %	Banská Bystrica	94,9 %
Bratislava V	93,6 %	Zvolen	93,9 %
Senec	93,6 %	Žarnovica	93,8 %
Nové Mesto nad Váhom	94,4 %	Žiar nad Hronom	94,2 %
Prievidza	93,4 %	Levoča	92,9 %
Partizánske	94,8 %	Vranov nad Topľou	91,1 %
Turčianske Teplice	93,2 %	Prešov	94,0 %
Tvrdošín	93,9 %	Košice I	94,1 %

• **preočkovanie proti MMR v 11. roku života v ročníku narodenia 2009:**

Bratislava III	93,9 %	Levoča	90,0 %
Bratislava IV	94,5 %	Prešov	94,0 %
Bratislava V	91,3 %	Košice I	94,2 %
Senec	94,4 %	Košice II	91,6 %
Pezinok	94,0 %	Spišská Nová Ves	88,4 %
Prievidza	93,0 %	Trebišov	92,5 %

• **preočkovanie proti MMR v 11. roku života v ročníku narodenia 2008:**

Bratislava III	93,8 %	Prešov	92,5 %
Bratislava IV	94,7 %	Košice II.	94,3 %
Bratislava V	93,0 %	Spišská Nová Ves	88,1 %

Trebišov 94,2 %

• **preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 6. roku života v ročníku narodenia 2014:**

Bratislava III	94,1 %	Detva	94,0 %
Bratislava V	91,8 %	Banská Štiavnica	94,7 %
Pezinok	91,2 %	Lučenec	94,4 %
Senec	91,0 %	Košice I	94,5 %
Prievidza	91,8 %	Spišská Nová Ves	89,7 %
Považská Bystrica	94,2 %	Trebišov	94,0 %
Turčianske Teplice	93,2 %	Levoča	94,6 %
Banská Bystrica	94,7 %	Vranov nad Topľou	94,7 %
Zvolen	93,8 %	Prešov	94,1 %

• **preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 13. roku života v ročníku narodenia 2007:**

Bratislava III	94,9 %	Vranov nad Topľou	86,1 %
Bratislava V	92,9 %	Prešov	92,7 %
Senec	94,7 %	Košice I	93,9 %
Dolný Kubín	94,6 %	Košice II	94,9 %
Detva	92,2 %	Spišská Nová Ves	85,4 %
Krupina	66,7 %	Trebišov	92,2 %
Levoča	91,4 %		

Na úrovni pediatrických obvodov hranicu 90 % zaočkovanosti nedosiahlo 200 obvodov (20,6 %), čo je oproti minulému roku nárast o 5,8 % pediatrických obvodov. Najviac obvodov so zaočkovanosťou nižšou ako 90 % bolo v rámci Trenčianskeho kraja (32,7 %), Košického kraja (31,4 %), Bratislavského kraja (29,3 %) a Banskobystrického kraja (19,8 %).

Celkový počet pediatrických obvodov so zaočkovanosťou nižšou ako 90 %

Kraj	Celkový počet pediatrických obvodov	Zaočkovanosť nižšia ako 90 %	
		abs.	%
Bratislavský	123	36	29,3
Trnavský	110	9	8,2
Nitriansky	146	7	4,8
Trenčiansky	113	37	32,7
Banskobystrický	121	24	19,8
Žilinský	127	11	8,7
Prešovský	179	20	11,2
Košický	178	56	31,4
SPOLU	970	200	20,6

Príčiny nízkej zaočkovanosti na okresnej úrovni, resp. na úrovni obvodov:

- nepriaznivá situácia v súvislosti s pandemiou Covid-19,
- odmietanie povinného očkovania detí zákonnými zástupcami napriek poučeniu pediatrov a epidemiológov o význame povinného očkovania; odmietnutím povinného očkovania dieťaťa sa zákonný zástupca dopúšťa priestupku na úseku verejného zdravotníctva,
- antivakcinačné aktivity zamerané cielene na rodičov detí,
- nedôvera v bezpečnosť vakcín,
- posun očkovania zo strany rodičov do neskoršieho veku dieťaťa,

- nezodpovedný prístup rómskych rodičov k očkovaniam, ktorí navštevujú ambulanciu lekára len v prípade zdravotných ťažkostí dieťaťa, alebo nenavštevujú lekára vôbec; migrácia rómskych detí (doočkovanie týchto detí je takmer nemožné pre ľahostajný prístup rodičov k očkovaniam - deti sú pritom u pediatra naďalej evidované, preto sú zahrnuté aj do počtu kontrolovaných detí); problém doočkovania rómskych detí s nízkou pôrodnou hmotnosťou, nedonosenosť; dlhodobý pobyt rómskych rodín v zahraničí, bez vyradenia z evidencie ambulancie, pri ich návrate zo zahraničia nie sú k dispozícii údaje o očkovaní v krajine pobytu,
- uplatňovanie kontraindikácií očkovania,
- nedostupnosť pediatrických ambulancií,
- chyba malých čísel.

Riešenie týchto situácií zo strany pediatrov a epidemiológov:

- edukácia rodičov o význame očkovania neustále poukazovanie na benefity očkovania so zdôraznením možných následkov neočkovania detí,
- zlepšenie spolupráce so sociálnymi odborníkmi a rómskymi asistentmi
- jednotný, účinný postup postihu rodičov, ktorí porušujú zákon a odmietajú povinné očkovanie u svojich detí,
- zabezpečiť program na evidenciu detí, ktorých rodičia odmietajú očkovanie a evidenciu očkovaných (detí aj dospelých).

Zaočkovanosť proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, infekciám vyvolaným H. influenzae typu b, vírusovej hepatitíde B, detskej obrne a pneumokokovým invazívnym ochoreniam (tab. 1a, 1b)

- **základné očkovanie dojčiat tromi dávkami hexavalentnej vakcíny proti DI-TEPER-VHB-HIB-POLIO (tab. 1a):**

ročník 2019: SR – 97 %; kraje - od 96,3 % (Prešovský kraj) do 98,4 % (Trnavský kraj).

Na celoslovenskej aj krajskej úrovni zaočkovanosť neklesla pod 95 %. Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli štyri kraje a to Prešovský kraj (96,3 %), Košický kraj (96,4 %), Banskobystrický kraj (96,4 %) a Trenčiansky kraj (96,8 %). Na okresnej úrovni hranicu 95 % zaočkovanosti nedosiahlo 8 okresov.

Z celkového počtu 57 409 detí v ročníku narodenia bolo vakcínou INFANRIX HEXA očkovaných 62 % detí, vakcínou HEXACIMA bolo očkovaných 35 % detí.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo bez ohľadu na počet podaných dávok zistených 1 088 odmietnutých povinných očkovaní, čo predstavuje 1,9 % z celkového počtu detí v kontrolovanom ročníku narodenia. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji (2,7 %) a v Banskobystrickom kraji (2,6 %).

Zaočkovanosť na úrovni krajov:

Bratislavský kraj	97,2 %	Žilinský kraj	97,4 %
Trnavský kraj	98,4 %	Banskobystrický kraj	96,4 %
Trenčiansky kraj	96,8 %	Prešovský kraj	96,3 %
Nitriansky kraj	97,5 %	Košický kraj	96,4 %

- **základné očkovanie dojčiat tromi dávkami konjugovanej vakcíny proti invazívnym pneumokokovým ochoreniam (tab. 1b):**

ročník 2019: SR - 96,9 %; kraje - od 96,2 % (Banskobystrický kraj a Prešovský kraj) do 98,3 % (Trnavský kraj). Na krajskej úrovni zaočkovanosť neklesla pod 95 %. Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli štyri kraje a to Banskobystrický kraj (96,2 %), Prešovský kraj (96,2 %), Košický kraj (96,3 %) a Trenčiansky kraj (96,7 %). Na okresnej úrovni 95% hranicu zaočkovanosti nedosiahlo 9 okresov.

Z celkového počtu 57 409 detí v ročníku narodenia bolo konjugovanou pneumokokovou vakcínou PCV 10 (SYNFLORIX) očkovaných 29,5 % detí, konjugovanou vakcínou PCV 13 (PREVENAR 13) bolo očkovaných 67,4 % detí.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo bez ohľadu na počet podaných dávok zistených 1 133 odmietnutých povinných očkovaní, čo predstavuje 2 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji (2,8 %) a v Banskobystrickom kraji (2,7 %).

Zaočkovanosť na úrovni krajov:

Bratislavský kraj	97,0 %	Žilinský kraj	97,3 %
Trnavský kraj	98,3 %	Banskobystrický kraj	96,2 %
Trenčiansky kraj	96,7 %	Prešovský kraj	96,2 %
Nitriansky kraj	97,5 %	Košický kraj	96,3 %

• **preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 6. roku života (tab. 2):**

ročník 2014: SR - 95,9 %; kraje - od 93,7 % (Bratislavský kraj) do 97,2 % (Trnavský kraj). Na úrovni krajov klesla zaočkovanosť pod 95 % v dvoch krajoch a to v Bratislavskom kraji (93,7 %) a v Trenčianskom kraji (94,9 %). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli tri kraje a to Bratislavský kraj (93,7 %), Trenčiansky kraj (94,9 %) a Košický kraj (95,5 %). Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosti nedosiahlo 18 okresov. Na očkovanie bola použitá tetravalentná vakcína INFANRIX POLIO A TETRAXIM.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo z celkového počtu 54 507 detí zistených 1 335 odmietnutých povinných očkovaní, čo predstavuje 2,4 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji (4,2 %) a v Bratislavskom kraji (3,5 %).

Zaočkovanosť na úrovni krajov:

Bratislavský kraj	93,7 %	Prešovský kraj	96,4 %
Trnavský kraj	97,2 %	Košický kraj	95,5 %
Trenčiansky kraj	94,9 %		
Nitriansky kraj	96,4 %		
Žilinský kraj	96,7 %		
Banskobystrický kraj	96,3 %		

• **preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 13. roku života (tab. 3):**

ročník 2007: SR – 96,6 %; kraje - od 94,6 % (Košický kraj) do 98,7 % (Trnavský kraj). Na celoslovenskej úrovni neklesla pod 95 %. Na krajskej úrovni zaočkovanosť klesla pod 95 % v jednom kraji a to v Košickom kraji (94,6 %). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli štyri kraje a to Bratislavský kraj (95,5 %), Banskobystrický kraj (96,4 %), Prešovský kraj (95,5 %) a Košický kraj (94,6 %). Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosti nedosiahlo 13 okresov. Na očkovanie bola použitá tetravalentná vakcína BOOSTRIX POLIO.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo z celkového počtu 49 992 detí zistených 611 odmietnutých povinných očkovaní, čo predstavuje 1,2 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (1,9 %) a v Trenčianskom kraji (1,7 %).

Zaočkovanosť na úrovni krajov:

Bratislavský kraj	95,5 %	Žilinský kraj	97,8 %
Trnavský kraj	98,7 %	Banskobystrický kraj	96,4 %
Trenčiansky kraj	97,8 %	Prešovský kraj	95,5 %
Nitriansky kraj	98,1 %	Košický kraj	94,6 %

Zaočkovanosť proti osýpkam, mumpsu a ružienke (MMR, tab. 4, 5)

V rámci základného očkovania proti MMR v 15. - 18. mesiaci života boli kontrolované ročníky narodenia detí 2019 a 2018:

• **základné očkovanie proti MMR v 15. až 18. mesiaci života prvou dávkou (tab. 4): ročník 2019: SR - 95,4 %;** kraje - od 94,2 % (Banskobystrický kraj) do 97,6% (Trnavský kraj). Na celoslovenskej úrovni nebola zistená zaočkovanosť nižšia ako 95 %. Na krajskej úrovni bola zaočkovanosť pod 95 % v dvoch krajoch (Banskobystrický kraj – 94,2 % a Prešovský kraj – 94,6 %). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahlo päť krajov a to Banskobystrický kraj (94,2 %), Prešovský kraj (94,6 %), Trenčiansky kraj (95 %), Košický kraj (95 %) a Bratislavský kraj (95,1 %). Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosti nedosiahlo 27 okresov.

Z celkového počtu 57 409 detí v ročníku narodenia bolo 78,1 % detí očkovaných vakcínou PRIORIX a 17,3 % detí očkovaných vakcínou M-M-RVAXPRO.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo zistených 1 422 odmietnutých očkovaní, čo predstavuje 2,5 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji (3,7 %), Bratislavskom kraji (3,2 %) a v Banskobystrickom kraji (3,1 %).

Zaočkovanosť na úrovni krajov:

Bratislavský kraj	95,1 %	Žilinský kraj	96,0 %
Trnavský kraj	97,6 %	Banskobystrický kraj	94,2 %
Trenčiansky kraj	95,0 %	Prešovský kraj	94,6 %
Nitriansky kraj	96,4 %	Košický kraj	95,0 %

ročník 2018: SR - 96,4 %; kraje - od 95,2 % (Trenčiansky kraj) do 97,8 % (Trnavský kraj). Na celoslovenskej ani krajskej úrovni nebola zistená nižšia ako 95 % zaočkovanosť. Na okresnej úrovni 95% hranicu zaočkovanosti nedosiahlo 16 okresov.

Z celkového počtu 57 617 detí v ročníku narodenia bolo 74,9 % detí očkovaných vakcínou PRIORIX a 21,5 % detí očkovaných vakcínou M-M-RVAXPRO.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo zistených 1 373 odmietnutých povinných očkovaní, čo predstavuje 2,4 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji (4 %) a v Bratislavskom kraji (3,2 %).

Zaočkovanosť na úrovni krajov:

Bratislavský kraj	95,4 %	Žilinský kraj	96,7 %
Trnavský kraj	97,8 %	Banskobystrický kraj	96,2 %
Trenčiansky kraj	95,2 %	Prešovský kraj	96,1 %
Nitriansky kraj	97,3 %	Košický kraj	96,6 %

• **preočkovanie proti MMR v 11. roku života druhou dávkou vakcíny (tab. 5): ročník 2009: SR – 96,4 %;** kraje - od 94,3 % (Bratislavský kraj) do 98 % (Trnavský kraj). Na celoslovenskej úrovni zaočkovanosť neklesla pod 95 %. Na krajskej úrovni klesla zaočkovanosť pod 95 % v dvoch krajoch a to v Bratislavskom kraji (94,3 %) a v Košickom kraji (94,8 %). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli dva kraje a to Bratislavský kraj (94,3 %) a Košický kraj (94,8 %). Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosti nedosiahlo 12 okresov.

Z celkového počtu 54 719 detí v ročníku narodenia bolo 81,1 % detí očkovaných vakcínou PRIORIX a 15,2 % detí vakcínou M-M-RVAXPRO.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo zistených 922 odmietnutých očkovaní, čo predstavuje 1,7 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (2,9 %) a v Trenčianskom kraji (2,4 %).

Zaočkovanosť na úrovni krajov:

Bratislavský kraj	94,3 %	Trnavský kraj	98,0 %
-------------------	--------	---------------	--------

Trenčiansky kraj	96,5 %	Banskobystrický kraj	97,1 %
Nitriansky kraj	97,3 %	Prešovský kraj	96,5 %
Žilinský kraj	97,4 %	Košický kraj	94,8 %

ročník 2008: SR - 97,0 %; kraje - od 95,1 % (Bratislavský kraj) do 99,0 % (Trnavský kraj). Na celoslovenskej aj krajskej úrovni zaočkovanosť neklesla pod 95 %. Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli dva kraje a to Bratislavský kraj (95,1 %) a Košický kraj (95,6 %). Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosti nedosiahlo 7 okresov.

Z celkového počtu 52 667 detí v ročníku narodenia bolo 78,6 % detí očkovaných vakcínou PRIORIX a 18,4 % detí očkovaných vakcínou M-M-RVAXPRO.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo zistených 724 odmietnutých očkovaní, čo predstavuje 1,4 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (2,7 %) a v Trenčianskom kraji (1,9 %).

Zaočkovanosť na úrovni krajov:

Bratislavský kraj	95,1 %
Trnavský kraj	99,0 %
Trenčiansky kraj	97,3 %
Nitriansky kraj	97,9 %

Žilinský kraj	97,9 %
Banskobystrický kraj	97,3 %
Prešovský kraj	97,1 %
Košický kraj	95,6 %

INÉ DRUHY OČKOVANIA

Očkovanie proti vírusovej hepatitíde B (VHB) u vybraných skupín populácie vo vysokom riziku nákazy (tab. 6 - 9)

Očkovanie študentov zdravotníckych škôl, nadstavbového štúdia zdravotníckeho zamerania, lekárske fakúlt a ostatných fakúlt (tab. 6)

U študentov nadstavbového štúdia zdravotníckeho zamerania bola zistená vysoká zaočkovanosť. Z celkového počtu 2 244 študentov bolo k 31. 8. 2021 spolu očkovaných 2 118 študentov (94,4 %).

Výsledky zaočkovanosti u poslucháčov lekárske fakúlt a iných fakúlt zdravotníckeho zamerania boli priaznivé. U poslucháčov lekárske fakúlt dosiahla celková zaočkovanosť 97,5 %. Najvyššia zaočkovanosť sa zaznamenala u študentov V. ročníkov (99 %), IV. ročníkov (98,9 %) a II. a VI. ročníkov (98 %). V ostatných ročníkoch sa pohybovala od 95,2 % do 96,2 %.

Zaočkovanosť študentov iných fakúlt zdravotníckeho zamerania dosiahla 98 %. V jednotlivých ročníkoch sa zaočkovanosť pohybovala od 96,1 % po 99 %. V Bratislavskom kraji, Trenčianskom kraji a Prešovskom kraji zaočkovanosť študentov fakúlt zdravotníckeho zamerania dosiahla 100 %.

Očkovanie novorodencov HBsAg pozitívnych matiek (tab. 7)

Celkový počet novorodencov HBsAg pozitívnych matiek podliehajúcich očkovaníu v oboch kontrolovaných ročníkoch narodenia bol 85, z toho až 63 detí (74,1 %) bolo z Košického kraja a z Prešovského kraja.

- **ročník 2021:** z celkového počtu 37 novorodencov podliehajúcich očkovaníu bolo očkovaných 100 % detí narodených do 31. 8. 2021.
- **ročník 2020:** z celkového počtu 48 novorodencov podliehajúcich očkovaníu bolo očkovaných 100 % novorodencov.

V ročníku narodenia 2021 bol **hyperimúnnny gamaglobulín proti vírusovej hepatitíde typu B (HBIG)** aplikovaný súčasne s prvou dávkou vakcíny proti VHB u 91,9 % novorodencov a v ročníku narodenia 2020 u 85,4 % novorodencov. Zaznamenané boli rozdiely podľa krajov v profylaktickom podávaní HBIG. V ročníku narodenia 2021 bol HBIG podaný všetkým deťom v Bratislavskom kraji, Trnavskom kraji, Trenčianskom kraji, Žilinskom kraji a Prešovskom kraji. V ročníku narodenia 2020 bol HBIG podaný všetkým deťom v Bratislavskom kraji, Trenčianskom kraji, Banskobystrickom kraji a Prešovskom kraji. V Košickom kraji sa proporcia kompletne chránených detí v tomto ročníku narodenia pohybovala na úrovni 64,7 %. V ostatných krajoch neboli hlásení žiadni novorodenci HBsAg pozitívnych matiek.

Očkovanie pacientov dialyzačných oddelení proti vírusovej hepatitíde B (tab. 8)

Očkovaniu podliehalo 1 845 pacientov zaradených do dialyzačného programu (DP) a 795 pacientov v príprave na zaradenie do dialyzačného programu. Z celkového počtu pacientov zaradených do DP bolo očkovaných aspoň jednou dávkou vakcíny proti VHB 1 776 (96,3 %) pacientov, neočkovaných bolo 68 (3,7 %) pacientov. Z celkového počtu pacientov v príprave do DP bolo očkovaných aspoň jednou dávkou vakcíny proti VHB 759 (95,5 %) pacientov.

Očkovanie vybraných skupín osôb, vystavených zvýšenému riziku nákazy vírusom hepatitídy B nariadené od roku 1990 (tab. 9a, 9b)

• Očkovanie kontaktov chorých na VHB:

V kontrolovanom období bolo z celkového počtu 48 kontaktov chorých na VHB spolu očkovaných 42 osôb (87,5 %). Kompletne očkovaných (tromi dávkami) bolo 37 osôb (77,1 %) kontaktov chorých na VHB. V Žilinskom kraji zaočkovanosť dosiahla 100 %, v ostatných krajoch sa pohybovala od 75 % do 93,3 %. K 31.8. 2021 bolo od zavedenia očkovania kompletne očkovaných 19 254 kontaktov chorých na VHB.

• Očkovanie kontaktov nosičov HBsAg:

Z celkového počtu 187 zistených kontaktov nosičov HBsAg bolo očkovaných 106 (56,7 %). Kompletne očkovaných (tromi dávkami) bolo 66 (35,3 %) kontaktov HBsAg. K 31. 8. 2021 bolo od zavedenia očkovania kompletne očkovaných 15 762 kontaktov nosičov HBsAg.

• Očkovanie ďalších osôb:

V kontrolovanom období bolo kompletne očkovaných 4 092 (82,9 %) chovancov zariadení sociálnych služieb pre mentálne postihnutých a 84 (86,6 %) detí v resocializačných strediskách pre drogovu závislé osoby, z celkového počtu osôb podliehajúcich očkovaniu.

Odporúčané očkovanie proti vírusovej hepatitíde A (VHA) u detí vo veku dvoch rokov žijúcich v miestach s nízkym sociálno-hygienickým štandardom, bez prístupu k pitnej vode, bez odkanalizovania odpadových vôd alebo nízkym štandardom bývania (tab. 10)

V kontrolovanom ročníku narodenia 2019 bolo z celkového počtu 4 001 evidovaných detí žijúcich v miestach s nízkym hygienickým štandardom spolu očkovaných 1 573 (39,3 %) detí. Jednou dávkou vakcíny proti VHA bolo očkovaných 1 220 (30,5 %) detí, dvomi dávkami vakcíny bolo očkovaných 353 (8,8 %) detí. Najvyššia zaočkovanosť detí v uvedenom ročníku bola zistená v Bratislavskom kraji (100 %), v Nitrianskom kraji (80,9 %) a v Trnavskom kraji (66,7 %). V Trenčianskom kraji neboli v ročníku narodenia 2019 evidované žiadne deti podliehajúce odporúčanému očkovaniu proti VHA v súlade s vyhláškou MZ SR č. 585/2008 Z. z.

Odporúčané očkovanie alebo očkovanie na žiadosť rodičov detí do 15 rokov života (tab. 11)

Celkový počet detí očkovaných mimo stanovených povinných očkovaní v porovnaní s predchádzajúcim rokom stúpol. V kontrolovanom období bolo na žiadosť rodičov alebo na odporúčanie ošetrojúceho lekára očkovaných spolu 76 635 detí mimo pravidelného povinného očkovania, čo je nárast o 21 619 (39,3 %) očkovaných detí v porovnaní s predchádzajúcim rokom.

Najvyšší nárast počtu očkovaných detí bol zaznamenaný pri očkovaní proti chrípke u detí od 3 rokov života s počtom 13 740 očkovaných detí do 15 rokov, HPV infekcii s počtom 13 514 detí a rotavírusovým infekciám s počtom 25 830 detí.

Očkovanie proti sezónnej chrípke, invazívnym pneumokokovým ochoreniam a Covid-19 u osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb (tab. 12)

- **Očkovanie proti chrípke:**

V chrípkovej sezóne 2020/2021 bolo spolu očkovaných 23 333 (66,1 %) osôb z celkového počtu 35 287 osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb. V porovnaní s predchádzajúcim rokom zaočkovanosť stúpla o 5 %. Najvyššia zaočkovanosť bola vo vekovej skupine 20-59 ročných (72,8 %) z celkového počtu osôb v tejto vekovej skupine. Na krajskej úrovni sa zaočkovanosť pohybovala od 48,1 % (Bratislavský kraj) do 75,9 % (Trnavský kraj) z celkového počtu klientov v zariadeniach. Očkovanie bolo vykonané vakcínami INFLUVAC Tetra (BGP Products s.r.o.) a VAXIGRIP Tetra (Sanofi Pasteur).

V chrípkovej sezóne 2020/2021 bolo v Slovenskej republike očkovaním proti chrípke chránených 308 512 osôb. Zaočkovanosť populácie Slovenskej republiky dosiahla 5,7 %, čo predstavuje rovnaké percento zaočkovanosti v porovnaní s predchádzajúcou chrípkovou sezónou. V chrípkovej sezóne 2020/2021 bolo očkovanie proti chrípke plne hrazené zdravotnými poisťovňami všetkým poistencom, ktorí o očkovanie prejavili záujem.

- **Očkovanie proti invazívnym pneumokokovým ochoreniam:**

Z celkového počtu 35 287 osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb bolo k 31. 8. 2021 očkovaných 6 696 (19 %) klientov.

- **Očkovanie proti Covid-19:**

Z celkového počtu 35 287 osôb umiestnených v zariadeniach sociálnych služieb bolo k 31. 8. 2021 očkovaných 27 111 (76,8 %) klientov.

- **Očkovanie v azylových zariadeniach**

Na území **Bratislavského kraja, Trenčianskeho kraja a Žilinského kraja** nie sú utečenecké tábory.

V Trnavskom kraji (okres Dunajská Streda) v utečeneckých táboroch ÚPZC Medveďov a ZT Rohovce neboli v sledovanom období umiestnené žiadne deti. V utečeneckom tábore Gabčíkovo neboli umiestnení žiadny utečenci.

V Nitrianskom kraji (okres Topoľčany) je zriadené azylové zariadenie pre týrané matky s deťmi – t. č. sú v ňom umiestnené dve deti, ktoré sú očkované u príslušného pediatra (deti sú kompletne očkované podľa platného očkovacieho kalendára v SR, ide o deti slovenskej národnosti).

V Banskobystrickom kraji je zriadené azylové zariadenie len v okrese Veľký Krtíš - pobytový tábor v Opatovskej Novej Vsi. Deti do 15 rokov veku sa neočkovali, nakoľko sú očkované už v záchytných táboroch.

V rámci **Prešovského kraja** sa azylové zariadenie nachádza iba v okrese Humenné. Záchytný tábor bol zriadený v decembri 2006, očkovanie spadá do kompetencie MV SR. Počet zaočkovaných utečencov: v kontrolovanom období neboli očkované žiadne deti.

V rámci **Košického kraja** bolo v okrese Trebišov v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce v priebehu kontrolovaného obdobia umiestnených na prechodné obdobie sedem detí (päť detí do 15 rokov, dve deti nad 15 rokov). V období umiestnenia očkovací status detí nebol známy. Všetky boli očkované proti MMR. Zaistené osoby sú zvyčajne bez akejkoľvek zdravotnej dokumentácie a sú ďalej odosielané do iných útvarov policajného zaistenia pre cudzincov.

• **Mimoriadne očkovanie**

V sledovanom období nebolo na území **Bratislavského kraja, Trnavského kraja, Nitrianskeho kraja, Trenčianskeho kraja, Žilinského kraja, Banskobystrického kraja a Košického kraja** vykonané žiadne mimoriadne očkovanie.

– V **Prešovskom kraji** bolo v sledovanom období vykonávané mimoriadne očkovanie nariadené Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade pre novorodencov a deti narodené od roku 2012 z nízkeho hygienického štandardu proti TBC v obciach Výborná, Krížová Ves a Veľká Lomnica z okresu Kežmarok a Hranovnica z okresu Poprad. Okrem týchto novorodencov boli očkované aj detské Mtx negatívne kontakty TBC a zúčastníci o očkovanie na vlastnú žiadosť. Očkovanie vykonáva detská pneumologická ambulancia v Poprade s pôsobnosťou pre celý Prešovský kraj. Zaočkovaných bolo spolu 371 detí (190 detí z okresu Poprad, 109 detí z okresu Kežmarok, jedno dieťa z okresu Levoča a 71 detí z iných okresov).

II. ODMIETANIE POVINNÉHO PRAVIDELNÉHO OČKOVANIA DETÍ

V rámci sledovania počtu odmietnutí povinného pravidelného očkovania detí sa zisťovalo:

1. odmietnutie povinného očkovania v ročníkoch narodenia, ktoré podliehali aktuálnej administratívnej kontrole očkovania k 31. 8. 2021,
2. čiastočné odmietnutie povinného očkovania zaevidované RÚVZ v kontrolovanom období (ide o ročníky narodenia detí, ktoré nepodliehali administratívnej kontrole očkovania k 31. 8. 2021) a počet detí s nahláseným kompletným odmietnutím povinného očkovania v období od 1. 9. 2020 do 31. 8. 2021.

1. Odmietanie povinného pravidelného očkovania detí v ročníkoch narodenia, ktoré podliehali kontrole očkovania v období od 1. 9. 2020 do 31. 8. 2021

V ročníkoch narodenia detí podliehajúcich aktuálnej kontrole očkovania bola najvyššia miera odmietania povinného očkovania na národnej úrovni zistená v rámci:

- *základného očkovania proti MMR:*
 - ročník narodenia 2019 - zistených 1 422 (2,5 %) odmietnutých očkovaní,
 - ročník narodenia 2018 - zistených 1 373 (2,4 %) odmietnutých očkovaní,
- *preočkovania v 6. roku života proti DTaP-IPV:*
 - ročník narodenia 2014 – zistených 1 335 (2,4 %) odmietnutých očkovaní.

Pri zvyšných druhoch povinného očkovania sa miera odmietania očkovania pohybovala na celoslovenskej úrovni od 1,2 % (preočkovanie proti DTaP-IPV v 13. roku života) po 2,5 % (základné očkovanie proti osýpkam, mumpsu a ružienke). V rámci kontrolovaných ročníkov narodenia bola najvyššia miera odmietania povinného očkovania zaznamenaná v Trenčianskom kraji (preočkovanie proti DTaP-IPV v 6. roku života – 4,2 %, ročník 2014 a základné očkovanie proti MMR - 4 %, ročník 2018) z počtu detí podliehajúcich očkovaniu.

2. Odmietanie povinného pravidelného očkovania zaevidované RÚVZ v období od 1. 9. 2020 do 31. 8. 2021 v ročníkoch narodenia detí, ktoré nepodliehali kontrole očkovania v uvedenom období:

V sledovanom období bolo zistených o 191 čiastočne odmietnutých povinných očkovaní viac v porovnaní s predchádzajúcim kontrolovaným obdobím (tab. 1):

Základné očkovanie: zistených bolo 477 odmietnutých povinných očkovaní, z toho bolo 152 odmietnutých očkovaní proti DTaP-VHB-HIB-POLIO, 164 odmietnutých očkovaní proti

pneumokokovým invazívnym ochoreniam a 161 odmietnutých očkovaní proti osýpkam, mumpsu a ružienke.

Preočkovanie: zistených bolo 516 odmietnutých očkovaní, z toho 243 bolo odmietnutých očkovaní v rámci preočkovania proti MMR, 176 preočkovaní v 6. roku života proti DTaP-POLIO, 97 odmietnutých preočkovaní proti DTaP-POLIO v 13. roku života.

Tabuľka 1: Čiastočné odmietnutia povinného očkovania podľa druhu očkovania v období od 1. 9. 2020 do 31. 8. 2021 v ročníkoch narodenia, ktoré nepodliehali administratívnej kontrole očkovania v uvedenom období

Kraj	DTaP VHB HIB POLIO	pneumokokové invazívne ochorenia	MMR	MMR preočko- vanie*	DTaP-PO- LIO v 6. roku ži- vota	DTaP-PO- LIO v 13. roku života
BA	7	7	6	13	12	7
TT	15	16	15	27	8	3
NR	17	19	28	53	29	11
TN	32	33	27	39	19	15
BB	6	12	24	17	21	8
ZA	52	54	25	59	38	33
PO	17	17	23	23	30	12
KE	6	6	13	12	19	8
SPOLU	152	164	161	243	176	97

* zahŕňa odmietanie preočkovania v 11. roku života u detí narodených do roku 2014 a v 5. roku života u detí narodených od roku 2015

- **Počet detí s nahláseným kompletným odmietnutím povinného očkovania**, zaevidovaných RÚVZ v období od 1. 9. 2020 do 31. 8. 2021 (tab. 2):

V sledovanom období bolo zistených 729 detí s nahláseným kompletným odmietnutím povinného očkovania, t. j. rodičia odmietli všetky povinné očkovania dieťaťa aj do budúcnosti. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím je to o 64 kompletných odmietnutí menej. Kumulatívne je k 31. 8. 2021 v SR nahlásených 6 996 detí s kompletným odmietnutím povinného očkovania.

Tabuľka 2: Počet detí s nahláseným kompletným odmietnutím povinného očkovania

Kraj	Počet detí s nahláseným kompletným odmietnutím povinného očkovania od 1. 9. 2020 do 31. 8. 2021	Kumulatívny počet detí s kompletným odmietnutím povinného očkovania k 31. 8. 2021
Bratislavský	28	636
Trnavský	55	491
Nitriansky	165	1 132
Trenčiansky	52	546
Banskobystrický	139	1 073
Žilinský	111	1 273
Prešovský	64	633
Košický	115	1 212
SPOLU	729	6 996

III. KONTRAINDIKÁCIE OČKOVANIA

V rámci administratívnej kontroly očkovania bolo zistených 1 635 zdravotných kontraindikácií očkovania, z toho 528 (32,3 %) bolo trvalého a 1 107 (67,7 %) dočasného charakteru (tab. 1). Medzi dočasné kontraindikácie patrili najmä časté akútne ochorenia, dlhodobá imunologická a alergologická liečba, operácie dieťaťa, kožné, neurologické a nefrologické ochorenia, nízka pôrodná hmotnosť, alergie a anémia. Najčastejšie trvalé kontraindikácie tvorili ťažké onkologické ochorenia, imunodepresívne stavy, ťažké neurologické ochorenia, detská mozgová obrna, vrodené vývojové chyby, onkologické a alergické ochorenia.

Tab.1 Prehľad počtu zdravotných kontraindikácií očkovania od 1. 9. 2020 do 31. 8.2021

Kraj	Kontraindikácie		Spolu
	Dočasné	Trvalé	
Bratislavský	187	135	322
Trnavský	65	44	109
Nitriansky	91	42	133
Trenčiansky	204	40	244
Banskobystrický	86	42	128
Žilinský	210	96	306
Prešovský	109	74	183
Košický	155	55	210
Spolu	1 107	528	1 635

V sledovanom období bolo zistených 13 903 iných dôvodov neočkovania, z toho bolo 8 555 odmietnutých očkovaní (ide o počet všetkých odmietnutých očkovaní, nie počet detí) v rámci všetkých kontrolovaných ročníkov narodenia, vrátane tých ročníkov narodenia, ktoré boli opätovne zaradené do tejto administratívnej kontroly očkovania.

V 1 933 prípadoch išlo o pobyt v zahraničí, v 2 901 prípadoch o nedostavenie sa na očkovanie a v 514 prípadoch išlo o iné dôvody (neodôvodnené odkladanie, resp. posúvanie očkovania bez akýchkoľvek kontraindikácií do neskoršieho veku dieťaťa, ktoré niektorí pediatri tolerujú rodičom bez nahlásenia na RÚVZ, posun termínu očkovania, žiadosť rodičov o posun termínu očkovania, nedodržanie včasnosti očkovania podľa očkovacieho kalendára) (tab. 2).

Tab. 2 Iné dôvody neočkovania

Kraj	Počet detí s iným dôvodom neočkovania v kontrolovaných ročníkoch narodenia zistených od 1. 9. 2020 do 31. 8. 2021				Spolu
	odmietnutie očkovania	pobyt v zahraničí	nedostavenie sa na očkovanie	iné (uviest') na žiadosť o posun zo strany rodičov	
Bratislavský	1 754	226	260	237	2 477
Trnavský	673	13	23	4	713
Nitriansky	1 010	86	56	12	1 164

Trenčiansky	1 207	11	20	47	1 285
Banskobystrický	974	111	268	155	1 508
Žilinský	1 214	7	41	25	1 287
Prešovský	807	271	1 549	33	2 660
Košický	916	1 208	684	1	2 809
Spolu	8 555	1 933	2 901	514	13 903

Doočkovanie detí s dočasnými kontraindikáciami očkovania zistenými v predchádzajúcej kontrole očkovania: v čase od 1. 9. 2019 do 31. 8. 2020 bolo zistených 1 144 dočasných kontraindikácií. Z toho bolo k 31. 8. 2021 doočkovaných 465 (40,6 %) detí a 679 (59,4 %) detí zostalo nezaočkovaných (tab. 3). Najčastejšie príčiny nedoočkovania boli odmietnutie rodičov, presťahovanie do zahraničia, nedostavenie sa na doočkovanie a pretrvávajúce kontraindikácie.

Tab. 3 Doočkovanie detí s dočasnými kontraindikáciami

Kraj	Dočasné kontraindikácie zistené od 1. 9. 2019 do 31. 8. 2020		
	celkový počet	z toho počet doočkovaných detí k 31. 8. 2021	
		abs.	%
Bratislavský	165	60	36,4
Trnavský	63	10	15,9
Nitriansky	116	38	32,8
Trenčiansky	206	72	35,0
Banskobystrický	95	40	42,1
Žilinský	174	83	47,7
Prešovský	166	88	53,0
Košický	159	74	46,5
Spolu	1 144	465	40,6

IV. NEŽIADUCE REAKCIE

Zo zdravotnej dokumentácie detí bolo spolu zistených 23 nežiaducich reakcií, z toho bolo 9 lokálnych reakcií a 14 celkových reakcií. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím bol počet nežiaducich reakcií zistených v rámci administratívnej kontroly očkovania nižší o 14,8 %. Najviac reakcií bolo zistených z Nitrianskeho kraja (6) a Banskobystrického kraja (5), nasledovali Trenčiansky kraj (3), Žilinský kraj (3), Bratislavský kraj (2), Košický kraj (2), Trnavský kraj (1) a Prešovský kraj (1). Hospitalizácia bola potrebná v troch prípadoch. Úmrtie v súvislosti s očkovaním zaznamenané nebolo.

Tab. 1 Nežiaduce reakcie podľa krajov, 1. 9. 2020 - 31. 8. 2021, SR

Kraj	Nežiaduce reakcie zistené od 1. 9. 2020 do 31. 8. 2021			
	Celkový počet	z toho počet		
		lokálne reakcie	regionálne reakcie	celkové reakcie
Bratislavský	2	0	0	2
Trnavský	1	0	0	1
Nitriansky	6	4	0	2
Trenčiansky	3	1	0	2
Banskobystrický	5	2	0	3
Žilinský	3	1	0	2
Prešovský	1	1	0	0
Košický	2	0	0	2
Spolu	23	9	0	14

INFANRIX HEXA

Hlásená bola 1 celková reakcia. Nežiaducu reakciu hlásili z Banskobystrického kraja (1).

Celkové reakcie: 1
neurologické prejavy, krče: 1

HEXACIMA

Hlásená bola 1 celková reakcia zo Žilinského kraja (1) s nutnosťou hospitalizácie.

Celková reakcia: 1
nechutenstvo, mrzutosť, teplota do 38°C, hematómy: 1

Hospitalizácia bola potrebná v 1 prípade:

okres Žilina - u 7-mesačného dieťaťa po podaní 2. dávky očkovacej látky Hexacima. Na druhý deň po očkovaní hospitalizácia na detské oddelenie FNŠP Žilina. Klinický priebeh: nechutenstvo, mrzutosť, večer teplota do 38 °C s následnou tvorbou hematómov na ramene veľkosti cca 4 cm, na dolných končatinách veľkosti cca 3cm, petechií medzi lopatkami a začervenaním v mieste vpichu.

PREVENAR 13

Hlásená bola 1 celková reakcia z Banskobystrického kraja (1) s nutnosťou hospitalizácie.

Celková reakcia: 1
zvracanie, neurologické prejavy, zvýšená teplota do 38 °C : 1

Hospitalizácia bola potrebná v 1 prípade:

okres Banská Bystrica - u dieťaťa po očkovaní vakcínou Prevenar 13. Dieťa malo v noci po očkovaní zvýšenú teplotu do 38 °C a zvracalo. Na druhý deň sa objavilo prevracanie očných bulbov, počas toho stuhlo. Dieťa bolo tri dni hospitalizované.

INFANRIX HEXA + Prevenar 13

Hlásená bola 1 celková reakcia. Nežiaducu reakciu hlásili z Košického kraja (1).

Celkové reakcie: 1

hypotonicko hyporesponzívna epizóda: 1

HEXACIMA + Prevenar 13

Hlásená bola 1 celková reakcia. Nežiaducu reakciu hlásili z Nitrianskeho kraja (1) s nutnosťou hospitalizácie.

Celkové reakcie: 1

epileptický záchvat, meningeálne príznaky, febrility 40 °C: 1

Hospitalizácia bola potrebná v 1 prípade:

okres Nové Zámky – u očkovaného dieťaťa sa vyskytli celkové príznaky – teplota 40 °C , epileptický záchvat a meningeálne príznaky po 3.dávke očkovania. Dieťa bolo v deň očkovania a zároveň vzniku celkových reakcií prevezené na Klinikum pediatrie FNŠP Nové Zámky.

PRIORIX

Hlásená bola 1 celková reakcia z Trnavského kraja (1).

Celková reakcia: 1

morbilliformný exantém po celom tele, febrility do 39 °C: 1

MMR-VAXPRO

Hlásené boli 3 celkové reakcie z Bratislavského kraja (2) a Košického kraja (1).

Celkové reakcie: 3

teplota, výsev, stolica: 1

teplota 38,7 °C: 1

teplota, výsev úst, podráždenosť: 1

INFANRIX POLIO

Hlásené boli 2 celkové reakcie a 3 lokálne reakcie. Postvákcináčné reakcie boli hlásené z Banskobystrického kraja (1), Nitrianskeho kraja (1), Žilinského kraja (2), Trenčianskeho kraja (1).

Lokálna reakcia: 3

erytém: 1

erytém, opuch: 2

Celkové reakcie: 2

opuch, erytém, infiltrát, febrility 39 °C: 1

kŕče, erytém, opuch: 1

TETRAXIM

Hlásených bolo 6 lokálnych reakcií. Postvákcináčné reakcie boli hlásené z Nitrianskeho kraja (4), Banskobystrického kraja (1) a Prešovského kraja (1).

Lokálna reakcia: 6

opuch, erytém: 5

opuch, erytém, infiltrát: 1

BEXSERO

Hlásená bola 1 celková reakcia z Banskobystrického kraja (1).

Celková reakcia: 1

kompletná alopecia: 1

ROTARIX + PREVENAR 13 + HEXACIMA

Hlásená bola 1 celková reakcia z Trenčianskeho kraja (1).

Celková reakcia: 1

febrility do 39°C: 1

ROTARIX

Hlásená bola 1 celková reakcia z Trenčianskeho kraja (1).

Celková reakcia: 1

invaginácia čreva: 1

Tab. 2 Nežiaduce reakcie podľa očkovacej látky, 1. 9. 2020 - 31. 8. 2021, SR

Očkovacia látka	Nežiaduce reakcie zistené od 1. 9. 2020 do 31. 8. 2021			
	Celkový počet	z toho počet		
		lokálne reakcie	regionálne reakcie	celkové reakcie
Infanrix Hexa*	2	0	0	2
Hexacima*	3	0	0	3
Prevenar 13*	4	0	0	4
Priorix	1	0	0	1
MMR-VAXPRO	3	0	0	3
Infanrix Polio	5	3	0	2
Tetraxim	6	6	0	0
Bexsero	1	0	0	1
Rotarix*	2	0	0	2
Spolu	27**	9	0	18

* - po jednej celkovej nežiaducej reakcii boli hlásené po očkovaní dvomi očkovacími látkami:

- u detí z Košického kraja (Infanrix Hexa a Prevenar 13)

- u detí z Nitrianskeho kraja (Hexacima a Prevenar 13)

- jedna nežiaduca reakcia bola hlásená po očkovaní tromi očkovacími látkami:

- u detí z Trenčianskeho kraja (Rotarix, Prevenar 13 a Hexacima)

** zahrnuté nežiaduce účinky aj po simultánnom očkovaní

V. KONTROLA CHLADOVÉHO REŤAZCA V PEDIATRICKÝCH OBVODOCH

Kraj	Celkový počet pediatických obvodov	Počet kontrolovaných obvodov k 31. 8. 2021			
		Spolu	z toho počet ambulancií		
			So samostatnými chladničkami na uskladnenie vakcín bez výparníka, vybavených chladničkovými teplomermi	S písomnou evidenciou teploty v chladničke	
			iba v pracovných dňoch	Nepretržite	
Bratislavský	123	123	123	123	0
Trnavský	110	110	85	110	0
Nitriansky	146	146	112	143	1
Trenčiansky	113	113	57	87	13
Banskobystrický	121	121	89	116	1
Žilinský	127	127	98	113	10
Prešovský	179	179	152	138	41
Košický	177	177	110	129	48
Spolu	1 096	1 096	826	959	114

Kontrola uchovávaní vakcín bola vykonaná vo všetkých 1 096 pediatických obvodoch. Z celkového počtu kontrolovaných obvodov nebolo vôbec vybavených chladničkami 23 ambulancií (13 ambulancií v Trenčianskom kraji, štyri ambulancie v Žilinskom kraji, štyri v Banskobystrickom kraji a dve ambulancie v Nitrianskom kraji), vakcíny sú odoberané priamo z lekárne.

Z celkového počtu 1 096 kontrolovaných pediatických obvodov má 826 (75,4 %) k dispozícii samostatné chladničky bez výparníka vybavené chladničkovými teplomermi určené výlučne na skladovanie očkovacích látok. Chladničkami bez výparníka sú vybavené všetky ambulancie v Bratislavskom kraji. V ostatných krajoch má chladničky bez výparníka 62,1 % - 84,9 % pediatických obvodov, okrem Trenčianskeho kraja, kde je iba 50,4 % obvodov vybavených chladničkami bez výparníka.

Písomná evidencia teploty v chladničke (s výparníkom aj bez výparníka) s uskladnenými očkovacími látkami bola vedená v 1 073 kontrolovaných pediatických obvodoch (97,9 %), z toho v 959 obvodoch (87,5 %) iba v pracovných dňoch. Nepretržitá denná kontrola teploty v chladničkách s očkovacími látkami bola zabezpečená v 114 z celkového počtu kontrolovaných pediatických obvodov (10,4 %).

Pri kontrole neboli zistené žiadne závažné nedostatky v skladovaní očkovacích látok ani v preplnení chladničiek. Zistenými nedostatkami naďalej zostávajú: absencia vedenia písomnej evidencie teploty v chladničkách, absencia vedenia písomnej evidencie teploty v chladničkách počas dní pracovného voľna a prechod na chladničky bez výparníka a ohrozenie chladového reťazca v zmysle vydávania očkovacích látok na recept do rúk rodiča alebo zákonného zástupcu dieťaťa, t. j. transport očkovacích látok z lekárne do pediatickej ambulancie.

VI. EVIDENCIA, DOKUMENTÁCIA A VÝKON OČKOVANIA

Údaje o očkovaní sú naďalej vo väčšine pediatrických obvodov evidované v zdravotnej dokumentácii dieťaťa a v osobitných záznamoch o očkovaní. Očkovanie je do zdravotnej dokumentácie zaznamenávané ihneď po vykonaní, priebežne je dopĺňané do očkovacích záznamov. Počítače využívajú pediatri na registráciu očkovacieho výkonu pre zdravotné poisťovne, programy pre kontrolu očkovania nepoužívajú. Závažné nedostatky v evidencii a dokumentácii pravidelného povinného očkovania u praktických lekárov pre deti a dorast neboli zistené. Spôsob výdaja vakcín je zabezpečený z lekární prostredníctvom zdravotníckeho personálu daného obvodu. Transport je zabezpečený v autochladničkách, príp. v chladiacich boxoch.

V niektorých okresoch Banskobystrického kraja, Žilinského kraja, Trenčianskeho kraja, Prešovského kraja a Košického kraja boli zaznamenané menšie výpadky očkovacích látok. Išlo najmä o nedostupnosť vakcín určených na pravidelné povinné očkovanie detí: Priorix, M-M-RVAXPRO, Infanrix Hexa, Infanrix Polio, Boostrix Polio a vakcíny na odporúčané očkovanie osôb: Cervarix, očkovacie látky proti rotavírusovým infekciám. Trvalo nedostupná je očkovacia látka Act-HIB pre osoby so splenektómiou.

Vyskytli sa nedostatky menšieho charakteru (včasnosť očkovania podľa platnej legislatívy, presné popisovanie šarže očkovacej látky, povinnosť hlásenia nežiaducich účinkov), ktoré boli odstránené a vykonzultované na mieste. Výkon očkovania bol v mnohých prípadoch ovplyvnený prístupom niektorých rodičov k očkovaniu, ktorí nerešpektujú opakované výzvy pediatrov, pričom odmietanie povinného očkovania nepotvrdili. Na výkone očkovania sa podieľalo i tiež vycestovanie rodičov za prácou spolu s dieťaťom - zdravotná dokumentácia zostala v mieste trvalého bydliska. Údaje mimo povinného očkovania detí sa naďalej získavajú obťažným vyhľadávaním v zdravotnej dokumentácii.

Vo všetkých krajoch bolo zaznamenané odmietanie povinného očkovania detí. Pediatri sú povinní hlásiť odmietanie očkovania na príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva (RÚVZ), ktorý následne rodičov predvolá na prerokovanie odmietnutia očkovania. Pracovníci odborov a oddelení epidemiológie sa snažia rodičom zdôrazniť význam očkovania, viesť k edukácii v zmysle poučiť ich o možných následkoch, týkajúcich sa ohrozenia zdravia dieťaťa ako aj verejného zdravia v prípade neočkovania.

Z jednotlivých krajov boli hlásené nasledovné nedostatky a pripomienky:

Bratislavský kraj

V okresoch Bratislavského kraja je príčinou nižšej zaočkovanosti v niektorých okresoch najmä odmietanie očkovania, prípadne posunutie očkovania až po dovŕšení 2-3 rokov dieťaťa na žiadosť rodičov. Pri kontrole očkovania sa vo viacerých pediatrických obvodoch zisťuje, že odmietanie očkovania ako aj neodôvodnené posúvanie očkovania do vyššieho veku dieťaťa sa nehlási včas na príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva.

Trnavský kraj

V okresoch Trnavského kraja neboli zistené nedostatky v dokumentácii a evidencii pravidelného povinného očkovania.

Nitriansky kraj

V okresoch Nitrianskeho kraja neboli zistené nedostatky v dokumentácii a evidencii pravidelného povinného očkovania.

Trenčiansky kraj

V okrese Prievidza boli v niektorých obvodoch zaznamenané nedostatky najmä v súvislosti s evidenciou očkovania, kedy u niektorých detí chýbali záznamy o vykonanom očkovaní.

V tomto okrese sa tiež zaznamenáva väčší počet neočkovaných detí v kontrolovaných ročníkoch narodenia a absencia doočkovania detí, ktoré sa vrátili zo zahraničia. Uvedené nedostatky v evidencii a výkone očkovania boli prejednané s lekármi priamo na mieste.

Banskobystrický kraj

Závažnejšie nedostatky neboli zistené. Boli zistené len drobné nedostatky v evidencii a dokumentácii očkovania, presnom popisovaní šarže očkovacej látky, na ktoré boli pediatri upozornení odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie jednotlivých RÚVZ.

Žilinský kraj

V okresoch Žilinského kraja neboli zistené žiadne nedostatky väčšieho charakteru v evidencii a záznamoch o očkovaní, ani vo výkone očkovania.

Prešovský kraj

V okresoch Prešovského kraja neboli zistené nedostatky v dokumentácii a evidencii pravidelného povinného očkovania.

Košický kraj

Závažné nedostatky v evidencii a dokumentácii pravidelného povinného očkovania u praktických lekárov pre deti a dorast neboli zistené. Výkon očkovania bol v niektorých prípadoch ovplyvnený nezodpovedným prístupom rodičov k očkovaniu, ktorí sa na ambulanciu nedostavili ani na opakované predvolania a nárastom počtu detí zdržujúcich sa dlhodobo v zahraničí. V rámci dvoch okresov (Michalovce, Rožňava) zaznamenané menšie výpadky očkovacích látok a to najmä Infanrix IPV, Boostrix Polio, očkovacie látky proti ovčím kiahňam a HPV.

Návrhy na riešenie problémov:

- pokračovať v edukačných aktivitách na zvýšenie povedomia o dôležitosti očkovania, zintenzívniť činnosť poradní očkovania (napr. osobné stretnutia v materských centrách, edukácia rómskych matiek prostredníctvom rómskych asistentov pôsobiacich pri obecných úradoch alebo mestských úradoch),
- dôslednejšie sledovať doočkovanie detí, ktoré z rôznych príčin neboli očkované podľa očkovacieho kalendára, upozorňovať lekárov o potrebe konzultácií s odbornými lekármi pri sporných kontraindikáciách očkovania,
- usmerňovať lekárov o potrebe odosielania detí so spornými kontraindikáciami na konzultácie do centier na očkovanie detí s kontraindikáciami očkovania,
- upozorňovať lekárov na včasnosť očkovania najmä u odložených očkovaní na žiadosť rodiča,
- zvýšiť zaočkovanosť proti chrípke a pneumokokovým nákazám u osôb v liečebniach pre dlhodobo chorých, geriatrických centrách a zariadeniach sociálnej starostlivosti,
- zasielať informácie o výsledkoch kontroly očkovania lekárovi VÚC s presným zoznamom lekárov, u ktorých bola zaznamenaná zaočkovanosť nižšia ako 90 % a požiadať o spoluprácu pri doočkovaní detí v rámci svojich kompetencií,
- doriešiť jednotný, účinný postup postihu rodičov, ktorí porušujú zákon a odmietajú povinné očkovanie u svojich detí,
- zabezpečiť program na evidenciu detí, ktorých rodičia odmietajú očkovanie a evidenciu očkovaných (detí aj dospelých).
- spolupráca s rómskymi asistentmi, zdravotná výchova rodičov v otázkach očkovania detí žijúcich v nízkom hygienickom štandarde a tiež pracovníkov komunitných centier, terénnych pracovníkov a pracovníkov zdravotnej osvetly,

- úzka komunikácia RÚVZ s pediatrickými ambulanciami, zástupcami obcí za účelom koordinácie spolupráce medzi pediatriami a poverenými osobami na obecných úradoch zodpovedajúcich za činnosť rómskych asistentov a komunikácia s pediatriami o postupnom doočkovaní detí,
- venovať pozornosť dodržiavaniu chladového reťazca pri skladovaní očkovacích látok v ambulanciách pediatrov, naďalej apelovať na výmenu chladničiek bez výparníka u lekárov, ktorí naďalej skladujú vakcíny v chladničkách s výparníkom; pre prípad poruchy chladničky alebo výpadku elektrického prúdu je potrebné v každej ambulancii zabezpečiť možnosť náhradného uskladnenia očkovacích látok, resp. mať zabezpečený náhradný energetický zdroj.

ZÁVERY

Celoslovenské výsledky zaočkovanosti v rámci pravidelného povinného očkovania detí prekročili hranicu 95 % vo všetkých druhoch očkovania. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím nebol zaznamenaný výrazný pokles, celoslovenská zaočkovanosť sa udržala približne na rovnakej úrovni.

Na úrovni krajov bola nižšia ako 95 % zaočkovanosť zistená v rámci základného očkovania proti MMR v 15. – 18. mesiaci života v ročníku narodenia 2019 (najčastejšie v Banskobystrickom kraji a Prešovskom kraji), preočkovania proti MMR v 11. roku života

v ročníku narodenia 2009 (najčastejšie v Bratislavskom kraji a Košickom kraji), preočkovania proti DI-TE-PER-POLIO v 6. roku života v ročníku narodenia 2014 (najčastejšie v Bratislavskom kraji a Trenčianskom kraji) a preočkovania proti DI-TE-PER-POLIO v 13. roku života v ročníku narodenia 2007 (najčastejšie v Košickom kraji). Krajská zaočkovanosť sa v rámci všetkých ročníkov narodenia kontrolovaných v sledovanom období pohybovala od 93,7 % (preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 6. roku života, ročník narodenia 2014, Bratislavský kraj) po 98,7 % (preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 13. roku života, ročník narodenia 2007, Trnavský kraj).

Na úrovni okresov hranicu 95 % zaočkovanosti nedosiahlo spolu 95 okresov :

- ✓ 8 okresov - základné očkovanie proti DTaP-VHB-HIB-IPV (ročník 2019)
- ✓ 9 okresov - očkovanie proti invazívnym pneumokokovým ochoreniam (ročník 2019)
- ✓ 27 okresov - základné očkovanie proti MMR (ročník 2019)
- ✓ 16 okresov - základné očkovanie proti MMR (ročník 2018)
- ✓ 12 okresov - preočkovanie proti MMR v 11. roku života (ročník 2009)
- ✓ 7 okresov - preočkovanie proti MMR v 11. roku života (ročník 2008)
- ✓ 18 okresov - preočkovanie proti DTaP-IPV v 6. roku života (ročník 2014)
- ✓ 13 okresov - preočkovanie proti dTap-IPV v 13. roku života (ročník 2007).

Na úrovni pediatrických obvodov hranicu 90 % zaočkovanosti nedosiahlo 20,6 % z celkového počtu obvodov, čo je nárast v porovnaní s predchádzajúcim obdobím o 5,8 %. Najviac obvodov so zaočkovanosťou nižšou ako 90 % bolo v rámci Trenčianskeho kraja (32,7 %), Košického kraja (31,4 %) a Banskobystrického kraja (19,8 %).

Príčinami nízkej zaočkovanosti na úrovni okresov, resp. pediatrických obvodov zostáva naďalej najmä odmietanie povinného očkovania detí napriek poučeniu pediatrov a epidemiológov o význame očkovania. Ďalšími príčinami nízkej zaočkovanosti je nezodpovedný prístup rómskych rodičov k očkovaniu, ktorí navštevujú ambulanciu lekára len v prípade zdravotných ťažkostí dieťaťa, alebo niektorí lekára nenavštevujú vôbec, migrácia rómskych detí, doočkovanie rómskych detí s nízkou pôrodnou hmotnosťou, nedonosenosť, uplatňovanie dočasných a trvalých kontraindikácií.

Zaočkovanosť proti VHB u vybraných skupín populácie vo vysokom riziku nákazy je priaznivá u študentov nadstavbového zamerania, poslucháčov lekárskeho fakúlt a fakúlt zdravotníckeho zamerania.

V rámci odporúčaného očkovania proti vírusovej hepatitíde A u detí vo veku dvoch rokov žijúcich v miestach s nízkym sociálno-hygienickým štandardom bolo v kontrolovanom ročníku narodenia 2019 z celkového počtu 4 001 evidovaných detí spolu očkovaných 1 573 (39,3 %) detí.

Celkový počet detí do 15 rokov očkovaných mimo stanovených povinných očkovaní v porovnaní s predchádzajúcim rokom stúpol. V kontrolovanom období bolo na žiadosť rodičov alebo na odporúčanie ošetrojúceho lekára očkovaných spolu 76 635 detí mimo pravidelného povinného očkovania, čo je nárast o 21 619 (39,3 %) očkovaných detí v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Najvýraznejšie stúpla zaočkovanosť proti chrípke u detí od 3 rokov života, HPV infekcii a rotavírusovým infekciám.

V chrípkovej sezóne 2020/2021 bolo spolu očkovaných proti chrípke 66,1 % osôb z celkového počtu osôb umiestnených zariadeniach sociálnych služieb. V porovnaní s predchádzajúcim rokom zaočkovanosť stúpla o 5 %. Proti invazívnym pneumokokovým ochoreniam bolo k 31. 8. očkovaných 19 % klientov zariadení sociálnych služieb. Proti ochoreniu Covid-19 bolo k rovnakému dátumu očkovaných 76,8 % klientov zariadení sociálnych služieb.

Zaznamenaných bolo 1 635 zdravotných kontraindikácií očkovania, z toho 528 (32,3 %) bolo trvalého a 1 107 (67,7 %) dočasného charakteru.

Zo zdravotnej dokumentácie detí bolo zistených 23 nežiaducich reakcií. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím sa počet zistených nežiaducich reakcií znížil o 14,8 %. Hospitalizácia bola potrebná v troch prípadoch. Úmrtie v súvislosti s očkovaním zaznamenané nebolo.

Kontrola chladového reťazca pri uchovávaní vakcín bola vykonaná vo všetkých 1 096 pediatrických ambulanciách. Vzhľadom na aktuálnu situáciu v súvislosti s pandemiou Covid-19 bola v niektorých krajoch kontrola realizovaná písomnou formou. Z celkového počtu kontrolovaných obvodov má 826 (75,4 %) k dispozícii samostatné chladničky bez výparníka vybavené chladničkovými teplomermi určené výlučne na skladovanie očkovacích látok. Pri kontrole neboli zistené žiadne závažné nedostatky v skladovaní očkovacích látok ani v preplnení chladničiek.

Sledovanie odmietania pravidelného povinného očkovania detí RÚVZ v SR:

✓ v ročníkoch narodenia podliehajúcich aktuálnej kontrole očkovania bola najvyššia miera odmietania povinného očkovania na národnej úrovni zistená v rámci základného očkovania proti MMR v ročníkoch narodenia 2019 a 2018 (na úrovni 2,5 % a 2,4 %) a v rámci preočkovania v 6. roku života proti DI-TE-PER-POLIO v ročníku narodenia 2014 (2,4 %); najvyššia miera odmietania povinného očkovania zaznamenaná v Trenčianskom kraji.

✓ v ročníkoch narodenia detí, ktoré nepodliehali kontrole očkovania v uvedenom období, bolo zistených 477 odmietnutých povinných očkovaní v rámci základného očkovania a 516 odmietnutých očkovaní v rámci preočkovania. Pri preočkovaní proti MMR boli zistené odmietania očkovania u detí preočkovaných v 11. roku života (deti narodené do roku 2014, vrátane) a v 5. roku života (deti narodené od roku 2015). Zistených bolo 729 detí s nahláseným kompletným odmietnutím povinného očkovania, t. j. rodičia odmietli všetky povinné očkovania dieťaťa aj do budúcnosti. Kumulatívne je k 31. 8. 2021 v SR nahlásených 6 996 detí s kompletným odmietnutím povinného očkovania.

Vzhľadom na absenciu počítačového spracovania boli aj naďalej údaje o zaočkovanosti kontrolovaných ročníkov narodenia zisťované regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva zo zdravotnej dokumentácie detí.

ZÁKLADNÉ OČKOVANIE PROTI ZÁŠKRTU, TETANU, ČIERNEMU KAŠLU, VÍRUSOVEJ HEPATITÍDE B, HEMOFILOVÝM INVAZÍVNYM NÁKAZÁM, DETSKEJ OBRNE A PNEUMOKOKOVÝM INVAZÍVNYM OCHORENIAM

K 31. 8. 2021 V SR

Ročník narodenia 2019

(tab. č. 1a)

Celkový počet detí v ročníku	Spolu počet očkovaných		Počet očkovaných tromi dávkami kombinovanej vakcíny (DTaP-VHB-HIB-IPV)				Počet odmietnutých očkovaní bez ohľadu na počet podaných dávok	
			Infanrix Hexa		Hexacima		abs.	%
	abs.	%	abs.	%	abs.	%		
57 409	55 685	97,0	35 584	62,0	20 101	35,0	1 088	1,9

Ročník narodenia 2019

(tab. č. 1b)

Celkový počet detí v ročníku	Spolu počet očkovaných		Počet očkovaných tromi dávkami pneumokokovej konjugovanej vakcíny (PCV)				Počet odmietnutých očkovaní bez ohľadu na počet podaných dávok	
			PCV 10 Synflorix		PCV 13 Prevenar 13		abs.	%
	abs.	%	abs.	%	abs.	%		
57 409	55 606	96,9	16 917	29,5	38 689	67,4	1 133	2,0

**PREOČKOVANIE PROTI ZÁŠKRTU, TETANU,
ČIERNEMU KAŠLU A DETSKEJ OBRNE K 31. 8. 2021 V SR**

Ročník narodenia 2014 (preočkovanie v 6. roku života)

(tab. č. 2)

Celkový počet detí v ročníku	z toho počet			
	očkovaných vakcínou DTaP-IPV		odmietnutých očkovaní	
	abs.	%	abs.	%
54 507	52 245	95,9	1 335	2,4

Ročník narodenia 2007 (preočkovanie v 13. roku života)

(tab. č. 3)

Celkový počet detí v ročníku	z toho počet			
	očkovaných vakcínou dTaP-IPV		odmietnutých očkovaní	
	abs.	%	abs.	%
49 992	48 283	96,6	611	1,2

ZÁKLADNÉ OČKOVANIE PROTI OSÝPKAM, MUMPSU A RUŽIENKE

K 31. 8. 2021 V SR

Ročníky narodenia 2019, 2018

(tab. č. 4)

Ročník narodenia	Celkový počet detí v ročníku	Spolu počet očkovaných		Počet očkovaných vakcínou				Počet odmietnutých očkovaní	
		abs.	%	PRIORIX*		M-M-RVAXPRO		abs.	%
				abs.	%	abs.	%		
2019	57 409	54 779	95,4	44 865	78,1	9 914	17,3	1 422	2,5
2018	57 617	55 532	96,4	43 171	74,9	12 361	21,5	1 373	2,4

*vrátane očkovania vakcínou Priorix Tetra

PREOČKOVANIE PROTI OSÝPKAM, MUMPSU A RUŽIENKE

K 31. 8. 2021 V SR

Ročník narodenia 2009, 2008 (preočkovanie v 11. roku života)

(tab. č. 5)

Ročník narodenia	Celkový počet detí v ročníku	Spolu počet očkovaných		Počet očkovaných vakcínou				Počet odmietnutých očkovaní	
		abs.	%	PRIORIX*		M-M-RVAXPRO		abs.	%
				abs.	%	abs.	%		
2009	54 719	52 724	96,4	44 386	81,1	8 338	15,2	922	1,7
2008	52 667	51 093	97,0	41 401	78,6	9 697	18,4	724	1,4

*vrátane očkovania vakcínou Priorix Tetra

OČKOVANIE ŠTUDENTOV NADSTAVBOVÉHO ŠTÚDIA ZDRAVOTNÍCKEHO ZAMERANIA, LEKÁRSKYCH FAKÚLT A OSTATNÝCH FAKÚLT PROTI VÍRUSOVEJ HEPATITÍDE TYPU B K 31. 8. 2021 V SR

(tab. č. 6)

šk. rok 2020/2021	Celkový počet študentov	z toho počet očkovaných tromi dávkami	
		abs.	%

Nadstavbové štúdium zdravotníckeho zamerania	I. roč.	925	821	88,8
	II. roč.	677	666	98,4
	III. roč.	642	631	98,3
Spolu	2 244	2 118	94,4	

Lekárske fakulty *	I. roč.	1 531	1 458	95,2
	II. roč.	1 571	1 540	98,0
	III. roč.	1 503	1 446	96,2
	IV. roč.	1 418	1 403	98,9
	V. roč.	1 157	1 145	99,0
	VI. roč.	1 222	1 197	98,0
Spolu	8 402	8 189	97,5	

Fakulty zdravotníckeho zamerania	I. roč.	1 639	1 591	97,1
	II. roč.	1 386	1 368	98,7
	III. roč.	1 247	1 235	99,0
	IV. roč.	655	644	98,3

	V. roč.	623	599	96,1
Spolu		5 550	5 437	98,0

* vykazuje RÚVZ Bratislava, RÚVZ Martin, RÚVZ Košice; pokiaľ boli študenti očkovaní podľa trvalého bydliska, zašle príslušné RÚVZ údaje do RÚVZ, kde študent navštevuje LF

OČKOVANIE NOVORODENCOV HBsAg POZITÍVNYCH MATIEK PROTI VÍRUSOVEJ HEPATITÍDE B K 31. 8. 2021 V SR

(tab. č. 7)

Ročník narodenia	Počet detí pod- liehajúcich oč- kovaníu	Počet očkovaných					z toho počet detí, ktorým bol podaný aj HBIG *	
		tromi dávkami	iba		S p o l u		abs.	% z počtu očko- vaných
			dvoma dávkami	jednou dávkou	abs.	% z počtu podlieha- júcich		
2021 (do 31.8.)	37	8	14	15	37	100,0	34	91,9
2020	48	31	2	15	48	100,0	41	85,4

* hyperimúnnny ľudský gamaglobulín proti vírusovej hepatitíde typu B

OČKOVANIE PROTI VÍRUSOVEJ HEPATITÍDE B K 31. 8. 2021

Očkovanie pacientov hemodialýz a peritoneálnej dialýzy

Kontrolujú sa pacienti zaradení do dialyzačného programu v čase kontroly očkovania, resp. pacienti v príprave na zaradenie do dialyzačného programu.

(tab. č. 8)

Pacienti	Počet pacientov podliehajúcich oč- kovaníu	z toho počet			
		očkovaných aspoň jed- nou dávkou		neočkovaných*	
		abs.	%	abs.	%
zaradení do DP	1 845	1 776	96,3	68	3,7
v príprave do DP	795	759	95,5	X	

**OČKOVANIE PROTI VÍRUSOVEJ HEPATITÍDE B K 31. 8. 2021 V SR
VYBRANÉ SKUPINY OSÔB VYSTAVENÝCH ZVÝŠENÉMU RIZIKU
NÁKAZY VHB**

Očkovanie kontaktov osôb infikovaných vírusom hepatitídy typu B

(tab. č. 9a)

Skupina očkova- ných osôb	Počet novozi- tených osôb v období od 1. 9. 2020 do 31. 8. 2021	z toho počet očkovaných			Spolu počet očkova- ných	
		tromi dávkami	iba		abs.	%
			dvomi dávkami	jednou dávkou		
Kontakty chorých na VHB	48	37	5	0	42	87,5
Kontakty nosičov HBsAg	187	66	30	10	106	56,7
Spolu	235	103	35	10	148	63,0

Očkovanie ďalších osôb

(tab. č. 9b)

Skupina očkovaných osôb	Celkový počet osôb v zariadení	z toho počet kompletne očkovaných k 31. 8. 2021	
		abs.	%
Chovanci zariadení pre mentálne postihnutých	4 939	4 092	82,9
Deti v resocializač- ných strediskách pre drogovu závislé osoby	97	84	86,6
SPOLU	5 036	4 183	83,1

ODPORÚČANÉ OČKOVANIE PROTI VÍRUSOVEJ HEPATITÍDE A U DETÍ VO VEKU DVOCH ROKOV ŽIJÚCICH V MIESTACH S NÍZKYM SOCIÁLNO-HYGIENICKÝM ŠTANDARDOM, BEZ PRÍSTUPU K PITNEJ VODE, BEZ ODKANALIZOVANIA ODPADOVÝCH VÔD ALEBO S NÍZKYM ŠTANDARDOM BÝVANIA*

K 31. 8. 2021 V SR

Ročník narodenia 2019, 2018

(tab. č 10)

Ročník narodenia	Počet evidovaných dvojročných detí žijúcich v miestach s nízkym hygienickým štandardom*	z toho počet očkovaných				Spolu počet očkovaných	
		jednou dávkou		dvomi dávkami		abs.	%
		abs.	%	abs.	%		
2019	4 001	1 220	30,5	353	8,8	1 573	39,3
2018	4 168	1 154	27,7	1 592	38,2	2 746	65,9

* § 9 ods. 4 písm. b) vyhlášky MZ SR č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení neskorších predpisov

ODPORÚČANÉ OČKOVANIE ALEBO OČKOVANIE NA ŽIADOSŤ RODIČOV DETÍ DO 15 ROKOV ŽIVOTA K 31. 8. 2021 V SR

(tab. č. 11)

Očkovanie proti		Počet očkovaných detí				
		spolu	z toho očkovaných			revakcinovaných
			jednou dávkou	dvoma dávkami	tromi dávkami	
Kliešťovej encefalitíde		9 328	1 721	3 777	2 378	1 452
Chrápke	od 6 mesiacov do 3 rokov života	618	264	354	X	X
	od 3 rokov života	13 740	13 157	583	X	X
Vírusovej hepatitíde A		5 803	2 410	3 393	X	X
Meningokokovej meningitíde		4 600	3 684	134	X	780
Infekciám vyvolaným <i>S. pneumoniae</i>		329	326	X	X	3

(polysacharidová vakcína)					
Rotavírusovým infekciám	25 830	5 354	18 302	2 167	X
Ovčím kiahňam	1 973	684	1 289	X	X
HPV infekcii	13 514	5 799	7 005	644	X
Tuberkulóze	900	900	X	X	X
COVID-19	9 385	3 368	6 017	X	X
SPOLU	76 635	X	X	X	X

OČKOVANIE PROTI CHRÍPKE, INVAZÍVNYM PNEUMOKOKOVÝM OCHORENIAM A OCHORENIU COVID-19

U OSÔB UMIESTNENÝCH V ZARIADENIACH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V OBDOBÍ OD 1. 9. 2020 DO 31. 8. 2021 V SR

(tab. č. 12)

Vek očkovaných osôb v rokoch	Celkový počet osôb v zariadeniach sociálnych služieb	počet očkovaných vakcínou proti chrípke				počet očkovaných vakcínou proti pneumokokovým invazívnym ochoreniam		počet očkovaných vakcínou proti Covid-19*	
		Vaxigrip tetra	Influvac tetra	Spolu		abs.	%	abs.	%
				abs.	%				
0 - 5	183	17	12	29	15,8	9	4,9	0	0,0
6 -14	795	110	246	356	44,8	18	2,3	18	2,3
15 - 19	562	144	163	307	54,6	20	3,6	95	16,9
20 - 59	6 452	2 002	2 692	4 694	72,8	979	15,2	5 347	82,9
60 +	27 295	7 395	10 552	17 947	65,8	5 670	20,8	21 651	79,3
S p o l u	35 287	9 668	13 665	23 333	66,1	6 696	19,0	27 111	76,8

* odporúčané očkovanie

3. ČINNOSŤ V MEDZIREZORTNÝCH PRACOVNÝCH SKUPINÁCH A KOMISIÁCH

Činnosť v pracovných skupinách, komisiách a projektoch v rámci medzinárodnej spolupráce

V rámci činnosti v oblasti medzinárodnej spolupráce v priebehu roka 2022 odbory Sekcie epidemiológie a pripravenosti na pandémiu participovali na hlásení vybraných ochorení do medzinárodných sietí a zdieľaní informácií z oblasti prevencie infekčných ochorení. Spolupráca prebiehala najmä s medzinárodnými inštitúciami - Európska komisia (EK), Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) alebo Európske centrum pre prevenciu a liečbu ochorení (ECDC).

V oblasti očkovania:

- vypracoval materiál pre WHO/UNICEF „Joint Reporting Form on Vaccine Preventable Diseases“, v rámci ktorého zaslal údaje o chorobnosti a zaočkovanosťi proti očkovaním preventabilným ochoreniam, o indikátoroch imunizačného systému, spôsobe hradenia a počte dávok očkovacích látok použitých v rámci pravidelného povinného očkovania, vrátane podrobnej očkovacej schémy platnej v SR a údajov o dostupnej zaočkovanosťi proti jednotlivým ochoreniam Imunizačného programu, kedy po prvý krát predmetné hlásenie boli výlučne online formou,
- vypracoval materiál pre WHO „Annual Status Update on Measles and Rubella Elimination“ ohľadom údajov o vývoji epidemiologickej situácie, zaočkovanosťi a stratégie očkovania proti osýpkam a ružienke,
- vypracoval sa materiál pre WHO „Annual Progress Report on Polio Eradication Activities“, v rámci ktorého zaslal informácie o spôsobe a kompletnosti hlásenia prípadov na poliomyelitídu a ACHO, surveillance a údaje o zaočkovanosťi podľa zadaných indikátorov v súlade s Akčným plánom na udržanie stavu bez poliomyelitídy v Slovenskej republike;
- priebežne hlásil výskyt ACHO do WHO informačného systému CISID,
- pravidelne zasielal hlásenia do ECDC Tessy epidemiologického systému ohľadom výskytu chrípky a chrípke podobných ochorení na týždennej báze;
- pravidelne zasielal hlásenia do ECDC TESSy epidemiologického systému ohľadom výskytu ochorenia Covid-19 na týždennej báze.
- participoval na príprave stanovísk v rámci pracovnej skupiny Európskej komisie Health Security Committee,
- participoval na výmene informácií prostredníctvom EÚ systému rýchleho varovania EWRS.

4. GESTORSTVO PRI RIEŠENÍ PREVENTÍVNYCH PROGRAMOV A PROJEKTOV OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA VEREJNOSTI

4.1 Plnenie Národného Imunizačného Programu v SR

Úvod

Slovenská republika sa od roku 1986 riadi jednotným imunizačným programom, ktorého cieľom je eliminovať až eradikovať výskyt prenosných ochorení dôsledným zabezpečením efektívnej imunizácie detí a dospelých. Okrem toho zahŕňa kontrolu zaočkovanosťi, sledovanie nežiaducich účinkov po očkovaní, hodnotenie imunitného stavu populácie, sledovanie

výskytu ochorení, ktorým možno predchádzať očkovaním a sledovanie cirkulácie pôvodcov nákazy v populácii, resp. vo vonkajšom prostredí.

Program sa plní v súlade s odporúčaniami Svetovej zdravotníckej organizácie (SZO) a v súlade s praxou členských štátov krajín Európskej únie. Stratégia Svetovej zdravotníckej organizácie v oblasti očkovania je zameraná na jeho rozšírenie o ďalšie cieľové skupiny populácie, na zavádzanie nových očkovacích látok do bežnej praxe, nových očkovacích programov, ktoré znížia výskyt infekčných ochorení ovplyvniteľných očkovaním a zvýši sa bezpečnosť, účinnosť a compliance (akceptovateľnosť) cieľovej skupiny populácie.

Ciele

Národný imunizačný program sa zabezpečuje v súlade s cieľmi programu Svetovej zdravotníckej organizácie (SZO) č. 7 "Zdravie pre všetkých v 21. storočí".

Plnenie cieľov Svetovej zdravotníckej organizácie v Slovenskej republike

Dôsledným plnením Národného imunizačného programu sa podarilo väčšinu z prioritných cieľov v Slovenskej republike dosiahnuť. Slovensko patrilo medzi prvé štáty na svete, ktoré dosiahli elimináciu detskej obrny, a to 40 rokov pred jej dosiahnutím v rámci Euroregiónu SZO. K významnému poklesu chorobnosti na vírusovú hepatitídu typu B došlo od zavedenia pravidelného povinného očkovania dojčiat proti vírusovej hepatitíde typu B v roku 1998. V roku 2002 bola potvrdená eradikácia detskej obrny v Euroregióne SZO, vrátane Slovenskej republiky. Realizáciou systematického celoplošného očkovania sa podarilo eliminovať na území Slovenskej republiky tak závažné infekcie ako záškrt, tetanus detí a mladistvých a taktiež u ostatných ochorení zaradených do imunizačného programu sa výrazne redukoval ich výskyt. V roku 2018 bol evidovaný epidemický výskyt osýpok vo východnej časti Slovenska, ktorý pokračoval aj začiatkom roka 2019. Od roku 2020 sa osýpky v Slovenskej republike nezaznamenali.

Organizácia očkovania

Očkovanie sa realizuje v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a v súlade s jeho vykonávacím predpisom Vyhláškou 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení neskorších predpisov.

Očkovanie plánuje, organizuje, koordinuje a kontroluje Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v spolupráci s Regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v Slovenskej republike. V roku 2006 bola ministrom zdravotníctva Slovenskej republiky menovaná Pracovná skupina pre imunizáciu (PSPI). Pracovná skupina predkladá návrhy na antigénne zloženie očkovacích látok na pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých, odporúča mimoriadne očkovanie a aplikačné postupy pri použití očkovacích látok, navrhuje krátkodobú a dlhodobú stratégiu Národného imunizačného programu (NIP) v Slovenskej republike. Odporúča zavádzanie nových druhov očkovacích látok, nových druhov očkovania v Slovenskej republike a predkladá návrhy na zosúladenie stratégie Národného imunizačného programu v Slovenskej republike s odporúčaniami Svetovej zdravotníckej organizácie, Európskej komisie a s praxou členských štátov Európskej únie.

Do Národného imunizačného programu je zaradené pravidelné povinné očkovanie detí proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, vírusovej hepatitíde typu B, hemofilovým invazívnym nákazám, detskej obrne, pneumokokovým invazívnym ochoreniam, osýpkam, ružienke, mumpsu a povinné preočkovanie dospelých proti diftérii a tetanu. Národný imunizačný program ďalej zahŕňa povinné očkovanie osôb vo vysokom riziku nákazy proti tetanu,

hemofilovým invazívnym nákazám, pneumokokovým invazívnym ochoreniam, tuberkulóze, chrípke, vírusovej hepatitíde typu A, meningokokovým infekciám a besnote.

Okrem pravidelného povinného očkovania sa v Slovenskej republike odporúčajú a väčšinou aj realizujú nasledovné očkovania: proti vírusovej hepatitíde typu A, vírusovej hepatitíde typu B, meningokokovej meningitíde, pneumokokovým invazívnym ochoreniam, chrípke, hemofilovým invazívnym nákazám a kliešťovej encefalitíde, proti ľudskému papilomavírusu a rotavírusovým infekciám.

Prehľad najvýznamnejších zmien v stratégii pravidelného celoplošného očkovania v Slovenskej republike od roku 1998 je v **tabuľke 1**.

Tabuľka 1: PREHĽAD NAJVÝZNAMNEJŠÍCH ZMIEN V STRATÉGIÍ OČKOVANIA OD ROKU 1998

Očkovanie proti	Zmena	Rok
VHB	zavedenie povinného očkovania dojčiat	1998
Hib	zavedenie povinného očkovania dojčiat	2000
diftérii	zavedenie preočkovania 13 ročných detí (bivalentná vakcína proti záškrtu a tetanu)	2004
VHB	zavedenie povinného očkovania adolescentov	2004
poliomyelitíde	zavedenie povinného očkovania dojčiat neživou parenterálnou poliovakcínou, ktorá nahradila živú poliovakcínu	2005
diftérii, tetanu, čiernemu kašľu, detskej obrne, VHB a Hib	zavedenie očkovania hexavalentnou vakcínou s obsahom acelulárnej pertusickej zložky	2007
diftérii, tetanu a poliomyelitíde	zavedenie preočkovania 13 ročných detí trivalentnou očkovacou látkou	
pneumokokovým infekciám	zavedenie povinného očkovania dojčiat 7-valentnou očkovacou látkou	2009
diftérii a tetanu	zavedenie povinného preočkovania dospelých bivalentnou očkovacou látkou	
tuberkulóze	zrušenie preočkovania tuberkulín negatívnych detí v 11. roku života	2010
diftérii, tetanu, poliomyelitíde a čiernemu kašľu	zavedenie preočkovania v 13. roku života	
vírusovej hepatitíde typu A	zavedenie odporúčaného očkovania 2-ročným deťom žijúcim v zlých hygienických podmienkach plne hrazené z verejného poistenia	
tuberkulóze	zrušenie očkovania novorodencov	2012
osýpky	zavedenie preočkovania v 5. roku života	2019
HPV	- zavedenie odporúčaného očkovania pre 12-ročné dievčatá s čiastočnou úhradou zdravotnej poisťovne	2020
	- zavedenie odporúčaného očkovania pre všetky 12-ročné deti s plnou úhradou zdravotnej poisťovne	2022

Kontrola očkovania

V súlade so Zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v súlade s Vyhláškou 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení neskorších predpisov sa každoročne vykonáva administratívna kontrola pravidelného povinného očkovania, pri ktorej sa sleduje zaočkovanosť detí očkovaných vzhľadom na dosiahnutý vek. Zaočkovanosť sa vyhodnocuje na úrovni obvodov, okresov, krajov a celého Slovenska.

Tabuľka 2: POROVNANIE CHOROBNOSTI A ZAOČKOVANOSTI VYBRANÝCH INFEKČNÝCH OCHORENÍ PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM

Ochorenie	2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022	
	rel. chor.	zaoč.	rel. chor.	zaoč.	rel. chor.	zaoč.	rel. chor.	zaoč.	rel. chor.	zaoč.	rel. chor.	zaoč.	rel. chor.	zaoč.	rel. chor.	zaoč.
Záškrt	0	96,0	0	96,4	0	96,4	0	96,5	0	96,7	0	97,0	0,15	97,0	0,15	96,5
Tetanus	0	96,0	0	96,4	0	96,4	0	96,5	0	96,7	0,02	97,0	0	97,0	0	96,5
Čierny kašeľ	6,16	96,0	5,31	96,4	3,60	96,4	7,16	96,5	13,09	96,7	12,84	97,0	1,59	97,0	2,01	96,5
Osýpky	0	95,2	0	95,2	0,13	95,8	10,38	96,0	5,54	95,7	0	96,6	0	96,4	0	96,2
Ružienka	0	95,2	0	95,2	0	95,8	0	96,0	0	95,7	0	96,6	0	96,4	0	96,2
Mumps	31,49	95,2	3,73	95,2	0,53	95,8	0,24	96,0	0,24	95,7	0,17	96,6	0,05	96,47	0,24	96,2
Detská obrna	0	96,0	0	96,4	0	96,4	0	96,5	0	96,7	0	97,0	0	97,0	0	96,5
VHB	1,20	96,0	0,92	96,4	0,96	96,4	0,88	96,0	0,9	96,0	0,33	97,0	0,18	97,0	0,42	96,5
Hib	0,17	96,0	0,02	96,4	0,12	96,4	0,08	96,0	0,06	96,0	0,63	97,0	0,53	97,0	1,46	96,5
Pneumok. invazívne ochorenia	1,27	95,7	1,12	96,1	1,88	96,2	1,75	96,2	2,26	96,5	1,02	96,8	0,63	96,9	1,69	96,5

Záver:

Plnenie Národného imunizačného programu je v súčasnosti v Slovenskej republike zabezpečené a očkovanie proti jednotlivým infekčným ochoreniam je kompatibilné s očkovaním realizovaným v ostatných členských štátoch Európskej únie. Neplnenie Národného imunizačného programu by malo závažný dopad na zdravotný stav populácie Slovenska. Dôsledkom by bol vzostup chorobnosti a úmrtnosti na infekčné ochorenia ovplyvnené očkovaním, vznik epidémií ako aj znovuoobjavenie sa takých ochorení, ktoré sa u nás vďaka očkovaniu nevyskytujú už celé desaťročia. Okrem medicínskeho významu je systematické očkovanie dôležité aj po ekonomickej stránke. Náklady na liečbu, hospitalizáciu, liečbu komplikácií a ďalšie náklady v súvislosti s ochoreniami, ktorým možno predchádzať očkovaním sú neporovnateľne vyššie ako náklady na očkovanie. Je nevyhnutné udržať vysokú úroveň zaočkovanosti a zabezpečiť kolektívnu imunitu detskej populácie, zvyšovať zaočkovanosť dospelých a venovať osobitnú pozornosť očkovaniu ťažko dosiahnuteľných skupín populácie.

Vzhľadom na intenzívny pohyb obyvateľstva vo svete nie je vylúčené zavlečenie akejkoľvek infekčnej choroby do ktorejkoľvek krajiny vrátane Slovenska.

4.2 Surveillance infekčných ochorení

Epidemiologická situácia v Slovenskej republike v roku 2022

Cieľ:

1. Znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života.
2. Skvalitnenie surveillance prenosných ochorení.
3. Edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení.

V roku 2022 sa celoslovensky pokračovalo v priebežnom monitorovaní výskytu prenosných ochorení a v realizácii potrebných preventívnych a represívnych opatrení. Údaje z celoslovenskej epidemiologickej a laboratórnej surveillance boli vkladané, analyzované a registrované prostredníctvom epidemiologického informačného systému EPIS. Bola vypracovaná analýza výskytu ochorení v Slovenskej republike za rok 2022, analýza výskytu chrípky a chrípke podobných ochorení v chrípkovej sezóne 2021/2022 a vyhodnotenie zaočkovanosti proti chrípke. Pokračovala medzinárodná spolupráca a hlásenie ochorení do databáz ECDC a WHO.

Z celého územia Slovenskej republiky bolo okrem hromadne hlásených akútnych respiračných ochorení (ARO), chrípky a chrípke podobných ochorení (CHPO) a ochorenia na COVID 19, individuálne hlásených 54 393 prípadov prenosných ochorení, čo predstavuje nárast o 21,4% v porovnaní s rokom 2021. Výskyt ochorení bol sporadický, rodinný a epidemický. Hlásených bolo 498 epidemických výskytov, čo je pokles o 82,1% oproti predchádzajúcemu roku. Išlo predovšetkým o epidémie hepatitíd, salmonelóz, kampylobakteriéz, gastroenteritíd vyvolaných rotavírusmi a norovírusmi alebo epidémie gastroenteritíd s neobjasnenou etiológiou.

V skupine črevných nákaz nebolo zaznamenané ochorenie na detskú obrnu, botulizmus, brušný týfus a paratýfus. Pokles počtu ochorení sa zaznamenal v skupine salmonelóz (3 825 ochorení oproti 4 527 ochoreniam v roku 2021). Nárast počtu ochorení bol zaznamenaný na bacilárnu dyzentériu (184 ochorení oproti 132 ochoreniam v predchádzajúcom roku). Nárast ochorení sa zaznamenal v skupine hnačkových ochorení s objasnenou etiológiou (24 417 ochorení oproti 21 855 ochoreniam v roku 2021). V skupine hnačkových ochorení s neobjasnenou etiológiou bol taktiež zaznamenaný nárast výskytu ochorení (1 048 ochorení oproti 518 ochoreniam v roku 2021).

Nárast počtu ochorení bol zaznamenaný aj vo výskyte vírusovej hepatitídy typu A (v roku 2022 bolo hlásených 62 ochorení, v roku 2021 bolo hlásených 12 ochorení).

V skupine nákaz dýchacích ciest nebolo hlásené ochorenie na rubeolu. Hlásených bolo 13 ochorení na mumps.

V roku 2022 bolo v Slovenskej republike hlásených 1 835 494 prípadov akútnych respiračných ochorení ARO, čo predstavuje chorobnosť 76 606,7/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V porovnaní s rokom 2021, keď bolo hlásených 778 079 ochorení (chorobnosť 39 319,9/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov), došlo k vzostupu počtu hlásených ochorení o 136 %.

V roku 2022 bolo hlásených 161 053 prípadov chrípky a chrípke podobných ochorení (CHPO) s chorobnosťou 6 721,8/100 000 obyvateľov v starostlivosti hlásiacich lekárov. Uvedený počet prípadov CHPO predstavuje 8,7 % z celkového počtu ARO, kým rok predtým to bolo 5,2 %.

Na základe pokračujúceho monitorovania a hlásenia SARI (Severe Acute Respiratory Infection) mal Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v roku 2022 k dispozícii

aktuálne informácie o počte SARI, o hospitalizovaných pacientoch a o počte úmrtí osôb na SARI.

Od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022 bolo hlásených 64 prípadov SARI (chorobnosť 1,18/100 000) z toho bolo 32 mužov (50 %) a 32 žien (50 %).

V rámci celoslovenskej surveillancie chrípky bolo v roku 2022 vyšetrených 1 789 nazofaryngeálnych výterov a 1 097 dvojíc sér, z toho 540 vzoriek bolo pozitívnych (18,7 %). V 448 prípadoch boli izolované kmene vírusu chrípky, čo predstavuje 83,0 % z celkového počtu pozitívnych vzoriek. Zvyšné vzorky (92) predstavovali nechripkové etiologické agensy, čo predstavuje 17,0 % z celkového počtu pozitívnych vzoriek.

V roku 2021 bolo v Slovenskej republike hlásených 1 162 657 prípadov ochorenia na COVID 19 v porovnaní s rokom 2021, keď bolo hlásených 968 559 ochorení, došlo k nárastu počtu hlásených ochorení.

Z nákaz prenosných zo zvierat na človeka boli ochorenia na leptospirózu na podobnej úrovni ako v roku 2021 (1), nárast nastal pri ochorení na tularémiu (4 oproti 0 zaznamenaným ochoreniam v roku 2021). K nárastu počtu ochorení došlo u listeriózy (27 oproti 13 ochoreniam hláseným v roku 2021), k poklesu počtu ochorení u toxoplazmózy (61 oproti 79 v roku 2021). Nárast bol zaznamenaný aj u lymskej boreliózy (1 378 ochorení oproti 550 ochoreniam v roku 2021) a u ochorení na kliešťovú encefalitídu (205 ochorení oproti 93).

Z krvných nákaz bol zaznamenaný nárast v skupine ochorení na vírusovú hepatitídu typu B (23 oproti 10 ochoreniam v roku 2021) ako aj v skupine ochorení na vírusovú hepatitídu typu C (13 ochorení v porovnaní s 9 ochoreniami v roku 2021).

Z neuroinfekcií došlo k miernemu nárastu u bakteriálnych meningitíd (61 ochorení oproti 41 hlásených v roku 2021) rovnako aj u vírusových meningitíd (27 ochorení oproti 19 hlásených v roku 2021).

Z nákaz kože a slizníc nebolo zaznamenané ochorenie na tetanus. Výskyt svrabu zaznamenal v roku 2022 nárast z 883 ochorení hlásených v roku 2021 na 1 299 ochorení. Zaznamenali sa jedno ochorenie na plynovú flegmónu.

Z pohlavných nákaz bolo hlásených 414 prípadov gonokokových infekcií. Výskyt ochorení na syfilis zaznamenal v roku 2022 nárast z 321 ochorení hlásených v roku 2021 na 448 ochorení.

Od 1.1.2022 do 31.12.2022 bol v Slovenskej republike zaznamenaný nadpriemerný počet novo diagnostikovaných prípadov HIV infekcií a na celkovom počte nových prípadov sa opäť (ako v roku 2021) významne podieľali prípady diagnostikované u cudzincov pri ich pobyte na Slovensku.

U občanov Slovenskej republiky bolo od 01.01.2022 do 31.12.2022 diagnostikovaných a epidemiologicky vyšetrených 80 nových prípadov HIV infekcie (76 u mužov a 4 u žien).

V tomto období bolo diagnostikovaných a hlásených 9 prípadov syndrómu získanej imunitnej nedostatočnosti (AIDS) a 5 úmrtí pacientov s HIV infekciou.

U cudzincov pri ich pobyte v Slovenskej republike bolo od 01.01.2022 do 31.12.2022 hlásených 23 nových prípadov HIV infekcie (16 u mužov a 7 u žien), čo predstavuje 22,33% z prípadov zachytených v roku 2022 v Slovenskej republike.

4.3 Prevencia HIV/AIDS

HIV/AIDS predstavuje celosvetový problém. Na základe informácií z Európskeho centra pre kontrolu chorôb a Regionálneho úradu Svetovej zdravotníckej organizácie pre Európu za rok 2022, evidujeme 107 000 novo diagnostikovaných prípadov infekcie HIV v európskom regióne, vrátane 17 000 z krajín EÚ/EHP.

Sledovanie a kontrola HIV/AIDS sa v Slovenskej republike zaviedla už v roku 1985. Vyšetrovanie anti - HIV protilátok je v Slovenskej republike prístupné každému na vybraných regionálnych úradoch verejného zdravotníctva, v NRC pre prevenciu HIV/AIDS a v niektorých súkromných laboratóriách. Ak vyšetrovaná osoba trvá na anonymnom vyšetrení, je vyšetrená anonymne. Osoby s HIV/AIDS v Slovenskej republike sú dispenzarizované a je im zabezpečená adekvátna liečba. Viac ako 90% ľudí diagnostikovaných s HIV infekciou v Slovenskej republike je na antiretrovirálnej terapii. Správne nastavená liečba je veľmi dôležitá nielen pre ľudí žijúcich s HIV/AIDS, ale aj v prevencii a v spomalení šírenia tohto ochorenia.

Základnými nástrojmi prevencie sú aktivity ako testovanie, poradenstvo, sledovanie výskytu HIV/AIDS a zároveň liečba ako aj starostlivosť o osoby s HIV/AIDS. Poskytovaním kvalitnej liečby a dodržiavaním účinného liečebného režimu sa riziko prenosu HIV môže znížiť až o 96 %, čo z antivírusovej liečby robí účinný preventívny nástroj. Uvedené aktivity sú základnými nástrojmi na plnenie cieľov Národného programu prevencie HIV/AIDS v Slovenskej republike.

5. PLNENIE ĎALŠÍCH ÚLOH

Surveillance vybraných infekčných ochorení

5.1 Akútne chabé obrny

Činnosť epidemiologickej časti NRC pre poliomyelitídu vykonávaná pracovníkmi odboru epidemiológie bola v roku 2022 rovnako ako v predchádzajúcich rokoch zameraná predovšetkým na koordináciu celoslovenskej surveillance poliomyelitídy s osobitným dôrazom na zabezpečovanie plnenia úloh na udržanie stavu bez poliomyelitídy v Slovenskej republike. Išlo najmä o nasledovné úlohy:

Monitorovanie výskytu akútnych chabých obrn (ACHO)

V roku 2022 bolo v SR hlásených 14 akútnych chabých obrn (chorobnosť 0,26/100 000 obyvateľov) z toho u 10 dospelých osôb a štyroch detí do 15 rokov. Išlo o:

- Šesťročný dieťa z Vranova nad Topľou – Od 25.12.2021 rodičia pozorovali, že dieťa zvláštne chodí, vyhýbala sa prechádzkam. Neskôr ich upozornili v škôlke, že padá, sťažuje sa na miernu bolesť hlavy, po schodoch samostatne neprejde. Dňa 20. 1. 2022 bolo dieťa hospitalizované v DFN Košice na oddelení detskej neurológie. Pri prijatí bola neurologickým vyšetrením zistená chabá paraparéza DK, bez porúch citlivosti, bez sfinkterových ťažkostí. Suponovaná polyradikuloneuritída (sy. Guillaume-Barré). Laboratórne vyšetrenie vzorky stolice a likvoru bolo negatívne.
- 12-ročný chlapec bol prijatý na hospitalizáciu na Detské oddelenie NsP Š. Kuku ru v Michalovciach pre opakované vracanie pretrvávajúce cca 24 hodín a výraznú svalovú slabosť. Anamnesticky podľa matky už cca 2 týždne udával slabosť horných aj dolných končatín. Dieťa bolo následne preložené na KPAIM Košice. Neurologické vyšetrenie so záverom: chabá kvadrasympomatika v dif. dg. pri hypokaliemickej periodickej paralýze. Laboratórne vyšetrenia na poliovírusy a enterovírusy negatívne.
- Deväťročný dieťa hospitalizované na klinike pediatrie FNTN, kde bolo prijaté pre niekoľkodňovú anamnézu malátnosti s nauzeou. Počas hospitalizácie rozvoj dyzartrie, až afónia, porucha chôdze, sťažované prehltnutie. Neurologické vyšetrenie

s difúznym neurologickým nálezom – prítomná kmeňová symptomatológia, quadraparéza akcentovaná na DKK a l. sin, dystaxia, porucha stability a chôdze. V laboratórnych odberoch pozitivita na EBV a CMV v triede IgG aj IgM. Dieťa bolo následne preložené na Kliniku detskej neurológie NÚDCH BA kde bola realizovaná ďalšie diagnostika a terapia. Dieťa preložené na OAİM. Vzorok stolice nebolo možné odobrať nakoľko dieťa bolo ja UVP a dlhodobejšie nemalo stolicu. PCR metódou z likvoru – enterovírusy negat.

- Päťročné dieťa prijaté na DO NsP SNV pre chabú tetraparézu akcentovanú na DKK, polyartralgie a polymyalgie. V predchorobí udávaný ľahký úraz DKK. Realizované boli krvné odbery, základné biochem. a hemat. parametre boli v medziach normy, zápalová aktivita nízka, CK v norme. CT mozgu a C-úseku chrbtice bez patologického nálezu, MRI mozgu bolo negatívne. Vyšetrený likvor vykazoval nález protei-nocytologickej disociácie. Serológie boli negatívne.

Ostatných 10 ochorení sa vyskytlo u dospelých osôb vo veku 46 až 77 rokov. Tri ochorenia sa vyskytli v okrese Trenčín, dva v okrese Vranov nad Topľou a Veľký Krtíš, a po jednom ochorení v okresoch Nové Mesto/Váhom, Prievidza a Lučenec (**Tab. č. 1**).

Pacienti boli epidemiológmi vyšetrení do 48 hodín od hlásenia, resp. zistenia ochorenia. Výsledky všetkých vyšetrených vzoriek odobratých od chorých na pokus o izoláciu poliovírusov boli negatívne.

Akútne chabé obrny, SR 2022 výskyt podľa okresov

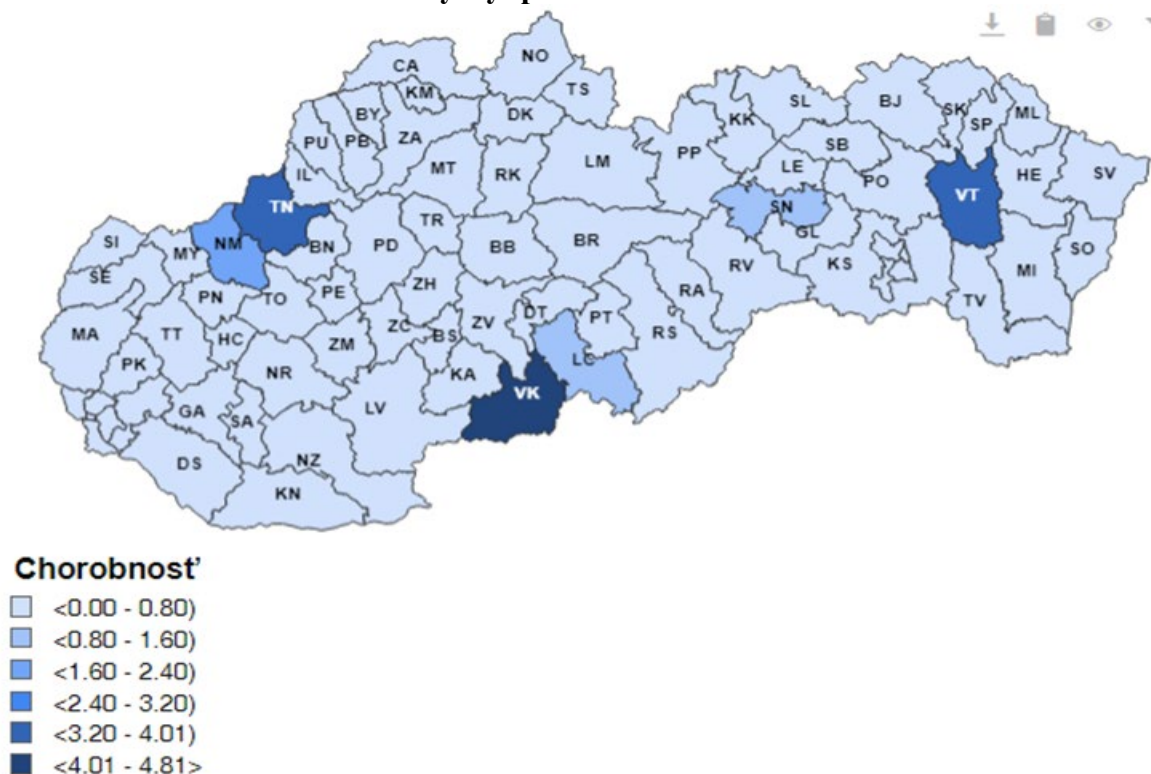
Tab. č. 1

Kraj	Počet ochorení		Okres	Počet ochorení	
	abs.	chorobnosť na 100 000		abs.	chorobnosť na 100 000
Trenčiansky	6	1,05	Trenčín	4	3,52
			Nové mesto/Váhom	1	1,63
			Prievidza	1	0,77
Banskobystrický	4	0,64	Veľký Krtíš	3	7,21
			Lučenec	1	1,43
Prešovský	3	0,37	Vranov/Topľou	3	3,79
Košický	1	0,13	Spišská Nová Ves	1	1,01
Slovenská republika	14	0,26		14	0,26

Zdroj: EPIS

Mapa

Akútne chabé obrny, SR 2022 výskyt podľa okresov



Zdroj: EPIS

Očkovanie detskej populácie proti poliomyelitíde

Kontrola zaočkovanosťi detskej populácie proti poliomyelitíde v Slovenskej republike bola vykonaná k 31. 8. 2022. Zaočkovanosť dojíat proti poliomyelitíde sa zisťovala v rámci základného očkovania kombinovanou vakcínou proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, infekciám vyvolaným H. influenzae typu b, vírusovej hepatitíde typu B a detskej obrne.

• základné očkovanie dojíat tromi dávkami hexavalentnej vakcíny proti DI-TE-PER-VHB-HIB-POLIO:

ročník 2020: SR – 96,5 %; kraje - od 95,5% (Košický kraj) do 98 % (Trnavský kraj).

Na celoslovenskej aj krajskej úrovni zaočkovanosť neklesla pod 95 %. Celoslovenský priemer zaočkovanosťi nedosiahli štyri kraje a to Košický kraj (95,5 %), Prešovský kraj (95,7 %), Trenčiansky kraj (95,8 %) a Banskobystrický kraj (96,4 %). Na okresnej úrovni hranicu 95 % zaočkovanosťi nedosiahlo 13 okresov.

Z celkového počtu 56 765 detí v ročníku narodenia bolo vakcínou INFANRIX HEXA očkovaných 50,1 % detí, vakcínou HEXACIMA bolo očkovaných 46,4 % detí.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo bez ohľadu na počet podaných dávok zistených 1 060 odmietnutých povinných očkování, čo predstavuje 1,9 % z celkového počtu detí v kontrolovanom ročníku narodenia. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji (3,2 %).

• preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 6. roku života:

ročník 2015: SR - 95,5 %; kraje - od 93,8 % (Bratislavský kraj) do 96,9 % (Trnavský kraj).

Na úrovni krajov klesla zaočkovanosť pod 95 % v dvoch krajoch a to v Bratislavskom kraji

(93,8 %) a v Trenčianskom kraji (94,5 %). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli tri kraje a to Bratislavský kraj (93,8 %), Trenčiansky kraj (94,5 %) a Žilinský kraj (95,4 %). Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosti nedosiahlo 23 okresov. Na očkovanie bola použitá tetravalentná vakcína INFANRIX POLIO a TETRAXIM.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo z celkového počtu 56 061 detí zistených 1 565 odmietnutých povinných očkovaní, čo predstavuje 2,8 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji (4,4 %), Bratislavskom kraji (3,6 %), Žilinskom kraji (3,5 %) a v Nitrianskom kraji (3,1 %).

• **preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 13. roku života:**

ročník 2008: SR – 96,3 %; kraje - od 93,8 % (Košický kraj) do 98,5 % (Trnavský kraj). Na celoslovenskej úrovni neklesla pod 95 %. Na krajskej úrovni zaočkovanosť klesla pod 95 % v dvoch krajoch a to v Košickom kraji (93,8 %) a Bratislavskom kraji (94,2 %). Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli uvedené dva kraje. Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosti nedosiahlo 11 okresov. Na očkovanie bola použitá tetravalentná vakcína BOOSTRIX POLIO.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo z celkového počtu 52 587 detí zistených 733 odmietnutých povinných očkovaní, čo predstavuje 1,4 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (2,2 %) a v Trenčianskom kraji (2,2 %).

Sledovanie cirkulácie poliovírusov a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí

Enviromentálna surveillance sa v Slovenskej republike vykonáva už od roku 1970, a to sledovaním cirkulácie poliovírusov a iných enterovírusov vyšetrením odpadových vôd. NRC pre poliomyelitídu pravidelne monitoruje odpadové vody na prítomnosť poliovírusov a iných enterovírusov podľa ním vypracovaného harmonogramu odberov.

Na obdobie marec 2022 – február 2023 bol v NRC pre poliomyelitídu v zmysle nariadenia HH SR – „Celoplošné vyšetrenie odpadových vôd v SR na prítomnosť poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí“ vypracovaný časový harmonogram na odber odpadových vôd, ktorý bol rozposlaný na príslušné RÚVZ v Bratislavskom, Trnavskom, Nitrianskom a Trenčianskom kraji.

V rámci **západoslovenského regiónu** boli v roku 2022 v NRC pre poliomyelitídu vyšetrené odpadové vody zo 16-tich odberových lokalít – čističiek odpadových vôd (ČOV) a troch utečeneckých táborov (ZT Rohovce, ÚPZC Medveďov a PT Gabčíkovo).

Vzorky boli vyšetrené podľa štandardných metodík WHO, v pokuse o izoláciu vírusu na bunkových substrátoch RD(A) a L20B. Pozitívne výsledky kultivácií na prítomnosť enterovírusov na bunkových kultúrach boli potvrdené aj molekulárno – biologickými metódami – RT PCR.

Počet odobratých vzoriek odpadových vôd bol 134, čo po opracovaní metódou dvojfázovej separácie – spodná fáza (SF), interfáza (IF), predstavuje celkovo 268 vzoriek.

Zo 77 pozitívnych vzoriek zo 49-ich odberov boli izolované 2x PV3SI (4 vzorky), 1x CVB1 (2 vzorky), 4x CVB4 (8 vzoriek), 6xCVB5 (9 vzoriek), 7xECHO11 (12 vzoriek), 3xECHO15 (6 vzoriek), 3x ECHO25 (4 vzorky), 2x ECHO3 (3 vzorky), 1x ECHO30 (1 vzorka), 21x NPEV bližšie neidentifikovaný (30 vzoriek).

Izolované poliovírusy typ 3 boli Regionálnym referenčným laboratóriom v Helsinkách potvrdené ako Sabin like. Obidva odbery boli realizované v odberovej lokalite ČOV v Štúrove s odstupom 3 mesiacov. Ďalších 5 odberov v tejto lokalite bolo buď negatívnych na prítomnosť enterovírusov (3) alebo s pozitívnou izoláciou NPEV (2).

Všetky vzorky odpadových vôd sú priebežne počas celého roka zapisované do on-line databázy WHO LDMS (Laboratory Data Management System).

Výsledky vyšetřovania vzoriek odpadových vôd na prítomnosť poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí sú súčasťou „Annual Update on Polio Eradication Activity – národnej dokumentácie“, ktorú Slovenská republika každoročne predkladá Regionálnej certifikačnej komisii SZO a „National Polio Laboratory Checklist for Annual WHO Accreditation“.

NRC naďalej pokračovalo v spolupráci s Regionálnym Referenčným Laboratóriom WHO v Helsinkách, ktoré vykonáva ITD izolovaných poliovírusov.

NRC sa v roku 2022 zúčastnilo na „WHO Global Polio Laboratory Network Virus Isolation proficiency test (VIPT 2022-1)“ v ktorom dosiahlo 100%-nú úspešnosť.

V rámci **stredoslovenského regiónu** boli v roku 2022 vo virologickom laboratóriu OLM RÚVZ v Banskej Bystrici vyšetrené odpadové vody z 13-tich odberových lokalít - čističiek odpadových vôd (ČOV) v 13-tich okresoch Banskobystrického a Žilinského kraja a jedného záchytného utečeneckého tábora vo Veľkom Krtíši - Opatovej. Jedna vzorka bola odobratá zo záchytného tábora pre utečencov z Ukrajiny v Liptovskom Mikuláši. Vzorky boli vyšetrené podľa štandardných metodík WHO v pokuse o izoláciu vírusu na bunkových substrátoch RD-A, Hep2 a L20B.

Počet odobratých vzoriek odpadových vôd bol 85, čo po opracovaní metódou dvojfázovej separácie – spodná fáza (SF), interfáza (IF), predstavuje celkovo 170 vzoriek. 83 odpadových vôd – 166 vzoriek má ukončené vyšetrenie. Za uvedené obdobie nebol izolovaný žiadny poliovírus, z ostatných enterálnych vírusov to bol 1x Coxsackie B4 z ČOV Liptovský Mikuláš, 1x Coxsackie B5 z ČOV Martin a 3x NPEV z ČOV Lučenec, Dolný Kubín a Žiar nad Hronom.

V rámci **východoslovenského regiónu** boli v roku 2022 vo virologickom laboratóriu OLM RÚVZ v Košiciach vyšetrené odpadové vody z 13-tich odberových lokalít – čističiek odpadových vôd (ČOV) a jedného záchytného utečeneckého tábora ÚPZC Sečovce okr. Trebišov. Vzorky boli vyšetrené podľa štandardných metodík WHO v pokuse o izoláciu vírusu na bunkových substrátoch RD-A, Hep2 a L20B.

V roku 2022 bolo vyšetrených 94 vzoriek odpadových vôd, z toho 10 bolo pozitívnych:

1 x ECHO vírus 3, 1x ECHO vírus 11, 4x Coxsackievírus B5 a 4x non-polio enterovírusy. V hodnotenom období sme vyšetřili na prítomnosť enterovírusov 168 klinických materiálov od 143 pacientov, z toho v 1 stolici bol kultivačne dokázaný Coxsackievírus B5.

Potvrdenie a identifikácia izolovaných enterovírusov boli urobené v NRC pre poliomyelitídu na ÚVZ SR v Bratislave vírusneutralizačným a RT-PCR testom.

Nepriamy dôkaz: dôkaz protilátok:

Metódou ELISA na dôkaz špecifických protilátok triedy IgM, IgG a IgA proti enterálnym vírusom bolo vyšetřených 289 sér od 263 pacientov. Z toho malo pozitívne protilátky triedy IgM 20 vzoriek, IgG 19 vzoriek a IgA malo 29 vzoriek.

Medzinárodná spolupráca pri zabezpečovaní surveillance poliomyelitídy

Okrem zasielania týždenných hlásení do WHO, bol pre európsku regionálnu certifikačnú komisiu WHO (RCC) v roku 2022 spracovaný aktualizovaný materiál o všetkých aktivitách realizovaných v priebehu roka 2021 na udržanie stavu eradikácie poliomyelitídy v Slovenskej republike. Materiál obsahuje predpísané kapitoly o činnosti členov Národnej certifikačnej komisie, imunizačných aktivitách, výsledkoch epidemiologickej a laboratórnej surveillance, vrátane laboratórneho uchovávaní divých poliovírusov.

5.2 Surveillance meningokokových invazívnych ochorení

V roku 2022 pracovníci Sekcie epidemiológie a pripravenosti na pandémiu ÚVZ SR pokračovali v koordinovaní celoslovenskej surveillance invazívnych meningokokových

ochorení. Zabezpečoval sa týždenný zber a vyhodnocovanie údajov o týchto ochoreniach zo všetkých okresov Slovenskej republiky v spolupráci s NRC pre meningokoky, s príslušnými Odbormi epidemiológie regionálnych úradov verejného zdravotníctva SR a s vybranými klinickými pracoviskami v rámci SR.

Analýza výskytu meningokokových invazívnych ochorení - A 39

V roku 2022 bolo v Slovenskej republike hlásených 30 invazívnych meningokokových ochorení, čo predstavuje chorobnosť 0,55/100 000 obyvateľov. V porovnaní s rokom 2021 chorobnosť stúpila o 37,5 %. Vývoj chorobnosti na meningokokové invazívne ochorenia od roku 1987 je zobrazený v Grafe 1. Výskyt ochorení bol prevažne sporadický. Meningokové ochorenia sa vyskytovali v rovnakom počte u žien (50 %) ako u mužov (50 %). Klinicky išlo v 18 prípadoch o meningitídu, v šiestich prípadoch o sepsu, v štyroch prípadoch o sepsu s meningitídou a v dvoch prípadoch o Waterhouseov-Friderichsenov syndróm.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov Slovenska s výnimkou Trenčianskeho kraja, Trnavského kraja a Žilinského kraja. Najvyššia chorobnosť bola v Prešovskom kraji (1,86/100 000). Ochorenia sa vyskytli v 18 (22,8 %) zo 79 okresov Slovenska. Najvyššia chorobnosť na 100 000 obyvateľov bola zaznamenaná v okrese Sabinov (13,2), (Tab. 1, Mapa).

Ochorenia sa vyskytli vo všetkých vekových skupinách okrem 20 – 24 ročných. Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola rovnako ako v predchádzajúcich rokoch evidovaná u 0 ročných detí (19,29/100 000) a u 1 – 4 ročných detí (4,21/100 000), (Tab. 2).

V roku 2022 sa v Národnom referenčnom centre pre meningokoky ÚVZ SR rámci vyšetrovania vzoriek potvrdil pôvodca *N. meningitidis* - séroskupina B v 19 prípadoch, séroskupina NG (not groupable) ako neurčiteľná v siedmich prípadoch, séroskupina W 135 a séroskupina Y v jednom prípade.

Hlásených bolo 13 úmrtí, čo predstavuje 43,3 % zo všetkých prípadov ochorenia. Úmrtia boli vyvolané *N. meningitidis* séroskupinou B a séroskupinou NG (not groupable).

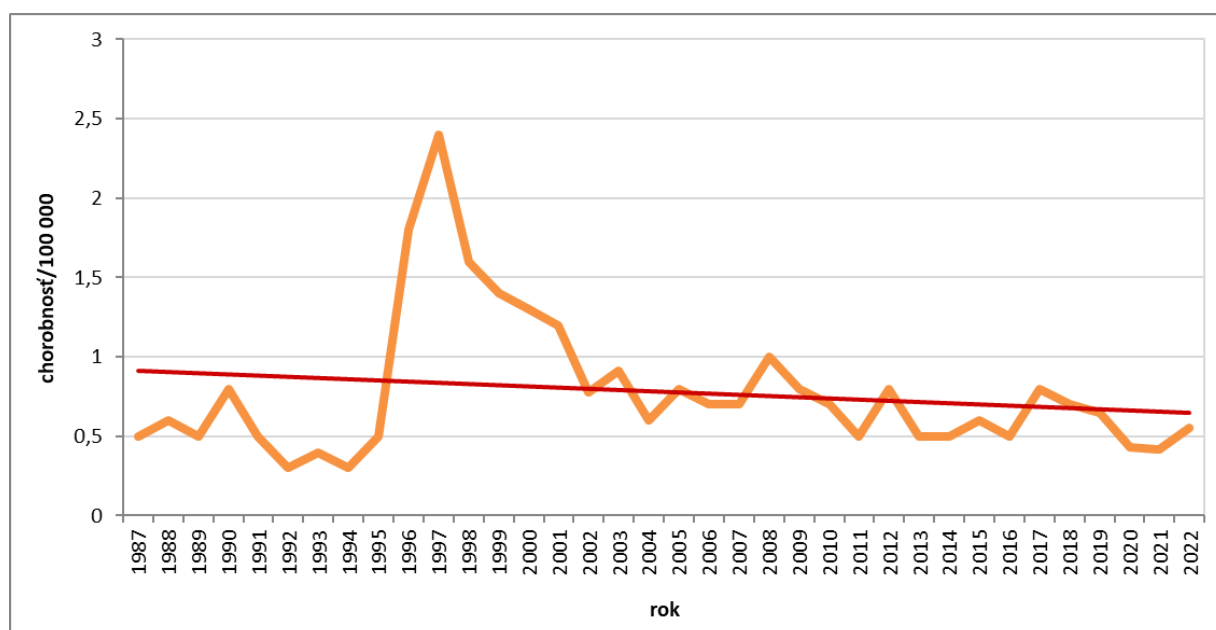
Očkovanie neevidujeme ani u jedného prípadu ochorenia.

**Tabuľka 1: INVAZÍVNE MENINGOKOKOVÉ OCHORENIA, SR, 2022
VÝSKYT PODĽA OKRESOV A KRAJOV**

Kraj	Počet ochorení		Okres	Počet ochorení	
	abs.	chorobnosť na 100 000		abs.	chorobnosť na 100 000
Bratislavský	3	0,41	Bratislava V	1	0,82
			Bratislava III	1	1,30
			Malacky	1	1,27
Nitriansky	1	0,15	Zlaté Moravce	1	2,45
Banskobystrický	3	0,48	Velký Krtíš	1	2,40
			Zvolen	1	1,21
			Rimavská Sobota	1	2,49
Prešovský	15	1,86	Sabinov	8	13,20
			Kežmarok	2	2,69
			Poprad	2	1,95
			Bardejov	1	1,32
			Stará Ľubovňa	1	1,89
			Vranov nad Topľou	1	1,26
Košícký	8	1,03	Michalovce	1	0,92
			Trebišov	2	1,93
			Spišská Nová Ves	3	3,04
			Gelnica	1	3,16
			Košice okolie	1	0,77
Slovenská republika	30	0,55		30	0,55

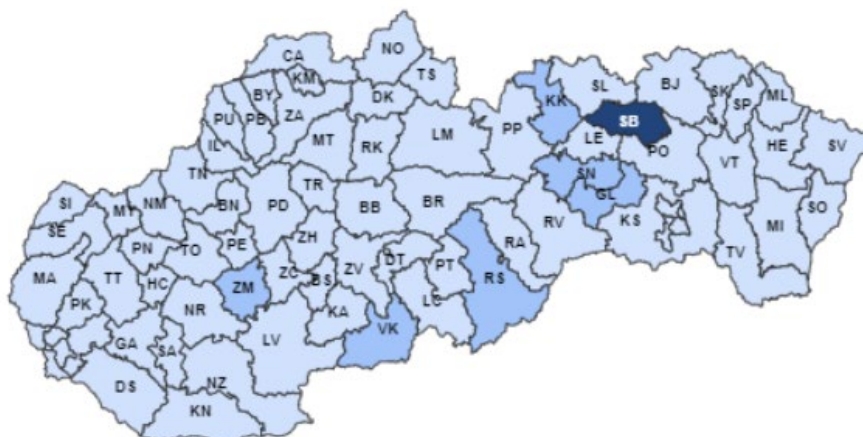
Zdroj: EPIS

Graf 1: MENINGOKOKOVÉ INVAZÍVNE OCHORENIA V SR, 1987 – 2022

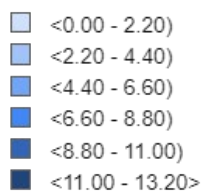


Zdroj: EPIS

Mapa : INVAZÍVNE MENINGOKOKOVÉ OCHORENIA, VÝSKYT PODĽA OKRESOV, SR, 2022



Chorobnosť



Zdroj: EPIS

**Tabuľka 2: INVAZÍVNE MENINGOKOKOVÉ OCHORENIA, SR, 2022
VEKOVŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ**

Veková skupina	Počet ochorení	
	abs.	chor.
0	11	19,29
1 – 4	10	4,21
5 – 9	1	0,34
10 – 14	1	0,35
15 – 19	1	0,38
20 – 24	0	0,00
25 – 34	2	0,28
35 – 44	1	0,11
45 – 54	1	0,13
55 – 64	1	0,14
65 +	1	0,11
Spolu	30	0,55

Zdroj: EPIS

Analýza výskytu podľa kalendárnych mesiacov ukázala, že najviac ochorení vzniklo

v mesiaci január, marec, máj a október (4), t. j. 13,3 % (Tab. 3).

**Tabuľka 3: INVAZÍVNE MENINGOKOKOVÉ OCHORENIA, SR, 2022
SEZÓNNY VÝSKYT OCHORENÍ**

Mesiac	Počet ochorení	
	abs.	%
Január	4	13,3
Február	3	10
Marec	4	13,3
Apríl	2	6,7
Máj	4	13,3
Jún	1	3,3
Júl	1	3,3
August	1	3,3
September	3	10
Október	4	13,3
November	2	6,7
December	1	3,3
Spolu	30	100,0

Zdroj: EPIS

Medzinárodná spolupráca:

– Pravidelné hlásenia požadovaných molekulárnych charakteristík invazívnych kmeňov sa vkladajú do európskej siete European Meningococcal Epidemiology in Real Time (EMERT), ktorá bola zriadená v rámci európskej meningokokovej a hemofilovej spoločnosti (European Meningococcal and Haemophilus Disease Society EMGM). Molekulárne údaje sa zároveň vkladajú do EPIS, kde NRC pre meningokoky ÚVZ SR vkladá aj údaje MIC mg/L PNC, CTX, CIP, RIF.

– Dáta klasickej a molekulárnej surveillancie (molekulárna epidemiológia) invazívneho meningokokového ochorenia sa hlásia do databázy TESSy (The European Surveillance System) a do databázy PubMLST (Public databases for molecular typing and microbial genome diversity).

5. 3. Analýza výskytu akútnych respiračných ochorení (ARO) a chrípky a chrípke podobných ochorení na Slovensku v roku 2022

Akútne respiračné ochorenia

V roku 2022 bolo v Slovenskej republike hlásených 1 835 494 prípadov akútnych respiračných ochorení ARO, čo predstavuje chorobnosť 76 606,7/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (Tab. 1). V porovnaní s rokom 2021, keď bolo hlásených 778 079 ochorení (chorobnosť 39 319,9/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov), došlo k vzostupu počtu hlásených ochorení o 136 %.

Tabuľka 1: POČTY OCHORENÍ A CHOROBNOŠŤ NA ARO PODĽA KRAJOV A VEKOVÝCH SKUPÍN, SR 2022

Územná jednotka	Počet ochorení vo vekovej skupine					Spolu	Chorobnosť na 100 000
	0 - 5 r.	6 - 14 r.	15 - 19 r.	20 - 59 r.	60 + r.		
Bratislavský kraj	11 339	10 663	3 905	28 499	7 059	61 465	103 550,7
Trnavský kraj	54 546	53 467	23 275	82 868	22 579	236 735	94 815,7
Trenčiansky kraj	35 363	40 251	19 919	53 685	21 402	170 620	62 750,5
Nitriansky kraj	53 957	59 555	27 807	74 856	20 162	236 337	79 157,8
Žilinský kraj	76 337	75 173	33 056	83 336	28 306	296 208	80 878,1
Banskobystrický kraj	40 019	46 939	24 431	66 065	24 623	202 077	59 452,9
Prešovský kraj	81 307	81 046	36 104	77 592	25 245	301 294	82 715,0
Košický kraj	83 812	82 486	36 576	102 787	25 097	330 758	75 738,6
SR	436 680	449 580	205 073	569 688	174 473	1 835 494	76 606,7

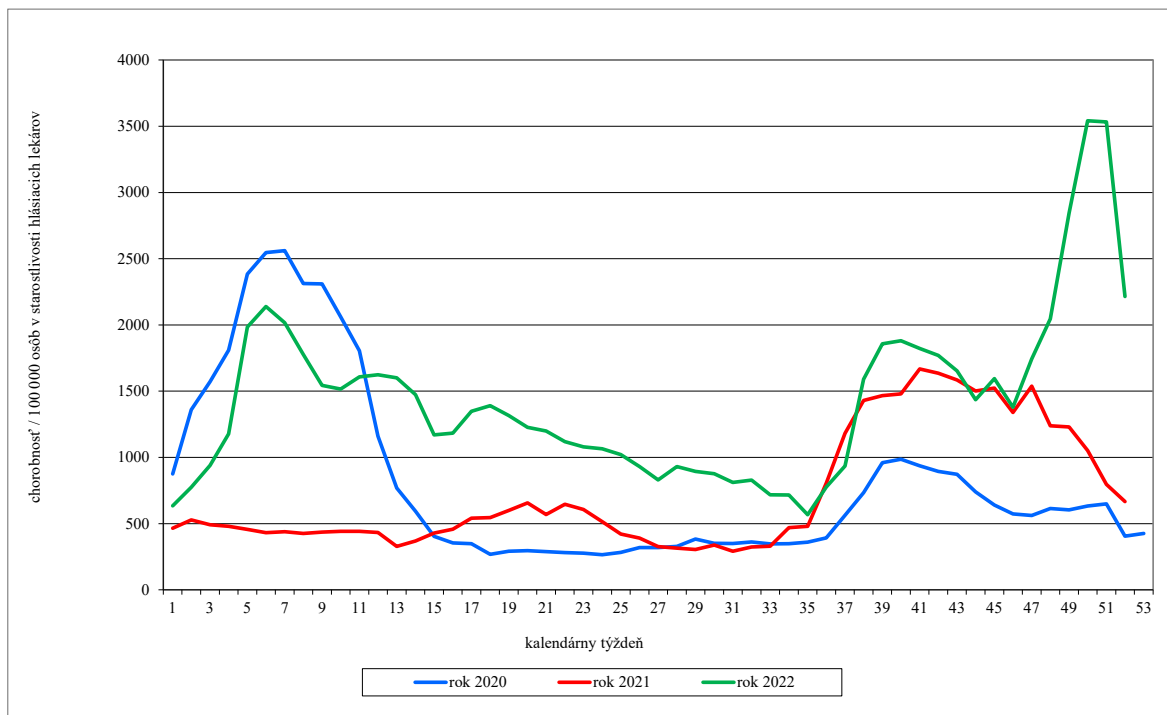
Na začiatku roka 2022 najvyššiu chorobnosť vo výskyte akútnych respiračných ochorení (ARO) evidujeme v 6. kalendárnom týždni 2022, kedy ochorelo 57 544 osôb, čo predstavuje chorobnosť 2 138,9/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V tomto období boli zaznamenané početné lokálne epidémie. Chorobnosť na ARO v čase vrcholiaceho výskytu ochorení okolo 6. až 9. kalendárneho týždňa bola výrazne vyššia v porovnaní s predchádzajúcim kalendárnym rokom. V roku 2021 sa v čase zvyčajne vrcholiaceho výskytu ochorení zaviedli protiepidemické opatrenia v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19, ktoré mali dopad na výrazne nižšiu chorobnosť na ARO. V 7. kalendárnom týždni 2022 je pozorovaná ešte stále relatívne vysoká chorobnosť 2 015,8/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov, ktorá mala nasledujúce týždne len mierne klesajúci charakter. Chorobnosť sa držala v priebehu roka do 35. kalendárneho týždňa 2022 nad úrovňou 567,6/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov, čo je výrazne vyššia chorobnosť v porovnaní s predchádzajúcimi dvoma rokmi. Počnúc 35. kalendárnym týždňom sa výskyt ochorení a krivky chorobnosti za rok 2022 a 2021 len na pár týždňov postupne k sebe mierne priblížili. Od 38. kalendárneho týždňa 2022 je evidovaný opäť výrazný vzostup chorobnosti (1 589,8/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov), s miernym ustálením od 41. týždňa a opätovným vzostupom od 47. týždňa (1 743,7/100 000) s dosiahnutím maxima za rok 2022 v 50. kalendárnom týždni 2022, kedy ochorelo 97 579 osôb, s hodnotou chorobnosti 3 542,3/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (**Graf 1a**).

Špecifickosť krivky chorobnosti za rok 2022 pozorujeme od 18. do 34. kalendárneho týždňa, kedy krivka dosahuje hodnoty, ktoré sú v porovnaní s predchádzajúcimi dvoma rokmi relatívne vysoké, ale v porovnaní s predpandemickým obdobím sú hodnoty relatívne podobné. Ďalej pozorujeme jej netypický prudký vzostup od 47. kalendárneho týždňa 2022 s vyvrcholením chorobnosti ešte pred vianočnými prázdninami v 50. kalendárnom týždni, kedy bola na Slovensku vyhlásená celoštátnej chrípková epidémia. Zvyčajne k tomuto vyvrcholeniu a dosiahnutiu maxima chorobnosti v predchádzajúcich rokoch a najmä v rokoch pred pandemiou COVID – 19 dochádzalo až na prelome mesiacov január a február, teda okolo 6. až 9. kalendárneho týždňa (**Graf 1b**).

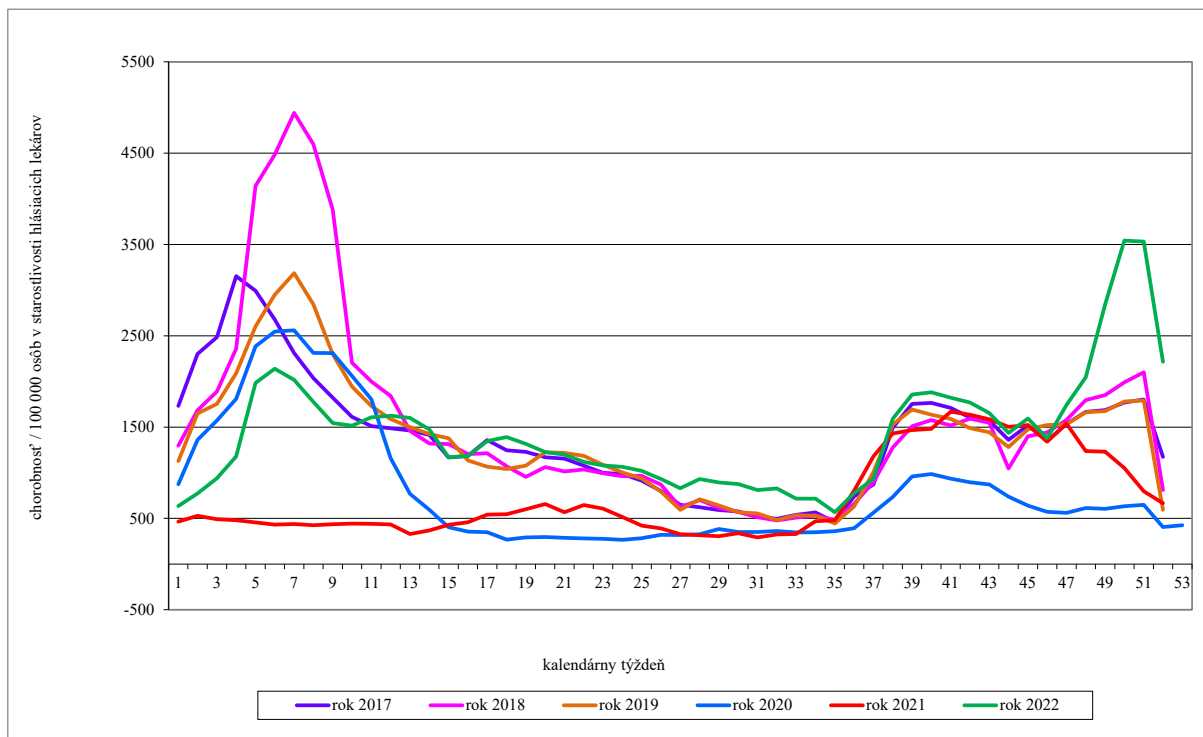
V roku 2022 v jednotlivých predškolských a školských zariadeniach bolo spolu evidovaných 2 906 prerušení výchovno-vzdelávacieho procesu. Štyri prerušenia boli evidované v jasliach, 1 495 v materských školách, 1 292 na zakladaných školách, 115 na stredných školách. V období od 1. kalendárneho týždňa do 18. kalendárneho týždňa boli evidované len sporadické prerušenia výchovno-vzdelávacieho procesu, s najvyšším výskytom v 5. kalendárnom týždni 2022, (60 výchovno-vzdelávacích zariadení). Od 40. kalendárneho týždňa boli hlásené opäť len sporadické prerušenia výchovno-vzdelávacieho procesu a až v 49. kalendárnom týždni

dochádza k prudkému vzostupu zavretých škôl s maximom v 51. kalendárnom týždni 2022 (1 168). Následne v 52. kalendárnom týždni nebol prerušený výchovno-vzdelávací proces v dôsledku chrípkových prázdnin na celom území Slovenska.

Graf 1a: CHOROBNOSŤ NA ARO PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR 2020, 2021, 2022



Graf 1b: CHOROBNOSŤ NA ARO PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022



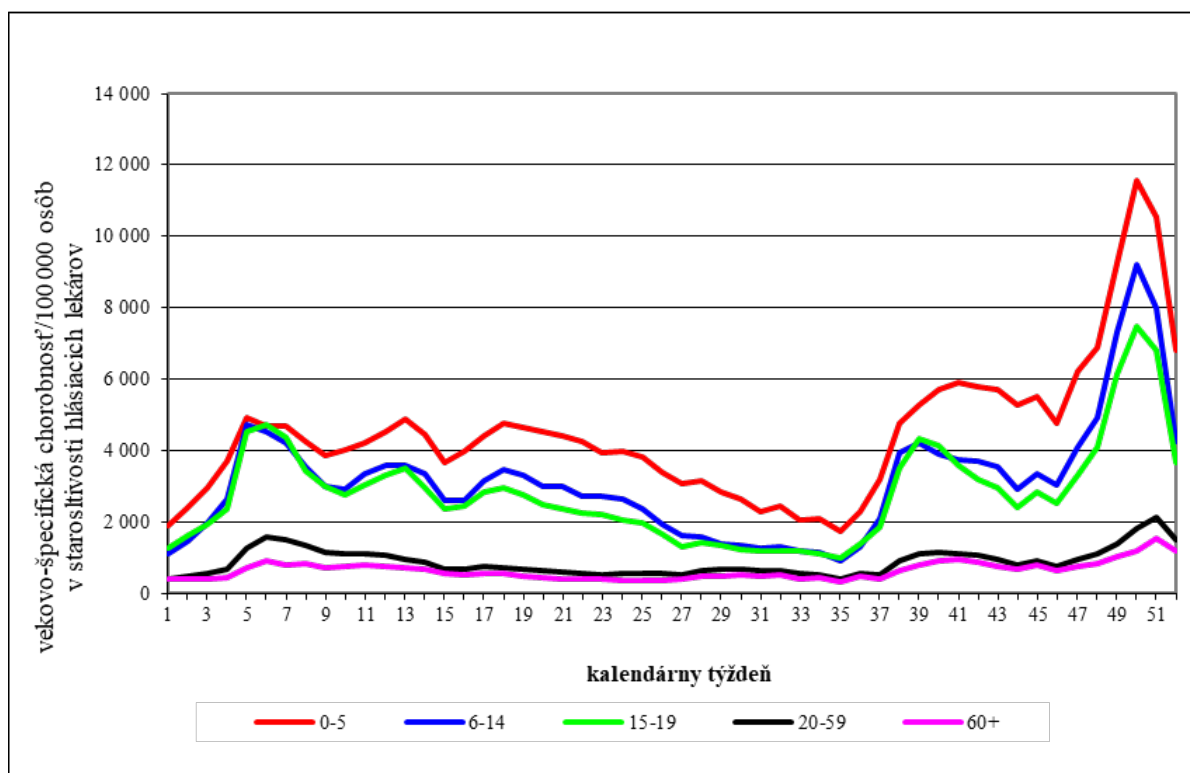
Najvyššia incidencia akútnych respiračných ochorení bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (103 550,7/100 000). Nad úroveň celoslovenskej chorobnosti bola najvyššia chorobnosť v Trnavskom kraji (94 815,7/100 000). Najnižšia chorobnosť (59 452,9/100 000) bola hlásená v Banskobystrickom kraji (**Tab. 1**).

Najvyššia vekovo-špecifická chorobnosť na ARO (**Tab. 2, Graf 2**) sa zaznamenala vo vekovej skupine 0 až 5 ročných detí (237 317,4/100 000). Najnižšia vekovo-špecifická chorobnosť bola hlásená u 60 ročných a starších (33 481,3/100 000).

Tabuľka 2: POČTY OCHORENÍ A CHOROBNOSŤ NA ARO PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN, SR 2022

Veková skupina (v rokoch)	Ochorenia na ARO	
	abs. počet	chorobnosť/ 100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov
0 - 5	436 680	237 317,4
6 - 14	449 580	167 401,1
15 - 19	205 073	151 688,1
20 - 59	569 688	46 993,7
60 +	174 473	33 481,3
Spolu	1 835 494	76 606,7

Graf 2: CHOROBNOSŤ NA ARO PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV A VEKOVÝCH SKUPÍN, SR 2022



Z celkového počtu ARO hlásených v roku 2022 bol klinický priebeh komplikovaný u 44 741 (2,4 %) chorých (Tab. 3), čo je vzostup o 160 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Najvyšší podiel komplikácií ARO tvorili sínusitídy, ktoré predstavovali 55,75 % zo všetkých komplikácií, otitídy sa na komplikáciách podieľali 26,48 % a bronchopneumónie a pneumónie tvorili 17,77 % komplikácií.

Tabuľka 3: VÝSKYT KOMPLIKÁCIÍ Z CELKOVÉHO POČTU ARO*, SR 2022

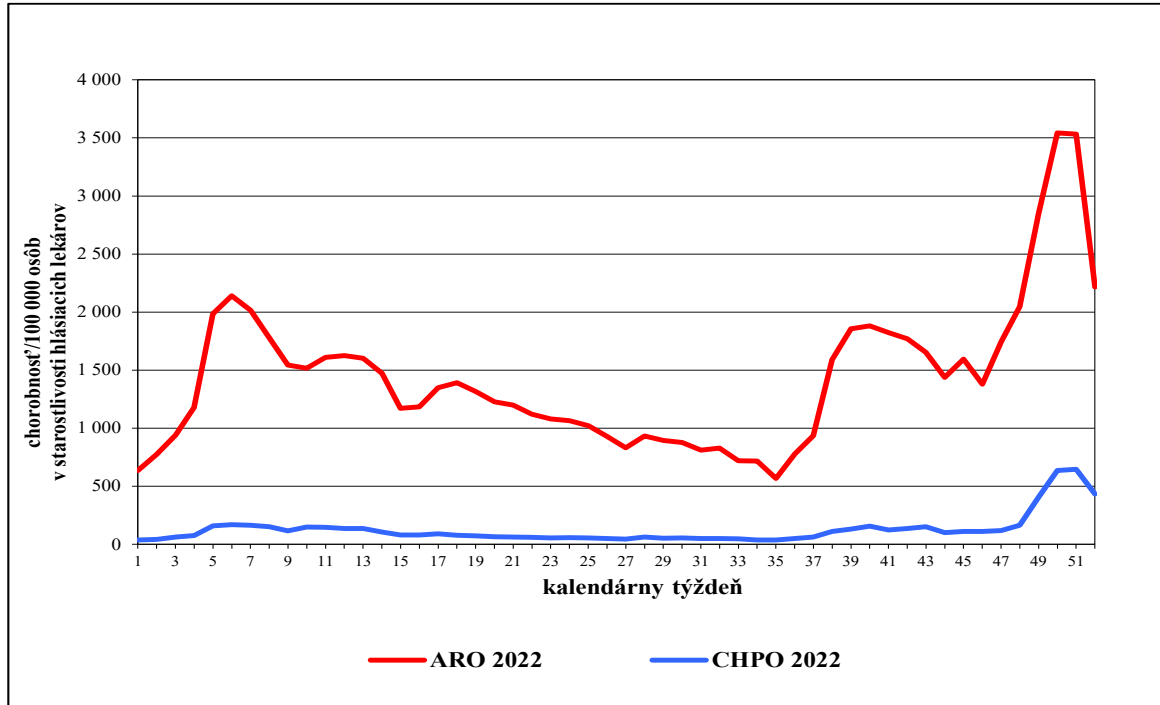
Druh komplikácie	Komplikácie ARO		
	abs. počet	% z celkového počtu komplikácií	% z počtu ochorení na ARO
bronchopneumónie a pneumónie	7 952	17,77	0,4
otitída	11 848	26,48	0,6
sínusitída	24 941	55,75	1,4
SR	44 741	100,0	2,4
* Celkový počet ochorení na ARO	1 835 494		

Chrípka a chrípke podobné ochorenia

V roku 2022 bolo hlásených 161 053 prípadov chrípky a chrípke podobných ochorení (CHPO) s chorobnosťou 6 721,8/100 000 obyvateľov v starostlivosti hlásiacich lekárov (Tab. 4, Tab. 5, Graf 3). Uvedený počet prípadov CHPO predstavuje 8,7 % z celkového počtu ARO,

kým rok predtým to bolo 5,2 %.

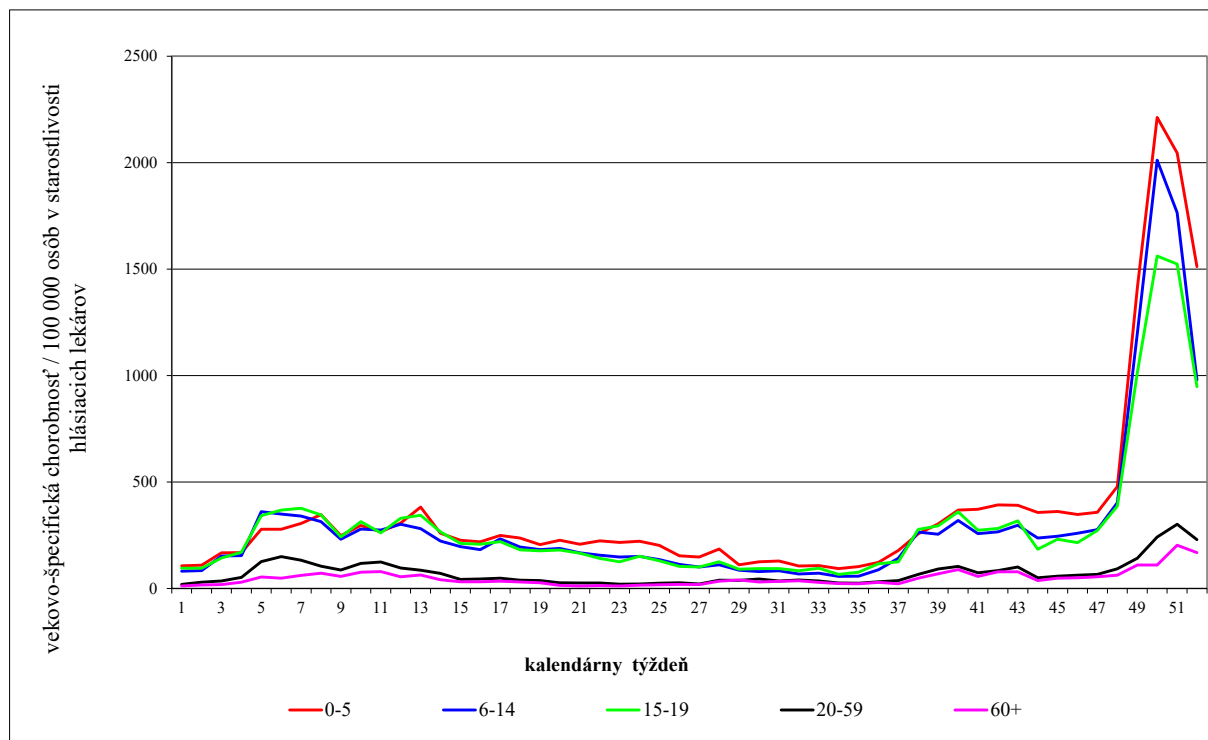
Graf 3: CHOROBNOSŤ NA ARO A CHPO PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, 2022



Najvyššia incidencia CHPO bola hlásená v Trnavskom kraji (14 458,2/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov). Nad celoslovenskou úrovňou chorobnosti bola najvyššia chorobnosť hlásená v Nitrianskom (8 710,6/100 000), (**Tab. 4**).

Vekovo-špecifická chorobnosť na CHPO (**Tab. 5**) bola najvyššia vo vekovej skupine 0 – 5 (19 403,9/100 000). Krivky chorobností zvyšných dvoch najmladších vekových skupín sú približne na rovnakej úrovni. Najnižšia chorobnosť bola u osôb starších ako 60 rokov (2 564,7/100 000), (**Graf 4, Tab. 5**).

Graf 4: VEKOVŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ NA CHPO PODĽA KALEN-DÁRNYCH TÝŽDŇOV A VEKOVÝCH SKUPÍN, SR 2022



Tabuľka 4: POČET OCHORENÍ A CHOROBNOSŤ NA CHPO PODĽA KRAJOV A VEKOVÝCH SKUPÍN, SR 2022

Územná jednotka	Počet ochorení vo vekovej skupine					Spolu	Chorobnosť na 100 000
	0-5 r.	6-14 r.	15-19 r.	20-59 r.	60 + r.		
Bratislavský kraj	1 066	1 181	432	1 575	373	4 627	7 795,2
Trnavský kraj	7 941	8 805	4 507	11 846	3 000	36 099	14 458,2
Trenčiansky kraj	3 286	5 153	1 996	3 494	1 000	14 929	5 490,6
Nitriansky kraj	5 724	7 061	3 596	7 853	1 777	26 011	8 710,6
Žilinský kraj	7 654	8 175	3 646	5 597	1 966	27 038	7 382,6
Banskobystrický kraj	1 925	2 808	1 794	6 823	2 550	15 900	4 677,9
Prešovský kraj	4 908	5 976	3 130	5 887	1 569	21 470	5 894,2
Košický kraj	3 211	4 328	2 099	4 211	1 130	14 979	3 430,0
SR	35 715	43 487	21 200	47 286	13 365	161 053	6 721,8
Vekovo-špecifická chorobnosť	19 409,6	16 192,4	15 681,2	3 900,6	2 564,7	6 721,8	

Tabuľka 5: POČTY OCHORENÍ A CHOROBNOSŤ NA CHPO PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN, SR 2022

Veková skupina (v rokoch)	Ochorenia na CHPO	
	abs. počet	chorobnosť/ 100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov
0 - 5	35 715	19 409,6
6 - 14	43 487	16 192,4
15 - 19	21 200	15 681,2
20 - 59 r.	47 286	3 900,6
60 +	13 365	2 564,7
Spolu	161 053	6 721,8

Ťažké akútne respiračné ochorenia (SARI)

Na základe pokračujúceho monitorovania a hlásenia SARI (Severe Acute Respiratory Infection) mal Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v roku 2022 k dispozícii aktuálne informácie o počte SARI, o hospitalizovaných pacientoch a o počte úmrtí osôb na SARI.

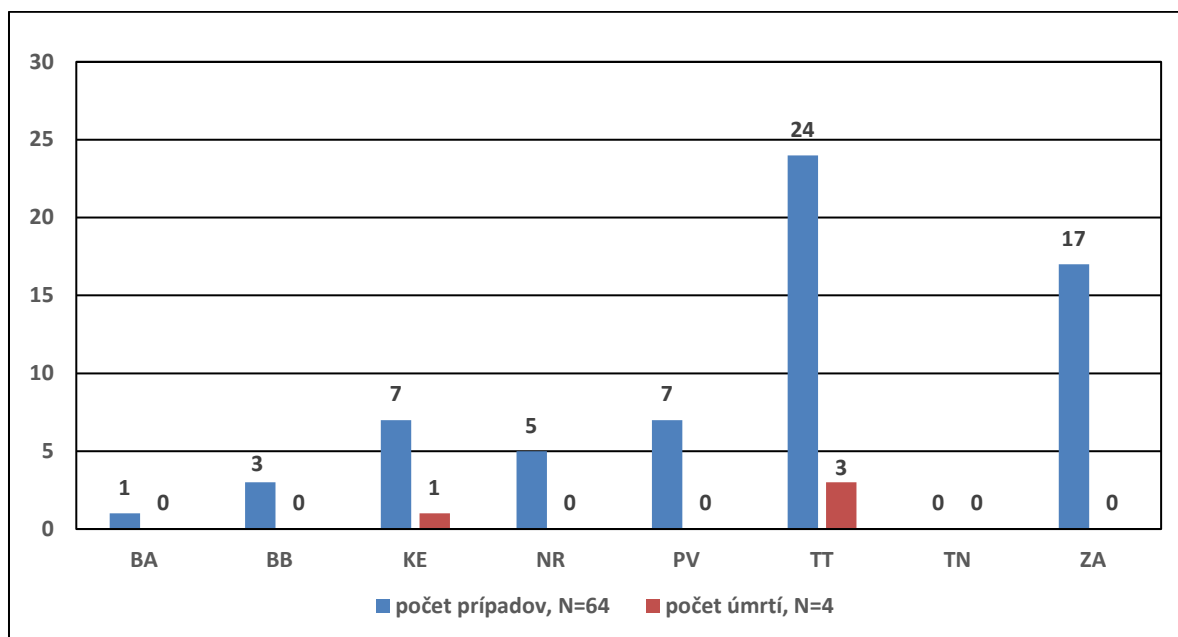
Od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022 bolo hlásených 64 prípadov SARI (chorobnosť 1,18/100 000) z toho bolo 32 mužov (50 %) a 32 žien (50 %).

Z celkového počtu 64 prípadov SARI trpelo 30 pacientov (46,9 %) aj iným závažným ochorením, najčastejšie išlo o ochorenie kardiovaskulárneho systému, diabetes mellitus, ochorenia pľúc, onkologické a neurologické ochorenia.

Najvyšší počet ochorení na SARI bol zaznamenaný v Trnavskom kraji, a to u 24 chorých. V zostupnom poradí početnosti nasledovali: Žilinský kraj – 17 chorých, Košický kraj a Prešovský kraj – po sedem chorých, Nitriansky kraj – päť chorých, Banskobystrický kraj – traja chorí a v Bratislavskom kraji – jeden chorý. V Trenčianskom kraji nebol evidovaný prípad SARI (**Graf 5**).

Zo 64 prípadov SARI sa v 25 prípadoch laboratórne potvrdila prítomnosť vírusu chrípky, v 16 prípadoch sa laboratórne potvrdil SARS-CoV-2, v 15 prípadoch išlo o respiračný syncyviálny vírus a vo zvyšných ôsmich prípadoch nebol potvrdený etiologický agens.

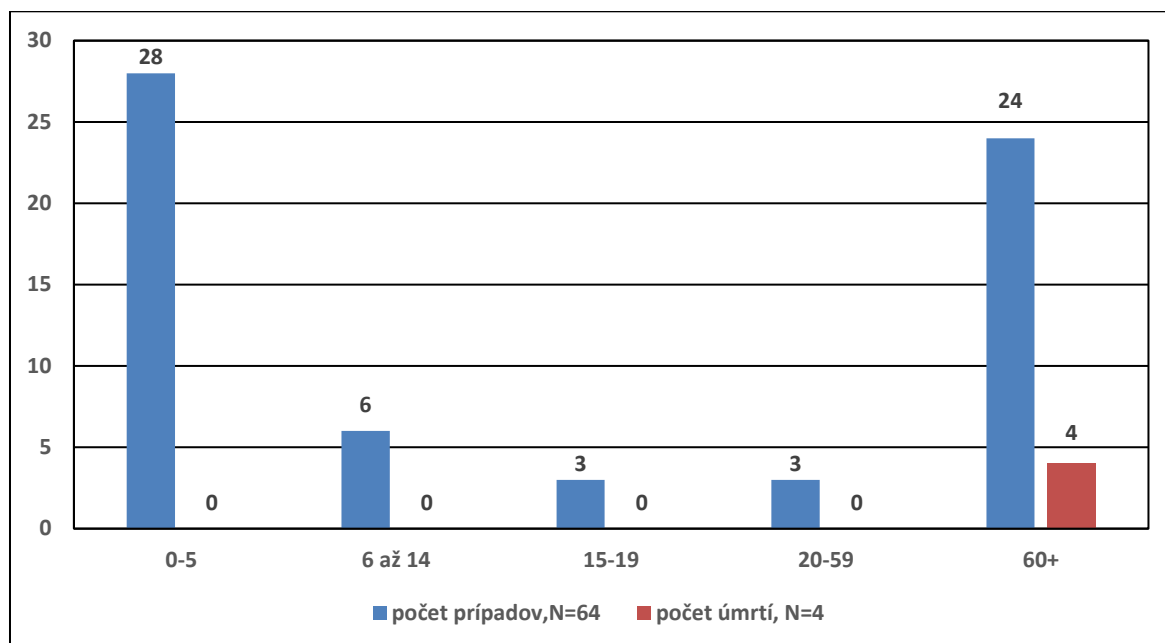
Graf 5: POČET OCHORENÍ A ÚMRTÍ NA SARI V KRAJOCH, SR 2022



Zo 64 prípadov SARI skončili štyri úmrtím, z toho tri osoby zomreli na infekčnú príčinu a jedna osoba pravdepodobne na infekčnú príčinu. U všetkých štyroch zomrelých sa laboratórne potvrdil SARS-CoV-2, očkovaná z nich bola jedna osoba.

Najvyšší počet pacientov so SARI bol zaznamenaný vo vekových skupinách 0 – 5 ročných (28) a 60 ročných a starších osôb (24). V skupine 6 – 14 ročných osôb sa zaznamenalo šesť ochorení, vo vekových skupinách 15 - 19 ročných a 20 – 59 ročných osôb sa zistili tri ochorenia. Všetky štyri úmrtia boli evidované vo vekovej skupine 60 ročných a starších osôb (**Graf 6**).

Graf 6: POČET OCHORENÍ A ÚMRTÍ NA SARI PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN, SR 2022



Výsledky laboratórnej diagnostiky ARO a CHPO

Analýza vychádza z údajov z Národného referenčného centra pre chrípku (NRC pre chrípku) Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, z Oddelenia lekárskej virológie, Oddelenia molekulárnej biológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici, z Oddelenia virológie a antiinfekčnej imunológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach, PCR laboratórií vyšetrujúcich SARS-CoV-2 v Nitre, Trenčíne, Žiline, Komárne a Poprade. PCR laboratóriá vyšetrujúce SARS-CoV-2 v Nitre, Trenčíne, Žiline, Komárne a Poprade boli zapojené do vyšetrovania pomocou molekulárno-biologických metód od 1. do 26. kalendárneho týždňa, od 49. kalendárneho týždňa vyšetovanie vzoriek vykonávali NRC pre chrípku, laboratóriá RÚVZ BB a RÚVZ KE a PCR laboratóriá v Nitre a Poprade.

Laboratórna diagnostika sa vykonávala pomocou molekulárno-biologických metód a sérologických metód. Vzorky výterov nosa a hrdla boli vyšetované multiplexným real-time RT-PCR kitom na dôkaz prítomnosti RNA SARS-CoV-2, chrípky typu A bez bližšej špecifikácie a chrípky typu B bez bližšej špecifikácie. Od začiatku chrípkovej sezóny 2022-2023 sa začal využívať multiplexný real-time RT-PCR kit na dôkaz prítomnosti RNA SARS-CoV-2, chrípky typu A bez bližšej špecifikácie, chrípky typu B bez bližšej špecifikácie a respiračného syncytiálneho vírusu. Izolácia vírusu na bunkových kultúrach s následnou identifikáciou kmeňov vírusu chrípky metódou hemaglutinačno-inhibičného testu sa od vypuknutia pandémie ochorenia COVID – 19 vykonávala sporadicky.

V rámci celoslovenskej surveillancie chrípky bolo v roku 2022 vyšetrených 1 789 nazofaryngeálnych výterov a 1 097 dvojíc sér, z toho 540 vzoriek bolo pozitívnych (18,7 %). V 448 prípadoch boli izolované kmene vírusu chrípky, čo predstavuje 83,0 % z celkového počtu pozitívnych vzoriek. Zvyšné vzorky (92) predstavovali nechrípkové etiologické agensy, čo predstavuje 17,0 % z celkového počtu pozitívnych vzoriek.

Vo vzorkách pozitívnych na chrípku prevládal vírus chrípky A s počtom 438, čo predstavuje 97,8 % z chrípkových vírusov, nad vírusom chrípky B s počtom 10 pozitívnych vzoriek (2,2 %). V roku 2021 prevládal taktiež vírus chrípky A s najvyšším zastúpením vírusu chrípky A bez bližšej špecifikácie v 61 prípadoch. V roku 2020 prevládal taktiež vírus chrípky

A s najvyšším zastúpením vírusu chrípky A/H3 v 99 prípadoch.

Z izolovaných vírusov chrípky A sa potvrdil:

- v 355 prípadoch vírus chrípky A bez bližšej špecifikácie,
- v 82 prípadoch vírus chrípky A/H3,
- v jednom prípade vírus chrípky A/H1pdm09 (52. kalendárny týždeň).

Z izolovaných vírusov chrípky B sa potvrdil:

- v 10 prípadoch vírus chrípky B bez bližšej špecifikácie.

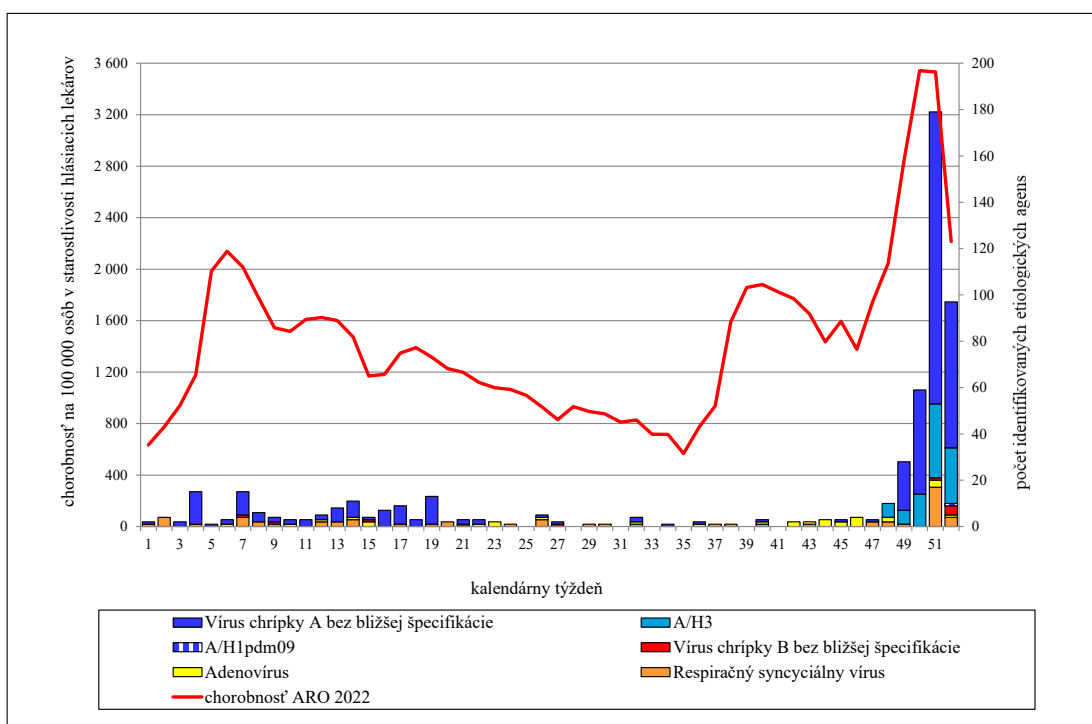
V etiológii chrípkových ochorení dominoval v 355 prípadoch vírus chrípky A bez bližšej špecifikácie (**Graf 7**).

Vo vzorkách biologického materiálu vyšetrených v roku 2022 sa okrem vírusov chrípky v 92 prípadoch potvrdili aj nechrípkové etiologické agensy, čo predstavuje 17,0 % zo všetkých pozitívnych vzoriek.

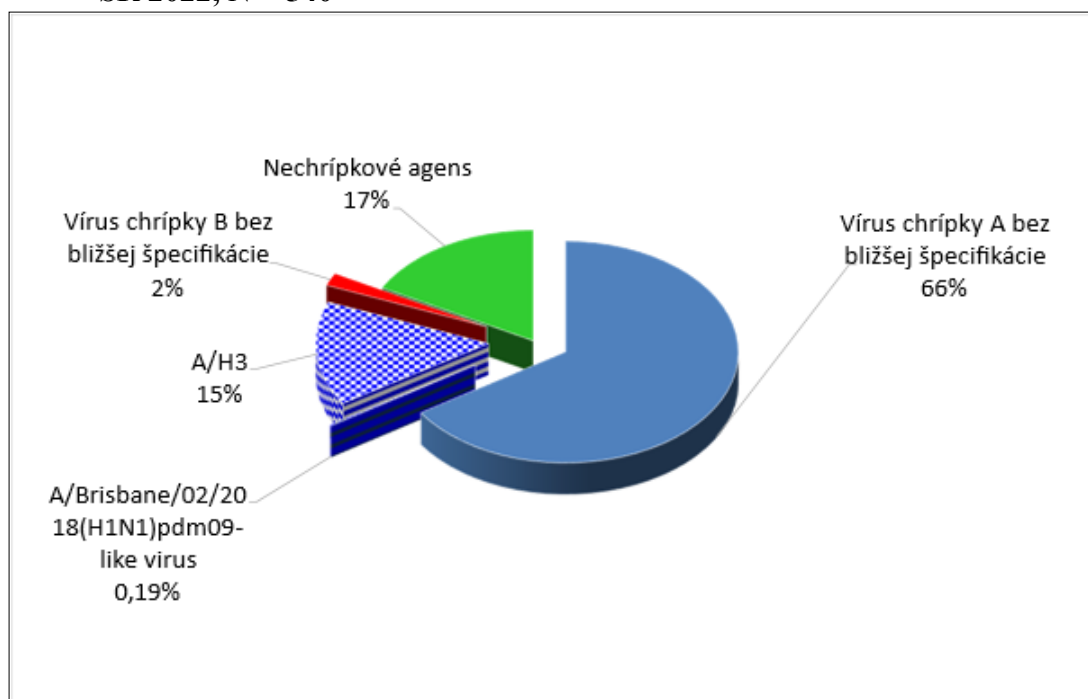
Nechrípkové etiologické agensy:

- v 61 prípadoch respiračný syncyriálny vírus,
- v 31 prípadoch adenovírus (**Graf 7, Graf 8**).

Graf 7: CHOROBNOSŤ NA ARO A ETIOLOGICKÉ AGENSY IDENTIFIKOVANÉ PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR 2022



Graf 8: PERCENTUÁLNE ROZDELENIE LABORATÓRNE POTVRDENÝCH PRÍPADOV ARO A CHPO PODĽA ETIOLOGICKÝCH AGENSOV, SR 2022, N = 540



5.4 Surveillance SARS-CoV-2 – Dg. U.071

Analýza výskytu SARS-CoV-2 v SR v roku 2022

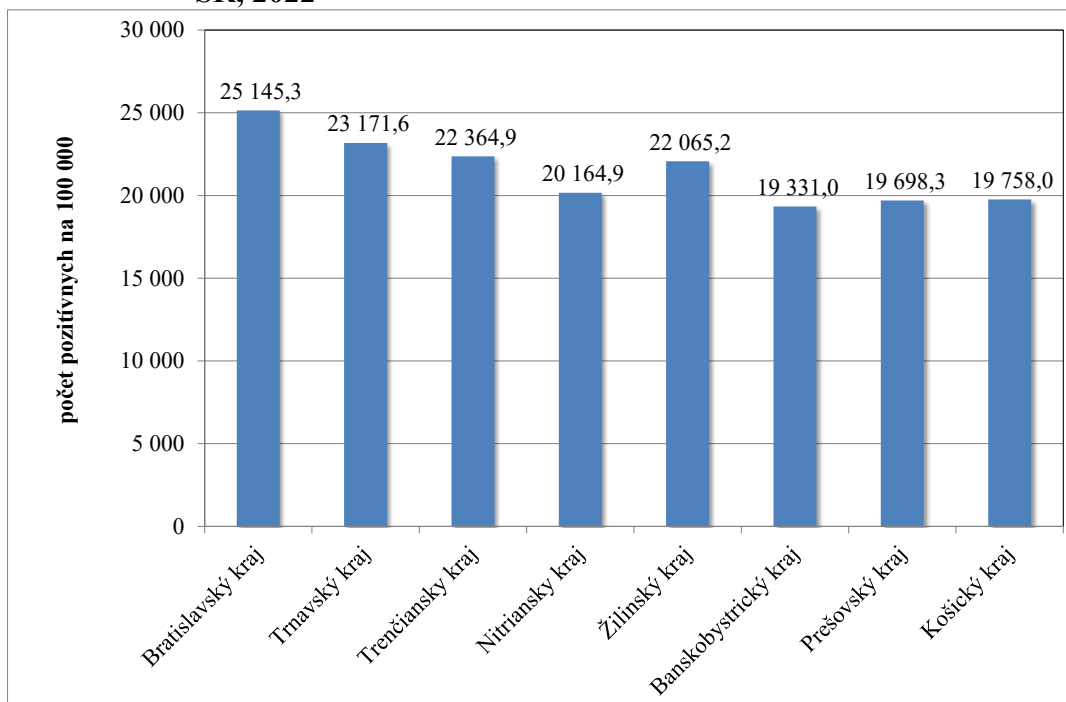
V Slovenskej republike sa zaznamenali prvé prípady ochorenia a infekcií spôsobených vírusom SARS-CoV-2 v marci 2020. V roku 2021 pokračoval pandemický výskyt ochorenia. V roku 2022 bolo v Slovenskej republike pozitívne testovaných 1 162 547 osôb, čo predstavuje hodnotu 21 391,1 na 100 000 obyvateľov. V porovnaní s rokom 2021 ide o nárast počtu prípadov o 16,7 %. Najvyššia miera pozitívne testovaných bola v Bratislavskom kraji (25 145,3/100 000) a najnižšia bola v Banskobystrickom kraji (19 331,0/100 000) (**tabuľka 1, graf 1**).

Tabuľka 1: POČET POZITÍVNE TESTOVANÝCH PODĽA KRAJOV, SR, 2022

Územná jednotka	Počet pozitívne testovaných (PCR)	
	Absol. počet	Relat. počet na 100 000
Bratislavský kraj	181 980	25 145,3
Trnavský kraj	130 988	23 171,6
Trenčiansky kraj	128 307	22 364,9
Nitriansky kraj	135 820	20 164,9
Žilinský kraj	152 145	22 065,2
Banskobystrický kraj	120 043	19 331,0
Prešovský kraj	159 095	19 698,3
Košický kraj	154 169	19 758,0
SR	1 162 547	21 391,1

Zdroj: EPIS

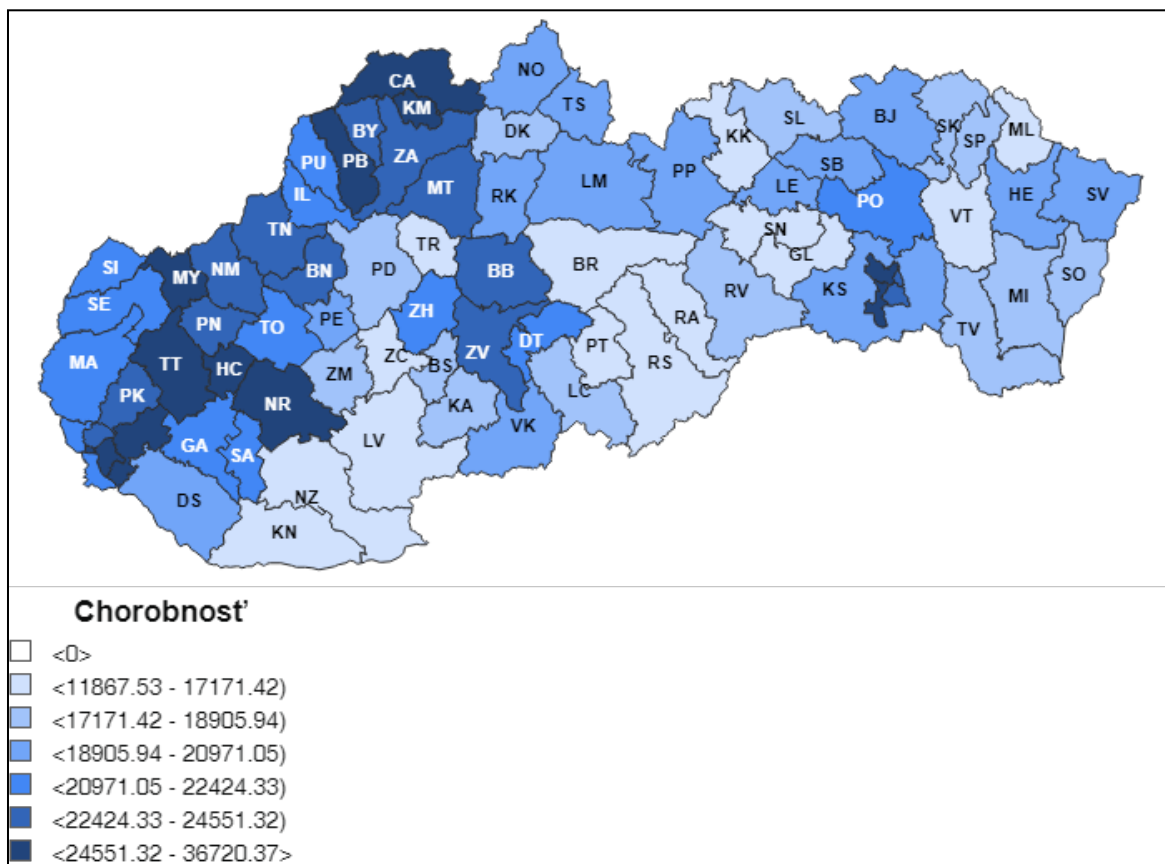
Graf 1: VÝSKYT POZITÍVNE TESTOVANÝCH NA 100 000 PODĽA KRAJOV, SR, 2022



Zdroj: EPIS

Na okresnej úrovni bolo najviac pozitívne testovaných osôb predovšetkým v oblasti Po-važia, ďalej v okresoch severozápadného Slovenska, v hlavnom meste a v Košiciach. Najvyššia miera pozitívnych testov bola hlásená v okrese Bratislava I. (36 720,37/100 000), najnižšia v okrese Medzilaborce (11 867,53/100 000) (**mapa 1**).

Mapa 1: VÝSKYT POZITÍVNE TESTOVANÝCH PODĽA OKRESOV, SR, 2022



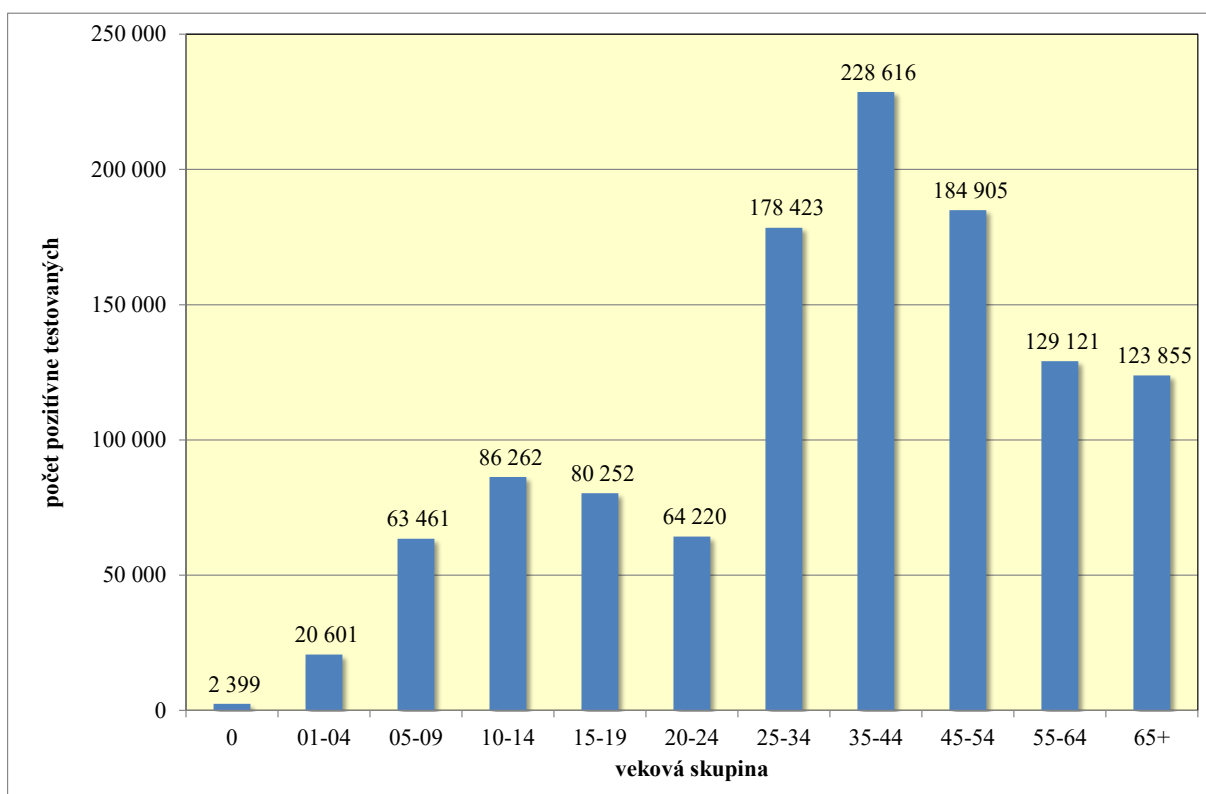
Zdroj: EPIS

Rozdelenie pozitívne testovaných podľa veku

Počet pozitívne testovaných na prítomnosť vírusu podľa veku bol výrazne vyšší od 25. roku života, pričom najmenej pozitívnych testov bolo u 0-ročných detí, maximálny počet sa zaznamenal v skupine 35 – 44 ročných (**graf 2**).

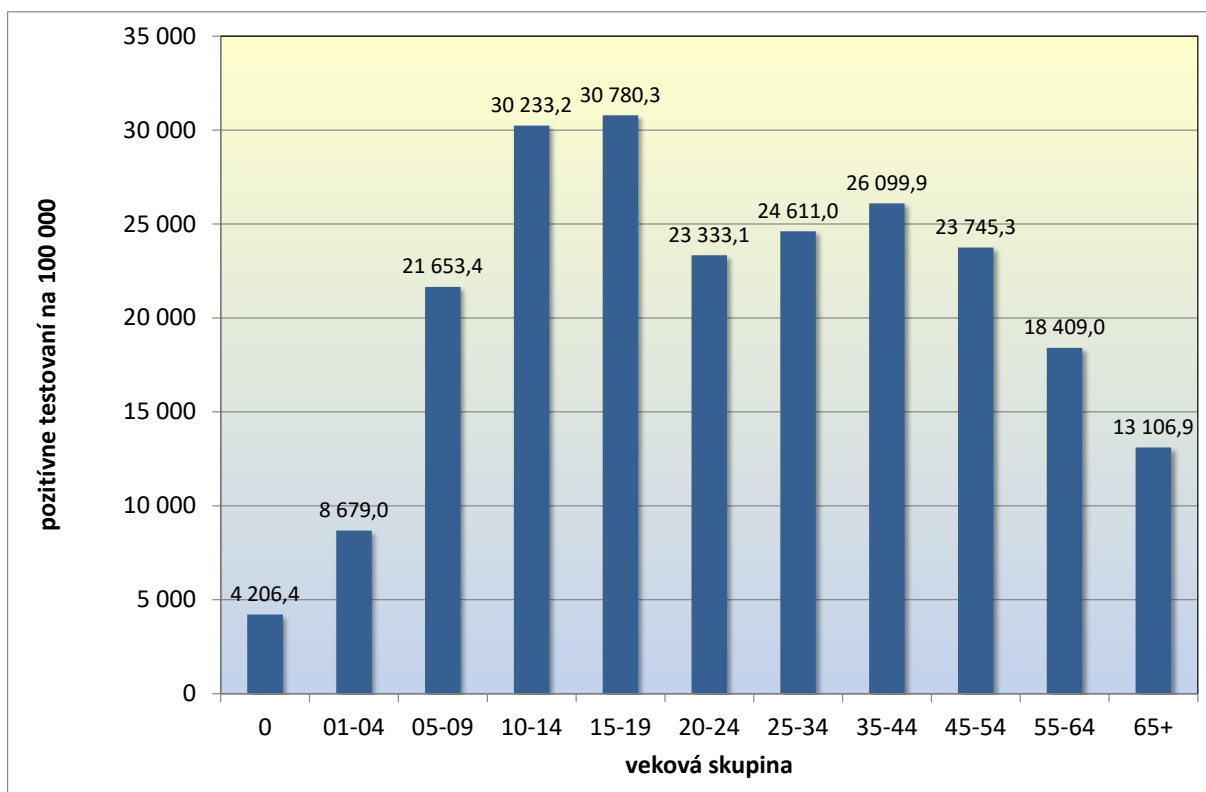
Počet pozitívnych testov v prepočte na 100 000 vykazoval výraznejší nárast už vo vekovej skupine 5-9 ročných, ďalší skokový nárast bol zaznamenaný u 10-14 ročných. Maximálna miera pozitívne testovaných bola hlásená v skupine 15-19 ročných (**graf 3**).

Graf 2: POČET POZITIVNE TESTOVANÝCH PODĽA VEKU, SR, 2022



Zdroj: EPIS

Graf 3: MIERA POZITIVNE TESTOVANÝCH PODĽA VEKU NA 100 000, SR, 2022



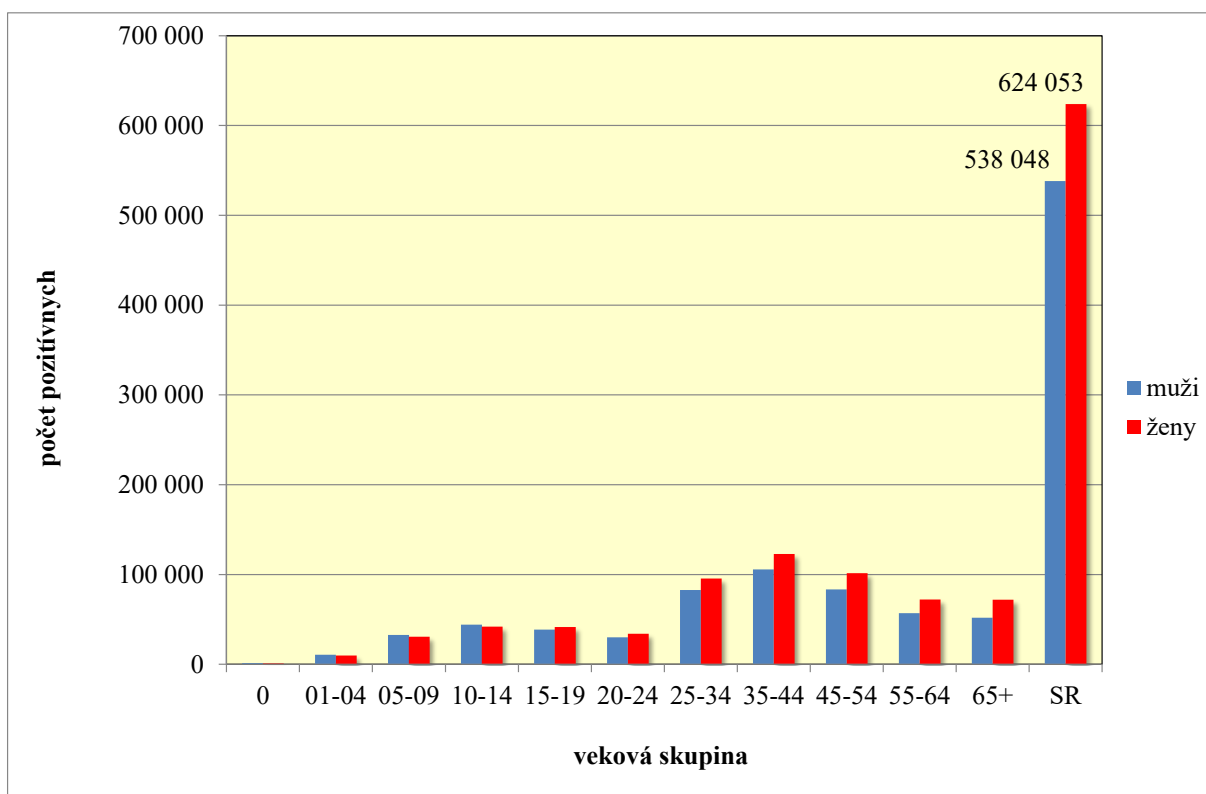
Zdroj: EPIS

Rozdelenie pozitívne testovaných podľa veku a pohlavia

Počet pozitívne testovaných mužov mierne prevyšoval nad počtom pozitívne testovaných žien v najmladších vekových skupinách (od 0 ročných po 10-14 ročných). V starších vekových skupinách už prevažoval počet pozitívne testovaných žien, čo sa odzrkadlilo aj na úrovni celej SR (**graf 4**).

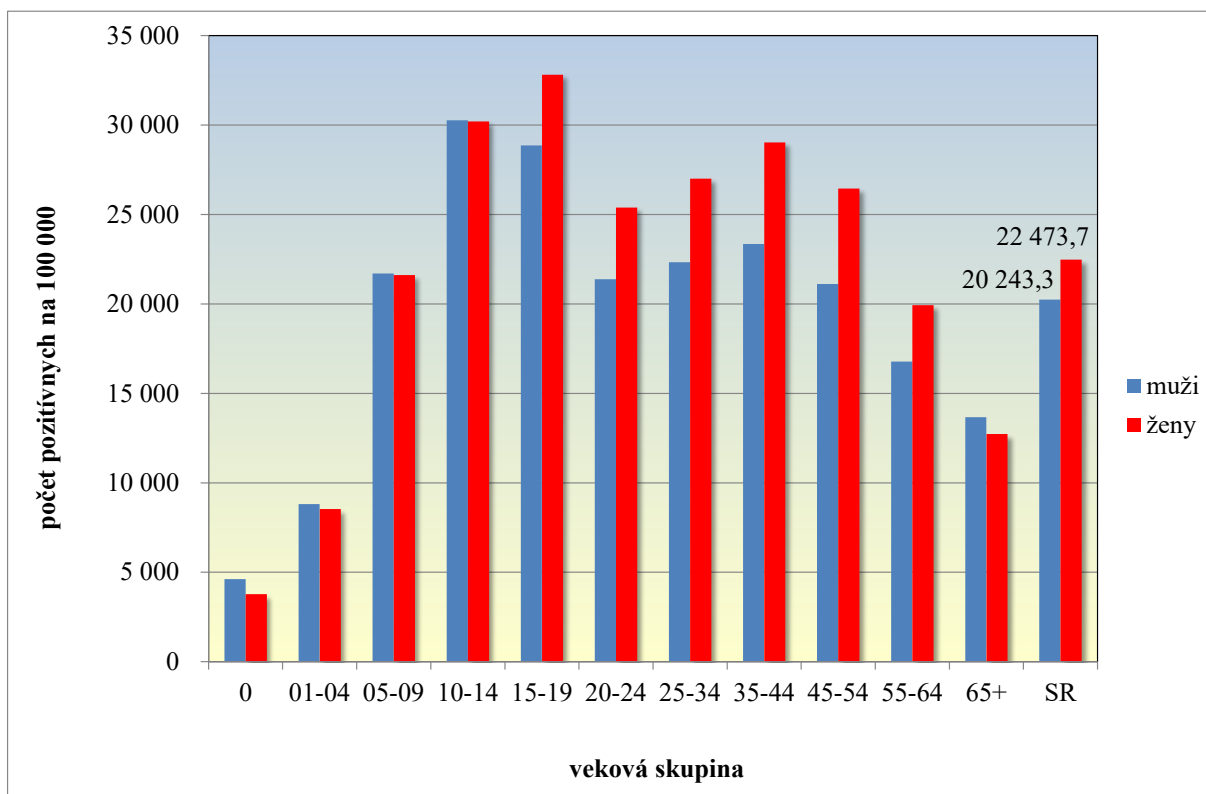
Pokiaľ ide o počet testovaných na 100 000, ženy mali vyššiu mieru pozitívnych testov od vekovej skupiny 15-19 ročných až po 65 ročných a starších, kde prevažovali muži, na celoslovenskej úrovni mierne prevažovali ženy (**graf 5**).

Graf 4: POČET POZITÍVNE TESTOVANÝCH PODĽA POHLAVIA A VEKU, SR, 2022



Zdroj: EPIS

Graf 5: POČET POZITÍVNE TESTOVANÝCH PODĽA POHLAVIA A VEKU NA 100 000, SR, 2022

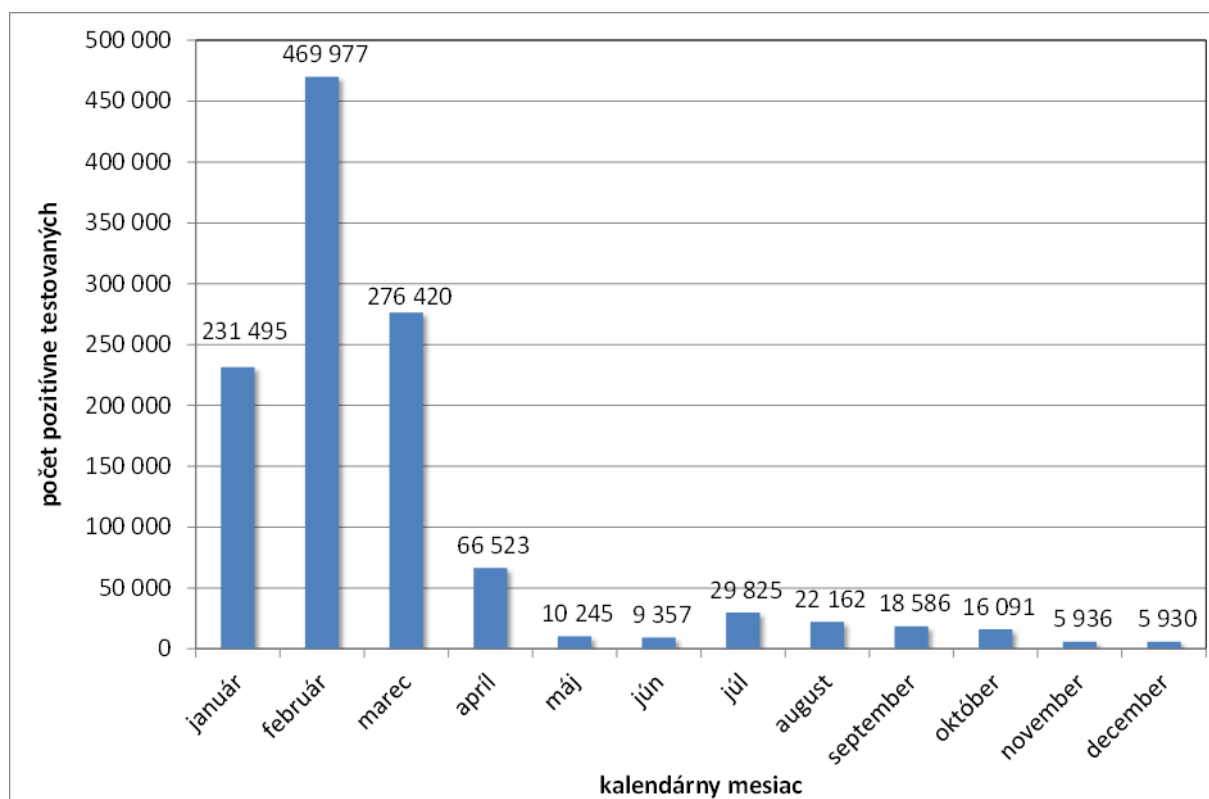


Zdroj: EPIS

Výskyt pozitívne testovaných podľa kalendárnych mesiacov

Najvyššie počty pozitívne testovaných osôb sa zaznamenali predovšetkým začiatkom kalendárneho roka 2022 s maximom vo februári, kedy bolo nahlásených spolu 469 977 pozitívnych. Menej pozitívne testovaných bolo hlásených v letných mesiacoch a najmenší počet sa zaznamenal v mesiacoch november a december, pričom v decembri bolo hlásených len 5 930 pozitívnych výsledkov laboratórnych vyšetrení na COVID-19 (graf 6).

Graf 6: POČET POZITÍVNE TESTOVANÝCH PODĽA MESIACOV, SR, 2022

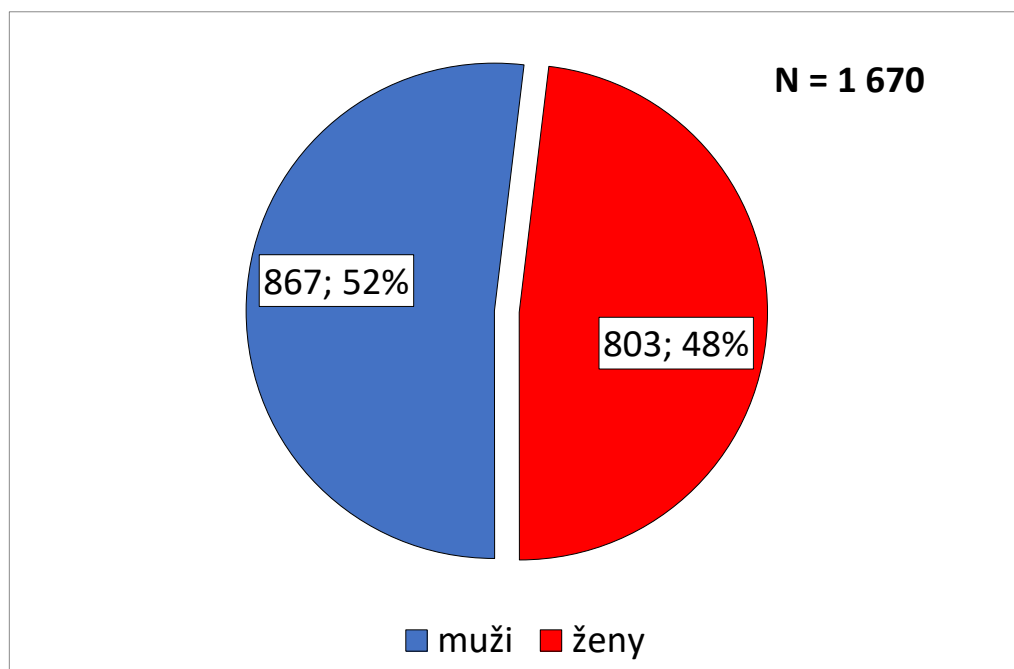


Zdroj: EPIS

Úmrtia

Z celkového počtu 1 162 547 pozitívne testovaných osôb na ochorenie COVID-19 v roku 2022 sa zaznamenalo 1 670 úmrtí, čo predstavuje smrtnosť 0,14 %, čo je výrazný pokles oproti roku 2021, kedy smrtnosť predstavovala 1,4 %. Úmrtia boli hlásené u 867 mužov (52%) a u 803 žien (48%), počty úmrtí u mužov mierne prevyšovali nad úmrtiami u žien (graf 7).

Graf 7: POČET ZOMRELÝCH MUŽOV A ŽIEN Z CELKOVÉHO POČTU ZOMRELÝCH, SR, 2022



Zdroj: EPIS

Najvyšší počet úmrtí bol hlásený v Banskobystrickom kraji (335 prípadov), najnižší v Bratislavskom kraji (116 prípadov).

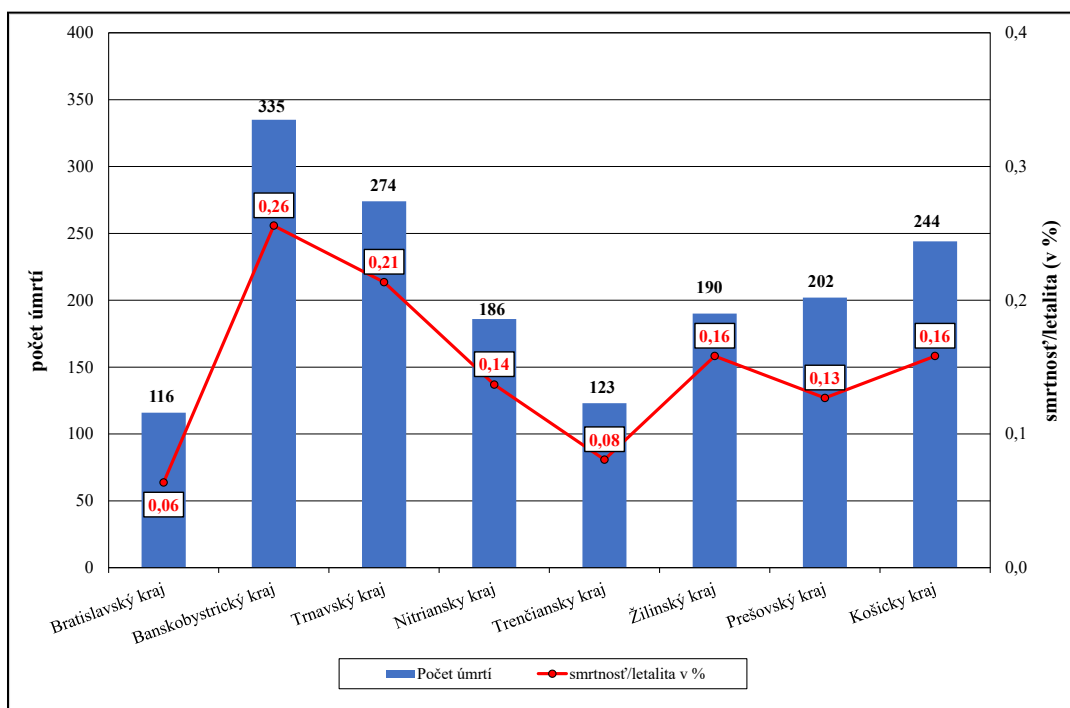
Pokiaľ ide o smrtnosť, aj tu bola zaznamenaná najvyššia hodnota v Banskobystrickom kraji (0,26 %) a najnižšia v Bratislavskom kraji (0,06 %). Nad celoslovenskou úrovňou smrtnosti (0,14 %) bola zaznamenaná smrtnosť v Banskobystrickom, Trnavskom, Žilinskom a v Košickom kraji (**tabuľka 2, graf 8**).

Tabuľka 2: POČET ÚMRTÍ, POČET POZITÍVNE TESTOVANÝCH A SMRTNOSŤ PODĽA KRAJOV, SR, 2022

Kraj	Počet úmrtí	Počet pozitívnych prípadov	smrtnosť/letalita v %
Bratislavský kraj	116	181 980	0,06
Banskobystrický kraj	335	130 988	0,26
Trnavský kraj	274	128 307	0,21
Nitriansky kraj	186	135 820	0,14
Trenčiansky kraj	123	152 145	0,08
Žilinský kraj	190	120 043	0,16
Prešovský kraj	202	159 095	0,13
Košický kraj	244	154 169	0,16
SR	1 670	1 162 547	0,14

Zdroj: EPIS

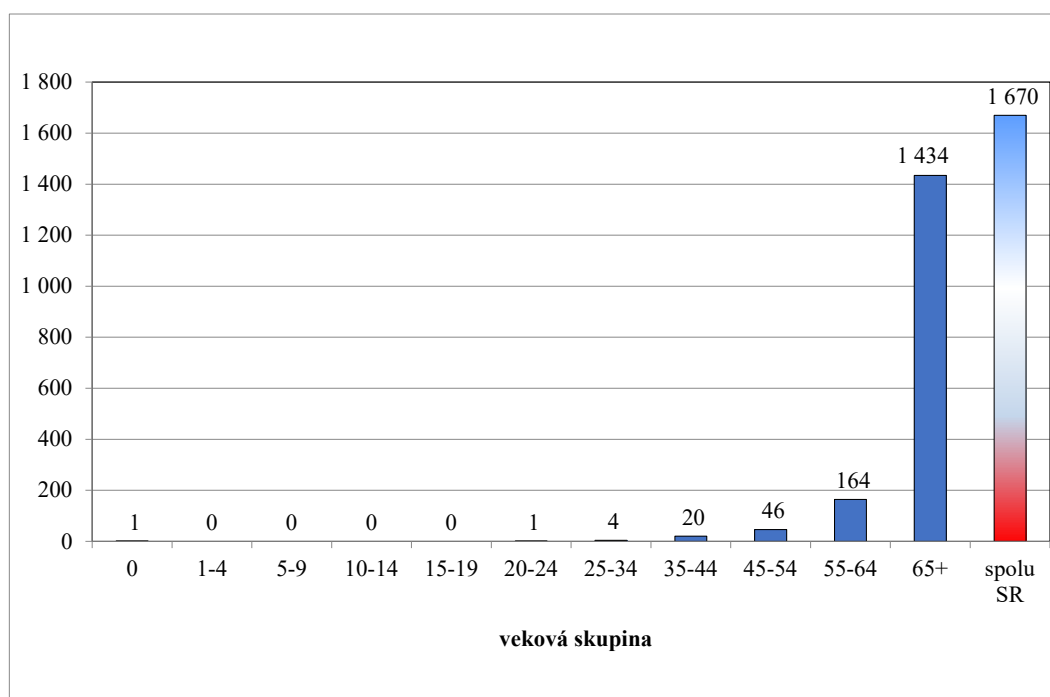
Graf 8: POČET ZOMRELÝCH PODĽA KRAJOV A SMRTNOSŤ V %, SR, 2022



Zdroj: EPIS

Pokiaľ ide o počet úmrtí podľa vekových skupín, najviac ich bolo vo vekovej skupine 65 ročných a starších (1 434), čo predstavuje 85,9 % všetkých úmrtí v SR v roku 2022 (graf 9).

Graf 9: POČET ZOMRELÝCH PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN, SR, 2022



Zdroj: EPIS

Očkovanie

Očkovanie proti ochoreniu COVID-19 začalo byť v SR dostupné od 26. 12. 2020. V priebehu roka 2021 sa v Slovenskej republike postupne začali očkovať jednotlivé skupiny obyvateľstva. Od začiatku januára sa mohli na očkovanie zaregistrovať prioritné skupiny, ako sú zdravotnícki pracovníci, neskôr sa registrácia na očkovanie sprístupnila pre osoby v senior-skom veku, pre imunokompromitovaných až po bežnú populáciu dospelých. Postupne sa očkovanie sprístupnilo aj pre deti od 12 rokov a nakoniec pre deti od päť rokov.

Dostupných bolo postupne osem rôznych vakcín. Išlo o jednodávkovú vakcínu, viacdávkové vakcíny, dostupné boli najskôr originálne vakcíny, neskôr aj vakcíny adaptované na varianty Omikron.

Zaočkovanosť celkovej populácie SR minimálne jednou dávkou vakcíny dosiahla koncom roka 2022 úroveň 51,1 % oproti priemeru EÚ, ktorý predstavoval 73,1 % (Zdroj: <https://vaccinetracker.ecdc.europa.eu/public/extensions/COVID-19/vaccine-tracker.html#uptake-tab>). Stratégia očkovania proti COVID-19 bola v kompetencii Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktoré výkon očkovania usmerňovalo.

Medzinárodná spolupráca

Údaje o počtoch pozitívnych prípadov na COVID-19 sa zasielali týždenne do systému TESSY v rámci Európskeho centra pre prevenciu a kontrolu prenosných ochorení - ECDC. Komunikácia prostredníctvom systému EWRS – Early Warning and Response System (EK) prebiehala na dennej báze. Systém sa využíval na výmenu informácií s Európskou komisiou a s ostatnými členskými štátmi EÚ, pričom sa priebežne informovalo o prijatých opatreniach resp. o ich postupnom rušení v rámci pandémie COVID-19. Podľa prieskumu v rámci systému EWRS väčšina krajín EÚ vzhľadom na zlepšujúcu sa epidemiologickú situáciu pristúpila k ukončeniu trasovania chorých na COVID-19 a ich kontaktov ešte v jarných mesiacoch roka 2022.

5.5 Choroby vyvolané vírusom HIV, B20 – B24

Slovenská republika patrí v ostatných rokoch k členským štátom Európskej únie s najnižšou ročnou incidenciou HIV infekcie. V poslednom desaťročí pozorujeme u nás vzostupný trend vo výskyte nových prípadov HIV infekcie a rýchlo stúpa aj počet ľudí žijúcich s HIV infekciou (1 147 občanov Slovenskej republiky žijúcich s HIV infekciou k 31.12.2022).

V roku 2022 bol zaznamenaný nižší výskyt nových prípadov HIV ako v predchádzajúcom kalendárnom roku. Celkovo (u občanov SR i cudzincov) bolo diagnostikovaných 103 nových prípadov HIV infekcie. Značný podiel (22,33%) na diagnostikovaných prípadoch mali cudzinci, u ktorých bola infekcia odhalená v Slovenskej republike. Od roku 1985 doteraz je výskyt a proces šírenia nákazy charakterizovaný hlavne dvoma javmi: väčšina prípadov sa v jednotlivých rokoch vyskytla u mužov (len 10-15% podiel žien) a väčšina prípadov HIV infekcie je u občanov Slovenskej republiky prenášaná pohlavným stykom (90% infekcií).

Aj od 1.1.2022 do 31.12.2022 bol v Slovenskej republike zaznamenaný nadpriemerný počet novo diagnostikovaných prípadov HIV infekcií a na celkovom počte nových prípadov sa opäť (ako v roku 2021) významne podieľali prípady diagnostikované u cudzincov pri ich pobyte na Slovensku. U občanov Slovenskej republiky bolo od 01.01.2022 do 31.12.2022 diagnostikovaných a epidemiologicky vyšetrených 80 nových prípadov HIV infekcie (76 u mužov a 4 u žien). V tomto období bolo diagnostikovaných a hlásených 9 prípadov syndrómu získanej imunitnej nedostatočnosti (AIDS) a 5 úmrtí pacientov s HIV infekciou. U občanov Slovenskej

republiky bola nákaza akvirovaná v 49 prípadoch homosexuálnym stykom (MSM), v 8 prípadoch heterosexuálnym stykom, v 2 prípadoch bisexuálnym stykom, v 2 prípadoch intravenóznym užívaním drog a v 19 prípadoch nebol zatiaľ spôsob prenosu stanovený.

U cudzincov pri ich pobyte v Slovenskej republike bolo od 01.01.2022 do 31.12.2022 hlásených 23 nových prípadov HIV infekcie (16 u mužov a 7 u žien), čo predstavuje 22,33% z prípadov zachytených v roku 2022 v Slovenskej republike.

Od začiatku monitorovania prípadov HIV/AIDS v Slovenskej republike v roku 1985 do 31.12.2022 bolo registrovaných u občanov aj cudzincov spolu 1 497 prípadov infekcie vírusom ľudskej nedostatočnosti. Z 1 223 prípadov u občanov Slovenskej republiky sa vyskytlo 1 105 u mužov a 118 u žien. U 147 osôb (134 mužov, 13 žien) prešla HIV infekcia do štádia AIDS a zaznamenaných bolo 92 úmrtí ľudí s HIV (z toho 72 v štádiu AIDS). Väčšina HIV infekcií bola v SR zaznamenaná v skupine mužov majúcich sex s mužmi a získanie nákazy homosexuálnym stykom bolo stanovené v 70% prípadov. Heterosexuálnym stykom bolo prenesených 20 % infekcií, bisexuálnym stykom 2% infekcií, 1,6% injekčným užívaním drog (z 20 prípadov väčšina získaná mimo SR), 0,05% transfúziou krvi (jeden prípad nákazy mimo SR v roku 1986) a v 6,35% prípadov nebol spôsob prenosu stanovený. Najviac HIV infikovaných ľudí žije vo väčších mestách a najvyššia kumulatívna incidencia HIV infekcie je dlhodobo v Bratislavskom kraji.

Zvlášť evidujeme skupinu odídencom z Ukrajiny, ktorí dočasne žijú na Slovensku v dôsledku vojenskej agresie Ruskej federácie na Ukrajine od 24.2.2022. V tejto skupine ľudí bolo do 31.12.2022 v Slovenskej republike diagnostikovaných 99 prípadov HIV (67 žien a 32 mužov). 97% z nich bolo diagnostikovaných a liečených predtým doma na Ukrajine.

SEKCIA OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA II

ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

ODBOR LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE

ODBOR PODPORY ZDRAVIA A VÝCHOVY K ZDRAVIU

ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Analýza činnosti odboru hygieny detí a mládeže

V roku 2022 boli aktivity odborných pracovníkov odboru hygieny detí a mládeže zamerané na plnenie úloh v zmysle napĺňania programu podpory a ochrany zdravia na úseku verejného zdravotníctva.

Tabuľkový prehľad o činnosti odboru za rok 2022 je uvedený nižšie. Celkovo bolo zrealizovaných 644 výkonov.

Úlohy vyplývajúce z požiadaviek MZ SR:

Počet výkonov: 16

V roku 2022 pracovníci odboru vypracovali viaceré odborné stanoviská z pohľadu ochrany a podpory zdravia detí a mládeže v rámci vnútrorezortných a mimorezortných pripomienkových konaní. Pripomienky a stanoviská sa týkali predovšetkým návrhov legislatívnych predpisov.

Materiály, vyplývajúce z požiadaviek MZ SR, sa týkali najmä nasledovných oblastí:

- vypracovania stanoviska k vetraniu uzatvorených pracovísk, ktoré všeobecne upravuje nariadenie vlády SR č. 391/2006 Z. z.,
- vypracovania stanoviska pre regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR v súvislosti s dočasným využívaním iných priestorov, ako oficiálne schválených zariadení pre deti predškolského veku pre deti utečencov,
- vypracovanie stanoviska pre Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR ohľadom kapacity detí v zariadeniach pre deti a mládež,
- vypracovania odborného stanoviska pre LF UK, týkajúceho sa akreditácie PhD štúdia v odbore hygiena na Lekárskej fakulte UK v Bratislave,
- vypracovania odborného stanoviska pre VŠZSP sv. Alžbety ohľadom študijných programov bakalárskeho a magisterského študijného programu,
- vypracovania odborného stanoviska pre Regionálny úrad školskej správy v Bratislave v súvislosti s dočasným navýšením kapacity detí v zariadeniach,
- vypracovania odborného stanoviska pre kanceláriu rektora rektorátu UK v Bratislave vo veci vzdelávacích programov dištančnou formou,
- vypracovania odborného stanoviska pre MZ SR k Štatútu a rokovaciemu poriadku Komisie ministra zdravotníctva SR pre Digitalizáciu patologických pracovísk,
- vypracovania odborného stanoviska pre Slovenskú zdravotnícku univerzitu – Fakultu verejného zdravotníctva v súvislosti s posúdením študijného programu magisterského stupňa štúdia v dennej forme v odbore Verejné zdravotníctvo,
- vypracovania odborného stanoviska k pozmeňujúcemu a doplňujúcemu návrhu k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 152/1995 Z. z. o potravinách,
- vypracovania stanoviska k žiadosti Ministerstva životného prostredia SR v súvislosti s podkladmi, potrebnými na vypracovanie predkladacej správy k poslaneckému návrhu zákona, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so zrýchlením niektorých konaní,
- vypracovania programového rozpočtovania pre Sekciu financovania MZ SR ,
- vypracovania stanoviska a pripomienok pre MZ SR k návrhu opatrenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky zo 17. septembra 2010 - č. 12422/2010-OL, ktorým sa

- ustanovujú minimálne štandardy pre špecializačné študijné programy, minimálne štandardy pre certifikačné študijné programy a minimálne štandardy pre študijné programy sústavného vzdelávania a ich štruktúra v znení neskorších predpisov,
- vypracovania odborného stanoviska pre MZ SR ku Konceptia stratégií všeobecnej ambulantnej starostlivosti,
 - vypracovania stanoviska pre ministra zdravotníctva SR vo veci posilnenia Únie zdravia nad rámec zdravotnej bezpečnosti,
 - vypracovania pripomienok v rámci MPK pre MZ SR k zákonu, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 153/2013 Z. z. o národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Okrem odborných stanovísk (401) boli vypracované odborné stanoviská a stanoviská, ktoré sa týkali režimu a možností umiestňovania detí utečencov do zariadení pre deti a mládež na území Slovenskej republiky.

V roku 2022 vypracovávali pracovníci odborov hygieny detí a mládeže mnohé stanoviská pre vysoké školy, týkajúce sa podmienok výučby, ako aj jej nastavenia.

Odborné témy, ku ktorým boli vypracované odborné stanoviská, boli v roku 2022 v rámci nasledovných oblastí: hygienické podmienky v predškolských zariadeniach a možnosti ochrany pred rizikom prenosu chrípky v kolektíve detí, závažnosť porušenia hygienických predpisov v obci Tôň v zariadení pre deti a mládež, riziká prevádzok tzv. lesných klubov, prevádzkové podmienky materských škôl, stanovisko ku kolaudačnému rozhodnutiu na stavbu Michalovce - Stredná zdravotnícka škola, možnosti navýšenia kapacít v predškolských zariadeniach pre deti, podmienky lyžiarskych zjazdov pre deti a mládež, zodpovednosť za dodržiavanie školského semaforu, používanie textilných uterákov v materských, základných, stredných a špeciálnych školách s režimom ich výmeny, aktualizácia prevádzky zotavovacích podujatí a pod.

Podnety a sťažnosti:

Počet výkonov: 13

V roku 2022 sa odbor hygieny detí a mládeže ÚVZ SR zaoberal riešením sťažností, ktoré sa týkali – opatrovania ležiaceho pacienta a pomoci sestričiek z ADOSu, prešetrenia hygienických podmienok v ZŠ a MŠ Ľ.V.R. Bošáca, kontroly stravovacieho zariadenia v Tatranskej lesnej v komplexe Detský raj, hygienických podmienok materskej školy v okrese Rimavská Sobota, porušenia opatrení v detskom letnom tábore Fanlandia – Kubrička, prešetrenia súkromnej škôlky Handprints, Lazaretská 9 v súvislosti s výskytom vší, hygienickej kontroly školy SZŠBA Strečnianska 20 v súvislosti s vodou, kontroly porcií detí stravujúcich sa v školskej jedálni v ŠJ Liptovská Lúžna, vykonania kontroly detského campu v Banskej Štiavnici, porušovania predpisov v materskej škole v Komárne, nehygienického prevádzkovania školského stravovacieho zariadenia Tekovské Nemce, nezabezpečenia vhodnej dezinfekcie na ruky na ZŠ Prokofievova.

Mediálne aktivity sa týkali nasledovných oblastí (celkovo 16) :

- hodnotenia hygienických podmienok detí a mládeže v zariadeniach počas pandémie,
- spracovania odporúčaní pre prevenciu respiračných ochorení u detí,

- spracovania odporúčaní pre umiestňovanie detí migrantov do zariadení pre deti a mládež,
- vypracovania odporúčaní pre navýšenie kapacity materských a základných škôl,
- vypracovania podkladov pre účely propagácie medzinárodnej konferencie v Novom Jičíne,
- vypracovania odporúčaní pre prvákov v súvislosti s vhodnou obuvou, školskou taškou a stravovaním,
- vypracovania odporúčaní pre hromadné podujatia detí,
- spracovania hygienických odporúčaní pre deti v súvislosti s prevenciou ochorení,
- vypracovania odporúčaní pre zloženie kvalitnej desiatej,
- vypracovania zhodnotenia konaní zotavovacích podujatí v čase pandémie,
- vypracovania rizík z parazitárneho a mikrobiologického znečistenia pieskovýchísk,
- vypracovania hygienických požiadaviek na zabránenie vzniku a šírenia pedikulózy u detí v školách,
- vypracovanie podmienok pre zariadenia pre predškolskú výchovu detí utečencov,
- spracovania vysvetlení medzi zdravými a nezdravými potravinami pre deti,
- vypracovania stanoviska v súvislosti s odbornou spôsobilosťou zdravotníka v letnom tábore,
- vypracovania odporúčaní pre správnu životosprávu detí v zimnom období.

Plnenie programov a projektov:

V roku 2022 plnili odborní pracovníci odborov hygieny detí a mládeže nasledovné projekty:

4.1. Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025 (NAPPO)

Cieľom jednotlivých aktivít v rámci projektu je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie matiek cestou materských centier a zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity. Gestorom projektu je ÚVZ SR a riešiteľskými pracoviskami tejto úlohy sú všetky RÚVZ v SR. Aktivity projektu sa dlhodobo dotýkajú oblastí podpory zdravého štartu do života, nutričného vzdelávanie odborných zamestnancov školského stravovania a podpory pohybových aktivít.

4.2. Projekt „Hodnotenie jedálnych lístkov MŠ a ZŠ“

Cieľom projektu je zmapovanie situácie v oblasti dodržiavania všeobecných zásad pre zostavovanie jedálnych lístkov v zariadeniach spoločného stravovania detí (MŠ a ZŠ) a zistiť frekvenciu podávania vybraných druhov potravín resp. pokrmov. Gestorom tohto projektu je ÚVZ SR v spolupráci so všetkými RÚVZ v SR, ktoré zohrávajú úlohu riešiteľských pracovísk so zberom a hodnotením potrebných dát.

Realizáciou projektu bola zanalyzovaná situácia na úseku jedálnych lístkov a samotný projekt by mal priniesť zlepšenie efektívnosti, pestrosti jedálnych lístkov a zdravia pre našich najmenších.

4.3. Projekt „Úrazy u detí v SR“

Projekt „Úrazy u detí v SR“ je realizovaný na základe požiadavky NCZI o spoluprácu pri získavaní údajov o úrazovosti detí. V súčasnosti pokračuje projekt formou dobrovoľnej spolupráce s regionálnymi nemocnicami, prostredníctvom ktorých sa získavajú vybrané informácie, týkajúce sa problematiky úrazov detí na Slovensku. Gestorom projektu je NCZI. Formulár pre dotazníky bol distribuovaný prostredníctvom RÚVZ do spolupracujúcich nemocníc, príslušní koordinátori na RÚVZ následne zabezpečili prepisovanie vyplnených údajov do formalizovanej EXCELL tabuľky a zaslali ich elektronicky na spracovanie na NCZI.

Účasť na odborných podujatiach:

Jedným z dôležitých cieľov odboru je odovzdávanie odborných poznatkov, získaných realizáciou odborných úloh. Táto činnosť bola prezentovaná formou účasti na odborných podujatiach:

- Mgr. Kseňáková Romana a Mgr. Jankovičová Petra: Online zahraničná stáž – Brusel v rámci projektu „Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva“, ktorej cieľom bolo oboznámenie sa s inštitúciami v Bruseli – 22.09.2022,
- doc. MUDr. Hamade Jana, PhD., MPH, MHA, MUDr. Janechová Hana, Mgr. Kseňáková Romana, Mgr. Jankovičová Petra: Webex - porada krajských odborníkov hlavnej odborníčky HH SR pre odbor HDM – 10.11.2022,
- Mgr. Kseňáková Romana a Mgr. Jankovičová Petra: Školenie “Národný výskum používania tabakových a nikotínových výrobkov v populácií detí a adolescentov v SR 2022“ – 30.11.2022,
- doc. MUDr. Hamade Jana, PhD., MPH, MHA, MUDr. Janechová Hana, Mgr. Kseňáková Romana, Mgr. Jankovičová Petra: on-line školenie „Organizačné štruktúry ÚVZ SR a RÚVZ v SR“ v rámci projektu Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva – 6.12.2022
- doc. MUDr. Hamade Jana, PhD., MPH, MHA, MUDr. Janechová Hana, Mgr. Kseňáková Romana, Mgr. Jankovičová Petra: on-line školenie MUDr. Hamade, J.: účasť na SZU s prednáškou „Manažment verejného zdravotníctva“ - On-line zahraničná stáž v zmysle realizácie projektu „Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva“ – 8.12.2022.

Ďalšie aktivity sa realizovali prevažne formou webinárov.

Jedným z cieľov odboru hygieny detí a mládeže je aj výchova a príprava študentov na prácu vo verejnom zdravotníctve. Aj v roku 2022 pracovníci odboru spolupracovali so Slovenskou zdravotníckou univerzitou v Bratislave formou členstva v komisiách na štátniciach, prednáškami pre študentov pregraduálu, ako aj špecializačného štúdia MPH a MHA a spracovávaním oponentských a školiteľských posudkov.

Metodické vedenie a odborné usmerňovanie pracovníkov odborov hygieny detí a mládeže bolo zamerané najmä na praktické uplatňovanie požiadaviek zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších prepisov.

Činnosť hlavnej odborníčky HH SR pre odbor HDM

Počet výkonov: 14

Hlavná odborníčka HH SR pre odbor HDM v roku 2022 v súvislosti s pandémiou COVID-19 vypracovala odborné usmernenie:

Usmernenie hlavného hygienika Slovenskej republiky č. SOPZŠČ/6045/21545/2022 z 29.6.2022 k postupom pri organizácii a prevádzke zotavovacích podujatí podľa § 25 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Dňa 10.11.2022 pripravila hlavná odborníčka poradu krajských odborníkov hlavnej odborníčky HH SR pre odbor hygieny detí a mládeže, ktorej cieľom bolo prerokovanie aktuálnych problémov na úseku ochrany zdravia detí a mládeže.

V spolupráci so Sekciou vzdelávania MZ SR sa zúčastnila hlavná odborníčka pracovných stretnutí v súvislosti s prípravou novely nariadenia vlády SR, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.

Hlavná odborníčka sa podieľala na príprave predbežného stanoviska k zriaďovaniu pracovísk školských zdravotných sestier v školách a materských školách.

V roku 2022 predložila hlavná odborníčka Ministerstvu zdravotníctva SR návrh a zdôvodnenie pre prípravu novely vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež. Taktiež spolupracovala pri príprave návrhu novely zákona č. 355/2007 z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Odborne - metodická činnosť:

V rámci odborne - metodickej činnosti sa pracovníci zúčastňovali v roku 2022 na pravidelných webinároch v súvislosti s riešením projektu OP EVS a OP II.

Analýza činnosti odboru hygieny detí a mládeže je uvedená v tabuľke. Celkovo bolo zrealizovaných 644 výkonov.

Tabuľka

Analýza činnosti odboru HDM ÚVZ SR za rok 2022

ČINNOSTI		Počet
Úlohy vyplývajúce z požiadaviek MZ SR		16
Odborné stanoviská		401
Písomné vyjadrenia v súvislosti s COVID – 19		19
Riešené projekty v rámci PaP ÚVZ a mimo nich		5
Koncepčná činnosť		25
Odborne - metodická činnosť	Konzultácie	85
	Písomné usmernenia	1
	Webináre, kurzy	17
Spolupráca s VŠ a vzdel.		10
Spolupráca s mediálnym odborom		16
Činnosť hlavného odborníka		14
Podnety a sťažnosti		13
Iné		22
S P O L U:		644

ODBOR LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE

Tabuľka č. 1: Prehľad zloženia pracovníkov OLM v roku 2022

	ÚVZ SR	RÚVZ Banská Bystrica	RÚVZ Košice
Lekári bez špecializácie	1		
Lekári so špecializáciou	2		
Laborant s VŠ	3		
Laborant s VOV	0		
Lab. bez špecializácie	2		
Lab. so špecializáciou	13		
AHS	0		
Zdravot. prac. spolu	22		
VŠ – nelekári – špec.	2		
VŠ – nelekári – bez špec.	9		
Iní zdr.zam.ÚSV– bez špec. Chem lab.. lab. bez špecializácie	0		
Iní zdr.zam.ÚSV–so špec. chem. lab. so špecializáciou	0		
Iní zdr. prac. spolu:	11		
Odb. zamestnanci ÚSV	0		
Odb. zamestnanci VŠ	1		
Pomocní zamestnanci	4		
Upratovačky	-		
Iní	-		
PRACOVNÍCI SPOLU	38		

K 31.12.2022 mal OLM v evidenčnom stave spolu 38 pracovníkov.

Organizačné členenie OLM

a) Národné referenčné centrá (NRC)

- NRC pre chrípku
- NRC pre poliomyelitídu
- NRC pre meningokoky
- NRC pre morbilli, rubeolu a parotitídu
- NRC pre sledovanie rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká
- NRC pre salmonelózy
- NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky

b) Špecializované laboratóriá

1. Laboratórium molekulárnej diagnostiky
2. Laboratórium bunkových kultúr
3. Laboratórium so stupňom biologickej bezpečnosti pre biofaktory 3

c) Úsek zabezpečenia laboratórnych a sanitárnych činností

1. centrálny príjem materiálu
2. prípravovňa kultivačných pôd a roztokov
3. deštrukcia infekčného materiálu a príprava laboratórneho skla a pomocného zdravotníckeho materiálu pre bakteriológiu
4. deštrukcia infekčného materiálu a príprava laboratórneho skla a pomocného zdravotníckeho materiálu pre virológiu
5. sanitárne práce v laboratóriách a ostatných priestoroch OLM.

Ťažiskové úlohy OLM

Akreditácia

Laboratóriá OLM pracujú v súlade s STN EN ISO/IEC 15 189:2012

- akreditácia od roku 2005 ,
- posledná akreditácia na normu ISO 15 189:2012 v roku 2019 s platnosťou do roku 2024,
- vydané osvedčenie o akreditácii na 23 skúšok a 140 ukazovateľov mikrobiologického a virologického vyšetřovania biologického materiálu a prípravy bunkových kultúr

Počet prijatého materiálu a vyšetrených vzoriek

- Do centrálného príjmu (CP) OLM bolo doručených 43 535 vzoriek biologického materiálu, izolátov a vzoriek odpadových vôd. Súčasťou evidencie prijatého materiálu do CP bolo aj vkladanie dát do programu EPIS a IS COVID,
- príslušné NRC a špecializované laboratóriá celkovo spracovali 63 237 vzoriek, vyšetřili 84 993 ukazovateľov a realizovali 144 867 analýz,
- testovanie na zabezpečenie kvality výkonu skúšok a internú kontrolu kvality pracovného prostredia, účinnosti dezinfekčných a sterilizačných procesov OLM 552 ukazovateľov a 3 276 analýz,
- NRC a špecializované laboratóriá v roku 2022 absolvovali 10 medzinárodných porovnávacích testov, kde spolu v 253 skúškach dokazovali spôsobilosť v testovaní 1 442

ukazovateľov. V dosiaľ vyhodnotených medzinárodných porovnávacích testoch dosahovali úroveň 100%.

Prehľad programov NRC OLM ÚVZ SR v EU a WHO sieťach pre surveillance prenosných ochorení v roku 2022

- **NRC pre chrípku** (Mgr. Edita Staroňová, PhD.)
názov siete: European Influenza Surveillance Network, EISN
Global Influenza Surveillance and Response System, GISRS
hlásenie do informačného systému:
The European Surveillance System - TESSY (ECDC),
WHO/Europe influenza surveillance - EUROFLU (WHO)
nadnárodné laboratórium: The Crick Worldwide Influenza Centre, The Francis Crick Institute, WHO Collaborating Centre for Reference and Research on Influenza, London, United Kingdom

- **NRC pre poliomyelitídu** (Mgr. et Mgr. Katarína Pastuchová)
názov siete: Polio Laboratory Network WHO European Region
hlásenie do informačného systému: Laboratory Data Management System - LDMS
nadnárodné laboratórium: Regional Reference Laboratory Helsinki, Finland

- **NRC pre meningokoky** (RNDr. Anna Kružlíková)
názov siete:
European Invasive Bacterial Diseases labnet - EU-IBD labnet
European Meningococcal Disease Society - EMGM
hlásenie do informačného systému:
Tessy
European Meningococcal Epidemiology in Real Time - EMERT
Konzultačné laboratórium: NRC pre meningokokové nákazy, Praha

- **NRC pre MMR** (RNDr. Alexandra Polčičová)
názov siete:
European Regional Measles/Rubella Laboratory - WHO/EURO –EMRLN
hlásenie do informačného systému: The Centralized Information System for Infectious Diseases - CISID
nadnárodné laboratórium: NRC MMR Robert Koch Institut, Berlín

- **NRC pre sledovanie rezistencie mikroorganizmov ATB** (Doc.MUDr. Milan Nikš,CSc.)
hlásenie do informačného systému: ECDC: EARS-Net - European Network of National Surveillance Systems on Antimicrobial Resistance for Public Health Purposes
zber dát do národného informačného systému SNARS

- **NRC pre salmonelózy** (MUDr. Dagmar Gavačová)
názov siete: 1. Európska sieť pre surveillance chorôb z potravín a vody (FWD)ECDC
nadnárodné laboratóriá:
CRL for Salmonella, RIVM, Bilthoven, NL,
HPA Collindale Ave, London, UK
hlásenie do informačného systému: EPIS, TESSY

názov siete 2. Svetová sieť pre surveillance chorôb z potravín WHO-Global Foodborne Network- (WHO GFN)

nadnárodné laboratória:

National Food Institute, Technical University of Denmark, Kodaň, Denmark,
WHO Collaborating Centre for Reference and Research on *Salmonella*, Institute Pasteur,
Paríž, Francúzsko,

WHO Center, Geneve, Suisse

Centers for Diseases Control and Prevention, Atlanta, USA.

hlásenie do informačného systému: GFN

➤ **NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky** (RNDr. Elena Tichá, PhD.)

názov siete: Emerging Viral Diseases Expert Laboratory Network – EVD-LabNet

- zastúpenie a hlásenie do siete prostredníctvom Biomedicínskeho centra SAV (Virologického ústavu SAV) (RNDr. Boris Klempa, DrSc., zástupca za SR)

Iné

Odbor lekárskej mikrobiológie (OLM) Úradu verejného zdravotníctva SR zabezpečuje najmä tieto činnosti:

- vykonáva nadstavbovú mikrobiologickú diagnostiku vybraných nákaz, zavádza a aplikuje nové progresívne molekulárno-biologické metódy do laboratórnej praxe v zmysle nových diagnostických štandardov odporúčaných WHO, čím prispieva ku zvyšovaniu kvality preventívnych programov,
- zabezpečuje v spolupráci s odborom epidemiológie realizáciu Imunizačného programu v Slovenskej republike a prostredníctvom Národných referenčných centier vykonáva celoslovenskú laboratórnu surveillance chrípky a chrípke podobných ochorení, poliomyelitídy, ACHO, enterovírusov, meningokokových invazívnych infekcií, morbill, rubeoly, parotitídy, salmonelóz, hemoragických horúčok a kliešťovej encefalitídy a vedie celoslovenskú databázu rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká,
- zabezpečuje medzinárodnú spoluprácu vrátane požadovaných analýz a hlásení do regionálnych pracovísk špecifických sietí EÚ a WHO,
- realizuje úlohy a odporúčania WHO a EK pri eliminácii a eradikácii a kontrole závažných infekčných ochorení,
- priebežne udržiava spoluprácu so zahraničnými laboratóriami a zabezpečuje logistiku prepravy vzoriek biologického materiálu v prípade potreby zabezpečenia mikrobiologických analýz na detekciu pôvodcov ochorení, ktoré sa v SR nevykonávajú (*Flaviviridae* a *Togaviridae*, MERS....),
- podieľa sa na riešení významných celospoločenských programov a prioritných úloh MZ SR,
- podieľa sa na plnení programov a projektov úradov verejného zdravotníctva,
- spracováva a diagnostikuje podozrivé zásielky na prítomnosť spór *B. anthracis*,
- metodicky a odborne usmerňuje a koordinuje spolupracujúce regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR pri plnení celoštátnych aj medzinárodných programov v ochrane a podpore zdravia,
- zabezpečuje prípravu a udržiavanie zbierky bunkových kultúr pre laboratórnu diagnostiku virologických NRC laboratórií ÚVZ SR a v rámci SR aj pre spolupracujúce pracoviská na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Košiciach,

- poskytuje odborné informácie, konzultácie a školiace akcie v diagnostických metódach.

Zamestnanci OLM

- sa zúčastňovali na zahraničných podujatiach,
- zabezpečili odborné prezentácie na domácich a zahraničných podujatiach, a zúčastnili sa odborných podujatí s prezentáciou činností NRC,
- spolupracovali s odbornými spoločnosťami, a výskumnými inštitúciami v otázkach diagnostiky a prevencie ochorení mikrobiálnej etiológie,
- aktívne sa podieľali na legislatívnej činnosti v rámci vnútrorezortného pripomienkového konania,
- v NRC pre sledovanie rezistencie mikroorganizmov na ATB vykonali pravidelnú ročnú aktualizáciu metodických postupov na in „vitro“ stanovovanie a interpretáciu laboratórnych testov citlivosti NRC podľa Európskej komisie pre šandardizáciu testovania citlivosti (Slovenská mutácia normatívu EUCAST).

Tabuľka č. 1 :Činnosť NRC a špecializovaných laboratórií OLM v ÚVZ SR v roku 2022

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
ÚVZ SR	SR	NRC pre poliomyelitídu	Izolácia enterovírusov v pokuse o izoláciu vírusov na BK zo vzoriek biologického materiálu a vzoriek z vonkajšieho prostredia; identifikácia: poliovírusov (PV) – VNT a non-polio enterovírusov (NPEV) – VNT. V spolupráci s Laboratóriom molekulárnej diagnostiky - identifikácia enterovírusov a poliovírusov PV1 a PV3 molekulárno-biologickými metódami (RT PCR, PCR) Dôkaz sekrečných a včasných protilátok proti EV infekciám (ELISA), stanovenie citlivosti BK na poliovírusy, konfirmácia enterovírusov metódou NIFT, testovanie BK na kontamináciu mykoplazmami. Detekcia rotavírusov, adenovírusov, norovírusov (Norwalk-like), astrovírusov metódami ELISA, imunochromatografia, PCR.
		NRC pre chrípku	Izolácia vírusu chrípky typu A a typu B na BK; identifikácia izolátov vírusu chrípky - určenie jednotlivých antigénnych variantov hemaglutinačno-inhibičným testom; detekcia nukleovej kyseliny vírusu chrípky typu A a typu B molekulárno-biologickými metódami (real-time RT-PCR, RT-PCR); subtypizácia vírusu chrípky: A/H1 pdm09, A/H3 molekulárno-biologickými metódami (real-time RT-PCR); detekcia nukleovej kyseliny vírusu parachrípky sérotypov 1 a 3, respiračného syncyciálneho vírusu A a B a adenovírusu molekulárno-biologickými metódami (RT-PCR, PCR). Dôkaz protilátok proti vírusu chrípky typu A a B, adenovírusu, respiračnému syncyciálnemu vírusu; vírusu parachrípky sérotypov 1,2,3; vírusu lymfocytárnej choriomeningitídy, <i>Chlamydia psittaci</i> , <i>Coxiella burnetii</i> , <i>Mycoplasma pneumoniae</i> - metódou komplementfixačnej reakcie. Dôkaz protilátok IgA, IgM a IgG proti adenovírusu, respiračnému syncyciálnemu vírusu, vírusu parachrípky sérotypov 1,2,3; vírusu chrípky typu A a typu B - metódou ELISA. Laboratórna diagnostika SARS-CoV-2 molekulárno-biologickými metódami, detekcia nukleovej kyseliny vírusu SARS-CoV-2 molekulárno-biologickými metódami (real-time RT-PCR), celogenómová sekvenácia SARS-CoV-2. Laboratórna diagnostika Monkeypox vírusu molekulárno-biologickými metódami.
		NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky	Dôkaz protilátok IgM a IgG proti vírusu kliešťovej encefalitídy a proti hantavírusom (sérotypy: Hantaan/Dobrava a Puumala) – metódou ELISA. Dôkaz protilátok IgM a IgG proti West Nile vírusu metódou ELISA. Stanovenie avidity protilátok IgG proti West Nile vírusu. Dôkaz nukleovej kyseliny West Nile vírusu metódou real-time RT-PCR.
		NRC pre morbilli, rubeolu a parotitídu	Dôkaz protilátok: Anti-Morbilli vírus IgM, IgG; Anti-Rubeola vírus IgM, IgG; Avidita: Anti-Rubeola vírus IgG; Anti-Parotitis vírus IgM, IgG a Anti-Parvovírus B19 IgM, IgG – metódou ELISA. Dôkaz nukleovej kyseliny vírusu osýpok, rubeoly, parotitídy – molekulárno-biologickými metódami (RT-PCR). Izolácia vírusu osýpok, rubeoly a parotitídy na BK.
		NRC pre meningokoky	Fenotypizačná a genotypizačná identifikácia a verifikácia kultivačných izolátov a izolátov z primovzoriek <i>N. meningitidis</i> – mikroskopická identifikácia, kultivačný dôkaz na pôdach Mueller Hinton agar + 5% krv, KA, biochemická identifikácia (oxidáza, ONPG, metabolizmus cukrov); určenie séroskupiny špecifickými antisérmi skĺčkovou aglutináciou (monovalentné antiséra– ABCDYW135X29EZ,H, polyvalentné antiséra– POLY a POLY2); určenie séroskupiny latexovou aglutináciou (ABCW/Y); stanovenie kvantitatívnej antibiotickej citlivosti MIC mg/L agarovou difúznou metódou <i>N. meningitidis</i> voči vybraným ATB (PNC, CTX, CTR CIP, RIF, AZI) – E-testmi podľa EUCAST 2018, Nitrocefinový test pre rezistentné kmene <i>N.meningitidis</i> , identifikácia kmeňov a stanovenie skupiny genotypizačnými metódami PCR, molekulárna typizácia sekvenčnými metódami (WGS, MLST –multilocus sequence typing), typizácia a subtypizácia proteínov vonkajšej membrány a vakcinačných antigénov menB PorA –VR1,VR2,VR3 FetA, NadA, FHBP, NHBA), určovanie CC a ST, gény ATB rezistencie v laboratóriu molekulárnej diagnostiky, absolvovanie-medzilaboratórných medzinárodných porovnávacích skúšok NEQAS UK a internej kontroly kvality skúšok IQC, archivácia a zbierka všetkých kmeňov <i>N.meningitidis</i> spolu s referenčnými kmeňmi v kryobankách. Odborné usmernenia a konzultácie týkajúce sa managmentu diagnostiky a výsledkov <i>N.meningitidis</i> pre klinické pracoviská. Vedenie PC databázy všetkých informácií týkajúcich sa invazívnych meningokokových ochorení (pacientov, vzoriek) z celého územia SR.

			Poskytovanie fenotypizačných a genotypizačných údajov invazívnych kmeňov <i>N.meningitidis</i> do EPIS a medzinárodných sietí – TESSY, EMGM- EMERT, PubMLST.
		NRC pre sledovanie rezistencie mikroorganizmov na ATB	Identifikácia a verifikácia bakt. kmeňa; citlivosť na ATB-disková difúzna a mikrodilučná metóda podľa CLSI; prehľady rezistencie na antibiotiká v SR (SNARS) a pre ECDC (EARSNet); identifikácia mechanizmov rezistencie podľa CLSI a EUCAST; konfirmácia produkcie karbapenemáz klinickými izolátmi enterobaktérií pomocou testov Carba NP , imunochromatografiou NG Test Carba 5 a PCR metódou. Konfirmácia rezistencie enterobaktérií voči kolistínu mikrodilučnou metódou. Vykonávanie externej kontroly kvality stanovenia citlivostí na antimikrobiálne látky u spolupracujúcich laboratórií oddelení klinickej mikrobiológie na Slovensku. Pokračovanie v zbierke rezistentných baktérií a jej pravidelnej kontrole rastových vlastností. Konzultácia a metodické usmernenia pre oddelenia klinických mikrobiológií. Pravidelné hlásenia výsledkov na nemocničné oddelenia epidemiológie.

ÚVZ SR	SR	NRC pre salmonelózy	Biochemická identifikácia <i>Salmonellaspp.</i> ; sérotypizácia izolátov <i>Salmonellaspp.</i> metódou aglutinácie na sklíčku; stanovenie citlivosti na ATB diskovou difúznou metódou, selekcia a adjustácia izolátov <i>Salmonellaspp.</i> na analýzy, vykonávané metódami génovej typizácie, tvorba zbierky kultúr <i>Salmonellaspp.</i> , absolvovanie medzilaboratórných medzinárodných porovnaní (externej kontroly kvality), vykonávania typizácie neznámych izolátov <i>Salmonella spp.</i> , z referenčných pracovísk v medzinárodných sieťach pre surveillance salmonelóz (WHO- GFN, ECDC-FWD), spolupráca v systéme rýchleho varovania (EWS) a UI pri riešení epidémií z potravín v rámci EÚ, vykonanie externej kontroly kvality typizácie <i>Salmonellaspp.</i> v diagnostických laboratóriách klinickej mikrobiológie v SR.
	pre potreby NRC a špecializovaných laboratórií OLM ÚVZ SR, SR	Laboratórium molekulárnej diagnostiky	Stanovenie možnej kontaminácie bunkových kultúr <i>Mycoplasma spp.</i> metódou PCR, identifikácia izolátov <i>Salmonella spp.</i> metódou PCR, odlíšenie izolátov <i>Salmonella spp.</i> schopných metabolizovať D-tartarát metódou PCR, určenie vybraných flagelárných antigénov prvej a druhej fázy u izolátov <i>Salmonella spp.</i> metódou PCR, charakterizácia vybraných kmeňov <i>Salmonella spp.</i> metódou pulznej elektroforézy, identifikácia izolátov <i>Neisseria meningitidis</i> metódou PCR, určenie séroskupiny izolátov <i>N. meningitidis</i> metódou PCR, charakterizácia vybraných izolátov <i>N. meningitidis</i> metódou MLST (Multi Locus Sequence Typing), určenie typu PorA <i>N. meningitidis</i> metódou amplifikácie a sekvenácie génu porA, určenie typu PorB <i>N. meningitidis</i> metódou amplifikácie a sekvenácie génu porB, určenie typu FetA proteínu <i>N. meningitidis</i> metódou amplifikácie a sekvenácie génu fetA, detekcia vírusov rodu <i>Enterovirus</i> metódou real-time RT-PCR, detekcia poliovírusu 1 sabin a poliovírusu 3 sabin metódou RT-PCR, detekcia enterovírusu 71 metódou RT-PCR s následnou touchdown PCR, doplnenie diagnostiky norovírusov metódou real-time RT-PCR v prípade hraničných hodnôt sérologického vyšetrenia, určenie vybraných sérotypov rotavírusov metódou RT-PCR, detekcia prítomnosti nukleovej kyseliny vírusu chrípky a subtypizácia a typizácia vírusov chrípky A/H1N1pdm09, A/H3, B metódou real-time RT-PCR a RT-PCR; detekcia prítomnosti vírusovej nukleovej kyseliny vírusov parachrípky 1,3 a respiračného syncytiálneho vírusu metódou RT-PCR a adenovírusov metódou PCR, detekcia MERS Co-V a vírusu Zika metódami real-time RT-PCR, detekcia prítomnosti karbapenemázových génov NDM, KPC, VIM, OXA-48 metódou PCR.
	SR	Laboratórium bunkových kultúr	Centrálna príprava štandardných bunkových línií pre potreby virologických laboratórií OLM a v rámci SR pre spolupracujúce virologické laboratória zriadené na báze RÚVZ so sídlom v Banskej

			Bystrici a v Košiciach; priebežné doplňovanie a udržiavanie zbierky bunkových kultúr (<i>RD(A)</i> ; <i>L20B</i> ; <i>Hep-2c</i> ; <i>VERO</i> ; <i>VERO/hSLAM</i> ; <i>MDCK</i> ; <i>MDCK-SIAT1</i> ; <i>RK-13</i> ; <i>NCI-H292</i> ; <i>A 549</i>).
	Západoslovenský región	Laboratórium so stupňom biologickej bezpečnosti pre biofaktory 3	Dôkaz prítomnosti spór <i>B. anthracis</i> (kultivačne, RT-PCR); screening – DEFENDER <i>B. anthracis</i> (imunochromatografia).

Tabuľka č. 3: Akreditácia pracovísk OLM v SR a účasť na externej kontrole kvality skúšok v roku 2022

	ÚVZ SR	RÚVZ BB	RÚVZ KE
Akreditácia od/do	13.6. 2007/13.9. 2010 18.8.2010/18.8.2014 19.8.2014/19.8.2019 20.8.2019/20.8.2024		
Počet akreditovaných skúšok	23		
Počet akreditovaných ukazovateľov	140		
Počet absolvovaných medzilaboratórnych porovnávacích testov	10		

Tabuľka č. 4: Prehľad druhov vyšetrení a inej laboratórnej činnosti, počtu vyšetrených vzoriek a analýz v laboratóriách OLM v SR v roku 2022

Druh vyšetrenia	Počet	2022		
		ÚVZ	BB	KE
Rizikové zásielky	vzoriek	2		
	analýz	34		
Bakteriológia	vzoriek	4 822		
	analýz	75 421		
Viroológia	vzoriek	31 713		
	analýz	48 015		
Antiinfekčná imunológia	vzoriek	-		
	analýz	-		
Parazitológia	vzoriek	-		
	analýz	-		
MŽP	vzoriek	-		
	analýz	-		
Mykológia	vzoriek	-		
	analýz	-		
BŽP	vzoriek	-		
	analýz	-		
Laboratórium molekulárnej diagnostiky	vzoriek	6 998		
	analýz	21 397		
SPOLU	vzoriek	43 535		
	analýz	144 867		
Laboratórium bunkových kultúr	počet bunkových línií	5		
	množstvo pripravenej bunkovej susp. x 10 ⁶	5562,2		
Prípravňa pôd a tekutých médií	Pevné pôdy, l	1 405,5		
	Tekuté pôdy, l	574,5		
	Roztoky, l	729		
SPOLU		2709		

Národné referenčné centrum pre chrípku

1. NRC zriadené rozhodnutím MZ SR č. 1814/1990 - A/III - 3 zo dňa 18. decembra 1990 – doplnok z 22. Októbra 1993

2. Personálne obsadenie

počet iných odborných pracovníkov v VŠ vzdelaní III. stupňa: 2
počet iných odborných pracovníkov v VŠ vzdelaní II. stupňa: 1
počet iných odborných pracovníkov v VŠ vzdelaní I. stupňa: 1
počet pracovníkov s ÚSOV (laborantov): 1

3. Akreditácia (áno)

- podľa ISO 15189:2012
- od roku 2019 s platnosťou do roku 2024
- počet skúšok 2
- počet ukazovateľov 5

4. Činnosť NRC

4.1. Odborná činnosť

4.1.1 Ťažiskové úlohy

- vykonávanie laboratórnej diagnostiky vírusu chrípky zo vzoriek biologického materiálu metódou izolácie vírusu na bunkových kultúrach a molekulárno-biologickými metódami,
- vykonávanie nastavbovej diagnostiky - identifikácia izolovaných kmeňov vírusu chrípky na bunkových kultúrach metódou hemaglutinačno-inhibičného testu,
- zabezpečovanie nastavbovej diagnostiky SARS-CoV-2, priama diagnostika vírusu a celogenómová sekvenácia,
- vykonávanie laboratórnej diagnostiky vírusov RSV, PIV1, PIV3 a adenovírusov molekulárno-biologickými metódami,
- vykonávanie laboratórnej diagnostiky vírusu opičích kiahní molekulárno-biologickými metódami,
- zabezpečovanie diagnostiky protilátok proti vírusu chrípky typu A, vírusu chrípky typu B, respiračnému syncyciálnemu vírusu, vírusu parachrípky sérotypov 1, 2 a 3, adenovírusu a vírusu lymfocytárnej choriomeningitídy,

- vykonávanie sérologickej diagnostiky nevírusových agensov: *Chlamydia psittaci*, *Coxiella burnetii* a *Mycoplasma pneumoniae*,
- spolupráca s WHO a ECDC - týždenné hlásenie virologických výsledkov,
- spolupráca s EISN (European Influenza Surveillance Network),
- vedenie databázy laboratórnych údajov,
- metodické vedenie a odborné usmerňovanie spolupracujúcich virologických laboratórií na RÚVZ v Banskej Bystrici a RÚVZ v Košiciach a kontrola kvality ich laboratórnej práce
- účasť na medzinárodných kontrolách kvality laboratórnej práce.

Plnenie, vyhodnotenie a závery:

V roku 2022 bolo v NRC pre chrípku laboratórne prijatých 580 vzoriek biologického materiálu: 202 výterov z nosa, výterov z hrdla od sentinelových lekárov v rámci surveillance respiračných ochorení v SR, z ktorých sa vykonalo 1 010 analýz, 378 vzoriek sér, z ktorých sa vykonalo 1219 analýz (ELISA a komplementfixačná reakcia).

Metódou komplementfixačnej reakcie sa vyšetrovali séra na prítomnosť protilátok proti adenovírusu, respiračnému syncyciálnemu vírusu, vírusu chrípky typu A, vírusu chrípky typu B, vírusu parachrípky sérotypov 1,2,3, *Mycoplasma pneumoniae*, *Coxiella burnetii*, *Chlamydia psittaci*. Metódou ELISA sa vyšetrovali protilátky proti adenovírusu, respiračnému syncyciálnemu vírusu, vírusu chrípky typu A, vírusu chrípky typu B, vírusu parachrípky sérotypov 1,2,3.

V roku 2022 bolo v NRC pre chrípku prijatých súčasne 1 756 vzoriek biologického materiálu na detekciu vírusu SARS-CoV-2: 1 756 výterov z nosa, výterov z hrdla, bronchoalveolárnych laváží a bioptických materiálov. Všetky vzorky boli molekulárno-biologickými metódami. Vykonaných bolo 3 512 analýz.

V roku 2022 bolo v NRC pre chrípku taktiež prijatých 23 094 vzoriek biologického materiálu určeného na sekvenovanie vírusu SARS-CoV-2, z toho 1 769 vzoriek bolo sekvenovaných priamo na Úrade verejného zdravotníctva SR a 21 325 vzoriek bolo extrahovaných pre externé sekvenačné laboratóriá.

V roku 2022 v NRC pre chrípku prijatých 65 vzoriek biologického materiálu na detekciu vírusu opičích kiahní. Vykonaných bolo 130 analýz.

NRC spolupracovalo na projekte úradov verejného zdravotníctva č. 8.1. Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení. Gestorom je ÚVZ SR. Cieľom projektu je diagnostika respiračných ochorení vírusového aj bakteriálneho pôvodu pomocou kultivačných, sérologických a molekulárno-biologických metód.

4.1.2 Novozavedené metódy

V roku 2022 bola zavedená laboratórna diagnostika opičích kiahní pomocou molekulárno - biologických metód.

4.1.3 Medzilaboratórne porovnania

Účasť na medzilaboratórnych testoch

NRC sa zúčastnilo na medzinárodnej kontrole kvality laboratórnej práce organizovanej WHO (WHO Influenza EQAP Team Virology Division, Centre for Health Protection, Public Health Laboratory, Hong Kong), úlohou ktorej bolo identifikovať 10 neznámych vzoriek vírusu chrípky metódou RT-PCR (vyhodnotenie: 100%).

NRC sa zúčastnilo na medzinárodnej kontrole kvality laboratórnej práce organizovanej WHO (WHO SARS-CoV-2 EQAP Team Public Health Laboratory Service, Centre For Health Protection, Public Health Laboratory, Hong Kong), úlohou ktorej bolo identifikovať 10 neznámych vzoriek na prítomnosť nukleovej kyseliny vírusu SARS-CoV-2 metódou RT-PCR (vyhodnotenie: 100%).

4.1.4 Iná odborná činnosť

- NRC koordinovalo výber, logistiku, anonymizáciu a prípravu vzoriek z celého územia SR na celogénomové sekvenovanie.
- NRC zasielalo pravidelné týždenné hlásenia výsledkov virologickej diagnostiky Odboru epidemiológie ÚVZ SR.
- NRC spolupracovalo na projekte úradov verejného zdravotníctva č. 8.1.: Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení. Gestorom je ÚVZ SR. Cieľom projektu je diagnostika respiračných ochorení vírusového aj bakteriálneho pôvodu pomocou kultivačných, sérologických a molekulárno-biologických metód.
- NRC priebežne dopĺňalo, aktualizovalo dokumentáciu a udržiavalo v praxi procesy v súvislosti s procesným auditom systému manažérstva kvality podľa ISO 9001:2015 na ÚVZ SR.
- NRC priebežne dopĺňalo, aktualizovalo dokumentáciu a udržiavalo v praxi procesy v súvislosti s ISO 15189:2012 na OLM.

Medzinárodná činnosť: NRC pre chrípku spolupracuje s WHO-kolaboračným centrom pre výskum chrípky v Londýne (The Crick Worldwide Influenza Centre, The Francis Crick Institute, WHO Collaborating Centre for Reference and Research on Influenza). NRC spolupracuje v sieťach WHO pre surveillance chrípky European Influenza Surveillance Network (EISN) a Global Influenza Surveillance and Response System (GISRS). Výsledky virologickej diagnostiky zasiela vo forme pravidelných týždenných hlásení do informačného systému The European Surveillance System – TESSy (ECDC).

5. Legislatívna činnosť

6. Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Konzultačná činnosť

- NRC pravidelne uskutočňovalo konzultácie pre spolupracujúce virologické laboratória na Odboroch lekárskej mikrobiológie RÚVZ Banská Bystrica a RÚVZ Košice.

Výuková činnosť

- NRC pravidelne uskutočňuje školenia pre stredoškolských študentov farmácie a chémie-biotechnológie a pre vysokoškolských študentov Slovenskej zdravotníckej univerzity a Trnavskej univerzity v laboratóriách na pôde ÚVZ SR.

7. Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

Mgr. Edita Staroňová, PhD.	Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov Poradný zbor Hlavného hygienika SR pre Odbor lekárska mikrobiológia Multidisciplinárna integrovaná skupina odborníkov pre oblasť CBRNE hrozieb Pracovná skupina v súvislosti so zavedením procesu sekvenovanie vzoriek
RNDr. Elena Tichá, PhD.	Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov
MUDr. Michaela Slezáková	Slovenská lekárska komora Slovenská spoločnosť klinickej mikrobiológie
Bc. Miroslava Romanová	Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov
Zuzana Bucherová	Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov

8. Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

Mgr. Edita Staroňová, PhD.: 8th Joint WHO Regional Office for Europe & European Centre for Disease Prevention and Control Annual European Influenza and COVID-19 Surveillance Meeting, online meeting, 5.-7.10.2022

NRC pre poliomyelitídu

1. NRC zriadené Ministerstvom zdravotníctva SR rozhodnutím č.:1814/1990 – A/III-3 zo dňa 18. Decembra 1990 – doplnok z 22.októbra 1993

2. Personálne obsadenie:

počet lekárov: 0

počet iných odborných pracovníkov (s VŠ vzdelaním I. a II. stupňa): 1

počet pracovníkov s ÚSOV (laboranti, AHS, DAHE a pod.): 4

počet pomocného pracovného personálu (sanitári, upratovačky a pod.):0

3. Akreditácia (áno/nie)

Ak áno:

- podľa STN ISO 15 189:2012
- od roku 20.8.2019 s platnosťou do 20.8.2024
- počet skúšok :4
- počet ukazovateľov: 15

Akreditácia WHO – „WHO Global Polio Laboratory Network“ (GPLN)

od roku 1998, platnosť sa každoročne obnovuje

4. Činnosť NRC

4.1. Odborná činnosť

4.1.1 Ťažiskové úlohy

V rámci WHO programu – „Globálna eradikácia poliomyelitídy“ vykonáva:

- surveillance poliomyelitídy a poliomyelitídy napodobňujúcich ochorení (ACHO),
- enterovírusovú surveillance,
- environmentálnu surveillance - sledovanie cirkulácie poliovírusov a non-polio enterovírusov vo vonkajšom prostredí,
- konzultačnú a metodickú činnosť,
- spolupracuje na domácich a zahraničných projektoch,

- kontrolu citlivosti bunkových substrátov na referenčné poliovírusové kmene používané v pokuse o izoláciu vírusov
- externú kontrolu kvality laboratórnej práce pre spolupracujúce virologické pracoviská na báze RÚVZ SR so sídlom v Banskej Bystrici a v Košiciach

Plnenie:

- V roku 2022 bolo v NRC spolu vyšetrených 9.119 ukazovateľov načo bolo potrebných realizovať 13.492 analýz.
- V rámci surveillance poliomyelitídy a polio napodobňujúcich ochorení v SR bolo v NRC pre poliomyelitídu v pokuse o izoláciu vírusu vyšetrených 434 vzoriek stolíc, 17 vzoriek mozgomiešneho moku, 5 vzoriek výterov (nosohltan) a 3 vzorky iných materiálov.. Z toho z pracovísk RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a Košiciach bolo prijatých 18 suspektne pozitívnych vzoriek stolíc, 4 likvory a 1 výter z nosohltanu.

Z biologického materiálu od pacientov s dg. diagnózou G61 (starší ako 15. rokov) bol kultiváciou inokulovaných vzoriek klinického materiálu na bunkových kultúrach izolovaný NPEV bližšie neidentifikovaný a z biologických vzoriek od pacienta s dg. A87, R50 bol izolovaný vírus coxsackie B5. (Tabulka č.1)

- Pracoviská RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a Košiciach zaslali na confirmáciu aj 34 vzoriek suspektne pozitívnych odpadových vôd zo sedmástich odberov v ich príslušných lokalitách.

Z týchto vzoriek boli izolované 8x NPEV, 1x CVB4, 7x CVB5, 1x ECHO3 a 1x ECHO11. (Tabulka č.1)

- V roku 2022 boli v SR hlásené štyri prípady pacientov s dg. ACHO mladších ako 15 rokov. Vyšetrených bolo 10 vzoriek biologického materiálu – 9 vzoriek stolíc a jedna vzorka likvoru. Izolované boli 3x NPEV bližšie neidentifikované a 7 vzoriek bolo s negatívnym výsledkom na prítomnosť enterovírusov.
- V rámci environmentálnej surveillance, v zmysle nariadenia Hlavného hygienika SR, NRC pravidelne monitoruje odpadové vody na prítomnosť poliovírusov a iných enterovírusov podľa ním vypracovaného harmonogramu odberov. Za obdobie roku 2022, boli v NRC pre poliomyelitídu vyšetrené v Západoslovenskom regióne odpadové vody z 19-tich odberových lokalít : 16 čističiek odpadových vôd (ČOV) a 3 utečeneckých táborov (Rohovce, Medved'ov, Gabčíkovo). Realizovalo sa 134 odberov z čističiek odpadových vôd, čo po spracovaní predstavuje 268 vzoriek. Vzorky boli vyšetrené podľa štandardných metodík WHO v pokuse o izoláciu vírusu na bunkových substrátoch Rd(A) a L20B.
- Izolované boli 2 x PV3 (opakované v jednej lokalite). Izolované poliovírusy boli zaslané na intratypovú identifikáciu do RRL v Helsinkách. Všetky izoláty boli potvrdené ako PV3 SL. (Tabulka č.1)

Okrem PV 3 boli zo vzoriek odpadových vôd izolované NPEV.(47 odberov/75 pozitívnych vzoriek /48 EV)(Tabuľka č.1)

- Všetky vzorky prichádzajúce do laboratória sú zapisované do on-line programu LDMS (Laboratory Data Management System). Prostredníctvom tohoto programu je možné účinne kontrolovať dodržiavanie termínov laboratórneho vyšetrenia vzoriek v súčasnej fáze Globálnej eradikácie poliomyelitídy.
- V priebehu celého roka boli zasielané hlásenia o priebehu laboratórneho vyšetrenia pacientov s dg. ACHO v programe WHO on-line LDMS.
- V on-line programe GPLNMS/Laboratory Management bol spracovaný „Global Polio Laboratory Network Virus Isolation Checklist for WHO Annual Accreditation“ NRC pre poliomyelitídu.
- Na základe vyhodnotenia testu profesionality v roku 2022 v ktorom NRC pre poliomyelitídu dosiahlo 100% a vyhodnotenia činnosti („Check List for Annual Accreditation“), NRC pre poliomyelitídu naďalej zostáva plne akreditované ako „WHO EURO Polio laboratórium“ zaradené do siete WHO Euro polio laboratórií a GPLN – Global Polio Laboratory Network.
- V spolupráci s odborom epidemiológie bola vypracovaná „Annual Update On Polio Eradication Activities“, pre RCC European Region of the WHO, - aktualizované informácie pre európsku regionálnu certifikačnú komisiu ako podklad pre ich zasadnutie v Kodani
- NRC spolupracuje s Odborom epidemiológie ÚVZ SR na úlohe 6.6 Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR: Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV s cieľom monitorovania cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (*Vaccine Derived Polio Viruses.*)
- V rámci diagnostiky neuroinfekcií a ochorení kardiovaskulárneho systému, zažívacieho traktu bolo realizovaných:
 - 1218 vyšetrení metódiu EIA na dôkaz IgM, IgA a IgG protilátok proti Enterovírusom z patientských sér.
IgA protilátky v 39 vzorkách vykazovali pozitívny výsledok a v 10 vzorkách hraničnú hodnotu.
IgM protilátky v 25 vzorkách vykazovali pozitívny výsledok a v 10 vzorkách hraničnú hodnotu.
IgG protilátky boli pozitívne v 37 vzorkách a v 18 vzorkách vykazovali hraničnú hodnotu. (Tab.č.2)
 - 1856 vyšetrení bolo vykonaných z 592 vzoriek biologického materiálu od pacientov s dg. vírusová gastroenteritída metódami imunochromatografie, EIA zo vzoriek stolíc.
Metódou imunochromatografie sa prítomnosť Rotavírusov dokázala v 98 vzorkách. Adenovírusy metódou imunochromatografie vykazovali pozitívny výsledok v 52 vzorkách. Norovírusy boli metódou EIA pozitívne identifikované v 48 vzorkách (Tab.č.3)

Tab.č.1 Výsledky izolačných pokusov na bunkových kultúrach

Vyšetovaný materiál	Počet			Vírusové sérotypy		
	pacientov/ odberových miest	vzoriek	vyšetrení	sérotyp	Počet pozi- tívnych od- berov	Počet pozi- tívnych vzoriek
Stolica	332	434	4990	CVA6 CVA22 CVB5 ECHO3 ECHO11 ECHO25 NPEV bližšie neidentifikovaný	1 1 3 1 2 1 35	1 1 3 1 2 1 35
Mozgomiešny mok	14	17	134	—	----	-----
Výter (nosohl- tan)	4	5	68	ECHO4	1	1
Ostatné	4	4	34	----	----	-----
Eluáty - odpa- dové vody	19	34	802	CVB4 CVB5 ECHO3 ECHO11 NPEV bližšie neidentifikovaný	1 7 1 1 8	1 7 1 1 8
Odpadové vody	134	268	4896	PV3 S1 CVB1 CVB4 CVB5 ECHO3 ECHO11 ECHO15 ECHO25 ECHO30 NPEV bližšie neidentifikovaný	2 1 4 6 2 7 3 3 1 21	4 2 8 9 12 6 4 2 1 29

Tab.č.2 Dôkaz protilátok, EIA

EIA testy	Celkový počet vzoriek	Počet dvojíc	Celkový počet vyšetrení	Hraničná hodnota (vzorky)	Pozitívne (vzorky)
Entero IgA	242	120 + 1 NV*	340	10	39
Entero IgM	242	120 + 1 NV*	680	10	25
Entero IgG	88	44 + 1 NV*	198	18	37

*SV = Nehotnotiteľný výsledok, žiadali sme opakovaný odber vzorky.

Tab.č.3 Vyšetrovanie vírusových gastroenteritíd

	Celkový počet vzoriek	Celkový počet vyšetrení	Hraničná hodnota (vzorky)	Pozitívne (vzorky)
Rotavírusy Imunochromatografiou	592	612	0	98
Adenovírusy Imunochromatografiou	592	612	0	52
Norovírusy EIA	436	632	0	48

Laboratórne metódy

- Pokus o izoláciu vírusov na bunkových kultúrach
- EIA test na dôkaz špecifických protilátok v sére
- EIA test na dôkaz špecifických antigénov v stolici
- Imunochromatografia na dôkaz špecifických antigénov v stolici
- Molekulárno-biologické metódy PCR

Novozavedené metódy

V roku 2022 začalo NRC v spolupráci s odborom molekulárnej diagnostiky zavádzať PCR metódu na intratypovú diferenciáciu izolovaných poliovírusov z klinického materiálu a izolátov na BK.

Medzilaboratórne porovnania

NRC sa v roku 2022 zúčastnilo testu profesionality „WHO Global Polio Laboratory Network Virus Isolation proficiency test“ - VIPT 2022-1. Organizátorom bolo Specialized Reference Laboratory for Polio, RIVM, the Netherlands, for the GPLN, National Institute

for Public Health and the Environment, Bilthoven, Holandsko a úradovňou WHO v Kodani. NRC pre poliomyelitídu dosiahlo 100% úspešnosť.

4.1.2 Iná odborná činnosť

- NRC priebežne dopĺňa a aktualizuje dokumentáciu a udržiava v praxi procesy v súvislosti s procesným auditom systému manažérstva kvality podľa ISO 9001:2000 na ÚVZ SR.
- V procese certifikácie systému manažérstva kvality na ÚVZ SR pracovníci NRC priebežne pripomienkovali IRD – Smernice.
- V súvislosti so SNAS akreditáciou odboru LM boli za NRC vypracované zmeny v dokumentácii – príslušných ŠPP a metodických pokynoch.
- NRC vypracovalo podklady k nariadeniu HH SR „*Sledovanie cirkulácie poliovírusov a iných enterovírusov vo vonkajšom prostredí*“, NRC vypracovalo a rozposlalo RÚVZ v Západoslovenskom regióne harmonogram odberov pre vykonanie celoplošného vyšetrenia odpadových vôd v SR na prítomnosť poliovírusov a iných enterovírusov

Medzinárodná činnosť

Činnosť NRC je koordinovaná a kontrolovaná SZO prostredníctvom Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách a úradovňou SZO v Kodani zastúpenou „Coordinator European Polio Laboratory Network“ – Dr. Eugen V. Saxentoff.

6. Legislatívna činnosť

6. Metodická, konzultačná a výuková činnosť

- V priebehu roka NRC pravidelne uskutočňovalo konzultácie pre spolupracujúce laboratória na pracoviskách lekárskej mikrobiológie v RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a Košiciach.
- NRC poskytuje konzultácie v rámci laboratórnej diagnostiky enterovírusov, adenovírusov a rotavírusov u neuroinfekcií a ochorení kardiovaskulárneho systému, zažívacieho traktu klinickým pracoviskám.

7. Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

Mgr. Katarína Pastuchová

Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov

Poradný zbor Hlavného hygienika SR pre Odbor lekárska mikrobiológia

Gáliková Jana	Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov
Petergáčová Miroslava	Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov
Červená Martina	Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov
Matlahová Denisa	Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov

8. Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

V dôsledku pretrvávajúcich postpandemických opatrení proti šíreniu ochorenia COVID – 19 sa žiadne domáce, ani zahraničné služobné cesty neuskutočnili.

NRC pre salmonelózy

1. Národné referenčné centrum/d'alej NRC/ pre salmonelózy bolo zriadené na Štátnom zdravotnom ústave SR / ŠZÚ /1.5.2002 rozhodnutím Ministerstva zdravotníctva (zmenou zriaďovacej listiny z 29.4.2002, č.M/1985/2002).

2. Personálne obsadenie

Počet lekárov :1(Špecializačná skúška z lekárskej mikrobiológie II.stupňa)

Počet pracovníkov s ÚSOV: 1

3. Akreditácia

- podľa STN EN ISO/IEC 15189:2012
- od roku 2019 s platnosťou do 20.8.2024
- počet skúšok 3
- počet ukazovateľov 36

4. Činnosť NRC

4.1 Odborná činnosť

4.1.1 Ťažiskové úlohy

Identifikácia, typizácia a verifikácia izolátov *Salmonella* spp., kolujúcich na teritóriu SR.

Do NRC bolo v roku 2022 doručených **567 materiálov/ izolátov susp.*Salmonella* spp.**na verifikáciu, identifikáciu a typizáciu . Do kompletného počtu analyzovaných vzoriek, sa

pripočítajú aj izoláty, spracované dodané v spracované rámci externých kontrol kvality vykonávania skúšok(EQA):8 neznámych kmeňov *Salmonella* spp., ktoré sú externou kontrolou kvality vykonávania skúšok sérotypizácie a stanovenia citlivosti *Salmonella* spp.na ATB, ktoré poskytuje SSI/STU Copenhagen (EQA 8- AST SAL 2022) a 12 izolátov *Salmonella* spp.externej kontroly EQA schémy pre typizáciu *Salmonella* spp.2022,na sérotypizáciu a klastrovú analýzu /WGA/MLVA/PFGE/ Európskej siete pre choroby z potravín a vody, ktorú pod gesciou ECDC pripravil Národný inštitút pre verejné zdravie a životné prostredie(NIPHE),Ministerstva zdravotníctva, prosperity a športu Holandského kráľovstva/NL/. Klastrová analýza bola zameraná na kvalitu vykonávania analýz PFGE metódou molekulárnej biológie, s použitím reštrikčných enzýmov a zobrazením v pulznom poli.

Zo vzoriek z biologického materiálu od pacientov bolo **39 z mimočrevnej lokalizácie:11 izolátov z moča(S.Enteritidis(6),S.Infantis(2), po jednom izoláte:S.Typhimurium, S.Goldcoast, S.enterica subsp. diarizonae17:z10:e,n,x ,z PMK S.Agona. Z hemokultúr bolo typizovaných 8 izolátov, z toho S.Enteritidis(3), S.Typhimurium(3), S.Infantis(1),S.Stanley(1). Z dutiny brušnej bola izolovaná S.Bovismorbificans,a z ranových infekcií S.Enteritidis(1) a S.Typhimurium(1). Z cervixu identifikovaná S.enterica subsp. diarizonae 61:-:1,5,7, z abscesu S.Agona, z prepúcia S.Enteritidis.Zo spúta bola identifikovaná S. enterica subsp. enterica monofázická 4,5,12:1:i:-(1)Z výterov z nosa typizovaná S.Infantis(1) a S.enterica subsp.diarizonae 61:-:1,5,7(1), z výterov z tonzíl boli typizované S.Enteritidis(2), S.Infantis(1), S.Kentucky(1), S.enterica subsp.diarizonae17:z10:e,n,x,z15.(1)**

Z rektálnych výterov a zo stolice bolo spracovaných 426 izolátov. Najčastejšie sérovary zachytené z týchto materiálov a typizované v NRC pre salmonelózy boli,**S.Enteritidis(68) S. S. Infantis(67), S.Typhimurium 4,5,12(59), S. enterica subsp. enterica monofázická 4,5,12:i:-(59),S.Typhimurium 4,12 (45).** V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi sme zaznamenali zvýšený výskyt sérovarov **S.Derby, S.Bovismorbificans, S.Goldcoast, S.Coeln, S.Give, S.Stanley, S.Thompson. S.enterica subsp. diarizonae(17:z10:e,n,x,z15).**

a raritné sérovary **S.Adelaide,(2),S.Agama,(1)S.Amoutive(1),S.Brancaster,S.Kambole(1), S.Kasenyi(1)**

Tvorba podkladov pre surveillance salmonelóz v SR - Spolupráca pri detekcii zdrojov a faktorov prenosu salmonelóz- základy pre integrovanú surveillance

NRC pre salmonelózy vykonáva odbornú činnosť v intenciách zdravotnej politiky “One Health“, prieniku laboratórnej diagnostickej praxe pre zdravie ľudí, kvalitu potravín a špecifikácie izolátov *Salmonella* spp. ako kontaminanty prostredia ľudí a zvierat

- Z 52 vzoriek potravín s nálezom *Salmonella* spp., ktoré boli zaslané na typizáciu do NRC pre salmonelózy v roku 2022, boli hlavnou komoditou (35 vzoriek) kuracie mäsa poľskej proveniencie, ktoré boli zachytené najmä v spotrebiteľskej sieti gastrozariadení - reštauráciách, ojedinele zo stravovacích zariadení DSS. V troch vzorkách bola typizovaná *S.Enteritidis*, v 17 vzorkách sme identifikovali sérovar *S.Infantis* a v 14 vzorkách bol zachytený sérovar *S.Newport*. V kuracích mäsách pôvodom zo SR bola v jednej vzorke *S.Enteritidis* a v piatich vzorkách *S.Infantis*. Vo vzorke domácich slepačích vajec ,odobratých v súvislosti s ochorením dieťaťa bola izolovaná *S.Enteritidis*, vo vzorke dezertu Šomló halušky, analyzovanej kvôli epidemiologickému vyšetrovaniu bola typizovaná *S.Enteritidis*. Zo vzoriek výživového doplnku *Kotvičník sypaný* bola identifikovaná *S.Infantis*. Vzhľadom na uzatvorenie prevádzok spoločného stravovania a školských jedální boli redukované výkony ŠZD. Protipandemické a protiepidemické opatrenia v zmysle zákazu zhromažďovania, obmedzenia počtu osôb na svadbách, pohreboch, krstoch , ako aj zákaz hromadných podujatí, spojených s konzumáciou jedál(veľké koncerty, festivaly, jarmoky a pod.) ktoré sa postupne zmierňovali, pravdepodobne zamedzili aj výskytu väčších epidémií z potravín.
- Konfirmovali sa a typizovali sa nálezy *Salmonella* spp. z 5 vzoriek prostredia-piesku z mestských pieskovísk zaslaných z laboratórií mikrobiológie životného prostredia RÚVZ. V roku 2022 bolo zachytených v rámci bežného dozoru 5 kmeňov *Salmonella* spp. z pieskovísk na detských ihriskách: *S.Muenchen*(2) a *S.enterica subsp. enterica* 4,12:i:-(2) v meste Poprad a *S.Szentes*(1) z detského verejného ihriska v Nitre
- Zo vzorky povrchovej vody(závlahová voda Malý Dunaj) v roku 2022 bol v NRC pre salmonelózy typizovaný sérovar *S.Oranienburg*
- Pokračovali sme v konfirmovaní a typizácii nálezov *Salmonella* spp. zo vzoriek biologického materiálu pacientov, sterov z z plazov, chovaných v domácnostiach, ako aj vzoriek prostredia(voda z akvária, stery z akvária, podstielky z terárií) v súvislosti

s humánnymi ochoreniami na salmonelózu, ktoré boli vyvolané raritnými sérovarmi *Salmonella* spp.

Spolu sa analyzovalo **40 izolátov zo vzoriek z prostredia exotických zvierat**: voda z akvárií(17), stery z akvárií korytnačiek a ich súčastí (6), **stery z rôznych častí tiel korytnačiek(15)**, izolát zo steru z terária, z podstielky a **1 izolát zo steru z pytóna**. Najčastejším sérovarom izolovaným z týchto prípadov ochorení, konfirmovaných aj izolátmi salmonel z prostredia a sterov zo zvierat, ktoré boli laboratórne potvrdeným prameňom nákazy, bola **S.Stanley(7)**, u detí 1,4,5,8 ročných (po 1 prípade) a 7ročných(3). **S.Virchow** bola vyvoláateľom ochorenia u detí 3(1) a 5 ročných(2), rovnako sa konfirmovali prípady so záchyтом *S. Virchow* z prostredia zvierat, v jednom prípade sa v prostredí aj v stere z korytnačky identifikoval súčasne aj sérovar **S. enterica subsp. diarizonae (61: r:-)**. **Podobný výskyt dvoch sérovarov sme zaznamenali u jedného z dvoch prípadov salmonelózy vyvolanej S.Thompson**. Pri konfirmačnom vyšetrení z akváriovej vody korytnačky z domácnosti 15 mesačnej pacientky sa izolovala **S.Thompson** a **S.Braenderup**, zo steru z korytnačky bola identifikovaná **S.Thompson**. U dvoch detí(3 mesačné a 6 ročné) bola vyvoláateľom ochorenia **S.Litchfield**, daný sérovar bol konfirmovaný aj z vody z akvária, pričom v druhom prípade sa identifikovala **S.Litchfield** zo steru zo steny akvária, z dna akvária bola zachytená **S.Stanley**, zo sterov z korytnačky a z vody akvária bola izolovaná **S.Amoutive**. **Tento nález je potvrdením literárnych údajov o možnom rôznorodom bakteriálnom osídlení zažívacieho traktu plazov viacerými sérovarmi Salmonella spp.** V roku 2022 sa potvrdil aj nepriamy prenos infekcie na 4 mesačné dieťa, u ktorého sme identifikovali **S.Muenchen**. V rodine chovajú pytóna, s ktorým dieťa neprichádza do styku. **S. Muenchen** bola identifikovaná zo steru z terária, z podstielky aj z tela hada. Ďalšie ochorenia detí boli potvrdené epidemiologickým vyšetrením, rodičia odmietli poskytnúť vzorky z prostredia zvierat na mikrobiologické vyšetrenie, boli vyvolané **S.Stanley, S.Virchow**. Potvrdila sa aj možnosť infekcie detí pri kontakte detí so zvieratami u známych a v predškolskom zariadení(**S.Stanleyville, S.Stanley S.Agama**) nákaza osoby imunodeficientnej na podklade onkologického ochorenia po kontakte priamom alebo nepriamom) s korytnačkou a gekonmi u vnučky(identifikovaná **S.Muenchen**) a infekcia profesionálna u majiteľa resp. predajcu v Pet- ZOO predajni, ktorí prichádzajú do kontaktu s rôznymi druhmi plazov(typizované **S. Telelkebir** a **S.Oranienburg**). **Intermittentné vylučovanie Salmonella spp.môže byť príčinou negatívneho výsledku mikrobiologického vyšetrenia prostredia zvierat'a, hlavne keď sa odber materiálu vykoná po dlhšom čase od zachytenia Salmonella spp. u pacienta.**

- Významným faktorom v akvirovaní salmonelóz sú **cestovateľské aktivity**. V roku 2022 pendler medzi N.M.nad Váhom a Znojmom akviroval **S.Adelaide**, suspektným prameňom nákazy bol ježko bielobruchý, ktorého pacient chová v zahraničí(CZ) **S.Kasenyi** importoval pacient z Česka, v Prahe navštívil kórejský fastfood. Sérovar **S.Braenderup** akvirovali dvaja pacienti ,ktorí navštívili Barcelónu v rozmedzí jedného týždňa a dvaja chlapci dvoj- a trojročný na dovolenke na tureckej riviére v meste Side. **S.Strathcona** sa infikovala 39 ročná žena konzumáciou kôrovcov a chobotnice v reštaurácii v meste Pirovac v Chorvátsku, 6ročný chlapec ochorel počas pobytu v meste Sevid v Splitsko-dalmátskej župe v Chorvátsku- u neho bol identifikovaný sérovar **S.Kambole**.V Turecku, v turistickom centre Belek v Sport-rezort Linac Arcadia , zrejme od miestnej atrakcie- korytnačky , akvirovalo 6 ročné dievča **S.Muenster**.V dôsledku obmedzenia mobility pre protipandemické opatrenia sa zredukoval počas roka aj počet zahraničných pobytov.Mnohé záchyty raritných sérovarov sa však nepodarilo objasniť pre neochotu pacientov spolupracovať pri epidemiologickom vyšetrení(S.Mikawasima, S.Give, S.Brandenburg)
- U cudzieho štátneho príslušníka, pravdepodobne z Vietnamu ,bol detekovaný sérovar **S.Brancaster**.Odbery na depistáž u cudzincov sa vykonávajú v zmluvných infektologických ambulanciách na vyžiadanie cudzineckej polície. Dáta o krajine pôvodu , ani o ďalšom pobyte alebo pôsobení týchto osôb, nie sú k dispozícii.
- Všetky materiály boli vyšetrované akreditovanými metódami, bolo stanovených **12 493 ukazovateľov** (+322 ukazovateľov kontroly vykonávaných skúšok) a vykonaných spolu **18 256 analýz** (+680 analýz na kontrolu vykonávaných skúšok).
- V spolupráci so špecializovaným laboratóriom molekulárnej diagnostiky (LMD) OLM ÚVZ SR NRC pre salmonelózy selektuje relevantné izoláty *Salmonella* spp. na detekciu pulzotypov pre potvrdenie resp.vylúčenie suspektnej epidemickej súvislosti izolátov z ľudských materiálov, z potravín, prostredia a veterinárnych izolátov metódou restriktívnej PCR analýzy a elektroforézou v pulznom poli(PFGE) -aktuálne sa pokračuje v subtypizácii *S.Derby*.
- Prehľad analytickej činnosti NRC pre salmonelózy za obdobie od 1.1.2022-31.12.2022 vrátane vzoriek zabezpečenia kvality je uvedený v tabuľke č.1

Tabuľka č. 1: Prehľad analytickej činnosti NRC pre salmonelózy za obdobie od 1.1.2022-31.12.2022

Vzorky	Počet		
	vzoriek	ukazovateľov	analýz
Pacientske izoláty	465	10245	14920
Potraviny (MŽP,)	52	1145	1684
Prostredie	33	727	1071
Veterinárne izoláty(stery)	17	376	581
Vzorky zabezpečenia kvality vykonávaných skúšok	34	322	680
SPOLU	567+34(K)	12 493+322(K)	18 256+ 680(K)

Výsledky sérotypizačných analýz dávajú obraz širokého spektra sérovarov salmonel, vyskytujúcich sa na teritóriu SR. V prevažnej miere sa vyskytovali na teritóriu SR sérovary z biochemickej podskupiny *Salmonella enterica* subsp. *enterica*. Výskyt *S. Enteritidis* a *S. Typhimurium* ešte stále prevláda. Pozorujeme zvýšený výskyt sérovarov z biochemickej podskupiny *Salmonella enterica* subsp. *diarizonae* z biologických materiálov. Spektrum sérovarov ovplyvňujú cestovateľské aktivity, ktoré sa nedarí vždy objasniť, rovnako aj voľnočasové aktivity, zamerané na chov zvierat, či už spoločenských alebo exotických plazov, ktoré však môžu byť dostupné aj na výstavách, alebo pravidelne organizovaných burzách.

- Prehľad sérovarov izolátov *Salmonella* spp. v SR, typizovaných v NRC pre salmonelózy ÚVZ SR roku 2022, je uvedený v tabuľke č.2.

Tab. č. 2: Prehľad sérovarov izolátov *Salmonella* spp. v SR typizovaných v NRC pre salmonelózy ÚVZ SR v období od 1.1.-31.12.2022

S.Enteritidis (68)7***	S.Coeln(7)	S.Agama(1)	<i>S. enterica</i> subsp. <i>diarizonae</i>
S.Infantis (67)27***	S.Bovismorbificans(6)	S.Brancaster(1)*	17:z10:e,n,xz15(6)
S.Typhimurium (59)	S.Kentucky(6)	S.Hadar(1)	61:-:1,5,7(7)
<i>S.enterica</i> ssp. <i>enterica</i> 4,12: i:-(51)	S.Litchfield(6)2****	S.Haifa(1)	6,14 :l,v:z35(1)
S.Typhimurium,4,12 (24)	S.Braenderup(5)1****	S.Chester(1)	61: r:-:
<i>S.enterica</i> ssp. <i>enterica</i> 4,5,12: i:-(45)	2*)	S.Kambole(1*)	<i>S.enterica</i> subsp. <i>houtenae</i>
S.Stanley(39)2****	S.Manhatan(4)	S.Kasenyi(1*)	45:g,z51:-
6**	S.Agona(3)	S.Kottbus(1)	Legenda:
S.Derby(21)	S.Amoutive(3****)	S.Mbandaka(1)	* cestov.anamnéza / cudzinec
S.Newport(20)14 ***	2**	S.Montevideo(1)	** exotické zviera
S.Goldcoast(12)	S.Bareilly(3)	S.Napoli(1)	*** potravina
S.Virchow(12)1**5*****	S.Mikawasima(3)	S.Paratyphi b,v.Java(1)	****prostredie
S.Muenchen(9)2****	S.Muenster(3)1*	S.Saintpaul(1)	
1**	S.Adelaide(2)1*	S.Strathcona(1)	
S.Oranienburg(8)2 ****	S.Abony(2)	S.Szentes(1****)	
S.Thompson(8)3***	S.Brandenburg(2)	S.Telelkebir(1)	
	S.Coatham(2)		
	S.Give(2)	<i>S.enterica</i> ssp. <i>enterica</i> 4,12:b:-:-(1)	
	S.Pomona(2)1****	<i>S.enterica</i> ssp. <i>enterica</i> 6,7:-:1,5(2)	
	S.Uzaramo(2)	<i>S.enterica</i> ssp. <i>enterica</i> 6,8:l,v:-(1)	

- NRC uchováva zbierku izolátov *Salmonella spp.* na možné vykonanie retrográdnych porovnávacích laboratórných analýz
- Nadstavbová diagnostika v spolupráci so špecializovaným laboratóriom molekulárnej diagnostiky (LMD) OLM ÚVZ SR- LMD. Pokračovalo sa v príprave na izoláciu vzoriek DNA z vyselektovaných kmeňov salmonel na stanovenie pulzotypov izolátov *Salmonella spp.* metódou PFGE, reštrikčnou analýzou a elektroforézou v pulznom poli na porovnávacie analýzy pre zabezpečenie požiadaviek aktuálnej národnej laboratórnej surveillance a reakcie v medzinárodnom systéme rýchleho varovania (EWRS) a odpovede v systéme UI v medzinárodných sieťach pre surveillance. LMD naďalej vykonáva metódy identifikačnej typizácie ID PCR a detekcie flagelárnych antigénov u defektných a konvenčnými metódami netytizovateľných izolátov *Salmonella spp.* ako aj konfirmačné analýzy. Na základe výsledkov analýz sa pristúpilo k probatórnemu rozšírenia spektra neakreditovaných vyšetrovacích metód na potvrdenie napr. zložených flagelárnych komplexov, typizáciu subspecies II. a III, stanovením prítomnosti génu *mdcA*(9), a neexprimovaných skupinových somatických antigénov. V krajinách EÚ sú v súčasnosti do spektra laboratórných vyšetrovacích metód medzinárodných sietí pre európsku surveillance salmonelóz ECDC a svetovej siete pre choroby z potravín WHO GFN (Global Foodborne Infection Net) implementované WGS (celogenómové sekvenačné) analýzy, ktorých výstupy hrajú významnú úlohu pri riešení cezhraničných epidémií. Aktuálne prebiehajú prípravné procesy na vytvorenie predpokladov pre vznik pracoviska vybaveného podľa požiadaviek medzinárodných protokolov. Tieto perspektívne génotypizačné metódy, vyžadujú náročné prístrojové, softvérové vybavenie, ako aj personálne obsadenie a ich zavedenie závisí od významnej finančnej podpory. Novozavedené metódy

V NRC pre salmonelózy neboli v roku 2022 zavedené žiadne nové laboratórne metódy, v LMD prebehli skúšobné testovania nových primerov na rozšírenie palety identifikačných analýz.

4.1.2 Medzilaboratórne porovnanie

Účasť na medzilaboratórných testoch

V roku 2022 absolvovalo NRC pre salmonelózy dve zostavy medzilaboratórných testov. Novým zadávateľom medzilaboratórneho porovnania bol Národný inštitút pre verejné

zdravie a životné prostredie(NIPHE),NL v spolupráci s EURL pre Salmonely v RIVM v Bilthovene.

- **1.EQA schéma pre typizáciu *Salmonella* spp.2022.Na sérotypizáciu a klastrovú analýzu vybranou metódou /WGA/MLVA/PFGE/** bolo zaslaných 12 izolátov *Salmonella* spp. Externú kontrolu Európskej siete pre choroby z potravín a vody(FWD) pod gesciou ECDC pripravil Národný inštitút pre verejné zdravie a životné prostredie(NIPHE),Ministerstva zdravotníctva, prosperity a športu Holandského kráľovstva/NL/. Klastrová analýza bola zameraná na kvalitu vykonávania analýz PFGE metódou molekulárnej biológie s použitím restričných enzýmov a zobrazením v pulznom poli. – Vyhodnotenie: Výsledky analýz boli v 100% zhode s výsledkami zadávateľa
- **2.EQA 8-AST SAL 2022 z SSI/STU,- Copenhagen-** 8 izolátov *Salmonella* spp. externej kontroly bolo typizovaných aglutinačnou metódou a kmene boli tiež potvrdené analýzou na podklade multiplexnej PCR v LMD.Stanovenie citlivosti na ATB(vrátane detekcie prítomnosti ESBL-širokospektrálnych beta- laktamáz,získaných AmpC a produkcie karbapenemáz, ako aj stanovenie mechanizmov rezistencie , vykonalo NRC pre monitorovanie rezistencie na ATB. - Vyhodnotenie : Výsledky analýz boli v 100% zhode s výsledkami zadávateľa.

Organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích testov

NRC pre salmonelózy OLM ÚVZ SR v roku 2022 neorganizovalo medzilaboratórne porovnávacie testy vzhľadom na pracovnú vyťaženosť NRC aj diagnostických laboratórií. Kontrolu kvality vykonávania sérotypizácie dvoch kmeňov *Salmonella* spp. a stanovenia citlivosti každého z nich na tri ATB látky EK1-SAL-2023 pripraví pre diagnostické laboratóriá klinickej mikrobiológie na teritóriu Slovenskej republiky v prvom polroku 2023.

4.1.4 Iná odborná činnosť

- Výstupy činnosti NRC pre salmonelózy sú nosnou témou prezentácií o aktuálnej situácii výskytu a etiológie salmonelóz :
- V rámci medziodborovej spolupráce vo verejnom zdravotníctve, v rezorte MZ SR a intersektorálnej spolupráce so Štátnym veterinárnym a potravinárskym ústavom NRC pre salmonelózy zostavilo výsledkové dáta NRC, ÚVZSR a laboratórií MŽP do laboratórnej

časti kapitoly „*Salmonelóza*“ v spoločnej publikácii“ Správa o zoonózach, alimentárnych nákazách a nákazách z vody“za rok 2021

- Pokračujúca ústretová medziodborová intrasektorálna spolupráca v rezorte zdravotníctva aj intersektorálna spolupráca so súčasťami MP a RV v realizovaných postupoch pre ochranu zdravia ľudí a zvierat(zdieľanie informácií o RASFF,o pripravovaných a realizovaných opatreniach).

- **Spolupráca a činnosť NRC v EÚ a WHO sieťach a programoch (vrátane spolupráce pre pravidelných hlásenia)**

1. Európska sieť pre surveillance chorôb z potravín a vody (FWD)ECDC s nadnárodnými laboratóriami :

- EURL for Salmonella, RIVM, Bilthoven, NL a
- ECDC , (FWD Team), Solna, Sweden

2.Svetová sieť pre surveillance chorôb z potravínWHO-Global Foodborne Network-(WHO GFN) : s nadnárodnými laboratóriami:

- National Food Institute, Technical University of Denmark, Kodaň, Denmark,
- WHO Collaborating Centre for Reference and Research on *Salmonella*, Institute Pasteur, Paríž, France,
- WHO Center, Geneve, Suisse,
- Centers for Diseases Control and Prevention, Atlanta, USA.

5. Legislatívna činnosť

V roku 2022 nedostalo NRC pre salmonelózy žiadne legislatívne materiály na vnútrorezortné pripomienkovanie

6. Metodická, konzultačná a výuková činnosť

- Poskytovanie odborných konzultácií lekárom z praxe, vrátane špecifických zdravotno-výchovných materiálov, poskytovanie odborných konzultácií laboratórnym pracovníkom, ako

aj laickej verejnosti pre odber a zasielanie materiálov na bakteriologické vyšetrenia, pre interpretáciu výsledkov ,racionálnu terapiu ako aj prevenciu salmonelóz

- NRC pre salmonelózy pripravilo a prezentovalo na 43.výročnej konferencii SSVPL (október 2022): prednášku o aktuálnej situácii výskytu a špecifickej etiológie salmonelóz : “*Exotické salmonelózy u nás doma- nielen korytnačky nie sú hračky...*“
- Aktívna spolupráca pri epidemiologickom vyšetrení – poskytovanie dát o výskyte jednotlivých ochorení na teritóriu na podklade výsledkov analýz izolátov ,zasielaných na typizáciu z diagnostických laboratórií, poskytovanie informácií z literárnych údajov o výskyte sérovarov *Salmonella* spp.(epidémie, pramene nákazy, faktory prenosu)
- Prínosná bola spolupráca NRC pre salmonelózy s oddeleniami epidemiológie Východoslovenského regiónu pri monitorovaní a riešení neobvyklého výskytu prípadov, vyvolaných *S.Derby* v osadách.
- Výsledky typizácie a spolupráce s epidemiologickým odborom boli podkladom spoločnej prezentácie: “ *Korytnačka ako zdroj salmonelózy u dieťaťa- kazuistika*“ ktorú na konferencii XXVI.Červenkové dni preventívnej medicíny prezentoval kolektív Odd.epidemiológie RÚVZ so sídlom v B.Bystrici.
- Pre protiepidemické opatrenia proti šíreniu Covid-19 sa neuskutočnil každoročne organizovaný a očakávaný Konzultačný deň bakteriologických laboratórií Odboru lekárskej mikrobiológie: NRC pre salmonelózy, NRC pre meningokoky,NRC pre monitorovanie rezistencie na ATB a Laboratória molekulárnej diagnostiky.Toto odborné podujatie, zamerané na prezentáciu celoročných výsledkov nadstavbovej diagnostickej činnosti má dlhodobý kredit u odbornej verejnosti- kolegov z primárnej laboratórnej sféry a z iných špecializačných odborov, pracujúcich v intenciách One Health- epidemiológia, hygiena, mikrobiológia životného prostredia.

Kurzy, stáže, exkurzie:

Plánované stáže a exkurzie boli zrušené z dôvodu protiepidemických opatrení.

7. **Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách.**

- MUDr. Dagmar Gavačová - Pracovná skupina pre biologickú bezpečnosť potravín
Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
- Sekcia klinickej mikrobiológie SLS
 - Sekcia klinickej mikrobiológie SLK
 - Spoločnosť infektológov SLS
 - Chemoterapeutická spoločnosť SLS
- Alica Juranová -Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov

7. **Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach**

- **11th FWD Annual Meeting, ECDC,STU Copenhagen- výročné medzinárodné stretnutie pracovníkov v sieti pre choroby z potravín a vody(FWD). 30.3.2022-31.3.2022- online**
- **FWD AMR Meeting April 24th 2022 SVK- 2 STU Denmark,Copenhagen,ECDC Stockholm - Results of FWD AMR – RefLabCap survey in Slovakia- „ Recommendations of minimum and optimal requirements in the national reference laboratory for public health for *Salmonella* and *Campylobacter* AMR surveillance systems at the national level“-24.04.2022 – online – účasť MUDr.Dagmar Gavačová**
- **Meeting: FWD AMR – RefLabCap visit of the NRL in Slovakia –NRC for Salmonellosis 28.-29.September 2022, ÚVZ SR, STU Denmark -**

Prednáška: FWD AMR – RefLabCap-NRC for Salmonellosis – Part 1 and 2 Autor:
Dagmar Gavačová

Diskusné stretnutie k súčasnému vybaveniu pracovísk a možnostiam a výzvam k zavedeniu WGS pre testovanie AMR u pôvodcov FWD(chorôb z potravín a vody).

NRC pre morbilli, rubeolu a parotitídu

1. NRC zriadené Ministerstvom zdravotníctva SR rozhodnutím č.568/1997-A.s účinnosťou od 1. februára 1997

2. Personálne obsadenie:

Počet iných odborných pracovníkov s VŠ II. stupňa: 1

Počet laborantov s ÚSOV: 2

3. Akreditácia:

- podľa SNT EN ISO/15189:2012 od roku 2019 s platnosťou do roku 2024.

- počet skúšok 7
- počet ukazovateľov 7

4. Činnosť NRC

4.1. Odborná činnosť

4.1.1 Ťažiskové úlohy

- zabezpečovať laboratórnu diagnostiku suspektných osýpok a rubeoly dôkazom špecifických protilátok IgM a IgG testom ELISA,
- vykonávať testy avidity IgG protilátok proti vírusu rubeoly, ktoré umožňujú odlíšiť akútnu infekciu od infekcie prekonanej v minulosti,
- zabezpečovať sérologickú diagnostiku vírusu parotitídy a parvovírusu B19 dôkazom špecifických protilátok IgM a IgG testom ELISA,
- v rámci SR zabezpečovať nadstavbovú, špecializovanú diagnostiku vírusu osýpok, rubeoly a parotitídy, ktorá sa opiera o vyšetrovacie metódy na báze molekulovej biológie - priamy dôkaz vírusovej nukleovej kyseliny metódou polymerázovej reťazovej reakcie (RT-PCR),
- vykonávať izoláciu uvedených vírusov na bunkových kultúrach a v spolupráci s Regionálnym referenčným laboratóriom WHO pre osýpky a rubeolu (RKI-Berlín) sa podieľať na bližšej identifikácii izolovaných kmeňov z hľadiska genotypovej príslušnosti,
- konfirmovať výsledky vyšetrení z iných laboratórií,

- vykonávať surveillance osýpok, rubeoly a parotitídy v SR,
- aktívne sa zúčastňovať na procese eliminácie osýpok vo WHO euroregióne a monitorovať kongenitálny rubeolový syndróm,
- odborne a metodicky usmerňovať spolupracujúce virologické laboratóriá na RÚVZ,
- zabezpečovať externú kontrolu laboratórnej práce pre spolupracujúce virologické laboratóriá na RÚVZ,
- plniť úlohy vyplývajúce z členstva v sieti národných referenčných laboratórií pre surveillance osýpok a rubeoly WHO pre Európu.

NRC zabezpečovalo laboratórnu diagnostiku osýpok, rubeoly, parotitídy a parvovírusu B19, dôkazom špecifických protilátok triedy IgM a IgG testom ELISA, molekulárno- biologickými metódami (RT-PCR) a izoláciou vírusu na bunkových kultúrach.

- V roku 2022 bolo do NRC doručených 554 klinických materiálov. Z daného materiálu sa celkovo vykonalo 1308 analýz, ktoré zahŕňali metódu ELISA na stanovenie hladín špecifických IgM a IgG protilátok proti vírusu osýpok, rubeoly, parotitídy a parvovírusu B19, na stanovenie avidity IgG protilátok proti vírusu rubeoly, metódu RT-PCR.
- Na prítomnosť IgM protilátok proti vírusu osýpok bolo vykonaných 70 vyšetrení, 13 s pozitívnym výsledkom. Ani jeden pozitívny prípad sa nepotvrdil, väčšina vzoriek mala pozitívne aj IgG protilátky. V žiadnom prípade sa nezaznamenal vzostup IgG protilátok v druhej vzorke séra. 96 vyšetrení sa vykonalo na stanovenie IgG protilátok, s pozitívnym výsledkom v 71 prípadoch.
- Na dôkaz NK vírusu osýpok sa metódou RT PCR vyšetřilo 8 klinických materiálov: moč, nazofaryngeálny výter, plodová voda. Prítomnosť RNA vírusu osýpok nebola dokázaná.
- 236 vyšetrení sa vykonalo na dôkaz IgM protilátok proti vírusu rubeoly, pozitívne boli v 83 prípadoch. 236 vyšetrení sa vykonalo na stanovenie IgG protilátok, s pozitívnym výsledkom v 225 prípadoch. Boli vyšetřované aj párové vzorky sér. V žiadnom prípade sa nezaznamenal vzostup IgG protilátok v druhej vzorke séra.
- 181 vyšetrení sa vykonalo na aviditu IgG protilátok proti vírusu rubeoly. V 140 vzorkách mala avidita vysokú hodnotu.
- Na dôkaz NK vírusu rubeoly sa metódou RT PCR vyšetřilo 8 klinických materiálov: plodová voda. V ani jednom materiáli nebola dokázaná RNA vírusu rubeoly. Pri vyšetřeniach na rubeolu sa väčšinou jednalo o skriningové vyšetřenia tehotných žien, pričom infekcia nebola dokázaná ani v jednom prípade.

- Na prítomnosť IgM protilátok proti vírusu parotitídy bolo vykonaných 103 vyšetrení. Pozitívne IgM sa dokázali v 29 prípadoch. 131 vyšetrení sa vykonalo na stanovenie IgG protilátok, s pozitívnym výsledkom v 109 prípadoch.
- Na dôkaz NK vírusu parotitídy sa metódou RT PCR vyšetřili 3 klinické materiály (ster bukálna sliznica, sliny) s negatívnym výsledkom.
- IgM protilátky voči parvovírusu B19 sa zisťovali pri 118 vyšetřeniach, pozitívne boli dokázané v 5. prípadoch. Zo 118 vyšetření IgG protilátok proti parvovírusu B19, bolo pozitívnych 55.
- NRC pokračovalo v úzkej spolupráci s Regionálnym Referenčným Laboratóriom WHO (RRL, Robert Koch Institute, Berlín), kam boli zaslané vzorky sér na retestovanie v rámci externej kontroly kvality skúšok (rubeola 98% úspešnosť, osýpky 100% úspešnosť).
- NRC sa zúčastnilo externej kontroly na detekciu RNA osýpok a rubeoly- molekulárny panel WHO/CDC (9 vzoriek), 100% úspešnosť.
- NRC naďalej ostáva WHO plne akreditovaným M/R (Measles/Rubella) laboratóriom aj na rok 2023.
- NRC zasielalo pravidelné mesačné hlásenia výsledkov vyšetření na osýpky a rubeolu do siete CISID (*Centralized information system for infectious diseases*).
- Nadstavbová diagnostika NRC sa opierala o vyšetřovacie metódy na báze molekulárnej biológie.
- NRC spolupracovalo na projekte č. 8.4. Exantémové ochorenia. Gestorom ÚVZ SR. Cieľom projektu je diagnostika exantémových ochorení spôsobených vírusmi osýpok, rubeoly a parvovírusu B19 v rámci surveillance týchto ochorení v SR.
- Stanovený cieľ WHO eliminovať osýpky v európskom regióne je aj naďalej aktuálny. V súlade s tým je potrebné pokračovať vo vykonávaní dôslednej surveillance osýpok a rubeoly. Dôležitá je spolupráca medzi lekármi, epidemiológmi a laboratórnymi pracovníkmi.

Tab.1 Prehľad výsledkov sérologických vyšetrení v NRC pre MMR za rok 2022

<i>Infekčné agens</i>	<i>Mate- riál</i>	<i>Metóda dôkazu</i>	<i>Počet vyšetrení</i>	<i>Výsle- dok POZIT</i>	<i>Výsle- dok NE- GAT</i>	<i>Výsledok HRAN. HOD- NOTA</i>
Morbilli	sérum	IgG EIA	96	71	16	9
		IgM EIA	70	13	55	2
Parotitída	sérum	IgG EIA	131	109	16	6
		IgM EIA	103	29	63	11
Rubeola	sérum	IgG EIA	236	225	3	8
		avidita IgG EIA	181	3	140	38
		IgM EIA	236	83	125	28
Parvoví- rus B19	sérum	IgG EIA	118	55	58	5
		IgM EIA	118	5	108	5

Tab.2 Prehľad výsledkov PCR vyšetrení v NRC pre MMR za rok 2022

<i>RNA</i>	<i>Materiál</i>	<i>Metóda dôkazu</i>	<i>Počet vzoriek</i>	<i>Výsledok POZIT</i>	<i>Výsledok NE-GAT</i>
Morbilli	Plodová voda Moč Nazofaryngeálny výter	RT PCR	8	0	8
Rubeola	Plodová voda	RT PCR	8	0	8
Parotitída	Ster bukoválna sliznica Sliny	RT PCR	3	0	3

Laboratórne metódy

NRC má akreditovaných 7 skúšok

- Dôkaz Anti- Morbilli vírus IgM- ELISA
- Dôkaz Anti- Morbilli vírus IgG- ELISA
- Dôkaz Anti- Rubeola vírus IgM- ELISA
- Dôkaz Anti- Rubeola vírus IgG- ELISA
- Dôkaz avidity Anti- Rubeola vírus IgG
- Dôkaz Anti- Parotitis vírus IgM- ELISA
- Dôkaz Anti- Parotitis vírus IgG- ELISA

+ PCR diagnostika

4.1.2 Novozavedené metódy

V roku 2022 sa nezaviedla žiadna nová metóda.

4.1.3 Medzilaboratórne porovnanie

NRC naďalej pokračovalo v úzkej spolupráci s Regionálnym Referenčným Laboratóriom WHO (RRL, Robert Koch Institute, Berlín), kam boli zaslané vzorky sér na retestovanie v rámci externej kontroly kvality skúšok (25 vzoriek, 100% úspešnosť u osýpok, 44 vzoriek s 98 % úspešnosťou u rubeoly).

NRC sa zúčastnilo externej kontroly na detekciu RNA osýpok a rubeoly - molekulárny panel WHO/CDC (9 vzoriek), 100% úspešnosť.

NRC získalo certifikát aj na detekciu protilátok IgG, IgM proti rubeole - INSTAND Certificate, Anti-rubella virus IgG, Anti-rubella virus IgM, Anti-rubella virus IgG avidity.

4.1.4 Iná odborná činnosť

- NRC priebežne dopĺňa a aktualizuje dokumentáciu a udržiava v praxi procesy v súvislosti s procesným auditom systému manažérstva kvality podľa ISO 9001:200 na ÚVZ SR
- V procese certifikácie systému manažérstva kvality na ÚVZ SR pracovníci NRC priebežne pripomienkujú IRD – Smernice
- NRC pravidelne usmerňuje lekárov pri odoberaní a zasielaní materiálov určených na vyšetrenie, poskytuje odborné poradenstvo v oblasti diagnostiky
- NRC zasiela pravidelné mesačné hlásenia o počtoch a výsledkoch laboratórnych vyšetrení s podozrením na suspektné osýpky a rubeolu do CISID-u (*The Centralized Information System for Infectious Diseases*)
- NRC participuje na projekte: 8.4 Diagnostika exantémových ochorení. Gestorom je ÚVZ SR. Cieľom projektu je diagnostika exantémových ochorení spôsobených vírusmi osýpok, rubeoly a parvovírusu B19 v rámci surveillance týchto ochorení v SR.

5. Legislatívna činnosť

6. Metodická, konzultačná a výuková činnosť

- Konzultačná činnosť: NRC poskytuje konzultácie v rámci laboratórnej diagnostiky osýpok, rubeoly, parotitídy a parvovírusu B19 klinickým pracoviskám.

Výuková činnosť

7. Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

RNDr. Alexandra Polčíčová	Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov
	Národná komisia na verifikáciu eliminácie osýpok a ru-beoly na Slovensku
Štefánia Ďurdíková	Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov
Jana Gašparovičová	Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov

8. Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

Národné referenčné centrum pre meningokoky

1. NRC pre meningokoky zriadené Ministerstvom zdravotníctva SR rozhodnutím č.1814 /1990 –A / III-3 zo dňa 22.10.1993

2. Personálne obsadenie:

počet VŠ : mikrobiológ (PRIF UK) s EU atestáciou I+II : 1
Počet pracovníkov s ÚSOV: 1

3. Akreditácia

- podľa STN EN ISO/IEC 15129 :2013
- od 08 / 2019 s platnosťou do roku 2024
- počet skúšok : 5
- počet ukazovateľov : 27

4. Činnosť NRC

4.1. Odborná činnosť

Ťažiskové úlohy

- NRC vykonáva a zodpovedá za komplexnú fenotypizačnú, genotypizačnú nastavbovú diagnostiku a konfirmáciu kmeňov *N.meningitidis* izolovaných z invazívnych meningokových ochorení, lokálnych a urogenitálnych infektov ako aj identifikáciu cirkulujúcich nosičských kmeňov na území SR. V niektorých závažných prípadoch aj priamu diagnostiku a to keď biologický materiál je transportovaný priamo do NRC z oddelení ako je ARO, JIS, infekčné a detské kliniky a vždy z ÚDZS - patologicko anatomických/súdno-lekárskych pracovísk. Ďalšou úlohou NRC pre meningokoky je každoročne čo najkomplexnejšie

zmapovať situáciu invazívnych meningokokových ochorení a cirkuláciu nosičských kmeňov, monitorovať jej vývoj na území SR a porovnať ju so situáciou v Európe a vo svete. NRC monitoruje citlivosť, rezistenciu a jej mechanizmy u meningokokov voči vybraným ATB pre profylaktické a terapeutické použitie. Taktiež sa venuje záchytu atypických metabolických fenotypov *N.meningitidis* a kmeňov spôsobujúcich odlišnú, pre meningokokové invazívne ochorenie, atypickú kliniku.

- Genotypizačná identifikácia kmeňov je založená na real time PCR potvrdení druhu *N.meningitidis* a určení genoskupiny. Molekulárna diagnostika môže potvrdiť patogéna aj z kultivačne, mikroskopicky a aglutinačne negatívnych primárnych biologických materiálov. Nie je limitovaná začatou antibiotickou terapiou.
- K nevyhnutnému celosvetovému dohľadu podľa WHO, ECDC, EMGM nad meningokokovými ochoreniami patrí aj sledovanie cirkulácie, distribúcie a vývoja špecifických meningokokových klonov.
- Invazívne kmene sú molekulárne analyzované multilokusovou sekvenčnou typizáciou (MLST) a celogenómovou sekvenáciou (WGS) podľa európskej schémy pre invazívne kmene:

séroskupina: PorA(vr1):PorA(vr2):FetA(vr1):klonálny komplex, sekvenčný typ

- Okrem toho sa v NRC s WGS identifikujú gény pre poríny **PorA (vr1,2,3)**, potenciálne bodové mutácie v génoch **PenA**, vakcinačné antigény – **FHBP, NHBA, NadA**, gény virulencie **FetA**. Všetky tieto požadované molekulárne charakteristiky vrátane **klonálnych komplexov a sekvenčných typov** invazívnych a vybraných neinvazívnych kmeňov, NRC odosiela pravidelne každoročne do medzinárodných sietí.
- NRC pre meningokoky je začlenené do medzinárodných projektov a aktivít: European Meningococcal and Haemophilus Disease Society (**EMGM Society**), ktorého je aj členom od roku 2019. V rámci aktivít EMGM prebiehajú projekty **IBD-LabNet** (Invasive Bacterial Disease Laboratory Network) a **EMERT** (European Meningococcal Epidemiology in Real Time), ktorých sa NRC zúčastňuje. Dáta klasickej a molekulárnej surveillance invazívneho meningokokového ochorenia sú hlásené do databázy **TESSy** (The European Surveillance System) a do databázy **PubMLST** (Public databases for molecular typing and microbial genome diversity).
- Z fenotypizačných metód NRC praktizuje svetelnú mikroskopiu Gramom farbených preparátov biologického materiálu z invazívnych ochorení vrátane vzoriek *post mortem*, pre stanovenie Gram negatívnych diplokokov a zmnožených polymorfonukleárných leukocytov. Kultivačný dôkaz na 5% krvnom agare a pomnoženie v živnom bujóne u invazívnych a

neinvasívnych kmeňov. Testy biochemickej identifikácie (oxidáza, ONPG, metabolizmus cukrov, dôkaz enzýmov) sa vykonávajú u všetkých kultivačných invazívnych izolátov, izolátov z dolých dýchacích ciest a z urogenitálneho systému. Séroskupiny sa stanovujú na základe polysacharidového antigénu bakteriálneho púzdra - určovanie séroskupín sklíčkovou aglutináciou s polyvalentnými (Poly, Poly2) a monovalentnými (A, B, C, D, Y, W135, X, E, Z, H) špecifickými antisérmi u invazívnych kmeňov, kmeňov z dolných dýchacích ciest a urogenitálneho systému. Z ďalších fenotypizačných metód NRC praktizuje latexovú aglutináciu, ktorá obsahuje určovanie séroskupín A, B/K1, C, W135/Y + potenciálnu prítomnosť *E.coli* K1, *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae*, *Streptococcus agalactiae* v primárne sterilných tekutinách a u invazívnych kultivačných izolátov *N.meningitidis*.

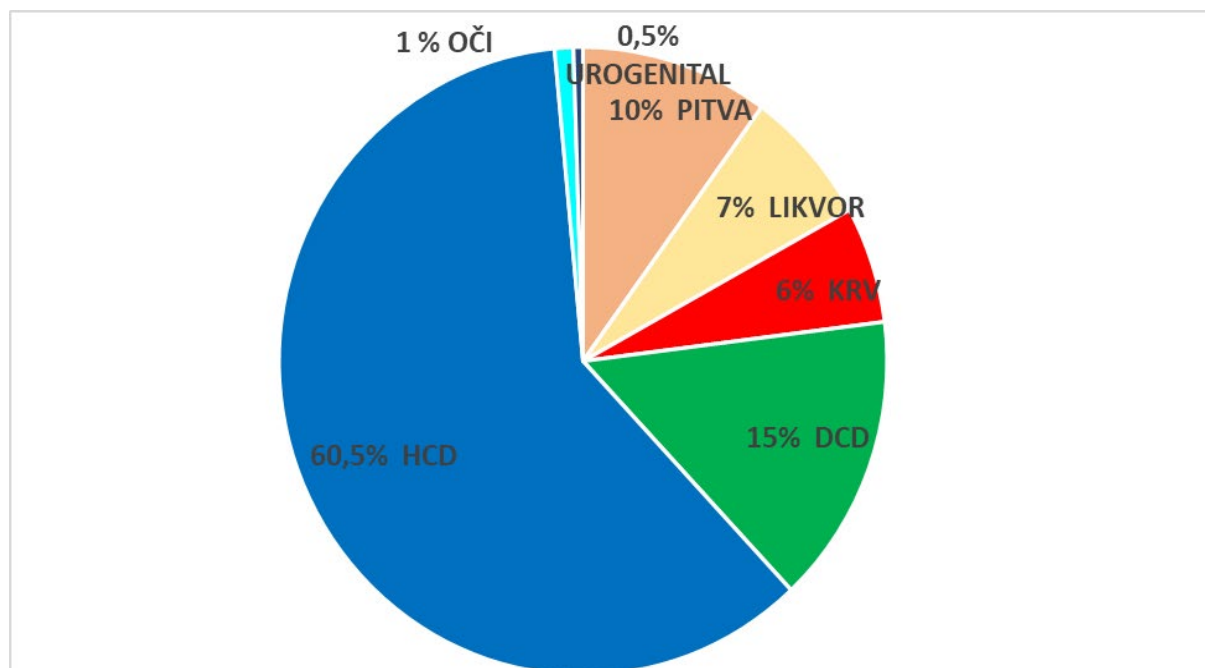
Tab. č. 1 - Od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022 bolo v NRC pre meningokoky vyšetrených **910** patientských vzoriek, čo spolu predstavuje **12 700 ukazovateľov a analýz** (tab. č. 1).

Fenotypizácia :	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov je identický s počtom analýz
Krvný agar (5% krvou)	910	910
Mikroskopický dôkaz (1000x)	113	113
Biochemická identifikácia	427	427
Pomnoženie - bujón	27	27
Oxidáza	844	844
ONPG (Orto-nitrofenyl-galaktozidáza)	427	427
Určenie séroskupiny sklíčkovou aglutináciou (Poly, Poly2, A, C, D, Y, W, B, X, E, Z, H)	412	4944
Určenie séroskupiny a potenciálneho iného patogénu latexovou aglutináciou (A, B/ESCO K1, C, W/Y, STPN, HAIN, STAG)	299	1810
Nitrocefin test pri R kmeňoch	46	46
Citlivosť na ATB /E test MIC mg/L	550	2200
Kontroly testov citlivosti na ATB	6	30
Archivácia kmeňa	870	870
Interná kontrola kvality skúšok + Referenčné kmene	7	52
Spolu:	4938	12700

➤ Genotypizáciu *N.meningitidis* - PCR, real time PCR vykonáva LMD v súčinnosti s NRC pre meningokoky. WGS a MLST externý prevádzkovateľ – PRIF UK, Vedecký park UK, Eurofins genomics Nemecko.

- Zo všetkých 910 biologických vzoriek, pochádzalo z primárne sterilných anatomických lokalít od pacientov so suspektným aj potvrdeným invazívnym meningokokovým ochorením vrátane úmrtí: 7% likvor, 6% hemokultúra/krv, sérum, 10% *post mortem* vzorky z pitiev ÚDZS. 15% vzoriek pochádzalo z dolných dýchacích ciest (spúta, bronchoalveolárne laváže, aspiráty, sekréty) u pacientov s pneumóniami, bronchopneumóniami a nosičov. 60,5% vzoriek pochádzalo z HCD pacientov s lokálnym katarom v nazofaryngu/laryngu, prevažne sa jednalo o bezpríznakových nosičov. Ster z oka 1% a materiál z urogenitálneho traktu 0,5%.

Graf č.1 : Prehľad vyšetrených vzoriek (%) v NRC pre meningokoky podľa typu v roku 2022. Zahrnuté sú kultivačné izoláty + primárny biologický materiál.



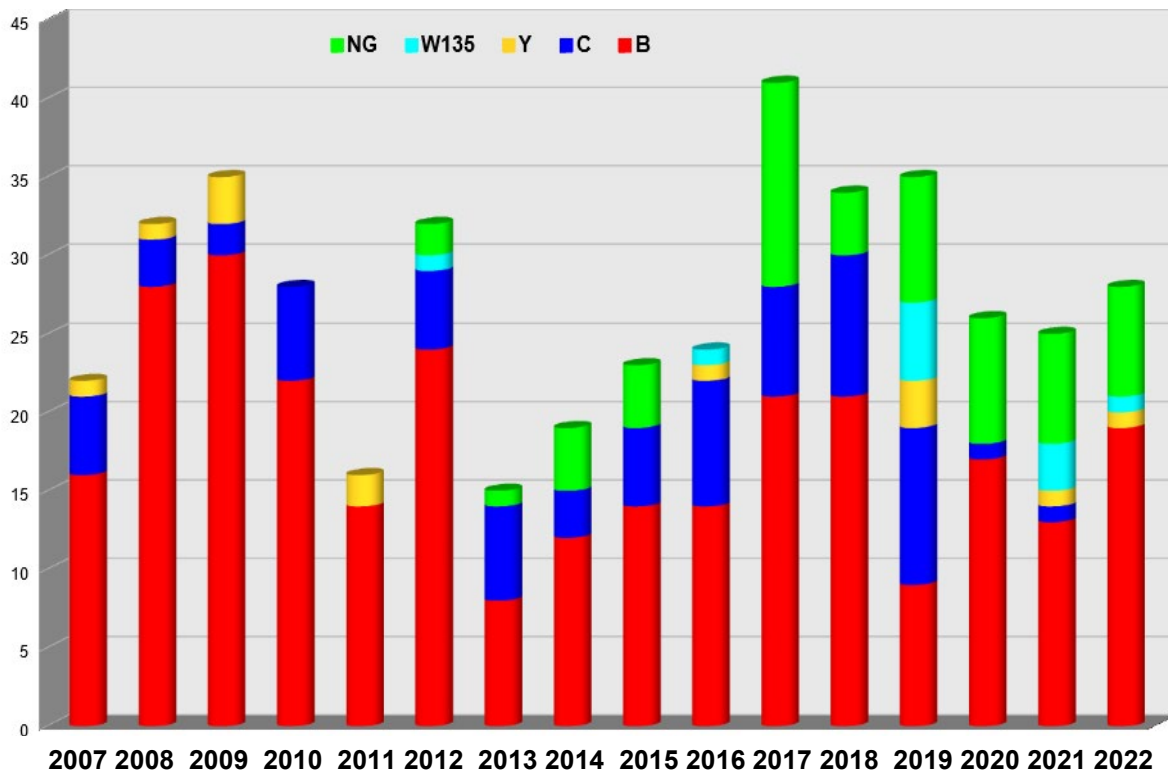
- V roku 2022 sme potvrdili *N. meningitidis* v biologických vzorkách u 27 zo 45 pacientov so suspektným invazívnym meningokokovým ochorením (IMO). U 3 pacientov sa vzorky neposlali do NRC na konfirmáciu. Tieto prípady boli hlásené len v EPIS. NRC + EPIS – celkovo 30 hlásených prípadov meningokokových invazívnych ochorení na Slovensku v roku 2022. 15 ochorení nastalo v Prešovskom, 8 v Košickom, 3 v Banskobystrickom, 3 v Bratislavskom a 1 v Nitrianskom kraji. Celopopulačná incidencia IMO v roku 2022 predstavovala 0,55/100 000. 77% meningokokových ochorení pochádzalo z východného Slovenska. V 17 prípadoch invazívnych ochorení, kde neboli potvrdené meningokoky, boli zistené iné závažné bakteriálne a fungálne patogény (tab. č. 1).

- 78% meningokokových ochorení vzniklo v rodinách s nízkym hygienickým štandardom, prevažne vo východoslovenských rómskych osadách. 22% ochorení v nerómskych rodinách s dobrým hygienickým štandardom.
- Najvyššia chorobnosť aj úmrtnosť sa dlhodobo drží u dojčiat a za nimi u 1-4 ročných detí s dominantnou séroskupinou B. V roku 2022 z invazívnych meningokokových ochorení, bola identifikovaná séroskupina B 19x, 1xW/Y, 7x neurčiteľná séroskupina NG. Prehľad zastúpenia séroskupín v jednotlivých rokoch 2007 – 2022 znázorňuje graf č.2. V roku 2022 bola chorobnosť aj počet prípadov IMO o niečo vyššia ako v predošlých 2 pandemických rokoch, čo nepatrne koreluje so zrušením protipandemických opatrení v máji 2022. V druhej najrizikovejšej vekovej skupine adolescentov a mladých dospelých (15-24 r) sa vyskytli len 2 ochorenia. Na rozdiel od iných európskych krajín, kde je incidencia IMO u adolescentov oveľa vyššia, bolo na Slovensku v tejto vekovej skupine potvrdené prevažne bezpríznakové nosičstvo.
- Chorobnosť u žien a mužov bola v roku 2022 vyrovnaná (♀50%, ♂50%). Najviac ochorení vzniklo v januári, v máji a v októbri. **Najvyššia lokálna alarmujúca incidencia bola evidovaná v okrese Sabinov 14,9/100 000, za ním okres Gelnica a okres Spišská nová Ves. V obci Jarovnice nastalo až 8 prípadov IMO zo všetkých 15 prešovských ochorení. 2 skončili fatálne. Bolo tu nariadené očkovanie.** Pomocou WGS sme tieto kmene genotypizovali s výsledkom 3 molekulárne identických hypervirulentných kmeňov séroskupiny B, CC UA, ST 5000. Kmene boli navyše rezistentné voči PNC (MIC 1 mg/L).
- Z klinického hľadiska u IMO prevažovala purulentná meningitída v 44%, meningitída+sepsa v 39% a sepsa samostatne v 17%. Úmrtia zastúpené Waterhouse-Friderichsenov syndrómom v rámci celej skupiny klinických foriem predstavovali 44%. V roku 2022 sme potvrdili **3 prípady primárnej meningokokovej konjunktivitídy**. 2 prípady u malých 0 a 5 ročných detí. V oboch prípadoch sa jednalo o séroskupinu B (CC35, ST35). U 0 ročného dieťaťa prenos infekcie nastal pôrodnými cestami. V 1 prípade u 64 ročnej ženy, kde bol identifikovaný meningokok séroskupiny D (CC461, ST461).
- **V roku 2022 nastalo 13 úmrtí z 30 hlásených prípadov IMO (44% smrtnosť doteraz najvyššia v SR).** NRC pre meningokoky vyšetrilo biologický materiál z 20 súdnoznaleckých a patologicko-anatomických pitiev indikovaných pre suspektné fatálne meningokokové ochorenie. Vzorky pochádzali z ÚDZS v rámci celej SR. Úmrtie spôsobené meningokokovým ochorením bolo potvrdené v NRC u 11 osôb a 2 úmrtia boli dohlásené v EPIS : 5x Prešovský kraj, 3x Bratislavský kraj, 2x Banskobystrický kraj, 2x Košický kraj a 1x Nitriansky kraj. V 6 prípadoch išlo o séroskupinu B a v 5 o séroskupinu NG. Úmrtia sa týkali siedmich 0-4r. detí, u ktorých prevažovala séroskupina B, 2 adolescentov (14-19r.) a 4 dospelých osôb (35-65r), u ktorých prevažovala séroskupina NG (tab č. 2).

Tab.č. 2 : Stručný prehľad výsledkov vyšetrení invazívnych primovzoriek, ktoré prišli do NRC s podozrením na meningokokové invazívne ochorenia v roku 2022.

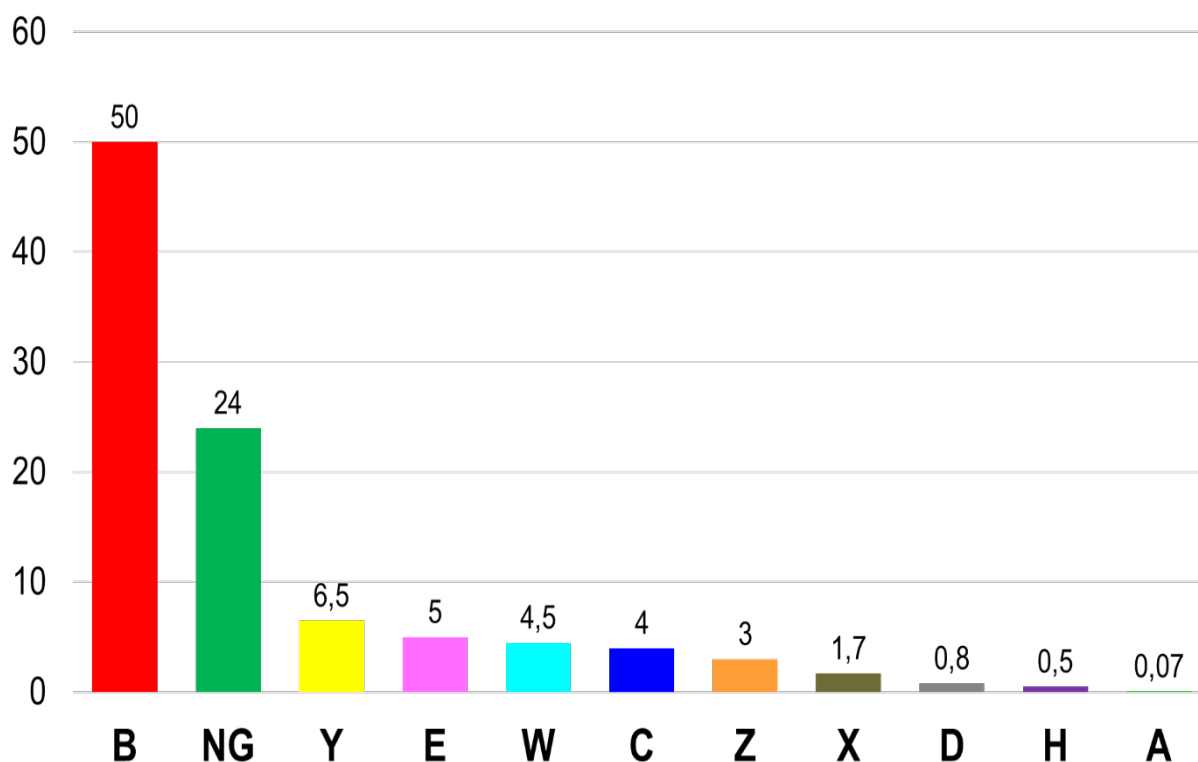
<p>Spolu vyšetrených v NRC 45 pacientov so suspektným invazívnym meningokokovým ochorením.</p> <p>27 invazívnych ochorení s potvrdenou meningokokovou etiológiou v NRC :</p> <p>séroskupiny - 19xB, 7xNG, 1xY/W</p> <p>3 prípady nekonfirmované - hlásené len v EPIS ako IMO</p> <p>Spolu 30 IMO</p>
<p>Biologický materiál vyšetrený z 20 súdno-lekárskeho patologicko-anatomických pitiev ÚDZS</p> <ul style="list-style-type: none"> - 11 úmrtí v NRC s potvrdenou meningokokovou etiológiou. <p style="padding-left: 40px;">Séroskupiny: 6 x B, 5 x NG</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 úmrtia dohlásené v EPIS – nekonfirmované v NRC <p>Spolu 13 exitov</p>
<p>17 invazívnych infekcií vyšetrených v NRC bolo spôsobených iným patogénom a exitom skončilo 7:</p> <p><i>Aspergillus terreus, Rhizopus sp, Streptococcus pneumoniae 19A, Listeria innocua,</i></p> <p><i>Escherichia coli, Pseudomonas aeruginosa, Klebsiella pneumoniae</i></p>

Graf č.2 Zastúpenie séro skupín z meningokokových invazívnych ochorení v každom roku 2007 – 2022.



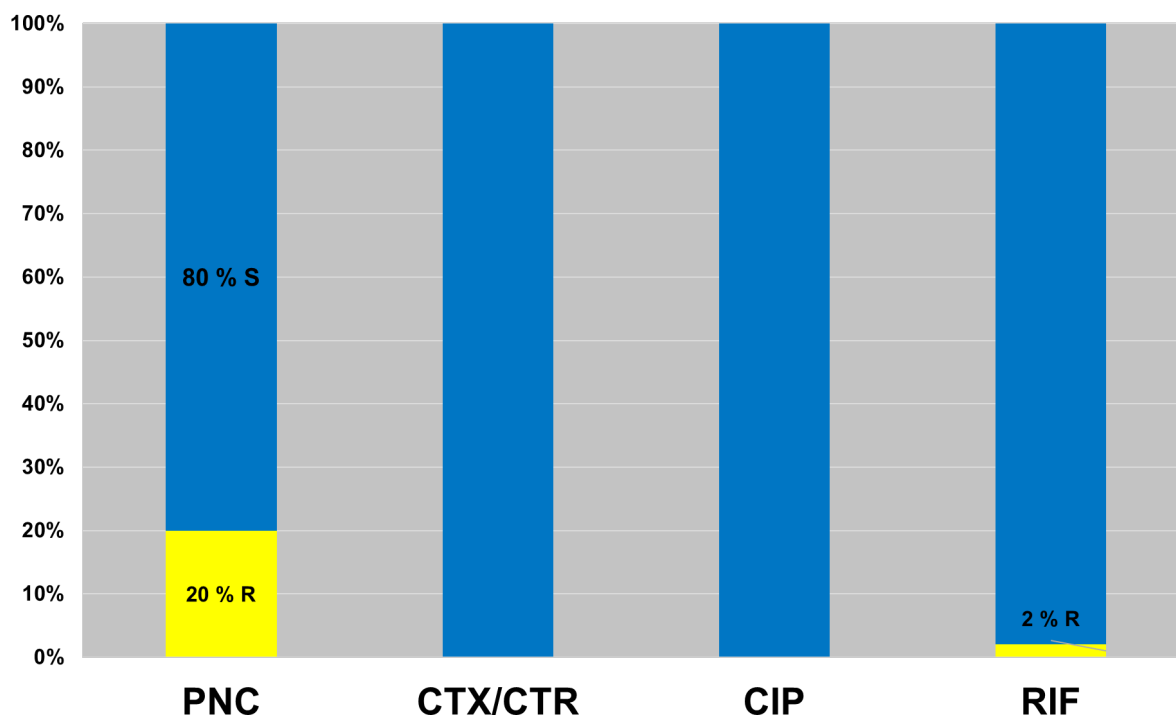
Pri analýze výskytu nosičstva (roky 2020 - 2022) na Slovensku sa potvrdilo najvyššie zastúpenie séro skupiny B 50%. 24% tvorili kmene, ktoré sú skupinovo neurčiteľné. Ostatné séro skupiny boli zastúpené: C 4%, Y 6,5%, W 4,5%, E 5%, X 1,7%, D 0,8, H 0,5%, Z 3%, A 0,07% (graf č. 3). **Séro skupina D je veľmi zriedkavá vzácna séro skupina, predstavuje neopúzdrený variant séro skupiny C. Identifikovali sme ju u dvoch pacientov, u ktorých súčasne prebiehal aktívny kovid.** Jeden prípad séro skupiny A s pozitívnou cestovateľskou anamnézou. Najviac potvrdených nosičov na Slovensku bolo v Nitrianskom kraji (27%).

Graf č.3 Zastúpenie séroskupín (%) *N.meningitidis* u nosičov na Slovensku v r. 2020 - 2022.



- Celoročným testovaním kvantitatívnej antibiotickej citlivosti voči PNC, (E-test, MIC mg/L, EUCAST 2022) sme zaznamenali **20% rezistentných** (rovnaké percento rezistencie je u invazívnych aj nosičských kmeňov), 80% citlivých kmeňov **voči PNC** (graf č. 4).
- Maximálna MIC PNC bola 3 mg/L. Pokiaľ hodnota MIC mg/L prevyšovala 1,5 tak tieto kmene boli otestované nitrocefínovou metódou, ktorá slúži na odlíšenie kmeňov produkujúcich betalaktamázy (vzácný fenotyp) od kmeňov s alterovanými PBP (bežný fenotyp). Všetky rezistentné kmene boli na produkciu betalaktamázy negatívne. Všetky testované kmene boli výborne citlivé voči CTX, CTR, CIP. NRC potvrdilo 1 kmeň so zníženou citlivosťou voči CIP, ktorý bol ku nám zavlečený zo Španielska, kde je táto rezistencia bežná ako aj v iných krajinách západnej Európy a v severnej Amerike. U rifampicínu (RIF) sme zistili 2 % rezistenciu a 98 % citlivosť.

Graf č.4 Výsledky testovania minimálnej inhibičnej koncentrácie PNC, CTX, CTR, CIP, RIF (MIC mg/L, EUCAST 2022) 550 kmeňov za rok 2022.



4.1.2 Novozavedené metódy

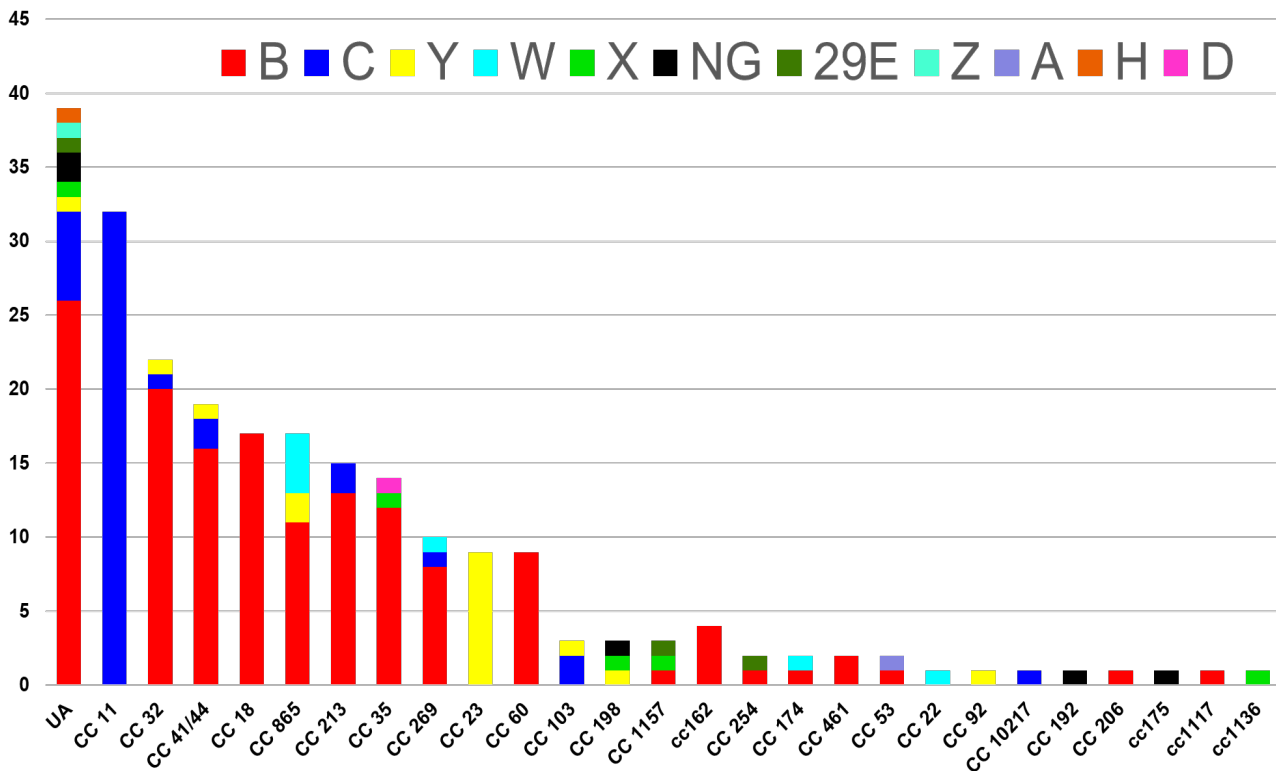
- NRC pre meningokoky úspešne realizuje a interpretuje WGS invazívnych a vybraných neinvazívnych kmeňov *N.meningitidis* s využitím externého prevádzkovateľa PRIF UK a Vedeckého parku UK v Bratislave.
- Cieľom NRC na rok 2023-24 je zavedenie celogenómového sekvenovania (WGS) vybraných kmeňov *N. meningitidis* v laboratóriu molekulárnej diagnostiky na odbore lekárskej mikrobiológie ÚVZ SR.

4.1.3 Medzilaboratórne porovnania

- Iná odborná činnosť
- NRC pre meningokoky, ako člen európskych národných referenčných centier, pravidelne zasiela a aktualizuje komplexné molekulárne charakteristiky invazívnych kmeňov *N.meningitidis* (real-time PCR identifikácia a genoskupiny, WGS, MLST –multilocus sequence typing), typizácia a subtypizácia proteínov vonkajšej membrány a vakcinačných antigénov menB : PorA –VR1,VR2,VR3 FetA, NadA, FHBP, NHBA, určovanie klonálnych komplexov CC a sekvenčných typov ST, génov ATB rezistencie) do európskej databázy

prostredníctvom systému EMERT (European Meningococcal Epidemiology in Real Time) v rámci EMGM (The European Meningococcal and Haemophilus Disease Society). Tieto údaje poskytuje aj pre EPIS, TESSy (The European Surveillance System), kde okrem toho poskytuje aj výsledky fenotypizačných metód (mikroskopia, určenie séro skupiny rýchlymi aglutinačnými metódami a MIC mg/L PNC, CTX, CIP a RIF). Spolupracuje v EU-IBD Labnet (European Invasive Bacterial Diseases Labnet) a EMGM, zameranej na molekulárne metódy identifikácie a monitoringu meningokokov v Európe.

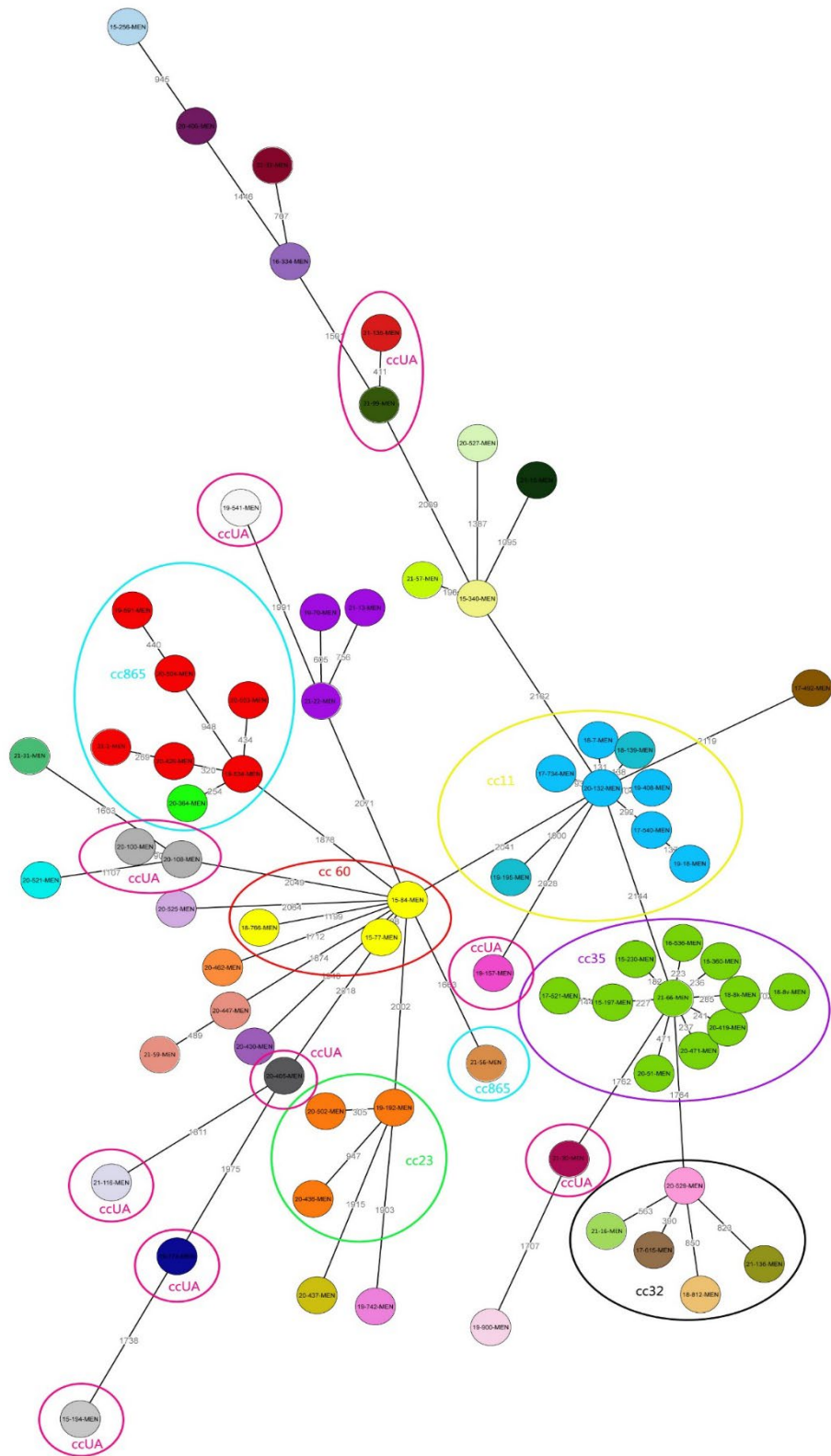
Graf č.5 Analýza molekulárnych a epidemiologických dát surveillance. Prehľad klonálnych komplexov príslušných meningokokových séro skupín vybraných kmeňov izolovaných z invazívnych ochorení a lokálnych infektov na Slovensku v rokoch 2008 – 2022. (n – 240)



Najvyššia homogenita sa preukázala u kmeňov séro skupiny C, ktoré boli dominantne zaradené do CC 11 a kmene séro skupiny Y zaradené prevažne do CC 23. Naopak najvyššia heterogenita sa zistila u kmeňov séro skupiny B, ktoré boli zaradené až do 17 rôznych CC. Mnohé z izolátov obsahovali také genetické kombinácie, ktoré nebolo možné zaradiť do žiadneho zo známych CC. Išlo buď o nové alely alebo nové kombinácie známych alel. Molekulárna charakterizácia meningokokov pôsobiaca IMO celosvetovo ukazuje že **všetky ochorenia sú spôsobené hypervirulentnými CC** a u niektorých CC bola dokázaná spojitosť so séro skupinami (napr. 41/44, 32, 60, 18, 213, 35 so séro skupinou B, CC 11 so séro skupinou C alebo CC23 so séro skupinou Y). Výskyt klonálnych komplexov v SR koreluje s výskytom pozorovaným v Európe. Dynamika zmien genetických vzťahov medzi izolátmi v SR spôsobujúcimi IMO za posledných 16 rokov

ukazuje na dôležitosť molekulárnych dát, ktoré spolu s epi dátami sú podkladom pre upresnenie vakcinačnej stratégie.

Graf č.6 Genetická diverzita vybraných 71 izolátov *N.meningitidis* od IMO a nosičov na Slovensku, 2015 – 2022.



4 NRC vedie databázu údajov o všetkých zasielaných izolátoch *N.meningitidis* a pôvodnom biologickom materiáli, ako aj informácie o všetkých prípadoch invazívnych ochorení vrátane úmrtí na Slovensku. V spolupráci s UDZS, s epidemiológmi, s nemocničnými odd. intenzívnej medicíny, s infekčnými a pediatrickými klinikami a s laboratóriami klinických mikrobiológií, dosahuje vyše 95% konfirmáciu všetkých meningokokových ochorení v SR. Archivuje, udržiava zbierku invazívnych a nosičských meningokokov v kryobankách spolu s referenčnými kmeňmi (-70°C).

5 NRC priebežne dopĺňa a aktualizuje dokumentáciu a udržiava v praxi procesy v súvislosti s procesným auditom systému manažerstva kvality podľa ISO 9001:200 na ÚVZ SR.

5. Legislatívna činnosť

6. Metodická, konzultačná činnosť

- NRC podáva odborné konzultácie spolupracujúcim laboratóriam klinickej mikrobiológie, nemocničným klinikom, súdno-lekárske a patologicko-anatomickým pracoviskám UDZS (interpretácie nálezov pri úmrtiach), pre metodické usmernenie manažmentu zasielania a výberu biologického materiálu na vyšetrenie v NRC, požadovaných analýz, výsledkov, laboratórnej diagnostiky a antibiotickej citlivosti.

NRC sa pravidelne podieľa na výkovej činnosti študentov stredných a vysokých škôl v oblasti laboratórnej diagnostiky meningokokov, ktorí v rámci vzdelávacích stáží a exkurzií navštevujú pracoviská ÚVZ SR (mimo pandemickej situácie).

Mgr. Terézia Vrábľová, absolventka PRIF UK katedry molekulárnej biológie, absolvuje PhD štúdium od septembra 2021 s dizertačnou prácou na tému: Klonálna analýza kmeňov *Neisseria meningitidis* na Slovensku.

7. Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

RNDr. Anna Kružlíková :

- Sekcia klinickej mikrobiológie, Slovenská lekárska spoločnosť
- Slovenská spoločnosť infektológov, Slovenská lekárska spoločnosť
- Sekcia laboratórnej diagnostiky - SKIZP
- Interný audítor pre medicínske laboratóriá ÚVZ SR (ISO : 15 128, ISO : 17 025)
- Expert pre SNAS – lekárska mikrobiológia
- Advisory Board for MenB

- The European Meningococcal and Haemophilus Disease Society - EMGM
- ECDC – OCP for microbiology *N.meningitidis*

Jarmila Blažíčková :

- Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov

8. Zahraničné pracovné cesty a odborné podujatia :

- NRC pre meningokoky v roku 2022 neabsolvovalo žiadnu zahraničnú pracovnú cestu z dôvodu pandemickej situácie.

NRC pre sledovanie rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká

1. NRC zriadené Ministerstvom zdravotníctva SR rozhodnutím MZ SR č. M/4401/2001

zo dňa 29.10.2001

2. Personálne obsadenie

počet lekárov so špecializáciou : 1 (0,2 úväzok)

počet iných odborných pracovníkov s VŠ II. stupňa so špecializáciou: 1

počet pracovníkov s ÚSOV: 2

3. Akreditácia

- podľa STN EN ISO 15189:2012

- od roku 2019 s platnosťou do roku 2024

- počet skúšok 2

- počet ukazovateľov 25

4. Činnosť NRC

4.1 Odborná činnosť

4.1.1 Ťažiskové úlohy

- NRC posudzuje, overuje, odporúča a následne pomáha pri aktualizácii metód a postupov na stanovovanie citlivosti mikroorganizmov na antibiotiká do laboratórnej praxe. V spolupráci s Národnou breakpointovou komisiou MZ SR (NAC) sa podieľa na

definovaní a pravidelnej aktualizácii národne platných interpretačných kritérií pre testovanie antibiotickej citlivosti v laboratóriách klinickej mikrobiológie.

- Na základe zdrojových údajov o laboratórnych testoch citlivosti vykonaných v laboratóriách klinickej mikrobiológie udržiava a systematicky aktualizuje celoštátnu databázu údajov o rezistencii mikroorganizmov na antibiotiká v SR. Regionálne aj celoslovenské údaje o citlivosti na ATB sú prístupné rôznym užívateľom podľa hierarchie prístupových práv na internetovej stránke www.snars.sk.
- Zabezpečuje poskytovanie národných údajov pre potreby európskej siete monitorovania antibiotickej rezistencie ECDC EARS-Net: European network of national surveillance systems on antimicrobial resistance for public health purposes.
- Zabezpečuje národné zastúpenie v projektoch ECDC zameraných na monitorovanie nových mechanizmov rezistencie u klinicky významných baktérií.
- Organizuje a vykonáva pravidelný systém národnej externej kontroly kvality laboratorneho stanovovania citlivosti (kruhové vzorky) pre laboratóriá klinickej mikrobiológie zaradené do siete zdravotníckych zariadení SR.
- Poskytuje konzultácie v odborných, metodických a organizačných otázkach klinického testovania antibiotickej citlivosti.
- Vykonáva expertíznu činnosť v hodnotení stavu a vývoja bakteriálnej rezistencie na antibiotiká v SR.
- Prostredníctvom Ústrednej komisie pre antiinfekčnú liečbu a antibiotickú politiku MZ SR zabezpečuje národné zastúpenie, komunikáciu s medzinárodnými organizáciami, poskytovanie údajov a spoluprácu s medzinárodnými sieťami a orgánmi Európskej komisie, zaoberajúcimi sa problematikou antibiotickej rezistencie (pracovné skupiny Európskej komisie, ECDC, EARS-Net a pod.).

Tabuľka 1. Prehľad laboratórnych vyšetrení

Typ materiálu	Spôsob vyšetrenia	Počet vzoriek	Počet vyšetrení / stanovení	Počet ukazovateľov
Charakteristika kmeňov pre externú kontrolu v SR UK NEQAS organizovanú NRC ÚVZ SR	stanovenie antibiogramu	6	69	1325
Medzinárodná kontrola EQA-6 AST DK	stanovenie antibiogramu, charakteristika mechanizmov rezistencie	8	72	88

<i>Salmonella spp.</i>				
Kvartálna príprava vzoriek pre 41 laboratórií EKK ÚVZ SR	inkorporácia do nosiča, adjustácia, kontrola čistoty, denzity, distribúcia	8	464	464
Analýza klinických izolátov karbapeném rezistentných enterobaktérií (CRE)	izolácia, identifikácia, charakterizácia antibiogramu, stanovenie mechanizmov rezistencie	2858	8492	20448
Klinické izoláty baktérií z OKM, zazbierkovanie do zbierky UVZ SR	izolácia, identifikácia, charakterizácia antibiogramu, stanovenie mechanizmov rezistencie	2155	9144	47400
Klinické izoláty baktérií z OKM na kontrolu MDR, nezazbierované	Konfirmácia identifikácie, antibiogramu	636	1900	6359
Udržiavanie zbierkových kmeňov NRC ATB UVZ SR	Kontrola životnosti, čistoty, pravidelné preočkovanie na stabilizačné médiá	60	240	180
Činnosť na zabezpečenie kvality výsledku : int. refer. materiály, kultivačné médiá	Referenčné kmene	6	12	288

Tabuľka 2. Spracovanie dát o antibiotickej rezistencii v SR v r. 2022 (www.snars.sk)

Typ údajov	Počet antibiotikogramov archivovaných v databáze SNARS za 1-12 / 2022	Celkový počet antibiotikogramov archivovaných v databáze SNARS od 01/2022 k 12/2022	Počet zdrojových laboratórií
Kvalitatívne testy	342 451	5 583 622	25
Kvantitatívne testy	295 207	11 182 444	25
Spolu	637 658	16 766 066	

4.1.2 Novozavedené metódy

V roku 2022 v neboli zavedené nové metódy.

4.1.2. Medzilaboratórne porovnanie

Účasť na medzilaboratórnych testoch :

V rámci medzinárodnej kontroly kvality EQA-8-AST 2022 sa vyšetrila antibiotická citlivosť u 8 kmeňov *Salmonella spp.*

Organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích testov:

NRC organizovalo, odborne zabezpečovalo a vyhodnocovalo pravidelnú externú kontrolu stanovovania kvalitatívnej a kvantitatívnej citlivosti pre 40 laboratórií klinickej mikrobiológie, zaradených do siete zdravotníckych zariadení v SR. Počas roku 2021 sa do zúčastnených laboratórií zaslali 4 kruhové vzorky. Každá vzorka obsahovala 2 mikroorganizmy. Sumárne výsledky kontrolného testovania spolu s anonymným vyhodnotením sa zaslali účastníkom okruhu a pravidelne sa zverejňovali aj na internetovej stránke ÚVZ SR (projekty/mikrobiológia).

Iná odborná činnosť

➤ Zber a spracovanie údajov pre európsku databázu ATB rezistencie EARS-Net

NRC od roku 2012 zabezpečuje zber a spracovanie údajov pre európsku databázu antibiologickej rezistencie EARS-Net. V roku 2022 sa prostredníctvom 14 laboratórií klinickej mikrobiológie v rámci EARS-Net 2022 analyzovali údaje z 25 vybraných sentinelových zdravotníckych zariadení. Údaje o výskyte a ATB rezistencii *E. coli*, *K. pneumoniae*, *P. aeruginosa*, *Acinetobacter spp.*, *S. pneumoniae*, *S. aureus*, *E. faecalis* a *E. faecium* v hemokultúrach a likvoroch sa získavali v nadväznosti na zber údajov pre národnú databázu SNARS.sk. Vyhodnotilo sa viac ako 55 000 záznamov o vyšetrení hemokultúr a likvorov vykonaných v zapojených diagnostických laboratóriách zariadeniach. Do databázy EARS-Net sa prostredníctvom systému Tessy (Ing. J. Námešná, RUVZ Banská Bystrica) po analýze zaslalo viac ako 2878 spracovaných záznamov o ATB citlivosti požadovaných mikroorganizmov.

Uvedené údaje poskytnuté zo Slovenska sú trvale dostupné na www stránke ECDC <https://ecdc.europa.eu/en/antimicrobial-resistance/surveillance-and-disease-data/report>.

Monitoring karbapenemázu produkujúcich enterobaktérií (CPE)

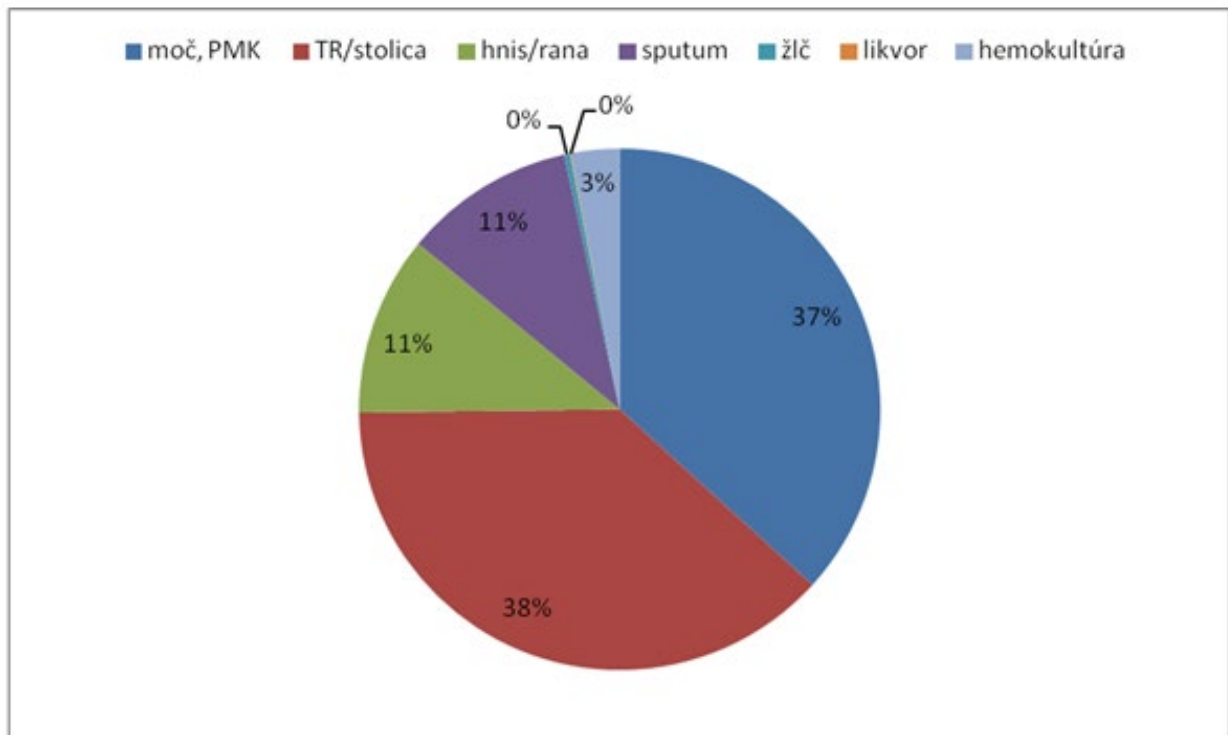
Na Slovensku sa monitoruje výskyt CPE od roku 2013. V roku 2022 bolo v NRC testovaných 2614 suspektných CPE izolátov z terénnych laboratórií. Testovanie sa vykonáva fenotypovým kolorimetrickým skriningovým testom a molekulárnymi metódami (PCR *bla_{VIM}*, *bla_{NDM}*, *bla_{KPC}*, *bla_{OXA-48}*) v súlade s OU MZ z roku 2014. U všetkých suspektných izolátov CPE zaslaných do NRC v 2022 bola u 2155 preukázaná tvorba karbapenemáz.

Dominujúcim druhom CPE je v období sledovania v NRC od roku 2013 do roku 2021 *Klebsiella pneumoniae* subsp. *pneumoniae*. *Enterobacter cloacae* predstavoval v roku 2019 druhý dominujúci kmeň pozitívny na produkciu karbapenemáz, no v roku 2020 sa situácia zmenila a druhým dominujúcim kmeňom konfirmovaným v NRC bola *Klebsiella terrigena*. V roku

2021 a v roku 2022 ostala situácia rovnaká. Za ostatné obdobie naďalej pomaly pokračuje diverzifikácia spektra druhového zastúpenia CPE.

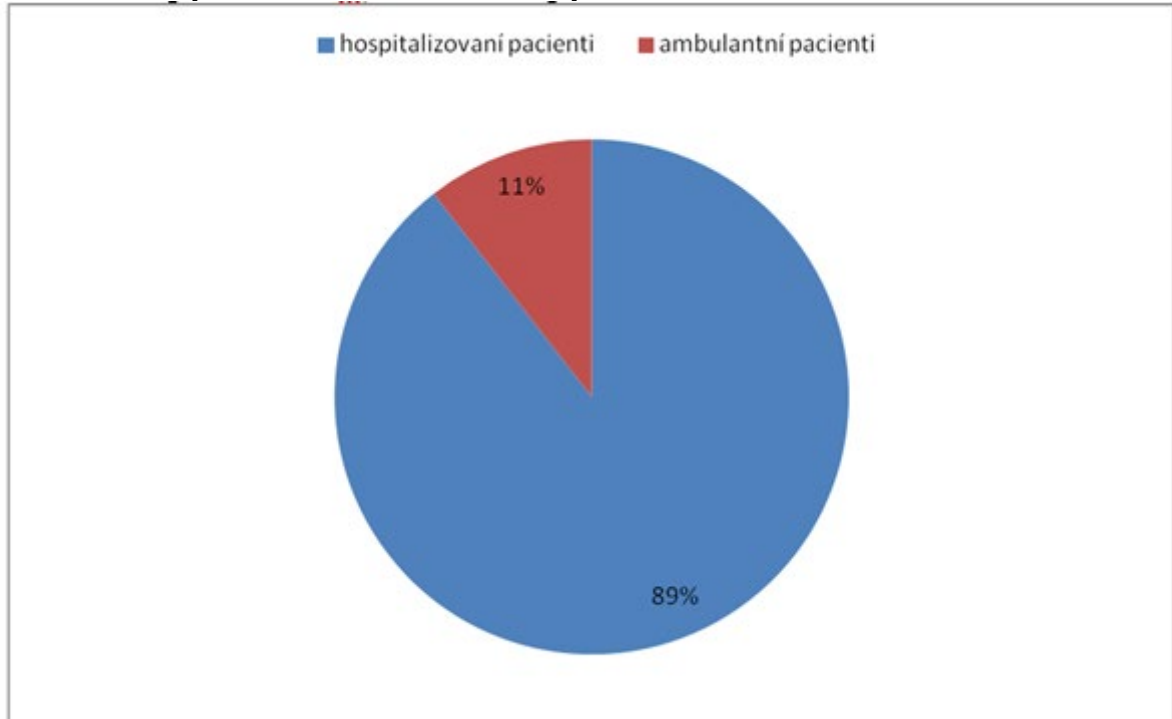
Rozdelenie pozitívnych izolátov CPE uvádzame v grafe č. 1. Väčšina izolátov pochádzala zo skriningu črevnej kolonizácie (výter z rekta, stolica). Z klinických materiálov boli CPE najčastejšie izolované z moču.

Graf 1: Zastúpenie CPE podľa klinických materiálov v roku 2021 v percentách



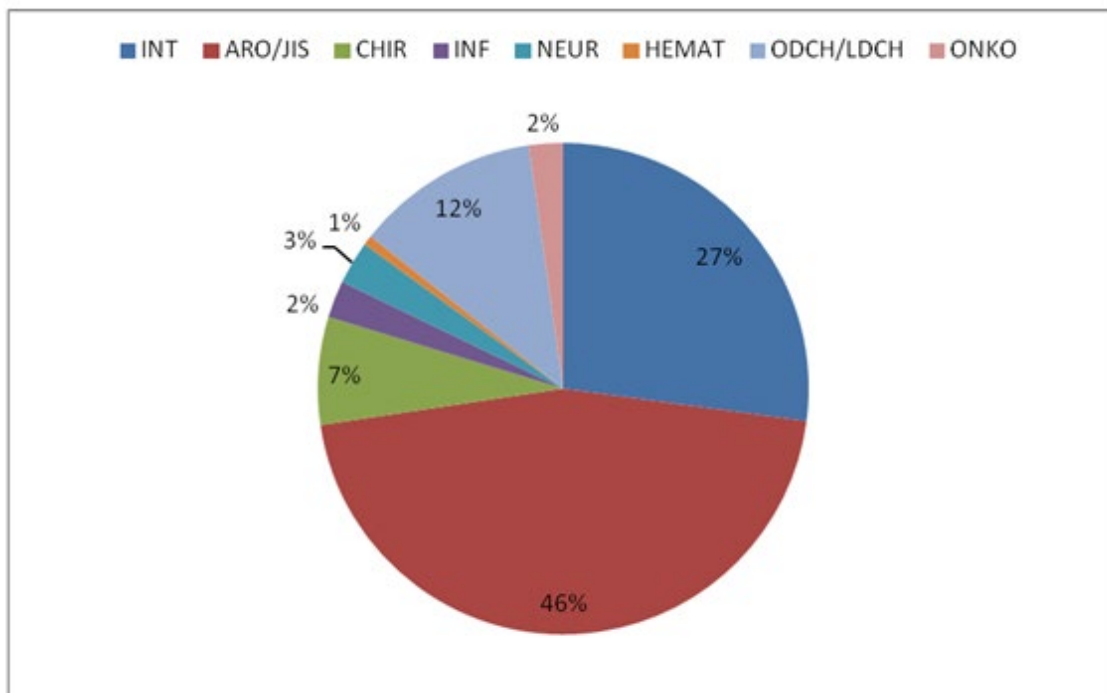
V roku 2022 opäť dominovali hospitalizovaní pacienti. (Graf 2)

Graf 2: Hospitalizovaní vs. ambulantní pacienti



Najvyšší podiel pacientov s CPE pochádzalo z oddelení ARO/JIS ďalej z interných oddelení. Podiely jednotlivých oddelení uvádzame v grafe 3. Zastúpenie jednotlivých genotypov rezistencie v krajoch SR je v grafe 4. V roku 2022 sme zachytili viacero kombinácií rôznych karbapenemáz (tabuľka 3)

Graf 3: Zastúpenie CPE na nemocničných oddeleniach

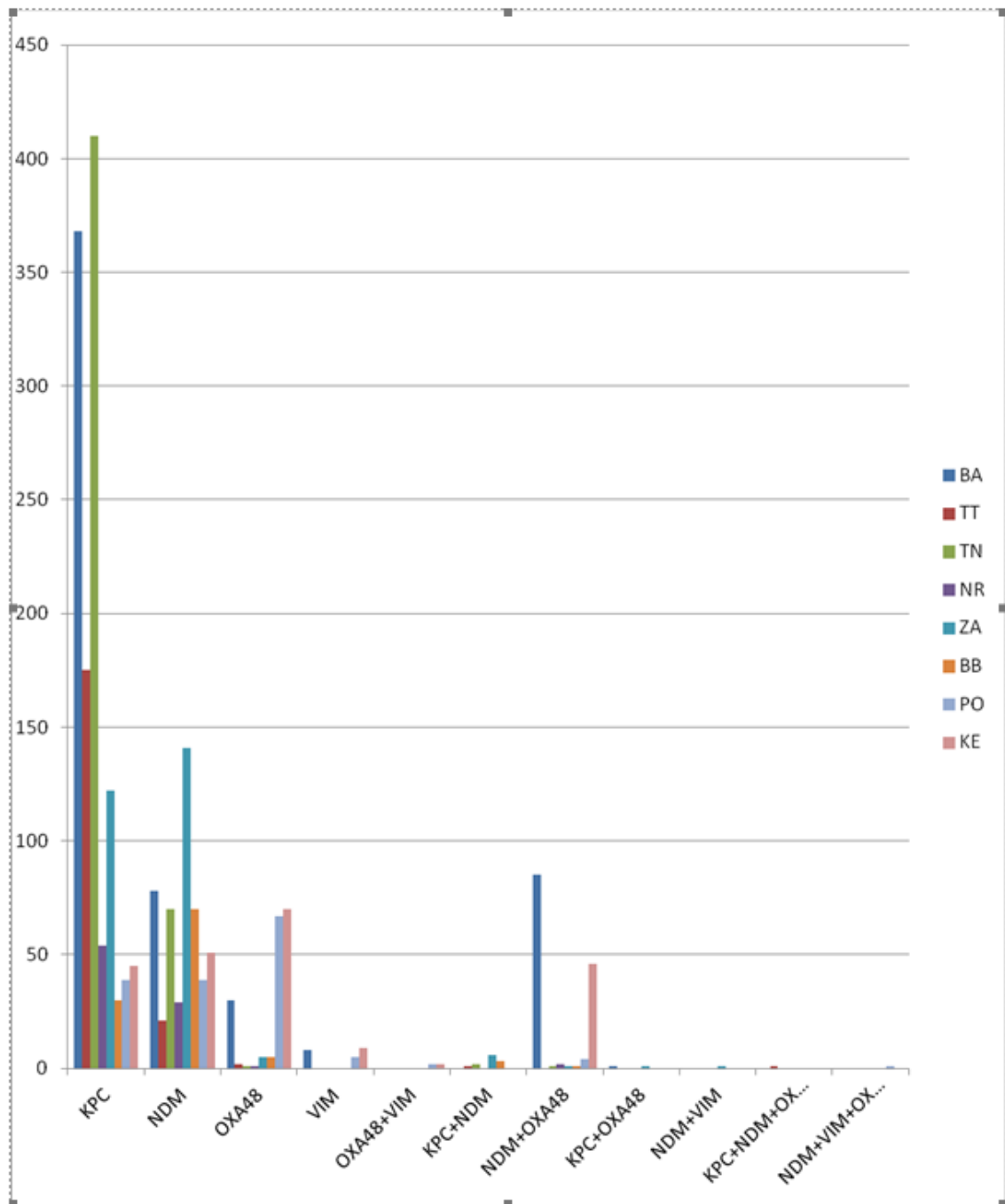


Tabuľka 3 Zastúpenie karbapenemáz na Slovensku podľa krajov a kombinácií detegovaných génov rezistencie

	KPC	NDM	OXA48	VIM	OXA48+VIM	KPC+NDM
BA	368	78	30	8		
TT	175	21	2			1
TN	410	70	1			2
NR	54	29	1			
ZA	122	141	5			6
BB	30	70	5			3
PO	39	39	67	5	2	
KE	45	51	70	9	2	

Stípec1	NDM+OXA48	KPC+OXA48	NDM+VIM	KPC+NDM+OXA48	NDM+VIM+OXA48
BA	85	1			
TT				1	
TN	1				
NR	2				
ZA	1	1	1		
BB	1				
PO	4				1
KE	46				

Graf 4: Zastúpenie karbapenemáz na Slovensku podľa krajov



- Od roku 2017 všetky pozitívne izoláty CPE confirmované v NRC podrobujeme genotypizácii metódou PCR. Prispieva to k presnejšiemu monitorovaniu šírenia sa jednotlivých typov karbapenemáz na Slovensku, aj pri ďalších epidemiologických šetreniach. V SR sa v roku 2022 potvrdila prítomnosť génov typu *bla*_{NDM}, *bla*_{KPC}, *bla*_{VIM} a *bla*_{OXA-48}. Od roku 2017 do roku 2021 dominovala v SR metalobetalaktamáza typu NDM, v roku 2022 bola najčastejšie potvrdená prítomnosť karbapenemázy typu KPC.

- Situácia sa za obdobie rokov 2014-2022 zhoršuje aj u invazívnych infekcií. Zatiaľ čo v roku 2014 sme mali prvý záchyt CPE z hemokultúry (HK), v každom nasledovnom roku ich počet postupne narastal. V roku 2021 sme konfirmovali z hemokultúr 68 izolátov CPE a v roku 2022 to bolo 51 izolátov.

Monitoring rezistencie voči kolistínu u klinických izolátov

V NRC sa v roku 2019 zaviedli metódy na sledovanie kolistínovej rezistencie klinických izolátov z radu *Enterobacterales*, u ktorých sa výskyt tejto za posledné obdobie zvýšila rezistencia aj voči kolistínu, ktoré patrilo k antibiotikám poslednej línie v terapii infekcií zapríčinených multirezistentnými kmeňmi. V rámci akreditovanej metódy z roku 2019 používame na konfirmáciu suspektných izolátov z OKM komerčnú mikrodilučnú metódu stanovenia citlivosti na kolistín. (Obr. 1)

Obr. 1: Mikrodilučná metóda stanovenia citlivosti na kolistín



V roku 2021 sme konfirmovali kolistínovú rezistenciu u celkovo 257 klinických izolátov z OKM. Z toho 218 izolátov bolo voči kolistínu rezistentných a 39 izolátov (14%) bolo citlivých.

Okrem chromozomálne viazaných génov, zodpovedných za rezistenciu sa objavili kmene, ktoré majú gény rezistencie lokalizované na R-plazmide. Výskyt génov *mcr-1*, *mcr-2*, *mcr-3*, *mcr-4* a *mcr-5* monitorujeme metódou PCR. Každý suspektné rezistentný izolát zaslaný na konfirmáciu do NRC overujeme stanovením citlivosti na kolistín. V prípade rezistencie, pokračujeme v ďalšej analýze metódou PCR.

Konfirmácie rezistencie na iné antibiotiká

V roku 2022 sme konfirmovali citlivosti na iné ako karbapenémové antibiotiká alebo kolistín u 99 klinických izolátov zo spolupracujúcich OKM.

Vypracovanie národných stanovísk a podkladov pre Európsku komisiu pre štandardizáciu testovania antibiotickej citlivosti (EUCAST).

Národný informačný systém pre sledovanie rezistencie na antibiotiká SNARS SK.

V roku 2022 sa pokračovalo v zbere údajov o stave a vývoji rezistencie na antimikrobiálne liečivá v SR. Databázový systém snars.sk registroval ku koncu roka 2022 údaje o 16 766

066 vyšetreniach. Počas roku 2021 sa zaevidovalo a spracovalo 637 658 vyšetrení antibiotickej citlivosti zo slovenských laboratórií klinickej mikrobiológie. Údaje boli začleňované do databázy priebežne a všetky údaje sú trvale dostupné na internetovej stránke <http://www.snars.sk>

5. Legislatívna činnosť

6. Metodická, konzultačná a výuková činnosť

- Pravidelná ročná aktualizácia metodických postupov na in „vitro“ stanovovanie a interpretáciu laboratórných testov citlivosti NRC podľa Európskej komisie pre šandardizáciu testovania citlivosti (podľa normatívu EUCAST, verzia 12)

NRC priebežne poskytovalo konzultačnú činnosť pre zdravotnícke zariadenia v rámci SR. Konzultácie sa dotýkali predovšetkým interpretácie výsledkov vyšetrenia citlivosti rezistentných izolátov baktérií a návrhov na antibiotickú terapiu v konkrétnych klinických situáciách.

Činnosť NRC ATB pri ÚVZ SR, výsledky sledovania stavu a vývoja antibiotickej rezistencie a nové poznatky v oblasti stratégií antibiotickej terapie boli prezentované formou prednášok na kurzoch v rámci pregraduálneho štúdia (študijný odbor Všeobecné lekárstvo) a postgraduálnej prípravy atestantov (odbor Klinická mikrobiológia) na SZU. Formou praktickej výuky sa NRC podieľalo na predatestačnej príprave vysokoškolských pracovníkov v odbore Laboratórne vyšetrovacie metódy v klinickej mikrobiológii a v odbore Klinická mikrobiológia. Vedúci NRC pôsobil ako predseda skúšobnej komisie pri atestačných skúškach v špecializácii Klinická mikrobiológia a člen atestačnej komisie v odbore Laboratórne vyšetrovacie metódy v klinickej mikrobiológii na SZU.

7. Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

Doc. MUDr. Milan Nikš, CSc.

- predseda výboru Sekcie klinickej mikrobiológie Slovenskej lekárskej komory
- hlavný odborník MZ SR pre odbor klinická mikrobiológia
- revízor Slovenskej spoločnosti klinickej mikrobiológie SLS
- Člen katalogizačnej komisie MZ SR pre odbor klinická mikrobiológia
- Člen pracovnej skupiny pre prípravu štandardných diagnostických a terapeutických postupov MZ SR

RNDr. Andrea Žáková

- Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov

- Člen Slovenskej spoločnosti klinickej mikrobiológie Slovenskej lekárskej spoločnosti

Mgr. Andrea Obžerová

- Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov

Denisa Osvwaldová

- Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov

8. Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

Národné referenčné centrum pre arbovírusy a hemoragické horúčky

1. NRC zriadené rozhodnutím MZ SR v zmysle § 8 zákona č. 126/2006 Z. z. o verejnom zdravotníctve s účinnosťou od 1. mája 2007

2. Personálne obsadenie

počet iných odborných pracovníkov v VŠ vzdelaní III. stupňa: 1

počet pracovníkov s ÚSOV (laboranti): 1

3. Akreditácia (áno)

- podľa ISO 15189:2012
- od roku 2019 s platnosťou do roku 2024
- počet skúšok 2
- počet ukazovateľov 2

4. Činnosť NRC

4.1. Odborná činnosť

4.1.1. Ťažiskové úlohy

- vykonávanie laboratórnej diagnostiky protilátok proti vírusu kliešťovej encefalítidy,
- vykonávanie laboratórnej diagnostiky protilátok proti hantavírusom (Hantaan/Dobrava, Puumala),
- vykonávanie laboratórnej diagnostiky západonílskej horúčky
- pravidelné aktualizovanie celoštátnej databázy údajov o prípadoch kliešťovej encefalítidy a prípadoch ochorení na hemoragické horúčky s renálnym

- syndrómom na Slovensku,
- poskytovanie konzultácií v odborných a v organizačných otázkach diagnostiky,
- sumarizovanie laboratórných výsledkov a epidemiologických údajov pre EVD-LabNet (Emerging Viral Diseases-Expert Laboratory Network),
- účasť na externých kontrolách kvality laboratórnej práce.

Plnenie a vyhodnotenie:

- V NRC sa vykonávala laboratórna diagnostika protilátok IgM a IgG proti vírusu kliešťovej encefalitídy, protilátok IgM a IgG proti hantavírusom sérotypov Hantaan a Puumala metódou ELISA a laboratórna diagnostika západonílskej horúčky metódou ELISA a real-time RT-PCR.
- V roku 2022 bolo do NRC doručených 671 vzoriek biologického materiálu.
- V NRC sa celkovo vykonalo 2348 analýz na zistenie prítomnosti protilátok IgM a IgG proti hantavírusom (Hantaan a Puumala) metódou ELISA. Pozitívne IgM protilátky proti sérotypu Hantaan boli dokázané v 117 vzorkách. Pozitívne IgG protilátky proti sérotypu Hantaan boli dokázané v 35 vzorkách. V 77 vzorkách boli stanovené pozitívne IgM protilátky proti sérotypu Puumala. Pozitívne IgG protilátky proti sérotypu Puumala boli stanovené v 35 vzorkách.
- Na zistenie prítomnosti protilátok IgM a IgG proti vírusu kliešťovej encefalitídy metódou ELISA sa vykonalo celkovo 76 analýz. Pozitívne protilátky IgM boli dokázané v piatich vzorkách. Pozitívne protilátky IgG boli dokázané v troch vzorkách.
- V júli 2022 bol v NRC zaznamenaný jeden prípad ochorenia na západonílsku horúčku. Ochorenie sa zistilo u osoby vo vekovej skupine nad 60 rokov. Osoba sa pohybovala medzi Bratislavou a maďarskou obcou Rajka. Epidemiologické vyšetrenie nepreukázalo, či išlo o autochtónny prípad alebo bola osoba poštípaná mimo územia Slovenskej republiky. V prvej vzorke séra zo 7.7.22 boli pozitívne IgM protilátky a negatívne IgG protilátky, v druhej vzorke séra z 13.7.22 boli dokázané pozitívne IgM aj IgG protilátky, a nízka avidita IgG protilátok. Pozitívne protilátky proti vírusu západonílskej horúčky boli laboratórne potvrdené vírusneutralizačným testom vo Virologickom ústave Biomedicínskeho centra SAV.

Záver:

- Výskyt kliešťovej encefalitídy a hantavírusových infekcií sa v NRC monitoroval metódou ELISA. Laboratórna diagnostika zahŕňala dôkaz protilátok IgM a IgG proti vírusu kliešťovej encefalitídy a proti hantavírusom sérotypov Hantaan, Puumala. Vykonávala sa laboratórna diagnostika západonílskej horúčky metódou ELISA a real-time RT-PCR. Vzorky

biologického materiálu na laboratórnu diagnostiku boli dodávané zo zdravotníckych zariadení z rôznych oblastí Slovenska.

- Laboratórna diagnostika kliešťovej encefalítidy, hemoragických horúčok s renálnym syndrómom a západonílskej horúčky v NRC je dôležitá pre monitorovanie výskytu týchto zoonóz na Slovensku.

4.1.2 Novozavedené metódy

4.1.3 Medzilaboratórne porovnania

V júni 2022 sa NRC zúčastnilo na externej kontrole kvality laboratórnej práce zameranej na laboratórnu diagnostiku protilátok IgM a IgG proti vírusu kliešťovej encefalítidy (počet účastníkov: 2, vyhodnotenie: 100 %). Organizátorom bol: INSTAND e.V, Düsseldorf, Nemecko.

4.1.4. Iná odborná činnosť

- NRC pravidelne usmerňuje lekárov pri odoberaní a zasielaní vzoriek biologického materiálu
- NRC poskytuje konzultácie v odborných, v organizačných otázkach diagnostiky a vykonáva expertíznu činnosť v hodnotení diagnostiky
- NRC pravidelne aktualizuje celoštátnu databázu údajov o prípadoch kliešťovej encefalítidy a hemoragických horúčok s renálnym syndrómom na Slovensku
- NRC priebežne dopĺňa a aktualizuje dokumentáciu a udržiava v praxi procesy v súvislosti s procesným auditom systému manažérstva kvality podľa ISO 9001:200 na ÚVZ SR
- V procese certifikácie systému manažérstva kvality na ÚVZ SR zamestnanci NRC priebežne pripomienkovali IRD – Smernice

Medzinárodná činnosť:

NRC sumarizovalo laboratórne výsledky a epidemiologické údaje pre európsku pracovnú skupinu EVD-LabNet a zúčastnilo sa na medzinárodnej kontrole kvality laboratórnej práce organizovanej: INSTAND e.V, Düsseldorf, Nemecko.

5. Legislatívna činnosť

6. Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Konzultačná činnosť

NRC pravidelne aktualizovalo celoštátnu databázu údajov o prípadoch kliešťovej encefalítidy a hantavirusových infekcií v SR. NRC poskytovalo konzultácie v odborných a organizačných otázkach diagnostiky. NRC priebežne usmerňovalo lekárov pri odoberaní

a zasielanie vzoriek biologického materiálu na laboratórnu diagnostiku. NRC kladie dôraz na správne a kompletne vyplňanie žiadaniek, aby žiadanka na vyšetrenie obsahovala okrem základných údajov aj nasledujúce:

- bydlisko, prípadne stručne inú vedomosť, kde a kedy mohlo dôjsť k nákaze, napr. či sa pacient pohyboval v rizikových oblastiach,
- rizikové povolanie (lesný pracovník, poľnohospodársky pracovník,...),
- konzumácia nepasterizovaných mliečnych výrobkov,
- očkovanie proti vírusu kliešťovej encefalitídy.

Uvedené údaje pomáhajú NRC pri monitoringu a zbieraní údajov o výskyte kliešťovej encefalitídy na Slovensku.

Výuková činnosť

NRC uskutočňuje školenia pre študentov stredných a vysokých škôl, ktorí v rámci vzdelávacích stáží a exkurzií navštevujú pracoviská ÚVZ SR

7. Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

RNDr. Elena Tichá, PhD.

Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov

Zuzana Rybárová

Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov

8. Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach

RNDr. Elena Tichá, PhD.: ECDC and WHO Europe Joint Annual Influenza and COVID-19 Surveillance Meeting, online meeting, 5.-7. október 2022.

RNDr. Elena Tichá, PhD.: Annual EVD Network Meeting (online), 15.-16. november 2022.

Laboratórium molekulárnej diagnostiky

Personálne obsadenie

počet iných odborných pracovníkov s VŠ vzdelaním II. a III stupňa: 6

počet laborantov: 0

Akreditácia

- podľa normy ISO 15 189 Medicínske laboratória
- od 20.8.2019 do roku 2024
- počet skúšok 1

- počet akreditovaných ukazovateľov 24 (neakreditovaných 21)

Odborná činnosť

Ťažiskové úlohy

Cieľom Laboratória molekulárnej diagnostiky (LMD) je vykonávať aj zavádzať do praxe metódy molekulárnej biológie na detekciu pôvodcov rôznych infekčných ochorení, úzko spolupracovať s Národnými referenčnými centrami a špecializovanými laboratóriami OLM a novými metodikami prispieť k rýchlejšej a citlivejšej diagnostike závažných infekčných ochorení. LMD taktiež zavádza metódy, ktoré pomáhajú určiť klonálnu príbuznosť vyšetovaných izolátov, ako aj iné metódy, ktorých výsledky sú potrebné pre epidemiologické analýzy.

LMD zabezpečuje diagnostické metódy PCR, multiplex PCR, nested PCR, real-time PCR, RT-PCR, real-time RT-PCR, touchdown PCR, MLST, sekvenčné charakterizácie proteínov PorA, PenA a FetA u *Neisseria meningitidis*, PFGE, izolačné a vizualizačné metódy pre nadstavbovú diagnostiku pre NRC pre salmonelózy, NRC pre chrípku, NRC pre meningokoky, NRC pre poliomyelitídu, NRC pre MMR, Laboratórium bunkových kultúr a NRC pre sledovanie rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká.

Laboratórium molekulárnej diagnostiky taktiež zabezpečuje nadstavbovú diagnostiku pre RÚVZ SR i ďalších poskytovateľov zdravotnej starostlivosti vrátane nemocníc a súkromných laboratórií poskytujúcich diagnostické služby v zdravotníctve.

Do Laboratória molekulárnej diagnostiky bolo za obdobie 1.1.2022 až 31.12.2022 prijatých **1 947** vzoriek na vyšetrenie SARS-CoV-2 a **4 803** vzoriek na ostatné vyšetrenia. S týmito vzorkami sa realizovalo **1 947** vyšetrení SARS-CoV-2 a **19 450** ostatných špeciálnych analýz.

Prehľad vyšetrení v Laboratóriu molekulárnej diagnostiky v období 1.1.2022 – 31.12.2022

Žiadateľ	Druh vyšetrenia, metóda	počet vzoriek	počet vyšetrení
Laboratórium bunkových kultúr	PCR na určenie prítomnosti nukleovej kyseliny <i>Mycoplasma</i> sp.	17	17
NRC pre salmonelózy	PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny <i>Salmonella</i> spp.	609	1218
	PCR na potvrdenie produkcie D-tartarátu		1218
	PCR na určenie vybraných bičíkových anti-génov 1. fázy salmonel		1218
	PCR na určenie vybraných bičíkových anti-génov 2. fázy salmonel		1218

	PCR na potvrdenie komplexného antigénu z4	0	0
	PCR na určenie vybraných sérovarov salmonel	0	0
	PCR na určenie vybraných O skupín salmonel	32	64
	PCR na určenie subspecies II, IIIa a IIIb	21	42
	Pulzná elektroforéza	14	14
NRC pre meningokoky	PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny <i>Neisseria meningitidis</i>	640	1280
	PCR na určenie séroskupiny <i>Neisseria meningitidis</i>		3840
	MLST	0	0
	sekvenčné určenie PorA, FetA proteínov	0	0
	sekvenčné určenie <i>penA</i> génu	0	0
	real-time PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny <i>Neisseria meningitidis</i>	97	97
	real-time PCR na určenie séroskupiny <i>Neisseria meningitidis</i>	8	8
NRC pre poliomyelitídu	PCR na typizáciu rotavírusov	5	20
	PCR na určenie génoskupiny <i>Norovirus</i>	0	0
	PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny <i>Enterovirus</i>	391	391
	PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny <i>Enterovirus71</i>	25	50
	PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny poliovírus 1 sabin a poliovírus 3 sabin	163	652
	PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny <i>Enterovirus71</i>	12	24

	ITD poliovírusov	24	144
NRC pre chrípku	PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny vírusu chrípky A	204	204
	PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny vírusu chrípky B		204
	real-time PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny vírusu SARS-CoV-2		204
	PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny vírusu chrípky A/H1	95	158
	PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny vírusu chrípky A/H3		158
	PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny vírusu parachrípky 1	0	0
	PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny vírusu parachrípky 3	0	0
	real-time PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny adenovírusov	0	0
	real-time PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny respiračného syncyciálneho vírusu	8	8
	PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny vírusu chrípky A		8
	PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny vírusu chrípky B		8
	real-time PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny vírusu SARS-CoV-2		8
NRC pre sledovanie rezistencie mikroorganizmov na antibiotiká	PCR detekcia karbapenemázových génov KPC, NDM, OXA, VIM	2109	6956
	PCR detekcia génu MCR-1	310	
NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky	PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny vírusu západonílskej horúčky	19	19

Novozavedené metódy

V roku 2022 bolo zavedených niekoľko nových metód. Jednalo sa o nahradenie klasickej PCR a RT-PCR metódu real-time. Konkrétne sú to nasledujúce metódy:

- real-time PCR na určenie vybraných séroskupín *Neisseria meningitidis*
- real-time RT-PCR diagnostickou súpravou, ktorá umožňuje súčasnú detekciu a dolíšenie nukleovej kyseliny vírusu SARS-CoV-2, vírusu RSV aj vírusu chrípky A/B.
- real-time PCR na potvrdenie prítomnosti nukleovej kyseliny adenovírusov
- real-time RT-PCR ITD poliovírusov.

Medzilaboratórne porovnania

➤ RSV 2022

Detekcia vírusu RSV metódou RT-PCR. Zasiela INSTAND e.V., Gesellschaft zur Förderung der Qualitätssicherung in medizinischen Laboratorien e.V., Düsseldorf, Nemecko. Test bol realizovaný v júni 2022.

➤ Adenovírusy 2022

Detekcia adenovírusov metódou PCR. Zasiela INSTAND e.V., Gesellschaft zur Förderung der Qualitätssicherung in medizinischen Laboratorien e.V., Düsseldorf, Nemecko. Test bol realizovaný v júni 2022.

➤ Influenza 2022 (WHO)

Detekcia vírusu chrípky metódou real-time RT-PCR a RT-PCR. Zasiela WHO Influenza EQAP Team, Virology Division, Public Health Laboratory Centre, Kowloon Hong Kong SAR. Test bol realizovaný v júli 2022.

➤ SARS-Cov-2 2022 (WHO)

Detekcia vírusu SARS-CoV-2 metódou real-time RT-PCR. Zasiela Public health lab. service branch centre for health protection, Virology Division, Public Health Laboratory Centre, Kowloon Hong Kong SAR. Test bol realizovaný v júli 2022.

➤ PFGE 2022

Pulzná elektroforéza izolátov salmonel. Zasiela Statens serum institute, Kodaň, Dánsko. Test bol realizovaný v septembri 2022.

Iná odborná činnosť

- Testovanie nových diagnostických súprav s cieľom aktualizovať metódy molekulárnej biológie v laboratóriu.

- Činnosť v EÚ (WHO) sieťach a programoch

Laboratórium molekulárnej diagnostiky priamo nie je zahrnuté v niektorej z európskych laboratórnych sietí. V tejto súvislosti však treba spomenúť, že výsledky vyšetrení MLST a typizácie PorA, FetA a PenA, realizované v spolupráci s NRC pre meningokoky, sú následne posielané prostredníctvom NRC pre meningokoky a epidemiológov do sietí EU-IBD labnet, EMERT a TESSy. Tiež profily izolátov salmonel, získané metódou pulznej elektroforézy, sú archivované a priebežne porovnávané s profilmi izolátov v rámci urgentnej výzvy „urgent inquiry“ v spolupráci s NRC pre salmonelózy ako súčasť integrovanej surveillance salmonelóz.

Konzultačná činnosť:

➤ Z dôvodu epidemiologickej situácie nebolo možné v roku 2022 organizovať konzultačné dni.

Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

Mgr. Jana Gőczeová, PhD.	Pracovná skupina PCR ÚVZ SR Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov
Mgr. Terézia Vrábľová	Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov
Mgr. Lucia Ševčíková	Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov
Mgr. Natália Lichvariková	Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov
Mgr. Michaela Krenželoková	Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov
Mgr. Michaela Sieklová	Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov

Laboratórium so stupňom biologickej bezpečnosti pre biofaktory 3

Aktuálne zabezpečuje spracovávanie a laboratórne vyšetrenie podozrivých zásielok zo západoslovenského regiónu.

Personálne obsadenie

pracovná skupina :

Mgr. et Mgr. Katarína Pastuchová, RNDr. Elena Tichá, PhD., Martina Červená, Mgr. Barbora Kotvasová, Mgr. Ing. Zuzana Sirotná, RNDr. Anna Kaliňáková (Gičová), PhD. (MD), Mgr. Andrea Gažiová.

Odborná činnosť

Ťažiskové úlohy

Laboratórium zabezpečuje spracovávanie a diagnostiku podozrivých zásielok a materiálov z vonkajšieho prostredia zo západoslovenského regiónu, na prítomnosť spór *B. anthracis* týchto vzorkách. Pracovníci OLM, ktorí sú členmi pracovnej skupiny spracovávajúcej rizikové zásielky, sú zaradení do vykonávania pracovnej pohotovosti mimo pracoviska (striedanie v týždňových intervaloch), čím je zabezpečená nepretržitá prevádzka laboratória.

Prehľad laboratórnej činnosti

V roku 2022 boli v laboratóriu LBB3 prijaté 2 zásielky definované ako rizikové. Obidve zásielky boli vyšetrené na prítomnosť *B. anthracis*. Prítomnosť *B. anthracis* sa vo vyšetrovaných vzorkách nepotvrdil.

Na potvrdenie výsledku bolo vykonaných spolu 34 analýz - z toho 2 analýzy metódou imunochromatografie na prístroji Defender a 32 kultivačných.

Laboratórne metódy

- kultivačné vyšetrenie na základných, selektívnych a diagnostických médiách
- biochemická typizácia vykultivovaných izolovaných kmeňov
- imunochromatografická metóda - screeningová metóda, Defender
- RT – PCR vyšetrenie

Laboratórium bunkových kultúr

1. Personálne obsadenie

Počet lekárov: 0

Počet iných odborných pracovníkov s VŠ II. stupňa: 1

Počet pracovníkov s ÚSOV: 2

Počet pomocného pracovného personálu: 0

3. Odborná činnosť

3.1 Ťažiskové úlohy

- Laboratórium bunkových kultúr centrálnne zabezpečovalo prípravu bunkových substrátov pre virologické laboratória ÚVZ v rámci SR, čím významnou mierou prispievalo nielen k skvalitneniu a štandardizácii podmienok izolácie a identifikácie patogénnych

mikroorganizmov z biologických materiálov, porovnateľnosti získaných výsledkov v medzinárodnom meradle, ale aj k efektívnemu vynakladaniu finančných prostriedkov,

- laboratórium v priebehu roka 2022 priebežne pracovalo so 6-mi bunkovými líniami, pričom každá bunková línia sa sériovo pasážovala v rámci týždňa v 2-3 paralelných sledoch po dobu maximálne 15 pasáží,
- v roku 2022 pripravilo laboratórium pre potreby virologických laboratórií na ÚVZ SR a pre spolupracujúce laboratória zriadené na báze RÚVZ v Banskej Bystrici a v Košiciach celkovo 5562,2 miliónov bunkových suspenzií, čo z toho predstavuje pre laboratóriá RÚVZ v BB 2610,8 miliónov bunkových suspenzií a pre RÚVZ v KE 1420 miliónov bunkových suspenzií (Tab. č.1),
- počas pasážovacieho cyklu sa bunkové línie priebežne testovali v LMD metódou PCR na vylúčenie kontaminácie mykoplazmami, čo predstavovalo celkovo 26 vzoriek.

Tab. č.1 Bunkové línie pripravené v LBK v roku 2022

Bunková línia	NRC / Laboratórium				
	množstvo x10 ⁶				
	2. ÚVZ SR			3. RÚVZ	
	NRC -POL	4. NRC -CH	NRC -MMR	BB	KE
RD (A)	713,2	-	-	772,8	580
L 20B	712,2	-	-	588	580
Hep – 2c	-	-	-	640	-
VERO	-	-	4	610	260
VERO /hSLAM	-	-	10	-	-
MDCK	-	92	-	-	-
NCI-H292	-	-	-	-	-
RK 13	-	-	-	-	-
MDCK-SIAT 1	-	-	-	-	-
A 549	-	-	-	-	-

Spolu:	1425,4	92	14	2610,8	1420
Celkovo:	5562,2 x 10⁶				

3.2 Plnenie:

Laboratórium bunkových kultúr v priebehu celého roka 2022 bez prerušenia zabezpečovalo prípravu bunkových substrátov aj pre virologické laboratória ÚVZ v rámci SR RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Košiciach, čo významnou mierou prispelo k skvalitneniu a štandardizácii podmienok izolácie a identifikácie vírusov z biologických materiálov, porovnateľnosti získaných výsledkov v medzinárodnom meradle a taktiež k efektívnemu vynakladaniu finančných prostriedkov.

3.3 Novozavedené metódy

V roku 2022 nebola v Laboratóriu bunkových kultúr zavedená nová metóda.

3.4 Iná odborná činnosť

4. Legislatívna činnosť

4.1 *Prípomienkovanie odborných usmernení, noviel zákonov pre MZ SR alebo iné zložky v jeho pôsobnosti:*

5. Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

RNDr. Polčíčová Alexandra:

- Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov,
- Národná komisia na verifikáciu eliminácie osýpok a rubeoly na Slovensku

Fogarassyová Oľga:

- Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov

Tahotná Miroslava:

- Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov

Úsek zabezpečenia laboratórných a sanitárnych činností

1. Personálne obsadenie

Počet lekárov: 0

Počet iných odborných pracovníkov s VŠ III. stupňa: 1

Počet pracovníkov s ÚSOV: 3

Počet pomocného pracovného personálu: 4

2. Akreditácia

– podľa STN EN ISO/IEC 15 189:2012

– od 20.8.2019 do 20.8.2024

– počet skúšok: 0

– počet ukazovateľov: 0

3. Odborná činnosť

3.1 Ťažiskové úlohy

Centrálny príjem materiálu (CP)

Počet vzoriek prijatých v roku 2021 cez CP bol 45 640. Pracovníčky zabezpečili príjem a distribúciu všetkého infekčného materiálu do jednotlivých NRC a laboratórií OLM a taktiež zabezpečili príjem baranej defibrinovanej krvi pre potreby OLM a OOFŽP. Súčasťou evidencie došlého materiálu na CP bolo aj vkladanie dát do programu EPIS a IS COVID.

Laboratorium prípravy kultivačných pôd a roztokov

Podľa štandardných metodických postupov pracovníčky vykonávali prípravu a sterilizáciu kultivačných pôd a roztokov podľa požiadaviek jednotlivých NRC a laboratórií OLM a OOFŽP. Zabezpečili internú kontrolu kvality prostredia - účinok dezinfekcie a sanitácie priestorov laboratórií OLM, kontrolu germicídnych žiaričov a sterilizácie laboratórneho skla a pomôcok. V príručnom sklade viedli kontrolu a evidenciu médií, živných pôd, chemikálií a Petriho misiek.

Množstvo pripravených kultivačných pôd a roztokov sumarizuje Tab. č.1:

- celkový objem pripravených médií pre OLM a OOFŽP bol 2 709 litrov,
- z toho bolo 574,5 litrov tekutých pôd, 1 405,5 litrov tuhých pôd a 729 litrov roztokov,

- tuhých pôd pripravených do PM bolo 44 300 kusov (plast),
- tuhých a tekutých špeciálnych pôd do skúmaviek bolo pripravených celkovo 115 900 kusov (plast/sklo),
- z uvedeného objemu bolo pre potreby OLM pripravených 1 327,4 litrov (49 %) a pre potreby OOFŽP 1 381,6 litrov (51 %) kultivačných pôd a roztokov.

Deštrukcia infekčného materiálu a príprava laboratórneho skla a pomocného zdravotníckeho materiálu pre bakteriológiu

Pracovníčky podľa štandardných metodických postupov:

- dekontaminovali bakteriálne kontaminovaný infekčný materiál na OLM fyzikálnou dekontamináciou vlhkým teplom v autoklávoch,
- pripravili laboratórne sklo a pomocný zdravotnícky materiál na sterilizáciu,
- sterilizovali laboratórne sklo a pomocný zdravotnícky materiál v sterilizátoroch,
- podieľali sa na príprave destilovanej a redestilovanej vody.

Deštrukcia infekčného materiálu a príprava laboratórneho skla a zdravotníckeho materiálu pre virológiu

Pracovníčky podľa doporučených metodických postupov:

- dekontaminovali virologicky kontaminovaný infekčný materiál na OLM fyzikálnou dekontamináciou vlhkým teplom v autoklávoch,
- pripravili laboratórne sklo a pomocný zdravotnícky materiál na sterilizáciu,
- sterilizovali laboratórne sklo a pomocný zdravotnícky materiál v sterilizátoroch,
- podieľali sa na príprave destilovanej a redestilovanej vody.

Sanitárne práce v laboratóriách a ostatných priestoroch OLM

- čistenie priestorov laboratórií (mechanická očista, preventívna dezinfekcia, v prípade potreby represívna dezinfekcia) a spoločných priestorov OLM,
- čistenie vybavenia laboratórií a likvidácia odpadu na OLM.

Tabuľka č.1: Objem a druhy pripravených médií za rok 2022

Druh	Celkový objem I.polrok (l / ks)	Celkový objem II.polrok (l / ks)	Celkový objem za rok 20 (l / ks)
Tioglykolátová pôda	3	3	6
Sabourodov agar	6	6	12
Slanetz- Bartley agar	4	3	7
Tuhé základy	321	312	633
Krvný agar	140	112	252
VČŽL agar, VČŽG agar	8	7	15
Tekuté základy	118	111	229
Endova pôda	26	24	50
Dezoxycholát-citrátový agar	42	44	86
Mueller Hinton agar	34	33	67
Baird-Parker agar	8	7	15
Hajnov agar	4	4	8
SIM médium	1	1	2
Trypsínový bujón	3,5	3	6,5
Týfové cukry	2	2,5	4,5
Selenitová pôda	3	3,5	6,5
Živný bujón č.2	31	29	60
Tekuté špeciálne pôdy	120	142	262
Tuhé špeciálne pôdy	118	103	221
GTK agar	9	7,5	16,5
GKCH agar	10	11	21
Indikátory	3,5	4,5	8
Fyziologický roztok	120	111	231
Rôzne roztoky	236	254	490
CELKOVÝ OBJEM:	1371L	1338L	2709L
-tekuté pôdy	280,5L	294L	574,5L
-tuhé pôdy	731L	674,5L	1405,5L
-roztoky	359,5L	369,5L	729L
Tuhé pôdy na PM (plast)	20500ks	23800ks	44300ks
Tuhé a tekuté špeciálne pôdy do skúmaviek (plast/sklo)	57400ks	58500ks	115900ks
Výdaj sterilných plastových PM	600ks	600ks	1200ks
Celková spotreba sterilných plastových PM	19000ks	18500ks	37500ks

4. Legislatívna činnosť

5. Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

Miháliková Tatiana:

- Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov, asistentov, laborantov a technikov.

Droppová Ružena:

- Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov, asistentov, laborantov a technikov,

Sládeková Emília:

Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov, asistentov, laborantov a technikov.

ODBOR PODPORY ZDRAVIA A VÝCHOVY K ZDRAVIU

V roku 2022 participovali pracovníci odboru na plnení nasledovných programov a aktivít:

Národný program podpory zdravia

V roku 2021 sa pripravovala Aktualizácia Národného programu podpory zdravia pre roky 2021 - 2030 na základe Uznesenia vlády SR č.311 z 27. mája 2020, podľa ktorej mala byť spomínaná aktualizácia predložená na rokovanie vlády SR do 31. decembra 2021.

Národný program podpory zdravia (ďalej „NPPZ“) sa opiera o koncepciu štátnej politiky zdravia SR a taktiež má na zreteli Programové vyhlásenie vlády, v ktorom sa chápe zdravie ako základné ľudské právo, kde zdravie každého občana je predpokladom pre zdravie rodiny, komunity a krajiny. Hlavným cieľom novej aktualizácie NPPZ pre roky 2021- 2030 je zlepšovať zdravotný stav obyvateľov Slovenskej republiky, prostredníctvom zvyšovania úrovne zdravotného uvedomenie a podpory zdravia. Ďalším cieľom je dlhodobou zlepšiť úroveň zdravotného životného štýlu obyvateľov SR založeného na prevencii a minimalizácii rizík a udržať vykonávanie preventívnych opatrení z hľadiska výskytu infekčných ochorení v minimálne rovnakom rozsahu ako sa vykonávajú v súčasnosti. Podľa programu EU4Health 2021-2027 je jedným zo štyroch hlavných cieľov zlepšiť a podporiť zdravie v Únii prevenciou chorôb a podporou zdravia. Aktualizovaný program je zameraný na ovplyvňovanie determinantov zdravia, znižovanie rizikových faktorov u obyvateľov a na zvyšovanie zainteresovanosti jednotlivých zložiek spoločnosti. Delí sa na dve časti: 1. Preventívne opatrenia, zamerané na znižovanie výskytu chronických neinfekčných ochorení. Zameriavajú sa na výživu a stravovanie, fyzickú aktivitu, tabak, alkohol a drogy a na podporu duševného zdravia, pracovné a životné podmienky a 2. Preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu infekčných ochorení. Vo schválenom materiáli je zosumarizovaný súčasný stav chronických neinfekčných a infekčných ochorení, sú uvedené a stanované konkrétne aktivity zamerané na zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľov. Prostredníctvom multirezortnej spolupráce ide o integrovaný program, ktorého hlavným cieľom je zlepšovať zdravotný stav obyvateľov SR. Informácia o priebežnom plnení úloh schváleného NPPZ sa bude predkladať vláde SR najbližšie v roku 2026. Správa o plnení úloh NPPZ sa predloží na rokovanie vlády SR v roku 2031. Národný program podpory zdravia bol schválený dňa 19. januára 2022 uznesením č.44.

Prieskum zdravotnej gramotnosti v Slovenskej republike

Prieskum bol vytvorený na základe účasti Úradu verejného zdravotníctva v medzinárodnej sieti Action Network on Measuring Population and Organizational Health Literacy (M-POHL), ktorá vznikla pod záštitou WHO so zámerom zlepšovať úroveň zdravotnej gramotnosti vo svete. Cieľom projektu je poskytnúť vysoko kvalitné, a najmä medzinárodne porovnateľné údaje o zdravotnej gramotnosti obyvateľstva, a vytvoriť tak možnosť zvyšovať kvalitu poskytovaných služieb vo verejnom zdravotníctve. WHO definuje zdravotnú gramotnosť ako kognitívne a sociálne zručnosti, ktoré určujú motiváciu a schopnosť jednotlivcov získať prístup k informáciám, porozumieť im a využívať ich spôsobom, ktorý podporuje a udržiava dobré zdravie. Odbor podpory zdravia a výchovy ku zdraviu sa v roku 2022 zapájal do vytvárania štruktúry organizácie M-POHL, prípravy medzinárodných štandardov pre prieskum zdravotnej gramotnosti v nadchádzajúcich rokoch, ako aj do aktivít v rámci diseminácie výsledkov a výstupov prieskumu European Health Literacy Population Survey 2019-2021 (HLS19).

Správa o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky za roky 2015 - 2020

V zmysle uznesenia vlády SR č. 542 zo 7. októbra 2015 bolo úlohou predložiť na rokovanie vlády SR Správu o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky za roky 2015 - 2020 v termíne do 31. decembra 2021. Na príprave materiálu sa podieľali pracovníci odboru v spolupráci s pracovnou skupinou, ktorú tvorili zástupcovia zo Sociálnej poisťovne, Národného centra zdravotníckych informácií, Štatistického úradu SR a Úradu verejného zdravotníctva SR. Cieľom bolo informovať o stave a vývoji v zdravotnom stave obyvateľov Slovenskej republiky za obdobie rokov 2015 – 2020. Správa vychádza z demografického vývoja obyvateľov, z epidemiologický vývoj vybraných skupín neinfekčných a infekčných ochorení. Na základe štatistických a epidemiologických analýz správa hodnotí vývoj najmä chronických ochorení, ktoré sú najčastejšie príčinou negatívnych zmien zdravotného stavu obyvateľov SR a zároveň hodnotí vývoj úmrtnosti. Správa o zdravotnom stave obyvateľov bola schválená dňa 19. januára 2022 uznesením č.47/2022. Správa o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky za roky 2021 – 2025 sa predloží na rokovanie vlády SR v roku 2026

Telefonická Linka pomoci na odvykanie od fajčenia

V súvislosti s nadobudnutím účinnosti zákona č. 89/2016 Z.z. o výrobe, označovaní a predaji tabakových výrobkov súvisiacich výrobkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vyplynula povinnosť zabezpečiť od 20.5.2016 poskytovanie telefonického poradenstva na odvykanie od fajčenia. Telefonické poradenstvo na odvykanie od fajčenia poskytujú od 10.10.2016 všetky RÚVZ v SR a ÚVZ SR v dvojtýždňových intervaloch v čase od 8:00 do 15:00 hod. Povinnosťou zodpovedného pracovníka, ktorý má aktuálne telefonickú linku pomoci na starosti, je aj zaznamenávanie hovorov v evidencnej knihe, ktorá bola na tento účel UVZ SR zriadená, pričom spôsob zaznamenávania sa realizuje pomocou Metodického pokynu, ktorý vydal ÚVZ SR.

V danom časovom intervale, čiže od 1.1.2022 do 31.12.2022 poskytovali poradenstvo RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši, Dolnom Kubíne, Martine, Čadci, Žiline, Považskej Bystrici, Trenčíne, Senici, Trnave, Bratislave, Dunajskej Strede, Komárne, Nových Zámkoch, Leviciach, Nitre, Topoľčanoch, Prievidzi, Žiari nad Hronom, Banskej Bystrici, Zvolene, vo Veľkom Krtíši, Lučenci, Rimavskej Sobote, Rožňave a v Košiciach.

Vyškolení odborníci poskytujú volajúcim základnú prvotnú pomoc v procese odvykania od fajčenia a to hlavne s cieľom zlepšiť informovanosť o spôsoboch odvykania od fajčenia, zvýšiť motiváciu pre ukončenie fajčiarskeho návyku, zvýšiť stupeň zdravotného uvedomenia. V rámci hovoru je klientovi ponúknutá možnosť navštíviť poradne na odvykanie od fajčenia, ktoré sú zriadené pri regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republiky. Tieto poradne poskytujú bezplatné odborné poradenstvo týkajúce sa odvykania od fajčenia metódou náhleho alebo postupného odvykania.

Daný operátor postupuje pri komunikácii s klientom podľa Metodického pokynu, vydaného Úradom verejného zdravotníctva SR, pričom v úvode telefonátu sa sústreďí na zber základných informačných parametrov o danom klientovi (minimal data set), ktoré následne slúžia na štatistické vyhodnotenie fungovania tejto linky.

Na Linku pomoci na odvykanie od fajčenia bolo v časovom rozpätí od 1.1.2022 do 31.12.2022 zaznamenaných spolu 823 hovorov, z toho opodstatnených hovorov bolo 308, a neopodstatnených hovorov 515, čo predstavuje 37% opodstatnených a 63% neopodstatnených hovorov. Priemerný vek volajúcich bol 38 rokov, pričom najmladší volajúci mal 10 rokov a najstarší bol vo veku 78 rokov. Priemerný čas trvania rozhovoru bol 4,9 min.

205 volajúcich z celkového počtu 308 opodstatnených hovorov prejavilo záujem o nadstavbovú poradňu na odvykanie od fajčenia.

Národný akčný plán pre problémy s alkoholom

Odbor podpory zdravia a výchovy k zdraviu spracovával odborné podklady a poskytoval informácie týkajúce sa problematiky alkoholu v Slovenskej republike.

V zmysle uznesenia vlády č. 45 z 19. januára 2022 bol schválený Národný akčný plán pre problémy s alkoholom na roky 2021 - 2030. Cieľom akčného plánu je zvýšiť zdravotné uvedomenie a zdravotnú gramotnosť o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických účinkov škodlivého užívania alkoholu, ako aj redukovať negatívne dopady pitia alkoholu na rôzne cieľové skupiny, presadzovaním dôsledného dodržiavania regulačných opatrení zo strany štátu. Akčný plán zdôrazňuje multisektoriálny charakter riešenia problémov súvisiacich s alkoholom a súčasne zohľadňuje aj možnosti a kompetencie na úrovni jednotlivých rezortov. Akčný plán je rozdelený do 2 častí. Úvodná časť obsahuje informácie ohľadom predchádzajúceho akčného plánu a jeho plnenia, informácie týkajúce sa dát ohľadom spotreby alkoholu, ukazovateľoch zdravotného stavu v súvislosti s výskytom poškodení zdravia spôsobených konzumáciou alkoholu a dáta ohľadom dopravnej nehodovosti pod vplyvom alkoholu. V druhej časti akčného plánu sú definované konkrétne úlohy.

Národný akčný plán na kontrolu tabaku a súvisiacich výrobkov na roky 2023-2030

Vláda SR schválila Uznesením č. 764/2022 dňa 7.12.2022 Národný akčný plán na kontrolu tabaku a súvisiacich výrobkov na roky 2023-2030 (NAPKT). NAPKT tematicky vychádza z Národného programu na kontrolu tabaku, ktorý prijala vláda SR uznesením č. 398 z 2. mája 2007, z Národného akčného plánu na kontrolu tabaku na obdobie rokov 2009-2010, z Národného akčného plánu na kontrolu tabaku na roky 2012-2014 a v zmysle odporúčaní Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO). Hlavným cieľom nového akčného plánu je zavedenie komplexu opatrení zameraných na zníženie dopytu po výrobkoch určených na fajčenie, ako aj súvisiacich a novovznikajúcich produktoch. Ďalším cieľom je zvyšovanie informovanosti verejnosti o rizikách spojených s ich užívaním. Úlohy stanovené v akčnom pláne budú priebežne plnené rezortmi do roku 2030.

Akčný plán charakterizuje plnenie úloh nasledovných rezortov:

- Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky
- Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky
- Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky
- Ministerstva kultúry Slovenskej republiky
- Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
- Ministerstva vnútra Slovenskej republiky
- Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky
- Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

Správu o plnení úloh jednotlivých rezortov vyplývajúcich z Národného akčného plánu na kontrolu tabaku a súvisiacich výrobkov na roky 2023-2030 vypracuje Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v prvej polovici roka 2031. Správa o plnení úloh bude predložená na rokovanie vlády Slovenskej republiky. V priebehu roka 2031 bude Národný akčný plán na kontrolu tabaku a súvisiacich výrobkov aktualizovaný spolu s koncipovaním

nových úloh. Plnenie úloh bude zabezpečované v rámci schválených limitov výdavkov kapitol na jednotlivé rozpočtové roky bez dodatočných požiadaviek na štátny rozpočet.

Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015-2025

Aj v roku 2022 realizuje Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR projekt EÚ „Školský program“, ktorý zjednocuje projekt Školské ovocie a zelenina a Mlieko do škôl do jedného projektu. Aj v šk. r. 2021/2022 uskutočňovali za rezort zdravotníctva pracovníci RÚVZ v SR početné sprievodné edukačné aktivity. V školskom roku 2021/2022 bolo v rámci Školského programu – ovocie a zelenina realizovaných spolu 193 aktivít, pričom bolo edukovaných viac ako 8700 žiakov. Počet aktivít v tomto školskom roku bol len veľmi málo ovplyvnený pandemiou. V rámci Školského programu – mlieko bolo v danom školskom roku 2021/22 realizovaných spolu 141 aktivít, pričom bolo edukovaných viac ako 6042 žiakov. V rámci Školského programu sa v roku 2022 realizoval výstupný monitoring. Zber údajov prebiehal na prelome mája a júna 2022. V rámci výstupného monitoringu sa hodnotili ciele Školského programu, ktoré boli stanovené v Stratégii SR pre realizáciu Školského programu na školské roky 2017/18 – 2022/23. V priebehu roku 2022 sa pripravovali podklady do záverečnej hodnotiacej správy a taktiež sa pripravovala nová stratégia tohto programu na obdobie školských rokov: 2023/24 – 2028/29.

V rámci svetového dňa obezity bola pripravená online kampan' Úradom verejného zdravotníctva SR. Bolo pripravených viacero odborných grafík a materiálov, ktoré boli dostupné širokej verejnosti prostredníctvom komunikačných kanálov ÚVZSR a taktiež boli poskytnuté aj jednotlivým RÚVZ na ich ďalšie používanie, ako aj v rámci svetového dňa, tak aj pri iných aktivitách v budúcnosti.

V roku 2022 bol ÚVZSR odborným garantom X. ročníka úspešného projektu Hovorme o jedle, ktorého cieľom je vyvolávať a podporovať spoluprácu a aktívnu účasť detí, mládeže a dospelých pri budovaní spôsobilosti k vhodnému výberu potravín a vhodnému životnému štýlu, schopnosti prevziať zodpovednosť za svoje zdravie, povedomia o význame potravín pri podpore regionálneho rozvoja, zamestnanosti a ochrane životného prostredia.

Národný akčný plán pre podporu pohybovej aktivity

V roku 2022 sa pripravoval nový Národný akčný plán pre podporu pohybovej aktivity na roky 2023 – 2030. Hlavným cieľom Národného akčného plánu pre podporu pohybovej aktivity na roky 2023 – 2030 je zlepšenie úrovne verejného zdravia prostredníctvom podpory pohybovej aktivity naprieč sektormi. Ďalším cieľom národného akčného plánu je zvýšenie podielu populácie, ktorá dosiahne minimálne odporúčané množstvo času stráveného pohybovou aktivitou podľa WHO. Ciele národného akčného plánu budú splnené prostredníctvom nových úloh. Národný akčný plán pre podporu pohybovej aktivity na roky 2023 - 2030 zdôrazňuje multisektoriálny charakter riešenia podpory pohybovej aktivity a súčasne vychádza z možností a kompetencií na úrovni jednotlivých rezortov.

V apríli 2022 prebehlo stretnutie pracovnej skupiny „Pohybová aktivita, prevencia nadváhy a obezity“ na ktorom boli členmi pracovnej skupiny navrhnuté úlohy do nového národného akčného plánu v súlade s novou metodikou tvorby a hodnotenia preventívnych programov. V júni 2022 sa konalo zasadnutie Medzirezortnej pracovnej skupiny pre tvorbu Národného akčného plánu pre podporu pohybovej aktivity, na ktorom boli členovia rezortov informovaní o novej metodike tvorby a hodnotenia preventívnych programov, na základe ktorej následne zasielali návrhy úloh do nového národného akčného plánu za jednotlivé rezorty.

V septembri 2022 boli zosumarizované a skonzultované návrhy úlohy do nového národného akčného plánu. Bola vypracovaná úvodná časť nového národného akčného plánu.

V decembri 2022 bol nový Národný akčný plán pre podporu pohybovej aktivity na roky 2023 – 2030 predložený na vnútrorezortné pripomienkové konanie.

Podpora zdravia znevýhodnených komunit

V roku 2022 v rámci spolupráce s Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity sa zástupkyňa ÚVZ SR zúčastnila pracovných stretnutí organizovaných Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity. ÚVZ SR participoval na príprave akčného Plánu Stratégie SR pre integráciu Rómov do roku 2030 pre Oblasť zdravie v rámci pracovnej skupiny koordinovanej Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity formou zasielania stanovísk k navrhovanému akčnému plánu. Odbor pripravoval správy a odborné stanoviská v súvislosti s problematikou podpory zdravia znevýhodnených komunit pre MZ SR.

V rámci ochrany a podpory zdravia znevýhodnených komunit orgány verejného zdravotníctva v rámci plnenia úloh vyplývajúcich so Stratégiou pre integráciu Rómov v prioritě zdravie dlhoročne spolupracujú so školami s vyššou koncentráciou žiakov so sociálne znevýhodneného prostredia a detí z rómskych komunit. Žiaci sú opakovane intervenovaní v oblastiach ako zdravý spôsob života a hygiena životného prostredia, prvá pomoc a prevencia úrazov, výchovy k zodpovednému manželstvu a rodičovstvu, zdravá výživa, starostlivosť o ľudské telo, škodlivosť látkových a nelátkových závislostí, fajčenia, alkoholu, prevencia parazitárnych nákaz a infekčných chorôb, dospievanie a zmeny v telesnej a duševnej oblasti.

Regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia

Cieľom regionálnych aktivít v oblasti plnenia úloh Národného programu aktívneho starnutia je podporovať aktívne starnutie, zdravý životný štýl, zdravotné uvedomenie a tým celkové zdravie seniorov.

Úrady verejného zdravotníctva v SR aj v roku 2022 participovali na medzinárodnej kampani „Svetový deň Alzheimerovej choroby“. Podľa aktuálnych možností zabezpečili informovanosť širokej verejnosti o problematike Alzheimerovej choroby jej prevencii a možnostiach tréningu mozgu. Informácie o aktivitách boli medializované prostredníctvom regionálnych médií (rozhlas, TV, noviny), zverejnením informácií o aktivitách na facebooku a na informačnom paneli vo vstupných priestoroch úradov. Cieľom aktivít bolo zvýšenie povedomia o prevencii a podpore kognitívneho zdravia aj o význame aktívneho životného štýlu.

K téme Sedavého životného štýlu bola zabezpečená edukácia širokej verejnosti prostredníctvom edukačnej kampane na FB stránke ÚVZ SR. Príspevok sa aspoň raz zobrazil vyše 19 800 používateľom soc. siete facebook.

Aktivity pri príležitosti významných dní venovaných zdravotníckej tematike

V roku 2022 boli zrealizované edukačné aktivity organizované pri príležitosti „svetových dní venovaných zdravotníckej tematike“: Svetový deň proti rakovine (4. február), Svetový deň obezity (4. marec), Svetový deň zdravia (7. apríl), Svetový deň pohybu (10. máj), Svetový deň bez tabaku (31. máj), Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi (26. jún), Svetový deň Alzheimerovej choroby (21. september), Svetový deň duševného zdravia (10. október), Svetový deň osteoporózy (20. október), Európsky týždeň boja proti drogám (3. novembrový týždeň) a Svetový deň diabetu (11. november).

Pri príležitosti svetového dňa obezity (4. marca 2022) sa realizovala online kampaň, nakoľko sa situácia vysokého výskytu nadváhy a obezity bohužiaľ dotýka aj našej krajiny.

Pri príležitosti vyhláseného *Svetového dňa potravín*, 16. októbra, bola poskytnutá odborná garancia X. ročníku súťažného projektu „Hovoríme o jedle“, ktorého organizátorom je Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora a Centrum rozvoja znalostí o potravinách n.o. Úrad verejného zdravotníctva SR na projekte participoval a taktiež sa zúčastnil slávnostného vyhodnotenia X. ročníka projektu Hovoríme o jedle.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia WHO vyhlásila tému „Naša planéta, naše zdravie“. Svetový deň zdravia prebiehal uprostred stále prebiehajúcej pandémie COVID-19, z toho dôvodu sa WHO zamerala na problematiku životného prostredia a súvisiace civilizačné ochorenia ako sú napríklad rakovina, srdcovo-cievne ochorenia, či astma. Poradenské centrá ochrany a podpory zdravia sa zamerali primárne na poradenstvo v oblasti kardiovaskulárnych ochorení a klienti mali možnosť objednať sa individuálne na vyšetrenie alebo konzultovať s odborníkmi poradní telefonicky či online. Informácie o prevencii civilizačných ochorení v rámci obmedzení stretávania sa boli šírené prostredníctvom sociálnych sietí a internetových stránok úradov.

V rámci Svetového dňa proti rakovine boli RÚVZ metodicky usmernené k realizácii prevencie onkologických ochorení so zameraním na prevenciu rakoviny prsníka, hrubého čreva a krčka maternice. Pre RÚVZ bol pripravený odborný metodický materiál k témam: Prevencia rakoviny prsníka, Prevencia rakoviny hrubého čreva a konečníka a Prevencia rakoviny krčka maternice. Na fb stránke ÚVZ SR bola zabezpečená edukácia širokej verejnosti prostredníctvom kampane k Svetovému dňu prevencie rakoviny. Seriál sa skladal

zo 4. príspevkov. Minimálne 1x sa príspevok zobrazil takmer 11 000 používateľom.

V rámci Svetového dňa Alzheimerovej choroby, Svetového dňa duševného zdravia, Svetového dňa osteoporózy bola zabezpečená edukácia širokej verejnosti prostredníctvom edukačných kampaní na facebookovej (FB) stránke ÚVZSR.

V rámci Svetového dňa Alzheimerovej choroby bola zrealizovaná FB edukačná kampaň „Aktivizuj svoj mozog“. Seriál sa skladal z 10. príspevkov. Minimálne 1x sa príspevok zobrazil takmer 17-tisíc jednotlivcom s osobným profilom na fb. Konkrétne ide o metriku People reached, čiže odhadovaný počet ľudí, ktorí videli príspevok vo svojom news feede aspoň 1x.

V rámci Svetového dňa duševného zdravia bola zrealizovaná FB edukačná kampaň k téme „Ako si zlepšiť komunikáciu vo vzťahoch“. Príspevok mal 10-tisíc zobrazení používateľom a vyše 1100 interakcií.

V rámci Svetového dňa osteoporózy bola zrealizovaná FB edukačná kampaň k témam: Čo je osteoporóza, Odporúčaný denný príjem vápnika, potraviny s obsahom vápnika, Test vedomostí o osteoporóze. Seriál pozostával zo 4. príspevkov (grafika + sprievodný info text). Celkovo sa príspevky aspoň 1x zobrazili takmer 23 000 používateľom fb.

V dňoch 30. až 31. mája 2022 sa v rámci Svetového dňa bez tabaku na 36 regionálnych úradoch verejného zdravotníctva uskutočnil Deň otvorených dverí. Odborní pracovníci návštevníkom okrem iného ponúkali aktivity ako:

- meranie oxidu uhľnatého vo vydychovanom vzduchu u fajčiarov,
- spirometria (na poradniach, ktorých súčasťou vybavenia je aj prístroj spirometer),
- zisťovanie stupňa závislosti prostredníctvom dotazníkových metód,
- poskytovanie individuálneho poradenstva,
- poskytovanie informácií o možnostiach návštevy poradne na odvykanie od fajčenia.

Cieľom kampane bolo poukázať na pozitívny prínos skoncovania s cigaretami a povzbudiť ľudí, aby prestali fajčiť. Odborní pracovníci umožnili návštevníkom podujatí získať pravdivější obraz o vlastnom zdravotnom stave a fajčiarom ponúkli nástroje, návody a odporúčania, ktorými zvýšili ich šance na úspešné odvykanie od nikotínu, resp. tabakových výrobkov.

Súčasťou kampane boli okrem Dní otvorených dverí v poradenských centrách ochrany a podpory zdravia, aj špecializované dni zdravia vo firmách, inštitúciách a na úradoch, osvetové

prednášky na školách, debaty a premietania. Boli vytvorené informačné panely, distribuované zdravotno-výchovné materiály a viaceré RÚVZ v rámci osvetovej spolupráce aj s regionálnymi médiami.

Prednášky pre žiakov a študentov sa týkali najmä tém ako faktory vzniku fajčiarskeho návyku, zloženie tabakového dymu, vplyv chemických látok na ľudský organizmus, na reprodukčné zdravie, riziká bezdymových tabakových výrobkov, vplyv zložiek cigaretového dymu na srdcovo-cievne a nádorové ochorenia, závislosť na nikotíne aj u bezdymových tabakových výrobkov, riziká fajčenia, motivácia zanechania fajčenia či zdravotné benefity nefajčenia.

V rámci svetového dňa Pohybom ku zdraviu bola realizovaná edukačná kampaň pre verejnosť o význame tohto dňa a dôležitosti pohybu pre zdravie človeka prostredníctvom informácií zverejnených na webovej stránke ÚVZ SR a sociálnych sieťach. O význame a benefitoch pohybovej aktivity pre zdravie informovali aj RÚVZ v SR prostredníctvom informácií zverejnených na svojich webových stránkach a sociálnych sieťach. Súčasťou bola aj informácia o nadstavbovej poradni optimalizácie pohybovej aktivity a možnosti návštevy tejto poradne pre verejnosť.

Pri príležitosti Medzinárodného dňa proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi sa konala výtvarná aktivita s názvom „Taktó trávím svoj voľný čas“. Medzinárodný deň pripadá každoročne na 26. jún. Cieľom výtvarnej aktivity bolo zvýšiť povedomie o téme návykových látok, pôsobiť na vytváranie aktívneho protidrogového postoja a zmysluplného trávenia voľného času. Úlohou detí a mládeže bolo nakresliť kresbu, v ktorej znázornia ako trávia voľný čas.

Cieľom Európskeho týždňa boja proti drogám bolo zdôrazniť význam prevencie v boji proti zneužívaniu drog a zároveň zvýšenie povedomia o legálnych a nelegálnych drogách. Realizované boli informačné a edukačné aktivity v oblasti zdravého spôsobu života a primárnej prevencie latkových závislostí s dôrazom na alkohol.

Spolupráca s orgánmi a organizáciami SZO, SČK, nadáciami, orgánmi štátnej správy a samosprávy.

Odbor podpory zdravia a výchovy k zdraviu spolupracoval v roku s nasledujúcimi organizáciami:

- Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky,
- Európskou komisiou na úrovni členstva v rade pre verejné zdravie, pracovnej skupine na implementáciu smernice 40/2014 o výrobe, uvádzaní a predaji tabakových a súvisiacich výrobkov,
- Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR v súvislosti s riešením Školského programu.
- Pôdohospodárskou platobnou agentúrou v súvislosti s riešením Školského programu.
- Všeobecnou zdravotnou poisťovňou a.s.
- Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
- Slovenskou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou (projekt Hovoríme o jedle)
- Skutočne zdravou školou o.z.

Materiály predložené do legislatívneho procesu (schválené vládou SR)

V roku 2021 bola pracovníkmi odboru pripravená Správa o zdravotnom stave obyvateľstva SR za roky 2015-2020 v spolupráci s pracovnou skupinou, ktorú tvorili zástupcovia zo Sociálnej poisťovne, Národného centra zdravotníckych informácií, Štatistického úradu SR a Úradu

verejného zdravotníctva SR. Uvedená Správa bola predložená na rokovanie vlády na základe uznesenia vlády SR č. 542 zo 7. októbra 2015. Cieľom bolo informovať o stave a vývoji v zdravotnom stave obyvateľov Slovenskej republiky za obdobie rokov 2015 – 2020. Dňa 19. januára 2022 bola schválená vládou SR uznesením č.47/2022.

V zmysle uznesenia vlády č. 491/2017 bod B.3. bola v roku 2021 vypracovaná aktualizácia Národného akčného plánu pre problémy s alkoholom na roky 2021-2030. Akčný plán bol schválený dňa 19. januára 2022 uznesením č. 45.

Na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č.311, bodu B.1., z 27. mája 2020 bola v roku 2021 vypracovaná Aktualizácia Národného programu podpory zdravia pre roky 2021 – 2030. Národný program podpory zdravia bol schválený dňa 19.01.2022 uznesením č.44.

Metodické vedenie RÚVZ SR

ÚVZ SR metodicky vedie činnosť 36 regionálnych úradov verejného zdravotníctva v rôznych oblastiach s cieľom výchovy k zdraviu a podpory zdravia obyvateľstva. Metodické vedenie sa realizuje v oblastiach uvedených v prioritách (programy a projekty). Metodické vedenie sa realizuje v spolupráci s hlavným odborníkom HH SR pre odbor výchova k zdraviu a Poradným zborom HH SR pre odbor výchova k zdraviu.

V priebehu roka boli v rámci svetových dní zameraných na zdravotnícku tematiku pripravené a zaslané metodické usmernenia k realizácii aktivít na všetky RÚVZ v SR.

Členstvo v medzirezortných a medzinárodných pracovných skupinách

Pracovníci odboru podpory zdravia a výchovy k zdraviu Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky boli členmi a koordinátormi nasledovných národných a medzinárodných pracovných skupín:

- Národný koordinátor WHO na kontrolu tabaku
- Národný koordinátor EÚ pre politiku kontroly tabaku
- Národný koordinátor WHO pre podporu pohybovej aktivity
- Národný koordinačný výbor na kontrolu tabaku
- Poradný výbor na kontrolu tabaku
- Ústredná koordinačná rada pre ochranu a podporu zdravia
- Medzirezortná pracovná skupina k Národnému akčnému plánu pre problémy s alkoholom
- Medzirezortná pracovná skupina pre prípravu Národného akčného plánu pre podporu pohybovej aktivity
- Pracovná skupina pre marginalizované rómske komunity

Členstvo v pracovných skupinách v rámci ÚVZ SR, RÚVZ v SR a poradných zboroch HH SR

Pracovníci odboru podpory zdravia a výchovy k zdraviu Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky boli členmi alebo gestormi tematických pracovných skupín:

- Poradný zbor HH SR pre odbor výchova k zdraviu,
- Pracovná skupina pre výsledovateľnosť tabakových výrobkov
- Pracovná skupina na podporu zdravia seniorov
- Pracovná skupina na prevenciu fajčenia

- Pracovná skupina pre podporu duševného zdravia a prevenciu drogových závislostí
- Pracovná skupina pohybová aktivita, prevencia nadváhy a obezity
- Pracovná skupina pre poradne zdravia
- Pracovná skupina pre tvorbu Správy o zdravotnom stave obyvateľstva

**SEKCIA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV
A KOMUNIKÁCIE**

ODBOR MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

ODBOR ORGANIZAČNO - DOKUMENTAČNÝ

ODBOR KOMUNIKÁCIE

ODBOR MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

Medzinárodné vzťahy a zahraničná spolupráca v roku 2022

ÚVZ SR plní úlohy vyplývajúce z členstva SR v EÚ, Svetovej zdravotníckej organizácii (WHO) a iných medzinárodných organizáciách. ÚVZ SR plní aj ďalšie úlohy vyplývajúce z bilaterálnych dohôd o spolupráci v oblasti verejného zdravotníctva.

ÚVZ SR je svojimi činnosťami napojený na európske a WHO siete surveillance infekčných ochorení a na medzinárodné projekty týkajúce sa ochrany zdravia celoeurópskeho a celosvetového významu. V roku 2022 pokračovala medzinárodná spolupráca s európskymi orgánmi a medzinárodnými spolupracujúcimi inštitúciami vo vedeckovýskumnej a laboratórnej činnosti, naďalej však predovšetkým so zameraním na pandémiu ochorenia COVID-19.

Rok 2022 bol okrem pandémie ochorenia COVID-19 poznačený aj situáciou súvisiacou s vojnovým konfliktom, ktorý vypukol na Ukrajine vo februári 2022 a Slovenskú republiku ovplyvnil najmä v súvislosti s prílevom odídencom na územie SR. ÚVZ SR v tejto súvislosti monitoroval epidemiologickú situáciu v rámci komunít odídencom a participoval na stretnutiach WHO a EÚ ohľadom vývoja v rámci tejto problematiky. ÚVZ SR rovnako reagoval na situáciu v súvislosti s výskytom ochorenia mPox, ktoré bolo zo strany Svetovej zdravotníckej organizácie v zmysle Medzinárodných zdravotných predpisov vyhlásené za ohrozenie verejného zdravia medzinárodného významu (PHEIC).

Pod pôsobnosť odboru medzinárodných vzťahov ÚVZ SR prešla v novembri 2022 agenda Medzinárodných zdravotných predpisov IHR 2005.

I. Aktivity odboru medzinárodných vzťahov v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19, postpandemickou obnovou a situáciou v súvislosti s krízou na Ukrajine

V oblasti medzinárodných vzťahov boli v kontexte pandémie ochorenia COVID-19 pre Slovenskú republiku a ÚVZ SR nosné aktivity Európskej únie a jej agentúry ECDC. ÚVZ SR ako člen Výboru pre zdravotnú bezpečnosť (Health Security Committee) Európskej komisie zastupoval SR na pravidelných online stretnutiach tohto výboru. Frekvencia strenutí sa vplyvom pandémie ochorenia COVID-19 zvýšila na každý týždeň. Nosnou témou strenutí bola problematika súvisiaca s ochorením SARS-CoV-2, avšak vzhľadom na významné krízy cezhraničného charakteru, ktoré sa vyskytli v roku 2022 – kríza na Ukrajine a ochorenia mPox, boli témy strenutí na danej platforme rozšírené taktiež o uvedené problematiky.

Úlohou Výboru pre zdravotnú bezpečnosť je výmena expertných informácií medzi zástupcami členských štátov, formulácia odporúčaní a zber dát, ktoré následne slúžia ako podklad pre formovanie európskych politik. Aktívna účasť zástupcov ÚVZ SR na tejto platforme bola dôležitá predovšetkým v kontexte formovania celoeurópskych nástrojov určených na boj s pandémiou ochorenia COVID-19, rovnako však určených na postpandemickú obnovu sektorov verejného zdravotníctva – budovaním tzv. Európskej zdravotnej únie. Okrem pravidelných strenutí na týždennej báze reagovala Európska komisia na *ad hoc* núdzové situácie (napríklad vypuknutie vojnového konfliktu na Ukrajine) organizovaním núdzových zasadnutí Výboru pre zdravotnú bezpečnosť mimo rámec plánovaných zasadnutí.

Výbor pre zdravotnú bezpečnosť (Health Security Committee HSC)

- strategické témy Health Security Committee v roku 2022: dominujúce aktivity a okruhy tém v rámci Health Security Committee na začiatku roka 2022 boli primárne zamerané na pandémiu ochorenia COVID-19
- vo februári 2022 bol prijatý druhý delegovaný akt k Nariadeniu EP a Rady EÚ 2021/953 o rámci pre vydávanie, overovanie a uznávanie interoperabilných potvrdení o očkovaní proti ochoreniu COVID-19, o vykonaní testu a prekonaní tohto ochorenia (digitálny COVID preukaz EÚ) s cieľom uľahčiť voľný pohyb počas pandémie ochorenia COVID-19, ktorým sa stanovilo, že certifikáty o prekonaní ochorenia COVID-19 je možné vydávať aj na základe antigénových testov (uvedených v EU Common List of Rapid Antigen Tests)
- 29.03.2022 bol prijatý tretí delegovaný akt, ktorým sa vyňali ľudia do 18 rokov života z platnosti očkovacieho preukazu 9 mesiacov (1. očkovaacia schéma)
- 29.06.2022 bola predĺžená platnosť Nariadenia o ďalší rok, do 30.06.2023 (prostredníctvom prijatia nového Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1034)
- Paralelne k problematike týkajúcej sa ochorenia COVID-19 prebiehali diskusie na úrovni HSC ohľadom situácie týkajúcej sa migračnej krízy spojenej s vojnovým konfliktom na Ukrajine od roku 2022
- jednou z kľúčových tém bola problematika medicínskych evakuácií ukrajinských pacientov do štátov Európskej únie, pričom na komunikáciu dát ohľadom evakuácií bol zvolený systém Early Warning and Response System EU (EWRS) v podmienkach SR v správe ÚVZ SR – pre tento účel boli prístupové práva udelené vybraným zástupcom Ministerstva zdravotníctva SR
- v kontexte objavenia nákazy ochorenia mPox sa uskutočnilo niekoľko *ad hoc* špecificky zameraných stretnutí HSC za účelom diskusie a koordinácie postupu v štátoch EHP (vzhľadom na fakt, že mPox boli zo strany Svetovej zdravotníckej organizácie prehlásené za ohrozenie verejného zdravia medzinárodného významu PHEIC)
- dôležitými diskusiami v rámci HSC v roku 2022 boli aspekty týkajúce sa budovania tzv. Európskej zdravotnej únie, ktorá je reakciou EÚ na pandémiu vzhľadom na to, že bola potvrdená potreba posilniť kompetencie EÚ v prípadoch závažných cezhraničných ohrození zdravia
- Európska zdravotná únia je súhrnom viacerých signifikantne dôležitých krokov, ktoré prispievajú k posilneným kompetenciám EÚ v oblasti ochrany a podpory zdravia, a to prostredníctvom nasledujúcich nástrojov:
 1. posilnenie mandátu ECDC
 2. posilnenie mandátu EMA
 3. prijatie Nariadenia EP a Rady (EÚ) 2022/2371 z 23. novembra 2022 o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia, ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 1082/2013/EÚ
 4. vytvorenie samostatného generálneho riaditeľstva Európskej komisie HERA – Úrad pre pripravenosť a reakcie na núdzové zdravotné situácie
 5. príprava nariadenia o európskom priestore pre zdravotné údaje (EHDS)

Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb (European Centre for Disease Prevention and Control ECDC)

- strategické témy ECDC v roku 2022 boli predovšetkým zamerané na novoprijatú legislatívu EÚ týkajúcu sa Európskej zdravotnej únie – najmä posilneného mandátu ECDC
- zástupcovia ÚVZ SR fyzicky absolvovali stretnutia Správnej rady ECDC v júni a v novembri 2022; jedno stretnutie Správnej rady ECDC sa uskutočnilo online (v marci 2022)

- Európske centrum pre kontrolu a prevenciu chorôb prostredníctvom systému TESSy (The European Surveillance System) predstavuje v rámci pandémie ochorenia COVID-19 ústrednú databázu pre zber dát súvisiacich s ochorením COVID-19, na základe ktorých ECDC pravidelne generuje epidemiologické prehľady či už pre odbornú obec, alebo pre širokú verejnosť a médiá
- ECDC v roku 2022 každé dva týždne produkovalo a zasielalo v každý piatok *Weekly Policy Briefs* pre členov a alternantov Management Boardu (zástupcovia ÚVZ SR), čo je z pohľadu zástupcov SR prínosným informatívnym nástrojom
- v roku 2022 naďalej prebiehali technické prípravy v rámci ECDC pre integráciu súčasných informačných systémov hlásenia prenosných chorôb (TESSy, EPIS a i.) do jednotného integrovaného systému EpiPulse – jeho spustenie je predpokladané v r. 2023
- aktivity ECDC v roku 2022 boli oproti roku 2021 čoraz viac zamerané na riešenie aj iných prenosných ochorení – nielen COVID-19

Aktualizácia informácií o aktuálnych opatreniach proti šíreniu ochorenia COVID-19 na platforme RE-OPEN EU

- odbor medzinárodných vzťahov pravidelne aktualizoval súhrn aktuálne platných opatrení zavedených Úradom verejného zdravotníctva SR proti šíreniu ochorenia COVID-19 v SR na platforme Re-Open EU, ktorá slúži ako informačný kanál pre verejnosť o platných opatreniach proti šíreniu SARS-CoV-2 v členských štátoch EÚ

II. Podkladové materiály a stanoviská k medzinárodnej spolupráci v roku 2022

ÚVZ SR poskytol Ministerstvu zdravotníctva SR a Ministerstvu zahraničných vecí a európskych záležitostí SR viacero stanovísk ako aj podkladov k návrhom vystúpení za SR v rámci zasadnutí WHO, OSN, Rady ministrov zdravotníctva EÚ a iných orgánov medzinárodných organizácií s pôsobnosťou pre agendu zdravotníctva.

III. Zastúpenie expertov ÚVZ SR a RÚVZ v SR vo výboroch, komisiách a pracovných skupinách medzinárodných inštitúcií

Na základe oficiálnych nominácií Ministerstva zdravotníctva SR a Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR sa odborníci ÚVZ SR a RÚVZ v SR zúčastňujú a reprezentujú SR v pracovných skupinách expertov EÚ, Rady EÚ, Európskej komisie, Svetovej zdravotníckej organizácie a v ďalších medzinárodných inštitúciách.

Experti ÚVZ SR a RÚVZ v SR sú zastúpení v mnohých medzinárodných výboroch a pracovných skupinách expertov, v rámci ktorých sa naďalej zúčastňujú na práci komisií pre oblasti:

ochrana zdravia spotrebiteľov, kozmetické výrobky, baliace materiály pre potraviny a farmaceutické výrobky, pesticídy, kontaminanty v potravinách, aditívne látky v potravinách, výživa a potraviny na osobitné výživové účely, potraviny a hygiena potravín, potraviny - prídavné látky, dietetické potraviny, potravinová bezpečnosť – výživa, životné prostredie, hluk v životnom prostredí, verejné zdravie, závažné cezhraničné ohrozenia zdravia, prenosné ochorenia, výskum prenosných chorôb, salmonela, Medzinárodné zdravotné predpisy (IHR), imunizačný program, centrálny informačný systém pre infekčné ochorenia, epidemiológia, epidemiologický informačný systém, európsky epidemiologický systém TESSy,

mikrobiológia, chrípka, rubeola, imunizácia, zaočkovanosť a nežiaduce reakcie po očkovaní, legionella v životnom prostredí, systém rýchleho varovania a reakcie, životné prostredie a zdravie, pracovné lekárstvo, hrozby radiácie, ochrana zdravia pred ionizujúcim žiarením, štandardy v ochrane zdravia pred žiarením, sledovanie účinkov atómového žiarenia, podpora zdravia, podpora pohybovej aktivity.

Zamestnanci ÚVZ SR a RÚVZ v SR sú členmi rôznych národných a medzinárodných komisií vo vyššie uvedených odborných oblastiach, kde svojou odbornosťou prispievajú k zvyšovaniu kvality zdravia, k posilňovaniu prevencie ochorení, k boju proti zdravotným rizikám a k ochrane zdravia občanov EÚ.

Zastúpenie v pracovných orgánoch pri Európskej únii:

- Pracovná skupina EK expertov pre verejné zdravie - Rozhodnutie EP a Rady o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia
- Pracovná skupina EK expertov pre výživové a zdravotné tvrdenia o potravinách
- Pracovná skupina EK expertov pre nové potraviny
- Pracovná skupina EK expertov pre prídavné látky
- Pracovná skupina EK expertov pre dietetické potraviny
- Pracovná skupina EK expertov pre arómy
- Pracovná skupina EK expertov pre enzýmy do potravín
- Pracovná skupina EK expertov pre aditíva do potravín
- Pracovná skupina pre fortifikáciu potravín a výživové doplnky
- EK - Expertná skupina pre potraviny určené pre dojčatá a malé deti, potraviny pre osobitné medicínske účely a náhradu celkových diét
- EK - Výbor expertov pre perzistentné organické polutanty v potravinách
- Pracovná skupina EK expertov pre environmentálne kontaminanty
- Pracovná skupina EK expertov pre poľnohospodárske kontaminanty
- Pracovná skupina EK pre oblasť fytofarmaceutiká – prípravky na ochranu rastlín
- Pracovná skupina EK pre rezíduá pesticídov
- Pracovná skupina EK pre obalové materiály
- Pracovná skupina EK pre minerálne a pramenité vody
- Pracovná skupina Európskej komisie HLG pre výživu a fyzickú aktivitu
- Pracovná skupina EK expertov pre kozmetiku
- Pracovná skupina EK-Consumer Safety Network Sub-group Tattoos and Permanent Make-up
- Pracovná podskupina EK pre tvrdenia používané v súvislosti s kozmetickými výrobkami
- Pracovná skupina pre mikrobiologické kritériá pre potraviny
- Pracovná skupina EK – voda na kúpanie, pitná voda (Directive Committee)
- Protokol o vode a zdraví: Pracovná skupina pre dohľad nad ochoreniami súvisiacimi s vodou,
- Pracovná expertná skupina k smernici 98/83/ES o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu a smernici 2006/7/ES o kvalite vôd určených na kúpanie, ktorou sa zrušuje smernica 76/160/EHS
- EK – Expertná skupina pre oblasť hluku, Výbor pre hluk
- Poradný výbor pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci BOZP
- Pracovná skupina pre sociálne determinanty a nerovnosti v zdraví
- člen Regulačného výboru pri EK na kontrolu tabaku
- Výbor EK pre tabakové výrobky
- Pracovná podskupina EK pre elektronické cigarety
- Stály výbor EK pre potraviny a zdravie zvierat – rezíduá pesticídov

- Stály výbor EK pre potraviny a zdravie zvierat –všeobecné potravinové právo
- Stály výbor EK pre potraviny a zdravie zvierat –toxikologická bezpečnosť
- Stály výbor EK pre kozmetické výrobky
- Pracovná skupina PEMSAC analytické metódy
- Pracovná skupina PEMSAC trhový dozor
- Pracovná skupina PEMSAC spolupráca európskych orgánov dohľadu nad trhom pre kozmetiku
- Pracovná skupina PEMSAC nanomateriály
- skupina expertov na zabezpečenie článku č. 35 Euratom Treaty – monitoring rádioaktivity; článku č. 31 Euratom Treaty - základné štandardy v ochrane zdravia pre žiarením
- Národný kontaktný bod pre oblasť biologických zbraní
- ESOREX - komisia EU pre sledovanie dávok ionizujúceho žiarenia, nejadrový sektor
- ACSHW- Poradný výbor pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci Rozhodnutie Rady zo 16. februára 2010 (2010/98/EÚ)
- Pracovná skupina Výboru expertov pre kozmetické výrobky (P-SC-COS)
- Pracovná skupina Výboru pre ochranu zdravia spotrebiteľov (CD-P-SC)
- Pracovná skupina Výboru expertov pre baliace materiály pre potraviny a farmaceutické výrobky (P-SC-EMB)
- Pracovná skupina Rady EÚ pre verejné zdravie
- Pracovná skupina Rady EÚ pre atómové otázky
- Pracovné skupiny Rady EÚ pre potraviny (nové potraviny, dietetické potraviny, kontaminanty, prídavné látky, rezíduá pesticídov)
- Codex Alimentarius - Kódexový výbor pre aditívne látky v potravinách
- Codex Alimentarius - Kódexový výbor pre rezíduá pesticídov
- Codex Alimentarius – Kódexový výbor pre kontaminanty v potravinách
- Codex Alimentarius - Kódexový výbor pre hygienu potravín
- Codex Alimentarius - Kódexový výbor pre výživu a potraviny na osobitné výživové účely
- Codex Alimentarius - Kódexový výbor pre minerálne vody

Zastúpenie v ECDC, WHO a ďalších medzinárodných štruktúrach:

- ECDC - Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb (ako národné kontaktné body pre viaceré oblasti), Riadiaci výbor (Management Board), Poradný zbor (Advisory Forum), Coordinating Competent Bodies, TESSy Regular User, EPIS, EPIET, EWRS, Communication, Network Committee - člen, Think Thank – kontaktný bod
- WHO - GFN- Kontaktný bod pre problematiku salmonely
- WHO - člen riadiaceho výboru –Národný koordinátor pre životné prostredie a zdravie
- WHO - Výskum prenosných chorôb
- WHO – kontaktný bod v rámci imunizačného programu
- WHO, OEWG – člen, CISID (Measles/Rubella Lab)
- WHO, EIW – kontaktný bod, FLUNET
- WHO - Pracovné lekárstvo (kontaktný expert)
- WHO - Národný koordinátor pre radiačné udalosti, ochrana zdravia pred ionizujúcim žiarením,
- WHO - IHR – národné kontaktné miesto
- WHO – kontaktný bod za oblasť prenosných ochorení
- WHO – kontaktný bod pre oblasť zdravia a životného prostredia
- WHO - národný koordinátor pre oblasť neprenosných ochorení
- WHO- národný koordinátor na kontrolu tabaku
- WHO - národný koordinátor pre podporu pohybovej aktivity

- WHO- Potravinová bezpečnosť- Výživa
- WHO - Poradný výbor pre projekt Euro HEAT
- WHO - Akčný plán ŽP a zdravie detí
- WHO - Working Group on Health in Climate Change (HIC) of the European Environment and Health Task Force (EHTF) (v nadväznosti na procesy týkajúce sa Ostravskej deklarácie)
- WHO - kontaktný zástupca vo veci konzultácie WHO k pripravenosti na pandemickú chrípku
- WHO – kontaktný zástupca pre problematiku Koalície partnerov na posilnenie kapacít a služieb v oblasti verejného zdravia v európskom regióne
- OECD - Informačný systém pre ožiarenie pracovníkov, Výbor pre radiačnú ochranu a zdravie
- Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu (MAAE), RASSC Radiation Safety Standards Group
- Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu (MAAE), Division of Radiation, Transport and Waste Safety – Radiation Safety and Monitoring Section – Occupational Radiation Protection Unit
- HSC – Výbor pre zdravotnú bezpečnosť – zástupca za SR,
- HSC - Pracovná skupina výboru pre zdravotnú bezpečnosť pre problematiku radiačného terorizmu a havárií
- HSC – expertná podskupina pre antimikrobiálnu rezistenciu AMR
- vedecký výbor OSN pre sledovanie účinkov atómového žiarenia
- MAAE - Code of Conduct – preprava rádioaktívnych zdrojov
- CYANONET – Medzinárodná sieť pre rizikový manažment sinicových vodných kvetov a toxínov vo vodných zdrojoch
- Projekt VENICE zameraný na stratégiu imunizácie, zaočkovanosť a nežiaduce reakcie po očkovaní (I.,II. kontaktný bod)
- ESSTI - kontaktný bod - Sledovanie pohlavne prenosných nákaz v Európe
- UNAIDS - kontaktný bod
- Kontaktný bod pre sieť NRL členských štátov EÚ v úradnej kontrole potravín pre oblasť *Listeria monocytogenes* (sídlo komunitného NRC Agence Francaise De Sécurité Sanitaire des Aliments, Maisons-Alfort, FR)
- Kontaktný bod pre sieť NRL členských štátov EÚ v úradnej kontrole potravín pre oblasť Koagulázapozitívne stafylokoky a ich toxíny (sídlo komunitného NRC Agence Francaise De Sécurité Sanitaire des Aliments, Maisons-Alfort, FR)
- Kontaktný bod pre sieť NRL členských štátov EÚ v úradnej kontrole potravín pre oblasť *Escherichia coli* vrátane VTEC (sídlo komunitného NRC Istituto Superiore di Sanita, Roma, IT)
- GISAID - kontaktné miesto pre influenza virology

IV. Zahraničné pracovné cesty

Odbor medzinárodných vzťahov zabezpečuje administráciu činností súvisiacich s účasťou zamestnancov ÚVZ SR a RÚVZ v SR, ako expertov orgánov EÚ, WHO a iných medzinárodných organizácií. Súčasne zabezpečuje administráciu a vedie evidenciu zahraničných pracovných ciest zamestnancov ÚVZ SR a RÚVZ v SR ako expertov orgánov EÚ, WHO a iných medzinárodných organizácií.

Vzhľadom na zlepšujúcu sa epidemiologickú situáciu v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 v roku 2022 začala byť značná časť zahraničných aktivít opätovne realizovaná

formou fyzických stretnutí. Signifikantná časť zahraničných aktivít sa však naďalej realizovala online formou.

V období január – december 2022 bolo za ÚVZ SR a RÚVZ s pôsobnosťou v rámci SR realizovaných **49 zahraničných pracovných ciest**, z čoho bolo z rozpočtu ÚVZ SR hradených 25. Z rozpočtu Ministerstva zdravotníctva SR bolo hradených 7 zahraničných pracovných ciest. Ostatných 17 zahraničných pracovných ciest bolo hradených buď samostatne zo strany organizátora podujatia, alebo kombinovanie zo strany ÚVZ SR/organizátora, alebo kombinovane zo strany MZ SR/organizátora.

V. Ďalšie aktivity odboru

Odborné preklady z/do anglického jazyka

Odbor medzinárodných vzťahov zabezpečoval preklady dokumentov týkajúcich sa opatrení v súvislosti s ochorením COVID-19 v podmienkach Slovenskej republiky – anotácie k pôvodným textom vyhlášok (tzv. rozcestníkov), ďalej poskytoval súčinnosť iným útvarom ÚVZ SR pri formulácii odpovedí na tzv. koronapodnety a zabezpečoval preklady iných dokumentov súvisiacich s pandemickou situáciou.

OMV rovnako vykonávalo preklady textov v problematike prevencie a podpory zdravia, výživy a reformulácie potravín, kozmetiky, prenosných ochorení a vakcinácie, preventívneho pracovného lekárstva, lekárskej mikrobiológie, podkladov pre WHO a ďalšie.

ODBOR ORGANIZAČNO - DOKUMENTAČNÝ

Odbor organizačno-dokumentačný je začlenený pod Sekciu medzinárodných vzťahov a komunikácie. Odbor vydáva a vedie evidenciu interných riadených dokumentov hlavného hygienika, spolupracuje s Ministerstvom zdravotníctva SR, vypracováva prehľady o činnosti ÚVZ SR a RÚVZ v SR v oblasti verejného zdravotníctva a každoročne sumarizuje:

- Výročnú správu o činnosti Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky,
- Výročnú správu o činnosti úradov verejného zdravotníctva Slovenskej republiky,
- Výročnú správu národných referenčných centier (NRC),
- Plán programov a projektov úradov verejného zdravotníctva na príslušný kalendárny rok a ďalšie roky,
- Odpočet plnenia programov a projektov Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky za predchádzajúci rok,
- Odpočet plnenia programov a projektov regionálnych úradov verejného zdravotníctva Slovenskej republiky za predchádzajúci rok,
- Ročný výkaz o výskumno-vývojovom a inovačnom potenciáli.

Tieto dokumenty sú zverejnené na webovom sídle www.uvzsr.sk.

Odbor organizačno-dokumentačný sumarizuje plán celoslovenských porád jednotlivých odborov na príslušný kalendárny rok, vypracováva zápisnice z priebehu celoslovenských porád regionálnych hygienikov regionálnych úradov verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, koordinuje činnosť hlavných odborníkov v oblasti verejného zdravotníctva, pripravuje podklady k vymenovaniu a odvolávaniu hlavných odborníkov hlavného hygienika Slovenskej republiky, krajských odborníkov hlavného hygienika Slovenskej republiky, predsedov a členov poradných zborov hlavného hygienika Slovenskej republiky. Odbor organizačno – dokumentačný vydáva osvedčenia o odbornej spôsobilosti a vedie register odborne spôsobilých osôb, a taktiež sa v roku 2022 výrazne podieľal na evidovaní a vybavovaní žiadostí o prístupnosť informácií podaných podľa zákona č. 211/2000 Z. z..

Celoslovenské porady regionálnych hygienikov Regionálnych úradov verejného zdravotníctva Slovenskej republiky:

Prvá porada sa uskutočnila v dňoch 28. – 30. marca 2022 v penzióne Meridiana v Bojniciach.

Hlavné body porady:

- Komplexný monitoring epidemiologickej situácie a opatrenia vzhľadom na konflikt na Ukrajine (PhDr. Mgr. Adriana Mečochová)
- Vakcinačné výzvy v súvislosti s ukrajinskou krízou (prof. MUDr. Henrieta Hudečková, PhD., MPH)
- Surveillance COVID-19 prostredníctvom odpadových vôd (prof. MUDr. Mária Štefkovičová, PhD., MPH)
- Radiačná situácia na území SR a úlohy orgánov radiačnej ochrany v núdzovej situácii (RNDr. Veronika Drábová, PhD.)
- Novela zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia (JUDr. Roman Soska)
- Všeobecné zhrnutie posledného vývoja na úrovni EÚ (delegované akty k EU DCC, monitoring odpadových vôd, EWRS ako komunikačný kanál pre transport UA pacientov) (Mgr. Lucia Paulíková)

- Aktuálne úlohy odboru podpory zdravia a výchovy ku zdraviu (doc. Mgr. PhDr. Róbert Ochaba, PhD., MPH)
- Pozmeňujúci poslanecký návrh k vládnemu návrhu zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách – dopady na orgány verejného zdravotníctva (MUDr. Marek Slávik, Ing. Eva Józseffiová, PhD.)
- Verejné zdravotníctvo – hygiena výživy, historický vývoj (MUDr. Ľudmila Bučková, MPH)
- Komunikačné výzvy v súvislosti s aktuálnou situáciou (Ing. Peter Zsapka, MBA, Mgr. Dáša Račková)
- IS ÚVZ Stav projektu a čo nás čaká v najbližšom období (Ing. Marian Šimegh)
- Novela NV SR č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností účinná od 1. apríla 2022 (RNDr. Mária Mancalová, MPH)

Druhá porada sa uskutočnila v dňoch 14. – 16. decembra 2022 v hoteli TOLIAR v Štrbe – Štrbské Pleso.

Hlavné body porady:

- Zhodnotenie monitorovania radiačnej situácie na území Slovenskej republiky a úlohy orgánov radiačnej ochrany v núdzovej situácii (reakcia na vojnový konflikt na Ukrajine) (RNDr. Veronika Drábová, PhD.)
- Rozvoj odboru podpory zdravia a výchovy ku zdraviu na RÚVZ (doc. Mgr. PhDr. Róbert Ochaba, PhD., MPH)
- Personálne otázky (JUDr. Ján Hučko)
- Digitalizácia a informatizácia (Dott. Matúš Šesták - generálny riaditeľ sekcie digitalizácie a informatiky MZ SR)
- Personálne otázky (RNDr. Mária Mancalová, MPH)
- Súčasné právne problémy spojené s pandemickou situáciou na území SR (JUDr. Robert Rovný)
- Aktuálne riešené úlohy v epidemiológii (z dôvodu neodkladných pracovných povinností PhDr. Mgr. Mečochovej, bola prezentácia uvedená PhDr. RNDr. MUDr. Jánom Mikasom, PhD., MPH)
- Národné projekty – OPEVS, OPII (Ing. Marian Šimegh, Ing. Pavol Sidó)
- Legislatívne procesy vo verejnom zdravotníctve v roku 2022 (z dôvodu neodkladných pracovných povinností JUDr. Sosku, nebola prezentácia uvedená na porade, vzhľadom k dôležitosti prednášky je uvedená v zápise)
- Odovzdávanie ďakovných listov (PhDr. RNDr. MUDr. Ján Mikas, PhD., MPH)
- Rozpočtové procesy RÚVZ (PhDr. Juraj Lovásik, MPH)

Do odboru organizačno-dokumentačného sú začlenení:

- podateľňa, ktorá je súčasťou správy registratúry ÚVZ SR. Podateľňa v elektronickej forme eviduje všetky došlé podania a vystavuje platobné predpisy v Module správnych poplatkov.

- Správca registratúry a knižnica. Správca registratúry školí a metodicky usmerňuje zamestnancov na úseku správy registratúry. Prijíma, zoraďuje a sprístupňuje registratúrne záznamy registratúrneho strediska, zapožičiava uložené záznamy, pripravuje vyrad'ovacie konania v zmysle platnej legislatívy a usmernení Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.
- Správca riadenej dokumentácie, ktorý zabezpečuje v spolupráci s vedúcimi odborov a manažérom kvality ÚVZ SR vypracovanie, registráciu, schvaľovanie, vydávanie, pridelovanie a aktualizáciu internej riadenej dokumentácie.
- Manažér kvality podľa ISO normy 9001, ktorý zabezpečuje vypracovanie, zavádzanie a udržiavanie procesov potrebných pre systém manažérstva kvality. Zároveň vykonáva funkciu metrológa na ÚVZ SR.
- Zodpovedná osoba za výkon dohľadu nad ochranou osobných údajov.

Odborná spôsobilosť

Štatistické spracovanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti za rok 2022		Počet (ks)
	z toho počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného prostredia a pracovného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie	0
	z toho počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na hodnotenie dopadov na verejné zdravie alebo hodnotenie zdravotných rizík zo životného prostredia	1
	z toho počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na činnosti vedúce k ožiareniu a na poskytovanie služby dôležitej z hľadiska radiačnej ochrany	189
	z toho počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na odber vzoriek zo životného prostredia a z pracovného prostredia na účely kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania faktorov životného prostredia a pracovného prostredia	7
	z toho počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie balzamovania a konzervácie	0
Počet vydaných duplikátov osvedčení o odbornej spôsobilosti		2
Počet uznaných zahraničných certifikátov		0

Počet neuznaných zahraničných certifikátov	0
Celkový počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti	197
Celkový počet odborne spôsobilých osôb zapísaných v registri odborne spôsobilých osôb	197

Činnosť knižnice

Knižnica Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ÚVZ SR“) je riadne registrovanou knižnicou na Ministerstve kultúry SR pod evidenčným číslom 3998/2000-400/3532, z čoho má aj povinnosť, vyplývajúcu zo zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike, vykazovať každoročne údaje o svojej činnosti, ktoré sú súčasťou Programu štátnych štatistických zisťovaní.

Ročný výkaz o neperiodických publikáciách za rok 2022, KULT (MK SR) 4-01 a Ročný výkaz o knižnici za rok 2022, KULT (MK SR) 10-01 boli Ministerstvu kultúry SR zaslané elektronickou cestou.

Do knižničného fondu bolo zakúpených 40 nových technických noriem. Normy slúžia pri každodennej práci zamestnancov v laboratóriách ÚVZ SR, z toho dôvodu sú uložené na jednotlivých oddeleniach, aby boli neustále k dispozícii. V roku 2022 bol aktualizovaný návrh odberu periodík na rok 2023. Po jeho schválení hlavným hygienikom SR boli zaslané objednávky periodík jednotlivým dodávateľom. Pre odber v roku 2023 bolo objednaných 10 titulov stálych odborných periodík, z toho 4 tituly digitálnou formou.

Stav knižničného fondu k 31. 12. 2022

Počet knižničných jednotiek:	1936
Počet registrovaných členov:	85
Počet návštevníkov:	320
Výpožičky :	104

Správa registratúry

Registratúru ÚVZ SR tvoria v súčasnosti registratúrne záznamy pochádzajúce z činnosti samotného ÚVZ SR, t. j. ročníky 2004 a vyššie. Tieto registratúrne záznamy sú prevažne uložené v zrekonštruovaných priestoroch registratúrneho strediska (RS), ktoré sa nachádzajú v hlavnej budove v areáli ÚVZ SR.

V roku 2022 sme v spolupráci s externou firmou predložili Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky - Slovenskému národnému archívu (ďalej len „ministerstvo“) návrh na vyradenie registratúrnych záznamov, ktorým uplynuli lehoty uloženia. Išlo o záznamy z rokov 2004 – 2017. V rámci vyradovacieho konania ministerstvo rozhodlo o vyradení a následnej likvidácii väčšiny týchto záznamov bez dokumentárnej hodnoty. Zároveň sme na základe rozhodnutia ministerstva pripravili záznamy s dokumentárnou hodnotou k ich predloženiu a informovali ministerstvo o ich príprave prostredníctvom služieb Elektronického archívu Slovenska.

Do priestorov RS sme priebežne a systematicky prebrali množstvo spisov.

Správa registratúry sa prioritne zameriavala na prípravu vyraďovacieho konania, ďalej na kontrolu a usmerňovanie zamestnancov odborov v práci s registratúrnymi záznamami a spismi, individuálnymi školeniami nových zamestnancov, poskytovaním podpory pri práci s elektronickým systémom a vyhľadávaním spisov podľa požiadaviek zamestnancov ÚVZ SR. Okrem toho sme pripravili dve hromadné školenia pre všetkých zamestnancov.

V rámci naplňania Zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Zákon o e-Governmente) sa na zasielanie dokladov efektívne využíva modul elektronického doručovania. V spolupráci s dodávateľom elektronického systému na správu registratúry sme zaviedli viacero užívateľsky priaznivých funkcionalít. Jedným z najväčších úspechov bolo nasadenie elektronického schvaľovania odosielaných elektronických záznamov (Workflow), do ktorého sa zapojili dva odbory.

Súčasťou správy registratúry ÚVZ SR je aj **podateľňa**. Podateľňa v elektronickej forme eviduje všetky došlé podania, vystavuje platobné predpisy a eviduje správne poplatky v Module správnych poplatkov.

Prehľad počtu registratúrnych záznamov a spisov, vystavených platobných predpisov a výpožičiek z archívu za rok 2022	
Došlé registratúrne záznamy	22 412
Odoslané registratúrne záznamy	16 073
Registratúrne záznamy spolu	38 485
Vytvorené spisy	10 193
Vystavené platobné predpisy v podateľni	4 100
Počet výpožičiek z registratúrneho strediska	21

Skartácia dokumentov

V roku 2022 bolo firmou Green Wave Recycling s.r.o. mobilne skartovaných 1 501,50 kg papiera, t. j. pracovných kópií dokumentov zo zberných nádob.

Vyhodnotenie systému manažerstva kvality

ÚVZ SR má zavedený systém manažerstva kvality podľa ISO 9001 od roku 2010. Systém manažerstva kvality je udržiavaný a neustále zlepšovaný. V roku 2022 neboli vykonané na ÚVZ SR žiadne zásadné zmeny v procesoch, činnostiach, personálne, organizačné, či iné zmeny, ktoré by významne ovplyvnili dodržiavanie zásad SMK. Systém je plne funkčný a plní všetky požiadavky normy ISO 9001.

Externý audit - recertifikačný audit

V dňoch 13. - 14. 06. 2022 vykonal certifikačný orgán SGS Slovakia spol. s r. o. recertifikačný audit systému manažérstva kvality podľa STN EN ISO 9001. Audit potvrdil efektívne zavedenie a dodržiavanie zásad systému manažérstva kvality podľa ISO 9001:2015. ÚVZ SR preukázal spôsobilosť uspokojovať potreby a požiadavky zákazníkov/klientov/žiadateľov, ako aj spôsobilosť naďalej zlepšovať účinnosť zavedeného systému, skvalitňovať procesy a zvýšiť prestíž a imidž ÚVZ SR. Pri recertifikačnom audite nebola zistená žiadna nezhoda. Návrhy posudzovateľov na zlepšenie činnosti boli priebežne zrealizované. Výsledkom úspešného auditu je obnova certifikátu a predĺženie jeho platnosti o ďalšie 3 roky, t. j. do 26. júna 2025.



Interné audity

Z plánovaných 4 interných auditov sa uskutočnili 3. Jeden audit sa neuskutočnil z dôvodu vypracovania nového PO-04 Registratúrneho poriadku a registratúrneho plánu, ktorý pre dlhé konzultovanie a schvaľovanie na Ministerstve vnútra SR a následné oboznamovanie zamestnancov s novým dokumentom nemohol byť zrealizovaný.

Audity vykonal manažér kvality, ako vedúci audítor a zaškolení interní audítori, v prípade potreby sa na audit prizvali odborní pracovníci, garanti danej problematiky. Audítori počas výkonu auditov na jednotlivých organizačných útvaroch zároveň diskutovali aj o možných rizikách a príležitostiach na zlepšenie. Výsledkom boli odporúčania, ktoré sú popísané v jednotlivých správach z interného auditu, ako aj v sumárnej správe z interných auditov. Nezhody neboli počas interných auditov zaznamenané.

Výsledky monitorovania spokojnosti zákazníka

ÚVZ SR sleduje spokojnosť svojich zákazníkov. Na monitorovanie využíva „Dotazník spokojnosti zákazníka“, ktorý je umiestnený na webovom sídle úradu www.uvzsr.sk. Jeho účelom je vyhodnotenie kvality poskytovaných služieb ÚVZ SR so zreteľom na ich zlepšovanie.

V roku 2022 bolo doručených 63 vyplnených dotazníkov. V rámci zberu a vyhodnocovania údajov bola zachovaná dôvernosť údajov a anonymita. Priemerné hodnotenie jednotlivých organizačných útvarov ÚVZ SR sa pohybuje od 1 do 2,25 čo je veľmi uspokojivé. Hodnotenie je od 1- veľmi spokojný až po 5- veľmi nespokojný, pričom najlepšia nami dosiahnutá hodnota je 1 a najhoršia 4. Hodnotenie známku 4 bolo zaznamenané len v 5-tich prípadoch

pre každý útvar max 1x. I napriek tomu sa týmito hodnoteniami budeme jednotlivo zaoberať a hľadať možnosti zlepšovania v danej oblasti.

Z hodnotenia zákazníkov vyplýva, že ÚVZ SR si dlhodobo zachováva vysoký štandard pri plnení svojich úloh, o čom svedčí aj veľký počet kladných hodnotení a pochvaly. Podrobné vyhodnotenie systému manažérstva kvality ako aj podnety na zlepšovanie sú uvedené v Pre-skúmaní SMK manažmentom za rok 2022.

Činnosti v oblasti ochrany osobných údajov

ÚVZ SR, ako jeden z rozhodujúcich subjektov v boji proti ochoreniu Covid-19, prevádzkuje osobitné kategórie osobných údajov, najcitlivejšie údaje o zdraví miliónov občanov Slovenskej republiky. Z postavenia ÚVZ SR vo vzťahu k spracúvaniu osobitných kategórií osobných údajov vyplývajú preň vážne povinnosti a zodpovednosť. Osobné údaje sú spracúvané v súlade s bezpečnostnými požiadavkami GDPR, zákona o ochrane osobných údajov, príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky, najmä zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov a internými predpismi ÚVZ SR.

V čase pandémie Covid-19 význam a rozsah plnenia úloh v tejto agende skokovo vzrástol. V roku 2022, ešte v priebehu pandémie Covid-19, ÚVZ SR v oblasti ochrany osobných údajov riešil naďalej výzvy, najmä:

- GDPR povinnosti vo vzťahu k novým testovacím metódam k diagnostikovaniu ochorenia Covid-19,
- GDPR povinnosti vo vzťahu k očkovaniam proti ochoreniu Covid-19,
- GDPR povinnosti v súvislosti s vydávaním medzinárodných certifikátov o očkovaní, testovaní a prekonaní ochorenia Covid-19.

Agenda zodpovednej osoby v oblasti ochrany osobných údajov zahŕňala okrem vyššie uvedených aktivít aj činnosti v oblasti prípravy a posudzovania zmlúv a dohôd s dopadom na ochranu osobných údajov, súčinnosť pre Úrad na ochranu osobných údajov, návrhy a posúdenia legislatívnych úprav, týkajúcich sa povinností ÚVZ SR ako prevádzkovateľa spracúvania osobitných kategórií osobných údajov a vybavovanie žiadostí dotknutých osôb a podnetov verejnosti v oblasti ochrany osobných údajov.

ODBOR KOMUNIKÁCIE

Odbor komunikácie (OK) ÚVZ SR v roku 2022 zabezpečoval v rámci svojich kompetencií mediálnu stratégiu a komunikáciu úradu - vzhľadom na pretrvávajúcu pandémiu COVID-19 a ďalšie významné udalosti v oblasti ochrany verejného zdravia (najmä migrácia v dôsledku ozbrojeného konfliktu na Ukrajine, epidémia ochorenia mpox v Európe a iné) bola jeho podstatnou úlohou aj krízová komunikácia.

Aktivity Odboru komunikácie spočívali najmä v informovaní verejnosti prostredníctvom oficiálnej webovej stránky úradu, verifikovanej facebookovej stránky ÚVZ SR, v príprave a poskytovaní stanovísk (výstupov) pre médiá (v spolupráci a úzkou súčinnosťou s jednotlivými odbormi úradu a regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v SR) a v príprave tlačových správ na aktuálne témy z oblasti verejného zdravotníctva, respektíve prevencie, ochrany a podpory zdravia obyvateľov Slovenskej republiky.

Odbor komunikácie ÚVZ SR kontinuálne zabezpečoval komunikáciu s televíznymi, rozhlasovými, printovými a elektronickými médiami, tlačovými agentúrami, informácie poskytoval médiám a verejnosti obratom aj prostredníctvom webovej stránky úradu a sociálnych médií. Vzhľadom na pretrvávajúcu pandémiu ochorenia COVID-19, ako aj na v tom čase platné protiepidemické opatrenia, boli aktuálne informácie o činnosti a aktivitách ÚVZ SR primárne poskytované dištančne (mailom, prostredníctvom webovej stránky, tlačovými správami, telefonicky, audio a video záznamami stanovísk) a nie obvyklou formou tlačových konferencií. Odbor zároveň zabezpečoval účasť relevantných odborníkov ÚVZ SR v médiách k aktuálnym témam.

Aktuálne informácie odbor operatívne zasielal aj na 36 RÚVZ, Tlačový odbor Ministerstva zdravotníctva SR, Ministerstvo vnútra SR, administrátorom a obsahovým koordinátorom webovej stránky korona.gov.sk, či iným tematicky či zameraním príslušným inštitúciám. Pri zverejňovaní informácií v oblasti verejného zdravia ÚVZ SR okrem MZ SR spolupracoval aj s Národným centrom zdravotníckych informácií (NCZI), a to prostredníctvom Národného portálu zdravia či aplikácie Moje ezdravie, ktorá prebrala aktuálne informácie publikované na webovom sídle ÚVZ SR.

Vzhľadom na pokračujúcu dezinformačnú kampaň početných aktérov v online priestore pracovníci odboru venovali pozornosť aj prevencii šírenia misinformácií a dezinformácií o COVID-19 a o očkovaní na platforme facebook. V súvislosti s bojom s dezinformáciami sa pracovníci odboru zúčastnili aj webinárov či e-learningových programov ECDC.

Odbor komunikácie denne sledoval aktuálnu situáciu v oblasti verejného zdravotníctva a celého rezortu zdravotníctva prostredníctvom monitoringu médií, ktorý je zasielaný všetkým vedúcim odborov ÚVZ SR a 36 regionálnym úradom verejného zdravotníctva v SR. Okrem toho ÚVZ SR pokračoval v spolupráci s Tlačovou agentúrou Slovenskej republiky (TASR) – denne dostáva prehľad informácií týkajúci sa tém v rámci odborných problematik ÚVZ SR.

Odbor komunikácie ÚVZ SR eviduje a vybavuje v spolupráci s jednotlivými odbormi ÚVZ SR aj žiadosti o poskytnutie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií).

V roku 2022 obdržal OK ÚVZ SR 191 žiadostí o poskytnutie informácií v zmysle zákona o poskytnutí informácií.

Porovnanie počtu prijatých žiadostí o poskytnutie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

rok 2022 - počet podaní spolu 191
rok 2021 - počet podaní spolu 650
rok 2020 - počet podaní spolu 329
rok 2019 - počet podaní spolu 169
rok 2018 - počet podaní spolu 70
rok 2017 - počet podaní spolu 90

Mediálne aktivity ÚVZ SR v roku 2022:

Pracovníci odboru denne revidovali a aktualizovali obsah webového sídla ÚVZ SR. Na webovej stránke www.uvzsr.sk bolo iba v priečinku *Tlačové správy* publikovaných 108 tlačových správ.

Odbor komunikácie okrem iniciatívnych mediálnych výstupov počas roku 2022 novinárom aj verejnosti denne odpovedal na desiatky otázok súvisiacich s pandémiou COVID-19 a mnohými ďalšími odbornými témami súvisiacimi s verejným zdravím, verejným zdravotníctvom a pôsobnosťou či kompetenciami Úradu verejného zdravotníctva SR a regionálnych úradov verejného zdravotníctva.

OK ÚVZ SR participoval aj na desiatkach ďalších materiálov, ktoré boli zverejňované či aktualizované v priečinkoch príslušných odborov ÚVZ SR a poskytované médiám: primárne išlo o nebezpečné kozmetické výrobky hlásené systémom RAPEX, informácie o nevyhovujúcich výrobkoch na trhu v systéme RASFF, týždenná Informácia o výskyte akútnych respiračných ochorení a chrípky a chrípke podobných ochorení v Slovenskej republike v priebehu tzv. chrípkovej sezóny, týždenné aktualizácie stavu prírodných a umelých kúpalísk počas tzv. kúpacej sezóny, monitoring odpadových vôd zameraný na vírus SARS-CoV-2 a informácie o aktuálnej epidemiologickej situácii v súvislosti s ochorením COVID-19.

Každý z vyššie menovaných tlačových výstupov pre médiá a verejnosť bol simultánne zverejnený aj prostredníctvom verifikovaného profilu ÚVZ SR na sociálnej sieti facebook, a to vždy s originálnou sprievodnou grafikou, ktorej účelom bolo organicky zvyšovať dosah príspevku na sociálnej sieti facebook.

- V prvej polovici roka 2022 bola dominantnou komunikačnou témou **pretrvávajúca pandémia ochorenia COVID-19** a s tým spojená takmer každodenná krízová komunikácia. Mediálny tím ÚVZ SR svedomito, bezodkladne a spravidla na každodennej báze, a to aj vrátane víkendov a sviatkov vykonával nasledujúce úlohy:
 - poskytoval odborné stanoviská k aktuálnej epidemiologickej situácii, výsledky epidemiologického vyšetovania, prognózy vývoja epidémie na Slovensku, základné informácie o identifikovaných variantoch vírusu SARS-CoV-2,
 - sprostredkúval výsledky laboratórných analýz súvisiacich s diagnostikou, sekvenáciou, ako aj monitoringom výskytu vírusu SARS-CoV-2 v populácii či v odpadových vodách,
 - preveroval a sprostredkúval podrobné informácie o obsahu a význame vyhlášok nariaďujúcich opatrenia pri ohrození verejného zdravia v súvislosti s ochorením

COVID-19 (platné opatrenia boli na úvodnej stránke ÚVZ SR vždy spracované aj v zjednodušenom jazyku prístupnom pre verejnosť, pričom postupy boli vyjadrené aj schematicky; pre prevádzkovateľov boli pripravené a pravidelne aktualizované viaceré manuály, ktoré reagovali na najčastejšie otázky o fungovaní gastro sektoru, obchodov a služieb v duchu pandemickej legislatívy platnej v danom čase),

- úzko spolupracoval s regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva, ktoré v okresoch zabezpečovali protiepidemické opatrenia a vykonávali ŠZD,
 - dôrazne odporúčal očkovanie proti COVID-19, a to aj s ohľadom na špecifiká niektorých skupín populácie,
 - apeloval na dôsledné nosenie prostriedkov osobnej ochrany s dôrazom na rizikové situácie a pandemickej legislatívy,
 - ozrejmoval zásady hygieny a prevencie nákazy v každodenných situáciách,
 - koordinoval účasť odborníkov v médiách, návštevy médií v laboratóriách ÚVZ SR, ako aj v teréne počas výkonu ŠZD,
 - približoval zásady prevencie chrípky počas sezóny 2022/2023, ktorá bola opätovne poznačená súbehom s epidémiou ochorenia COVID-19 (tieto boli v októbri 2022 sumarizované v prehľadnej osvetovej brožúre *Chrípková sezóna 2022/2023*. Brožúra v daný rok obsahovala úvodné slovo HH SR a odpovede na 25 častých otázok o chrípkovej sezóne, jej priebehu, o víruse chrípky a o prevencii ochorenia prostredníctvom očkovania, ako aj odporúčania týkajúce sa vhodnej životosprávy.
- Odbor komunikácie v priebehu roka 2022 nastavoval, koordinoval a realizoval **krízovú komunikáciu ÚVZ SR** v súvislosti s potenciálnymi zdravotnými rizikami, ktoré sa objavovali v európskom priestore a mohli mať či mali presah aj na územie Slovenska. Primárne išlo o témy súvisiace s migráciou v dôsledku ozbrojeného konfliktu na Ukrajine, priebežný monitoring radiačnej situácie na území SR a možné dopady konfliktu v bezprostrednej blízkosti JE Záporožská jadrová elektrárňa, zahraničný výskyt prípadov hepatitídy neznámeho pôvodu u detí, či epidémia ochorenia mpox v Európe. Pri nastavovaní komunikácie vychádzal zo záverov, úloh a odporúčaní krízových štábov, medzirezortných rokovaní zainteresovaných štátnych zložiek a subjektov, odborných podkladov medzinárodných organizácií ako WHO a ECDC, pričom úzko spolupracoval najmä so Sekciou epidemiológie a pripravenosti na pandémie, Odborom radiačnej ochrany, Odborom medzinárodných vzťahov a Národným ohniskovým bodom pre Medzinárodné zdravotné predpisy (NFP IHR) v SR.
 - Na pravidelnej báze (spravidla týždenne) boli formou tlačovej správy pre médiá, na webovom sídle ÚVZ SR a tiež prostredníctvom profilu na facebooku publikované
 - upozornenia na škodlivé či nevyhovujúce výrobky zo systémov RAPEX, RASFF a na základe vykonaných kontrol na trhu SR orgánmi verejného zdravotníctva,
 - peľové spravodajstvo - správy o monitoringu a aktuálne informácie o peľovej situácii na území SR (týždenne od 6KT 2022 do 40KT 2022),
 - aktualizácia stavu prírodných a umelých kúpalísk počas kúpacej sezóny 2022 (týždenne od 25KT do 37KT 2022),
 - aktualizované informácie o výskyte akútnych respiračných ochorení a chrípky a chrípke podobných ochorení v SR (týždenne počas chrípkovej sezóny, ktorá trvá od 40KT daného roka do 18 KT nasledujúceho roka),

- vyhodnotenie radiačnej situácie v SR a v Európe (kontinuálne zverejňované v rozsahu minimálne raz týždenne od 4.3.2023).
- Napriek početným bezodkladným či aktuálnym témam v oblasti ochrany verejného zdravia, pretrvávajúcemu mediálnu dopytu v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 a priebežne sa vyvíjajúcej situácie v dôsledku ozbrojeného konfliktu na Ukrajine sa pracovníkom Odboru komunikácie aj v roku 2022 úspešne darilo **skoordinovať prípravu a publikovať množstvo tematických či sezónnych (tzv. servisných) tém a osvetovo-edukačných materiálov pre občanov**. Verejnosti boli sprostredkované cez tlačové správy, ako aj webové sídlo ÚVZ SR a formou jednotlivých statusov či mikrokampaní cez profil na sociálnej sieti facebook. Tematicky sa servisné a osvetovo-edukačné materiály týkali najmä:
 - prevencie obezity, rizík inaktívneho životného štýlu,
 - prevencie hypertenzie,
 - významu zdravého stravovania (jednotlivo aj so zameraním na seniorov a deti, príjem jednotlivých živín, redukciu príjmu soli, prípadne sviatočné pokrmy),
 - zvládania horúčav (vrátane pracoviska) a negatívnych dopadov vysokých teplôt na zdravie jednotlivých skupín obyvateľstva,
 - odvykania od fajčenia,
 - prevencie akútnych respiračných ochorení nielen počas chrípkovej sezóny,
 - prevencie osteoporózy,
 - ochrany a posilňovania duševného zdravia, aktívneho starnutia,
 - rizík nadmerného príjmu alkoholu,
 - prevencie ochorení prenášaných kliešťami, zavšivenia,
 - prevencie salmonelózy, resp. gastroenteritíd,
 - na Slovensku málo známych ochorení, ako sú ebola či západonílska horúčka,
 - tém, ktoré nemali charakter hoaxov, no išlo o javy vplývajúce priamo na zdravie s potenciálom vzniku mis- a dezinformácií v zdravotnej oblasti, ako napr. letný smog či peľové povlaky na exteriérových plochách.
- **K začiatku príslušných sezón** bol tiež vydaný aktualizovaný manuál prevencie ochorení prenášaných kliešťami, manuál prevencie zdravotných rizík súvisiacich s letnou sezónou a cestovaním, manuál ku kúpackej sezóne 2022 vrátane zásad kúpania sa na umelých kúpaliskách alebo na prírodných vodných plochách. Špecificky v dôsledku rastu cien energií v druhej polovici roka 2022 bol vypracovaný aj vysvetľujúci manuál pre obyvateľov na tému znižovania spotreby energií s ohľadom na zdravie. Súbor odporúčaní sa týkal teplôt v interiéroch, rizík vysokej vlhkosti vzduchu v interiéroch, vetrania, tepelnej úpravy niektorých typov potravín a prevencie množenia legionel vo vodovodných systémoch.
- Verejnosť a médiá boli zo strany odboru komunikácie ÚVZ SR informovaní aj o **osvetových dňoch so zdravotníckou tematikou (vrátane dostupných súvisiacich aktivít ÚVZ SR a RÚVZ)**, ako boli napríklad Svetový deň boja proti rakovine, Svetový deň obezity, Týždeň mozgu, Svetový deň spánku, Svetový deň vody, Svetový deň zdravia, Svetový imunizačný týždeň, Svetový deň BOZP, Svetový deň hygieny rúk, Európsky deň melanómu, Svetový deň Pohybom ku zdraviu, Svetový deň hypertenzie, Svetový deň bez tabaku, Svetový deň osteoporózy, Svetový deň diabetu, Európsky týždeň testovania a deň boja proti AIDS. Pre každú z uvedených tém bola zároveň vytvorená najmenej jedna originálna tematická grafika obsahujúca praktické osvetové informácie k

danej téme (vysoké rozlíšenie a plagátový formát umožňovali záujemcom voľné stiahnutie a autonómnu distribúciu materiálu vo fyzickom priestore).

- V spolupráci s príslušnými odbormi a s poverenými pracovníkmi boli vypracované a zverejnené **tlačové správy o zahraničných pracovných cestách hlavného hygienika SR a odborných pracovníkov ÚVZ SR, významných zahraničných návštevách** na pôde ÚVZ SR, účasti hlavného hygienika SR a odborníkov na vybraných expertných stretnutiach a konferenciách, či dokumentujúce odborné konferencie organizovaných ÚVZ SR (Dni zdravotnej výchovy MUDr. I. Stodolu).
- **Odbor komunikácie naďalej posilňoval prítomnosť úradu a jeho značku v online priestore**, pokračoval v optimalizácii procesov publikovania obsahu a v posilňovaní vizuálnej prezentácie úradu prostredníctvom grafik, infografík či video materiálov na sociálnej sieti facebook. Cieľom týchto krokov je vytvorenie bezplatného efektívneho kanálu na priamu komunikáciu s občanmi, resp. širokou verejnosťou, v snahe zvyšovať zdravotné uvedomenie občanov SR.

Profil na facebooku je nateraz výhradným komunikačným kanálom na platformách sociálnych sietí, ďalšie siete priebežne neboli integrované do komunikácie úradu, keďže výroba originálneho obsahu, ako aj dôsledné monitorovanie a moderovanie diskusných príspevkov pod oficiálnym profilom úradu, si vyžaduje značné personálne kapacity. Napriek uvedenému zamestnanci odboru priebežne vyhodnocujú, nakoľko efektívna by mohla byť prítomnosť úradu aj na iných online platformách a či by možné benefity prevýšili vynaložené zdroje, resp. možné reputačné riziká pri nedostatočnom manažovaní profilu na iných sieťach.

Systematická práca s verifikovaným profilom ÚVZ SR na facebooku sa začala ešte v druhej polovici roka 2020, vďaka čomu v roku 2021 dochádzalo k významnému rastu počtu používateľov sledujúcich publikovaný obsah ÚVZ SR (medziročný nárast publika v 2021 bol na úrovni +10 730, t.j. o 61 %). Je však dôležité upozorniť, že v roku 2021 išlo o špecifickú situáciu, pretože:

1. facebook v dôsledku vysokého počtu hoaxov a misinformácií o pandémii COVID-19 čelil značnej kritike zo strany jednotlivých štátov, národných a medzinárodných zdravotníckych inštitúcií a vedeckej obce - preto vytvoril nástroje, cez ktoré počas rokov 2020 a 2021 pozitívne diskriminoval zobrazovanie relevantného a overeného obsahu zameraného na prevenciu ďalšieho šírenia COVID-19; z tejto výhody čerpal aj profil ÚVZ SR,
2. bolo možné čerpať z početných rezerv slovenských používateľov soc. sietí, ktorí profil ÚVZ SR v minulosti nevidovali a nesledovali,
3. sociálna sieť bola dostupným nástrojom s praktickým systémom notifikácií, cez ktorý bol aktívny používateľ okamžite upozornený na najnovšie príspevky ÚVZ SR týkajúce sa opatrení na ochranu zdravia obyvateľov pred COVID-19; v roku 2021 tvorili vyhlášky na ochranu a podporu zdravia zásadnú časť publikovaného obsahu,
4. tzv. pandemická únava ešte nebola v populácii natoľko rozšírená a používatelia preto boli vo vyššej miere ochotní obsah sledovať a ďalej ho zdieľať.

Uvedené okolnosti umožnili významnejší rast publika a zvýšený dosah oficiálneho facebookového účtu ÚVZ SR počas roku 2021, v roku 2022 však tieto okolnosti či nástroje pominuli.

Napriek robustnej "pandemickej únave" obyvateľstva však možno konštatovať, že dochádzalo k ďalšiemu nárastu sledovateľov tejto stránky (+2719 sledovateľov za rok 2022, t.j. medziročný nárast publika o 6 %). Ročný kumulatívny dosah

publikovaného obsahu ostal napriek zániku predchádzajúcich výhod na sociálnej sieti stabilizovaný a dosahoval úroveň približne 1 889 000 používateľov siete facebook (organicky, t.j. bez vynaloženia ďalších zdrojov na propagáciu obsahu).

Odbor komunikácie v zmysle uvedeného reflektoval na dosiahnuté parametre výkonu a dosahu sociálnej siete a pre rok 2023 preto vyslovil zámer upraviť a ďalej korigovať stratégiu tvorby a publikovania obsahu pre uvedený komunikačný kanál.

- **Prostredníctvom sociálnych sietí boli prezentované** aktivity špecializovaných odborov ÚVZ SR, národných referenčných centier, prípadne jednotlivých RÚVZ ako napríklad:
 - činnosť a výsledky monitoringu kliešťov RÚVZ so sídlom v Komárne,
 - činnosť Národného referenčného centra pre Vibrionaceae pri RÚVZ v Komárne,
 - činnosť Národného referenčného centra pre poliomyelitídu ÚVZ SR,
 - fungovanie radiačnej monitorovacej siete z perspektívy ÚVZ SR,
 - činnosť Národného referenčného laboratória pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami zriadené na RÚVZ so sídlom v Poprade,
 - činnosť laboratórií ÚVZ SR, odborných pracovníkov z RÚVZ v Bratislave a Odboru hygieny životného prostredia ÚVZ SR v súvislosti s kúpacou sezónou,
 - činnosť a zábery z mikroskopie odborných pracovníkov zodpovedných za sledovanie peľovej situácie prostredníctvom monitorovacej stanice v sídle ÚVZ SR,
 - fotoreportáž z výjazdu koordinačného stretnutia HH SR a zástupcov príslušných RÚVZ v blízkosti hraníc s UA (záchytný tábor Humenné a hraničný priechod Vyšné Nemecké),
 - článok *Dva roky od prvého potvrdeného prípadu COVID-19 na Slovensku.*

ODBOR LEGISLATÍVY A PRÁVA

Činnosť odboru legislatívy a práva pozostáva najmä z nasledovného okruhu činností:

1. Legislatíva

- 1.1. Legislatívna činnosť Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
- 1.2. Pripomienkovanie legislatívnych a nelegislatívnych materiálov MZ SR – VPK
- 1.3. Pripomienkovanie legislatívnych a nelegislatívnych materiálov iných rezortov – MPK

2. Preskúmanie záväzných stanovísk RÚVZ

3. Odvolacie konania

4. Zastupovanie ÚVZ SR pred súdmi v správnom súdnictve

5. Zmluvná agenda

6. Právne poradenstvo

1. Legislatíva

1.1. Legislatívna činnosť Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky

V rámci legislatívnej činnosti Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky odbor legislatívy a práva v danom období spolupracoval s príslušným vecným útvarom na vypracovaní a následnom legislatívnom konaní týchto **všeobecne záväzných právnych predpisov**:

1. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.
2. Návrh opatrenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z, ktorým sa zrušuje výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 15. marca 2004 č. 608/1/2004 - 100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca požiadavky na potraviny nového typu.
3. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.
4. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.
5. Návrh vyhlášky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 527/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež.
6. Návrh vyhlášky, ktorou sa dopĺňa vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 99/2016 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci.
7. Návrh vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú ukazovatele a limitné hodnoty kvality pitnej vody a kvality teplej vody, postup pri monitorovaní pitnej vody, manažment rizík systému zásobovania pitnou vodou a manažment rizík domových rozvodných systémov.

1.2. Pripomienkovanie legislatívnych, nelegislatívnych materiálov MZ SR – VPK

1. Návrhu Odborného usmernenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorým sa upravuje postup zápisu do registra hlásení narodení a zápisu údajov pre príspevok pri narodení elektronicky prostredníctvom Národného zdravotníckeho informačného systému SR.
2. Návrhu odborného usmernenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky o štandardizácii postupu vyšetrenia a zhodnotenia imunohistochemickej expresie proteínu ligandu 1 programovanej smrti v bioptických tkanivových vzorkách pacientov so zhubným nádorovým ochorením.
3. Smernici k finančným procesom pre Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky.
4. Návrhu Zákona z 2022, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov.
5. Štatút a rokovací poriadok Riadiaceho výboru projektu "Analýza (štúdia uskutočniteľnosti) a vypracovanie dokumentácie pre projekt na zriadenie fondu psychodiagnostických metód a na digitalizáciu registra psychológov.
6. Hodnotiaca správa o plnení aktivít vyplývajúcich z akčného plánu Národného programu zdravotnej starostlivosti o pacientov so zriedkavými chorobami do roku 2030 za kalendárny rok 2021.
7. Návrhu vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky o zozname programov ústavnej zdravotnej starostlivosti pre konkrétnu úroveň nemocnice, spôsobe určenia medicínskej služby a popise zaradenia medicínskej služby do programov, zozname medicínskych služieb so zaradením do programov a o podmienkach poskytovania ústavnej zdravotnej starostlivosti v nemocnici.
8. - Metodika klasifikácie okresov pre všeobecnú ambulantnú starostlivosť na rok 2022.
- Metodika stanovenia počtu a výšky sumy príspevkov na podporu zriaďovania všeobecných ambulancií na obdobie august 2022 – júl 2023.
9. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 153/2013 Z. z. o národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
10. Štátny vzdelávací program pre odborné vzdelávanie na stredných zdravotných školách – učebný odbor 5365 H ODBORNÝ OPATROVATEĽ (experimentálne overovanie)“.
11. Návrhu vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č./2022 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 101/2006 Z. z., ktorou sa ustanovuje minimálne materiálno-technické a personálne vybavenie prírodných liečebných kúpeľov a kúpeľných liečební a ustanovujúce indikácie podľa prírodných liečivých vôd a klimatických podmienok vhodných na liečenie v znení vyhlášky č. 342/2010 Z. z., vyhlášky č. 176/2013 Z. z. a vyhlášky č. 337/2018 Z. z.
12. Návrhu zákona z 2022, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
13. Štatútu pracovnej skupiny v súvislosti s implementáciou Akčného plánu Zdravie k Stratégii rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 na roky 2022 2024..
14. Návrhu opatrenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky zo 17. septembra 2010 č. 12422/2010-OL, ktorým sa ustanovujú minimálne štandardy pre špecializačné študijné programy, minimálne štandardy pre certifikačné študijné programy a minimálne štandardy pre študijné programy sústavného vzdelávania a ich štruktúra v znení neskorších predpisov.

15. Štatút Monitorovacej komisie pre dohľad nad plnením úloh Strategického rámca starostlivosti o zdravie pre roky 2014-2030.
16. DODATKU č. 1, ktorým sa mení Štátny vzdelávací program pre odborné vzdelávania na stredných zdravotníckych školách študijný odbor: 5361 M Praktická sestra a študijný odbor: 5356 M zdravotnícky asistent.
17. Odbornému usmerneniu Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky na poskytovanie zdravotnej starostlivosti osobám postihnutým radiačnou udalosťou.
18. Návrhu vyhlášky MZ SR, ktorou sa ustanovujú ochranné pásma prírodných minerálnych zdrojov v Lipovciach a druhy zakázaných činností v ochranných pásmach prírodných minerálnych zdrojov v Lipovciach.
19. Návrhu vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú ochranné pásma prírodných minerálnych zdrojov v Baldovciach a druhy zakázaných činností v ochranných pásmach prírodných minerálnych zdrojov v Baldovciach.
20. Návrhu vyhlášky MZ SR, ktorou sa mení vyhláška MZ SR č. 79/2022 Z. z., ktorou sa ustanovujú ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov v Rajeckých Tepliciach a druhy zakázaných činností v ochranných pásmach prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov Rajeckých Tepliciach.
21. Návrhu vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z ... 2022, ktorým sa ustanovuje zoznam zdravotných výkonov pre klasifikačný systém diagnosticko-terapeutických skupín.
22. Návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 2009/148/ES o ochrane pracovníkov pred rizikami z vystavenia účinkom azbestu pri práci.
23. Plán legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2022.
24. Akčný plán na roky 2023-2024 Národného programu zdravotnej starostlivosti o pacientov so zriedkavými chorobami do roku 2030.
25. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, ktorou sa ustanovujú obsahové náležitosti plánu rozvoja distribučnej sústavy.
26. Konceptcia stratégie všeobecnej ambulantnej starostlivosti.
27. Návrhu na aktualizáciu rozšíreného lôžkového fondu vytvoreného v rámci zabezpečenia lôžok pre plnenie úloh hospodárskej mobilizácie v súlade s požiadavkami Ministerstva obrany Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.
28. Návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

1.3. Pripomienkovanie legislatívnych, nelegislatívnych materiálov iných rezortov – MPK

V rámci medzirezortného pripomienkového konania odbor legislatívy a práva v spolupráci s príslušným vecným útvarom pripomienkoval tieto všeobecne záväzné právne predpisy a nelegislatívne materiály:

1. Návrh Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach.
2. Nariadeniu vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 398/2012 Z. z.
3. Vyhláška Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky č. 135/2018 Z. z.,

ktorou sa ustanovujú podrobnosti o cestnej technickej kontrole v znení vyhlášky č. 424/2019 Z. z.

4. Nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 51/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie osiva olejnín a priadnych rastlín na trh v znení neskorších predpisov.
5. Nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 58/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie osiva zelenín na trh v znení neskorších predpisov.
6. Nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 53/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie osiva repy na trh v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 275/2016 Z. z.
7. Nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 52/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie osiva krmo-
vín na trh v znení neskorších predpisov.
8. Nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slo-
venskej republiky č. 57/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na uvádzanie osiva
obilnín na trh v znení neskorších predpisov.
9. Návrh na zmenu bodu B.10. uznesenia vlády SR č. 41 z 19. januára 2022 k Postupu pri
delimitácii nehnuteľného majetku vo vlastníctve štátu v národných parkoch a súvisia-
ceho majetku.
10. Zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a dopl-
není niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
11. Vyhláške Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktorou sa mení vyhláška Minister-
stva vnútra Slovenskej republiky č. 316/2021 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška
Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 9/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o
cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpi-
sov.
12. Návrh zákona ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti s rozvojom au-
tomatizovaných vozidiel.
13. Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 136/2000 Z. z. o hnojivách v znení neskorších
predpisov.
14. Návrh na určenie gestorských ústredných orgánov štátnej správy a niektorých orgánov
verejnej moci, zodpovedných za prebratie a aplikáciu smerníc.
15. Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa mení a do-
plňa vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 157/2005 Z. z., ktorou sa vyko-
náva zákon č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niekto-
rých zákonov.
16. Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 414/2012 Z. z., o obchodovaní s emisnými
kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
17. Vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vy-
hláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 193/2014 Z. z., ktorou sa
ustanovujú podrobnosti o rozsahu a postupe pri poskytovaní informácií nevyhnutných
na výkon štátnej správy.
18. Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, kto-
rým sa dopĺňa zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých
zákonov v znení neskorších predpisov (tlač 867).
19. Návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Gábora Grendela a Anny An-
drejuvovej na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 93/2005 Z. z. o auto-
škólách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
(tlač 873).

20. Návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Gábora Grendela a Anny Andrejuvovej na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 93/2005 Z. z. o autoškólách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (tlač 873).
21. Vyplácaniu finančného príspevku určeného na opatrenia mimo integrovaného administratívneho kontrolného systému v rámci Programu rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2014 - 2022.
22. Správe o plnení Štátneho programu sanácie environmentálnych záťaží (2016 - 2021).
23. Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 465/2013 Z. z. o technických požiadavkách na elektrické zariadenia a elektronické zariadenia v znení neskorších predpisov.
24. Zákona o ochrane ovzdušia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
25. Správe o plnení Akčného plánu pre mokrade na roky 2019 – 2021 k aktualizovanému Programu starostlivosti o mokrade Slovenska do roku 2024 a návrh Akčného plánu pre mokrade na roky 2022 – 2024.
26. Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 293/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o rozsahu odbornej prípravy, obsahu skúšky, zložení skúšobnej komisie a o osvedčení o získaní oprávnenia na projektovanie pozemkových úprav.
27. Návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov (tlač 936).
28. Vyhláške Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky č. 161/2019 Z. z. o meradlách a metrologickej kontrole.
29. Koncepcia boja proti environmentálnej protiprávnej činnosti „Efektívny boj za zdravé životné prostredie“.
30. Investičná stratégia pre Modernizačný fond – nízkouhlíkový podporný mechanizmus pre obdobie rokov 2021 – 2030.
31. Návrh systému riadenia vlastného zdroja EÚ založenom na nerecyklovanom odpade z plastových obalov v SR.
32. Nariadeniu vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 330/2018 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška sadzieb poplatkov za uloženie odpadov a podrobnosti súvisiace s prerozdeľovaním príjmov z poplatkov za uloženie odpadov v znení neskorších predpisov.
33. Vyhláške Ministerstva financií Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška č. 441/2020 Z. z., ktorou sa ustanovujú normy strát minerálneho oleja a spôsob ich výpočtu.
34. Správa o priebehu a následkoch povodní na území Slovenskej republiky v období od júla do konca decembra 2021.
35. Nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa vyhlasuje Národný park Muránska planina, jeho zóny a ochranné pásmo.
36. Vyhláške Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky č. 135/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o odbornej príprave, o odbornej skúške a o výkone činnosti audítora bezpečnosti pozemnej komunikácie, o zápise do zoznamu audítorov bezpečnosti pozemných komunikácií a o zápise do zoznamu

- vzdelávacích inštitúcií akreditovaných v odbore riadenia bezpečnosti pozemných komunikácií.
37. Vyhláške Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o podmienkach zabíjania zveri z farmového chovu a hovädzieho dobytku chovaného pod šírým nebom strelnou zbraňou s veľkým projektilom v mieste držby zvierat a na farmárskom bitúnku.
 38. Vyhláška Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky č. 135/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o odbornej príprave, o odbornej skúške a o výkone činnosti audítora bezpečnosti pozemnej komunikácie, o zápise do zoznamu auditorov bezpečnosti pozemných komunikácií a o zápise do zoznamu vzdelávacích inštitúcií akreditovaných v odbore riadenia bezpečnosti pozemných komunikácií.
 39. Vyhláška Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky č. 251/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti riadenia bezpečnosti pozemných komunikácií.
 40. Návrhu na zrušenie a zmenu niektorých úloh z uznesení vlády Slovenskej republiky č. 386/2021 úlohy C.1. a C.2.
 41. Návrh na určenie zodpovednosti ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy a niektorých orgánov verejnej moci za aplikáciu a prijatie opatrení na vnútroštátnej úrovni k nariadeniam Európskej únie a rozhodnutiam Európskej únie.
 42. Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky o stavebných odpadoch a odpadoch z demolácií.
 43. Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a opravuje nariadenie (EÚ) č. 508/2014, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na zmiernenie dôsledkov vojenskej agresie Ruska proti Ukrajine na rybolovné činnosti, ako aj zmiernenie vplyvov narušenia trhu spôsobeného touto vojenskou agresiou na dodávateľský reťazec produktov rybolovu a akvakultúry.
 44. Vyhláška Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky č. 181/2019 Z. z. o výške dotácie na obstaranie nájomného bytu, obstaranie technickej vybavenosti a odstránenie systémovej poruchy bytového domu a o výške oprávnených nákladov na obstaranie nájomného bytu v znení neskorších predpisov.
 45. Informácii o vydaných aproximačných nariadeniach vlády Slovenskej republiky v I. polroku 2022 a o zámere prijímania aproximačných nariadení vlády Slovenskej republiky v II. polroku 2022..
 46. Zákon o krajinnom plánovaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
 47. Vyhláška Ministerstva hospodárstva SR, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva hospodárstva SR č. 225/2013 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 78/2012 Z. z. o bezpečnosti hračiek a o zmena doplnení zákona č. 128/2022 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa.
 48. Zákonu, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľnosti a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.
 49. Harmonogramu organizačno-technického zabezpečenia volieb do orgánov samosprávy obcí a volieb do orgánov samosprávnych krajov v roku 2022.
 50. Návrh na zrušenie a zmenu niektorých úloh z uznesení vlády Slovenskej republiky.

51. Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa zriaďuje rámec opatrení na posilnenie ekosystému polovodičov v Európe (akt o čípoch).
52. Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, ktorou sa určuje zoznam poľnohospodárskych a potravinárskych komodít a kritická hodnota ich skladových zásob, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie potravinovej bezpečnosti štátu a vzory oznámení.
53. Návrhu NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa zriaďuje rámec opatrení na posilnenie ekosystému polovodičov v Európe (akt o čípoch).
54. Nariadeniu vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 200/2019 Z. z. o poskytovaní pomoci na dodávanie a distribúciu ovocia, zeleniny, mlieka a výrobkov z nich pre deti a žiakov v školách v znení neskorších predpisov.
55. Vyhláške Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 9/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
56. Vyhláška Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky č. 131/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti v oblasti schvaľovania vozidiel v znení neskorších predpisov.
57. Nariadeniu vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 438/2006 Z. z. o nežiaducich látkach v krmivách a o iných ukazovateľoch bezpečnosti a použiteľnosti krmív v znení neskorších predpisov.
58. Návrhu na zmenu bodu C.5 z uznesenia vlády SR č. 436 z 21. júla 2021.
59. Programu starostlivosti o Chránené vtáčie územie Volovské vrchy na roky 2023 - 2052.
60. Vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 416/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o postupe pri uplatňovaní obmedzujúcich opatrení pri stave núdze a o opatreniach zameraných na odstránenie stavu núdze v elektroenergetike a podrobnosti o postupe pri vyhlasovaní krízovej situácie a jej úrovne, o vyhlasovaní obmedzujúcich opatrení v plynárenstve pre jednotlivé kategórie odberateľov plynu, o opatreniach zameraných na odstránenie krízovej situácie a o spôsobe určenia obmedzujúcich opatrení v plynárenstve a opatrení zameraných na odstránenie krízovej situácie v znení vyhlášky č. 80/2019 Z. z.
61. Vyhláške Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 271/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú kritériá trvalej udržateľnosti a ciele na zníženie emisií skleníkových plynov z pohonných látok v znení neskorších predpisov.
62. Vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky z ... 2022, ktorou sa dopĺňa vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 152/2005 Z. z. o určenom čase a o určenej kvalite dodávky tepla pre konečného spotrebiteľa.
63. Návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Miloša Svrčka, Lukáša Kyšelicu a Kataríny Hatrákovej na vydanie zákona, ktorým sa mení zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (tlač 1129).
64. Správe o priebehu a následkoch povodní na území Slovenskej republiky v období od januára do konca júna 2022.
65. Nariadeniu vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve formou priamych platieb.

66. Nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 152/2013 Z. z. o podmienkach poskytovania podpory v poľnohospodárstve formou prechodných vnútroštátnych platieb v znení neskorších predpisov.
67. Nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovujú požiadavky na udržiavanie poľnohospodárskej plochy, aktívneho poľnohospodára a kondicionality.
68. Návrh Nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 396/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko.
69. Návrhu poslancov Národnej rady slovenskej republiky Miloša Svrčka a Igora Kašpera na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (tlač 1132).
70. Informácií o stave implementácie OP Kvalita životného prostredia a OP Rybné hospodárstvo k 07.10.2022 a plnení pravidla N+3 v roku 2022.
71. Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.
72. Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Kataríny Hatrákovej a Miloša Svrčka na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (tlač 1111).
73. Návrh poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Jaroslava KARAHUTU na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (tlač 1165).
74. Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky o regulovaných výrobkoch s obsahom organických rozpúšťadiel.
75. Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú jednotlivé notifikačné požiadavky pre špecifický odbor oprávnených technických činností.
76. Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky o požiadavkách na skladovanie, plnenie a prepravu benzínu.
77. Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky o kvalite ovzdušia.
78. Nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 410/2014 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška úhrady diaľničnej známky za užívanie vymedzených úsekov diaľnic a rýchlostných ciest v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 19/2020 Z. z.
79. Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 609/2007 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu a o zmene a doplnení zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov.
80. Návrhu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Tomáša Tarabu na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 504/2003 Z. z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (tlač 1151).
81. Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú informácie podávané Európskej komisii a požiadavky na vypracovanie národných emisných inventúr.
82. Vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky ktorou sa ustanovuje teplota teplej vody na odbernom mieste a pravidlá rozpočítavania nákladov na množstvo tepla dodaného v teplej vode, nákladov na množstvo dodaného tepla alebo množstva tepla vyrobeného v decentralizovanom zdroji tepla a ekonomicky oprávnených nákladov na teplo vyrobené v decentralizovanom zdroji tepla.

83. Opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky o sumách stravného.
84. Návrh poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Jaroslava KARAHUTU na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (tlač 1117).
85. Vyhláška Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky Návrh vyhlášky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 356/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách a rozsahu výchovnej a vzdelávacej činnosti, o projekte výchovy a vzdelávania, vedení predpísanej dokumentácie a overovaní vedomostí účastníkov výchovnej a vzdelávacej činnosti.
86. Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Anny ZEMANOVEJ a Mariána VISKUPIČA na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (tlač 1161).
87. Zákon o niektorých registroch v poľnohospodárstve a organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
88. Návrh poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Jaroslava Karahutu na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (tlač 1166).
89. Súbor opatrení v oblasti hydromeliorácií pre adaptáciu na zmenu klímy a obnovu infraštruktúry závlah na Slovensku.
90. Nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa vyhlasuje prírodná rezervácia Devínska Kobyla.
91. Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 60/2018 Z. z. o technickej normalizácii v znení neskorších predpisov.
92. COM(2022)305 Návrh NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o udržateľnom používaní prípravkov na ochranu rastlín a ktorým sa mení nariadenie (EÚ)2021/2115.
93. Zmenený návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o usmerneniach Únie pre rozvoj transeurópskej dopravnej siete, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/1153 a nariadenie (EÚ) č. 913/2010 a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1315/2013.
94. Návrh na ratifikáciu článku 12bis o zmene klímy, ktorým sa dopĺňa Rámový dohovor o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát.
95. Vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 327/2015 Z. z. o výpočte a plnení cieľov energetickej efektívnosti.
96. Vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 373/2011 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby v znení vyhlášky č. 216/2017 Z. z.
97. Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, ktorou sa ustanovujú podmienky výberového konania na poskytovanie služieb zariadenia na uskladňovanie elektriny.
98. Zákon o niektorých registroch v poľnohospodárstve a organizácii trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
99. Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.
100. Vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktorou sa mení vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 273/2022 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška

Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 9/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

101. Vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 9/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
102. Vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktorou sa mení vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 29/2020 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 9/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov.
103. Vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 18/2001 Z. z. o vykonávaní kontroly úžitkovosti, kontroly dedičnosti a testovania úžitkových vlastností, kontroly zdravia, kontroly dedičnosti a testovania zdravia, hodnotenia zovňajška hospodárskych zvierat, o založení a vedení plemennej knihy, založení a vedení plemenného registra, vedení predpísanej evidencie a o overovaní pôvodu hospodárskych zvierat.
104. Vyhláška Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky, ktorou sa mení vyhláška Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky č. 228/2020 Z. z., ktorou sa vymedzujú úseky diaľnic, ciest I. triedy a ciest II. triedy s výberom mýta v znení neskorších predpisov.
105. Návrhu na uzavretie Protokolu, ktorým sa mení a dopĺňa Dohoda zakladajúca Medzinárodnú organizáciu pre vinič a víno.
106. Nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory na vykonávanie opatrení Strategického plánu spoločnej poľnohospodárskej politiky 2023 -2027 v sektore včelárstva.
107. Konceptia na ochranu odberateľov spĺňajúcich podmienky energetickej chudoby.
108. Opatreniu Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky z ...2022/2022/SRF/....., ktorým sa dopĺňa výnos Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky z 21. decembra 2010 č. 20786/2010-SRVS/z.54145-M o poskytovaní dotácií zo štátneho rozpočtu obciam na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy na úseku stavebného poriadku a bývania v znení neskorších predpisov.
109. Opatrenie Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky z 2022 č. .../2022/SRF/....., ktorým sa mení a dopĺňa Výnos Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 2482/M-2005 z 21. novembra 2005 o poskytovaní dotácií na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy obciam na vykonávanie pôsobnosti špeciálneho stavebného úradu pre miestne komunikácie a účelové komunikácie.
110. Návrh na úhradu výdavkov súvisiacich so záchrannými prácami počas mimoriadnej situácie v územnej pôsobnosti okresných úradov Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Čadca, Gelnica, Košice - okolie, Levoča, Liptovský Mikuláš, Poprad, Rožnava.
111. Návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Jána Mičovského a Martina Fecka na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (tlač 1254).

112. Návrh na ukončenie platnosti Dohody medzi vládou Československej socialistickej republiky a vládou Maďarskej ľudovej republiky o železničnej doprave.
113. Návrh na úhradu výdavkov súvisiacich so záchrannými prácami počas mimoriadnej situácie v územnej pôsobnosti okresných úradov Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Čadca, Gelnica, Košice - okolie, Levoča, Liptovský Mikuláš, Poprad, Rožňava, Senica, Stará Ľubovňa, Žilina.
114. Návrh poslanca Národnej rady Slovenskej republiky Martina Fecka na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (tlač 1255).
115. Zákonu o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
116. Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky o evidenčnej a ohlasovacej povinnosti.
117. Návrh Aktualizácie Akčného plánu transformácie uhoľného regiónu horná Nitra.
118. Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
119. Vyhláške Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky o evidenčnej a ohlasovacej povinnosti.
120. Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Miloša Svrčka, Kataríny Hatrákovej, Petra Libu a Ľudovíta Gogu na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov (tlač 1231).
121. Nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovuje výška povinného príspevku a povinnej platby a podrobnosti o spôsobe výberu a platenia povinného príspevku a povinnej platby na účet Národného jadrového fondu.
122. Informácia o vydaných aproximačných nariadeniach vlády Slovenskej republiky v II. polroku 2022 a o zámere prijímania aproximačných nariadení vlády Slovenskej republiky v I. polroku 2023.
123. Zákon o dopravných prostriedkoch a prepravných prostriedkoch používaných na prepravu skazitelných potravín a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
124. Vyhláška Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 350/2010 Z. z. o stavebnom a technickom poriadku dráh v znení neskorších predpisov.
125. Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.
126. Vyhláška Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky č. 350/2010 Z. z. o stavebnom a technickom poriadku dráh v znení neskorších predpisov.
127. Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.
128. Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Petra Kremského a Milana Kuriaka na vydanie zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlač 1253).

129. Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Jaromíra ŠÍBLA, Tomáša ŠUDÍKA, Márie ŠOFRANKO a Jána SZŐLLŐSA na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ČPT 1257).
130. Vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky ktorou sa ustanovuje rozsah oznamovaných údajov súvisiacich s ropou a ropnými výrobkami, na ktoré sa vzťahujú sankcie podľa osobitného predpisu a spôsob ich oznamovania, podrobnosti o označovaní ropy a ropných výrobkov a podrobnosti o vedení hmotnostnej bilancie.
131. Návrhu poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Miloša SVRČEKA, Jozefa LUKÁČA a Petry HAJŠELOVEJ na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 282/2015 Z. z. o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlač 1233).

2. Preskúmanie záväzných stanovísk RÚVZ

Odbor legislatívy a práva v rámci konania podľa zákona č. 50/1976 Zb. vybavoval tieto námietky podané proti **záväzným stanoviskám** regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike:

Tabuľka č. 1.

Prehľad o výsledku konania o námietke proti záväznému stanovisku RÚVZ

P.č.	Záväzné stanovisko	Výsledok konania na ÚVZ SR
1	RÚVZ so sídlom v Martine	potvrdené
2	RÚVZ so sídlom v Bratislave	zmenené
3	RÚVZ so sídlom v Bratislave	potvrdené
4	RÚVZ so sídlom v Bratislave	zmenené
5	RÚVZ so sídlom v Prešove	zmenené
6	RÚVZ so sídlom v Prešove	zmenené
7	RÚVZ so sídlom v Svidníku	nesúhlasí
8	RÚVZ so sídlom v Prešove	zmenené

3. Odvolacie konania

Tabuľka č. 2.

Prehľad o odvolacích konaniach a mimoodvolacích konaniach

RÚVZ	Potvrdené	Zrušené vrátené	Zrušené	Zmenené	Zastavené	Mimoodvolacie konania	Prerušené	Spolu
Banská Bystrica	7	7	3	2	-	-	-	19
Bardejov	3	3	1	-	-	1	-	8
Bratislava	6	5	2	1	-	10	-	24

Čadca	7	7	-	-	-	-	-	14
Dolný Kubín	5	-	-	-	-	-	-	5
Dunajská Streda	-	-	-	-	-	2	-	2
Galanta	5	6	-	-	-	-	-	11
Humenné	6	-	-	1	-	-	-	7
Komárno	1	1	1	-	-	-	-	3
Košice	2	1	-	-	-	1	-	4
Levice	2	2	-	1	-	1	-	6
Liptovský Mikuláš	5	2	-	-	-	2	-	9
Lučenec	-	-	-	-	-	-	-	0
Martin	12	1	5	2	-	3	-	23
Michalovce	1	1	-	-	-	-	-	2
Nitra	2	8	1	-	-	-	-	11
Nové Zámky	1	2	-	1	-	-	-	4
Poprad	1	1	-	-	-	1	-	3
Považská Bystrica	3	-	-	-	-	1	-	4
Prešov	-	-	-	-	-	-	-	0
Prievidza	1	-	-	1	-	-	-	2
Rimavská Sobota	1	6	1	-	-	-	-	8
Rožňava	-	1	-	-	-	-	-	1
Senica	-	-	-	-	-	-	-	0
Spišská Nová Ves	-	-	-	-	-	-	-	0
Stará Ľubovňa	1	-	-	-	-	-	-	1
Svidník	-	1	-	2	-	-	-	3
Topoľčany	-	1	-	1	-	-	-	2
Trebišov	-	-	-	-	-	-	-	0
Trenčín	11	4	-	1	-	-	-	16
Trnava	-	6	5	-	-	-	-	11
Veľký Krtíš	-	-	-	-	-	-	-	0
Vranov nad Topľou	-	-	-	-	-	-	-	0
Zvolen	1	5	1	-	-	-	-	7
Žiar nad Hronom	1	2	-	-	-	-	-	3
Žilina	1	2	2	-	-	-	-	5
Spolu:	86	75	22	13	0	22	0	218

4. Zastupovanie ÚVZ SR pred súdmi v správnom súdnictve

1. V právnej veci žalobcu BJ Int, s.r.o., Bardejov, proti žalovanému Úradu verejného zdravotníctva SR, vedená pred KS v Prešove, č. 1S/15/2022-31 75 (preskúmanie rozhodnutia o uložení pokuty za správny delikt). ÚVZ SR podal k podaniu žalobcu vyjadrenie. KS vo veci do t. č. nerozhodol.
2. V právnej veci žalobcu TESCO STORES SR, a.s., proti žalovanému Úradu verejného zdravotníctva SR, vedenej pred KS v Trenčíne, č. 13S/31/2022 (preskúmanie rozhodnutia o uložení pokuty za správny delikt). KS v Trenčíne rozsudkom sp. zn. 13S/31/2022-135 zo dňa 17. augusta 2022 rozhodnutie ÚVZ SR a rozhodnutie RÚVZ v Trenčíne zrušil a vec vrátil RÚVZ na ďalšie konanie. Voči rozsudku podal ÚVZ SR kasačnú sťažnosť, o ktorej odvolací orgán zatiaľ nerozhodol.

3. **V právnej veci žalobcu TESCO STORES SR, a.s., proti žalovanému Úradu verejného zdravotníctva SR, vedenej pred KS v Trenčíne č. 11S/2/2022** (preskúmanie rozhodnutia o uložení pokuty za správny delikt). KS v Trenčíne rozsudkom sp. zn. 11S/2/2022-120 zo dňa 26. apríla 2022 rozhodnutie ÚVZ SR a rozhodnutie RÚVZ v Považskej Bystrici zrušil a vec vrátil RÚVZ na ďalšie konanie. Voči rozsudku podal ÚVZ SR kasačnú sťažnosť o ktorej odvolací orgán zatiaľ nerozhodol.
4. **V právnej veci žalobcu Sperto, s.r.o., Diaková, proti žalovanému Úradu verejného zdravotníctva SR, vedenej pred KS v Žiline, č. 30S/196/2022** (v preskúmaní zákonnosti porušenia vyhlášky č. 253 Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorou sa nariadili opatrenia pri ohrození verejného zdravia k obmedzeniam prevádzok). ÚVZ SR podal k podaniu žalobcu vyjadrenie. KS vo veci do t. č. nerozhodol.
5. **V právnej veci žalobcu Caffetering.sk s.r.o., Bratislava, proti žalovanému Úradu verejného zdravotníctva SR, vedenej pred KS v Bratislave č. 6S/334/2021-56** (preskúmanie rozhodnutia za správny delikt). KS BA Uznesením zo dňa 16.02.2022 návrh žalobcu na preskúmanie rozhodnutia zamietol bez prípustnej kasačnej sťažnosti.
6. **V právnej veci žalobcu B. H. – H., proti žalovanému Úradu verejného zdravotníctva SR, vedenej pred KS v Trenčíne č. 11S/109/2021-118** (preskúmanie rozhodnutia za správny delikt). KS v Trenčíne rozsudkom sp. zn. 11S/109/2021-118 zo dňa 18. apríla 2023 rozhodnutie ÚVZ SR a rozhodnutie RÚVZ v Trenčíne zrušil a vec vrátil RÚVZ na ďalšie konanie. Voči rozsudku podal ÚVZ SR kasačnú sťažnosť o ktorej odvolací orgán zatiaľ nerozhodol.
7. **V právnej veci žalobcu QEENS PUB, s.r.o., proti žalovanému Úradu verejného zdravotníctva SR, vedenej pred KS v Trenčíne č. 13S/138/2021-110** (preskúmanie rozhodnutia za správny poriadok). KS Trenčíne Rozsudkom zo dňa 22.marca 2022 rozhodnutie ÚVZ SR zrušil a rozhodnutie RÚVZ v Považskej Bystrici vrátil na ďalšie konanie. KS vo veci do t. č. nerozhodol.
8. **V právnej veci žalobcu TESCO STORES SR, a.s., proti žalovanému Úradu verejného zdravotníctva SR, vedenej pred KS v Prešove, č. 1S/1/2022-88** (preskúmanie rozhodnutia o uložení pokuty za správny delikt). KS v Prešove rozsudkom sp. zn. 1S/1/2022 – 173 zo dňa 28 marca 2023 žalobu zamietol.
9. **V právnej veci žalobcu Neo-Real, spol. s.r.o., proti žalovanému Úradu verejného zdravotníctva SR, vedenej pred KS v Bratislave, č. 1S/221/2021-124** (preskúmanie uvedenia administratívnych priestorov do prevádzky). KS v Bratislave Uznesením sp. zn. 1S/221/2021-148 zo dňa 12. mája 2022 konanie zastavil.
10. **V právnej veci žalobcu P. Z., proti žalovanému Úradu verejného zdravotníctva SR, vedenej pred KS v Žiline sp. zn. 30S/192/2021** (preskúmanie rozhodnutia o uložení pokuty za správny delikt). KS v Žiline Rozsudkom rozhodnutie ÚVZ SR zrušil a rozhodnutie RÚVZ v Čadci vrátil na ďalšie konanie.
11. **V právnej veci žalobcu Second Chance for all II. o.z., proti žalovanému Úradu verejného zdravotníctva SR, vedenej pred KS v Košiciach, č. 7S/6/2022-72** (preskúmanie rozhodnutia za správny delikt). KS KE Uznesením zo dňa 16.03.2023 návrh žalobcu zamietol bez prípustnej kasačnej sťažnosti.
12. **V právnej veci žalobcu TESCO STORES SR, a.s., proti žalovanému Úradu verejného zdravotníctva SR, vedenej pred KS v Trenčíne, č. 13S/30/2022** (preskúmanie rozhodnutia o uložení pokuty za správny delikt). KS v Trenčíne rozsudkom sp. zn. 13S/30/2022-116 zo dňa 7. decembra 2022 rozhodnutie ÚVZ SR a rozhodnutie RÚVZ v Trenčíne zrušil a vec vrátil RÚVZ na ďalšie konanie. Voči rozsudku podal ÚVZ SR kasačnú sťažnosť, o ktorej odvolací orgán zatiaľ nerozhodol.
13. **V právnej veci žalobcu BEACH CLUB KOŠICE, proti žalovanému Úradu verejného zdravotníctva SR, vedenej pred KS v Bratislave, č. 6S/261/2020-30**

(preskúmanie zákonnosti opatrenia ÚVZ SR). KS v Bratislave Uznesením sp. zn. 6S/261/2020-61 zo dňa 11. novembra konanie o kasačnej sťažnosti zastavil.

14. **V právnej veci žalobcu E. Z., proti žalovanému Úradu verejného zdravotníctva SR, vedenej pred KS v Prešove, č. 5Sa/19/2022** (preskúmanie rozhodnutia o uložení pokuty za správny delikt). ÚVZ SR podal k podaniu žalobcu vyjadrenie. KS vo veci do t. č. nerozhodol.
15. **V právnej veci žalobcu RM PROFIT, s.r.o., proti žalovanému Úradu verejného zdravotníctva SR, vedenej pred KS v Banskej Bystrici, č. 76S/63/2022** (preskúmanie rozhodnutia o uložení pokuty za správny delikt). ÚVZ SR podal k podaniu žalobcu vyjadrenie. KS vo veci do t. č. nerozhodol.
16. **V právnej veci žalobcu AMJ Restaurant, s.r.o., proti žalovanému Úradu verejného zdravotníctva SR, vedenej pred KS v Žiline, sp. zn. 31S/146/2022** (preskúmanie rozhodnutia o uložení pokuty za správny delikt). Úrad verejného zdravotníctva SR zaslal KS Žilina dňa 16.03.2023 dupliku k vyjadreniu správnej žaloby. KS v Žiline vo veci do t. č. nerozhodol.
17. **V právnej veci žalobcu AMJ Restaurant, s.r.o., proti žalovanému Úradu verejného zdravotníctva SR, vedenej pred KS v Žiline, sp. zn. 31S/148/2022** (preskúmanie rozhodnutia o uložení pokuty za správny delikt). Úrad verejného zdravotníctva SR zaslal KS Žilina dňa 16.03.2023 dupliku k vyjadreniu správnej žaloby. KS v Žiline vo veci do t. č. nerozhodol.
18. **V právnej veci žalobcu AMJ Restaurant, s.r.o., proti žalovanému Úradu verejného zdravotníctva SR, vedenej pred KS v Žiline, sp. zn. 31S/147/2022** (preskúmanie rozhodnutia o uložení pokuty za správny delikt). Úrad verejného zdravotníctva SR zaslal KS Žilina dňa 16.03.2023 dupliku k vyjadreniu správnej žaloby. KS v Žiline vo veci do t. č. nerozhodol.

5. Zmluvná agenda

Odbor legislatívy a práva vypracoval alebo pripomienkoval tieto návrhy **zmlúv**, resp. **dodatkov**:

➤ Zmluvy

1.

predmet zmluvy: Zmluva na opravy a údržbárske služby pre auto

dodávateľ: V.G.CARS, s.r.o.

doba uzavretia: 30.12.2021

2.

predmet zmluvy: Zmluva o prevode správy hnutel'ného majetku

dodávateľ: RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch

doba uzavretia: 03.01.2022

3.

predmet zmluvy: ZMLUVA O PODPORE PREVÁDZKY, ÚDRŽBE

dodávateľ: Asseco Central Europe, a.s.

doba uzavretia: 07.01.2022

4.
predmet zmluvy: Zmluva o poskytovaní služieb
dodávateľ: GenConsulting s. r. o.
doba uzavretia: 07.01.2022
5.
predmet zmluvy: Zmluva o servisnej službe
dodávateľ: CWS-boco Slovensko, s.r.o.
doba uzavretia: 13.12.2021
7.
predmet zmluvy: Zmluva o dodávaní, odbere a využívaní spravodajského servisu
dodávateľ: Tlačová agentúra SR
doba uzavretia: 31.12.2022
8.
predmet zmluvy: Zmluva č. OOFŽP/1/2022
dodávateľ: Salusé, spol. s.r.o.
doba uzavretia: 18.01.2022
9.
predmet zmluvy: Rámcová kúpna zmluva
dodávateľ: LUNYS, s.r.o.
doba uzavretia: 21.12.2021
10.
predmet zmluvy: Kúpna zmluva
dodávateľ: Andrašovič Tibor
doba uzavretia: 22.02.2022
11.
predmet zmluvy: Dohoda o prístupe k Rámcovej dohode
dodávateľ: MICROCOMP – Comutersystem s.r.o.
doba uzavretia: 24.02.2022
12.
predmet zmluvy: Rámcová zmluva o úprave podmienok používania hardvéru, softvéru
dodávateľ: Ministerstvo financií SR
doba uzavretia: 09.03.2022
13.
predmet zmluvy: Zmluva o dielo
dodávateľ: WDS Solutions, s.r.o.
doba uzavretia: 10.03.2022
14.
predmet zmluvy: Zmluva o dielo
dodávateľ: SOFTEC, s.r.o.
doba uzavretia: 25.03.2022
15.
predmet zmluvy: Zmluva o zabezpečení udelenia licencií a súvisiacich služieb
dodávateľ: EEA, s.r.o.
doba uzavretia: 14.04.2022
16.
predmet zmluvy: Zmluva o poskytovaní právnych služieb
dodávateľ: Bukovinský & Chlipala, s.r.o.
doba uzavretia: 13.04.2022

17.

predmet zmluvy: Dohoda o ukončení zmluvy

dodávateľ: Bukovinský & Chlipala, s.r.o.

doba uzavretia: 08.04.2022

18.

predmet zmluvy: Zmluva o prevode hnutel'ného majetku štátu

dodávateľ: RÚVZ Vranov nad Topľou

doba uzavretia: 13.04.2022

19.

predmet zmluvy: Zmluva č. 116/2022/Pd-OH

dodávateľ: Suchý-POH-SERVIS

doba uzavretia: 28.04.2022

20.

predmet zmluvy: Zmluva č. Z/187/22/KN

dodávateľ: SGS Slovakia s.r.o.

doba uzavretia: podľa zmluvy

21.

predmet zmluvy: Zmluva o odvoze a zhodnotení odpadu

dodávateľ: OLO a.s.

doba uzavretia: 30.05.2022

22.

predmet zmluvy: Zmluva o spolupráci

dodávateľ: RÚVZ Komárno

doba uzavretia: 28.06.2022

23.

predmet zmluvy: Zmluva o spolupráci

dodávateľ: RÚVZ Košice

doba uzavretia: 28.06.2022

24.

predmet zmluvy: Zmluva o spolupráci

dodávateľ: Slovenská lekárska spoločnosť

doba uzavretia: 29.06.2022

25.

predmet zmluvy: Dohoda o poskytovaní údajov SLK

dodávateľ: Slovenská lekárska komora

doba uzavretia: 30.06.2022

26.

predmet zmluvy: Zmluva o zabezpečovaní kurzov anglického jazyka

dodávateľ: Blue Elephant, s.r.o.

doba uzavretia: 12.07.2022

27.

predmet zmluvy: Zmluva o poskytovaní služieb

dodávateľ: Benefit Systems Slovakia S.r.o.

doba uzavretia: 27.09.2022

dátum platnosti: neurčito

odbor: Odborová organizácia

28.

predmet zmluvy: Zmluva o poskytovaní právnych služieb

dodávateľ: Bukovinský Chlipala s.r.o.

doba uzavretia: 26.09.2022

29.

predmet zmluvy: Zmluva o technickej podpore.....

dodávateľ: SOFTEC spol. s.r.o.

doba uzavretia: 30.09.2022

30.

predmet zmluvy: Zmluva Európskou úniou /zastúpenou pre tento účel Európskou komisiou

dodávateľ: Európska Únia zastúpená pre tento účel Európskou komisiou

doba uzavretia: 21.12.2021

31.

predmet zmluvy: Kúpna zmluva č. 402/2022

dodávateľ: ECOTEST spol. s.r.o.

doba uzavretia: 23.11.2022

32.

predmet zmluvy: Kúpna zmluva

dodávateľ: TRIGON PLUS s.r.o.

doba uzavretia: 22.11.2022

33.

predmet zmluvy: Kúpna zmluva

dodávateľ: TRIGON PLUS s.r.o.

doba uzavretia: 22.11.2022

34.

predmet zmluvy: Kúpna zmluva č. 2022-3220

dodávateľ: AMEDIS s.r.o.

doba uzavretia: 24.11.2022

35.

predmet zmluvy: Zmluva o poskytovaní verejne dostupných služieb č. GEN221026105601

dodávateľ: Slovanet, a.s.

doba uzavretia: 30.11.2022

36.

predmet zmluvy: Kúpna zmluva č. NAB-22-01459

dodávateľ: O.K.SERVIS BioPro, s.r.o.

doba uzavretia: 12.12.2022

37.

predmet zmluvy: Kolektívna zmluva na rok 2023

dodávateľ: Základná odborová organizácia pri ÚVZ SR

doba uzavretia: 13.12.2022

38.

predmet zmluvy: Kúpna zmluva

dodávateľ: Ústav radiačnej ochrany s.r.o.

doba uzavretia: 13.12.2022

39.

predmet zmluvy: Kúpna zmluva

dodávateľ: CHROMSPEC-SLOVAKIA, s.r.o.

doba uzavretia: 14.12.2022

40.

predmet zmluvy: Zmluva s WHO- zmluva o priamej finančnej spolupráci medzi KSZO

dodávateľ: WHO-Kancelária Svetovej zdravotníckej organizácie v SR

doba uzavretia: 14.12.2022

41.
predmet zmluvy: Zmluva s na poskytovanie služieb
dodávateľ: A.V.I.S. s.r.o.
doba uzavretia: 14.12.2022

42.
predmet zmluvy: Mandátna zmluva
dodávateľ: PROCESS MANAGMENT, s.r.o.
doba uzavretia: 14.12.2022

43.
predmet zmluvy: Zmluva o dielo
dodávateľ: ROSTE, s.r.o.
doba uzavretia: 19.12.2022

44.
predmet zmluvy: Zmluva o poskytovaní služieb
dodávateľ: ENMON APP s.r.o.
doba uzavretia: 23.12.2022

➤ **Dodatky**

1.
predmet zmluvy: Dodatok č. 2
dodávateľ: Ministerstvo dopravy a výstavby SR, MI a RaI SR
doba uzavretia: 11.01.2022

2.
predmet zmluvy: Dodatok č. 1 ku Kúpnej zmluve
dodávateľ: MIK, s.r.o.
doba uzavretia: 25.03.2022

3.
predmet zmluvy: Dodatok č. 1 ku zmluve o dielo
dodávateľ: SOFTEC, s.r.o.
doba uzavretia: 05.05.2022

4.
predmet dodatku: Dodatok č. 1
dodávateľ: MABONEX SLOVAKIA s.r.o.
doba uzavretia: 10.06.2022

5.
predmet dodatku: Dodatok č. 1 ku kolektívnej zmluve na rok 2022
dodávateľ: UVZ SR
doba uzavretia: 27.06.2022

6.
predmet dodatku: Dodatok č. 4 k zmluve o dielo na dodávku soft2
dodávateľ: Asseco Central Europe
doba uzavretia: 27.06.2022

7.
predmet zmluvy: Dodatok č. 1 k zmluve o podpore a údržbe IS
dodávateľ: Asseco Central Europe, a.s.
doba uzavretia: 30.06.2022

9.

predmet zmluvy: Dodatok č. 3 k Zmluve o NFP
dodávateľ: Ministerstvo dopravy a výstavby SR
doba uzavretia: 16.08.2022

10.

predmet zmluvy: Dodatok č. 2 k zmluve
dodávateľ: Asseco Central Europe, a.s.
doba uzavretia: 06.10.2022

11.

predmet zmluvy: Dodatok k zmluve o financovaní výdavkov na HM
dodávateľ: MZ SR – ÚVZ SR
doba uzavretia: 24.11.2022

12.

predmet zmluvy: Dodatok č. 1 OOFŽP/1/2022
dodávateľ: Salusé, spol. s.r.o.
doba uzavretia: 05.12.2022

13.

predmet zmluvy: Dodatok č. 1
dodávateľ: Blue Elephant, s.r.o.
doba uzavretia: 20.12.2022

14.

predmet zmluvy: Prílohy č. 4
dodávateľ: Slovenská pošta, a.s..
doba uzavretia: 11.01.2022

6.

Právne poradenstvo

V rámci tejto činnosti poskytoval odbor legislatívy a práva stanoviska a konzultácie k právnym predpisom na úseku verejného zdravotníctva. Súčasťou právneho poradenstva bola aj pravidelná aktualizácia web stránky Úradu verejného zdravotníctva SR oblasť legislatíva.

PRÍLOHA Č. 2 PREDNÁŠKOVÁ A PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ

Evidencia publikačnej činnosti ÚVZ SR od roku 2022

Kategoríe publikačnej činnosti		
Celkový počet záznamov		69
Kód	Názov kategórie	
V1	Vedecký výstup publikačnej činnosti ako celok	1
V2	Vedecký výstup publikačnej činnosti ako časť celku editovanej knihy alebo zborníka	27
V3	Vedecký výstup publikačnej činnosti z časopisu	16
O1	Odborný výstup publikačnej činnosti ako celok	2
O2	Odborný výstup publikačnej činnosti ako časť knižnej publikácie alebo zborníka	17
O3	Odborný výstup publikačnej činnosti z časopisu	5
I1	Iný výstup publikačnej činnosti ako celok	1

Prehľad publikačnej činnosti za rok 2022

Kód	Názov kategórie
V1	Environmentálne zdravie [elektronický dokument] [zborník - vedecký]: Životný štýl a zdravie: 41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu: zborník príspevkov z vedeckej konferencie / Ochaba, Róbert [Zostavovateľ, editor, 100%]; Mikas, Ján [Recenzent]; Ozorovský, Vojtech [Recenzent]. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko) : Úrad verejného zdravotníctva SR, 2022. – 166 s. [online]. – ISBN 978-80-7159-246-4. [41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu: 25.08.2022-26.08.2022, Prešov, Slovensko].
V2	Aké zmeny čakajú dodávateľov pitnej vody po transpozícii novej európskej smernice pre pitnú vodu. / Valovičová, Z. [Autor, 50%]; Paganová, K. [Autor, 50%]. In: <i>Nové trendy v úprave vody a v systémoch zásobovania pitnou vodou</i> : zborník prednášok [textový dokument] / [bez zostavovateľa]. - Bratislava (Slovensko): Slovenská asociácia vodárskych expertov, 2022. - ISBN 978-80-570-3877-1, s. 3-10. [Nové trendy v úprave vody a v systémoch zásobovania pitnou vodou: 06.04.2022-07.04.2022, Horný Smokovec, Slovensko]. - [recenzované]
V2	Aktuálne pohybové návyky u adolescentov v rámci Slovenskej republiky. / Kačmáriková, Margaréta [Autor, 33,334%]; Plšková, Adriána [Autor, 33,333%]; Ochaba, Róbert [Autor, 33,333%]. In: <i>Dni praktickej obezitológie a metabolického syndrómu 2021</i> : Bardejovské kúpele, SR, 11.-12.06.2021: [Zborník vedeckých prác]. / Belovičová, Mária [Zostavovateľ, 0%]; Makara, Peter [Zostavovateľ, 0%]; Popovičová, Mária [Zostavovateľ, 0%]; Babečka, Jozef [Recenzent, 0%]; Kajaba,

	Igo [Recenzent 0%]; Kačmáriková, Margaréta [Recenzent 0%]; Kimáková, T. [Recenzent 0%]; Vansáč, Peter [Recenzent 0%] - Warszawa: Collegium Humanum Warsaw Management University, 2022. - ISBN 978-83-958245-5-5, s. 153-164.
V2	Biologické riziká úpravy vody z vodárenských nádrží. / Nagyová, V. [Autor, 50%]; Chomová, L. [Autor, 50%]. In: <i>Nové trendy v úprave vody a v systémoch zásobovania pitnou vodou: zborník prednášok</i> [textový dokument] / [bez zostavovateľa]. - Bratislava (Slovensko): Slovenská asociácia vodárenských expertov, 2022. - ISBN 978-80-570-3877-1, s. 55-60. [Nové trendy v úprave vody a v systémoch zásobovania pitnou vodou: 06.04.2022-07.04.2022, Horný Smokovec, Slovensko]. - [recenzované]
V2	COVID-19 pregnancy & maternal outcome. / Koleková, Adriána [Autor, 50%]; Kováč, Ladislav [Autor, 15%]; Borovský, Miroslav [Autor, 5%]; Marčišová, Cecílija [Autor, 5%]; Námešná, Jana [Autor, 5%]; Izáková, Ľubomíra [Autor, 5%]; Mikas, Ján [Autor, 5%]; Krištúfková, Zuzana [Autor, 5%]; Krištúfková, Alexandra [Autor, 5%]. In: <i>8. Spoločný kongres SGPS SLS a ČGPS ČLS JEP: zborník abstraktov</i> / [bez zostavovateľa] [recenzované]. – 1. vyd. – Spišská Nová Ves: Agentúra KAMI, 2022. – ISBN 978-80-973380-1-5, s. 91-92. [26.05.2022-29.05.2022, Bratislava, Slovensko]
V2	Harm reduction v kontrole tabaku. / Ochaba, Róbert [Autor, 100%]. In: <i>Environmentálne zdravie : Životný štýl a zdravie: 41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu: zborník príspevkov z vedeckej konferencie</i> [elektronický dokument] / Ochaba, Róbert [Zostavovateľ, editor]; Mikas, Ján [Recenzent]; Ozorovský, Vojtech [Recenzent]. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko): Úrad verejného zdravotníctva SR, 2022. – ISBN 978-80-7159-246-4, s. 93-98. [41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu: 25.08.2022-26.08.2022, Prešov, Slovensko].
V2	M-POHL HLS19: Európsky prieskum zdravotnej gramotnosti. / Klocháňová Zuzana [Autor, 100%]. In: <i>Environmentálne zdravie : Životný štýl a zdravie: 41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu: zborník príspevkov z vedeckej konferencie</i> [elektronický dokument] / Ochaba, Róbert [Zostavovateľ, editor]; Mikas, Ján [Recenzent]; Ozorovský, Vojtech [Recenzent]. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko): Úrad verejného zdravotníctva SR, 2022. – ISBN 978-80-7159-246-4, s. 110-115. [41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu: 25.08.2022-26.08.2022, Prešov, Slovensko]
V2	Neviditeľná voda s viditeľným vplyvom (aktivity orgánov verejného zdravotníctva). / Jatzová, K. [Autor, 50%]; Babjak, D. [Autor, 50%]. In: <i>Nové trendy v úprave vody a v systémoch zásobovania pitnou vodou: 06.04.2022-07.04.2022, Horný Smokovec, Slovensko].</i> - [poster]
V2	Nové požiadavky na zdravotnú bezpečnosť pitnej vody. / Valovičová, Zuzana [Autor, 100%]. In: <i>Environmentálne zdravie : Životný štýl a zdravie: 41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu: zborník príspevkov z vedeckej konferencie</i> [elektronický dokument] / Ochaba, Róbert [Zostavovateľ, editor]; Mikas, Ján [Recenzent]; Ozorovský, Vojtech [Recenzent]. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko): Úrad verejného zdravotníctva SR, 2022. – ISBN 978-80-7159-246-4, s. 21-25. [41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu, 25.08.2022-26.08.2022, Prešov, Slovensko]

V2	<p>Pandémia COVID-19 a populácia tehotných žien na Slovensku. / Krištúfková, Alexandra [Autor, 60 %]; Kováč, Ladislav [Autor, 5%]; Koleková, Adriána [Autor, 5%]; Marčišová, Cecília [Autor, 5%]; Izáková, Ľubomíra [Autor, 5%]; Mikas, Ján [Autor, 5%]; Námešná, Jana [Autor, 5%]; Krištúfková, Zuzana [Autor, 5%]; Borovský, Miroslav [Autor, 5%].</p> <p>In: 8. Spoločný kongres SGPS SLS a ČGPS ČLS JEP: zborník abstraktov / [bez zostavovateľa] [recenzované]. – 1. vyd. – Spišská Nová Ves: Agentúra KAMI, 2022. – ISBN 978-80-973380-1-5, s. 65-66. [26.05.2022-29.05.2022, Bratislava, Slovensko]</p>
V2	<p>Pitná voda na Slovensku po prijatí novej európskej smernice [abstrakt]. / Valovicova, Z. [Autor, 100%].</p> <p>In: 20. Slovenská hydrogeologická konferencia : Podzemná voda - Nové výzvy v manažmente a ochrane vôd v meniacich sa podmienkach v 21. storočí: zborník z konferencie / Patschová, Anna [Zostavovateľ, editor] ; Chudoba, Vladimír [Zostavovateľ, editor] ; Kušnier Palugová, Adriána [Zostavovateľ, editor] ; Flačková, Renáta [Zostavovateľ, editor]. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko): Slovenská asociácia hydrogeológov, 2022. – ISBN 978-80-972651-5-1, s. 7-8. [Slovenská hydrogeologická konferencia, 20: 23.05.2022-26.05.2022, Tatranská Javorina, Slovensko]</p>
V2	<p>Pohybová aktivita u obyvateľov Slovenskej republiky v rámci prieskumu Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľov Slovenskej republiky. / Miličková, Lucia [Autor, 100%].</p> <p>In: Environmentálne zdravie : Životný štýl a zdravie: 41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu: zborník príspevkov z vedeckej konferencie [elektronický dokument] / Ochaba, Róbert [Zostavovateľ, editor]; Mikas, Ján [Recenzent]; Ozorovský, Vojtech [Recenzent]. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko): Úrad verejného zdravotníctva SR, 2022. – ISBN 978-80-7159-246-4, s. 105-109. [41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu, 25.08.2022-26.08.2022, Prešov, Slovensko]</p>
V2	<p>Porovnanie postojov k alkoholu v Slovenskej republike. / Chromíková, Lucia [Autor, 33.334%]; Ochaba, Róbert [Autor, 33.333%]; Wsólková, Ladislava [Autor, 33.333%]</p> <p>In: Ružomerské zdravotnícke dni 2022: 16. ročník: Zborník z medzinárodnej konferencie / Babečka, Jozef [zost.]; Bereta, Martin [zost.]; Aštaryová, Ivana [rec.]; Magerčiaková, Mariana [rec.]; Šichman, Marek [rec.]; Snopek, Petr [rec.]; Zastko, Lucian [rec.]. - 1. vyd. - Ružomberok: Katolícka univerzita v Ružomberku, VERBUM - vydavateľstvo KU, 2022. - ISBN 978-80-561-0994-6, s. 291-298. [16. Ružomerské zdravotnícke dni 2022, 10.11.2022-11.11.2022, Ružomberok, Slovensko]</p>
V2	<p>Porovnanie výsledkov prierezových štúdií - skúsenosti a postoje respondentov ku konzumácii a regulácii alkoholu. / Chromíková, Lucia [Autor, 50%]. - Wsólková, Ladislava [Autor, 50%].</p> <p>In: Environmentálne zdravie : Životný štýl a zdravie: 41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu: zborník príspevkov z vedeckej konferencie [elektronický dokument] / Ochaba, Róbert [Zostavovateľ, editor]; Mikas, Ján [Recenzent]; Ozorovský, Vojtech [Recenzent]. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko): Úrad verejného zdravotníctva SR, 2022. – ISBN 978-80-7159-246-4, s. 99-104. [41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu, 25.08.2022-26.08.2022, Prešov, Slovensko]</p>

V2	<p>Prehľad počtu vykonaných vyšetrení v jednotlivých rádiodiagnostických modalitách na Slovensku v rokoch 2019-2021. / Zubáková, Anita [Autor, 100%].</p> <p>In: <i>Environmentálne zdravie : Životný štýl a zdravie: 41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu: zborník príspevkov z vedeckej konferencie</i> [elektronický dokument] / Ochaba, Róbert [Zostavovateľ, editor]; Mikas, Ján [Recenzent]; Ozorovský, Vojtech [Recenzent]. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko): Úrad verejného zdravotníctva SR, 2022. – ISBN 978-80-7159-246-4, s. 53-61.</p> <p>[41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu, 25.08.2022-26.08.2022, Prešov, Slovensko]</p>
V2	<p>Prehľad využívaných zdrojov ionizujúceho žiarenia na území Slovenska v roku 2021. / Galbavý, Andrej [Autor, 100%].</p> <p>In: <i>Environmentálne zdravie : Životný štýl a zdravie: 41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu: zborník príspevkov z vedeckej konferencie</i> [elektronický dokument] / Ochaba, Róbert [Zostavovateľ, editor]; Mikas, Ján [Recenzent]; Ozorovský, Vojtech [Recenzent]. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko): Úrad verejného zdravotníctva SR, 2022. – ISBN 978-80-7159-246-4, s. 49-52.</p> <p>[41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu, 25.08.2022-26.08.2022, Prešov, Slovensko]</p>
V2	<p>Profesionálne ožiarenie pracovníkov zdrojmi žiarenia v Slovenskej republike v novom miléniu. / Zubáková, Anita [Autor, 100%].</p> <p>In: <i>Environmentálne zdravie : Životný štýl a zdravie: 41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu: zborník príspevkov z vedeckej konferencie</i> [elektronický dokument] / Ochaba, Róbert [Zostavovateľ, editor]; Mikas, Ján [Recenzent]; Ozorovský, Vojtech [Recenzent]. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko): Úrad verejného zdravotníctva SR, 2022. – ISBN 978-80-7159-246-4, s. 62-68.</p> <p>[41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu, 25.08.2022-26.08.2022, Prešov, Slovensko]</p>
V2	<p>Smernica EÚ o vode určenej na ľudskú spotrebu - súhrnná informácia o nových požiadavkových smernice a jej dopadov. /</p> <p>Valovičová, Z. [Autor, 16,667%]; Paganová, K. [Autor, 16,666%]; Vajíčeková, A. [Autor, 16,666%]; Munka, K. [Autor, 16,666%]; Slovinská, M. [Autor, 16,666%]; Kunštek, M. [Autor, 16,666%].</p> <p>In: <i>53. konferencia vodohospodárov v priemysle : zborník prednášok</i> / Hétharši, Július [Zostavovateľ, editor]; Dubová, Vanda [Zostavovateľ, editor]; Wittmanová, Réka [Zostavovateľ, editor]; Hrudka, Jaroslav [Zostavovateľ, editor]; Dubová, Vanda [Recenzent]; Wittmanová, Réka [Recenzent]. – Bratislava (Slovensko): HEKAS, 2022. – ISBN 978-80-971819-7-0, s. 55-64.</p>
V2	<p>Stravovacie návyky obyvateľov Slovenskej republiky za roky 2013-2016-2019. / Danihelová, Veronika [Autor, 50%]; Orlická, Beáta [Autor, 50%].</p> <p>In: <i>Environmentálne zdravie : Životný štýl a zdravie: 41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu: zborník príspevkov z vedeckej konferencie</i> [elektronický dokument] / Ochaba, Róbert [Zostavovateľ, editor]; Mikas, Ján [Recenzent]; Ozorovský, Vojtech [Recenzent]. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko): Úrad verejného zdravotníctva SR, 2022. – ISBN 978-80-7159-246-4, s. 121-124.</p> <p>[41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu, 25.08.2022-26.08.2022, Prešov, Slovensko]</p>
V2	<p>Výskyt améb v zdravotníckych a rekreačných zariadeniach a ich monitoring. / Chomová, L. [Autor, 25%]; Némová, H. [Autor, 25%]; Pavleová, E. [Autor, 25%]; Nagyová, V. [Autor, 25%].</p>

	In: <i>Vodárenská biologie 2022</i> : sborník konference. - Chrudim (Česko): Vodní zdroje Ekomonitor, 2022. - ISBN 978-80-88238-24-9, s. 132-135.
V2	Výsledky prieskumu- Školský program. / Orlická, Beáta [Autor, 50%]; Daniheľová, Veronika [Autor, 50%]. In: <i>Environmentálne zdravie : Životný štýl a zdravie: 41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu: zborník príspevkov z vedeckej konferencie</i> [elektronický dokument] / Ochaba, Róbert [Zostavovateľ, editor]; Mikas, Ján [Recenzent]; Ozorovský, Vojtech [Recenzent]. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko): Úrad verejného zdravotníctva SR, 2022. – ISBN 978-80-7159-246-4, s. 116-120. [41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu, 25.08.2022-26.08.2022, Prešov, Slovensko]
V2	Zdravotná gramotnosť na Slovensku. / Ochaba, Róbert [Autor, 40%]; Kačmariková, Margaréta [Autor, 30%]; Orlická, Beáta [Autor, 30%]. In: <i>Dni praktickej obezitológie a metabolického syndrómu 2022</i> : "Cievy a metabolický syndróm": zborník abstraktov / [bez zostavovateľa]; Belovičová, Mária [Recenzent]; Makara, Peter [Recenzent]; Popovičová, Mária [Recenzent]. - 1. vyd. - Bratislava: Slovenská spoločnosť všeobecného praktického lekárstva; Slovenská spoločnosť praktickej obezitológie, 2022. - ISBN 978-80-974283-1-0, s. 54. [8. Dni praktickej obezitológie a metabolického syndrómu, 24.06.2022-25.06.2022, Jasná]
V2	Zdravotná gramotnosť, obezita a životný štýl. / Ochaba, Róbert [Autor, 33.334%]; Orlická, Beáta [Autor, 33.333%]; Kačmariková, Margaréta [Autor, 33.333%] In: <i>Obezita a metabolický syndróm</i> [tlačená forma]: zborník vedeckých prác 2022 / Popovičová, Mária [zost.]; Belovičová, Mária [zost.]; Vansač, Peter [zost.]; Gašpar, Ľudovít [rec.]; Kačmariková, Margaréta [rec.]; Barkasi, Daniela [rec.]; Babečka, Jozef [rec.]. – 1. vyd. – Warszawa (Poľsko): Collegium Humanum - Szkoła Główna Menedżerska, 2022. - ISBN 978-83-964214-3-2, s. 360-368.
V2	Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľov SR vo vzťahu fajčenia k obezite a diabetes mellitus. / Ochaba, Róbert [Autor, 33,334%]; Konkoľ, Nicole [Autor, 33,333%]; Wsólová, Ladislava [Autor, 33,333%]. In: <i>Obezita a metabolický syndróm</i> : zborník vedeckých prác 2022 / Popovičová, Mária [zost.]; Belovičová, Mária [zost.]; Vansač, Peter [zost.]; Gašpar, Ľudovít [rec.]; Kačmariková, Margaréta [rec.]; Barkasi, Daniela [rec.]; Babečka, Jozef [rec.]. - 1. vyd. - Warszawa (Poľsko): Collegium Humanum - Szkoła Główna Menedżerska, 2022. - ISBN 978-83-964214-3-2, s. 369-376.
V2	Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľov SR vo vzťahu k pohybovej aktivite. / Ochaba, Róbert [Autor, 33,334%]; Kačmariková, Margaréta [Autor, 33,333%]; Orlická, Barbara [Autor, 33,333%]. In: <i>Dni praktickej obezitológie a metabolického syndrómu: Bardejovské kúpele, SR, 11.-12.06.2021: [Zborník vedeckých prác]</i> / Belovičová, Mária [zost.]; Makara, Peter [zost.]; Popovičová, Mária [zost.]; Babečka, Jozef [rec.]; Kajaba, Igo [rec.]; Kačmariková, Margaréta [rec.]; Kimáková, T. [rec.]; Vansač, Peter [rec.]. - Warszawa: Collegium Humanum Warsaw Management University, 2022. - ISBN 978-83-958245-5-5, s. 311-318.
V2	Zmapovanie prítomnosti baktérií rodu Legionella v zariadeniach sociálnych služieb - porovnanie výsledkov dvoch kôl odberov. / Eštoková, Milada [Autor, 50%]; Paganová, Klára [Autor, 50%].

	<p>In: <i>Environmentálne zdravie : Životný štýl a zdravie: 41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu: zborník príspevkov z vedeckej konferencie</i> [elektronický dokument] / Ochaba, Róbert [Zostavovateľ, editor]; Mikas, Ján [Recenzent]; Ozorovský, Vojtech [Recenzent]. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko): Úrad verejného zdravotníctva SR, 2022. – ISBN 978-80-7159-246-4, s. 13-17. [41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu, 25.08.2022-26.08.2022, Prešov, Slovensko]</p>
V2	<p>Zmapovanie prítomnosti baktérií rodu Legionella v zariadeniach sociálnych služieb. / Paganová, K. [Autor, 50%]; Eštoková, M. [Autor, 50%]. In: <i>Nové trendy v úprave vody a v systémoch zásobovania pitnou vodou:</i> 06.04.2022-07.04.2022, Horný Smokovec, Slovensko]. - [poster]</p>
V2	<p>Zmeny v stravovacích návykoch u dospeljej populácie. / Ochaba, Róbert [Autor, 25%]; Kačmáriková, Margaréta [Autor, 25%]; Danihelová, Veronika [Autor, 25%]; Orlická, Barbara [Autor, 25%]. In: <i>Dni praktickej obezitológie a metabolického syndrómu:</i> Bardejovské kúpele, SR, 11.-12.06.2021: [Zborník vedeckých prác]. / Belovičová, Mária [zost.]; Makara, Peter [zost.]; Popovičová, Mária [zost.]; Babečka, Jozef [rec.]; Kajaba, Igo [rec.]; Kačmáriková, Margaréta [rec.]; Kimáková, T. [rec.]; Vansáč, Peter [rec.] - Warszawa: Collegium Humanum Warsaw Management University, 2022. - ISBN 978-83-958245-5-5, s. 319-329.</p>
V3	<p>Analýza SARS-CoV-2 infekcie v populácii tehotných na Slovensku: projekt COVID-19 Pregnancy & Maternal Outcome. / Koleková, Adriána [Autor, 11,12%]; Kováč Ladislav [Autor, 11,11%]; Borovský, Miroslav [Autor, 11,11%]; Marčišová, Cecília [Autor, 11,11%]; Izáková, Ľubomíra [Autor, 11,11%]; Mikas, Ján [Autor, 11,11%]; Námešná, Jana [Autor, 11,11%]; Krištúfková, Zuzana [Autor, 11,11%]; Krištúfková, Alexandra [Autor, 11,11%]. In: <i>Gynekológia pre prax.</i> - Bratislava: A-medi management. - ISSN 1336-3425. - Roč. 20, č. 2 (2022), s. 122-126.</p>
V3	<p>Dva roky s COVID-om na RÚVZ Banská Bystrica. / Feiková, Soňa [Autor, 8,334%]; Maďarová, Lucia [Autor, 8,333%]; Mancoš, Michaela [Autor, 8,333%]; Strhársky, Jozef [Autor, 8,333%]; Pristyáková, Alžbeta [Autor, 8,333%]; Tomajková, Terézia [Autor, 8,333%]; Kaliňáková, Anna [Autor, 8,333%]; Szemes, Tomáš [Autor, 8,333%]; Bohmer, Miroslav [Autor, 8,333%]; Budiš, Jaroslav [Autor, 8,333%]; Rusňáková, Diana [Autor, 8,333%]; Mišenko, Pavol [Autor, 8,333%]. In: <i>Správy klinickej mikrobiológie: Program a zborník súhrnov.</i> - Bratislava: Slovenská lekárska spoločnosť. - ISSN 1338-645X, - Roč. 22, č. SA (2022), s. 15. [9. kongres Slovenskej spoločnosti klinickej mikrobiológie Slovenskej lekárskej spoločnosti, 03.11.-05.11.2022, Nový Smokovec, Hotel ATRIUM]</p>
V3	<p>Does tobacco use among adolescents come out of style in Czechia and Slovakia? Findings from the global youth tobacco survey between 2002 and 2016. / Bašková, Martina [Autor, 20%]; Sovinová, Hana [Autor, 20%]; Csémy, Ladislav [Autor, 20%]; Baška, Tibor [Autor, 20%]; Ochaba, Róbert [Autor, 20%]. In: <i>Central European Journal of Public Health.</i> - [IF 1.154]. - Praha (Česko): Státní zdravotní ústav. - ISSN 1210-7778. - ISSN 1803-1048 - Roč. 30, č. 2 (2022), s. 79-85. - CC/SCOPUS/WoS</p>
V3	<p>Exposure to Phthalates in European Children, Adolescents and Adults since 2005: A Harmonized Approach Based on Existing HBM Data in the HBM4EU Initiative. / Vogel, Nina [Autor, 2.083%]; Lange, Rosa [Autor, 2.083%]; Schmidt, Phillipp [Autor, 2.083%]; Rodriguez Martin, Laura [Autor, 2.083%]; Remy, Sylvie [Autor, 2.083%]; Jajcaj, Michal [Autor, 2.083%]; Eštoková, Milada [Autor,</p>

	<p>2.083%]. – [48 aut.]. - [recenzované]. – DOI 10.3390/toxics11030241. – WOS, SCO, CCC</p> <p>In: <i>Toxics</i> [elektronický dokument] . – Bazilej (Švajčiarsko): Multidisciplinary Digital Publishing Institute. – ISSN (online) 2305-6304. – Roč. 11, č. 3 (2023), Article number 241, s. [1-23] [online]</p>
V3	<p>Fekálna inkontinencia u seniorov. / Bartošovič, Ivan [Autor, 25%]; Ivánková Bartošovičová, Ivana [Autor, 25%]; Zrubáková, Katarína [Autor, 25%]; Ochaba, Róbert [Autor, 25%].</p> <p>In: <i>Lekársky obzor</i>. - Herba: Bratislava. - ISSN 0457-4214. - Roč. 71, č. 10 (2022), s. 409-415. - SCOPUS</p>
V3	<p>From science to policy: How European HBM indicators help to answer policy questions related to phthalates and DINCH exposure / Gerofke, Antje [Autor, 1.748%]; David, Madlen [Autor, 1.694%]; Schmidt, Phillipp [Autor, 1.694%]; Vicente, Joana Lobo [Autor, 1.694%]; Buekers, Jurgen [Autor, 1.694%]; Ešťóková, Milada [Autor, 1.694%]. - [aut. 59]. - [recenzované]. – DOI 10.1016/j.ijheh.2022.114073. – WOS; SCO</p> <p>In: <i>International Journal of Hygiene and Environmental Health</i> [textový dokument] [elektronický dokument]: official journal of the German Society for Hygiene and Environmental Medicine. – Jena (Nemecko) : Elsevier. Urban & Fischer. – ISSN 1438-4639. – ISSN (online) 1618-131X. – Roč. 247 (2023), s. 1-14 [tlačaná forma] [online]</p>
V3	<p>History of the Wastewater Assessment of Polio and Non-Polio Enteroviruses in the Slovak Republic in 1963-2019 [elektronický dokument]. / Kissová, Renáta [Autor, 14.29%]; Pastuchová, Katarína [Autor, 14.285%]; Lengyelová, Viera [Autor, 14.285%]; Svitok, Marek [Autor, 14.285%]; Mikas, Ján [Autor, 14.285%]; Klement, Cyril [Autor, 14.285%]; Bopegamage, Shubhada [Autor, 14.285%].</p> <p>In: <i>Viruses</i> [IF 5.818]. - Basel, Switzerland: Multidisciplinary Digital Publishing Institute. - ISSN 1999-4915. - Vol. 14, issue 8 (2022), p. 1-10, art. no. 1599. - DOI: 10.3390/v14081599. - SCOPUS/WoS</p>
V3	<p>Násilie proti seniorom. / Bartošovič, Ivan [Autor, 25%]; Zrubáková, Katarína [Autor, 25%]; Ochaba, Róbert [Autor, 25%]; Mikus, Peter [Autor, 25%].</p> <p>In: <i>Lekársky obzor</i>. - Herba: Bratislava. - ISSN 0457-4214 - Roč. 71, č. 2 (2022), s. 81-87. - SCOPUS</p>
V3	<p>Pohybová aktivita u žiakov vybraných základných škôl v rámci Národného akčného plánu pre podporu pohybovej aktivity na roky 2017 - 2020. / Ochaba, Róbert [Autor, 50%]; Miličková, Lucia [Autor, 50%]. - [recenzované].</p> <p>In: <i>Zdravotnícke štúdie</i>: vedecko-odborný časopis Fakulty zdravotníctva Katolíckej univerzity v Ružomberku. – Ružomberok: Katolícka univerzita v Ružomberku, Fakulta zdravotníctva. - ISSN 1337-723X. - Roč. 14, č. 1 (2022), s. 17-21. - DOI 10.54937/zs.2022.14.1.17-21.</p>
V3	<p>Projekt COVID-19 Pregnancy & Maternal Outcome. / Krištúfková, Alexandra [Autor, 11,12%]; Kováč, L. [Autor, 11,11%]; Koleková, Adriána [Autor, 11,11%]; Marčišová, Cecília [Autor, 11,11%]; Izáková, Ľubomíra [Autor, 11,11%]; Mikas, Ján [Autor, 11,11%]; Námešná, Jana [Autor, 11,11%]; Krištúfková, Zuzana [Autor, 11,11%].</p> <p>In: <i>Slovenská gynekológia a pôrodnictvo</i>. - Bratislava: A-medi management. - ISSN 1335-0862. - Roč. 29, č. 3 (2022), s. 147-150.</p>
V3	<p>Recreational pools filled with mineralized thermal water are potential reservoirs of pathogenic <i>Vibrio</i> spp. / Sojka, M. [Autor, 25%]; Umrian, M. [Autor, 25%]; Kaniková, M. [Autor, 25%]; Petrovičová, K. [Autor, 25%].</p>

	<p>In: <i>Epidemiologie Mikrobiologie Immunologie</i>. - [IF 0.500]. - Praha (Česko): Česká lékařská společnost J. E. Purkyně. - ISSN 1210-7913. - Vol. 71, issue 3 (2022), p. 161-164. - WOS/SCOPUS</p>
V3	<p>Risk reduction of severe outcomes in vaccinated COVID-19 cases: an analysis of surveillance data from Estonia, Ireland, Luxembourg and Slovakia, January to November 2021 / Marrone, Gaetano [Autor, 6,25%]; Nicolay, Nathalie [Autor, 6,25%]; Bundle, Nick [Autor, 6,25%]; Karki, Tommi [Autor, 6,25%]; Spiteri, Gianfranco [Autor, 6,25%]; Suija, Heleene [Autor, 6,25%]; Karblane, Kerstin- Gertrud [Autor, 6,25%]; Mossong, Joel [Autor, 6,25%]; Vergison, Anne [Autor, 6,25%]; Avdičová, Mária [Autor, 6,25%]; Mečochová, Adriana [Autor, 6,25%]; Cullen, Gillian [Autor, 6,25%]; O'Lorcain, Piaras [Autor, 6,25%]; Celentano, Lucia Pastore [Autor, 6,25%]; Derrough, Tarik [Autor, 6,25%]; Beaute, Julien [Autor, 6,25%].</p> <p>In: <i>Eurosurveillance</i>. - [IF 21,286]. - Stockholm (Sweden): ECDC. - ISSN 1025-496X, ISSN e 1560-7917. - Vol. 27, issue 7 (2022), art. no. 2200060. - DOI: 0.2807/1560-7917.ES.2022.27.7.2200060. - WOS/SCOPUS</p>
V3	<p>Surveillance Program of Clinical Samples for Polio and Non-Polio Enteroviruses in the Slovak Republic during the 1958-2020 Period. / Kissová, Renáta [Autor, 14.29%]; Pastuchová, Katarína [Autor, 14.285%]; Lengyelová, Viera [Autor, 14.285%]; Svitok, Marek [Autor, 14.285%]; Mikas, Ján [Autor, 14.285%]; Bopegamage, Shubhada [Autor, 14.285%]; Klement, Cyril [Autor, 14.285%].</p> <p>In: <i>Viruses</i> [IF 5.818]. - Basel, Switzerland: Multidisciplinary Digital Publishing Institute. - ISSN 1999-4915. - Vol. 14, issue 9 (2022), p. 1-11, art. no. 1957. - DOI: 10.3390/v14091957. - SCOPUS/WoS</p>
V3	<p>Systematic genome surveillance of SARS-CoV-2 virus on illumina sequencing platforms in the Slovak republic - one year experience [elektronický dokument]. / Rusňáková, Diana; Sedláčková, Tatiana; Radvák, Peter; Böhmer, Miroslav; Mišenko, Pavol; Budiš, Jaroslav; Bokorová, Silvia; Lipková, Nikola; Forgáčová-Jakúbková, Michaela; Sládeček, Tomáš; Sitarčík, Jozef; Krampl, Werner; Gažiová, Michaela; Kaliňáková, Anna; Staroňová, Edita; Tichá, Elena; Vrábl'ová, Terézia; Ševčíková, Lucia; Kotvasová, Barbora; Maďarová, Lucia; Feiková, Soňa; Beňová, Kristína; Reizigová, Lenka; Onderková, Zuzana; Ondrušková, Dorota; Loderer, Dušan; Škereňová, Mária; Danková, Zuzana; Janíková, Katarína; Halašová, Erika; Nováková, Elena; Turňa, Ján; Szemes, Tomáš [33 aut.].</p> <p>In: <i>Viruses</i> [IF 5.818]. - Basel, Switzerland: Multidisciplinary Digital Publishing Institute. - ISSN 1999-4915. - Vol. 14, issue 11 (2022), 2432 [12p.]. - DOI: 10.3390/v14112432. - SCOPUS/WoS</p>
V3	<p>Užívanie psychoaktívnych látok v rokoch 2013, 2016 a 2019 na Slovensku. / Ochaba, Róbert [Autor, 25%]; Chromíková, Lucia [Autor, 25%]; Wsólová, Ladislava [Autor, 25%]; Baška, Tibor [Autor, 25%].</p> <p>In: <i>Lekársky obzor</i>. - Herba: Bratislava. - ISSN 0457-4214. - Roč. 71, č. 6 (2022), s. 241-247. - SCOPUS</p>
V3	<p>Vývoj kardiovaskulárnych ochorení u obyvateľov Slovenskej republiky za roky 2011. / Ochaba, Róbert [Autor, 50%]; Danihelová, Veronika [Autor, 50%]. - [recenzované].</p> <p>In: <i>Zdravotnícke štúdie</i> : vedecko-odborný časopis Fakulty zdravotníctva Katolíckej univerzity v Ružomberku. - Ružomberok: Katolícka univerzita v Ružomberku, Fakulta zdravotníctva. - ISSN 1337-723X. - Roč. 14, č. 2 (2022), s. 3-7. - DOI 10.54937/zs.2022.14.2.3-7.</p>

O1	Postupy v oblasti podpory zdravia. / Ochaba, Róbert [Autor, 50%]; Bárdy, Juraj [Autor, 4.174%]; Čechová, Andrea [Autor, 4.166%]; Danihelová, Veronika [Autor, 4.166%]; Chromíková, Lucia [Autor, 4.166%]; Miličková, Lucia [Autor, 4.166%]; Klocháňová, Zuzana [Autor, 4.166%]; Konkoľ, Nicole [Autor, 4.166%]; Kráľovská, Vanda [Autor, 4.166%]; Mikas, Ján [Autor, 4.166%]; Orlická, Beáta [Autor, 4.166%]; Sklárová, Sylvia [Autor, 4.166%]; Záluszká, Timea [Autor, 4.166%]; Hamade, Jana [rec.] - Kačmariková, Margaréta [rec.] - 1. vyd. - Bratislava: Úrad verejného zdravotníctva SR, 2022. - 176 s. - ISBN 978-80-7159-245-7.
O1	Správa o zoonózach, alimentárnych nákazách a nákazách z vody v Slovenskej republike za rok 2021. / Antolová, Daniela; Avdičová, Mária; Bako, Jana; Bedriová, Marta; Belay, Girma; ... Bizub, Vladimír; ...Dräxlerová, Monika; ... Gavačová, Dagmar; Gažiová, Andrea; ... Kaliňáková, Anna; ... Kerlik, Jana; Kissová, Renáta; Kocianová, Henrieta; ... Kotvasová, Barbora; ... Lengyelová, Viera; ... Masárová, Denisa; ... Musilová, Monika; ... Pastuchová, Katarína; ... Sirotná, Zuzana; Sojka, Martin; ... Strhársky, Jozef [81 autorov]. - Bratislava: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, [2021]. - 123 s. - ISBN 978-80-973917-5-1.
O2	3D zobrazovanie pomocou CBCT (cone - beam počítačová tomografia), v stomatológii / Zubáková, Anita [Autor, 25%]; Horváthová, Martina [Autor, 25%]; Nikodemová, Denisa [Autor, 25%]; Gomola, Igor [Autor, 25%]. In: 43. Dni radiačnej ochrany 2022 [elektronický dokument]: kniha abstraktov / Dulanská, Silvia [Zostavovateľ, editor]; Smetanová, Iveta [Zostavovateľ, editor]; Kubančák, Ján [Zostavovateľ, editor]. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko): Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave, 2022. – ISBN (elektronické) 978-80-89702-98-5, s. 25-25 [online]. [Dni radiačnej ochrany 2022, 43: 19.09.2022-23.09.2022, Stará Lesná, Slovensko]
O2	„Čo nám COVID dal a vzal?“ - Dva roky s COVID-om na RÚVZ Banská Bystrica. / Feiková, Soňa [Autor, 8,334%]; Maďarová, Lucia [Autor, 8,333%]; Mancoš, Michaela [Autor, 8,333%]; Strhársky, Jozef [Autor, 8,333%]; Pristyáková, Alžbeta [Autor, 8,333%]; Tomajková, Terézia [Autor, 8,333%]; Kaliňáková, Anna [Autor, 8,333%]; Szemes, Tomáš [Autor, 8,333%]; Bohmer, Miroslav [Autor, 8,333%]; Budiš, Jaroslav [Autor, 8,333%]; Rusňáková, Diana [Autor, 8,333%]; Mišenko, Pavol [Autor, 8,333%]. In: 26. Červenkové dni preventívnej medicíny: program a zborník abstraktov: [06.-08.10.2022, Tále]. - 1 vyd. - [Bratislava: A-medi], 2022. - ISBN 978-80-89797-83-7, [s. 15].
O2	Detekcia RNA vírusu osýpok pomocou real time RT PCR. / Polčíčová, A. [Autor, 50%]; Göczeová, J. [Autor, 50 %]. In: 13. Slovenský vakcinologický kongres: určený pre očkovaných lekárov a odborných zdravotníckych pracovníkov: program a zborník abstraktov: 26.05.2022-28.05.2022, Tatranská Lomnica, Slovensko. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko): A-medi management, 2022. – ISBN 978-80-89797-76-9, s. 19.
O2	Epidemiológia legionelových infekcií na Slovensku v roku 2021 / Fulová, Miriam [Autor, 60%]; Kotrbancová, Martina [Autor, 20%]; Kotvasová, Barbora [Autor, 10%]; Sirotná, Zuzana [Autor, 10%]. In: 15. Celoslovenská infektologická konferencia / [bez zostavovateľa] – Nitra (Slovensko): Slovenská spoločnosť infektológov, 2022, s. [1-2], abstr. č. 4. [Celoslovenská infektologická konferencia, 15.: 13.10.2022-15.10.2022, Nitra, Slovensko]
O2	Invazívne meningokokové ochorenia na Slovensku v roku 2021 a dopad koronavírusovej pandémie na ich incidenciu. / Kružlíková, A. [Autor, 25 %];

	<p>Göczeová, J. [Autor, 25 %]; Ševčíková, L. [Autor, 25 %]; Vrábľová, T. [Autor, 25 %].</p> <p>In: 13. Slovenský vakcinologický kongres: určený pre očkovaných lekárov a odborných zdravotníckych pracovníkov: program a zborník abstraktov: 26.05.2022-28.05.2022, Tatranská Lomnica, Slovensko. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko): A-medi management, 2022. – ISBN 978-80-89797-76-9, s. 27.</p>
O2	<p>Klonálna analýza kmeňov Neisserie meningitidis na Slovensku. / Vrábľová, Terézia [Autor, 12.5%]; Ševčíková, Lucia [Autor, 12.5%]; Kružlíková, Anna [Autor, 12.5%]; Göczeová, J. [Autor, 12.5%]; Staroňová, Edita [Autor, 12.5%]; Stuchlík, Stanislav [Autor, 12.5%] Pečimonová, Martina [Autor, 12.5%]; Mikas, Ján [Autor, 12.5%].</p> <p>In: 13. Slovenský vakcinologický kongres: určený pre očkovaných lekárov a odborných zdravotníckych pracovníkov: program a zborník abstraktov: 26.05.2022-28.05.2022, Tatranská Lomnica / [bez zostavovateľa]. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko): A-medi management, 2022. – ISBN 978-80-89797-76-9, s. 21.</p>
O2	<p>Korytnačka ako zdroj salmonelózy u dieťaťa - kazuistika. / Oravec Bérešová, Jana [Autor, 25%]; Jányová Zuzana [Autor, 25%]; Gavačová, Dagmar [Autor, 25%]; Kerlik, Jana [Autor, 25%].</p> <p>In: 26. Červenkové dni preventívnej medicíny: program a zborník abstraktov: [06.-08.10.2022, Tále]. - 1 vyd. - [Bratislava: A-medi], 2022. - ISBN 978-80-89797-83-7, [s. 37].</p>
O2	<p>Pandémia COVID-19 očami hlavného hygienika SR. / Mikas, Ján [Autor, 50%]; Mečochová, A. [Autor, 50%].</p> <p>In: 13. Slovenský vakcinologický kongres: určený pre očkovaných lekárov a odborných zdravotníckych pracovníkov: program a zborník abstraktov: 26.05.2022-28.05.2022, Tatranská Lomnica, Slovensko. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko): A-medi management, 2022. – ISBN 978-80-89797-76-9, s. 11.</p>
O2	<p>Rastúci trend výskytu hemoragickej horúčky s renálnym syndrómom na Slovensku. / Kerlik, Jana [Autor, 50%]; Tichá, Elena [Autor, 50%].</p> <p>In: 26. Červenkové dni preventívnej medicíny: program a zborník abstraktov: [06.-08.10.2022, Tále]. - 1 vyd. - [Bratislava: A-medi], 2022. - ISBN 978-80-89797-83-7, [s. 34].</p>
O2	<p>S Covidom vážne aj veselo. / Feiková, Soňa [Autor, 11,112%]; Maďarová, Lucia [Autor, 11,111%]; Mancoš, Michaela [Autor, 11,111%]; Strhársky, Jozef [Autor, 11,111%]; Pristýáková, Alžbeta [Autor, 11,111%]; Tomajková, Terézia [Autor, 11,111%]; Kaliňáková, Anna [Autor, 11,111%]; Szemes, Tomáš [Autor, 11,111%]; Bohmer, Miroslav [Autor, 11,111%].</p> <p>In: 13. Slovenský vakcinologický kongres: určený pre očkovaných lekárov a odborných zdravotníckych pracovníkov: program a zborník abstraktov: 26.05.2022-28.05.2022, Tatranská Lomnica, Slovensko. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko): A-medi management, 2022. – ISBN 978-80-89797-76-9, s. 15.</p>
O2	<p>Sekvenovanie SARS-CoV-2 na Slovensku. / Ševčíková, Lucia [Autor, 16,667%]; Staroňová, Edita [Autor, 16,666%]; Vrábľová, Terézia [Autor, 16,666%]; Szemes, Tomáš [Autor, 16,666%]; Rusňáková, Diana [Autor, 16,666%]; Böhmer, Miroslav [Autor, 16,666%].</p> <p>In: 13. Slovenský vakcinologický kongres: určený pre očkovaných lekárov a odborných zdravotníckych pracovníkov: program a zborník abstraktov: 26.05.2022-28.05.2022, Tatranská Lomnica, Slovensko. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko): A-medi management, 2022. – ISBN 978-80-89797-76-9, s. 20.</p>

O2	<p>Sekvenovanie SARS-COV-2 na Slovensku. / Vrábľová, Terézia [Autor, 14,286%]; Ševčíková, Lucia [Autor, 14,285%]; Staroňová, Edita [Autor, 14,285%]; Szemes, Tomáš [Autor, 14,285%]; Rusňáková, Diana [Autor, 14,285%]; Böhmer, Miroslav [Autor, 14,285%]; Mikas, Ján [Autor, 14,285%].</p> <p>In: 26. Červenkové dni preventívnej medicíny: program a zborník abstraktov: [06.-08.10.2022, Tále]. - 1 vyd. - [Bratislava: A-medi], 2022. - ISBN 978-80-89797-83-7, [s. 27].</p>
O2	<p>Standardization [Standartization] and optimalization of in-house ELISA method for detection of IgG antibodies against enteroviruses [abstrakt]. / Pospisilova, Michaela [Autor, 12,5%]; Borsanyiova, Maria [Autor, 12,5%]; Simkova, Vanesa [Autor, 12,5%]; Benkoova, Brigita [Autor, 12,5%]; Mihale, Jakub [Autor, 12,5%]; Kissova, Renata [Autor, 12,5%]; Pastuchova, Katarina [Autor, 12,5%]; Bopagamage, Shubhada [Autor, 12,5%].</p> <p>In: 29. kongres Československé společnosti mikrobiologické s mezinárodní účastí: 28. Moravsko-slovenské mikrobiologické dny: 31. Tomáškovy dny mladých mikrobiologů: 15.-17.09.2022, Brno. - Lípa: Produkce BPP, 2022. - 1. vyd. - ISBN 978-80-88379-18-8, s. 47.</p>
O2	<p>Surveillance SARS-CoV2 v odpadových vodách na Slovensku. / Štefkovičová, M. [Autor, 12,5 %]; Mikas, J. [Autor, 12,5 %]; Kaliňáková, A. [Autor, 12,5 %]; Kotvasová, B. [Autor, 12,5 %]; Sirotná, Z. [Autor, 12,5 %]; Mečochová, A. [Autor, 12,5 %]; Divekyová, K. [Autor, 12,5 %]; Szemes, T. [Autor, 12,5 %].</p> <p>In: 13. Slovenský vakcinologický kongres: určený pre očkovaných lekárov a odborných zdravotníckych pracovníkov: program a zborník abstraktov: 26.05.2022-28.05.2022, Tatranská Lomnica, Slovensko. – 1. vyd. – Bratislava (Slovensko): A-medi management, 2022. – ISBN 978-80-89797-76-9, s. 13.</p>
O2	<p>Výsledky sekvenovania SARS-COV-2 na Slovensku. / Ševčíková, L. [Autor, 12,5%]; Vrábľová, T. [Autor, 12,5%]; Staroňová, E. [Autor, 12,5%]; Kaliňáková, A. [Autor, 12,5%]; Szemes, T. [Autor, 12,5%]; Rusňáková, D. [Autor, 12,5%]; Böhmer, M. [Autor, 12,5%]; Mikas, J. [Autor, 12,5%].</p> <p>In: 26. Červenkové dni preventívnej medicíny: program a zborník abstraktov: [06.-08.10.2022, Tále]. - 1 vyd. - [Bratislava: A-medi], 2022. - ISBN 978-80-89797-83-7, [s. 26].</p>
O2	<p>West Nile Virus a jeho laboratórna diagnostika v NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky. / Tichá, E. [Autor, 33,334%]; Rybárová, Z. [Autor, 33,333%]; Göczeová, J. [Autor, 33,333%].</p> <p>In: 26. Červenkové dni preventívnej medicíny: program a zborník abstraktov: [06.-08.10.2022, Tále]. - 1 vyd. - [Bratislava: A-medi], 2022. - ISBN 978-80-89797-83-7, [s. 21].</p>
O2	<p>Zabezpečenie surveillance legionelóz v Slovenskej republike. / Sirotná, Z. [Autor, 25%]; Kotvasová, B. [Autor, 25%]; Kaliňáková, A. [Autor, 25%]; Gažiová, A. [Autor, 25%].</p> <p>In: Pitná voda 2022. Pitná voda z údolních nádrží: sborník přednášek / Dobiáš, Pavel [Zostavovateľ, editor]. - České Budějovice (Česko): W&ET Team, 2022. - ISBN 978-80-905059-9-5, s. 195.</p> <p>[Pitná voda 2022, 16.: 23.05.2022-26.05.2022, Tábor, Česko]</p>
O3	<p>Choroby z povolania – dôležitý ukazovateľ úrovne starostlivosti o zdravie zamestnancov na pracovisku. / Ondrejková, Ľ. [Autor, 100%].</p> <p>In: Personálny a mzdový poradca podnikateľa. - Žilina (Slovensko) : Poradca podnikateľa. - ISSN 1335-1508. - Roč. 27, č. 11 (2022), s. 140-149.</p>

O3	Lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci zabezpečuje zamestnávateľ. / Ondrejková, Ľ. [Autor, 100%]. In: <i>Bezpečná práca.</i> - Bratislava (Slovensko): Anastázia Bezáková - A+Z, Bratislava (Slovensko): Výskumný a vzdelávací ústav bezpečnosti práce, Bratislava (Slovensko): AZ Mix. - ISSN 0322-8347. - Roč. 53, č. 4 (2022), s. 20-30.
O3	Otázky na tému - Choroby z povolania. / Ondrejková, Ľ. [Autor, 100%]. In: <i>Bezpečná práca.</i> - Bratislava (Slovensko) : Anastázia Bezáková - A+Z, Bratislava (Slovensko) : Výskumný a vzdelávací ústav bezpečnosti práce, Bratislava (Slovensko) : AZ Mix. - ISSN 0322-8347. - Roč. 53, č. 5 (2022), s. 25-32.
O3	Surveillance invazívnych meningokokových ochorení a nosičstva na Slovensku počas pandémie COVID-19. / Kružlíková, Anna [Autor, 100%]. In: <i>Lekárske noviny. Infektológia: noviny slovenských lekárov a zdravotníckych pracovníkov.</i> - Modra: VEEVENT. - ISSN 2585-9595. - Roč. 5, č. 6 (2022), s. 8-10.
O3	Vyhodnotenie chrípkovej sezóny 2021/2022. / Mikas, Ján [Autor, 100%]. In: <i>Lekárnické listy.</i> - Bratislava: Eufarm. - ISSN 1335-5821. - Roč. 24, č. 6 (2022), s. 26-27.
I1	Chrípková sezóna 2022/2023 [elektronický dokument]. / Mečochová, Adriana [Autor, 10%]; Avdičová, Mária [Autor, 10%]; Staroňová, Edita [Autor, 10%]; Kerlík, Jana [Autor, 10%]; Adamčíková Júlia [Autor, 10%]; Chmelanová, Eva [Autor, 10%]; Senajová, Ingrid [Autor, 10%]; Hamade, Jana [Autor, 10%]; Bakoss, Ivan [Autor, 10%]; Mikas, Ján [Autor, 10%]. - 1. vyd. - Bratislava: Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, október 2022. - 19 s. [online]. - Dostupné z: https://www.uvzsr.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=5386:chripkova-sezona-20222023-okovanie-proti-chripke-a-alie-informacie-o-prevencii-ochorenia&catid=126:chripka&Itemid=112

Prehľad prednáškovej činnosti za rok 2022

Meno a priezvisko	Názov prednášky	Názov kongresu, seminára	Miesto konania	Dátum
MUDr. Ľudmila Ondrejková, MPH	Ochrana zdravia pri práci - povinnosti zamestnávateľov, pracovná zdravotná služba, rizikové práce a choroby z povolania v SR	BOZP konferencia 2022 - legislatívne požiadavky a prax	Bratislava	24.11.22
RNDr. Karin Fejdová	"Systém ochrany zdravia zamestnancov	Medzinárodná konferencia k 70. výročiu prijatia zákona č. 4/1952 Zb. o hygienickej a protiepidemickej starostlivosti.	Nový Jičín, Česká republika	01.12.22
Mečochová, A.	Komplexný monitoring epidemiologickej situácie	Celoslovenská porada	Bojnice	28. - 30. 3. 2022

	a opatrenia vzhľadom na konflikt na Ukrajine	regionálnych hygienikov		
Mikas, J., Mečochová, A.	Pandémia COVID-19 očami Hlavného hygienika SR	XIII. Slovenský vakcinologický kongres	Tatranská Lomnica	26. – 28. 5. 2022
Terézia Vrábľová	Klonálna analýza kmeňov Neisserie meningitidis na Slovensku	seminár ÚVZ SR	Bratislava	24.3.2022
Terézia Vrábľová	Klonálna analýza kmeňov Neisserie Meningitidis na Slovensku za rok 2021	XIII. Slovenský vakcinologický kongres	Tatranská Lomnica	26.-28.5.2022
Lucia Ševčíková	Sekvenovanie SARS-CoV-2 na Slovensku	XIII. Slovenský vakcinologický kongres	Tatranská Lomnica	26.-28.5.2022
Anna Kružlíková	Invazívne meningokokové ochorenia na Slovensku v roku 2021 a dopad koronavírusovej pandémie na ich incidencia.	XIII. Vakcinologický kongres	Tatranská Lomnica	26-28.5.2022
Alexandra POLČIČOVÁ, Jana GÖCZE- OVÁ	Detekcia RNA vírusu osýpok pomocou real time RT PCR. (poster)	XIII.Slovenský vakcinologický kongres	Tatranská Lomnica	26.-28.5.2022
Terézia Vrábľová	Dynamika SARS-CoV-2 na Slovensku	seminár ÚVZ SR	Bratislava	29.9.2022
Lucia Ševčíková, Terézia Vrábľová	Laboratory of molecular diagnostics	Stretnutie v rámci projektu FWD AMR - RefLab-Cap Survey	Bratislava	29.9.2022
Elena Tichá, Zuzana Rybárová, Jana Gőczeová,	West Nile vírus a jeho laboratórna diagnostika v NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky.	XXVI. Vedecká konferencia Červenkové dni preventívnej medicíny.	Horná Lehota, Tále	6.10.-8.10.2022
Jana Kerlik, Elena Tichá	Rastúci trend výskytu hemoragickej horúčky s renálnym syndrómom na Slovensku.	XXVI. Vedecká konferencia Červenkové dni preventívnej medicíny.	Horná Lehota, Tále	6.10.-8.10.2022
Terézia Vrábľová	Sekvenovanie SARS-CoV-2 na Slovensku	XXVI. Červenkové dni preventívnej medicíny	Tále	6.-8.10.2022

Lucia Ševčíková	Výsledky sekvenovania SARS-CoV-2 na Slovensku	XXVI. Červenkové dni preventívnej medicíny	Tále	6.-8.10.2022
RNDr. Valovičová	Nová európska smernica pre pitnú vodu – čo nás čaká a ako sa dotkne obcí?	Webinár ZMOS	online	10.1.2022
RNDr. Valovičová	Nová európska smernica a dodávatelia pitnej vody – očakávané zmeny v hygienických predpisoch	Webinár NRC pre pitnú vodu	online	10.2.2022
RNDr. Valovičová	Nová európska smernica pre pitnú vodu & obce	Pracovné stretnutie v súvislosti s implementáciou smernice Rady (EÚ) 2020/2184	online	24.3.2022
RNDr. Valovičová	Aké zmeny čakajú dodávateľov pitnej vody po transpozícii novej európskej smernice pre pitnú vodu	Konferencia Nové trendy v úprave vody a v systémoch zásobovania pitnou vodou	Nový Smokovec	05.04.22
RNDr. Valovičová	Pitná voda na Slovensku po prijatí novej európskej smernice	20. Slovenská hydrogeologická konferencia	Tatranská Javorina	24.05.22
RNDr. Valovičová	Nové požiadavky na zdravotnú bezpečnosť pitnej vody	Stodolové dni	Prešov	25. – 26. august 2022
RNDr. Valovičová	Aktuálny stav legislatívneho procesu implementácie Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2020/2184 zo 16. decembra 2020 o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu do národných právnych predpisov pre pitnú vodu.	Celoslovenská porada vedúcich odborov a oddelení HŽPaZ ÚVZ SR a RÚVZ v SR	Štrbské pleso	22.06.22
RNDr. Valovičová	Kontrola výskytu pesticídov v pitnej vode dodávateľmi pitnej vody. Implementovanie „Odpovedného postupu pri	Celoslovenská porada vedúcich odborov a oddelení HŽPaZ ÚVZ SR a RÚVZ v SR	Štrbské pleso	22.06.22

	získovanie a hodnotenie pesticídov a ich metabolitov v pitnej vode a v jej zdrojoch“ v jednotlivých krajoch.			
RNDr. Valovičová	Pilotné vyšetovanie koncentrácií liečiv v pitnej vode vo vybraných verejných vodovodov	Celoslovenská porada vedúcich odborov a oddelení HŽPaZ ÚVZ SR a RÚVZ v SR	Štrbské pleso	22.06.2022
RNDr. Valovičová	Smernica EÚ o vode určenej na ľudskú spotrebu Súhrnná informácia o nových požiadavkách smernice a jej dopadoch	53. Konferencia vodohospodárov v priemysle	Vyhne	07.11.22
Ing. Paganová	Nová európska smernica pre pitnú vodu – čo nás čaká a ako sa dotkne obcí?	Webinár ZMOS	online	28.01.22
Ing. Paganová	Dusitany a dusičnany v pitnej vode	Pracovné stretnutie v súvislosti s monitoringom dusičnanov vo vode	VÚVH	21.07.22
Ing. Paganová	Protokol o vode a zdraví	Stretnutie PS k Protokolu o vode a zdraví	MZ SR	08.12.22
Ing. Paganová	Zmapovanie prítomnosti baktérií rodu <i>Legionella</i> v zariadeniach sociálnych služieb - porovnanie výsledkov dvoch kôl odberov	Seminár ÚVZ SR	online	15.12.22
Ing. Babjak	Dotazník výskytu ochorení súvisiacich s kvalitou vody na kúpanie v Slovenskej republike - vyhodnotenie	Stretnutie s vybranými RÚVZ ku kvalite vôd určených na kúpanie 2022	online	27.07.22

RNDr. Miklánková	Mimoriadny cielený štátny zdravotný dozor v zariadeniach solárií – výsledky, ďalší postup	úradná prednáška	ÚVZ SR	29.09.22
RNDr. Miklánková	Aktuálne problémy pri riešení kvality vnútorného prostredia v budovách	XXVIII. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou „Životné podmienky a zdravie	Nový Smokovec	26. - 28. 09. 2022
Mgr. Eštoková, PhD. Ing. Paganová	Zmapovanie prítomnosti baktérií rodu <i>Legionella</i> v zariadeniach sociálnych služieb – porovnanie výsledkov dvoch kôl odberov	41. Vedecká konferencia Dni Zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu	Prešov	25.- 26.8.2022
Mgr. Eštoková, PhD.	Biomonitoring populácie Slovenskej republiky toxickými látkami z prostredia	Konzultačný deň NRC	online	7.12.2022
Ing. Eva Józsefi-ová, PhD.	Výživové (potravinové) doplnky	online seminár pri príležitosti Svetového dňa bezpečnosti potravín, organizujú národné kontaktné body pre vedeckú a technickú spoluprácu s EFSA v ČR a v SR (NKB SR a NKB ČR)	online	07.06.22
Ing. Eva Józsefi-ová, PhD.	Problematika nových potravín vo vzťahu k výživovým doplnkom	Workshop pre výrobcov a dovozcov výživových doplnkov a potravín a pre farmaceutov	kongresové centrum Med-art, Nitra	03.11.22
Ing. Eva Józsefi-ová, PhD.	Problematika nových potravín (Novel Food) vo vzťahu k výživovým doplnkom a kontrolná činnosť ÚVZ SR	Doplňky stravy ČR & výživové doplnky SR, seminár	Hotel Courtyard by Marriott Prague City, Praha, ČR	06.12.22

Ing. Janka Kišacová, PhD.	Kozmetické výrobky – legislatíva, základné informácie	Senzorické hodnotenie kozmetických výrobkov	STU Bratislava/online	18.02.22
Ing. Janka Kišacová, PhD.	RAPEX systém – nebezpečné výrobky	Senzorické hodnotenie kozmetických výrobkov	STU Bratislava/online	18.02.22
Ing. Janka Kišacová, PhD.	SUE – závažné nežiaduce účinky	Senzorické hodnotenie kozmetických výrobkov	STU Bratislava/online	18.02.22
Ing. Janka Kišacová, PhD.	Kozmetické výrobky – legislatíva, základné informácie	Senzorické hodnotenie kozmetických výrobkov	STU Bratislava	03.03.22
Ing. Janka Kišacová, PhD.	RAPEX systém – nebezpečné výrobky	Senzorické hodnotenie kozmetických výrobkov	STU Bratislava	03.03.22
Ing. Janka Kišacová, PhD.	SUE – závažné nežiaduce účinky	Senzorické hodnotenie kozmetických výrobkov	STU Bratislava	03.03.22
Ing. Janka Kišacová, PhD.	Novely nariadenia (ES) č. 1223/2009	Slovenský zväz pre značkové výrobky – zasadnutie kozmetickej sekcie	SZZV online	11.03.22

<p>Ing. Janka Kišacová, PhD. Ing. Janka Kišacová, PhD. Ing. Janka Kišacová, PhD. Ing. Janka Kišacová, PhD. Mgr. Alexandra Cimermanová</p>	<p>Aktuálne problémy v oblasti kozmetiky a očakávaný prehľad zmien Spolupráca medzi FS SR a ÚVZ SR Aktuálne informácie v oblasti kozmetických výrobkov Novely nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch Štátny zdravotný dozor – otázky a odpovede</p>	<p>Slovenský zväz pre značkové výrobky – zasadnutie kozmetickej sekcie Školenie zamerané na oblasť ochrany spotrebiteľa 21. ročník odborného seminára Kozmetika – zdravie – krása Slovenský zväz pre značkové výrobky – zasadnutie kozmetickej sekcie 21. ročník odborného seminára Kozmetika – zdravie – krása</p>	<p>SZZV online FS SR - Donovaly SKZ - Žilina SZZV Metodova, Bratislava SKZ - Žilina</p>	<p>11.03.22 12. – 15. 5. 2022 20.09.22 29.09.22 20.09.22</p>
<p>Ing. Andrea Kатуšinová Ing. Eva Józsefi-ová, PhD.</p>	<p>Štátny zdravotný dozor – otázky a odpovede Výživové (potravinové) doplnky</p>	<p>21. ročník odborného seminára Kozmetika – zdravie – krása online seminár pri príležitosti Svetového dňa bezpečnosti potravín, organizujú národné kontaktné body pre vedeckú a technickú spoluprácu s EFSA v ČR a v SR (NKB SR a NKB ČR)</p>	<p>SKZ - Žilina online</p>	<p>20.09.22 07.06.22</p>
<p>Ing. Eva Józsefi-ová, PhD.</p>	<p>Problematika nových potravín vo vzťahu k výživovým doplnkom</p>	<p>Workshop pre výrobcov a dovozcov výživových doplnkov a potravín a pre farmaceutov</p>	<p>kongresové centrum Med-art, Nitra</p>	<p>03.11.22</p>
<p>Ing. Eva Józsefi-ová, PhD.</p>	<p>Problematika nových potravín (Novel Food) vo vzťahu k výživovým doplnkom a kontrolná činnosť ÚVZ SR</p>	<p>Doplnky stravy ČR & výživové doplnky SR, seminár</p>	<p>Hotel Courtyard by Marriott Prague City, Praha, ČR</p>	<p>06.12.22</p>

Ing. Janka Kišacová, PhD.	Kozmetické výrobky – legislatíva, základné informácie	Senzorické hodnotenie kozmetických výrobkov	STU Bratislava/online	18.02.22
Ing. Janka Kišacová, PhD.	RAPEX systém – nebezpečné výrobky	Senzorické hodnotenie kozmetických výrobkov	STU Bratislava/online	18.02.22
LUCIA CHOMOVÁ, HANA NĚMOVÁ, EMÍLIA PAVLEOVÁ	Výskyt améb v zdravotníckych a rekreačných zariadeniach a ich monitoring	Konferencia Vodárenská biologie 2022	Praha, ČR, online	10.2.2022
EMÍLIA KOŠŤÁLOVÁ, ANDREA GAŽIOVÁ	Princípy a metódy hodnotenia rizika v potravinovom reťazci	Seminár ÚVZ SR	ÚVZ SR, Bratislava, online	24.2.2022
ZUZANA SIROTNÁ, BARBORA KOTVASOVÁ, ANNA KALIŇÁKOVÁ, ANDREA GAŽIOVÁ, MONIKA DRÄXLEROVÁ, MATÚŠ PRÍVARA, LUKÁŠ KUNŠTEK	Waste Water Monitoring during the Pandemic in the Slovak Republic (current state of play)	The EU Sewage Sentinel System for SARS-CoV-2 (EU4S), 7th Town Hall Meeting	EK, online	15.-16.3.2022
BARBORA KOTVASOVÁ	Bezpečnosť vodovodných systémov s dôrazom na zdravotnícke zariadenia	Tematický kurz - škola prevencie nozokomiálnych nákaz - časť hygienická	SZU, Bratislava	23.3.2022
MARTINA MIČHALIKOVÁ, MILENA DÖMÖTÖROVÁ, ZUZANA LUKAČOVIČOVÁ, MÁRIA BLAŽEJOVÁ, ZUZANA PETRÁŠOVÁ	Stanovenie rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti	Seminár ÚVZ SR	ÚVZ SR, Bratislava, online	24.3.2022
ZUZANA LUKAČOVIČOVÁ, MILENA	Analýza pesticídov v detskej výžive metódou HPLC-MS/MS	Seminár AMEDIS - Váš spoľahlivý partner pre	Bratislava	5.4.2022

DÖMÖTÖ-ROVÁ, ZUZANA PETRÁŠOVÁ, MARTINA MICHÁLIKOVÁ		chromatografické analýzy		
ZUZANA LUKAČOVIČOVÁ, MILENA DÖMÖTÖ-ROVÁ, ZUZANA PETRÁŠOVÁ, MARTINA MICHÁLIKOVÁ	Analýza pesticídov v detskej výžive metódou HPLC-MS/MS	Seminár AMEDIS - Váš spoľahlivý partner pre chromatografické analýzy	Banská Bystrica	6.4.2022
VIERA NAGYOVÁ, LUCIA CHOMOVÁ	Biologické riziká úpravy vody z vodárenských nádrží	Nové trendy v úprave vody a v systémoch zásobovania pitnou vodou	Horný Smokovec	6.-7.4.2022
ZUZANA SÍROTNÁ, BARBORA KOTVAŠOVÁ, ANNA KALIŇÁKOVÁ, ANDREA GAŽIOVÁ	NRC pre legionely v životnom prostredí – úlohy v surveillance legionelóz na Slovensku	Nové trendy v úprave vody a v systémoch zásobovania pitnou vodou	Horný Smokovec	6.-7.4.2022
ZUZANA LUKAČOVIČOVÁ, MILENA DÖMÖTÖ-ROVÁ, ZUZANA PETRÁŠOVÁ, MARTINA MICHÁLIKOVÁ	Analýza pesticídov v detskej výžive metódou HPLC-MS/MS	Seminár AMEDIS - Váš spoľahlivý partner pre chromatografické analýzy	Košice	7.4.2022
ELENA KUREJOVÁ, SILVIA VRŠANSKÁ, MILADA KANIKOVÁ	Chemické a fyzikálno-chemické skúšanie vôd, potravín a ovzdušia	Environmentálne zdravie	SZU, Bratislava online	14.4.2022
ANDREA GAŽIOVÁ, BARBORA KOTVAŠOVÁ	Mikrobiologické skúšky vôd, potravín, predmetov bežného používania a ovzdušia	Environmentálne zdravie	SZU, Bratislava	21.4.2022
LUCIA CHOMOVÁ	Biologické skúšanie vôd	Prednáška pre študentov II. ročníka	SZU, Bratislava	21.4.2022

ZUZANA SI-ROTNÁ, BARBORA KOTVASOVÁ, ANNA KALIŇÁKOVÁ, ANDREA GAŽIOVÁ	Zabezpečenie surveillance legionelóz v Slovenskej republike	Pitná voda 2022	Tábor, ČR	23.-26.5.2022
ZUZANA SI-ROTNÁ, BARBORA KOTVASOVÁ, ANNA KALIŇÁKOVÁ,	Surveillance SRARS-CoV-2 v odpadových vodách na Slovensku	XIII. Slovenský vakcinologický kongres určený pre očkovaných lekárov a odborných zdravotníckych pracovníkov	SEaVS, SLS, online	26.-28.5.2022
BARBORA KOTVASOVÁ	Diagnostika legionel a prehľad riešených legionelóz v roku 2021	Seminár k problematike koordinovaného spoločného prístupu k šetreniu legionelóz	ÚVZ SR, Bratislava	8.6.2022
ZUZANA SI-ROTNÁ	Úlohy NRC pre legionely v životnom prostredí v surveillance legionelóz v SR	Seminár k problematike koordinovaného spoločného prístupu k šetreniu legionelóz	ÚVZ SR, Bratislava	8.6.2022
ZUZANA SI-ROTNÁ	Národný monitoring odpadových vôd na prítomnosť SARS-CoV -2 v SR	Epidemiologický význam detekcie koronavírusu v odpadných vodách - výhľad do budúcnosti	CzWA, online	27.6.2022
IVETA DRASTIČOVÁ	Bezpečnosť pri práci s chemickými a biologickými faktormi	Školenie BOZP pre OOFŽP	ÚVZ SR, Bratislava, online	27.7. 2022
EUDMILA JUCHOVÁ	Bezpečnosť pri práci s fyzikálnymi faktormi	Školenie BOZP pre OOFŽP	ÚVZ SR, Bratislava, online	27.7.2022
IVETA TILINGEROVÁ	Prvá pomoc pri úrazoch spôsobených chemickými a biologickými faktormi v laboratóriu	Školenie BOZP pre OOFŽP	ÚVZ SR, Bratislava, online	27.7. 2022
MARTIN KOLEDA, JURAJ ROŠČÁK	5G okolo nás	Seminár ÚVZ SR	ÚVZ SR, Bratislava, online	29.9.2022

LUCIA CHO- MOVÁ, VIERA NAGY- OVÁ, EMÍLIA KOŠŤÁLOVÁ	Biologické ukazova- tele v pitných, po- vrchových a bazéno- vých vodách	Seminár ÚVZ SR	ÚVZ SR, Brati- slava, online	27.10.2022
JANA JAŠ- KOVÁ, MÁRIA ŠVOLÍ- KOVÁ, KATARÍNA RÁCZOVÁ, NATÁLIA BOLLOVÁ	Zhodnotenie chemi- ckých ukazovateľov vôd v súkromných studniach.	Seminár ÚVZ SR	ÚVZ SR, Brati- slava, online	27.10.2022
EUDMILA JUCHOVÁ, VE- RONIKA DŽURNÁKOVÁ	Meranie laserového žiarenia vybraných detských hračiek z obchodných sietí v EU	Seminár ÚVZ SR	ÚVZ SR, Brati- slava, online	27.10.2022
LUCIA CHO- MOVÁ	Kvantifikácia cyano- baktérií	Konzultačný deň NRC pre hydrobi- ológiu a NRC pre ekotoxikológiu	ÚVZ SR, Brati- slava, online	8.11.2022
LUCIA CHO- MOVÁ, EMÍLIA KOŠŤÁLOVÁ	Činnosť NRC pre hydrobiológiu a eko- toxikológiu: Odbery a výsledky rozborov vôd na kúpanie a vo- dárenských nádrží	Konzultačný deň NRC pre hydrobi- ológiu a NRC pre ekotoxikológiu	ÚVZ SR, Brati- slava, online	8.11.2022
VIKTÓRIA VÍ- MIOVÁ, HANA NÉ- MOVÁ, KATARÍNA GREGUŠOVÁ	Peľový monitoring, Bratislava 2022	Konzultačný deň NRC pre hydrobi- ológiu a NRC pre ekotoxikológiu	ÚVZ SR, Brati- slava, online	8.11.2022
MONIKA DRÄXLEROVÁ	Neistoty meraní - Implementácia EN ISO 19036:2019 v zmysle usmernenia EURL	Konzultačný deň NRC pre mikrobiológiu ži- votného prostre- dia a NRC pre legi- onely v životnom pro- stredí	ÚVZ SR, Brati- slava	9.11.2022
MONIKA DRÄXLEROVÁ	Pokyny k medzilabo- ratórnym porovnávacím skúš- kam 2022	Konzultačný deň NRC pre mikrobiológiu ži- votného prostre- dia a NRC pre	ÚVZ SR, Brati- slava	9.11.2022

		legionely v životnom prostredí		
ANDREA GAŽIOVÁ	Návrh Vyhlášky pre pitnú vodu v mikrobiologických parametroch	Konzultačný deň NRC pre mikrobiológiu životného prostredia a NRC pre legionely v životnom prostredí	ÚVZ SR, Bratislava	9.11.2022
BARBORA KOTVASOVÁ	Monitoring odpadových vôd na prítomnosť vírusu SARS-CoV-2 na Slovensku	Konzultačný deň NRC pre mikrobiológiu životného prostredia a NRC pre legionely v životnom prostredí	ÚVZ SR, Bratislava	9.11.2022
BARBORA KOTVASOVÁ	Činnosť NRC pre legionely v životnom prostredí	Konzultačný deň NRC pre mikrobiológiu životného prostredia a NRC pre legionely v životnom prostredí	ÚVZ SR, Bratislava	9.11.2022
ZUZANA SIROTNÁ	Legislatíva a aktuálnosť NRC pre MŽP	Konzultačný deň NRC pre mikrobiológiu životného prostredia a NRC pre legionely v životnom prostredí	ÚVZ SR, Bratislava	9.11.2022
BARBORA KOTVASOVÁ	National monitoring of SARS-CoV-2 in wastewater treatment plants in in Slovak Republic	Bio-Rad ddPCR Symposium	Istanbul, Turecko	22.-24.11.2022
ZUZANA HANZLÍKOVÁ	Bezpečnosť a dostupnosť bezpečnostných potravín v SR	Seminár ÚVZ SR	ÚVZ SR, Bratislava, online	24.11.2022

LUCIA CHO- MOVÁ, HANA NÉ- MOVÁ	Améby v zdravotní- ckých a rekreačných zariadeniach a ich monitoring	Limnologický se- minár SAV	Botanický ústav SAV, Bratislava	24.11.2022
IVETA DRASTI- CHOVÁ	Činnosť NRC pre expozičné testy xenobiôtík v roku 2022	Konzultačný deň NRC pre ETX a NRC pre labora- tórnu diagnostiku v oblasti ľud- ského biomonitor- ingu	RÚVZ Banská Bystrica, online	7.12.2022
ZUZANA HAN- ZLÍKOVÁ	Stanovenie ortuti v biologickom mate- riáli po expozícii zo životného prostredia	Konzultačný deň NRC pre ETX a NRC pre labora- tórnu diagnostiku v oblasti ľud- ského biomonitor- ingu	RÚVZ Banská Bystrica, online	7.12.2022
JANKA RÁCZOVÁ	Vyšetrovanie ortuti v biologickom mate- riáli po expozícii zo životného prostredia	Konzultačný deň NRC pre ETX a NRC pre labora- tórnu diagnostiku v oblasti ľud- ského biomonitor- ingu	RÚVZ Banská Bystrica, online	7.12.2022
BARBORA KOTVASOVÁ	Monitoring odpado- vých vôd na SARS-CoV-2	Seminár ÚVZ SR	ÚVZ SR, Brati- slava, online	15.12.2022
Mgr. Anita Zubá- ková	3D zobrazovanie po- mocou CBCT (cone- beam počítačová to- mografia), v stomto- ológii.	XLIII. DNI RA- DIAČNEJ OCHRANY 2022	Stará Lesná	19.9.2022 – 23. 9. 2022
Mgr. Anita Zubá- ková Mgr. Ivana Böhmová	Prehľad počtu vyko- naných rádiologic- kých vyšetrení v Slo- venskej republike za obdobie 2019 – 2021.	ÚSTAVNÝ SE- MINÁR ÚVZ SR	ÚVZ SR	24.11.22
Mgr. Anita Zubá- ková	Prehľad počtu vyko- naných vyšetrení v jednotlivých rádi- odiagnostických mo- dalitách na Sloven- sku v rokoch 2019 - 2021.	41. DNI ZDRA- VOTNEJ VÝ- CHOVY MUDR. IVANA STO- DOLU	Prešov	25.- 26.8.2022
Mgr. Anita Zubá- ková	Profesionálne ožiare- nie pracovníkov zdrojmi žiarenia v	41. DNI ZDRA- VOTNEJ VÝ- CHOVY MUDR.	Prešov	25.- 26.8.2022

	Slovenskej republike v novom miléniu.	IVANA STODOLU		
PhDr. Andrej Galbavý, PhD.	Prehľad využívaných zdrojov ionizujúceho žiarenia na území Slovenska v roku 2021	41. DNI ZDRAVOTNEJ VÝCHOVY MUDR. IVANA STODOLU	Prešov	25.- 26.8.2022
PhDr. Andrej Galbavý, PhD. Juraj Gažík	Dovezené zdroje ionizujúceho žiarenia na územie Slovenskej republiky za rok 2021	ÚSTAVNÝ SEMINÁR ÚVZ SR	ÚVZ SR	15.12.22
RNDr. Veronika Drábová, PhD., Ing. Alžbeta Durcová, PhD., MPH	Monitoring and regulation of NORM in the Slovak Republic	NORM X International Symposium	Utrecht, Holandsko	9.5.2022 - 13.5.2022
RNDr. Veronika Drábová, PhD.	Radiačná monitorovacia sieť	MRKS	ÚJD SR	26.05.22
RNDr. Veronika Drábová, PhD.	ORPAS	MRKS	ÚJD SR	26.05.22
RNDr. Veronika Drábová, PhD.	Rzabezpečenie radiačnej ochrany v Slovenskej republike	MRKS	ÚJD SR	26.05.22
RNDr. Veronika Drábová, PhD., Ing. Miriama Monoková	Radiation monitoring in the Slovak Republic	Article 35 and 36 meeting	Geel, Belgicko	3.10.2022 - 5.10.2022
RNDr. Veronika Drábová, PhD.	Fundamental principles of workplace monitoring Part 1	Regional Workshop on Practical Techniques for Workplace Monitoring	Nicosia, Cyprus	6.6.2022 - 10.6.2022
RNDr. Veronika Drábová, PhD.	Iodine Monitoring	Regional Workshop on Practical Techniques for Workplace Monitoring	Nicosia, Cyprus	6.6.2022 - 10.6.2023
RNDr. Veronika Drábová, PhD.	Workplace Monitoring in Nuclear Installations	Regional Workshop on Practical Techniques for	Nicosia, Cyprus	6.6.2022 - 10.6.2024

		Workplace Monitoring		
RNDr. Veronika Drábová, PhD.	ORPAS Missions	Regional Workshop on Practical Techniques for Workplace Monitoring	Nicosia, Cyprus	6.6.2022 - 10.6.2025
RNDr. Veronika Drábová, PhD.	Practical Session - Decontamination	Regional Workshop on Practical Techniques for Workplace Monitoring	Nicosia, Cyprus	6.6.2022 - 10.6.2026
RNDr. Veronika Drábová, PhD.	Radioanalytical Capacity in the Slovak Republic	Regional Workshop on radioanalytical analysis of NORM samples and inter-comparison exercise	Atény, Grécko	17.07.2022 - 23.07.2022
RNDr. Veronika Drábová, PhD.	NORM in the Slovak Republic	Oil and gas Consultancy Meeting	Viedeň, Rakúsko	17.10.2022 - 21.10.2022
RNDr. Veronika Drábová, PhD.	Monitorovanie radiačnej situácie na území Slovenskej republiky	Porada regionálnych hygienikov	Trenčianske Teplice	24.10.2022 - 25.10.2022
RNDr. Veronika Drábová, PhD.	NORM in the Slovak Republic	Water treatment and supply Consultancy Meeting	Viedeň, Rakúsko	28.11.2022 - 2.12.2022
RNDr. Veronika Drábová, PhD.	Radiačná situácia na území slovenskej republiky vo vzťahu ku vojne na Ukrajine	Porada regionálnych hygienikov	Štrbské pleso	14.12.2022 - 16.12.2022
Róbert Ochaba	Aktuálne problémy vo výchove k zdraviu	Tematický kurz - Novinky vo výchove k zdraviu a podpore zdravia	Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava	16.6.2022
Róbert Ochaba	Harm reduction - nástroj v kontrole tabaku	Tematický kurz - Novinky vo výchove k zdraviu a podpore zdravia	Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava	17.06.22
Róbert Ochaba	Harm reduction v kontrole tabaku	vedecká konferencia 41. Dni zdravotnej	hotel Dukla, Prešov	26.09.22

		výchovy MUDr. Ivana Stodolu		
Vanda Kráľovská	Podpora zdravia u Rómov	Tematický kurz - Novinky vo výchove k zdraviu a podpore zdravia	Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava	17.06.22
Veronika Daniheľová	Stravovacie návyky obyvateľov SR za roky 2013-2016-2019	Tematický kurz - Novinky vo výchove k zdraviu a podpore zdravia	Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava	17.06.22
Veronika Daniheľová	Stravovacie návyky obyvateľov SR za roky 2013-2016-2019	vedecká konferencia 41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu	hotel Dukla, Prešov	26.09.22
Lucia Miličková	Pohybová aktivita u obyvateľov Slovenskej republiky v rámci prieskumu Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľov Slovenskej republiky	Vedecká konferencia 41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu	hotel Dukla, Prešov	26.09.22
Lucia Miličková	Metodika tvorby a hodnotenia preventívnych programov	OP EVS - Workshop OPZaVkJ/ Test zdravé srdce	Online	11.11.22
Lucia Chromíková	Výsledky prierezovej štúdie o alkohole	Tematický kurz - Novinky vo výchove k zdraviu a podpore zdravia	Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava	16.06.22
Lucia Chromíková	Porovnanie výsledkov prierezových štúdií – skúsenosti a postoje respondentov ku konzumácii a regulácii alkoholu	vedecká konferencia 41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu	hotel Dukla, Prešov	26.09.22
Lucia Chromíková	Porovnanie postojov k alkoholu v Slovenskej republike	Ružomerské zdravotnícke dni 2022 - XVI. Ročník	online	10.11.22
Beáta Orlická	Zdravotná gramotnosť	Tematický kurz - Novinky vo výchove k zdraviu a podpore zdravia	Slovenská zdravotnícka univerzita, Bratislava	16.-17.6.2022
Beáta Orlická	Výsledky prieskumu - Školský program	vedecká konferencia 41. Dni zdravotnej	hotel Dukla, Prešov	25.-26.8.2022

		výchovy MUDr. Ivana Stodolu		
Beáta Orlická	Vplyv BMI na frekvenciu využívania služieb zdravotnej starostlivosti (výsledky prieskumu zdravotnej gramotnosti)	Životné podmienky a zdravie	Kúpele Nový Smokovec	26.-28.9.2022
Beáta Orlická	Metodika tvorby a hodnotenia preventívnych programov	OP EVS - Workshop OPZaVkJ/ Test zdravé srdce	Online	11.11.22
Beáta Orlická	"Epidémia" obezity	Webinár - Skutočne zdravá škola	Online	21.11.22
Zuzana Klocháňová	M-POHL HLS19: Európsky prieskum zdravotnej gramotnosti	vedecká konferencia 41. Dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu	hotel Dukla, Prešov	25.-26.8.2022